

ED WIDENER
HW N1B6 Z

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

GIVEN IN HONOR OF

JULIAN WILLIAM MACK

LL.B. 1887

MEMBER OF THE
BOARD OF OVERSEERS

ספר
במדבר

רמב"ן

אבן עזרא

פירוש על תרגום
יונתן וירושלמי

פירוש על אבן
עזרא

עם

שלשה תרגומים ופירוש רש"י
תולדות אהרן ובעל המורים
מסורה קמנה ומנחת שי

ספורנו

רשבים

נדפס בהוצאות הרב
מודר"ר שלמה נעמטער מירושלים

ותצא אש מלפני ה' ותאכל
אותם (ויקרא י ב)

ויקרא ה' למשה אל ראש
ההר (שמות יט ב)

ויעקר את יצחק בנו
(בראשית כב ט)

ויהושע בן נון מלא רוח חכמה
כי ספק משה את ידיו עליו
(דברים לד ט)

וירם משה את ידיו את
הסלע במשהו
(במדבר כ יא)

Wien, 1859.
Druck der typogr.-literar.-artist. Anstalt
(von L. C. Zamarski & C. Dittmarsch).

Tom. IV.

ווין
תרי"ט
לפ"ק

בשנת

1728.59.2
New ~~2058.59.1~~

HARVARD COLLEGE LIBRARY

SEP 1929

GIVEN IN HONOR OF
JULIAN WILLIAM MACK

בשמות: י"ח וית' כל פנשתא אכנשו בחד לירחא תנינא
 ואתיחשו על ורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו מבר
 עשרין שנין לעלא לגלגלתוהו: י"ט פמא די פקוד י"ת משה
 ומגנו במדברא דסיני: כ והונו בני ראובן בוכרא דישראל
 תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו לגלגלתוהו
 כל דכורא מבר עשרין שנין לעלא כל נסק חילא:
 כא מגניהו לשבמא דראובן ארבעין ושתי אלפין וחמש
 מאה: כב לבני שמעון תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו
 מגניהו במגן שמהו לגלגלתוהו כל דכורא מבר עשרין
 שנין לעלא כל נסק חילא: כג מגניהו לשבמא דשמעון
 חמשין ותשע אלפין ותלת מאה: כד לבני גד תולדתוהו
 לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו מבר עשרין
 שנין לעלא כל נסק חילא: כה מגניהו לשבמא דגד
 ארבעין וחמשי אלפין ושית מאה וחמשי: כו לבני יהודה
 תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו מבר
 עשרין שנין לעלא כל נסק חילא: כז מגניהו לשבמא
 דיהודה שבועין וארבע אלפין ושית מאה: כח לבני יששכר
 תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו מבר
 עשרין שנין לעלא כל נסק חילא: כט מגניהו לשבמא
 דיששכר חמשין וארבע אלפין וארבע מאה: ל לבני זבולן
 תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו מבר
 עשרין שנין לעלא כל נסק חילא: לא מגניהו לשבמא
 דזבולן חמשין ושבע אלפין וארבע מאה: לב לבני יוסף
 לבני אפרים תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן
 שמהו מבר עשרין שנין לעלא כל נסק חילא: לג מגניהו
 לשבמא דאפרים ארבעין אלפין וחמש מאה: לד לבני
 מנשה תולדתוהו לורציתוהו לבית אבהתוהו במגן שמהו
 מבר

האלה אשר נקבו בשמות: י"ח ואת
 כל העדה הקהילו באחד לחדש השני
 ויתלדו על משפחתם לבית אבתם
 במספר שמות מן עשרים שנה
 ומעלה לגלגלתם: י"ט כאשר צוה יהוה
 את משה ויפקדם במדבר סיני: כ
 ויהיו בני ראובן בכור ישראל
 תולדתם למשפחתם לבית אבתם
 במספר שמות לגלגלתם כל זכר מן
 עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
 כא פקדיהם למשה ראובן ששה וארבעים
 אלף וחמש מאות: כב לבני שמעון
 תולדתם למשפחתם לבית אבתם
 פקדיו במספר שמות לגלגלתם כל
 זכר מן עשרים שנה ומעלה כל יצא
 צבא: כג פקדיהם למשה שמעון תשעה
 וחמשים אלף ושש מאות: כד לבני
 גד תולדתם למשפחתם לבית אבתם
 במספר שמות מן עשרים שנה
 ומעלה כל יצא צבא: כה פקדיהם
 למשה גד חמשה וארבעים אלף ושש
 מאות וחמשים: כו לבני יהודה
 תולדתם למשפחתם לבית אבתם
 במספר שמת מן עשרים שנה ומעלה
 כל יצא צבא: כז פקדיהם למשה יהודה
 ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: כח
 לבני יששכר תולדתם למשפחתם
 עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
 כט פקדיהם למשה ארבע מאות:
 ל לבני זבולן תולדתם למשפחתם
 לבית אבתם במספר שמות מן עשרים
 למשה זבולן שבעה וחמשים אלף
 וארבע מאות: לא לבני יוסף
 אפרים תולדתם למשפחתם לבית
 שנה ומעלה כל יצא צבא: לב פקדיהם
 למשה אפרים ארבעים אלף וחמש
 מאות: לד לבני מנשה תולדתם למשפחתם
 לבית אבתם במספר

מסרה ח' שמוס' מלא. יח הקהילו ל' וי' ומד הקהילו ויסלחו. ז"ס הי"ד
 כלשונה נחשו. משפחה. כל ענינה חקר נלי. אהם. כל ענינה חקר נלי. שמוס.
 שמוס. ע' מלא נמורה. י"ט נמדבר. כל סיפרא נמדבר נמדבר. כ נכר. סכר.
 חולדה. כולם מלא ו'ק וחקר סנין נק"ס חין נכ"ו מחיך וכן כולם. נוספה.
 ז' נעטס נענין ביה: ס"י. שמוס. מלא. ילא. כל ענינה. ס"י. בא פקדיה. כל ל'
 כ"כ ס"ו וי"י. מלוס. כולם מלא נכ"ב. לב פקדיה. ל' נענין לוי חסר עשבו
 ל"ו חק' וק' נעטס זמרי. שמוס. מלא. נלנלסס. חין שוס סינו נכסינע נלדין
 מלו. כו וסלס. כל או חקר. מלוס. כל ענינה מ"ל. כד גד. כולם נעטס נענין
 נכ"ל דלעריס. שמוס. מלא. כה חק' ז' נעטס נענין גד דלגיס וק' ג"א נכ
 זקו. כו שמוס. כל דענפי' סקר נכ"ל נענין י'. ל זנולו. מ"ז קדמלס וסכר
 סנין. לא זנולו. מלא ו'ק וחקר סנין. לד שמוס. מלא. ילא. כל או סקר נכ"ב.
 ת"א לבני יהודה סיהדקין נו.

לבית אבתם במספר שמת מן
 עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
 כט פקדיהם למשה ארבע מאות:
 ל לבני זבולן תולדתם למשפחתם
 לבית אבתם במספר שמות מן עשרים
 למשה זבולן שבעה וחמשים אלף
 וארבע מאות: לא לבני יוסף
 אפרים תולדתם למשפחתם לבית
 שנה ומעלה כל יצא צבא: לב פקדיהם
 למשה אפרים ארבעים אלף וחמש
 מאות: לד לבני מנשה תולדתם למשפחתם
 לבית אבתם במספר

לצבאתם ראשנה יסעו: ^א הַגִּל
מחנה ראובן תימנה לצבאתם ונשיא
לבני ראובן אליעזר בן-שדיאור:
" וצבאו ופקדו ששה וארבעים אלף
חמש מאות: " והחונם עליו מטה
שמעון ונשיא לבני שמעון שלמיאל
בן-צורישדי: " וצבאו ופקדיהם תשעה
וחמשים אלף ושלש מאות: " ומטה
גד ונשיא לבני גד אליסף בן-דעואל:
" וצבאו ופקדיהם חמשה וארבעים
אלף ושש מאות וחמשים: " כל-
הפקדים למחנה ראובן מאת אלף
ואחד וחמשים אלף וארבע-מאות
וחמשים לצבאתם ושנים יסעו: ^ב
" ונסע אהל-מועד מחנה הלויים בתוך
המחנות כאשר יחנו בן יסעו איש-עד-
ידו לדגליהם: ^ג הַגִּל מחנה אפרים
לצבאתם ימה ונשיא לבני אפרים
אלישמע בן-עמיהוד: " וצבאו ופקדיהם
ארבעים אלף וחמש מאות: " ועליו
מטה מנשה ונשיא לבני מנשה נמלי
בן-פרדצור: " וצבאו ופקדיהם שנים
ושלשים אלף ומאתים: " ומטה בנימין
ונשיא לבני בנימין אבירן בן-גדעני:
" וצבאו ופקדיהם חמשה ושלשים
אלף וארבע מאות: " כל-הפקדים
אלפים ומאה לצבאתם ושלשים יסעו: ^ד
לצבאתם ונשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי:
" וצבאו ופקדיהם שנים
וששים אלף ושבע מאות: " והחנים עליו מטה אשר ונשיא לבני אשר
פגעיאל בן-דעכרן: " וצבאו ופקדיהם אחד וארבעים אלף וחמש מאות:
" ומטה נפתלי ונשיא לבני נפתלי אחרע בן-ענין:
" וצבאו ופקדיהם
שלושה וחמשים אלף וארבע מאות: " כל-הפקדים למחנה דן מאת אלף
ושבעה וחמשים אלף ושש מאות לאחריה יסעו לדגליהם: ^ה אֶלֶף
זקוד בני-ישראל לבית אבתם כל-פקודי המחנות לצבאתם שש-מאות

וארבע מאה לחיליהו בן-קדמיחא נמלין: ^א סַקס משרית
ראובן דרומא לחיליהו ורפא לבני ראובן אליעזר בן
שדיאור: ^ב יא וחילה ומניגדו ארבעין ושתא אלפין וחמש
מאה: ^ג יב ודי שרון סמיכין עלהו שבטא דשמעון ורפא לבני
שמעון שלמיאל בן צורישדי: ^ד יג וחילה ומניגדו חמשין
ותשע אלפין ותלת מאה: ^ה יד ושבטא דגד ורפא לבני גד
אליסף בן דעואל: ^ו טו וחילה ומניגדו ארבעין וחמשא
אלפין ושית מאה וחמשין: ^ז טז כל מניגא למשרית ראובן
מאה וחמשין וחד אלפין וארבע מאה וחמשין לחיליהו
בתניתא נמלין: ^ח יז נמל משבן ומנא משרית לוא בנו
משריתא סמא דשרן בן נמלין גבר על אתרה למקסדותן:
^י יח סקס משרית אפרים לחיליהו מערבא ורפא לבני
אפרים אלישמע בן עמיהוד: ^{יא} יט וחילה ומניגדו ארבעין
אלפין וחמש מאה: ^{יב} כ ודי-סמיכין עלהו שבטא דמנשה
ורפא לבני מנשה נמלין בן פרדצור: ^{יג} כא וחילה ומניגדו
תלתין ותרין אלפין ומאתן: ^{יד} כב ושבטא דבנימין ורפא לבני
בנימין אבירן בן גדעוני: ^{טו} כג וחילה ומניגדו תלתין וחמשא
אלפין וארבע מאה: ^{טז} כד כל מניגא למשרית אפרים מאה
ותמני אלפין ומאה לחיליהו בתליתתא נמלין: ^{יז} כה סקס
משרית דן צפונא לחיליהו ורפא לבני דן אחיעזר בן
עמישדי: ^{יח} כו וחילה ומניגדו שתין ותרין אלפין ושבע מאה:
^{יט} כז ודי שרון סמיכין עלהו שבטא דאשר ורפא לבני אשר
פגעיאל בן דעכרן: ^כ כח וחילה ומניגדו ארבעין וחד אלפין
וחמש מאה: ^{כא} כט ושבטא דנפתלי ורפא לבני נפתלי אחרע בן
ענין: ^{כב} ל וחילה ומניגדו חמשין ותלתא אלפין וארבע
מאה: ^{כג} לא כל מניגא למשרית דן מאה וחמשין ושבעא
אלפין ושית מאה בבתירתא נמלין למקסדותן: ^{כד} לב אלפין
מניגין בני ישראל לבית אבתהון כל מניגין משריתא
לחיליהו

מסרה לכסכה, י"ז וח"י, ד' נשאל, ל' נכסב ל' נכסבים נכ מן דין קדשה לכסכה
דשאל ל"כ ס' מן נכסין, ל' ו' ס' נכסין ונכסין נכס י' והיל דנכסין... י"ז כסכסכ,
ג' סכס, לדגליהם, מ"ל, כ ועליו, ל' ל"כ וליקין ז', כב גרעני, כולם סכס כמ"ל.
כד כל הפקדים, ג' נכסס נכסין, וסכנת, מלכין נכסין, ונכסין, מ"ק ומ"ס ב'
מטסס, כה דן, כפי נכסכין, לנכס, כולם סכס כמ"ל. לא הפקדים, ל' נכסס
מטסס דף ס' מלוח, דן סכס לכסכסס. לכסככה, נכסין סידעס וח'. לב פקודי,
מ"ל, הכסכס, ג' סכס.

ת"א ונסע אהל מועד זכסס סל מנכסס לה, כאשר יחנו בן יסעו מנכסס סס.
דגל מחנה אפרים ס' כזכס ס' מן. ועליו מטה מנשה מנכסס סס טו.

אתקחם

ותקמל: י' ומליל י" עם משה לשימר: יב ואנא דא
 קריבית ית לואי מנו בני ישראל חלק כל בוקרא פתח
 ולדא מבני ישראל ויהוון משמשין קדמי לואי: יג ארי
 דילי כל בוקרא ביומא דקמלית כל בוקרא בארעא דמצרים
 אקדשית קדמי כל בוקרא בישראל מאנשא עד בעקרא
 דילי יהוון אנא יי: יד ומליל י" עם משה במדברא דסיני
 לסיפר: טו מני ית בני לוי לבית אבותיהון לרעותיהון
 כל דבוקרא מבר ירחא לעלא תפננת: טז ומנא יתהון
 משה על מימרא דיי פמא דאתפסקד: יז יהוון אלן בני
 לוי בשמרתהון גרשון וקרת ומררי: יח ואלן שמרת
 בני גרשון לרעותהון לבני ושמעי: יט ובני קרת לרעותהון
 עמרם ויער חברון ועזאל: כ ובני מררי לרעותהון
 מחלי ומושי אלן אנון ורעית לואי לבית אבותהון:
 כא לגרשון ורעית לבני ורעית שמעי אלן אנון ורעית
 גרשון: כב מנגידהון במנן כל דבוקרא מבר ירחא לעלא
 מנגידהון שבצא אלפין וחמש מאה: כג ורעית גרשון
 אחורי משבצא ישרון מערבא: כד ורב בית אבא לבית
 גרשון אליסף בר-לאל: כה ומסרת בני גרשון במשפן ומנא
 משבצא ופרסא חוקאיה ופרסא דתרע משפן ומנא:
 כו ומדרי דדרתא וית פרסא דתרע דרתא די על משבצא
 ועל מדבחא סחור-סחור וית אמונהו לכל פלחה:
 כז ולקרת ורעית עמרם ורעית יעזר ורעית חברון
 ורעית עזאל אלן אנון ורעית קרת: כח במנן כל דבוקרא
 מבר ירחא לעלא תמנא אלפין ושית מאה נמדרי מסרתא
 דקודשא: כט ורעית בני קרת ישרון על צרא דמשבצא
 דרוקא: ל ורב בית אבא לרעית קרת אלפין בר

בדעתם והיו הקרב יומת: פ י' וידבר
 יהוה אל-משה לאמר: יב ואני הנה
 לקחתי את-הלוים מתוך בני ישראל
 תחת כל-בכור פטר. והם מבני
 ישראל והיו ל' הלוים: יג כי ל' כל-
 בכור ביום הפתי כל-בכור בארץ
 מצרים הקדשתי ל' כל-בכור בישראל
 מאדם עד-בהמה ל' יהיו אני יהוה: פ
 יד וידבר יהוה אל-משה במדבר
 סיני לאמר: טו פקד את-בני לוי לבית
 אבתם למשפחתם כל-זכר מבן-חדש
 ומעלה תפקדם: טז ויפקד אתם משה
 על-פי יהוה כאשר צוה: יז ויהיו-אלה
 בני-לוי בשמתם גרשון וקרת ומררי:
 יח ואלה שמות בני-גרשון למשפחתם
 לבני ושמעי: יט ובני קרת למשפחתם
 עמרם ויעזר חברון ועזאל: כ ובני
 מררי למשפחתם מחלי ומושי אלה
 הם משפחת הלוי לבית אבתם:
 כא לגרשון משפחת הלבני ומשפחת
 השמעי אלה הם משפחת הנרשני:
 כב פקדיהם במספר כל-זכר מבן-חדש
 ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש
 מאות: כג משפחת הנרשני אחרי
 המשפן יהנו ימה: כד ונשיא בית-אב
 לגרשני אליסף בן-לאל: כה ומסרת

מסרה חקדי, ז' יב בכור, מלא. יג בכור, כל לו' מלא בנ"ו. סה"ק, ספר, בכור,
 מלא. הקדשתי, ז' בכור, מלא. עד נהפס, ד' שו פקד, כל לוי' דלוי דבר חסד,
 לבית אבותם, ג' מלא לו' רלש בני גרשון. אבנס, ספר. טז ופקד, כולם ספר. לוי,
 ג' ובסיפול ולדני. בטומס, ספר. גרשון כלם מלא בנ"ו. וקסס, ג' דולרס ובסר
 ו' יח שמות, מלא. בני גרשון, ס' בנבול מ"ט. יש שמרס, ס' מקודשין בטומסון
 ובסמליון בלמיון. חכרון ולא כסיד ג' וכלם מלא בנ"ו. ומחיל, כולם מ"ו וס'
 כ עסלי, ס' בטול פשוט. ומחיו, כולם מלא בנ"ו. סס, קמול בנביל מ"ו דפס
 טלחיוו נוקק והול מן זונין דוד כחיס וסד קלייס. אבנס, ספר. כד ללל, י"א.
 ול' טוס ג' כ' ברה וסלסל, ל' וסד סד. כו מיסריו, מ"ל דע"ל. עבדו, ספר.
 כז ולקסס, ל' קמול כחיס ו' וסל' קסיס. סמכריו, בקלמס' סה"ל נפסס. סמכריו,
 ספר. סמכריו, ספר. כקן בלד וסול ספס. טעססס, פ' סקססי, סקסס בטול בלד.
 כח עכר, ספר.

ותקמל: י' ומליל י" עם משה לשימר: יב ואנא דא
 קריבית ית לואי מנו בני ישראל חלק כל בוקרא פתח
 ולדא מבני ישראל ויהוון משמשין קדמי לואי: יג ארי
 דילי כל בוקרא ביומא דקמלית כל בוקרא בארעא דמצרים
 אקדשית קדמי כל בוקרא בישראל מאנשא עד בעקרא
 דילי יהוון אנא יי: יד ומליל י" עם משה במדברא דסיני
 לסיפר: טו מני ית בני לוי לבית אבותיהון לרעותיהון
 כל דבוקרא מבר ירחא לעלא תפננת: טז ומנא יתהון
 משה על מימרא דיי פמא דאתפסקד: יז יהוון אלן בני
 לוי בשמרתהון גרשון וקרת ומררי: יח ואלן שמרת
 בני גרשון לרעותהון לבני ושמעי: יט ובני קרת לרעותהון
 עמרם ויער חברון ועזאל: כ ובני מררי לרעותהון
 מחלי ומושי אלן אנון ורעית לואי לבית אבותהון:
 כא לגרשון ורעית לבני ורעית שמעי אלן אנון ורעית
 גרשון: כב מנגידהון במנן כל דבוקרא מבר ירחא לעלא
 מנגידהון שבצא אלפין וחמש מאה: כג ורעית גרשון
 אחורי משבצא ישרון מערבא: כד ורב בית אבא לבית
 גרשון אליסף בר-לאל: כה ומסרת בני גרשון במשפן ומנא
 משבצא ופרסא חוקאיה ופרסא דתרע משפן ומנא:
 כו ומדרי דדרתא וית פרסא דתרע דרתא די על משבצא
 ועל מדבחא סחור-סחור וית אמונהו לכל פלחה:
 כז ולקרת ורעית עמרם ורעית יעזר ורעית חברון
 ורעית עזאל אלן אנון ורעית קרת: כח במנן כל דבוקרא
 מבר ירחא לעלא תמנא אלפין ושית מאה נמדרי מסרתא
 דקודשא: כט ורעית בני קרת ישרון על צרא דמשבצא
 דרוקא: ל ורב בית אבא לרעית קרת אלפין בר

בדעתם והיו הקרב יומת: פ י' וידבר
 יהוה אל-משה לאמר: יב ואני הנה
 לקחתי את-הלוים מתוך בני ישראל
 תחת כל-בכור פטר. והם מבני
 ישראל והיו ל' הלוים: יג כי ל' כל-
 בכור ביום הפתי כל-בכור בארץ
 מצרים הקדשתי ל' כל-בכור בישראל
 מאדם עד-בהמה ל' יהיו אני יהוה: פ
 יד וידבר יהוה אל-משה במדבר
 סיני לאמר: טו פקד את-בני לוי לבית
 אבתם למשפחתם כל-זכר מבן-חדש
 ומעלה תפקדם: טז ויפקד אתם משה
 על-פי יהוה כאשר צוה: יז ויהיו-אלה
 בני-לוי בשמתם גרשון וקרת ומררי:
 יח ואלה שמות בני-גרשון למשפחתם
 לבני ושמעי: יט ובני קרת למשפחתם
 עמרם ויעזר חברון ועזאל: כ ובני
 מררי למשפחתם מחלי ומושי אלה
 הם משפחת הלוי לבית אבתם:
 כא לגרשון משפחת הלבני ומשפחת
 השמעי אלה הם משפחת הנרשני:
 כב פקדיהם במספר כל-זכר מבן-חדש
 ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש
 מאות: כג משפחת הנרשני אחרי
 המשפן יהנו ימה: כד ונשיא בית-אב
 לגרשני אליסף בן-לאל: כה ומסרת

על ידי סכריות זכריו כהם ולקססס סמכריוס לוי סה"ק פסגולס בנכריות
 וסמכריוס עבנל עבנל וסלויס מלא פנדן פילל נכסרו פסחיסס: (פ) מנן חדש
 וסעלה

צוואל: לא וספרתהון ארונא וספרתא ומקרתא ומקרתא ומקרתא
 ומני קדשא דישמשון בהון ומסא וכל פלחניה:
 לב ואמרקלא דממנא על רברבי לואי אלעזר בר אהרן
 פהנא דמתחות ידוהי ממנן נמרי ספרת קדשא: לו למררי
 זרעית מחלי וזרעית מושי אלון אמנן זרעית מררי:
 לו ומגנידוהון במגנן כל דכורא מבר ירחא ולעלא שתא
 אלפין ומאתן: לה זרב בית אמנא לזרעית מררי צוואל
 פר אביחיל על צדא דמשפנא שרון צפונא: לו זירי מסר
 למפר בני מררי דפי משפנא ועברוהו ועפודוהו וסמכוהו
 וכל מגוהי וכל פלחניה: לו ועפודי דדרתא סחור סחור
 וסמכיהון וספיהון ואפוגיהון: לה זירי שרון קדם משפנא קדומא
 קדם משפנן זמנא מדינחא משה ואהרן ובנוהי נטרין ספרת
 מקדשא למפרת בני ישראל וחלוני דיקרב ותקמל:
 לו כל מניני לואי די מגנא משה ואהרן על מיסרא דיי
 לזרעיתוהון כל דכורא מבר ירחא ולעלא עשרין תרין
 אלפין: ס ואמר יי למשה מני כל בוכריא דכריא לבני
 ישראל מבר ירחא ולעלא וקבל ית מגנן שמהתוהון:
 סא ותקריב ית לואי קדמי אמנא יי חלה כל בוכרא בבני
 ישראל וית בעירא דלואי חלה כל בוכרא בבכירא
 דבני ישראל: סב ומנא משה במאדי פקוד יי ויתא ית כל בוכרא
 בבני ישראל: סג והונו כל בוכריא דכריא במגנן שמהון
 מבר ירחא ולעלא למגנידוהון עשרין תרין אלפין מאתן
 ושבעין ותלתא: סד ומליל יי עם משה למיטר: סה קרב
 ת

מסרה ל חלונן, חלה מנה כפיז ומ"ל. לא ומצפונא, ג' הפקן, כל לו' ספר
 כ"ד מ"ל. וסמכיה, וסמכיה, כ"ל ומסר. לו המשי, כולם מלא צמ"ל. לד ופקדיהם,
 לו' כ"ס. לה לוריאל, מלא דמלא. אביחיל, לו' ית, קדמא דקה. העשן
 סמכה, דין העשן יתו לפני. לו ופקדו, ספר. ובכיוח, מ"ל צמ"ל. ועשיו,
 מ"ו ומ"ל. לו ועשיו, ג' ספר. ולכניהם, מלא. רמדהם, סלם ספר דמכר.
 ותימכיהם, כולם מלא דמלא. לח והפנים כולם כ"ב מ"ו ומ"ל. ג' מועד מצפונא,
 ספק. וסבן ובניו, ג' סמכיהם, מ"ו ומ"ל. לו וסבן, י' נקודות צמורה ונקוד
 על וסבן. ס וילעוהו, ס' נעטע בסיעכל. פקד, ו' ספר. ככר, ספר. וסל, כ"ל.
 סמכיהם, ספר. סא ככר, ספר. צבחה, לו' סב ופקד, סלם ספר. ככור, מלא.
 סל ככור, מלא. סמכ, ספר. ו' לפקדיה, ספר. סה סמכ, י"כ. ככר, כולם מלא צמ"ל ספר.
 ת"א והחנים לפני המשכן קדמו ערכי י"ל. סגיד, סו. פקד כל ככר ככורו ד.
 קח את הלויים ככורו ד. ואת ברהם הלויים תחת בהפזם ס.

פקוד כל בכור וכל לבני ישראל מבך
 ולקחת את הלויים לי אני יהוה
 בהמת הלויים תחת כל בכור בבהמת
 בני ישראל: ויפקד משה כאשר
 ישראל: ויהי כל בכור זכר במספר
 שנים ועשרים אלה שלשה ושבעים ומאתים: פ וידבר יהוה אל משה
 לאמר: קח את הלויים תחת כל בכור בני ישראל ואת בבהמת

הלויים

ולאיים וסמכיהם אים עם קדם ועדו סמכיהם סמכיהם סמכיהם (סמכיהם)
 (ס) יכרה סמוקקי (ד"ס ח' י"ב) וענני סמכיהם ידעי צינה ונוסר
 מלחמה לחמי סמכיהם ונחונן (סמכיהם ס) סמכיהם סמכיהם סמכיהם
 (ס) אשר ספר משה ואהרן. מקד. על וסכך לומר סלם יסיה סמכיהם
 סמכיהם (סמכיהם ד): שנים ועשרים אלה. ונמכרן לחם פולא סלם מלחמה
 סמכיהם

בית אב למשפחת הקדתי אלעזר
 בן צוואל: ומשמרתם הארון והשלחן
 והמנורה והמזבחת וכלי הקדש אשר
 ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו:
 לב ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן
 הפהן פקדת שמרי משמרת הקדש:
 לו למררי משפחת המחלי ומשפחת
 המושי אלה הם משפחת מררי:
 לו ופקדיהם במספר כל זכר מבך
 חדש ומעלה ששת אלפים ומאתים:
 לו ונשיא בית אב למשפחת מררי
 צוואל בן אביחיל על ירך המשכן
 יחנו צפונה: לו ופקדת משמרת בני
 מררי קדשי המשכן ובריהו ועמדיו
 ואדניו וכל כליו וכל עבדתו: לו ועמדי
 והחצר סביב ואדניהם ויהדותם
 ומיתריהם: לו והחנים לפני המשכן
 קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה
 ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש
 למשמרת בני ישראל והזר הקרב
 יומת: לו כל פקודי הלויים אשר פקד
 משה ואהרן על פני יהוה למשפחתם
 כל זכר מבין חדש ומעלה שנים ועשרים
 אלה: ס שש ס ויאמר יהוה אל משה
 חדש ומעלה ושאל את מספר שמתם:
 תחת כל בכור בני ישראל ואת
 בני ישראל: ס ויפקד משה כאשר
 ישראל: ס ויהי כל בכור זכר במספר
 שנים ועשרים אלה שלשה ושבעים ומאתים: פ וידבר יהוה אל משה
 לאמר: קח את הלויים תחת כל בכור בני ישראל ואת בבהמת

רשי

ועלמיהם וסמכיהם אים עם קדם ועדו סמכיהם סמכיהם סמכיהם (סמכיהם)
 (ל) והמסך. סלם סמכיהם סלם סלם קרויה (סמכיהם) סמכיהם: (ל) ונשיא
 נשיאי דלוי. סמכיהם על כלם דזעל סלם סלם סמכיהם סמכיהם סמכיהם סמכיהם
 על יד סלם סמכיהם סלם: (ס) משה ואהרן ובניו. וסמכיהם סלם דל סמכיהם
 אדם וסמכיהם עליו יסמכיהם חונן סונו ללדיק סונו לסמכיהם סמכיהם סמכיהם

הַלְלוּם תַּתַּת בְּהַמְתָּם וַחֲדָלִי הַלְלוּם
אֲנִי יְהוָה: ^ט וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֵשָׁה
וְהַשְּׁבָעִים וְהַמְּאֵתִים הָעֵדֻפִים עַל־
הַלְלוּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ^י וְלִקְחַתְּ
חֲמִשָּׁת הַמִּשֶׁת שְׁקָלִים לְגִלְגֻלַת בַּשֶּׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח עֲשָׂרִים נֶגְהַה הַשֶּׁקֶל:
^י וְנִתְּתָה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי
הָעֵדֻפִים בָּהֶם: ^י וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף
הַפְּדוּיִם מֵאֵת הָעֵדֻפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְלוּם:
^י מֵאֵת בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִקַּח אֶת־
הַכֶּסֶף הַמִּשֶׁה וְשֵׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וְאַלְפֵי בַשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: ^י וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־
כֶּסֶף הַפְּדוּיִם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל פִּי יְהוָה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ^פ שְׁבַע
ד ^י וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
לֵאמֹר: ^ב גִּשָׂא אֶת־דָּאֵשׁ בְּנֵי קִהַת
מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית
אַבְתָּם: ^ב מִכֵּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה
וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־כָּא לְצִבָּא
לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֵהָל מוֹעֵד: ^ד וְאֵת
עֲבֹדַת בְּנֵי־קִהַת בְּאֵהָל מוֹעֵד קֹדֶשׁ
הַקֹּדֶשִׁים: ^ה וַיָּבֵא אַהֲרֹן וּבָנָיו בְּנִסְע
הַמִּחְנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פָּרְכָת הַמִּסְדָּה
וּכְפֹרֶתָהּ אֶת אֶרֶן הָעֵדֻת: ^ו וְנִתְּנוּ
עֲלָיו כֶּסֶף עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוֹ בְּגַד־כָּלִיל
תְּכֵלֶת מְלַמְעֵלָה וְשֵׁמוֹ בְּדוּיֹ: ^ז וְעַל
וְנִתְּנוּ עֲלָיו אֶת־דִּקְעֵלָת וְאֶת־דִּכְפַּת וְאֶת־הַמְּגִלָּת וְאֶת־
הַתְּמִיד עֲלָיו יְהוָה: ^ח וּפְרָשׁוֹ עֲלֵיהֶם בְּגַד תּוֹלְעֵת שָׁנִי וְכֶסֶף אֶתּוֹ בְּמִכְסָה
עוֹר תַּחַשׁ וְשֵׁמוֹ אֶת־בְּדוּיֹ: ^ט וְלִקְחֹוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וְכֶסֶף אֶת־מִנְרַת הַמְּאֹזֵל
וְאֶת־נִרְתִּיָּה וְאֶת־מִלְקָחֶיהָ וְאֶת־מַחְתֵּיתֶיהָ וְאֵת כָּל־כֶּלִי שִׁמְנֵה אֲשֶׁר

ית לזאי חלף כל פוקרא פבגי ישראל וית בעירא דלזאי
חלף בעירדון ויהון משמשין קדמי לזאי אגא יי: מו וית
פרקן מאתן ושבעין ותלתא דיתירין על לזאי מבוכריא
דבני ישראל: ^ט ותפב חמש חמש סלעין לנגלגלתא
בסלעין קודשא תפב עשרין מעין סלעא: ^י ותתן פספא
לאהרן ולבנודו פרקן דיתירין קדון: ^י מו ונסיב משה ית
כסף פרקנדון מן דיתירין על פריקי לזאי: ^י מן בבריא
דבני ישראל נסיב ית כספא אלף ותלת מאה ושתי
וחמש סלעין בסלעין קודשא: ^י נא ויהב משה ית כסף
פריקא לאהרן ולבנודו על מיטרא דיי כמא די פקד יי
ית משה: ^א ומליל יי עם משה ועם אהרן למיטר: ^ב כבילו
ית חשבון בני קהת סגו בני לוי לזרצותהון לבית אברהדות:
^ג מבר תלתין שנים ולעלא ועד בר חמשין שגין כל
דיאתי לחילא למעבד עבדתא במשפן ומגא: ^ד דין
סלחן בני קהת במשפן ומגא קדש קודשא: ^ה ויעזר
אהרן ובנודו במסל משריתא ויפרקון ית פריקא דפרסא
ויכפון בה ית ארזא דספרותא: ^ו ויתנן עלוהי חוספא
דמשך סגונא ויפרסון לבוש גמיר תכלא מלעלא וישוון
אריהודי: ^ז ועל פתודא דלחם אפיא ופרסון לבוש תכלא
ויתנן עלוהי ית מניסא ית בזיביא וית סבילתא וית
קסוות נסוכא לחם תדירא עלוהי ידו: ^ח ויפרסון עלידון
לבוש צבע זהרי וכפון ותיא בחוספא דמשך סגונא
וישוון ית אריהודי: ^ט ויכפון לבוש תכלא ויכפון ית
מנרתא דאגודי וית בוציקרא וית צבתא וית מחתייתא

מסרה וסוי, סעבא נב"ל. מו מדוי, כל ל' מיל וי' צענין וסענעיס, ל'.
העדיפס, ב' כולס מ"ו ומ"י. ענבול, ב' ומלל. מו סקס, ב' קמן וליקן
פ"ו זוגין מן כ"ב קמן. מוח וכספס, מלל ס"א. סש העדיפס, ל' ומ"ל. ג ככול,
מלל. נא סעדיס, הדודים ק' סקר דוסק. וסוד כלל דגס: ד' א דרדנ
וכו', י"ב. ב. שח, כל ליטנא סקר נב"ל. לעפעסס, מולס לכ צמ"ל גניס אכנס
לעפעסס. לכנס, ססק. ג כל גל. ל' ד. עגוז, סק. ה גכע, בולס מ"ו דקרי
ולס כסרי. וסריזו, ע"ו ומ"ו יו' קרי העיר. אכן, ב' ססק. העדס, ססק. ו כסרי, צ' ב'
ג"ו. וססק, דכנל צעיקוסיא שחלל. כליל, ג'. וסונו דיו, קדעלח וסכחלח וסעב דיו ב' צ'
מנ"י וסונו סס דיו. ועל, ג'. טלחן, סיסס צעסס. הקערוס, כולס ססק. הכפס, ל' וססק.
הענקית, כולס ססק צמ"ל דרמ"ו סקסיס וסח"ל כלל סלע וסח"ל וסח"ל צדנב.
קשות, מלל וסעין שחללי. ח סולעס, מלל. וסכו, ג'. סלס דיו, ג'. ס' ס' ס' מנכס,
ל'. ססק. סחור, מלל. וסס, י"ס ססוק סד סס' ו' וסס. נכסיס, ס"ו ומ"י.
גלכסיס, כולס מלל. מסיס, כלס ס"ו ומ"י. סענכ, ל'.
ת"א דיו ל' דלוים סס. ולקחת חששת סכירין יי. מכן שלשים שנה
ומעלה סלעין כד. ואת קשות דבפך פסכדכין פס. ולחם התמיד עליו יהיה
מנחם לס.

מסרה וסוי, סעבא נב"ל. מו מדוי, כל ל' מיל וי' צענין וסענעיס, ל'.
העדיפס, ב' כולס מ"ו ומ"י. ענבול, ב' ומלל. מו סקס, ב' קמן וליקן
פ"ו זוגין מן כ"ב קמן. מוח וכספס, מלל ס"א. סש העדיפס, ל' ומ"ל. ג ככול,
מלל. נא סעדיס, הדודים ק' סקר דוסק. וסוד כלל דגס: ד' א דרדנ
וכו', י"ב. ב. שח, כל ליטנא סקר נב"ל. לעפעסס, מולס לכ צמ"ל גניס אכנס
לעפעסס. לכנס, ססק. ג כל גל. ל' ד. עגוז, סק. ה גכע, בולס מ"ו דקרי
ולס כסרי. וסריזו, ע"ו ומ"ו יו' קרי העיר. אכן, ב' ססק. העדס, ססק. ו כסרי, צ' ב'
ג"ו. וססק, דכנל צעיקוסיא שחלל. כליל, ג'. וסונו דיו, קדעלח וסכחלח וסעב דיו ב' צ'
מנ"י וסונו סס דיו. ועל, ג'. טלחן, סיסס צעסס. הקערוס, כולס ססק. הכפס, ל' וססק.
הענקית, כולס ססק צמ"ל דרמ"ו סקסיס וסח"ל כלל סלע וסח"ל וסח"ל צדנב.
קשות, מלל וסעין שחללי. ח סולעס, מלל. וסכו, ג'. סלס דיו, ג'. ס' ס' ס' מנכס,
ל'. ססק. סחור, מלל. וסס, י"ס ססוק סד סס' ו' וסס. נכסיס, ס"ו ומ"י.
גלכסיס, כולס מלל. מסיס, כלס ס"ו ומ"י. סענכ, ל'.
ת"א דיו ל' דלוים סס. ולקחת חששת סכירין יי. מכן שלשים שנה
ומעלה סלעין כד. ואת קשות דבפך פסכדכין פס. ולחם התמיד עליו יהיה
מנחם לס.

מסרה וסוי, סעבא נב"ל. מו מדוי, כל ל' מיל וי' צענין וסענעיס, ל'.
העדיפס, ב' כולס מ"ו ומ"י. ענבול, ב' ומלל. מו סקס, ב' קמן וליקן
פ"ו זוגין מן כ"ב קמן. מוח וכספס, מלל ס"א. סש העדיפס, ל' ומ"ל. ג ככול,
מלל. נא סעדיס, הדודים ק' סקר דוסק. וסוד כלל דגס: ד' א דרדנ
וכו', י"ב. ב. שח, כל ליטנא סקר נב"ל. לעפעסס, מולס לכ צמ"ל גניס אכנס
לעפעסס. לכנס, ססק. ג כל גל. ל' ד. עגוז, סק. ה גכע, בולס מ"ו דקרי
ולס כסרי. וסריזו, ע"ו ומ"ו יו' קרי העיר. אכן, ב' ססק. העדס, ססק. ו כסרי, צ' ב'
ג"ו. וססק, דכנל צעיקוסיא שחלל. כליל, ג'. וסונו דיו, קדעלח וסכחלח וסעב דיו ב' צ'
מנ"י וסונו סס דיו. ועל, ג'. טלחן, סיסס צעסס. הקערוס, כולס ססק. הכפס, ל' וססק.
הענקית, כולס ססק צמ"ל דרמ"ו סקסיס וסח"ל כלל סלע וסח"ל וסח"ל צדנב.
קשות, מלל וסעין שחללי. ח סולעס, מלל. וסכו, ג'. סלס דיו, ג'. ס' ס' ס' מנכס,
ל'. ססק. סחור, מלל. וסס, י"ס ססוק סד סס' ו' וסס. נכסיס, ס"ו ומ"י.
גלכסיס, כולס מלל. מסיס, כלס ס"ו ומ"י. סענכ, ל'.
ת"א דיו ל' דלוים סס. ולקחת חששת סכירין יי. מכן שלשים שנה
ומעלה סלעין כד. ואת קשות דבפך פסכדכין פס. ולחם התמיד עליו יהיה
מנחם לס.

הלוים וגו'. לא מרו צענעו סלויס חת ככורי צענעו סכורס על ישראל חלל חלל
חל סערי סעוריסס וסס חלל על בן לוי סער כנע סערי סעוריס סל
ישראל חדע סכרי מנכ סעורעיס צלרס ולל מנכ סעריס צענעו:
(מו) ואת פדויו השלשה וגו'. ואל ככרדות סלכיקן לספדות צכס אל
לנכס וסענעיס ונאססיס סעורעיס צכס יסריס על סלויס מנכ סקס סענכ

ות כל בני משחא די שמשון לה ביהוה: ויתנון יתה
 וית כל מנהא לחופאה דמשך ססגנא ויתנון על אריחא:
 י ועל מדבחה דדהבא ופרסן לבוש תכלא ויכסון יתה
 בתופאה דמשך ססגנא וישון ית אריחיה: י ויכסון
 ית כל בני שמשון די שמשון בהון בקודשא ויתנון
 ללבוש תכלא ויכסון יתהון בתופאה דמשך ססגנא ויתנון
 על אריחא: י ויכסון ית למסא דמדבחה ויפרסן עלהדי
 לבוש ארגון: י ויתנון עלהדי ית כל מנהדי די שמשון
 עלהדי בהון ית מחתתא וית צנוריתא וית מגרופיתא וית
 מזרקא כל בני מדבחה ויפרסן עלהדי חופאה דמשך
 ססגנא וישון אריחיה: י וישעיא אהרן ובנהדי לכסאה ית
 קודשא וית כל בני קודשא במטל משריתא ובתר בן יעלון בני
 קהת למטל ולא יקרבון לקודשא ולא ימתון אלין מטול בני
 קהת במשפן זמנא: י ודי מסיר לאלעור בר אהרן בהנא
 משחא דאנהרותא וקמרת בוסמיא ומנהתא תדירא ומשחא
 דדבחתא מפרת כל משכנא וכל די ביה בקודשא ובמנהדי:
 י ומליל י עם משה ועם אהרן למימר: י לא תשיעון ית
 שבמא ורעת קהת מנו לאוי: י ודא עבירו להון ויהון
 ולא ימותון במקרבון לקודשא קודשא אהרן ובנהדי יעלון
 וימנון יתהון גבר גבר על פלחנה למשחא: י ולא יעלון
 למתיו בר מכסן ית בני קודשא ולא ימותון: י פ פ פ
 ומליל

מסרדי אל עבקה ו' דמני' על המוט ב' סמוך מלא כלים כולם מ"י יא חס בדין
 ב' יב ישמון ב' אל צבל ל' וכמו על ב' יב ושני ל' יד המסמך ב'
 בחורה סקר המזלגת ב' וסקר המזרקות כל או סקר עליו צ"ק כסא ב'
 ומוי סימן שו וכלה ו' לכסא ל' וסקר לשלם כ"ד יבשו סג' דגוסה ימנו
 ס' שו וקדת כולם סקר רגוש סמלור מלא בקדש ב' רפין ת יוסה צ"ק
 וידבר וכו' י"ב יח מבריסו מלא מעפסות י"ל צלל' יש חלם י"ז ל"פ וקיו
 ב' ומוי חס צביסס חס קדש ל' דמעיס חוסס ט"ל מ"ל בחורס ואל משח
 ל' ב לרשות מלא כנלפ ל' ו' רשע ומשח ח"ב
 ת"א ואת כל כלי השרת אשר ישורנו בהם יועל גם סמלדין פז מנשח פז:

הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה פקדת כל המשכן וכל אשר בו
 בקדש ובכליו: פ סמיר י וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: י אל
 תכליתו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים: י ואת יעשו להם וחי
 ולא ימתו בגשתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו אותם איש
 איש על עבדתו ואל משאו: י ולא יבאו לראות פבלע את הקדש ומתו: פ פ פ

ק"ס. סלקיכו סימן: ומסירין צמ"ע צהושפ ודוה מספר. צמין ח'.

ואת כל כלי הקדש. כמורכב וכלי שרת: ומתו. שאם יענו מייצג מייסס
 זידי שמייס: (פ) ופקדת אלעור. שהיא ממונס עליסס לשלם חוסס.
 שון וקטרה ושון העססס ומנחה התמיד עליו מוטל לזווח ולזרו ולבקריב
 צמס סניימן: פקדת כל המשכן. ועוד סיה ממונס על משח צמי קמס
 לזווח חיס על עבודתו ועל משחו וסוח הפסכן וכל אשר צו כל סמלוריס
 למעלה צמססס או חכל משח צמי גרשו ויכרי סליסס קודש הקדשים על
 סי חיימור סיה כמו סמחוס צמססס כסח: (י) אל תבריתו. אל סמכרנו
 לסס סימוחו: (כ) ולא יבאו לראות פבלע את הקדש. למך נשק סלר
 כמו ספיקסחי למעלה צמסססס או ומסשו עליו צמד סלמי וכסר חוסו צמכסס
 סלמיס ועלפו סלו סוח כסיו: חסלת בסדבר סיני

נשא

רמבן
 אלעור בן אהרן הבהן שמן המאור. ילעור ססוס סקיד על כל חלו וסייכר סקיד'
 כל העשק וכל אשר צו ולעור ל"א כי סיכוסו סיס לו סקידוס גס צעשכן
 וכל

ישרת ולה בהם: ונתנו אתה ואת
 כל כליה אל מכסה עור תחש ונתנו
 על המוט: י ועל מזבח הזהב יפרשו
 בגד תכלת וכסו אתו במכסה עור
 תחש ושמו את בדין: י ולקחו את
 כל כלי השרת אשר ישרתוכם
 בקדש ונתנו אל בגד תכלת וכסו
 אותם במכסה עור תחש ונתנו על
 המוט: י ורשנו את המזבח ופרשו
 עליו בגד ארגמן: י ונתנו עליו את
 כל כלי אשר ישרתו עליו בהם את
 המחמת את המזלגת ואת הניעים
 ואת המזרקת כל כלי המזבח ופרשו
 עליו כסו עור תחש ושמו בדין:
 י וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש
 ואת כל כלי הקדש בנסע המחנה
 ואחריו יבאו בני קהת לשאת ולא
 יגעו אל הקדש ומתו אלה משא בגר
 קהת באהל מועד: י ופקדת אלעור
 בן אהרן הבהן שמן המאור וקטרת
 הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה פקדת כל המשכן וכל אשר בו
 בקדש ובכליו: פ סמיר י וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: י אל
 תכליתו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים: י ואת יעשו להם וחי
 ולא ימתו בגשתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו אותם איש
 איש על עבדתו ואל משאו: י ולא יבאו לראות פבלע את הקדש ומתו: פ פ פ

ק"ס. סלקיכו סימן: ומסירין צמ"ע צהושפ ודוה מספר. צמין ח'.

ואת כל כלי הקדש. כמורכב וכלי שרת: ומתו. שאם יענו מייצג מייסס
 זידי שמייס: (פ) ופקדת אלעור. שהיא ממונס עליסס לשלם חוסס.
 שון וקטרה ושון העססס ומנחה התמיד עליו מוטל לזווח ולזרו ולבקריב
 צמס סניימן: פקדת כל המשכן. ועוד סיה ממונס על משח צמי קמס
 לזווח חיס על עבודתו ועל משחו וסוח הפסכן וכל אשר צו כל סמלוריס
 למעלה צמססס או חכל משח צמי גרשו ויכרי סליסס קודש הקדשים על
 סי חיימור סיה כמו סמחוס צמססס כסח: (י) אל תבריתו. אל סמכרנו
 לסס סימוחו: (כ) ולא יבאו לראות פבלע את הקדש. למך נשק סלר
 כמו ספיקסחי למעלה צמסססס או ומסשו עליו צמד סלמי וכסר חוסו צמכסס
 סלמיס ועלפו סלו סוח כסיו: חסלת בסדבר סיני

לוי"ם צלע"ט טוחנים צכן הסון וכפחילוח: (י) אל מכסה עור תחש.
 (כליס ל) כמין מלוח: (י) את כל כלי השרת אשר ישרתו בהם בקדש.
 צמך סמסן סחוס קדש וסן כלי סקססה סמסרסין צסס צמחוס סמניי:
 (י) ורשנו את המזבח. מנחס סמססח: ורשנו. יעלו חס סדשן מעליו:
 ופרשו עליו בגד ארגמן. (יומל כח) וחס סירדס מן סמייס רצולס סמס
 סרזו כלרי צשעח סמסעווח וחינו סורסן סכיו כוסין עליס ססכסר (עיכורי
 קד) על נחשח: (יד) סחחח. סצכן סוחיס גחליס לחרווח סדשן סעסוסי
 כמין מנחח סלין לה ללל שלס מנילווח ועלסניס סוחצח חס סחחליס:
 מזלגת. לזוריוח סל נחשח: סצכן מוכין צלצריס סעל סמחוס לססכן כדי
 סחיכעכלו יסס ויכסר: יעים. סס וערפוח וצלחו וחי"ל וכן סל נחשח וסן
 מוכדין חס סדשן מעל סמחוס: (סו) לכסת את הקדש. סלרוח וסמחוס:

רמבן

הזכר צנגד תכלת למדס סכלולס מן סכל ומנחס סעולס צצגד חרנגון סחוס
 חזוס יוחר מן סלחסון כי סס יזרוק סדס טיכר נעסס: (פ) ופקדת

וידבר יהוה אל משה לאמר: **נשא**
את ראש בני גרשון גמדהם לבית
אבתם למשפחתם: **מבן שלשים**
שנה ומעלה עד בן חמשים שנה
תפקד אותם בלדבא ללדבא
לעבד עבדה באהל מועד: **זאת**
עבדת משפחת הגרשון לעבד ולמשא:
ונשאו את יריעות המשכן ואת
אהל מועד מכסהו ומכסה התחש
אשר עליו מלמעלה ואת מסך פתח
אהל מועד: ואת קלעי החצר ואת
מסך פתח אשר על
המשכן ועל המזבח סביב ואת
מיתריהם ואת כל כלי עבדתם ואת
כל אשר יעשה להם ועבדו: על פי
אהרן ובניו תהיה כל עבדת בני
הגרשון לכל משאם ולכל עבדתם
וסקדתם עליהם במשמרת את כל
משאם: זאת עבדת משפחת בני
הגרשון באהל מועד ומשמרתם ביד
איתמר בן אהרן הכהן: ס בני
מררי למשפחתם לבית אבתם תפקד
אתם: מבן שלשים שנה ומעלה
ועד בן חמשים שנה תפקדו בלדבא
ללדבא לעבד את עבדת אהל מועד:
וזאת משמרת משאם לכל עבדתם
באהל מועד קרשי המשכן ובריהו
ואדניהם ויתרתם ומיתריהם לכל
את כלי משמרת משאם: זאת
באהל מועד ביד איתמר בן אהרן הכהן:
העדה את בני הקהתי למשפחתם ולבית אבתם:
מבן שלשים שנה
ומעלה ועד בן חמשים שנה בלדבא
ללדבא לעבד את עבדת אהל מועד:
ויקדו
פקדיהם למשפחתם אלפים שבע
הקהתי בלדבא באהל מועד אשר

כא ומליל יי עם משה למימר: כה קביל ית השפן בני
גרשון את אנן לבית אבתהון ליריעותיהון:
כמ מבר תלתין שנין וילעלא עד בר חמשיין שנין תמני יתרון
כל דאתי לחילא חילא למסלה פלחנא במשפן זמנא:
כי דין פלחן ורעית גרשון למסלה ולמסל: כה ויפלחן ית
יריעת משפנא וית משפן זמנא וחסאיה וחסאיה דמספנא
די עלוהי מלעלא וית פרסא דתרע משפן זמנא: כו וית
קרדי דרתא וית פרסא דמעלנא דתרע דרתא די על
משפנא ועל מדבחא סחור סחור וית אפונייהון וית כל מני
פלחנהון וית כל די ותספר להון ויפלחון: לו על מימר
אהרן ובנודי ותי כל פלחן בני גרשון לכל מטההון לכל
פלחנהון ותמנן עליהון בספרא ית כל מטלהון: מה דין
פלחן ורעית בני גרשון במשפן זמנא ומסרתהון בידא
דאיתמר בן אהרן כהנא: כט בני מררי ליריעותהון לבית
אבתהון תמני יתרון: ל מבר תלתין שנין וילעלא ועד בר
חמשיין שנין תמננן כל דאתי לחילא למסלה ית פלחן
משפן זמנא: לא ודא מסרת מטלהון לכל פלחנהון במשפן
זמנא דפי משפנא ועברוהו ועפודוהו ומכודו: לב ועפודי
דדרתא סחור סחור ומכידהון ומפידהון ואפונייהון לכל
מנייהון ולכל פלחנהון ובשמרון תמנן ית מני מסרת
מטלהון: לד דין פלחן ורעית בני מררי לכל פלחנהון
במשפן זמנא בידא דאיתמר בן אהרן כהנא: לו זמנא
משה ואהרן וברכבי כהנא ית בני קהתי ליריעותהון
לבית אבתהון: לה מבר תלתין שנין וילעלא ועד בר חמשיין
שנין כל דאתי לחילא למסלה במשפן זמנא: לו ויה
מניניהון ליריעותהון תרין אלפין שבע טאה וחספין:
לו אלפין מניגי ורעית קהתי כל דפלחן במשפן זמנא די מנא
משה

מסרה כב כסא, כולס סקר כמיל נסח ינחול. כי לא ינעוד כמילי. לביט. ט'
פקד אם בני גור. לזכנס. סקר. כב זכנס. מיל מלל כול. לזכנל. כל לי כול
סקר. כד משפס, קדמל כנסת סכין כמני. חליסלה כנסת. ולנסח. ל.
כה אם ירעס, מ' וס'. כו ועל הכוזב, ג'. פיסריס, כולס מלל דמלא.
יסתו. כז מלס, סקר. כח ומסנלס, ג' סלרן וסלס. פיסת, סלרין כו
ה'ל. כן כמלרין. סהין, לס. ג'. מלל סלרין. ל חנן, ג' כעס כפנין. לא חספ,
י' כ'פ. ועמו דין, ד' מלל. לב ועמודי, מלל. ויסדס, כול ס' דס'. ויסמריס,
כולס מלל דמלא. וכנסת, ל' וסכ. לד וכניס, ג' כניסין. לה ועד, סיסן. לו פקדיס,
קדמל כנסת סכין קזק מליס' כקדמל כניס' כסנס. טכט, ג' דעש' דכניסין
וטכט כניס'. לו על פי ס' ונ', ו' סכריס.
ת'א ונשאו את יריעת המשכן טכט כמ. על המשכן ועל המזבח סביב סט
ד' כ.

ועפודיו ואדניו: **לכ ועפודי החצר סביב**
ואדניהם ויתרתם ומיתריהם לכל
את כלי משמרת משאם: זאת
באהל מועד ביד איתמר בן אהרן הכהן:
העדה את בני הקהתי למשפחתם ולבית אבתם:
מבן שלשים שנה
ומעלה ועד בן חמשים שנה בלדבא
ללדבא לעבד את עבדת אהל מועד:
ויקדו
פקדיהם למשפחתם אלפים שבע
הקהתי בלדבא באהל מועד אשר

למשפחותם ולבית אבתם: ^ט מִן
 שלשים שנה ומעלה ועד בן־חמשים
 שנה כִּלְדָבָא לְצִבָּא לְעִבְדָּה בְּאֵהָל
 מוֹעֵד: ^י וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחַתָּם
 לְבֵית אֲבֹתָם אֲלֵפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
 וּשְׁלֹשִׁים: ^{יא} אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי
 גִרְשׁוֹן כִּלְדָּהֶעֱבֹד בְּאֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר
 פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה:
^{יב} וּפְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מְרִירֵי לְמִשְׁפַּחַתָּם
 לְבֵית אֲבֹתָם: ^{יג} מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
 וּמַעְלָה וְעַד בֶּן־חַמְשִׁים שָׁנָה כִּלְדָבָא
 לְצִבָּא לְעִבְדָּה בְּאֵהָל מוֹעֵד: ^{יד} וַיְהִי
 פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחַתָּם שְׁלֹשֶׁת אֲלֵפִים
 וּמֵאוֹתִים: ^{טו} אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי
 מְרִירֵי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי
 יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: ^{טז} כִּלְדָּהֶפְקָדִים אֲשֶׁר
 פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
 הַגִּלּוּיִם לְמִשְׁפַּחַתָּם וּלְבֵית אֲבֹתָם:
^{יז} מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן־
 חַמְשִׁים שָׁנָה כִּלְדָבָא לְעִבְדָּה עֲבֹדַת
 עֲבָדָה וְעִבְדַת מִשָּׂא בְּאֵהָל מוֹעֵד:
^{יח} וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁמֹנֶת אֲלֵפִים וַחֲמִשָּׁה
 מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים: ^{יט} עַל־פִּי יְהוָה פָּקַד
 אוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ
 וְעַל־מִשְׁאוֹ וּפְקָדוֹ אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: ^כ וַיְדַבֵּר יְהוָה

גרשון לורציהוון ולבית אבהתהון: ^ט לט ספר תלתין שנין
 ולעלא ועד בר חמשין שנין כל דאתי לחילא לסלחנא
 במשפון ומנא: ^י והון מנייהון לורציהוון לבית אבהתהון
 תרין אלפין ושית מאה ותלתין: ^{יא} סא אלפין מניני ורצת בני
 גרשון כל דסלח במשפון ומנא די מנא משה ואהרן על
 מיטרא דיי: ^{יב} סב ומניני ורצת בני מרירי לורציהוון לבית
 אבהתהון: ^{יג} סג ספר תלתין שנין ולעלא ועד בר חמשין
 שנין כל דאתי לחילא לסלחנא במשפון ומנא: ^{יד} סד והון
 מנייהון לורציהוון תלתא אלפין ומאתן: ^{טו} סה אלפין מניני
 ורצת בני מרירי די מנא משה ואהרן על מיטרא דיי בידא
 דמשה: ^{טז} סז כל מניניא די מנא משה ואהרן וברבי ישראל
 ית לואי לורציהוון ולבית אבהתהון: ^{יז} סח ספר תלתין שנין
 ולעלא ועד בר חמשין שנין כל דאתי למסלח סלחן
 סלחנא וסלחן מפול במשפון ומנא: ^{יח} סט והון מנייהון תמניא
 אלפין וחמש מאה ותמנין: ^{יט} סס על מיטרא דיי מנא יתרון
 בידא דמשה גבר גבר על סלחנה ועל מסולה ומניניהו
 די סקיד יי ית משה: ^כ א ומליל יי עם משה למיטר: ^ב סקד
 ית בני ישראל וישלחון מן משריתא כל דסגיד וכל דדאב
 וכל דמסאב לממי נפשא דאנשא: ^ג מדבר עד נקבא
 תשלחון למברא למשריתא תשלחנן ולא יסאבון ית
 משריתהון די שכנתו שריתא ביניהון: ^ד ועבדו כן בני
 ישראל ושלחו יתהון למברא למשריתא כמא די מליל יי
 עם משה כן עבדו בני ישראל: ^ה ומליל יי עם משה למיטר:
^ו מלל עם בני ישראל גבר או אתתא ארי ועבדון מכל
 חובי אנשא לשקרא שקר קדם יי ויחוב אנשא ורנא:
^ז ויודון ית חוביהון די עבדו ויתב ית חובתה ברישית
 חמשה

אל-משה לאמר: ^ב צו את-בני ישראל
 וישלחו מן-המחנה כל-ציוע וכל-זב
 תשלחו אל-מחוינ למחנה תשלחום ולא יטמאו את-מחניהם אשר אנכי
 שכן בתוכם: ^ג ויעשו-בן בני ישראל וישלחו אותם אל-מחוינ למחנה כאשר
 דבר יהוה אל-משה כן עשו בני ישראל: ^ד וידבר יהוה אל-משה
 לאמר: ^ה דבר אל-בני ישראל איש אר-אשה כי יעשו מקל-הטאת האדם
 למעל מעל ביהוה ואשמה הנפש ההוא: ^ו והתודו את-הטאת אשר

ואימרים סיו למעודים סביב לחלות נסס סקלעים נספסס ספלוסס
 ילנסוס וקולסן כנו סטגוס ננללסס סנססן: (סז) עברת. עבדה. כנסעשו: (סח) וקדיו אשר צוה-יה את משה. ולחוסן סקולוסס סס
 ננללסס

עשו והשיב את-אשמו בראשו
 וקמישתו יסר עליו ונתן לאשר אשם
 לו: " ואם-אין לאיש גאל להשיב
 האשם אליו האשם המושב ליהודה
 לכהן מלכד איל הכפרים אשר יכפר
 בו עליו: " וכל-תרומה לכל-קדשי
 בני-ישראל אשר-יקריבו לכהן לו
 יהיה: " ואיש את-קדשיו לו יהיו איש
 אשר-יתן לכהן לו יהיה: פ רביעי

והמשה יסר עלהו ויתן לכהן לה: ח ואם לית לכהן פריק
 לאתבא חובתא לה חובתא דמתב קדם יי לכהנא פד
 מדבר בפוריא די יכפר בה עלהו: ט וכל אשר-שותא לכל
 קדשיא דבני ישראל די יקרבו לכהנא דלה יהא: י גבר
 ית מעשר קדשיה דלה יהו גבר דיתן לכהנא דלה יהא:
 יא ומליל יי עם משה למימר: יב מלל עם בני ישראל
 ותימר להו גבר גבר ארי תסמי אתתה ותשקר בה שקר:
 יג וישפב גבר יתה שכתת ורעא וידו מכסא מעיני בעלה
 ומסמרא והוא מסאבא וסודד לית בה והוא לא אתאחות:
 יד ויעבר עלהו רוח קנאה ויקני ית אתתה והוא מסאבא
 או עבר עלהו רוח קנאה ויקני ית אתתה והוא לא מסאבא:
 טו וייתי גברא ית אתתה לנת פהנא וייתי ית קרננה עלה

מסרה וסעי, מלס. ומעיסו, מ"ק וס"פ. יסר, סכר. סכס, ז' פסקין. ח כלל,
 ס"ו. להשיב, מלס. שותב, מלס. ט וכל, ז' כ"ב. כפרס, יקנינו, מלס. יא ויש,
 ס' כ"ב ואיס סקנ' מלין דעין קדשין נקייב' וסמייכא קדשו. קדשי, מלס. יב דבר,
 ג' חלסה, סכר. ספסס, ז' וספין פעללי. יג ססה, סכר. ועלס, סנין בשול
 לנד. חססי, כ"ה. וכסמכס, ל' וסיל, י"א כמיב' י' כפרס, וסל, וס'ו וסיוק.
 יד והס, סינן וי"ו. לו, נמסג ונמקס. וסיל, י"א כמיב' י' כפרס.
 יתא והשיב את קמל קי. וחמישתו מעלס דל. ונתן לאשר פסמיס לל כסרובס
 יז כב גיפין לו קדשין טו קמל מ. ואם אין לאיש קמל קט קו פכדינן סה.
 האשם המושב קמל קט קי. לה' לכהן סס עכנין סס. מלכד איל קמל קי
 קיל עכנין סס. איש את כרכוס סג קמל קט עכנין לל. איש אשר יתן כרכוס
 סס קמל קי. דבר אל בני סוסה דל. איש איש ב'י כרכוס קט סוסה ג' כב כד
 כד כו מעילה ית. ושכב איש יצמוס לה. שכתת דרע יצמוס כה כו. ונעלם מעיני
 סוסה כו סעווסס ס. ונסתרה דודא סוסה ז ד כו כה. ועד אין בה סוסה ז ז
 ו לל. דודא לא יצמוס ט כסרובס נט סוסה ז כד לל סס כו. ועבר עליו רוח
 קנאה סוסה ג. וקנא את סוסה ז כו כו כה. או עבר עליו סוסה ג כה.

י ודבר יהה אל-משה לאמר: יב דבר
 אל-בני ישראל ואמרת אלהם איש
 איש כיתשמה אשתו ומעלה בו מעל:
 י ושלב איש אתה שכבת-זרע ונעלם
 מעיני אישה וגסתרה והיא נטמאה
 ועד אין בה והוא לא נתפשה: י ועבר
 עליו רוח-קנאה וקנא את-אשתו והוא
 נטמאה או-עבר עליו רוח-קנאה וקנא

את-אשתו והיא לא-נטמאה: טו והביא

את-אשתו והיא לא-נטמאה: טו והביא

לו. (כתוב' יט) לוי סתמטיז לו: (ט) ואם אין לאיש גואל. סעמ סתובע
 סתסנעו וחי לו יורסיס: להשיב האשם אליו. כסנמלך זל ססרודוס על
 עוט וסמרו כרוביס וכי יס לך חסם כסרלל סחיין לו גואלים או זן או חס
 או סזר כסר סקרוב מעסעססת חזיו למעלס עד יעקז חלל זל סגז סעמ
 וחי לו יורסיס: האשם המושב. זל סקרן וססווסס: לה' לכהן. קנאו
 ססס וסמנו לכסן סנאוסו ועסמ: מלכד איל הכפרים. סלמור כריקלל
 ססוס לרין להציא: (ט) וכל תרומה וגו'. חמר רזי יסמעלל וכי סרובס
 עקרינן לכסן וכלל סל חמר חסר' לציט סגרכוס ועס ח'ל חסר יקרינו
 לכסן חל סכרכיס סנאוסו כסס (סוסס כנ) סציט ציט ח' חלסיך וחיני
 ירע חל ועסס כסס ח'ל לכסן לו. יסיס חל סכרובס ולמד על סכרכיס
 סיסי כחיין לכסן: (י) ואיש את קדשיו לו יהיו. לפי סנלמרו עסמנוס
 כסול וכו' יסל יסרוו ויעלס כרובע ח'ל וליס חל קדשיו לו יסיו חמר
 ססווסס סנלחן לנעלים ועוד מדרסיס סכז' דסו כו כספרי. ועדכס
 חגדס וליס חל קדשיו לו יסיו ח'י סנעכז מעסרוחי ולינו סחן לו
 יסיו סעעסרו' סוף סחיין סדכו ערס חלל חמד עעסרס ססיסס לעודס
 לעסוח: איש אשר יתן לכהן. סמנוס סרלחיוס לו: לו יהיה. מעון
 סרכס: (יז) איש איש כי תשטה אשתו. עס כרובס למעלס ען סענין

ואיש חל קדשיו לו יסיו חס חסס מעכז סמנוס סכסן סיין סחלמך ללל
 חללו להציא לו חל סקוסס: (יז) איש איש. ללמך סעוועלס כססיס
 כזיס מלמנוס סלמעלס וליסס מלמסס: כי תשטה אשתו. סנו רכוסיס
 חין סנלמחיין. וסחיין עד סחכס כסן רוס סקוס דכחיז כי ספסס וכסזו כו
 (מעלי ז) סולף חסס סכר לז. ועסווי' סל עקכז כי סעסס סס. מדרכס
 גריעוס וסמסד כערינו כוו- (מעלי ד') ססס מעלינו ועכור. (סס ז') חל
 יסו חל דרכיס לכך: ומעלה בו מעל. וסכו סעעל וסכז- איס חוסס:
 (יז) ושכב איש. (סוסס כס) סרע לקסן וני סחינו איס: אתה שכתת
 ורע. יצמוס חס) סכריכוס סוסלל חוסס וקן סככס חוסס סקסלל חוסס
 כמעט' כסחי חסיוס סחינו וסוסס לו: ונעל מעיני אישה. (סוסס)
 כו) סרע לכוסס חל חל סיס רוחס ונעמעס (ס'ל ועעליס) חין ססיס
 כורקיין חוס': וססרה. סיכור ססרלס לכוסעלל כזיס: ועד אין בה.
 חל חס יס כז חסילו עד חסד- סלמור כעוועלל לל היסס סוסס: ועד אין בה.
 כעוועלל חלל יס עדיס לכסיס: נחפשה. חלנסה ככו (דכריס כז)
 וסעסס וסכז עוסס: (יד) ועבר עליי. קודס לכסיס: רוח קנאה וקנא.
 סיכסו כרוביס לסקן ססרלס סמסרס כז חל ססכרי עס איס סלמי: והוא
 כספאה או עבר עליו וגו'. כלומר חול ססרס כז ועכרס על ססרלחו וחיין

רמב"ן
 חלל גזל סכר דכר כו כלסך קרסה. וחמר ככחן איס או חסס חמי סחיין
 דרך סלסס לגזול וחולי לה יחיז חוסס ככרוב כחוסס וסלסס כליסי. וסכרי
 וכל סרובס לכל קדשי בני ישראל לומר סלסס חמ' סרובס לכסן ססיס
 סלו וסגלל חוסס ממנו כדון כדן חסס גזילות ולכך סוכירס ככחן. או
 סנזל לסלסיס חורס סכסיס ככרובס כי עדיין לל סוכריס קכ כרובס
 מלחחן דוענך לל חלמור וכן סס יסכלו כלמנו חלל לל כזיס דין סרובס'
 סחחן לכסן כלל. וסוכרי סעעסס כסוף- ח"כ סיסיס קדס ליי ועכסיו כז
 ללח סרובס ונכדסיס סיסיו לכסיס כמנוס כעעליס סיסנו חוסס לסס
 לרורס לומר סעווסס סלסל לנעלים סיו חלל סכרס מנח סקוסס עס
 סזר סמנוס כח"כ כעכור סחיין מנח סקלח חוסס וסלסס ככחן

לעמס סמנוס סלסל לנעלים סיו חלל סכרס מנח סקוסס עס
 סזר סמנוס כח"כ כעכור סחיין מנח סקלח חוסס וסלסס ככחן

הָאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא
 אֶת־קַרְבָּנָה עֲלֶיהָ עֲשִׂירֵת הָאִיסָה
 קֶמַח שְׁעָרִים לֹא־יִצַק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־
 יִתֵּן עָלָיו לִבְנֵה קִי־מִנְחַת קִנְיָתָה הוּא
 מִנְחַת זִבְרוֹן מִזְבַּחַת עֹזֶן: 10 וְהִקְרִיב
 אֶתְהָ הַכֹּהֵן וְהַעֲמִידָהּ לִפְנֵי יְהוָה:
 11 וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם קִדְשִׁים בְּכִל־חָרֶשׁ
 וּמִן־הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן
 יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמִּיָּם: 12 וְהַעֲמִיד
 הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וְפָרַע
 אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת
 מִנְחַת הַזִּבְרוֹן מִנְחַת קִנְיָתָה הוּא וּבִד
 הַכֹּהֵן יִהְיוּ מִי הַמְּאָרְדִים:
 13 וְהִשְׁבִּיעַ אֶתְהָ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־
 הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתְךָ וְאִם־
 לֹא שָׁמִית שְׂמָאָה תַּחַת אִישׁ הִנְקִי
 מִמִּי הַמְּאָרְדִים הָאֵלֶּה: 14 וְאִת
 כִּי שָׁמִית תַּחַת אִישׁ וְכִי נִשְׂמַאת
 וַיִּתֵּן אִישׁ בְּךָ אֶת־שִׁכְבְּתוֹ מִבְּלַעַד־
 אִישׁ: 15 וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה
 יְהוָה אוֹתְךָ לְאֵלֶּה וְלִשְׁבַעְךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ בְּתַת יְהוָה אֶת־יְרִכְךָ נִסְתַּלְת וְאִת־

חד מן עשרת פתלת סאן קמחא שעירין לא יתיק עלהוי
 משחא ולא יתן עלהוי לבנתא ארי מנחת קנאתא הוא
 מנחת דוקרנא מדפרת חובא: 10 ויקרב תהה פהנא ויקריסנה
 קדם: 11 וישב פהנא מי ביזר פמן דחסק ומן עפרא די
 יהי ביסודי משכנא ישב פהנא ויתן למיא: 12 ויקים פהנא
 ית אמתא קדם: 13 ויפרע ית רישא דאתתא ויהב על דהא
 ית מנחת דוקרנא מנחת קנאתא היא ובידא דכנהא דהן
 מיא מיריבא קלמטיא: 14 ויש וימי תהה פהנא וימר לאתתא
 אם לא שכיב גבר יתיך ואם לא סמית לאסתאבא בר
 מבעליך יהי זכאה ממיא מיריבא קלמטיא דאלין: 15 ואת
 ארי סמית בר מבעליך ואת אסתאבת ויהב גבר ביד ית
 שכבתה בר מבעליך: 16 כא וימי כנהא ית אמתא במוסתא
 דלוסא וימר פהנא לאתתא ידב: 17 ותיך ללוז הלמטי בגו
 עמיד

מסרה מן קרננה, סוף בקמץ לנד והוא סוף. עשרים, מיק ח'פ. סופים, סופים
 מלא כל אורי נחל י. יק, כלס חפ' ו' נח' וכל' רבי. קחלס, כל עיניס
 סקר, הוא, כ'כ וקרי נצוק. זכרון, מלא. חכמה, ל. שן, נחל ר'ו. מן חסה, מ'ו.
 והעמידה, סקר, י' קדשים, ס'ו. חס, ככל חורי' בשין סמלי. נבסק, ב'
 יח ופרע, ל. כפיה, מלא. הזכרון, ל. מלא. קחלס, ל. הוא, ול'ו ותיק חס
 קחי חננה עננה. המלכיים, כולם בגמי' והע'ס רבי ויש חלפוס בשו' לנד.
 י'ט חק, סקר. ולא לא, י' מלמיה פסיק. עמים, ע' מלא. חסין, מלא. הנקי, ל.
 כ עמים, ע'. מנלפדי, י' כסוסל עידי' ב' ל' כנים, חסין, ו'. בא והשביע י'
 קרי, נצננה, סקר. לחסה, ה'. חוק, י' עלא בשלון נקב. ולעננה, סקר.
 נפלה, סקר.

17 והביא האיש את אשתו נכנסה סן כסותה סל סופיה מ. והביא את קרבנה
 מנחוס ס. מנחת זכרון סופיה ע' נכנסה ד. והעמידה לפני ה' מיני פס. בכל
 חדש סופיה פו. ומן העפר אשר ידחה פס. והעמיד הבחן סופיה ס כ' ופרע
 את כסותה פס סופיה ס. ונתן על כפיה סופיה ס קדושין לו. והשביע אותה
 סופיה ס. אם לא שכב איש אתך וימלא לו סופיה י' גיטין ס' קיהדוין לב.
 דנקי סופיה י' קדושין ס' עננות לו. ואת כי שמית סופיה י' תחת אישך
 סס כד קדושין ס. מבעליך אישך ינמס י' ס כו. והשביע הבחן סופיה י'
 עננות לו. וחמר הבחן לאשה סופיה לב. יתן ה' אותך לאלה סופיה י'
 עננות לב. בתת ה' את סופיה כ'ו.

בשבעת האלה ואמר הכהן לאשה ויתן
 עמך בתת יהוה את ירכך נסתלת ואת

ותן על כפיה... לינעה חולי חסדך דעסה ותודה ולא ינמס סס סמינח
 על סמיס: ה' סמיס. על סס סופן כסס מריס לב: ה' סמיס. סמיס סמיס
 חוסה סן סעולס לשון (יחזקאל כד) סלון סמינח ולא יתכן למרס עיס
 חוריס סכרי סקנטיס סן. ולא חוריס כסס סכסו' חלל חוריס חס
 חסריס וחק חונקולס חל סכסס ליסיי' חלל מלמיח סמכחות קלס
 גרופס סל זו: (י'ס) והשביע אתה וגו'. וסס ספננעס חס לא סכב סקי
 סל חס סכב סקי (ס'ח לא סקי) סמכלל ללו' חסס שועס סן חלל סענטיס
 לפתוס דייני נעסות ספלה לזכות: (כ) ואת כי שמית. כי מנעס כלסון
 חס: (כח) בשבעת האלה. שבעה סל קלסס: יתן ה' אותך לאלה
 וגו'. סייסו סכל סקללנין סק ירוחק כדך סנל לפלניח: ולשבעה.
 (סופיה י' ס עננות בר) סייסו סכל סענננין סק לא יארע לי כדך סלייע
 לפלניח וכן סו' חונר (ישעי' סה) וסנחס סמכס לסננעס לסמירי
 סהלדיקיס סעננניס סנורעטתן סל רעסיס וכן לענין סכרס (נכרסיס יל)
 ונכרסו וגו' (סס מ'ס) סד יצק יסרלל ללומר: את ירכך. סקלס סקדיס
 יק כלסן למי סנל סמילס סעניס סמלס: אבה. סמכרונ' נעסס:
 לצבות

ידוע חס סמנח חס ללו: (טו) קחח. סלל יסל מוסל: שעריס.
 ולל סמיס (סופיה י') סיל עננה מנעס סנעס וקרננה מלכל סנעס:
 לא יצק עליו שמן. סלל יסל קרננה סכור ססססן קרי חור וסי' ו
 עננה סנען: ולא יתן עליו לבנה. ססלססות סקרו' לננע סלננר
 (סי' ד) חל סנעס סלננע (סופיה ס) וסי' סירסס מדרכיסן: בי מנחת
 קנאת הוא. סקמס סכ סנען לשון זכר: מנחת קנאת. סענררס עליס
 סחי קנאות קנאת סקקוס וקנאת סנעל: (י'ס) מיס קדישים. סקדסו סכור
 (סכסו' ע'') למי סנעס מנעסח מלחות סלננחות חו סירסס מדרכיסן
 סכיו נעלוח לסנעליסן סננרס ססס סססו' חו קלקלה ללסר סנדק זו:
 בכלי חיש. (סופיה ז) סיל סקס חס סרוחק יין מנעס סכוסות מנעסס
 למיך סססס מיס סמריס סנקידה סוויס סל ססס: (י'ס) והעמיד הבחן
 וגו'. וסלל סכר נלומר וסעמיד לפני ה' חלל מסיעין סיו חוסס מנעוס
 למקוס קדי לינעס וססדך דעסה וסודה: ופרע. (סס י'ד סקרי) סוכר
 חס קלייע סעכר כדי לסננ' מכלן לסננ' יסרלל סגלוי סרלל גנלי לסן:
 לפני ה'. (ספרי) סעסר סקור סו' סער סערה סמכסי דך כל סכנסיס:

רמב"ן
 עננה ססדך: ולא יתן עליו לבנה. ססלססות קרוי' לננע סלננר וכל
 גנעס סלננע חו סירסס מדרכיסן: כי מנחת קנאות הוא. סקמס סכ
 סענררס סכ סחי קנאות קנאת סקקוס וקנאת סנעל לשון כסי' מדרסי' לננע
 ועל דעס כל סמכרסיס כי מנחת קנאות סו' למר סענר סזח סמנעס

מִיַּיִן וּשְׂכָר יִזְיֹר חֲמִין וַיִּזֶן חֲמִין שְׂכָר
 לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנִיבִים לֹא יִשְׁתֶּה
 נְעֻבִים לַחִים וְיִבְשִׁים לֹא יֹאכַל: ה' כָּל
 יְמֵי נִזְרוּ מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִנְּפֶן תֵּיִן
 מִחֲרָצִים וְעַד לֹא יֹאכַל: ה' כָּל יְמֵי
 נִזְרוּ נָזֹר פָּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל־רֵאשׁוֹ עַד
 מְלֵאת הַיָּמִם אֲשֶׁר־יִזְרוּ לַיהוָה קֹדֶשׁ
 יִהְיֶה נֶדֶל פָּרַע שְׁעַר רֵאשׁוֹ: ו' כָּל יְמֵי
 הַיָּזְרוּ לַיהוָה עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֵא:
 לְאָבִיו וְלֵאמוֹ לְאָחִיו וְלֵאחֹתוֹ לֹא
 יִשְׁמָא לָהֶם בְּמָתָם כִּי נָזַר אֱלֹהֵיו עַל־
 רֵאשׁוֹ: ה' כָּל יְמֵי נִזְרוּ קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה:
 וְכִי־יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפִתְעַ פְּתָאם
 וְשָׂמָא רֵאשׁ נִזְרוּ וְנִלְחַ רֵאשׁוֹ בַּיּוֹם
 מְהַרְתּוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִנְלַחְנוּ: וְבַיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי יָבֵא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי
 יוֹגֵה אֲלֵהֶבֶהוּ אֲלִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד:
 וְעֲשֶׂה תִכְהֶן אֶחָד לַחֲטָאת וְאֶחָד
 לְעֹלָה וְכִפָּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל־
 הַנֶּפֶשׁ וְקִדֵּשׁ אֶת־רֵאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא:
 וְהַיָּזֵר לַיהוָה אֶת־יָמֵי נִזְרוֹ וְתִבְיֹא
 בְּבִשְׂבֹן שְׁנָתוֹ לְאֲשֶׁם וְהַיָּמִם הָרֵאשֹׁנִים
 יִפְלוּ כִּי שָׂמָא נִזְרוּ: י' וְהָאֵת תּוֹרַת
 הַנִּזְרוֹ בַּיּוֹם מְלֵאת יְמֵי נִזְרוֹ יָבִיא אֹתוֹ
 אֲלִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד: י' וְהִקְרִיב אֶת־
 קָרְבָּנוֹ לַיהוָה בְּבִשְׂבֹן שְׁנָתוֹ תָמִים
 אֶחָד לְעֹלָה וְכִבְשָׂה אֶחָת בַּת־שְׁנָתָהּ
 תִּמְיָמָה לַחֲטָאת וְאֶל־אֶחָד תָּמִים

אֲרֵי יִפְרֹשׁ לְמִדַּר נִזְרוּ נִזְרוּ לְמִזְרוּ קָדֶם י: מִחֲמַד חֲדַת
 וְעֵתִיק עַד חַל דְּחַמְרַת חֲדַת וְחַל דְּחַמְרַת עֵתִיק לֹא יִשְׁתֵּי וְכָל
 מִתְרוֹת עֲנִיבִין לֹא יִשְׁתֵּי וְעֲנִיבִין רְמִיבִין וְיִבְשִׁין לֹא יִיכָר:
 ד' כָּל יְמֵי נִזְרוּ מִכָּל דִּיתְעַבְד מִנְּפֶן דְּחַמְרַת מִפְּוִרְעִין
 וְעַד עֲצָרִין לֹא יִיכָר: ה' כָּל יְמֵי נִזְרוּ מִפְּוִר לֹא
 יַעֲבֹר עַל רֵישָׁה עַד מְשַׁלֵּם יִפְיָא דִּינְזֹר קָדֶם י: קִדִּישׁ יְהִי
 מִרְבֵּי פָרַע שְׁעַר רֵישָׁה: ו' כָּל יְמֵי דִינְזֹר קָדֶם י: עַל נֶפֶשׁ
 דְּמָתָא לֹא יַעֲרֹל: ז' לְאָבִיהוּ וְלֵאמוֹ לְאָחִיו וְלֵאחֹתָהּ לֹא
 יִשְׁמָא לָהֶן בְּמָוֶתוֹן אֲרֵי כָּלִילָא דְּאֵלֵהָ עַל רֵישָׁה: ח' כָּל
 יְמֵי נִזְרוּ קִדִּישׁ הוּא קָדֶם י: ט' וְאֲרֵי יָמוּת מֵתָא עַל־וֹהֵי
 בְּתִבְרָה שְׁלוֹ וְיָסָב רֵישׁ נִזְרוּ וְיִנְלַח רֵישָׁה בְּיָמָא דְּדִכּוּתָהּ
 בְּיָמָא שְׁבִיעָאָה יִנְלַחְנָה: י' וְכִי־יָמוּת תִּמְיָמָה יְהִי תִרְחַן
 שְׁפִינִין אוֹ תִרְחַן בְּנֵי יוֹגֵה לֹות פְּהֵנָא לְתִרְעַ מִשְׁבֵּן וְמָנָא:
 יא וְעַבְד פְּהֵנָא חַד לַחֲטָאתָא וְחַד לְעֹלָתָא וְיִכְפָּר עַל־וֹהֵי
 מִדְּחַב עַל מִיתָא וְקִדֵּשׁ יֵת רֵישָׁה בְּיָמָא הַהוּא: יב וְיָזֵר
 קָדֶם י: יג יְמֵי נִזְרוּ וְיִתִּי אֲמַר בְּרַ שְׁתֵּה לְאֲשָׁמָא וְיָמָא
 קִדְמָא וְיִכְמֹלֵן אֲרֵי אִסְתָּאב נִזְרוּ: יד וְדָא אוֹרְתָא דִּינְזֹרָא
 בַּיּוֹם מְשַׁלֵּם יְמֵי נִזְרוּ יִתִּי יֵתָה לְתִרְעַ מִשְׁבֵּן וְמָנָא:
 יד וְיִקְרִיב יֵת קָרְבָּנָה קָדֶם י: אֲמַר בְּרַ שְׁתֵּה שְׁלִים חַד
 לְעֹלָתָא וְאִמְרָתָא חֲדָא בַת שְׁתֵּה שְׁלִמְתָא לַחֲטָאתָא וְדָבַר
 חַד שְׁלִים לְנִכְסַת קִדְשִׁיָא: טו וְסָל פְּטִיר סְלֵתָא נִזְרוּ
 דְּמִלָּן

מסרה ג יזיר, מלל, חפץ, כל לישא, סקר, לל, פ"ז פסקי ג' לל, מעט, ל'.
 וענין, ל'. לחים, ל'. ויבשים, פ"י אחר סג, ד' עמלקים, ל'. זג, ל' וקצן.
 יאכל, י"ג. ה' יעבר, כולם חקר. מלל, ח"ז ועלל א. הימים, ג' סקר.
 יזיר, מלל. קדש, י"ג חקר. נדל, ל'. ו הויז, ל' ועלל. יגל, יגל.
 חקר. ז וללחטו, ל' וחד סל' נח"פ חקר. נעטס, כולם חקר.
 ח קדש, י"ג חקר. ט וכי יעט, ג'. מלל, סקר. י' יגל, ה' סקר. סקן.
 הקדוה נח"ל ולא בללף על אל. יא מלל, ל'. וקדש, ל'. יב ויזיר, מ"ל. סללמלל.
 כ"ט. עטל, כן נקיד עזרס עטל. י' חלס, י"ז ל"ג. חין כלן עטל.
 יגל, י"ג ה' מנהון סקר חין מ"ל. חלל, ח"ו. יד ויכריז, מלל. וכטס, ג'.
 טו מלל, מלל חלל, ל' חקר.

ת"א מין ושכר יזיר חזר ג לז עד כריסות יג. לא ישתה מדיס ג. משרת
 פסקים עג עד חזר לל לג לל. ועניבום לחים ויבשים חזר לג. לא יאכל
 מדיס ג. כל ימי נזרו חזר יד. סבל אשר יעשה פסקים מה חזר ג ד פ לז
 לו לל. מחרצנים ועד ז פסקים כב חזר לל לל. כל ימי נזרו חזר יד. נזרו
 פסקים כב. תער לא יעבר בימות ס חזר לע ע מל מה. עד מלאת הימים
 חזר ו ע. קדש יהיה סניס יא ז ע"ק ים סכסכין כב חזר ג ס ו לפ קדשין
 פו. נדל פרע פסקים כ ל ע"ק ס סכסכין כב. כל ימי הדרו חזר יד עט. לא
 יבא חזר עג. לאביו ולאמו ולאחיו חזר עט עט על סכסכין לל. לא יאשם
 חזר עג. לא יאשם במוות חזר עט עט. וכי ימות מת עליו פסקים ס על
 חזר סג זמסיס כב כריסות ע. ושםא ראש נזרו חזר פו יו פז. ביום השביעי
 ינלחנו חזר עג. וביום השמיני עט דף עט. וכפר עליו סניס יא מדיס י חזר
 ים יו כב עטל לל. וקדש את חזר ים כריסות כ. והזיר לה' כדס ים. את
 ימי נזרו עט יע. והימים עט ג על דלס סס. כי שםא נזרו חזר יע. את
 תורת חזר יו. והקריב את קרבנו לה' זמסיס פז.

לשלקים: וסל מצות סלת חלות

ימי נזרו קדש הוא. זו קדושת הנזק מלכמוה לממס: (ט) פתע. זה
 לזכר: פתאם. זה שזנג ויע לזמריס פתע פתלזס דכז אסד חזס
 וקדש על פתלזס: וכי יסת פת עליו. כאלל סכזל טו: ביום
 מדרתו. ביום חייטו או חינו חלל כעמיני סכזל סכזל לנגדי ח"ל
 ביום השביעי אי סביעי יכול חסילו לל חזס ח"ל ביום סכזל: (י) וביום
 השמיני יבא שתי תימס. לכזליל את סביעי או חיס חלל לטזיל
 את סביעי קנע אן לקרנץ וקנע זמן לנקרינץ עס קרנץ סביעי
 סביעי וסביעי והלזס חף מקרינץ סביעי וסביעי וסלזס: (יא) מאשר
 חטא על הנפש. מלל חזר מנזזזלח סנת רכי חלכזר סקפר חזרז מלכזר
 סנזו

חלוק (סוטה ז): נזר נזיר. חין חרס ככל עקוס חלל מריסח חף כלן
 ספירס מן חין: להזיר לה'. לכנדיל עלנו מן חין לסס עמיס: (ג) מין
 ושכר. כמנזמו מנער סדס ועמיק סכין מנכר כסכזל יסן: וכל משרת.
 לזון לזיעה: נמיס וכל מנשק וכלזון מנכס יס ככזס חין סורין דיו וסמיס
 חזר עטרה סחו ציין: (ד) חריגנים. (חזר לה) סס ככרעיין: זג. סס
 קלישח סנזכזון ססלרלגיס כזוכן כעכנל כזוג: (ס) קדש יהיה. (ספרי)
 סמכר סזו לנגל סמכר סל סער רלזו: פרע. סקז ססח קסן לפי
 ססזל דזוק לזער רלזו פרע סל סער וסידוס סל פרע גדול סל סער ון
 (ויקרא כז) חס רלזו לל יערע חזין קרוי פרע פסוח מל' יס: (ס) כל

חמישי ז * יהי ביום פלוות משה להקים את המשכן ומשה אתו ויקדש אתו ואת כל כליו ואת המזבח ואת כל כליו ומשחם ויקדש אתם: * ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטות הם העמרים על הפקדים: * ויביאו את קרבנם לפני יהוה שש עגלות צב ושני עשר בקר עגלה על שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן: * ויאמר יהוה אל משה לאמר: * קח מאתם והיו לעבד את עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל הלויים איש כפי עבדתו: * ויקח משה את העגלות ואת הבקר ויתן אותם ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבדתם: * ואת ארבע העגלות ואת שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם ואת ארבע העגלות ואת

ישראל ואנא אברכנמ: * ותהו ביומא דשישי משה לאקמא ית משכנא ורבי יתה וקדיש יתה וית כל מגודי וית מדבחה וית כל מגודי ורפגון וקדיש יתהו: * ויקריבו רב רבי ישראל רישי בית אבהתהו אנון רב רבי שבמאי אנון דקמיין על מגניא: * ואתיו ית קרבניהו קדם * שית עגלן פד מחפן ותרי עשר תורין עגלתא על תרין רב רביא ותור לתד וקריבו יתהו לקדם משכנא: * ד ואמר * למשה למימר: * קבל מגדון ויהו למסלח ית פלחן משפן ומנא ותתן יתהו ללואי גבר כמסת פלחנה: * ו ונסיב משה ית עגלתא וית תורי ויהב יתהו ללואי: * ו ית תרתין עגלתא וית ארבעא תורי יהב לבני גרשון כמסת פלחנהו: * ח וית ארבע עגלן וית תמניא תורי יהב לבני מררי כמסת פלחנהו בידיא דאיתמר פד אהרן פדגא: * ט ולבני קהת לא יהב ארי פלחן קודשא עליהו בכתפא גמלין: * י וקריבו רב רביא ית חנקת מדבחה ביומא דרבי יתה וקריבו רב רביא ית קרבניהו קדם

מסרה ז א כלום, לו ויזל וכל לו מלא גמלא כלום השמרים, להקים, מלא, וחס, ד', חס, סמך, ב ויקריבו, מלא, חספס, סמך, הענפ, ב', סמך בסורה, השמרים, כולם חיו ונ', הסקרים, חין לפנות כפיסם סקוף ועש' צמ' מלא על בקעיהם, ג ויניחו, מלא, עגלת, כמגול, ב' סמך פלוגס עליה כי שרי עגלות, שרי, כ"כ בלא ו', הסמלים, ס"ק ונ"ס, ושר, ה', ללסד, סמ"ד בשאל, ויקריבו, חין כסן פסקא, חוספ, י"ל מלא בסורה, ד ויאמר, ה', ד חוספ, י"ל מלא, ובמסה, גה"ל, אל הלויים, כ"כ אל ולא ללויים, ו בעגלת, ב', סמך בלי, חוספ, י"ל מלא בסורה, ז העגלות, ז מלא בסורה, ח העגלת, ב' סמך בלי, ט עלפס, י ב' בסורה, י שאלו, י' בסורה, י' הסמלים, סמך י"ק ומלא חקין, ויקריבו, מלא, הסמלים, ד' כ"כ מלא י"ק וסמך סמין סמין דפסקו, ת"א וימשחם כהדרכין ח טעופת טו מנחום ח, ולבני קהת טופה לה סמך יו.

שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם ביד איתמר בן אהרן הכהן: * ולבני קהת לא נתן כי עבדת הקדש עליהם בפתח ישאו: * ויקריבו הנשאים את חנקת המזבח ביום המשח אתו ויקריבו הנשאים את קרבנם לפני

פם כהנים. ד"ל ואי אצרכם לכהנים: (ח) ויהי ביום כלות משה. (צמדס רב) כלות כמיס (ר"ל צמחם ולא כלות צמח דר"ק) יום קמחם המשכן היו ישראל כללם הכמחה לחוספ: כלות משה. צללל ואסליאז וכל חסס לז עשו אח העשכן ותלחו הכחוז צמסה לני עמק נעשו עגלו לכחות חכמת כל דבר ודבר כמו סכרלכו צבר לכדרי לעשו כעלכ' ולא טעס צמחית אחת וק עגלי דודו לני עמק נעשו על צק ציה המקדס שג' (חכלים קלב) זכר ס' לדוד אח כל עטוחו אשר נעשו ל' וגו' למיך קרל על שמו שג' (מלכ' ח יצ) רלס צימך דוד: ביום כלות משה להקים. ולא נאמר ציום הקיס מלמד שכל צמעה ימי כעלוח' סיה עטס מעמידו ומעקרו וצלוחו היום העמידו ולא פקרו לכך נאמר ציום כלות משה להקי' ווחו סיום כלו הקמוחו ורלס חדס ניסן סיה (גיטין פ) צמי נערה ספרס צמליש הזו סיה חלוחסי וצמיעי גלמו: (ג) דם נשיאי המטות. (סמרי) סהיו טופרים עליהם צמלרים וסיו מוכים עליהם שנאמר (עמות

רשי (ה) וינו טופרי ישראל וגו': הם העמידים על המקדים. טעמו עם משה ואהרן כעמנו אח ישראל שנאמר ואת' יסיו וגו'. (ב) שש עגלות צב. חין צב חלל מחומים וכן (עמיה סב) צמדים ותפרדים עגלות מחכות קדוים צמים: ויקריבו אותם לפני המשכן. שאל קבל משה מיד עד שנאמר לו ומי המקום. אשר דני נתן מה רלו הסמלים להסתד כסן כחל' וצמללכח המשכן לה סמלד. חלס חלל ק' חמרו סמליים סמלד לצור עס סיהמדו ומס עמסקרין חנו עמלימין כיון שרלו סמלמיו לצור אח סכל סמלמר (עמות לו) וסמללכס סיסס דיס סמרו מעסה עס לו לעשו' סיזלו אח חזרי סמסס וסמלוח' ללסד ולססן לכ סמלד כל סמלס: (ס) כפי עבדתם. ססיה עשו צמי נסחן קל מלל מררי ססיו סמליים סקלסיו וסעמדיו וסלדריים: (ט) כי עבדת הקדש עליהם. עשו דבר סקדוסי סלדון וסלמן וגו'. למיך צמק יסלו: (י) ויקריבו הנשאים את חנקת המזבח. ללסר סמלדו סמלדו וסמק ללסח המשכן שאלו לצס לסמלד

רמב"ן ומעל ויסס לך שלום הכל צמיק כן חמרו צמרי ר' מן חומר זס סלום מלכו' ציה דוד שמו אח שמי הגדול על צמי ישראל ואי אצרכם כי אי סמלד סני וסלום: (ח) ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן. לא נאמר ציום הקיס מלמד שכל ימי צמעה סמלוחים ס' מעמידו ומעקרו וצלוחו היום העמידו ולא פקרו לכך נאמר ציום כלות משה להקים ווחו סיום כלו הקמוחו ורלס טודס ניסן ס' צמי נערה ספרס צמליש הזו סיה חלוחסי וצמיעי גלמו ל' רש' כדצרי נוחינו חלל חיינס רלס גמורס כי ציום כלות חיינו דצק עס להקים צלד חלל ציום כלות משה להקים את המשכן ולעשות

ולקדש אותו ואת המזבח ואת כל כליו הקריבו הנשאים את קרבנם כעמנו כי כל זס ומלל מקום ציום סמיוי סיס וכמחצ' זלס ספרס' צלחן צמלד כי ציום סכרלשון סל מלוחים קרל חל עס עאלל מועד וידבר סס חליו כל ספרסיות סמלסל סמך וקרל עד ויהי ציו' סמיוי ססס צדיי סקרצנו' ועיום סמיוי דצד לו כל ספרסיות סמלסל זלס ססיה אשר חלכלו ססס צדיי חיסר וסיהר ויס צכולן עמין סקרצנו ונעטו סמריים עד המקום סזס צקדר כלסר סירסחי וכססלסיל סמלות אשר נללוס משה ללמד לישראל וצכולן דיי עזרס וקרצנס ועסעסס חלל מועד וסעדרו סר חמרי כן סכסן

יונתן בן עוזיאל

(ד) ואמר יי למשה לסימר: (ה) קבל מנתן ויהוה ציבי לציודך סודיורא ותורין ועניןך יהוה למסלחך את פולחן שישן זמנא ותנתן יהוה ללחאי גברי פסיסרת פולחניה: (ו) וקטב משה ית עגלתא וית תורי דרב לבני גרשון פסיסרת פולחניה: (ז) וית ארבע עגלות וית מסנן תורי דרב לבני מרדי פסיסרת פולחניה דאיתמר בר אהרן פדגא: (ח) ולבני קרת לא דרב עגלו ותורין ארום פולחן קורשא רמא עלהוון בבתשא גמלין: (ט) וקריבו רבדייא ית הקבת רביתא דמדקתא ביהמא דרבי

(א) ויהוה ביה ריש יהוה דגישן חסד משה למקמא ית ששקנא דלא סקדיה טוב דגיי תיהו וקדיש יתיה וית קל מגוי וית סדקתא וית גל מגוי ודיגינן וקדיש יהוה: (ב) וקריבו אפרילא דישאל ריש בית אבדתרון הינן רבירבי שקטיא הינן דמתמן פסגרים אפרילין על סגתיא: (ג) ואיתו ית דקדיהון קרוב יי שית עגלו פד מסנן ומסנן ותריסר תורי עגלתא ביני תרין אפרילין ותורא אחד וקא צבא משה למשב מגרון וקריבו יהוה וקרם פשקנא:

(ג) שית עגלו פוזון ט

בעל המורים

מקום אשר לזכיר את עמי אלוה אלתי ונכריי: (ב) ויהי ציוס כלום עקד מנוכח המצב לנבי רוח לסמנים שיעשו מוכה ועוד כדי שלא חשבו עין העם זמלמלכס לכך צרכם סמלה ומקד לפשקן פנזוכס הפשקן יסיה שלום וכן דוד מקד יי יצדק את שם שלום למחור שיר מוכה סגים: (ג) הס שישוי העמוס הס ס"ה להפך ממיס וכן הפקודים וציאו את קרבנס ס"ה מוחס על סס וצפיר בס סס ה' והחלל בקלה אפסכה בקלונים שפסס: (א) שס פגלוס כנגד שסח מחלוס אשר עולים בגלגל ושסח יורדים וכנגד שסח עמיס קור ומוס וקין ומוקף חרע וקליי ופמיס עשר צקר כנגד סתייס בני לי יזרחס מי' הכינו לי וכו'. קדורס הוא חרונס של עעכס מי' שיהיו

יונתן

הוא בספרי ישא ה' פניו אליך בשעה שאתה עומד ומתפלל שאל ויאמר הנה נשאתי את פניך וגו': (ב) ריש ירחס פסק למקמא וכו' עיון רש"י: (ג) שיה עגלו מספין ומסוקין דלין לז הלל מחפין כדפי' רש"י ונכרוס פ' י"ג חין לז הלל שמוסקמא ויזירו ממוקס על מסוכנס ויזוחלעי מסכנס שים עגלו מזונן והוא לשון הגו' צב"א פ' השוכר את האומנים מזונן בכלאים פטור ופי' אסר שלכך מסכנס מזונין כלומר שכל עגלה היא זה זוג צקר המושכים אותה וק"ל וחסה פתח. ולא לזס משה למיקב מירוס שלל רלה משה לקבל מהס וכן מירש' ועיון היעז' מחוכמי ונאפריסיס. (ה) ויהוה ליני ללכוד קדורס ליני הוא לשון הכנה מלשון גמלס דכס פ"ו צנוס וכוניס לקדר האעכס שהעגלות קרנוס פ"ג מעכס כדליסל צפסיקתס ונכרוס פ"ג

אבן עזרא

לישראל והטעם אם הם יצרכו אני יצרכי והטעם שאקיים צרכי למי דעתי עמי'ם יצרכם סימן לכלם כהנים וישראלים: (ה) וטעם דהי' ביום בלות משה. אחר צרכת כהנים כי כן היה כי ציוס שמעס אהרן את ידיו אל העם ויצרכם סמלה מנוכח המצב ומסוק ויהי ציוס בלות עש' להקים את המסוק לעד על דברי המעתיקים כי היה קומו ומוקמו וחסר שלכך מסכנס מזונין ז' ימי המילואים להגילם כי טעם ויקדם אותם בהזאת הם נצבעת ימי המילואים: ואת המזבח ואת כל כליו. דבק עם ציוס בלות משה. להקים את המשכן והטעם שהקים המצב צמקומו: ואת כליי ומשחם. צמקן המעסה: וקדיש אתם. דס' והציוס המצב צמקומו להסכנס: (ג) ויקריבו נשיאי ישראל. שס כלל והטעם שעשו 'קרנן ליי אל פתח אהל מועד: (א) צב. כמו ונצנים ונצמדיים מין מוויני הסוויס המושכיי' את העגלות וים אומרים שהוא כמע' מאלות יוחר מלאי מנוכח וחס. הנצק לזס דצדק רמוקב. כזר בלחמי כספר מלונים שמים שנים עשר דבק ומוכרס והטעם שמים ועשר וגמקן אל עשר לקלר כמו שלס עשרה 'וכן שלס אלה יזכרס מלח שני עשר צמקרון מ"ס דק קלרס: על שני הגשאים. כמו לפני אחר הסמוז וקרבוני כי כזר הזכיר המקריז והוי"ו י' על טעם כלומר זה קרבוני ואחר צמי הקרי את קרבוני כי כן דק פתקל כמו וילחני וחס אל הצרכס וילחני וילחני חזי צמקומו סלרנו לו דכזרים וכן וילחני סעלן חסעורוס וילחני לסתקח סמל' ולא הזכיר ציתר הכשיליס הקריז כי אחר דק

רמב"ם

נכאן להגיד דעת הכשיליס קרבנס סהיו מתיס סמויני עד יוס חשעס עסר למודס או עד שנים עשר יוס למודס כדכרי רצוהינו: וטעם וימשחם ויקדיש אותם. אמר ר"א שמשחם אותם צמקן המעסה וקדם אותם דסס המסלח כמו שזמר סס ויטעס את המצב וחס דסס יק' אל יקוד המצב וימסלחו ויקדסכו לכסר עניו. ולינו כן שדק נלחור צמקן וימשחם אותו ויקדם אותו וחס כל כליי והטעם לא נחקדש שם כלל אצל וימשחם לקדם אותם וטעם וחס המצב וחס כל כליי ממוכר לראש הפסוק ציוס בלות משה להקם את המשכן וחס כל כליי וימשחם ויקדם אותם: (ג) ויקריבו נשיאי ישראל וגו' ויביאו את קרבנם לפניי. צמקומו כיוס סעגלו' ללוקד הקרבנו' וקרלו קרבוני וכן וקריז את קרבוני יי חיס אשר מלא כלי זה קרבוני לזדק סציה והסס חסכו סכשיליס שלל יחסן שישלו סלריס על כתף קרטיי המעגן והסלדיס שסס סכדוס מחד והציאו מעגלות שכן דק כל נושאי צמי סעגלות והכילו סהיליס לסחת אותם צעגלות ויחסן שפערס ויציאו את קרבנס לפני יי שס עגלות לז שס עגלות גדולות נושאות קרבנותיהס ופמיס עשר צקר מושכים העגלות. והסס סציאו סעגלות מלחות והצקר לפני המשכן והסס טס את משה קח מתחס הכל והיו סעגלות וחסק סלינס לקרבוני לעמוד את עבודת אהל מועד ואחר כן לקחו הכשיליס את קרבניהס מעגל סעגלות ויקריבו אותם לפני מועד כי היו מושכים להקריז הכל צו ציוס אשר ססורנו להקריזנו לו והסס' טס נשיא אחד ליוס וקריבו ולכך לא הולך לומר עתה קס. מלחס דקד הלשון לומר עגלות על המלי סצבן כמו אוכלי שולמן אהכל וכן כי יודע כל שער עמי ולשון חכמים מלח קרונס של כדי יין וכו' עמן ושל כלי כסף חסז וחספר שיהי לז מלחות ופן ונצנים ונצמדיים צעגלות מלחות חס ויהי סס עגלות לז שס עגלות של מליי ומלוחן היס מקרבנות ססנוכס אשר יפרס והזכיר קרבנות הכשיליס צמקן וחס"כ כלל חוסם זחס סוכס המצב ציוס סעסס אותו מלח נשיאי ישראל קערוס כסף שמים עשרה וכתס רש"י ללמוד סהיו כלי הקדס מכווינן צמקלס סוקלס אחד אחד וסחר וסוקלס כאלס סולס לז רכס ולא עימעו מייקורו של רבי עסס סדרקן. ואיני מצין פקנס דכזר זה חס סעסוז סכורל. עס עס מועלת יס

פירוש על אבן עזרא

הלויים בכל עמיהם. ל"ל סלרו למעיסס משה צמקן המעסה. והלחי למלח קידס דסס וקרה עענה סענון ז"ל. סככר מעסס צפסלס יני סעגלות כ"לס וסעסס חס חרונס ססלכ (שסס ח' י'). פנקלסל על עמי כע"ס זחס סוכס המצב. הלשון הכנה. (י' טעיה ס"ו ז'). (י' לצייל ה' כ"ה). (א' נכלשית י"ז כ"ה). (ב' שמוס כ"ה י"ה). סלץ

ספורנו

שם למי עולם: (ה) ואת המזבח ואת כל כליו כל אחד צמקומו: וימשחם ויקדיש אותם. אחר שהקים כל אחד מהם חקומו: (ג) הם נשיאי המשות הם העומדים על הפקדים. ומלך מה סהיו ק' הקריז כל אחד מהס צמד סצנו ולחניו כי מלך מה סעמוד על הפקדים כהנים כל אחד מהס סצנו סקלחו חסוד סעזרות ומלך מה סהיו נשיאים סכמינו לעמוד צמקן ולהקריז קרבנות לכסר צמס: (ג) עגלה על שני הגשאים. מלחות סמוס צימיס אשר צה יסיו רלויי' סחשרה סצניס צימיס כלמרו ויהי צמקון מלך סכחלוק רלשי עס יחד סלך סלך לזס עתה וילחני: (ס) קח מלח. כי סעס משה שיהי ס מלח סלריס סכק כמו סענין צמסל צמי קת: (ט) ולבני קרת לא נתן כי עבודת דקדיש עליה'. ולא סעודת אהל אצל סעודת המעס. והסס סלל יח' אמר על סעגלות סיהיו לעבודת אהל מועד סהי ס מלח צמי גרשון וזמי מרדי אצל צמסל צמי קת לא היס שוס דכר מכל צמקן אהל מועד אצל היס מלחס כלי קדס סהיו צמוכו סקלחו מקדס כלמרו וסלחו סקחמיס נושאי המעס: (ג) ויקריבו דגשאים את חנכת המזבח. הקדישו: ויקריבו דגשאים את קרבנם לפני המזבח. אשר סקדישו הקרבן הגישו סלפי המצב: קרבנו.

פירוש רש"י

(ב) על הפקדים. הם הגוקבים בשמות במדבר סיני: (ג) עגלת. לפי שהיא רבוק עגלות של צב. כמו שיאמר מעשרה עשרות. יאמר מן עגלה של שני הגשאים עגלות. ופן עורה. עניו ארץ. ופן ערבה ערבי נחל: צב. כמו ובצבים ובפרידים. פתרונו לפי עניינו. ונראה בעיני עגלות העשויות להלך בצבא ובדרכים רחוקים:

הַמִּזְבֵּחַ: ^א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם
 יִקְרְיבוּ אֶת־קַרְבָּנָם לַחֲנֻפֶת הַמִּזְבֵּחַ: ^ב
^ג וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־
 קַרְבָּנוֹ נְחֹשֶׁן בֶּן־עֲמִינָדָב לַמִּשְׁחָה
 יְהוּדָה: ^ד וַקְּרָבָנוּ קְעֵר־כֶּסֶף אֶת־
 שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד
 כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
 שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן
 לַמִּנְחָה: ^ה כֶּף אֶחָת עֲשָׂרָה זָהָב
 מְלֵאָה קְטֹרֶת: ^ו פֶּר אֶחָד בֶּן־בִּקְר
 אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה:
^ז שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: ^ח וְלִזְבַּח
 הַשְּׁלָמִים בֶּקֶר שְׁנָיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
 עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּגֵר־שָׁנָה
 חֲמִשָּׁה זֶה קַרְבָּן נְחֹשֶׁן בֶּן־עֲמִינָדָב: ^ט
^י בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הַקְּרִיב נְתַנְאֵל בֶּן־צִוְיָדָר
 נָשִׂיא וַיִּשְׁשֹׁבֶר: ^{יא} הַקְּרִיב אֶת־קַרְבָּנוֹ
 קְעֵר־כֶּסֶף אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
 מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת
 עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: ^{יב} פֶּר אֶחָד
 לְעֹלָה: ^{יג} שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת:
 חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה בְּגֵר־שָׁנָה זֶה קַרְבָּן
 נְתַנְאֵל בֶּן־צִוְיָדָר

קָדָם מִדְּבַחָא: ^א וַאֲמַר יי לְמִשְׁחָה רִבָּא חַד לְיוֹמָא רִבָּא חַד
 לְיוֹמָא יִקְרְבוּן ית קַרְבָּנְהוֹן לַחֲנֻפֶת מִדְּבַחָא: ^ב יי וְהוּדָה
 דְּקָרִיב בְּיוֹמָא קַרְבָּמָהּ ית קַרְבָּנָהּ נְחֹשֶׁן בֶּר עֲמִינָדָב
 לְשִׁבְטָא יְהוּדָה: ^ג יי וְקַרְבָּנָהּ מִנְּסָתָא דְכֶסֶף חַדָּא מֵאָה
 וְתַלְתִּין סֻלְעִין הָדָּה מִתְקַלָּה מִזְרָקָא חַד דְּכֶסֶף מִתְקַלָּה
 שִׁבְעִין סֻלְעִין בְּסֻלְעֵי קֹדֶשׁא תְרוּדָהוֹן מִלָּן סֻלְתָּא דְּסִילָּא
 בְּמִשְׁחָה לְמִנְחָתָא: ^ד יי בְּזִיכָא חַדָּא מִתְקַל עֶשֶׂר סֻלְעִין הָיָא
 דְּדָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת בּוֹסְמֵיָא: ^ה יי וְתוֹר חַד בֶּר תְּוָרֵי דְּבֶר חַד
 אִמֶּר חַד בֶּר שְׁתֵּי לְעֹלָתָא: ^ו יי צִוְיָדָר בֶּר עִזִּין חַד לַחֲטָאתָא:
^ז יי וְלִנְבַסְתָּ קֹדֶשׁא תוֹרִין תְּרִין דְּכָרֵי חֲמִשָּׁא גְדִיֵי חֲמִשָּׁא
 אִמֶּרִין בְּנֵי שְׁנֵי חֲמִשָּׁא דִּין קַרְבָּנָא דְּנְחֹשֶׁן בֶּר עֲמִינָדָב:
^ח יי בְּיוֹמָא תְּנַנְאֵל קְרִיב נְתַנְאֵל בֶּר צִוְיָדָר רִבָּא וַיִּשְׁשֹׁבֶר:
^ט יי קְרִיב ית קַרְבָּנָהּ מִנְּסָתָא דְכֶסֶף חַדָּא מֵאָה וְתַלְתִּין סֻלְעִין
 הָדָּה מִתְקַלָּה מִזְרָקָא חַד דְּכֶסֶף מִתְקַלָּה שִׁבְעִין סֻלְעִין
 בְּסֻלְעֵי קֹדֶשׁא תְרוּדָהוֹן מִלָּן סֻלְתָּא דְּסִילָּא בְּמִשְׁחָה לְמִנְחָתָא:
^י כ בְּזִיכָא חַדָּא מִתְקַל עֶשֶׂר סֻלְעִין הָיָא דְּדָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת
 בּוֹסְמֵיָא: ^{יא} כָּא תוֹר חַד בֶּר תְּוָרֵי דְּבֶר חַד אִמֶּר חַד בֶּר שְׁתֵּי
 לְעֹלָתָא: ^{יב} כב צִוְיָדָר בֶּר עִזִּין חַד לַחֲטָאתָא: ^{יג} כג וְלִנְבַסְתָּ
 קֹדֶשׁא תוֹרִין תְּרִין דְּכָרֵי חֲמִשָּׁא גְדִיֵי חֲמִשָּׁא אִמֶּרִין בְּנֵי
 שְׁנֵי

מסרה יא ליום, כ' דגשין ב' נו. יב ויהי, אכסע נשיא אחד ומשח סלעה לכולן בק
 הטינוס אליין כ"א במקומו. הכלשון ס"ב בקרי'. נסחוק, שמוס הסבטים כמו כתיב
 נדבכ. יי וקרבו, ל' ר"ע מזרק, הכיס נקמן. נשמן, מלס דנש נח"ו דנשיא דנש.
 נענה, כל למנסה כפיין. נח"ב דגשין. יד כף, כ"ב עת' ל' נחוק לל אכיד, חלל
 נשיא דה' לל ו' ולל. מללה, סכר. קכרס, סכר. ח' ולנש, י"ב ר"ע. ח' לניס,
 כ"ב נח"ו דה' ע' מל"ס. עטוריס, ב' מלל נמורס. כל נשיא, כ"כ מ"ק וס"ס.
 עתוריס, דין למור מלל ו' נשיא, דין למור נשיא נשיא, י' רפיין)
 יט הקרב, ל' ר"ע וס"י. ב כף, מן כ"ב מקוס.

ת"א נשיא אחד קדושין ונ. ביום הראשון מועד קמן ע קרבנות הכהנים כל
 מקו' עטר כו. שנדהם מלאים זכמים פח נחמוס ח יע. כף אחת עשרה זרב
 פסמים יע ונילס כו.

בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֶלֶת
 עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: ^{יב} פֶּר אֶחָד
 לְעֹלָה: ^{יג} שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת:
 חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה בְּגֵר־שָׁנָה זֶה קַרְבָּן
 נְתַנְאֵל בֶּן־צִוְיָדָר

הַקֹּדֶשׁ חַד חַד חַד י"ד סהול משמע סקד לשון לוי שמיסבג פורס
 נלמו' הקרב ומהו הקריב סקד שמי פעמים סכנלל שמי דנכיס זכ לכהקריב
 שמי לנכמים חסח סהיו יודעים נמורס סכנלל שמי דנכיס זכ לכהקריב
 זינה לעמים וחסח סהס נחט עלה לנשיא' להמכד קרבנות הללו. וביסודו
 של רבי משס הדכסן מללסי חמר רבי סנססן בן ילירי נחנלל בן טועכ הסיאן
 עלה ז: (יט) קערת כסף. מנין חומיותו נגינ' חת"קל כנגד סכרתיו של
 חרס סכלשון: שלשים ומאה משקלה. על סס סכססעמירי חולדות לקיום
 סעולס בן ק"ל סכס סהס סחלומר (נללסיס ח) ויחי חרס סלסיס ועלח סכס
 ויולד סח וגו'. מורק אחד כסף. נגי' חק"ך על סס נס סכסעמירי חולדות
 בן ח"ק סנה ועל סס עשר' סנה סמגור' גרסח סכנול קודס חולדותיו כמו
 סכיסתי חלל (סס ח) וסיו יעיו מלס ועשרים סנה לסיק חומר חוקס ח' כסף
 ולל חומר חוקס כסף חסד כמו סחלומר נגינ' חת"קל כנגד סכרתיו של חסד
 מלסכרסות מלכין: שבעים שקל. כנגד נכניס חומות סיללו מנכיו:
 (כ) כף אחת. כנגד סמורס סכננס חידו של סכנ"ס: עשרה זרב.
 כנגד עשרת סכננס: מללה קטרות. ניימורסיל על קטרות חרי"ב עט"ס
 וכלכד סחסיק קי"ף נדללח על יי ח"ס ז"ס נ"ד ד"ק: (ל"א) פ"ר אחד.

צוער: פ ביום השלישי נשיא
 לבני זבולן אליאב בן חלון: כה קרבנו
 קערת-כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת
 בלולה בשמן למנחה: כה כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמדת: כה פר אחד
 בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
 לעלה: כה שעיר עזים אחד לחטאת:
 ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתרים חמשה כבשים בגר
 שנה חמשה זה קרבן אליאב בן
 חלון: פ ביום הרביעי נשיא לבני
 ראובן אליצור בן שדיאור: כא קרבנו
 קערת-כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת
 בלולה בשמן למנחה: כה כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמדת: כה פר אחד
 בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
 לעלה: כה שעיר עזים אחד לחטאת:
 ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתרים חמשה כבשים בגר
 שנה חמשה זה קרבן אליצור בן
 שדיאור: פ לו ביום החמישי נשיא
 לבני שמעון שלמיאל בן צורישדי:
 ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
 סלת בלולה בשמן למנחה: כה כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמדת: כה פר אחד
 בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו
 לעלה: כה שעיר עזים אחד לחטאת:
 ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 בגר שנה חמשה זה קרבן שלמיאל
 בן צורישדי: פ שש ביום הששי
 נשיא לבני גד אליסף בן דעואל:
 ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה: כה כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמדת: כה פר אחד

שנה חמשה דין קרבן נתנאל בר צוער: כה ביום תליתא
 רבא לבני זבולן אליאב בר חלון: כה קרבנה מנסתא
 דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד
 דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן
 סלתא דסילא במשח למנחתא: כו בויבא חדא מתקל עשר
 סלעין היא דדהב מלא קמדת בוסמיא: כז תור חד בר
 תורי דבר חד אמר חד בר שתה לעלתא: כח צסיר בר
 עזין חד לחטאתא: כט ולנקסת קודשא תורין תרין דברי
 חמשא גדיי חמשא אמרין בני שנה חמשא דין קרבן
 אליאב בר חלון: ל ביום רביעאה רבא לבני ראובן
 אליצור בר שדיאור: לא קרבנה מנסתא דכסף חדא מאה
 ותלתין סלעין הוה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה
 שבעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דסילא
 במשח למנחתא: לב בויבא חדא מתקל עשר סלעין היא
 דדהב מלא קמדת בוסמיא: לג תור חד בר תורי דבר חד
 אמר חד בר שתה לעלתא: לד צסיר בר עזין חד לחטאתא:
 לה ולנקסת קודשא תורין תרין דברי חמשא גדיי חמשא
 אמרין בני שנה חמשא דין קרבן אליצור בר שדיאור:
 לו ביום חמישאה רבא לבני שמעון שלמיאל בר צורישדי:
 לו קרבנה מנסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה
 מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי
 קודשא תרויהון מלן סלתא דסילא במשח למנחתא:
 לח בויבא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מלא קמדת
 בוסמיא: לט תור חד בר תורי דבר חד אמר חד בר שתה
 לעלתא: מ צסיר בר עזין חד לחטאתא: מא ולנקסת
 קודשא תורין תרין דברי חמשא אמרין בני
 שנה חמשא דין קרבן שלמיאל בר צורישדי: מב ביום
 שתיתאה רבא לבני גד אליסף בר דעואל: מכ קרבנה
 מנסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה
 מזרקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא
 תרויהון מלן סלתא דסילא במשח למנחתא: מד בויבא
 חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מלא קמדת בוסמיא:

מסרה כד פסליש, כולם מלא במי. לב כף, מן כ"ב פ. לו הסעתי, עלה
 לח כף, מן כ"ב סוק, מב הסעתי, כלם סל דגש, מד כף, מן כ"ב סוק.
 ת"א שלמיאל בן צורישדי כנסכין כב.

לו קרבנו קערת-כסף אחת שלשים
 שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 אחת עשרה זהב מלאה קמדת: לז פר
 בן שנתו לעלה: מה שעיר עזים אחד
 לחטאת: מא ולזבח השלמים בקר שנים
 בגר שנה חמשה זה קרבן שלמיאל
 בן צורישדי: פ שש ביום הששי
 נשיא לבני גד אליסף בן דעואל:
 ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת בלולה בשמן למנחה: כה כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמדת: כה פר אחד

מה תור חד בר תורי דבר חד אמר חד בר שתיה לעלתא:
 טו צסיר בר עזין חד לחפאתא: טו ולנכסת קדשיא תורין
 תרין דברי המשא גדיי חמשא אמרין בגי שנה חמשא דין
 קרבן אלקסח בר דעואל: טו ביוקא שביצאה רבא לבני
 אפרים אלישמע בר עמידוד: טט קרבנה מנסתא דכסף
 חדא מאה ותלתין סלעין הוה מתקלה מורקא חד דכסף
 מתקלה שבעין סלעין בסלעי קודשא תרניהון מלן סלתא
 דסילא במשה למגתתא: נ ביוקא חדא מחקל עשר סלעין
 היא ודב מליא קמרת בוקמיא: נא תור חד תורי דבר חד
 אמר חד בר שתיה לעלתא: נב צסיר בר עזין חד לחפאתא:
 נג ולנכסת קדשיא תורין תרין דברי חמשא גדיי חמשא
 אמרין בגי שנה חמשא דין קרבן אלישמע בר עמידוד:
 נד ביוקא תמינאה רבא לבני מנשה גמליאל בר פדהצור:
 נה קרבנה מנסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הוה
 מתקלה מורקא חד דכסף מתקלה שבעין סלעין בסלעי
 קודשא תרניהון מלן סלתא דסילא במשה למגתתא:
 מיבא

מסדה פח ציוס השניעי, ג' ל"ב. נ קפ, וקן כ"ז ל"ב. נד ציוס השניעי, ג' ל"ב.
 טו י"ג, מלל.
 ת"א ביום השביעי שער קח י.

אילם המשה עתרים המשה כבשים
 בגי שנה המשה זה קרבן אלישמע בן עמידוד: פ ביום השמיני נשיא
 לבני מנשה גמליאל בן פדהצור:
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים
 שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת גלולה בשמן למנחה: י קף
 אחת עשרה זהב מלאה קמרת: נא פר
 אחד בן בן איל אחד כבש אחד
 בן שנתו לעלה: נג שער עזים אחד
 לחפאת: נ ולנכח השלמים בן שנים
 לבני מנשה גמליאל בן פדהצור:
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים
 שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת

עזאל

פילי ונו: (לח) בוכא חדא מתקל ונו: (לט) תור חד בר תורין ונו:
 (ט) צסיר בר עזין ונו: (סא) ולנכסת קדשיא ונו: (סב) ביוקא שתיתא
 קריב רב בית אבא לבני ג' אלקסח בר דעואל: (סג) קרבניה דקריב פילי
 ונו: (סד) בוכא חדא מתקל ונו: (סה) תור חד בר תורי ונו: (סו) צסיר
 בר עזין ונו: (סז) ולנכסת קדשיא ונו: (סח) ביוקא שביצאה קריב רב בית
 אבא לבני אפרים אלישמע בר עמידוד: (סט) קרבניה דקריב פילי ונו:
 (נ) בוכא חדא מתקל ונו: (נא) תור חד בר תורין ונו: (נב) צסיר בר עזין
 ונו: (נג) ולנכסת קדשיא ונו: (נד) ביוקא תמינאה קריב רב בית אבא לבני
 מיבא

אחד בן בן איל אחד כבש אחד
 בן שנתו לעלה: ט שער עזים אחד
 לחפאת: ט ולנכח השלמים בן שנים
 אילם המשה עתרים המשה כבשים
 בגי שנה המשה זה קרבן אליסח בן
 דעואל: פ ביום השביעי נשיא
 לבני אפרים אלישמע בן עמידוד:
 קרבנו קערת כסף אחת שלשים
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים
 שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
 סלת גלולה בשמן למנחה: י קף
 אחת עשרה זהב מלאה קמרת: נא פר
 אחד בן בן איל אחד כבש אחד
 בן שנתו לעלה: נג שער עזים אחד
 לחפאת: נ ולנכח השלמים בן שנים
 לבני מנשה גמליאל בן פדהצור:
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים
 שקל בשקל הקדש שניהם מלאים

יונתן בן עזאל
 סוכסו נתנאל בר צוער: (כד) ביוקא תמינאה קריב רב בית אבא לבני
 וכו' אלקא בר חלון: (כה) קרבניה דקריב פילי דכסף חדא נילרא ססך
 מאה ותלתין סלעין בסלעי קדשא ונו: (כו) בוכא חדא מתקל ונו:
 (כז) תור חד ונו: (כח) צסיר בר עזין ונו: (כט) ולנכסת קדשיא ונו:
 (ל) ביוקא דביצאה קריב רב בית אבא לבני ראובן אליצור בר שריאור:
 (לא) קרבניה דקריב פילי ונו: (לב) בוכא חדא מתקל ונו: (לג) תור חד
 ונו: (לד) צסיר בר עזין ונו: (לה) ולנכסת קדשיא ונו: (לו) ביוקא חמישא
 קריב רב בית אבא לבית שבעון שלמיאל בר צורישוי: (לז) קרבניה דקריב

רשי
 משה וזכרן שנתו שלום צין ישראל לאציהם ששמו: אילים כבשים
 ועתרים. ג' מים כנגד כהים וליים וישראלים וכנגד תורה נביאים
 וכתובים. טלם חמשיית כנגד חמשה שומעין וחמש הדורות הכתובין על
 לט אחד וחמש הכתובין על השני עד כהן ציפורו של רבי משה דרשן:

רמבן

קד סוול זכותם עכרת כסף שחיס עשרה הן הן סהתנדו
 ולל חיע זכר סכול ושר זזה עעס אחר גמדשים כי לכל אחד מהשלו
 עלה נמטעה להציל סוכה לנזכר ושחיה זזה השיער אזל נמטון חש
 ששיער הס סעס אחר ואלתו כל אחד מהשלו חש צו סעס כפני עלמו
 למדו סעסו נמטון שביא עכרת כסף שיהי מנין אומותיה חשע עלות
 וסעס כנגד שטחיו של אדם ומשקלה שלשים ומאה כנגד תולדות סעסעמיד
 וסל סעסו כמו סחצו רש"י או כפי הודעת סלסר סלמרו סהיה מוקרת
 מיעק

פירוש על אבן עזרא

למין דוס סנת. ר"ל מ"ס ופיוס השניעי סכנו ספ סעיר סעג סעסוי (יפועי ו' ל') כל סיה נסנת רק סניעי לסקסו. ר"ל כ"ז כי סוכס סחצו סעו סעסו יעיס וססו
 סעסו יעיס (ל"ב ג' ז' ט'). ודחס סיוס ססוכה לססרס י"ס.

נו בויקא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מלא קמרת
 בוסמיא: ט תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה
 לעלתא: זח צפיר בר עיזין חד לחסאתא: טו ולנקסת
 קודשא תורין תרין דכרי חמשא גדיי חמשא אמרין בני
 שנה חמשא דין קרבן נמליאל בר פדהצור: ס בוזמא
 תשיצאה רבא לבני בגימן אבידן בר גדעני: סא קרבנה
 מנסתא דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הנה מתקלה מזרקא
 חד דכסף מתקלה שבצעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון
 מלן סלתא דיסילא במשח למנחתא: סב בויקא חדא מתקל
 עשר סלעין היא דדהב מלא קמרת בוסמיא: סג תור חד
 בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא: סד צפיר
 בר עיזין חד לחסאתא: סה ולנקסת קודשא תורין תרין
 דכרי חמשא גדיי חמשא אמרין בני שנה חמשא דין קרבן
 אבידן בר גדעני: סו בוזמא עשיראה רבא לבני דין אחיעזר
 בר עמישדי: סז קרבנה מנסתא דכסף חדא מאה ותלתין
 סלעין הנה מתקלה מזרקא חד דכסף מתקלה שבצעין סלעין
 בסלעי קודשא תרויהון מלן סלתא דיסילא במשח למנחתא:
 סח בויקא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מלא קמרת
 בוסמיא: סט תור חד בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה
 לעלתא: ע צפיר בר עיזין חד לחסאתא: עא ולנקסת קודשא
 תורין תרין דכרי חמשא גדיי חמשא אמרין בני שנה
 חמשא דין קרבן אחיעזר בר עמישדי: עב בוזמא חד עשר
 יומן רבא לבני אשר פגעאל בר עכרן: עג קרבנה מנסתא
 דכסף חדא מאה ותלתין סלעין הנה מתקלה מזרקא חד
 דכסף מתקלה שבצעין סלעין בסלעי קודשא תרויהון מלן
 סלתא דיסילא במשח למנחתא: עד בויקא חדא מתקל
 עשר סלעין היא דדהב מלא קמרת בוסמיא: עה תור חד
 בר תורי דכר חד אמר חד בר שתיה לעלתא: עו צפיר בר
 עיזין חד לחסאתא: עז ולנקסת קודשא תורין תרין דכרי
 חמשא גדיי חמשא אמרין בני שנה חמשא דין קרבן פגעאל
 בר

סלת בלולה בשמן למנחה: י כף
 אחת עשרה זהב מלאה קמרת: יא פר
 אחד בין בקר איל אחד כבש אחד
 בין שנתו לעלה: יב שעיר עזים אחד
 לחטאת: יג ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתרים חמשה כבשים
 בני שנה חמשה זה קרבן נמליאל בין
 פדהצור: יד ביום התשיעי נשיא
 לבני בגימן אבידן בין גדעני: יה קרבנו
 קצרת כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת
 בלולה בשמן למנחה: יז כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמרת: יח פר אחד
 בין בקר איל אחד כבש אחד בין שנתו
 לעלה: יט שעיר עזים אחד לחטאת:
 כ ולזבח השלמים בקר שנים אילים
 חמשה עתרים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן אבידן בין
 גדעני: כא ביום העשירי נשיא לבני
 דין אחיעזר בין עמישדי: כב קרבנו
 קצרת כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת
 בלולה בשמן למנחה: כג כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמרת: כד פר אחד
 לעלה: כה שעיר עזים אחד לחטאת:
 כו חמשה עתרים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן אבידן בין
 גדעני: כז ביום העשירי נשיא לבני
 דין אחיעזר בין עמישדי: כח קרבנו
 קצרת כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
 בשקל הקדש שניהם מלאים סלת
 בלולה בשמן למנחה: כט כף אחת
 עשרה זהב מלאה קמרת: ל פר אחד
 לעלה: לא שעיר עזים אחד לחטאת:
 לב חמשה עתרים חמשה כבשים בני
 שנה חמשה זה קרבן פגעאל בין

מסרה נו קף. מן כ"ג פסוק ס הפעמיני. כולם מלא נמ"ג. סב קף. מן כ"ג
 פסוק. סו הפעמיני. כולם מלא נמ"ד. סח קף. מן כ"ג פסוק. עב נים. כל פניכא
 ז נמ"ג. עד קף. מן כ"ג פסוק.
 ת"א ביום עשתי עשר יום ס.

בין שנתו לעלה: יא פר אחד
 לעלה: יב שעיר עזים אחד לחטאת:
 חמשה עתרים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן אבידן בין
 עמישדי: יד ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעאל בין עכרן:
 קרבנו קצרת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים
 שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: יז כף
 אחת עשרה זהב מלאה קמרת: יח פר אחד בין בקר איל אחד כבש אחד
 בין שנתו לעלה: יט שעיר עזים אחד לחטאת: כ ולזבח השלמים בקר שנים
 אילים חמשה עתרים חמשה כבשים בני שנה חמשה זה קרבן פגעאל בין

בר עקבן: עח ב'חמא תרי עשר ימין רבא לבני נפתלי אחירע
 בר עינן: עט קרבנה מנסתא דבספתא חדא ומלתין סלעין ודה
 מתקלה מורקא חד דבספת מתקלה שבועין סלעין בסלעין
 קדשא תרין חזון מלן סלתא דסילא במשה למנהגתא:
 ב' ב'ויכא חדא מתקל עשר סלעין היא דדהב מליא קמדת
 בוסמיא: סא תור חד בר תורי דבר חד אמר חד בר שתה
 לעלתא: סב צפיר בר עינן חד לחסאתא: סג ולנכסת
 קודשא תורין תרין דברי חמשא גרדי חמשא אמרין בני
 שנה חמשא דין קרבן אחירע בר עינן: סד דא חנפת
 מדבחה ב'חמא דרבינו יתיה מן רב רבי ישראל מגיסי כספא
 תרתא

מסדה עח ציוס, ב' ל"ט צענין. פ דק, מן ל"ג סוק. חד זאמ, כל ל"ט דמ'
 זאמ צענין. עקמ, הכי"ט צהלם.

אילם חמשה עתהים חמשה כבשים
 ב' שנה חמשה ז' קרבן אחירע ב' עינן: פ זאת חנפת המזבח ביום
 כסף שתים עשרה מורקת כסף שנים

עקבן: פ ע' ביום שנים עשר יום
 נשיא לבני נפתלי אחירע ב' עינן:
 עט קרבנו קצרת כסף אחת שלשים
 ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים
 שקל בשקל הקדש שניהם | מלאים
 סלת בלוקה בשמן למנהגה: ב' כף
 אחת עשרה זהב מלאה קמדת: סא פ'ר
 אחד ב' דבקר איל אחד כבש אחד
 ב' שנתו לעלה: סב שיער עינים אחד
 לחסאת: סג ולזבח השלמים בקר שנים
 ב' שנה חמשה ז' קרבן אחירע ב' עינן:
 ה' ששה אתו מאת נשיא ישראל קצרת

יתתו בן עזיאל

אשר בן עזיאל בר עקבן: (עג) קרבניה דקריב סילי ונו: (עד) בויכא חדא
 מתקל ונו: (עה) תור חד בר תורין ונו: (עז) צפיר בר עינן ונו: (עח) ולנכסת
 קודשא תורין תרין ונו: (עח) ביום תריסר יקא קריב רב בית אבא לבני
 נפתלי אחירע בר עינן: (עט) קרבניה דקריב סילי ונו: (ס) בויכא חדא
 מתקל ונו: (סא) תור חד בר תורין ונו: (סב) צפיר בר עינן ונו: (סג) ולנכסת
 קודשא תורין תרין ונו: (סד) בויכא חדא מתקל ונו: (סה) בויכא חדא
 קודשא תורין תרין ונו: (סו) קריב חמשה גרדי חמשה אמרין בני
 שנה חמשה ז' קרבן אחירע בר עינן: (סז) דא חנפת רבותיה
 דמדבחה ביום דרבינו יתיה מנסתא דבספתא חדא ומלתין סלעין ודה
 מתקלה מורקא חד דבספת מתקלה שבועין סלעין בסלעין קדשא תרין חזון
 מלן סלתא דסילא במשה למנהגתא: ב' ב'ויכא חדא מתקל עשר סלעין היא
 דדהב מליא קמדת בוסמיא: סא תור חד בר תורי דבר חד אמר חד בר שתה
 לעלתא: סב צפיר בר עינן חד לחסאתא: סג ולנכסת קודשא תורין תרין
 דברי חמשה גרדי חמשה אמרין בני שנה חמשה ז' קרבן אחירע בר עינן:
 סד דא חנפת מדבחה ב'חמא דרבינו יתיה מן רב רבי ישראל מגיסי כספא
 תרתא

קצרת נשיא בר נפתלי: (נו) קרבניה דקריב סילי ונו: (נד) בויכא
 חדא מתקל ונו: (נז) תור חד ונו: (נח) צפיר בר עינן ונו: (נט) ולנכסת
 קודשא תורין תרין ונו: (ס) בויכא חדא מתקל ונו: (סא) בויכא חדא
 קודשא תורין תרין ונו: (סב) צפיר בר עינן ונו: (סג) ולנכסת
 קודשא תורין תרין ונו: (סד) בויכא חדא מתקל ונו: (סה) בויכא חדא
 קודשא תורין תרין ונו: (סו) קריב חמשה גרדי חמשה אמרין בני
 שנה חמשה ז' קרבן אחירע בר עינן: (סז) דא חנפת רבותיה
 דמדבחה ביום דרבינו יתיה מנסתא דבספתא חדא ומלתין סלעין ודה
 מתקלה מורקא חד דבספת מתקלה שבועין סלעין בסלעין קדשא תרין חזון
 מלן סלתא דסילא במשה למנהגתא: ב' ב'ויכא חדא מתקל עשר סלעין היא
 דדהב מליא קמדת בוסמיא: סא תור חד בר תורי דבר חד אמר חד בר שתה
 לעלתא: סב צפיר בר עינן חד לחסאתא: סג ולנכסת קודשא תורין תרין
 דברי חמשה גרדי חמשה אמרין בני שנה חמשה ז' קרבן אחירע בר עינן:
 סד דא חנפת מדבחה ב'חמא דרבינו יתיה מן רב רבי ישראל מגיסי כספא
 תרתא

זנתן

מה שייכות יש ל"ב מזלות עם י"ב נשיא ישראל וכן עם י"ב צעני ים וכמה דרשם
 כש"י מה ענין העצמות והכחות לנפשות האלו הנה מעיין ב' חדש סגור קודם הנקרא
 שפע על ובקדמה בן מלח שנה ושם מאלל דברים נעמים ומסוקים לחיך סעוים
 ומסיף

משעו שהים משלם וק"ל ועיין במעשרים: (מד) כל קביל תריסר צעניא דקשה
 לים מניינא למה לי וכי לא ייעיין דכל כמה הויאם היו לכל הויא אחד נענו י"ב
 קדוים וי"ב מדקוים וכן כמות אלל לדרשמיא קאמא ולא סתוים לשלחן גזוה להבין

רשי

זמן ולא זל לנגד צימ העשם אלל לומר שנעשם צימ כשהוא חומר (ויקרא
 ו) צימ נעשמו חומר למדנו שנעשם צימ ונה תלמוד לומר צימ העשם
 חומר

לעמ סלוי: (מד) ביום המשח אתו. זו צימ שנעשם הקריב ומה ח'ר
 עקיים אחרי העשם שנעשם חסלה וחסר ק' הקריב או אחרי העשם לחסר

אבן עזרא

וטעמו מין הנקר והעד וכל נקר זמם הסלמים עשרים ולרבעה פרים:
 (עג) ביום עשתי עשר יום. כזר נלחתי כנסר מלזנים למה הסתכו זה
 המספר וטעם עשתי כמו 'עשתהווי מה שילדו משטחויו כאלו העשר
 סוליד והוא קוד גדול. ויחומר רבי יוני' הספרי כי פירושו על שמי עשר
 והטעם הסתרון 'שהוא קודם וממנו וכן' טעם שמי טעני' גדולות האחד כי
 סתרון שנים עשר הוא על אחד עשר ס' הסך דזכור והעד כאלו מן עשרים
 'שנה ומעל'. והטעום הסתים כי אילו ה' על שמי הים רלוי' שיתמר עשתי
 עשר
 כף אחד עשרה זכב כנגד עשרה דורות מן ערן ועד לוד שהיו כולם לייקים
 כזב אחד כנגד יעקב שעיר עז' אחד לכפר על מעשה יכודם שהניח הכתוב לאזני
 ולזנח

רמבין
 מיעקב אזינו ציד כל זכב וזכב כל מה שאירע לו עד ימות המשיח והחמיל
 נחשן והקריב על סדר המלכות קערה ומחוק כנגד שמי מלכים שנחמדים
 ללחם ממנו שמוכלי צים וזיבסב וחס שלמה ונלך המשיח ולכן הקריב כנגד
 סיס שהוא מיקף אח העולם כולו ודומה לקערה שלמים ומאה שציום שלמי
 הקוה הקב"ה כל הימים לעקום ח' וקראם ימים נגימטריא מלח ושלמה
 הסיף יום אחד למלכות המקדש וקו שלמים יסוד חומר הכי מלח ושלמים.
 מחוק אחד כסף כנגד העולם שהוא עשוי ככדור. שבעים שקל שהם ימטלו
 על שבעים אומות. שריסם מלאי' שצינאו להם מנחות מוכן קולה המוקולח
 נח. כלולה צמון מוד עם משמן מוד כסף כמה דתימא כסף כנגד לשון דיק.
 מלאים מעשים טובים כרים הקמורת פר אחד כנגד אלכסה חיל אחד כנגד יעקב
 כזב אחד כנגד יעקב שעיר עז' אחד לכפר על מעשה יכודם שהניח הכתוב לאזני
 ולזנח

פירוש על אבן עזרא

כי העשר הוא סוף קוד האחדים. ופסלם קוד העשום הוא אחד ועשר. הכי הוא כללו העשר הוליד האחד צמחשם הקוסר. והוא סוד גדול פי' מה שכתוב ב' יליכה סוף
 פ'א. 'ל'ל קודם שנים שמי. (דיל ללכל פלל לזעל). ס' (דיל ללכל נלך לייק). ס' (עני' יוכר מעשרים). מיום

מ' כי העשר הוא סוף קוד האחדים. ופסלם קוד העשום הוא אחד ועשר. הכי הוא כללו העשר הוליד האחד צמחשם הקוסר. והוא סוד גדול פי' מה שכתוב ב' יליכה סוף
 פ'א. 'ל'ל קודם שנים שמי. (דיל ללכל פלל לזעל). ס' (דיל ללכל נלך לייק). ס' (עני' יוכר מעשרים). מיום

ספורנו

(מד) זאת חנכת המזבח. כס סככת המזבח או היסד צין הכל דבר מועט צעק אל סככת צימ רלשון דכזוי הכלים ועשרם וכוז הזנחים:
 ובבא

מ' כי העשר הוא סוף קוד האחדים. ופסלם קוד העשום הוא אחד ועשר. הכי הוא כללו העשר הוליד האחד צמחשם הקוסר. והוא סוד גדול פי' מה שכתוב ב' יליכה סוף
 פ'א. 'ל'ל קודם שנים שמי. (דיל ללכל פלל לזעל). ס' (דיל ללכל נלך לייק). ס' (עני' יוכר מעשרים). מיום

פירוש רשבים

(מד) ביום המשח אתו. התחילו לחבו כמו שכתוב במרשה זו:
 אחרי

מ' כי העשר הוא סוף קוד האחדים. ופסלם קוד העשום הוא אחד ועשר. הכי הוא כללו העשר הוליד האחד צמחשם הקוסר. והוא סוד גדול פי' מה שכתוב ב' יליכה סוף
 פ'א. 'ל'ל קודם שנים שמי. (דיל ללכל פלל לזעל). ס' (דיל ללכל נלך לייק). ס' (עני' יוכר מעשרים). מיום

עֲשֹׂר כַּפֹּת זָהָב שְׁתַּיִם עֲשֹׂרָה:
 שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה הָאֵתָת כֶּסֶף
 וּשְׁבַעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כֹּל כֶּסֶף
 הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בַּשֶּׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ: כַּפֹּת זָהָב שְׁתַּיִם עֲשֹׂרָה
 מְלֵאֹת קְטֹרֶת עֲשֹׂרָה עֲשֹׂרָה הַכֶּפֶר
 בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־זָהָב הַכַּפֹּת עֲשָׂרִים
 וּמֵאָה: סְסִיר ^ס כָּל־דְּבַקָּךְ לַעֲלֹה שְׁנַיִם
 עֲשֹׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנַיִם־עֲשֹׂר כִּבְשִׁים
 בְּגִישָׁה שְׁנַיִם עֲשֹׂר וּמִנְחָתָם וְשַׁעֲרֵי
 עֲזִים שְׁנַיִם עֲשֹׂר לַחֲטָאת: ^י וְלֹל בְּקָרְו
 זָבַח הַשְּׁלָמִים עֲשָׂרִים וְאַרְבַּעַת פָּרִים
 אֵילִם שְׁשִׁים עֲתָרִים שְׁשִׁים כִּבְשִׁים
 בְּגִישָׁה שְׁשִׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ
 אַחֲרֵי הַמִּשָּׁח אֲתוֹ: ^ט וּבָבֵא מֹשֶׁה אֶל־
 אֱהֹל מוֹעֵד לְדַבֵּר אֲתוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־
 הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹוֹ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר־
 עַל־אֲרֹן הָעֵדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכַּרְבִּיִם
 וַיְדַבֵּר אֱלֹוֹ: ^{ס ס ס}

תְּרֵמָה עֲשָׂרִי מִזְרָקֵי כֶּסֶף אֶתְרֵי עֲשֹׂר בְּיָדֵי דֹדֵהָא תְּרֵמָה
 עֲשָׂרִי: ^ט מֵאָה וְחֲלָתָיִן סֹלֶעִן הָיָה מִתְקָלָא דְּמִינְיַתָּא תְּרֵמָה
 דְּכֶסֶף אֶשְׁבַּעִין דְּמִזְרָקָא חֵד כֹּל כֶּסֶף מִנְיָא תְּרֵינ אֶלְפִין
 וְאַרְבַּע מֵאָה בַּסֹּלֶעִי קֹדֶשׁא: ^ט בְּיָדֵי דֹדֵהָא תְּרֵמָה עֲשָׂרִי
 מִלֵּין קְטֹרֶת בּוֹסְמִיא מִתְקָל עֲשֹׂר סֹלֶעִן הָיָה מִתְקָלָא
 דְּבִזְיָבֵיא בַּסֹּלֶעִי קֹדֶשׁא כֹּל דְּהָב בְּזִכְיָא מֵאָה וְעֶשְׂרִין:
^ט כֹּל תְּחֵדִי לַעֲלֵתָא תְּרֵי עֲשֹׂר תוֹרִין דְּבָדִין תְּרֵי עֲשֹׂר
 אֶפְרִין בְּנֵי שְׁנָה תְּרֵי עֲשֹׂר וּמִנְחָתְהוֹן וְגַפְרִי בְּרֵי עֲזִין תְּרֵי
 עֲשֹׂר לַחֲטָאתָא: ^ט וְכֹל תוֹרֵי לְנִכְסַת קֹדֶשׁא־ עֲשָׂרִין
 וְאַרְבַּעַת תוֹרִין דְּבָרִין שְׁתַּיִן גְּדִין שְׁתַּיִן אֶפְרִין בְּנֵי שְׁנָה
 שְׁתַּיִן דֵּא חֲנֻכַּת מִדְּבַחָא בְּתֵר דְּרַבִּינֵי יִתְמוֹן ^ט וְכִדְרֵי־עֲלִיל
 מִשָּׁה לְמַשְׁבֵּן וּמִנְיָא לְמִלְלָא עֲמָה וְשִׁמְעַת קֹלָא וְחֲמַמְלִיל
 עֲמָה מַעֲלִין כַּפֹּרֶתָא דִּי עַל אֲרֹנָא דְּסִפְרוּתָא מִבֵּין תְּרֵין
 כַּרְבִּיָּא וּמִתְמַלֵּל עֲמָה: ^{ס ס ס}

א וּמִלִּיל יי עם משה למימר: ב מלל עם אהרן ותימר לה
 באדלקיחה ות בזיניא לקבל ישי מנחתיה ויהי
 מנחתיה

מספרה כמות. כל או' מלא בלי' במ"ב. סה הקטנה, הקו"ף בטו"ל לנד. האסד, ל'.
 חלמיס, ל' בצורה. פוכות, מלא. מללח, סלנף חולס ות'. עשרה, ל'. זכב,
 ד' ו' חבב ותשטט ט"ב הכמות. מלא. פו' לנלס. ס. חלמיס, מ" קדש וז"ס עש,
 בפשט. פח בקר ל'. חילס, מ"ק וז"ס. עשדים, כל או' סקר במ"ב. פט ונבל,
 ד' ב' מלא ב' סקר דין מנהון. מדכ, ב' וחד ומדכר המלך. חקן, ב' סקר בצורה.
 העדס, סקר.
 ת"א דקול מדבר אליו. יעל ד.

הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על-ארן העדת מבין שני הכרבים
 וידבר אליו: ^{ס ס ס}

קדו' עמוס עמימד. קימן: ומעטיקין בצופטיס ויהי איש אחד. צקינן י"ג:

ח * וידבר יהוה אל-משה לאמר: ב דבר אל-אהרן ואמרת אליו
 בהעלתך

ועל הכפרת זה זכר הכרובים וזו הכרובים בנייהם ומשם זה אל זהל מועד ושם שמוע את
 הקול הזה ועל הכפרת וזין שני הכרובים הקול יולא מן השמים לזין שני
 הכרובים ומשם יולא לזהל מועד: מדבר. כמו מתדבר כבודו של מעלה
 למד כן מדבר זינו לזין עגמו ומשם שמוע מאליו: וידבר אליו. (ספרי)
 למעט את חכין מן סדכות: וישמע את הקול. יכול קול נמוך מל' את
 הקול הוא הקול שדבר עמו צקיט וכמוניע לפתח סיה נפסק ולא סיה
 יולא חוץ לזהל (במדבר רב): חסלת פרשת נשא
 (ז) בהעלתך. (למה נענכה פרשת המורה לפרשת העשיל' לפי שכשרה
 אהרן סוכה הנשיאים חלשה אז דעתו נשלה סיה עומס
 נחוכה לא הוא ולא שנכו אמר לו הק"ם חיד סלך גדולה מעלה שמה
 מדליק ומטיב את הכרות): בהעלתך. על סס סהלכז עולה כמות
 נדלקתקן לשון עלייה סלריך להדליק עד שחלס סלהנז עולה מאליה ועוד
 דרשו

רמב"ן
 ונשעירי הקרבן. ולכן הסוב חותם הכתוב למרס כל אחד נעגמו כאילו
 לא הזכר האחר ואחרי כן כללס כאחד לרעו כי נעת אחת עלה נמתשנחס
 להקריב סתוכה ולא קרס אחד לסזירו נמתשנכ וכל נכנכא לפי המטכן
 ועל זה הזכירס הכתוב לכולס נשעירי. סולת בלולה בשמן למגודה. סוכו
 הנשיאים את המזבח ככל המינין הקרבים עליו על כן ביזאו מנחה וקטורת
 ועולה וסולת ושלמים והקטורת והסול' סורלס טעם שחייס נזכרס
 אכל להשלים נחטכס כל הקרבות ומשם כן כי איך יסרלל מקריבס זולמי
 מלס הקרבות נלכד כי סחטלס וסחטס דבר אחד וסס אחד הוא וסורס אחת
 לסס. וסס ססס סככד סקכיס על דעת הנשיאים וסס נשיא אחד ליס
 קריבו ולסיך יסכן ססיא עטס לדורות סיסככו לעולם אס המקדס וססזכ
 ולכזח סלמיס בקר סרס ככד דוד וסלמס סכחטילו נמלכות וסיו לדיקיס
 וסיה סמלכות סלימס. חיליס סמסס עסרדיס חמסס ככסיס בני סכס חמסס
 ככד סמסס עשר מלכיס ססיו מן רכנעס ועד לדיקו וסל מלך זן מלך מוס
 לדיקיס גמוריס מוס ציוניס מוס רשניס גמוריס זו מוסנחמו סל נחשו
 זן עמיכד. ומחלל על לוער סכז גס כן נלכו סיניל סוכס כסיעור סוס
 וסכז סו ועסס אחר וסכזי על סס סחורס לפי סיה סנכו על סכס יסכר
 נכמח סחורס. קנרת ככף ככד סחורס סקריס לסס סנל' לבו לסמו נלסמי
 ונאמר נלסס סמיט קנרתו וכו'. וזולו סקריב ססיה עוסק עסכקנמיטי
 וסורס וסחן לסחן סיו סל יסכר וסול סכר עמו. קנרת ככד סיס ססיה
 סוכן לסוף יעיס וכן מללסו סס נכדכס ככל סנכו וסנכו מייסד עקככו

בהעלתך את הנזרת אל מול פני
המנורה יאירו שבעת הנזרות: ויעש
בן אהרן אל מול פני המנורה העלה
נרותיה כאשר צוה יהוה את משה:
וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד
ירקה עד פרחיה מקשה הוא כמראה
אשר הראה יהוה את משה בן עשה
את המנורה: פ וידבר יהוה אל
משה לאמר: יקח את הלויים מתוך
בני ישראל ושתרת אתם: וכה
תעשה להם לטהרם הנה עליהם מי
חטאת והעבירו תער על כל בשלם
וכבשו בגדיהם והטהרו: ולקחו פר
בזבזן ומנתתו סלת בקולה בשמן
וסרשני בן בן תיקח לחטאת:
והקרב את הלויים לפני אהל
מועד והקהלת את כל עדת בני
ישראל: והקרב את הלויים לפני
יהוה וסמכו בגדי ישראל את ידיהם
על הלויים: והניף אהרן את הלויים
והיו לעבד את עבדת יהוה: ויהלויים
יסמכו את ידיהם על ראש הפרים
ועשה את האחד חטאת ואת האחד
עלה ליהוה לבשר על הלויים: והעמדת
את הלויים לפני אהרן ולפני בניו והנפת אתם
תנופה ליהוה: והקבילת את הלויים
מתוך בני ישראל והיו ליהוה ואתריבן
יבאו הלויים לעבד

מגדרין שבא בוציניא: ויעבד בן אהרן לקבל אפי מרתא
אדלק בזיניאה פמא די פקיד ית משה: ד ודין עובד
מרתא נגידא דרב עד שידה עד שושנה נגידא היא
פחזא די אחי ית משה בן עבד ית מרתא: ה ומליל
ית עם משה למיטר: ו קרב ית לואי מנו בני ישראל ותדפי
יתו: ז וקדן תעבד להון לדבואהון ארני עליהון פמא
דחטאתא ויעברון מספר על כל בשדהון ויתורון לבושהון
וידבון: ח ויסבון תוד בר תורי ומנתתה סלת דסלת
במשח ותוד תנן בר תורי תפכ לחטאתא: ט ותקרב ית
לואי קדם משכן ומנא ותקנש ית כל בנחטאת דבני ישראל:
י ותקרב ית לואי קדם ית ויסמכו בני ישראל ית ידיו
על לואי: יא וירם אהרן ית לואי ארמא קדם ית מן בני ישראל
וידון למסלה ית סלקנא די: יב ולואי ויסמכו ית ידיו
על ריש תוריא ויעבד ית חד חטאתא וית חד עלתא קדם
י לבשרא על לואי: יג ותקם ית לואי קדם אהרן וקדם
בגוהי ותרם ותרם ארמא קדם ית: יד ותשרש ית לואי מנו
בני ישראל ויהון משמשין קדמי לואי: טו ובתר בן עלון
לוא

מסרה כ בהעלתך ספר הכרה ספר סמרה, ג' מלא בחורה, ג' המורה, ג'
מלא בחורה, ג' המורה, ג' מלא בחורה, כרסיה, כולם ס' וי"י, ד חס, כ'
ל"פ, המורה, ספר, עד כ"כ בלא וי"ו ועטע' ג' ז', הול, וי"ו וסוק, סמרה,
ספר, ו קס, י"ב כ"פ, סלויס, סה"ס בלא קדמל, וכל הלויס ללויס רפי ובלל גימל,
ז וכה, ג' ל"פ, סה, ל' קען, עליס, מלא, וסעידה, מלא וי"ל בסבול כי פיל שג
סמרהק לפסוד ולית לזוי, על כל ר' וקפ' וקבט, ג' וספסו, ל' ה וד
עני, ל' ו והקלל, ל' יא עטרס, ה' ג' יב וחס, ל' על ג' בלי, י וסעמס,
כולס ספר גמל, סמוס ל' ל' וסלס למי ה' יד והכלל, ל'
תא אל מול פני המנורה יאירו מנחם למ עקיל מעל פס, חה מעשה מנחם
כס כע עקידה מעל ס וטענ פס, עד ירבה עד מנחם כס, מקשה דוא פס
כס, וכה תעשה להם לטהרם ס' סמכ פ' סמכ פ' סמכ פ' סמכ פ' סמכ פ'
ופר שני בן בקר הוזהר ס' זכמים פס פס כס, ועשה את האחד חטאת
זכמים פ' זכמים פס

רשי

כחנניה וגו': כן עשה את המורה. מי שנתחל ועל על ידי סקיס
נעמית מלכיס: (א) קח את הלויים. קסס דכרסס חסרסס סמכס לסיח
סעסס למקוס: (ב) הזה עליהם פי חטאת. סל חסר סמס סמסי פמלי
מחיס סכסס: דהעבירו תער. מללחי דכרסי רבי עסס סכרסן לפי סמסו
כפסס על סכרסו סעכדו פ"ל וסיח קרוסי זכסי עמיס וסעטרע קרו עס
סוקיסס פלמח סמטרסס: (ד) ולקחו פור בן בקר. וסול עולס ככו סכסו
ועסס חס סכסוד עולס וסול סכרסן לזכר סמ"ל: ופר שני. (ח"כ) עס ס"ל סמי לזכר
לך עס עולס לל סכסלס חק סמסלל לל סכסלס (ע"כ דכרסי רע) וזכרס סקן לזכרסי
כפ"כ ולזכר חמי סכרסלס סכס סיסס סעעיר סיס לסס לסכיל לססלס
פ"ל עס סר סעולס: (ס) והקהלת את כל עדת. לפי ססלויס מניס
קרבן כפסס סמסיס יצוול ויעמדו על קרננס ויסמכו חס דיסס עליסס:
(י"ל) דהניף אהרן את הלויים תגופה. כדך סלסס מטרע סען סמס
מי סלס סמסו סלמרו כפסס ז' סכססוסי לזכי קסח לכך סלמרו כס
וכיו לעבד חס עטר' ד' לפי סעכודת קדס סקדמי עליסס סלמרו וסלמרו
וגו'. סממי לזכי גרסון לכך סלמרו כס סמסס ל' סלף עליס' סמ' סעכודת
סקדס

לדשו כוחינו ונחן שמענו סמ' למי סמורי סעליס סכסן סעוד ומסיכ:
אל מול פני המנורה. חל מול כר סלמנסי סלויס כקיס חלל כנוק סל
מנורס: יאירו שבעת הנרות. ססס סעל ססס סקיס סלסס סמכסיסי
סויס למול סלמנסי ססחילוט סכסן וכן סלסס סמערניס רלחי ססחילוט
לעול סלמנסי ולנח כרי סלל יסמרו ללורכ סול לרד: (ג) ויעש בן
אהרן. (סמרי) לסגיד סכסו סל חסכן סלל ססס: (ד) חה סעכש
דמנורס. (סס) ססרלכו סקסי כלנכע לפי סמקסס סס לכך סלמרו וס:
מקשה. כדריץ כלמ"ז לטון דל ללל קסן (דמילס ה) עסח סל ככר זכ
סיסס וקיסס כקורכס וסוך ככסיל למסס חכניס כסוק וכל נעסס
חיכניס חכניס על ידי סכור: עד ירבה. עד פרחס. יכיס סיל סעכס
סעל סכנליס סלול כדך מנורס ככך סלמני סכריס: עד ירבה עד פרחס.
כלמנר נוסס סל מנורס כולס וכל סכלוי כס: עד ירבה. סכול חכר גדול:
עד פרחס. סכול נעסס דק ססס סכל מוקסס ודך עד למסס כלסון סס
ככו (סוססיס סו) מנדיס ועד קסס ועד ככס חס: כמראס אסר ררלס
וגו'. כחנניה חסר חסר ככו סלמנר (סמנח כס) וכלס ועסס

ינתן בן עזראל

כד

במשך יומא תתן פר תורי תפס לחשאתא: (ט) תקריב ית ליתא לקריב
 פשין וקמא תיקבש ית קל בנישתא דבני ישראל: (י) תקריב ית ליתא
 קדם ה' וקסבון בני ישראל ית ידיון על ליתא: (יא) תריס אהרן ית ליתא
 ארמא קדם ה' מן בני ישראל יתו לספלה ית פולחמא דה' (יב) ליתא יקסבון
 ית ידיון על ריש תורי ועיבד ית חד חשאתא ית חד עלתא קדם ה' לכתבא
 על ליתא: (יג) ותקום ית ליתא קדם אהרן קדם בני ותריס יתוון ארמא
 קדם ה': (יד) ותפריש ית ליתא מן בני ישראל יתוון קסבון קדם ליתא:
 ונתן

ו) ועבד בן אהרן קל קביל אפי ארמא ליתא בתינתא היקמא דתקיד ה'
 ית משה: (טז) ויין עבד קנתא סמא קשיתא דידב עד בסיס יתידא ועד
 ששקיתא עבד אוסן בקרנתא היא סתעבדא הי גתיוו דתחיי ה' ית משה
 הקדן עבד בעלאל ית קנתא: (יז) ופלי ה' עם משה למישר: (יח) קריב
 ית ליתא מן בני ישראל ותדפי יתוון: (יט) וברין תעבד לדון לרובאדון
 אפי עליון סמא דחשאתא ועבדון קלב על קל בשדוהו ויתוון לרובאדון
 יתוון בארבעין קיין דמיא: (כ) וקסבון תור בר תורי וקנתא סולתא סתקיא

בעל המורים

ו) שווידין וסולבין. להעלות כר חמיד כ"ח סרד: (ד) חס מעשה המנוכה. חס
 טלה ית שנתכה של מנורה י"ח טפחים: צמי' כנצריאל מלמד שבצריאל
 הלה לו דשם המנוכה. כן טעה כ"ן כיום טעה שלמה צי"ד המנוכה. טעה צמי'
 שלמה

רמב"ן

טעה זה לישראל על ידי נביך קסים ותפועה ותכנסה שקדויה על טעם היא
 מהם צי טעמונאי ולפיכך קסמך טעמה זו לפרש טוכה המזנה עכ"ל ורואימי
 טח צילמט וכן צמדט רבה אמר לו הקב"ה למה לך אמור לזהך אל
 תחלה לגדולה תחלה ומוך לקרבתם כל זמן שנית המקדש קיים הן
 טמין אלל כנרות לעולם אל עול פני המנוכה וכל בצרטה נמחית לך לצדך
 אח נמי חיקן בטלן לפולס והנה דבר ידוע שכתבין בית המקדש קיים והקרבתו
 נעלין ממני שורכנו חף הכרות צלוח אלל לא רמז אלל לכרות של טוכה
 השנואי שהיא טוכה חף לאחר שורכך צלוחינו וכן צרחה כהנים הטוכה
 למחנה הספליים טוכה לפולס דרשו כמחין לטוכה הכשילי' מלפניה ומלחמה
 צנודו של אהרן שלא נמנה עמיה ור"א אמר כי נקמכה זאת הפרשה
 להדיע כי הדבור יהי' גם צלילה כי עס יהי' הכר דלוק ולא יכנה. וה'
 איש כס על דעה רבוחינו טאמרו והלה לא דרז עמו אלל ציוס ואלו
 יע ר"א מה צין נבוחה טעה לנבוחה שאר הכנאים לא טעז כן. והוא מה
 טאמר הכתוב צמדחה אליו אחרוע צלוח אדבר לו לא כן עבדי משה שאין
 נטאחו הטלוח כי הטלוח צלילה ממש. אלל הקדור צפרטיות האלה הוא כאשר
 מרמזי כי צל הכתוב צמטר הוא להטלים תורה הקרבתו וכל הטעויות
 לעשות צלוח מועד והנה אומר מתחלה והנה חתיה ויקפו אליך טמן זית זך
 לעטות כר חמיד ולא הזכיר עס המנוכה והיה צעמנע שידליקו צמטרה
 צמטחה כמו שאמר צעמייתה והעלה את מרוחיה והאיר אל עבר פניה אלל
 אס לוני תלמד לו השצר ידליקו צלמי מטרע ולין מנוכה מעכז הסדלקה
 כי מטעה להעלות כר חמיד לעולם ואמר כך הוסף וטה עיד לדורות לו
 אח צי ישראל ויקפו אליך טמן זית זך ואמר על המנוכה הסוכרה יערוך
 אח המנוח שלא יערוך אלל על המנו' סוכרה וצכאן כאשר הטלים למכיר

(ד) עבד אהרן קסבון כל עז צרפ"י וקסבון. היכין פנד צלאל זכר בני
 חלשק דרש"י ז"ל: (ר) ועבדון גלב וכן לעיל פ' טסא צמסוק כל ימי נדר חכו
 ספר לא יעבור גלב לא יעזיר והוא לשון ססוק דימסוקל סקך הגלגלי' וק"ל. מ' סיוון
 שלכך

אבן עזרא

כי הדבור יהיה גם צלילה כי עס יהיה הכר דלוק ולא יכנה: (ד) וזה מעשה
 המנורה. הזכיר שלא נראה כמאוס: מקשה. 'פיקשתי: ירבה. הוא על
 סקנה טעמונד עליו כי כן כחוד יכנה וקנה: פרחח... ידוע ואלל קיה כס
 צמט טכס לעשותה כן לולי מהטס הכהן. אותה לעט' צמלחס הנבואה:
 כן עשה. עז אל משה והטעם צלוי וכן ועשים מנוכה עס... וטעם
 מלטה הלויס לטורות כי אהרן יתעסק צדלקת הכר וצמאר הענדות יעזרוסר
 הסיס ועמדו למדי לעשות מה טעיס: (י) קח את הלויס סתוך בני
 ישראל. כי מעורבים היו וכן כל השכנים קודם. סיטעו אלל הדך מהר
 סיני: (י) פי חשאת. כמו 'מתחילי או עמנו כחשאת' סתקין: ה' ית
 עליהם. אמר רבי 'משה טפ"ח טפעל ע"ן כמו ככה טכס ומכון הוא:
 והעבירו תער על כל בשרם... וכבר הענינו טעב אמרו מעמט'קים אפי'
 סזקן ולא ספאס: וכבסו בערדום. ואמר כן יקי קטורים צמטס צמי
 סחלס: והטרו. מניין טתפעל והת"ו מדבלע וכן המתקדסים והטעסרים:
 (ט) פר בן בקר: קסן: סלת. טלמס טערוניס בטעטס: תקול לחשאת.
 צלוי כי הם 'יקפו והטעס יתנו כמו ויקפו לי תדחת או יקפו עמס כמו
 ויקפו להס איש מה לבית אסח: (י) לפני ה'. וטעסס כלמר תקריבס
 לפני האהל יטעמו צני 'להלויס אח דרס' על ראש כל אסד וכמכרים ורניס
 כן: (י) עשה. צלוי כי אהרן היס המתקריב והטד סחלמן סלומר כי
 סחלחט גם העולם סס לכפר על הלויס וכחוד ויכפר עליהס אהרן: (י) ועסס
 והעטדת את הלויס. אחר שיכפר אהרן עליהס טעמידס לבניו ויניסם:
 והגפת. צלוי כמו יעסס 'להס: (יד) והיו לי הלויס. זו עעלה גדולה:
 (טו) ואחרי כן יבאו הלויס. אסרי סתסטר אוחסו והגפת. צלוי:
 כי.

הכרות טולן דולקות לדורות אל עול פני המנוכה כאשר הזכיר צמטעה המטרה וסכלה
 מחסיה והאיר אל עבר פניה לא צלמי ממרה ולא צלמי שילחית סרלס אל עבר פניה ולא הזכיר צמט' האחת צלחל מועד ללמד סיס' כן צמקדס חלמי
 יטעז כי צמטור שאין חלכות צלחל מועד יטעזך ללורה הזאת אלל צמקד' סיטיו עס חלמי סקופ' לא יטעזך כן לפיכך לא הזכיר צכאן צלחל מועד:
 (ג) ועסס ויעש כן אהרן. לומר שהוא היה המדליק אותן כל ימיו ואפי' שחמל' כשרה צצניו כמו טנא' יערוך אותו אהרן וצניו אלל סי' הוא מקדו
 צמטה הגדולה הזאת כרומות לדבר עליון וקוד כסגז וחולי כרמו לו זה מטסוק עסוך לפרכת סעדות יערוך אותו אהרן וצניו עשרז עד צקר כי צו
 צמר צצניו וטעמי זה אמר גם עמה דבר אל אהרן צמלוחך ולא אמר דבר אל אהרן ואל צניו צמלוחכס: ועסס (ד) וזה מעשה המנורה. למנו
 צלרך לדורות טמחיס מקשה כי הוא מעכז צס. ולכך הזכיר חטילה צמירוס מעסס המקשה ולא הזכיר צמטעס שלס ססי צס קיסי וכמטוריס וסכחיס
 וצני' מוקדיס והזכיר וצכ כי כן סי' מטרע לדורות מענוו לרומס אח צית אלהיו והחמר מקשה היא לומר שאין מעכז צס אלל מקשה לא
 סכז וכ"ס שאר יסויס עצה וכן אמרו רבותינו צמטרי וצמכסת ענכות. ועסס כן עשה. משה הכוכר כי הוא טעחלל צמטור ועסס אותה צלוי וכן
 אמרו צמטרי להדיע טעמו של משה טעמס שאמר לו הקב"ה כחז כן עשה מי טעטחה ומדרש אגדה ע"י הקב"ה טעסית מחלילס אחר
 טעמט צמטורות והלויס וכלמוו הלויס צמטורחם וצמטמרתם ונתן להס העגלות סלמי' מלות סהכיס צמטור' וצל לטות צמט' הלויס סיחטילנו לעמוד והולך
 למכר

פירוש על אבן עזרא

'(טעם ל"א ל"א). 'להלויס ר"א פ' עמנו נקיין ספאל. 'כלומר כי נקלס סקרין ספאל לפי שיהיה לכפרה על סחלס. 'טעמט חס כמו ככה סכס ערשו נכה. 'צדגס סיסס
 והלוי והטעמט, וכן סתפסדסיס והטעמטריס ('טעמי ס' י"ז) סלחוי והטעמטריס כמו סתפסדסיס עבנין סתפעל. 'טעמו כי צלחל סתפסוק כחוד וקמסו פר מן צקר לפי ד'.
 ל"ס הוא ואלל יטעמו צ"י אס יניסס על הלויס. (לעיל ד' כ"ז).

ספורנו

המיד צלמרו ויענו כל ססס יסדו וילמדו כל אשר דבר ה' נעסס כלומר צין כללו טלסיס כוונתו: (ד) וזה מעשה המנורה מקשה. חס סתכלית צעלמו
 סערוך צדלקת סכרות. אל מול פני המנוכה הוא צעלמו מכוון צענין סיזב היות המנוכה מקשה לטורות סתחדות סמכוון לתכלית אסד צעלמו: (ד) והבדלת
 את הלויס. תנדיל צמחיתס אח הלויס אחר סס סייס עכנה: והיו לי הלויס. סס חרענה יהיו כוכיס לענדות: (טו) ואחרי כן יבאו הלויס. ססויס
 עסס

פירוש רש"ם

כל שבעת הברות להאיר אל השולחן: (ו) והעבירו. ועיבירו. אבל והעבירו הוא לשון ציווי כמו ועיתירו אל ה': (יט) והגפת אתם אהרן
 ויתחטאו

לעבד את אהל מועד ומהרת אתם
 והנפת אתם תנופה: כו כי נתנים
 נתנים המה לי מתוך בני ישראל תחת
 פשרת בלרחם בכור כל מבני ישראל
 לקחתי אתם לי: כז כי לי כל בכור
 בבני ישראל באדם ובבהמה ביום
 הפתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי
 אתם לי: כח ואקח את הלויים תחת
 כל בכור בבני ישראל: כט ואתנה
 את הלויים נתנים לאהרן ולבניו
 מתוך בני ישראל לעבד את עבודת
 בני ישראל באהל מועד ולכפר על
 בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל
 גוף בגשת בני ישראל אלה קדש:
 י ועש משה ואהרן וכל עדת בני
 ישראל ללויים ככל אשר צוה יהוה
 את משה ללויים כן עשו להם בני
 ישראל: כא ויתחשאו הלויים ויכבסו

לואי למסלה ית משכן ומנא ותדפי יתהון חרם יתהון
 ארמא: סו ארי ארשא משרישן אנון לי מנו בני ישראל
 חלף פתח כל ולדא בוקרא כללא מבני ישראל קרביית
 יתהון קדמי: יא ארי דילי כל בוקרא בבני ישראל באנשא
 ובבעירא ביומא דקמלית כל בוקרא בארעא דמצרים
 אקדשית יתהון קדמי: יב וקרביית ית לואי חלף כל בוקרא
 בבני ישראל: יג ויהביית ית לואי מסירן לאהרן ולבנהו
 מנו בני ישראל למסלה ית פלחן בני ישראל במשכן ומנא
 ולכפרא על בני ישראל ולא ידו בבני ישראל מותא
 במקרב בני ישראל לקדשא: כ ובעד משה ואהרן וכל
 פגשטא דבני ישראל ללואי בכל די סקיד ית משה
 ללואי בן עבדו להון בני ישראל: כא ואדפיו לואי יתהון
 לבושיהון וארם אהרן יתהון ארמא קדם: כב וכפר עלהון
 אהרן לדפואיהון: כג ובתד בן עלל לואי למסלה ית פלחנהון
 במשכן ומנא קדם אהרן וקדם פנהווי כמא די סקיד ית
 משה על לואי בן עבדו להון: כד ומליל ית עם משה למימר:
 כה די דא די ללואי מבר חמש ועשרין שנת ולעלא ייתי לחלא
 חילא בפלחן משכן ומנא: כה ומבר חמשים שנת יתוב
 מחיל

מסרה טו חסם, כל קיעול חסר בניאל, סו חמס, כולם כ"כ ח"ו ומ"י בני"ג.
 פועה, ל' וחד עטרת כוס, בכו, מלא, הנה ל' מד מן זוגין מחסל פין.
 יו הכתי, כולם חסר, בכור, ונלל, הקדשתי, ל' וחד והקדשתי, יט חלפתי,
 ל' בחורתי, חמס, ח"ו ומ"י, לעבד, חסר, ענדס, חסר, ולכפר, ג' בשפס, ל'
 הקדש, חסר, כ וכל עדת, ל' בא ויפגעאל, סויד בנעיל, חמס, חסר, לעבדס,
 ז' כב לעבד, חסר, ענדס, חסר, כד יבול, ז' ונלל בחורתי, לנלל,
 ח"ו ומלא ח' כה וזוגין, ז' חרם חליר, יטוב, כולם מלא.

תיא כי לי כל בכור בבני נכוחה ד, ואתנה את עמקין יא, את אשר ללויים
 מולין כ, מן חמש ועשרים שנה סס, ומן חמשים שנה ישוב סס.

בגדיהם ויגף אהרן אתם תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן לטהרם:
 ב ואתריכין באו הלויים לעבד את עבודתם באהל מועד לפני אהרן ולפני
 בניו כאשר צוה יהוה את משה על הלויים כן עשו להם: ס וידבר
 יהוה אל משה לאמר: כז זאת אשר מבין חמש ועשרים שנה ומעלה
 יבוא לצבא צבא בעבדת אהל מועד: כח ומבין חמשים שנה ישוב

קודם ירעו' וקטוים (ל'ל וקטוים דללו קטוים זיד עשא בני מררי).
 סכלות צנית קדש הקדש' וסליטית לכני מררי: (סז) נתנים נתנים. נחומי'
 למשח נחומים למיר: פשרת. פתיחת: (יז) כי לי כל בכור, שלי היו
 סכורות נקו דקך סכונתי עליים זק נכרי מלכים: לקחתי אתם לי.
 עד שטעו נעגל ועכשו וחסק חס כר': ואתנה וגו'. סמשה פעמיים נחמרו
 בני ישראל נמק' אז להודיע סתקן סכסל אזכוחתיסן נמקלח חסד כמנין
 סמשה סומשי חורס וקך רחמי צצ': ולא יהיה בבני ישראל גוף, שלל

ימרכו לנשח חל הקדש טלס ינשו יסיס עק: (כ) ויעש משה ואהרן
 וכל עדת וגו'. משה העמיד וחסק חסן ישראל סמכו חס ידיס:
 (כז) כאשר צוה ד': כן עשו. להביד טנס העוסק והטעס נסס שאלס
 מוס לל עכז: (כד) ואת אשר ללויים. טרס סוקלס נסס חלן סמונין
 סוקלס נסס: (כ) מן חמש ועשרים, ונמקוס חסר (נמלדכ ד') חומר עקן
 טלמי' טסס חל כילד (סולין כז) מן כ"ס נל ללמוד הלכו' ענדס ולומר סמס
 סני' וכן ל' ענדס מללן לסלמיד שלל חלס סי' יסס נמסנתו נמסס טרס טונ
 חיס

רמבין
 לסכר חוסס ולכפר עליסס חס עעס סקמך סמססס סוז נכחן והסליס
 נמלוס לרורות. (כד) מן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא לצבא צבא.
 וכמז דש"י חלן סוז חומר עקן סמס ועסריס ונמקוס חסר חול חומר עקן
 סלמיס טסס חל כילד חסן סמס ועסריס ינל ללמוד סככות ענד' ולומר
 סמס טרס וכן ל' ענדס חלחן לסלמיד היטעז לפמי רבו שלל חלס סקמך יסס
 נעמסו סמס טרס טונ חיס חורס חל' יס' מי' ינל לנלול נלל סיצס
 להקסל נכסל' נענדח חלל מועד סיעמוד עמסס וירחס חמיד ענדחס
 זיסם וכללי' כדי סילמוד הלכו' ענד' נחלמוד ונמסע' ולכך לל חומר כחן
 לענד ענדס כמו סמלמך לעעלס חלל חומר לנלל נלל ענדחס חלל מועד

סיצל עס הלוצחיס ענדוס. חלל לל ידפמי חס זס דכרי חלל לרנחוניו כי
 נלסון יסיד חרי טוכס חורס נסימרי ר' נסן סאנו סמזו חסד חומר עקן
 סמס ועסריס וט' וגס נלסס ססס סממכחל סססלמדיס ללמוד סכלכות
 ענדוס ט' טרס כי על דקך סססס סססס סססס סססס סססס סססס סססס
 וסס חסר סקיד חורס חיס חיס על ענדוסו ועל מנשוו חלל כילד נכס ל' חסר
 ייע ענדוסו סכל לללל עסריס חורס טסס חסר ככר לענדוס חלל כלל חול נכסו
 לענד עמסס ולסייסעס ענדוס חלל לל חיס סקיד נכיד על ענד' ידועס והסעסס
 נזס כי כל חסר נוסן לכו נעסרוחמי כי יסמנו נסן ססנעיס ידעס נכסינו לעסריס
 חול לסלמיס כי ייעו נז סכניו וקצוניו וסניו וסשו וילדיו וידיעו חלל נכסינו
 לנסי

מִצְבֵּאת הַעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד: כו וְשֵׁרֶת
 אֶת־אֲחִיו בְּאֵהָל מוֹעֵד לְשֹׁמֵר מִשְׁמֶרֶת
 וְעֹבְדָה לֹא יַעֲבֹד כִּי־הָיָה תַעֲשֶׂה לְלוֹיִם
 בְּמִשְׁמֶרֶתָם: פ שְׁלִישִׁי ט * וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית
 לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
 לֵאמֹר: ז וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח
 בַּמוֹעֵד: ח בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרִיּוֹם בַּחֹדֶשׁ
 הַזֶּה בֵּין הָעֲרֵבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בַּמַּעֲדוֹ
 כְּכֹל־חֻקְתּוֹ וְכִכֹּל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ:
 י וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת
 הַפֶּסַח: יי וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּרִאשׁוֹן
 בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרִי יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין
 הָעֲרֵבִים בְּמִדְבַר סִינַי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֶּן עֶשְׂרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 יג וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ
 אָדָם וְלֹא־יָבִילוּ לַעֲשׂוֹת־הַפֶּסַח בַּיּוֹם
 הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אֶהְרֹן בְּיּוֹם
 אֲלוֹי אָנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי
 הַקְרִיב אֶת־קָרְבַּן יְהוָה בַּמַּעֲדוֹ
 בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יד וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה
 עֲמְדוּ מִה־יְצוּרָה

מחיל פלחנא ולא יפלה עוד: כו וישמש עם אחוה במשכן
 ומנא למפר מפרא ופלחנא לא יפלה פדן תעבד ללואי
 במסרתהון: * ומליל יי עם משה במדברא דסיני בשתא
 תניתא למפקדון מארעא דמצרים בירחא קדמא לומר:
 ב ויעבדון בני ישראל ית פסחא בזמנה: ז בארבעת עשרא
 חמא בירחא הדין בין שמישיא תעבדון יתה בזמנה בכל
 גורתיה ובכל דחזו לה תעבדון יתה: ד ומליל משה עם
 בני ישראל למעבד פסחא: ה ועבדו ית פסחא בגיטון
 בארבעת עשרא יומא לירחא בין שמישיא במדברא דסיני
 בכל די פקוד יי ית משה בן עבדו בני ישראל: ו והיו
 גבריא די הוּו מסאבין למטי נפשא דאנשא ולא יכלו
 למעבד פסחא ביומא ההוא וקרבו קדם משה וקדם אהרן
 ביומא ההוא: ז ואמרו גבריא האנח לה אנחנא מסאבין
 למטי נפשא דאנשא למא נתמנע בדיל דלא לקרבא ית
 קרבנא דיי בזמנה בנו בני ישראל: ח ואמר להון משה
 אוריכו עד דאשמע מה דיתפקד קדם יי על די לכוּן:
 ומליל

מסרה סכנה, סכר. יעבד, סכר, עוד, מלל כו ופרס, ז' ופרס נסס ס'.
 למפר, ועבד, סכר. יעבד, סכר. לא, ז' יי זוגין בעשמתס, סכר. ט א וידבר
 וכו' י סכר למפר. בודבר, ז' לחשונה רפי. ב ויעשו, ז' רפי. הפסח, ז' קתן וכל
 חס"ף דכו'. צוועדו, ז' מ"ל. ג עשר, העין בעתה כי היל ס"ג ולחזיו ל"ב.
 צוועדו, ז' סכר. סקסיו, כל או' ותי. וכל, ה' ד לעשס, י"ג סכר.
 ה בלשון, ז' וכל מילין בעתס ז' גד' סיבוסל וצורין, ו' וסי, ד' עניין
 ויהיו, לעשות, י"ג סכ'. ז ההמה, י"ג. נרע, ז'. סקרי. מלל ז' וכל לסקריז דכו'.
 צוועדו, ד' סכר בלי. ח אלסס, סכר. ולשמע, ז' ל.
 ת"א וידבר די אל משה סקסיו. ו ויעשו בני פקסיו ו יומל. מ. במועדו
 פקסיו, י' עז יומל. מ. ודי אנשים סקסיו ו' סוכה כס. ולא יכלו סכר כס.

רשי

איןנו רואה: (כס) ולא יעבד עוד. ענדת מנח נכתף אלל סוכר הוא
 לנעילת שערים ולשיר ולמעון עגלות וכו' ושרת את אחיו עם אחוסי
 כתמונו: (ט) לשמר משמרת. למתח סניע לאהל ולהקים ולהוריד
 בעתה העקבות: (ח) בחודש הראשון. פרסע שנלחש הספר לא נלחשה
 עד אייר למדת (פסחים ט"ק סס"ג) שאין סדר מוקדם ונלוותר בחורב
 ולמה לא פתח דזו מעשי שהיא גבוהת על ישראל שכל מ' טס טכיו ישלח
 צמדכר לא סקריצו אלל פסח ז' צלכד: (ז) במועדו. (סס) חף בענת
 צוועדו חף צוומלס: (ג) בכל חקתיו. אלו מלח טנגושו. טכ חמיס
 זכר בן טכ: ובכל טשפטיו. אלו מלח טעל גושו מנעוס חסר כגון
 טענת מייס למלח ולציעור סני. (כ"א) מלח טנגושו. טס מייס זכר

ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא: י ואמרו האנשים ההמה
 אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן יהוה
 במעדו בתוך בני ישראל: יד ואמר אליהם משה עמדו מה יצורה

רמבין

סחי סקדח' צמח סלחון מני טלסיק ועד סממיס לא היו מנחין אוחס
 לסיר טהוא עיקר ענדת טל לים אלל בלחויס לעמח טכל סמומיס לסיר
 רלויס בענדת כולס ומחוך טנענו צי קסח מנן טלמיס ועד סממיס חלינו
 לסיר מנוו טולס בן טלל יהיו צני גרשון וצני מררי צמריס אלו כמריס לסיר
 וצני קסח פקוליס צו. אלל לנעילת שערים או למעון עגלות כולס כמריס
 סס וסוד כחוצ מנן טלמיס טסס ומעלה ועד בן סממיס טסס כל סכל לעבד
 ענדת ענדת ומנדת מנח צלחל מועד ורעשו צמסיסח סולין יכול חף
 טלילס וצית עולמיס בן ט"ל לעבד ענדת ענדת ומנדת מנח. לא חמריח
 אלל צומן טענדת צכפס וכרי ענדת ענדת הוא ססיר כמו טככז רט"י
 למעלה צכדכ כסל ח"כ חף לסיר נספלו צומן טענדת צכפס וכן צצרי דוד
 נלחכ ויסקרו סלריס מנן ז' טסס ומעלה וכחוצ מללס נללח על מללכח צית

בן טכס. טעל גושו. ללי חס לחשו על כעויו ועל קרצו. סחון לגושו. מלס
 וציעור סנין: (ד) וידבר משה וגו'. (סס"ג) ויכ ט"ל וכלל נלחכ (ויקרא
 כג) וידבר מנח את מועדי ס' אלל כטענת פרסע מועדיס מסיי רלער
 לסס וסוד וסזסיכס טענת מנעס: (ו) לפני משה ולפני אהרן. (סס"ג)
 כטממיס יסצנין צצית סודרס צלו וסלולס ולא יסכן לומר זכ חסר זכ
 טלס מנח לא סיס יודע חסכן מנין לו: (ז) למה נגרע. (טס) חסר
 לסס חין קדמיס קרביס צוומלח חסרו לו יסכר ססס עליוו צכסיס
 ססוריס ויחלל סצטר לטומליס (ס"א) למכריס כ"ג רל"ס) חסר לסס ענדו
 ולטענת כחלמיד סונוטס לסמוע מפי רצו חסרי ילוד טסס סכך מוצטס
 טכל זמן ססיס רולס סיס מדכר עם טכריע (סנסדרין ס"ק) ורלויס סיתס
 פרסע

ס' עשריס ולרעטס חלף וגו'. ולרענת אלמיס מללליס ל' ככליס חסר
 עמיחי לסלל כי עד טנגנב סצית טכיה לסס מנח צכפס לא סיו מנחיס צמיר
 אלל בלחויס לעמח אלל סזר דוד למנוחס מנן עשריס ללוקכ סצית כטנגנב
 כמו סנתצכר: (ח) בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחודש הראשון.
 מכלן חסרו סממיס חף מוקדם ומלוסר צמורכ ועסס הליוסור סזס סיס
 כי כלחכר צכ ססכר כרציעי סזס לוטור סמלס טללשו ישראל צמדכר סירי
 לטענת רלס לסלליס ענין חלל מועד ומקויו כל יעי סלדכר וסוכיר טללס
 סדגליס ומקויס סלחל ועמעד מנחרו ומקן סמטמרוח לעמלו לכל ענדת
 סלחל. וסוכיר קרצות סמליס טכצילו סעגלות חסר יסלו חרוח צכך כל
 עת סיוסס צמדכר וסלליס קרצטס טככס סמנח טכיו צלחכ צכפס או
 קודס לבן חלכר כך עז לסוכיר חוככר טכסיר חרוס טלל יטככו מלח

יהוה לקם: פ וידבר יהוה אל משה
לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר
איש איש כר-יהוה טמא | לנפש או
בדרך רחקה לכם או לדרתכם ועשה
פסח ליהוה: כ בחדש השני בארבעה
עשר יום בין הערבים יעשו אתו על-
מצות ומרדים יאכלהו: י לאישאורו
ממנו עד-בקר ועצם לא ישברו-בו
ככל חקת הפסח יעשו אתו: י והאיש
אשר-הוא טהור ובדרך לא-יהיה וחדל
לעשות הפסח וגברתה הנפש הוא
מעמיה כי | קרבן יהוה לא הקריב
במעדו חטאו ישא האיש ההוא:
י וכי-יגור אתכם גר ועשה פסח ליהוה
כתקת הפסח ובמשפטו כן יעשה
חקה אחת יהיה לכם ולגר ולאזרח
הארץ: ס רביעי טו וביום הקים את-
המשכן פסה העגן את-המשכן לאהל
העדרת ובגרב יהיה על-המשכן
במראה-אש עד-בקר: טו בין יהיה
תמיד העגן יבסנו ומראה-אש לילה:
י ולפי העלות העגן מעל האהל

ט ומליל יי עם משה למיטר: י מלל עם בני ישראל למיטר
גבר גבר ארי יהי מסאב למטי נפשא דאנשא או בארחה
רחיקא לכוז או לדריכוז ועבד פסחא קדם יי: יא בירחה
תנינא בארבעת עשרא וקא בין שמשאיא יעבדו יתה על
פסח ומרדיו ייבלנה: יב לא ישארוז מנה עד צפרא וקרא
לא יתברון בה ככל גזרת פסחא יעבדו יתה: יג וקברא
דהוא דכי ובארחה לא הנה ויתמנע למעבד פסחא וישתצי
אנשא והוא מעמיה ארי קרבנא דיי לא קריב בזמנה חובה
יקבל גברא ההוא: יד וארי יתגיר עמכו ויודא ויעבד פסחא
קדם יי בגזרת פסחא ובדחיו לה כן יעבד קמא חד יתא
לכוז וליגודא גליציבא דארעא: טו וביוםא דאתקם ית
משכנא חסא עגנא ית משכנא למשכנא דסהודותא
וברמשא הנה על משכנא בחזו אשתא עד צפרא: טז כן
הנה תדירא עגנא חסי לה וחזו אשתא בליליא: יז גלסום
אסתלקות עגנא מעלוי משכנא ובתר כן גמלון בני ישראל
ובאתרא דשרי רמון עגנא תמן שרן בני ישראל:
יח על מיטרא דיי גמלון בני ישראל ועל מיטרא
דיי שרן כל ימי די שרי עגנא על משכנא שרן:
יט ובאורכות עגנא על משכנא ימין כניאין ויפרון בני
ישראל

מסרה י חקיק. נקוד על ה'. יא נחמט, ז' כ"ט. מלס. ומכיס, ס"ז וע"י.
יחלוטו, ד' וסכר. יא ישליו, מלס. יב טטור, מלס. וכדק, ד' וסג' בשול ולל
נפסס. ומלל, ג' למלס. למסות, מלס. סכול, ול"ז ומיכ. נעמד, ד' סכר צלי.
די יגור, מלס. ג'. ולחוס, ל'. טו סקיס, מלס. לאסל, ה'. סעס, סכר.
טז ועלס. ז. ח העלות, ג' ומלס סגולה נעבל. ובמקום, מלס ג' נחלים אל
מעמד. ח' יעכן, כולם סכר. י' וסד נסאריך מלס ומלכך צ"ג.

ת' א איש איש כי יהיה טמא פסחיס טו קו ל טז זמנים כפ נכוחה ל. או בדרך
רחוקה לכם פסחיס טו חזי טו. בחדש השני זמנים כז. על מצות פסחיס
ל לה קטו סך קדושין לו. לא ישאורו פסחיס לה. ועצם לא טס פס. ככל חקת
הפסח יעשו אותנכם לו טס יועל לא זמנים טע. והאיש אשר הוא טהור
פסחיס טע טז. וחדל לעשות הפסח טס טז. ונכרתה דגמש טס טז. חטאו
ישא טס כריסוס ז. וביום הקים את המשכן טטשים טו. על פי ה' יחנו טע
לל מרובין טס.

ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום
אשר ישכן שם העגן שם יחנו בני ישראל: יי על-פי יהוה יסעו בני ישראל
ועל-פי יהוה יחנו כל-ימי אשר ישכן העגן על-המשכן יחנו: יי ובהארץ
העגן על-המשכן ימים רבים ושמרו בני ישראל את-משמרת יהוה ולא

יהיה על המשכן. כמו יד"ה על המטק וכן כל לשון הפסחה: (ז) העלות
העגן. כחברונו אסתלקות וכן ונעלס העגן ולל יתכן לכוז ולפי עלות
העגן ועל' העגן שאין זה לשון קטוק חלל נחוט ועלייה כמו (מלכיס ח יס)
וכסו עב קסנה ככא איס פול' עיס: (יט) על פי ה' יסעו. שריו נעללכת
כמשכן כיון שחיו ישראל טסעיס סיה עמוד העגן מתקפל ונעמד על גבי
גבי יסרה חמין קורס חקשו וכרשו וחקשו ולל סיה מעלך עד שמשע חורמ
קומס ה' וקסע דגל מתנס יסודס. זו בנפתי: ועל פי ה' יחנו. כיון
שחיו ישראל חוים עמוד העגן עממד ועולס ונעמד על גבי גבי יסדס
כעץ

י ולפי העלות העגן מעל האהל
אשר ישכן שם העגן שם יחנו בני ישראל:
ועל-פי יהוה יחנו כל-ימי אשר ישכן העגן על-המשכן יחנו:
העגן על-המשכן ימים רבים ושמרו בני ישראל את-משמרת יהוה ולא

פרעה זו להאמר על ידי עס' כשאר כל סחור' כול' חלל סחור' חלו סחאמ'
על ידיס סמנגלניק זכות על ידי זכאי: (י) או בדרך רחקה. קוד עליו
לומר לא סרחוקס ודלי חלל סחי' סח' לאסקופס סעזרס כל זמן סחיסס.
ססס טחי מלס וסחץ עמו צניס ולחן סס יוס טוז ולחן אסור סחץ חלל
עמו צלכילחו: (יד) וכי יגור אתכם גר ועשה פסח. (פסחיס לט סכר)
יכול כל כמחגייר יעשה פסח מדי ח"ל סק' אסח וגו' חלל ק' משענו וכי
יגור אסכס גר וזל עמ לעשות פסח עס סכיריו כסקס וכנסעס יעשה:
(טו) המשכן לאהל העדרת. כעסכן כעסוי לכיס חלל ללוסוס סעדות:

רמב"ן
כחז רש"י שחיו סחיו סח' לאסקופס סעזרס כל זמן סחסי' וכוח נחמ נכקד
כפי דעת זו. וחמי חסס עליו לנח ססס לו סיסת רכי חליעזר. וכסכן
לחפוס נעסחו סל רכי עקיסז מן סחודיע' ולסחן וכן דעס סחמורלס
גנ' דלמז עולל כל סלשו יוכל ליכנס נעסע ססיסס וכוח סעסו סל
סקל

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי
 חדשכם ותקעתם בחצרות על
 עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם
 לזכרון לפני אלהיכם אני יהוה
 אלהיכם: פ חמישי יא והיו בשנה השנית
 בחדש השני בעשרים בחדש געלה
 העגן מעל משכן העדת: יב ויסעו בני
 ישראל למסעיהם ממדבר סיני וישכן
 העגן במדבר פארן: יג ויסעו בראשנה
 על־פי יהוה ביד־משה: יד ויסעו הנגל
 מחנה בני־יהודה בראשנה לצבאתם
 ועל־צבאו נחשון בן־עמינדב: טו ועל־
 צבא משה בני יששכר נתנאל בן
 צוער: טז ועל־צבא משה בני זבולון
 אליאב בן־חלן: יז והורד המשכן ונסעו
 בני־גורשון ובני מררי נשאי המשכן:
 יח ונסעו הנגל מחנה ראובן לצבאתם
 ועל־צבאו אליצור בן־שדיאור: יט ועל־
 צבא משה בני שמעון שלמיאל בן
 צורישדי: כ ועל־צבא משה בני־גור
 אליסף בן־דעואל: כא ונסעו הקהתים
 נשאי המקדש והקימו את־המשכן
 עד־באם: כב ונסעו הנגל מחנה בני־
 אפרים לצבאתם ועל־צבאו אלישמע
 בן־עמיהוד: כג ועל־צבא משה בני
 מנשה גמליאל בן־פרהצור: כד ועל־

מפנאיכון: י וביום חדותכון ובמועדיכון ובראשי ירחיכון
 ותקעתון בחצרותא על עלותכון ועל נכסת קודשיכון
 ויהיון לכון לדוקרנא קדם אלהכון: יא והיה בשנת תנינתא
 בירחא תנינא בעשרין לירחא אסתלק עגנא מעלוי
 משכנא דסהדותא: יב ונסעו בני ישראל לממלניהון
 ממדברא דסיני ושרא עגנא במדברא דפארן: יג ונסעו
 בקדטיתא על מיטרא דיי בידא דמשה: יד ונסעו מקם
 משרית בני יהודה בקדטיתא לחיליהון ועל חילה נחשון
 בר עמינדב: טו ועל חילא דשכמא דבני יששכר נתנאל
 בר צוער: טז ועל חילא דשכמא דבני זבולון אליאב בר
 חילון: יז ומתפרק משכנא ונסעון בני גורשון ובני מררי
 נשאי משכנא: יח ונסעו מקם משרית ראובן לחיליהון ועל
 חילה אליצור בר שדיאור: יט ועל חילא דשכמא דבני
 שמעון שלמיאל בר צורישדי: כ ועל חילא דשכמא דבני
 גור אליסף בר דעואל: כא ונסעון בני קהת נשאי מקדשא
 ויקימון ית משכנא עד מיתהון: כב ונסעו מקם משרית
 בני אפרים לחיליהון ועל חילה אלישמע בר עמיהוד:
 כג ועל חילא דשכמא דבני מנשה גמליאל בר פרהצור:
 כד ועל חילא דשכמא דבני בנימין אבידן בר גדרעוני:
 כה ונסעו מקם משרית בני דן מכניש לבל משריתא לחיליהון
 ועל חילה אחיעזר בר עמישדי: כו ועל חילא דשכמא
 דבני אשר פגעיאל בר עכרן: כז ועל חילא דשכמא דבני
 נפתלי אהירע בר עיגן: כח אלין ממלני בני ישראל לחיליהון
 ונסעו: כט ואמר משה לחבב בר רעואל מדונגאה חמדו
 דמשה

מסרה י ונסעו יכס, ל' ונלל דנלא. חדכס, ל' סכר. בחללה, חסר דס'.
 עלמיכס, חסר ב' ויין. שלמיכס, מ'י. לזכרון, ח' מלל. אני ה', כ' כ' כ' ס'
 יא העדת, חסר יב עמדנב, ב'. ושכון, ד' חסר ח' מלל. יע בלשנת, כ' כ' ס'
 על פי וכו', ה'. יד דגל, במוכס. בלשנת, ס'ז. ללנחסס, סכר. ועל, ד' בענין
 ובחד עטס וק' אד' יכ בנורס. כחשון, שעות הסנטיס והמטייליס כונו בל'ע במדכ
 נכ מגדעוני. יח והורד, ב' גלון אשור ונלא. חשאי, פ'ז כולס ח'ו. העשקן,
 חין כלן פיסקא. יח וחכ' רלובן, ל' ושאלל דגל מחנה בני. ללנחסס, סכר. יש בני
 שעתן, י"ח בנורס. ב ועל לנל, ל' בעטס ג'ע ס'י ג'ד טפסל. בני ג'ל, בלי מארתי.
 כא הקטסיס, הקוף בשוש לגר וע'. המקדש, קדעול המכון מנין העקדש. והקישון,
 מלל. בלס, חסר חלון כלן פקאל וס"ח כ' מללל ככ' קדוון טפוסל. כג עטס,
 י"ח בנורס. ח'י ג'דעוני, ל' ומלל. כה מלספ, ד'. הממנס, ג' סכר. כה ללנחסס,
 סכר. ויסעו, ב' ח' כ'ס וסד ס'פ. כט לחבב, סכר. רעואל, ב' בנסר ועלל.

ת"א ובראשו סס כס. ותקעתם סס לד. כלס סכס כס אכסיס כס פכנין ג יג.
 ודו לכס לזכרון כלס סכס לנ. אני ה' כלס סכס לנ. יהוה בשנה סס.
 ג סעניס כס. מדבר פארן סנכ סס. ונסעו הקהתים עכונין כ טפוסס יז
 עכוספ לט.

צבא משה בני בנימין אבידן בן־גדרעוני: כד ונסעו הנגל מחנה בני־
 המחנת לצבאתם ועל־צבאו אחיעזר בן־עמישדי: כז ועל־צבא משה בני
 אשר פגעיאל בן־עכרן: כח ועל־צבא משה בני נפתלי אהירע בן־עיגן: כח אלה
 מסעי בני־ישראל לצבאתם ויסעו: ס כט ויאמר משה לחבב בן־רעואל

רשי

כחשכס כמפורס למסע דגליסס ווי רלשון ווי אסרון: במדבר פארן. קצרות
 סחלוס עמדנב ערקן סיה סכס וסס סנו ומנסע זס: (יז) הורד המשכן.
 כיון טטסע דגל יכסר ככסו וססו וכניו וסכסו אס סכסכס וכוו דס וס
 סלרון סחלוסר (ד) וסל סלכר וכניו וכסווע סכסכס וכניו גכסווע וכני
 מכרי פורקק כעסכ וסוענין אורו כענלוס וסלרון וכלי סקדס סל מלל

לללו: (י) על עלתיכם. (סמרי פרכין יח) בקרנן לנור הכחוש מדבר: אני יי'
 אלהיכם. מתלן למיז עככי' פס זכרונות ושופרות סנללור חקעת' סכ' סוסכר'
 לזכרון סכ' זכרון' אחי ס'לכסי' וז מלכיות וכולי: (יח) בחדש השני. נעלללס
 חלס חוטר סכיס עטר סדס סכר' ייסי עטו בנורכז סכרי כרלס סדס
 סיון סס וסל כסעו עד עטריס כחייר לטנס סכלס: (יז) למסעיהם.

מאסתם את יהוה אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים: **א** ויאמר משה שש-מאות אלה רגלי העם אשר אנכי בקרבך ואתה אמרת בשר אתן להם ואכלו חדש ימים: **ב** הוצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את-פלדגני הים יאסף להם ומצא להם: **פ** ויאמר יהוה אל-משה הן יהוה תקצר עתה תראה היקרה דברי אמלא: **כז** ויצא משה וידבר אל-העם את דברי יהוה ויאסף שבעים איש מזקני העם ויעמד אתם סביבת האהל: **כח** וירד יהוה בפענן וידבר אליו ויאצל מן-הרוח אשר עליו ויתן על-שבעים איש הזקנים ויהי כגות עליהם הרוח ויתגבאו ולא יספו:

ביניכון ובכיתון קדמוהי למימר למא דגן נפקא ממצרים: כא ואמר משה שית מאה אלפים גברא ויראה עמא די אנא ביניהון ואת אמרת בשרא אתן להון ויכלון ירח וימין: כב הען ותורין יתנבסון להון היספקון להון אם ית כל נזני ימא יתנבשו להון היספקון להון: כג ואמר יי למשה המיטרא דיי יתעקב פען תחיו היצערענך שתנמי אם לא: כד ונפק משה ומליל לעמא ית שתנמיא דיי ובגש שבועין גברא מסבי עמא ואקם ויהון מחור מחור למשקנא: כה ואתגלי יי בפענא ומליל עמה ורפי מן ריחא די עלהוי ויהב על שבועין גברא סביא ויהוה פד שרת עליהון ריחא דנבואה ומתנבאיין ולא ססקון: כו ואשתארו תרין גברין במשריתא שום חד אלדד ושום תנגנא מידד ושרת עליהון ריחא דנבואה ואנן בכתיביא ולא נפקו למשקנא ואתנביאו במשריתא: כז ויהי עוקמא ויהי למשה ואמר אלדד

מסרה זס, הוין דגש מדין דמיק. ילאנו מלא ס'. בא וילאנו, ז' נעסס בקיפח וי' נעסס בעלוי. להס, ה' דמעטין זים סכרי. כב הללן, ל' ופי. יאסף, ס'. כג סיק, ז'. היקרה, ל'. דברי, יג. אם לא, ו' ס"פ. כד אם דנבי ופי' ה'. ויאסף, כולס סכרי. ויעמד, ד' וכל דים דכוז' גלוי. אלפס, ס"ז. קבעם, מ"י וס"ו. כה ויללן ל' ויחך " אלף זכאס והיול מנוף שורס המלה וע"ס במטורס יסיר לאו דוקא. כזס, ז' ונמד ו'. עליהס, מלא. יספו, ל'. כו וישארו, ל' וי' ישארו. זכנסי, פסיק. האמר, ד' נמורכ ופסיק. אלדד, ז'. מידד, מלא. ומת, ז' הכנס. עלהס, סכרי. והסס, ז' נוכיס. נכנסיס, כולס ס"ו וע"י ופסס. האסלת, ס'. ת"א ויאמר משה שש מאות טופס יב. דבאן ובקר סלין יז. ה'. ויתנבאו ולא ססאדקיין יז. וישארו שני אנשים סס סל.

כז וישארו שני אנשים | במחנה שם האחד | אלדד ושם השני מידד ותנת עליהם הרוח והמה בכתבים ולא יצאו האהלה ויתגבאו במחנה: **כח** וירד

רשי
 טחיו ומסקיין אותו יוסר מנש סקדנח' וגדנדי רני ענש סדכסן רחיסו טיש לסון סקריין לחכז זרס: את יי' אשר בקרבכם. אם לא טנעטמי טכימי זימיכס לא גכז לכנכס ליכנכס לכל הדגריס הללו: (כח) שש מאות אלה רגלי. לא טס לנמטת את המרס טלמט אלמיס סיתריס. וכני ענש סדכסן פייטס טלס כזו אלס חוקן טילחו ענמליס: (כז) הוצאן ובקר ישרוט. (סכרי) זס חסד מנרענכס דגריס סכרי רני עקינל דורס ולין רני טנמין דורס כמורו רני עקינל אמור טס ענחוס חלף רגלי וחחס חנרת כזר חתן להס וחכלו סדס ימיס סלחן ונכר וגו' סכל כנענעו מי יספיק להס כעין סנחמר (ויקרא כס) ומלא כדי גחולתו וחיו קסס זו או (נמדכז כ) טנעו נח סמוריס חלל לפי טלח אמר כרניס סכך לו ככסוז ולל פערע מנמו חו טל מריז' סית' כגלי לפיק לא סכך לו ככסוז. רני טנעון חומר סס וסלוס לא עלתס על דעמו טל חונו לדיק ק מי סכסוז כו (סס י"ז) ככל זימי נחמן סול יאמר חין סמקוס ומסמיק לנו אלס ק אמר טס מלות חלף רגלי וגו' וחחס חנרת כזר חתן לחדס ימיס וחסר ק סכסוז חומס גדול' כו סלחן ונכר יספס להס כדי טיטרגו וחסי חכיל' זו ומסמקתן עד טולס וכי טנכר סול זס חומריס לו לפעור טול כור טעוריס ונמחון רחטך סטיזו סקדכס וחס לא חתן יאמרו סקלרס די סמוז כעייך סדי ה' תקלר כעייסיס יאזרו סס ומחס כיוולל ככס וחל חסי די קלרס לפייסס חפילו

ספורנו
 סתכלנו מוננו עד סזילדי ככס חומר מסיילח כמו ססעיד כזמורו ונכורי יסחלל ככריע: לפה זס יצאנו ממצריס. טסיו לנו טס מימי מנחל רניס לא מן כלדי: (כח) שש מאות אלה רגלי. וינמדך כז כזר להטעניס: ואתה אמרת בשר אתן להם ואכלו חדש ימים. וחס קן יסיס ככסר טנחון להס כז מלד כזמורו וימנר עלייס כענר שזר וכסול ימיס עוף כנף. מכל מקום: (כז) הוצאן ובקר ישחט להם ומצא להם. חין יספיק זס להסיי סלכונותס מנחור סחייס שחליס כזר חלל כדי לכסות כזמורו וינכו חל כלככס סלל חין סקס טכמו טנכו כזס יככו כנמחליס זולת זס לחין סחליח וחחס לא סקיר חס כזיכריס. כזמור ז"ל סכל כזי טמיס טון מירחס טמיס: (כג) רדד ה' תקצר. מנלמל דכך סימחוק כל מנחל חחוס כזמורו עד אשר ילל מנלסכס: עתה תראה היקרה דברי. חחחס סיקרס זס טיחכלו מן ככסוז ככסמכס כזכריחס חכר סמענוג עד טילל מלפס וימחוק כו עגלי סמסיר כזיכריחס ככלל

הנער ויגד למשה ויאמר אלכד ומיד
 מתנבאים במחנה: כי ויען יהושע בן
 נון משרת משה מבחריו ויאמר אדני
 משה בלאם: כי ויאמר לו משה המקנא
 אתה לי ומי יתן כל-עם יהוה גביאים
 כיי-יתן יהוה את-רוחו עליהם: שבע
 ויאסף משה אל-המחנה הוא וזקני
 ישראל: כי ורוח גסע מאת יהוה ויגז
 שלוים מן-הים וישש על-המחנה כדרך
 יום פה וכדרך יום פה סביבות המחנה
 וכאמתיים על-פני הארץ: כי ויקם העם
 בל-היום ההוא וכל-הלילה וכל יום
 המתת ויאספו את-השלו הממעים
 אסף עשרה חמרים וישטחו להם
 שטוח סביבות המחנה: כי הבשר
 עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף יהוה
 תרה בעם ויגד יהוה בעם מכה רבה
 מאד: כי ויקרא את-שם המקום ההוא
 קברות התאוה בישם קברו את-העם המתאיים: כי מקברות התאוה
 נסעו העם תצרות ויהיו בתצרות: פ יב * ותדבר מרים ואהרן במשה על

אלכד ומיד מתנבאים במשריתא: כי ואתב יהושע בן
 נון משמשנה דמשה מעלמתייה ואמר רבני משה ארנון:
 כט ואמר לה משה דקנאתי את מקני לי רענא פון וידן
 פל עמא דיי נביאן ארי יתן יי ית רחא דנבואתה עליהון:
 ל ואתקנש משה למשריתא הוא וסבי ישראל: לא ורוחא
 נמל מן קדם יי ואסרה שליו מן יקא וקמא על משריתא
 פמהלך יקמא לבא וכמהלך יקמא לבא סחור סחור למשריתא
 וכרום תרתין אפין על אפי ארעא: לב וקם עמא פל חטא
 ההוא וכל ליליא וכל יומא דבתרהו וקנשו ית שליו דאוער
 בנש עשרא דגורין ושהמו דהו משמיתין סחור סחור למשריתא:
 לו בסרא עד קען בין שגידהו עד לא מסק ורגא דיי תקפו בעמא
 וקמל יי בעמא קמול סג לחדא: לו וקרא ית שטא דאתרא הרהא
 קברי דמשאלי ארי תמן קברי ית עמא דשאילו: לו מקברי
 דמשאלי נמל עמא לתצרות והו בתצרות: * וסגלת

מסרה בו ויאמר, פ' צמורה, חלדה, צ' והדלים לבוסה. ומיד, ל' וז' מיד ועל.
 מסנאים, מלא. כח יהושע, כולם של ר' וס' דקיי צמל סחור מלא סרין
 ויין, בן, מ' נון. מ' משרת, צ' מנכרין, ל' וסכר. ויאמר, נספס לקנס הסנס.
 חלדי, סכר. כללם, ל' כט נביאים, ג' מלא דמלא, רוח, מלא. עליהם, מלא.
 ל חלפס, צ' ריע כל איש ישראל, לא ויגז, צ' בכרי פ' יושע, סכר. כדרך, צ' כל
 הארץ, וכדרך, ל' קצוות, צ' מלא דמלא, וכלמתיים, ל'. על פני, פ' סכר כל
 לב כל כל, וכל וכל, וכל, ל' וחד כל יום. ויאספו, י' פסחי'. הטלו, השליו ק'.
 הממעים, מלא. חמרים, ג' וז' פלא. שטוח, חד ו' כפיז וקרי. קציטס,
 צ' ומלא צמורה. וכל קרי' צמל אלישע. לו שדנו, כולם מלא. טימס,
 סכר י"ק ועל סרין. רבה, פ' מלא, סכר. לד ויקרא, ל' קבוצת, צ' מלא.
 המסאים, מלא. לה מקבוצת, צ' מלא. שטוח, מלא. כמכרות, מלא.

ת"א מתנבאים סס. ויען יהושע מיתנין סג סנהדרין י. ופי יתן כל עם ה'
 נביאים סס. ורוח נסע מליעס פו. ויאספו את השליו סלין כ. וישחמו
 להם יחא עס הבשר עדינו סס.

רשי

חופן מסיסין מסיסין: (לב) טרם יכרת. כתרנונו עד לא ססק. ל"א
 אינו מסיפיק לפוסקו צמיו עד טענתו יולא: (ח) ותדבר. (ססרי)
 אין דבור ככל מקום חלל לשון קסה וכן סוף חומר (כרלשית מצ) דבר כלים
 חדויו הארץ חתנו קשות. ואין חמיר' ככל מקום חלל לשון חסרבים וכן
 סוף חומר (כרלשית יס) ויאמר אל כל חמי תרבו (צמדני יב) ויאמר
 טענו כל דברי כל נא לשון נקסס: ותדבר טרים ואהרן. (ססרי) כי
 פתחה צדור חסלס למיך הקדימה סחורו ומיין סתימה ידעת מרס
 סמירס משה מן האשה רצי מן חומר מרס סיהס נלד לטורס צעסס סלחער
 למשה חלדד ומיד מתנבאים צממכס כיון טענע' לטור' חמירס חוי לכסותיסין
 של חלו חס סס חקקים לבזוחס סיהסו פורשין מנטותיסין כדך סמירס צעלי
 מנמי ועסס ידעת מרסס וסגד' ללסכך ונע מרסס סלל נחורוס לבזוחס
 כך מנעסס קל וחומר למסכר נכוחס של סניו: האשה הבשית. (סס)
 מניד ססכל מרדים צימס כסס ססכל מרדים צמסכותו של טוסי: כשית.
 בגו' יפת מרלס: על אדות האשה. על אדות גיכוסיס: כי אשה כשית לקח.
 מכ ס' חלל יס ק' חסס חלל צימ' וליל חלל צמנעיס צמנעיס ולל ציפסיס
 סכל

ספורנו

כי חמסס יוכלו לשור צמטצה מחכסס ומירלס חס יכט כחמרו ידעתי חס כל חוכל ולל יכר מונך חמסס: (כס) ארני משה כללם. טמטט סכלל יללו
 חלסלס לכרלות סחננללו צמלי חלילות מנעס רציו: (כס) כי יתן ה' את רוחו עליהם. צמלי חלילות מחלס: (לל) מן הים. מייס סוף ססיס דרועי
 לסס וזס כי ענרו סללויס חס סיס מנקות סדרוס: (לל) המטעיס אסף עשרה חמרים. כי כלס סיו חלוציס ללחל מוס סכסס מלד: (לל) הבשיר עמיט
 בן שנידים. סלל סניע עדין לבזול סינחקו צו: שרס יכרת' סלל סניע עדין זמן סדס ימיס ססווגל לו: וד' ה' בעס. צמחויס עיסס ססללו
 סכסר לבכות ולקו נכסיוס כי לא חמר וכללו סדס ימיס חלל על הכוריס צמלי מחחיס סחמרו למס חס ילחו מנלריס וסס צנו סקליסס כלחכרו וסיס
 לכס לזל: (לס) ויהיו בתצרות. סכו סס חלס זמן כנו וסיס סס כעכר סמיס. וסיס סס כלסר טרי ס'. חמיר פי צמלס חמך סססמנו סס סקס
 סכסס

בדמיון וקטנה לזון פלגא דמיתות פלגא דמיתות
(ולב) עשר פורחין:

לזון פלגא דמיתות וזו אכלין פן עשרא וזמן דהרבית לזון לא הוה פורחין בשעת
עד דזון דיה בגיג פידיון עד לא מסק דהיגא דדי תקופה דרשני עמא קמיל
הי עמא קמיל פני ליהוי: (א) וקרא ית שום אקרא יהוה קברי דרשני
בשרא ארום תמן קברי ית עמא דרשני עשרא: (ב) ליה וזן קברי דרשני
בשרא גסלו עמא להצרות והזון בהצרות: (א) ואשתעו פרים והזון במשה
פמגין דילא מתגין על עסק אקרא פירעקא דאמפוד פיראמי למשה
במשעקיה מתגים פקעה דיתקיה ארום לאקרא אמפוד ית סלמא דכוש
והזון פקעה:

ומא ואשתעו פרים והזון במשה על עסק אקרא פירעקא דאמפוד וקריב והא לע
איתא

דברין

כקלן ומידל היה זון שפע: (כח) צני חמנים וכלי כחמסא כי הוא מפעל כללס
מניעה: (לז) וכחל דעלשלא פ"י רחא פקעה כ"כ הכרזות מתקום אחר. ובשד
למשפיה עלמא במדח"ל וצטחו ממלד שפטיינו שחויסם על יסחלל כליהו וזילנו
בכחא חסא: פד פסקהו פ"י עד פירעקא פ"י עלא פירעקא פ"י: (כב) וקריב
ורשבי כדמי רש"י וז"ל א"ס ספעיני אללא המושעין פן ספועני קמניס חמנים
(בבזו עסק כור): עשרה כרוזין פ"י עשרה כרי ענביי נל על שחאב: (גג) לא
הוה ממכין לזון נבאול ושלמא. ככך וז"ל פליבא ונליעם וק"ל: (ה) דחפשיא חמלי
במשעקיה כל זס מביא הילקוט שפעם שמוס מ"ה של משה שמלך מ' פנס ככוס ולא
קנב

אבן עזרא

עשה פוץ מיהרסע כי שרות יהושע איינו כשרום כל ענר: (כס) מבחוריו.
יע לעמיקם שפירשו ומכרתו וספעם עלא אמר כדבר זקן ויע פדניקים
במחורש עם אפרת משה וספעם אפרת לזון פירס פהים כפור וס פירסי
פזן כי זס פמעט: זיה עמא ספמיס וספזן פניי סחאול עמפוכיו פזא
והמחורש לשרת משה כי אחרים יע עמו דע כי מלת צמר פלמחן רניס
פעס שחמל ופעס לא שחאס וכן מלת פרים זולוי סס עמי 'משקלים':
כלאם. כחמס פלמוד עעצור זות סגרון סחא אסרי: (כס) ונפתסה ס"ל
דמקנא. והיס רחוי להיוזו שזור ונפתס ונעצור היותו חסמ סמ"ס שזא
נע ופני שח"י נעים לא יתמצרו לעור: ומלת מי יתן. כסחאל ספן דדבר
כאומר מי יתן לי זחא סחאלה וספסן: (ג) ויאמף משה. כלך כלזוי פס
זוקנים למחוק להס כבוד: (לז) ורחו נפע. לזיס סמי: יזו. כרת כמו
גז סחך ומזכורו גז 'לחך: וטעם וינו. סהיו עמפת סיס רניס כחול
והנס גז וסס ומלת וינו מנעלי סכס כמו פויסם עכר סילד: וישש. כמד
ויסדו וספעם כדבר נדום אין כס צו לקור וכן וסכס נעוסיס על פמי כל
פ'לחך: מביבות דמחנה. כלדז גס קפעס סהיס כאלמסיס ככל מקוס נכוס
זא ספל: (לז) ויששחו. כמו ויערשו וכן ספסחי אלך פמי וסס סס
סמי כנימיס: (גג) מבה רבה. דכר סיס: (לז) ויקרא. סקודל זא משה:
קברו. סקודים כמו ויאמר ליוסף: (לס) נסעו העם חצרות. אל פלכות
דך קלרס: וטעם ויהיו בחצרות. דכך עם וחדר מניס כי עעצורה יעזו
סס כי כן פ'חמו: (א) ותדבר מרים. סיל דכרס גס אסן ספכיס זא
סמריס על כן 'פענס: וטעם ותדבר. עם צ"ת דך גמלי כמו וידבר סעס
כללסיס

כחלסם
כחלסם פל כל סחחסיס סיס מואך עליסם זחס פחאיון עמס לספסיס מוס סמוס על סעומדים למפך כלדז כדכר ס' ונמס אמר עלא יקנא לו
כי

פירוש על אבן עזרא

כי פליס ונכר מכל פחזרי יסחלל (פ"י י' ס') ציה צו"ה. כמריס ונס כחולס סיס כפסיס. וכן מלת קרי"ס כמו קרי"ס סמלך קרי"ס משה. ר"ל פועל. פועל. כפסיס רחוי
להכרך קרי"ס הלע"ל שזול. ועל כמון להכנסם זוח סגרון. כחשך זכ ספקדשו למסכ. (יכניהו' כ"ט) (דכניס י"ס) (ל' ס') (פ"ג)
ד' ל"ד) שרש סעס, כן ויגז שרש גז. (פ"ט"ל ל' ס"ז). (סהלסיס פ"ס י'). ר"ל וספמו ענכין הקל. וספספי ענכין דעס. קוהעס לא נפע עד סלפך עניס. ר'כניס
סכסלפס וסכ' א' גס כלל זא כניסיס כמך אף וכלא שחמע מרון אף עשה חסס וסכס סמריס סכסלפס כלמון סמל כמריס עמס. אכל כחאן לא כמריס עמס פנזו.
כס

פירוש רשבים

אזרי: (סח) בכתיבם. שנתתו לאת אל האהל ולא יאזו מתוך ענות כמפורש בסנהדרין: (פז) מבחוריו. מנעוריו כמו בחורתיך. אפל על כן על
במחוריו לא יעשה ה'. הם האנשים הנקראים בחורים: פלאים. כמו ויעלא הנשים. אוסרם ומתעם מן הישוק ותנם בבית הבולא. איה ד"ע נוזים לוטרי
פליאפ. כמו שפענו אדני. ינארהו פאריץ פדכר: (לד) מקברות המצדה נפעו העם המצות. כלומי נתעבכו שם עד האמף מריס. ולכך האזרי
בל"ש ויהיו שם בחצרות. לומי ויהיו בחצרות. וסדריש אנרה כפפרי כסוף המרשה ואחר נפעו העם סחצרות ויהנו במדכר פאריץ. וכי שתי
דחצרות היו שונעו סמו וחנו בא. וספוס'ק לרברתי. ונשחלתי עליה בפפרי פורש. ופירשתני דרישרה. כי זו אנו לסידין סחחלת הפרשה עכבות כח
ספ'קברות התאחה נפעו העם הצרות. ויהיו בחצרות. ועל פסוק זה כתיב בפפרי זה הית בעשה שונפריעה מריס פוקן דבר חזוי וספיימו כפסוק
דמפדרין של קישוד ואחר נפעו העם חצרות וכי שתי חצרות חיו וכו' וספוק זה הוא נדריש פקברות המצדה נפעו העם ויהיו בחצרות. כפפרי פל ספוק
דחצרות שפוקן פון ופענו ויעו. אלא מקברות התאחה נפעו העם חצרות. מושעני פ"י העם נפעו סחצרות ואדע ויעזו בחצרות וסחורז לאחוריהם
בחצרות

פסח ומתקב הושע גר נון קישוד עליה דמשה ואמר רמאי משה בעי רחמן
מן קדם ה' וכלי סדון רוח נבואתא: (כס) ואמר ליה משה המן בגלל
דאנתגו עלי דאנא סתפנש מן עלמא ואתא משמש מן בתרי אתא מקני לי
רענא פון דידון קל עמא דיי רבין ארום ופן ה' ית רוח נבואתיה עליהון:
(ל) ואתפנש משה לקשרותא הוא וקל פבי ישראל: (לא) ויהוא דעלעלא
נפיקת וגמלת ברוזע מן קדים ה' וקמא למשפטיה לעלאא אילולי וקמא
דמשה וסח"ן ואתא פניסא רבא ומפדח שלי מן ימא רבא וקרא על דין
דזש דמשה וקמא ספדלך ימא לאפסגא וכמלך ימא לדרימא וכרום פתיון
אפון דיה פדח על אנסי ארנא והוה סתלכין דרון עד פרתרון סחול דלא
לקעין זומן כמגשדון. יתרון: (לב) וקמו סחסי ויסנתא דיי בעמא קל ימא
דזרא וכל ליליא וקל ימא דבתרודי וקשו ית סלי דקסיע דרודי ענש עשרא

בעל המורים

בפרסם נח (וע"ס מ"ט רבינו): (כז) ומתבטלים. סהיו חומרים משה עם ויהושע
פכרס סחלל לרין. ומתבטלים (קרי ציה עם כניאים. מתבטלים) כופריון עשה
סחוס כפסי כגון אלהים יהושע מניכס: (לז) ויגז ז' במסרה סכא וסידך ויגז לחש.
באזיז (ח) זה הוא עיס במדעס יומר עמס סמכר כזס סענו על ידי סכילה סכר כזס
עכ ידי ירידס וספילה עמלל על רחטס כסס עמחזר כחזיז ויגז לחשו וסיה מנחלל על
כזיו עמלל עליס סגיס כך כחלן סיו מנחללים על ארוס עממו מנפילת סענו. כספי
סערוס וקרי (סערוס) סערוס לנדיקוס (וסלסיס) (וסלסיס) לנעסיס סהי
לכס כקלי' (פ"י וינעו ל' ע"ה): (לז) המתחיים ז' סכא וסידך סיו המתחיים. למע
כי

רמבין

רום קדים עזה כחשך זיכר נמוסחיס אכל רוח סחס כסחויס
ויגז סערוס מן סיס. לא סענרזו עמס כעצורס וסין דכדכ
סידות מנעזס על עולס ועוד סעכר סיס לכס כן ולא חמס עתה רק סהיו
סערוס דפוס ספז. (כח) אדני סחא פלגז. קפעס דזס כי מנש דער
זל סעס זח דכר ס' כי סול יאלל מן סרפז אסר עליו וסן על המחלניס
עמו סחלל מועד וסכס אלה אסר לא ילאו זל סחלל ועוסיס עלמון מכלל
סחלללים כממרי דכדכיו ולכך אמר לו כללס כי זולוי רוח סקר צפיהס או
רוס רכס ענעסס וסכס לריכין לסועס צצית סכלל כליס מנזוב ונמחכז
ועסס עענחנחוו ססיז ועי יתן כל עם ס' נעיליס כי יתן ס' זח ריוס
עליסס כי ססס נתן עליסס רוחו מנחלי אילנות סרוס סעליו מי יתן ויהיס
זכ כלל סעס. אכל מדכרי כרוחיו כרלס כי סיה סענכז יסחלל עלא
יסחכז חדס ענפסדות כקוס כניח גדול עמנו אכל סולסיס אסרוס
כסחלמדי וסס צמי ספסדליס כך אמרו כנסדרין כסלמא למחן דלומר משה
עח סיינו דקאמר ירשע זדרי עמס כללס אלא למחן דלומר על עפקי סלו
סעזי כללס דכוס ליה כמורה סלכס לסמי רעו וכן למחן דלומר על גוג
וענת סחכנזו וכן סחכירו עח ענכין דעורה נמסכס ענלה ועמס זח' כי סול
כרז סעמל על כבודו ומחלוס וטעם כך. ובמכרוס יכחלומי רחמי סחמר
ככללס מנע ענכך רוח קודשע עשאו מלשון ססס ספמי לא אכלל לא
סכלל רסחן עממי. ופעס סערין כי סעז ירשע מנפי סכס כמחוזיס סס
מנחכזיס כי זאלל רוח משה על כל סחכוניס עמל כולס כחורון ולכך
אמר לו אין כון סחכנזו סס ענעסס עלא סקיינו דכר ס' סטה ולקסח
זחוס אל אכל מועד וסחלכזו שס עמך וסכס כרלס לסועמין סחין כנזח
כלס סחלכזו סרוס אסר עלך וסחוי ללחמי לסכסזו כרוס סחלסיס לססיזו אלך לכל יאלל מנך רק לסועדי למפך דכדכ ס' כי עעצור סחכונח
מנחלל על כל סחחסיס סיס מואך עליסם זחס פחאיון עמס לספסיס מוס סמוס על סעומדים למפך כלדז כדכר ס' ונמס אמר עלא יקנא לו
כי

אדות האשה הכשית אשר לקח בר
 אשה כשית לקח: ויאמרו הרק את
 במשה דבר יהוה הלא נם-בנו דבר
 וישמע יהוה: והאיש משה ענו מאד
 מכל האדם אשר על-פני האדמה: ס
 ויאמר יהוה פתאם אל-משה ואל
 אהרן ואל-מרים צאו שלשתכם אל
 אהל מועד ויצאו שלשתם: ה ויירד
 יהוה בעמוד ענן ויעמד פתח האהל
 ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם:
 ויאמר שמעו-נא דברי אם-יהוה
 נביאכם יהוה במראה אליו אתודע
 בקלום אדבר-בו: לא-יכן עבדי משה
 בקל-ביתי נאמן הוא: ה פה אל-פה
 אדבר-בו ומראה ולא בחידת ותמנת

מרים ואהרן במשה על עסק אתתא שפרתא די נסיב אי
 אתתא שפרתא דנסיב רחיק: ב ואמרו הלחוד פרם במשה
 מליל יי הלא אף עמנא מליל ושמיע קדם יי: ג ונברא
 משה ענותן לחדא מפל אנשא די על אפי ארעא: ד ואמר
 יי בתפף למשה ולאהרן ולמרים פוקו תלתיכון למשבן
 זמנא ונסקו תלתיהון: ה ואתגלי יי בעמודא דעננא וקם
 בתרע משכנא וקרא אהרן ומרים ונסקו תרניהון: ו ואמר
 שמעו קען פתגמי אם יהוה לכו נביאין אנא יי בתון אנא
 מתגלי להון בתלמין אנא ממלל עמהון: ז לא בן-עבדי
 משה בקל ביתי מדימן הוא: ח ממלל עם ממלל מללנא
 עמה בתו ולא בתון דמות יקרא די מסתפל ומאדין
 לא

מסרה יב א אדום, סכר וק ומלל מנין. הכתוב, לי וסי' ותי' והעין רפי. כתיב,
 ס' ותי' והעין רפי. ג ענו, עניו ק' צומע קדוין כ"י זל ענו כ"כ וקרי
 והכי דכתיבי ענו קרי משום דלא נקילי. בלישנא דקדושא. ד וישמע, מ' נפסס
 נקיס'. פפסס, ל' סקל. שלפסס, ל' ה צעוד, כולס מלא צע'א. וישמע, כולס
 סכר. ו' מענה, ס'. נכילסכס, ל' ותי'. צמלס, קנן כי קלי על מכלות סליגה
 סהיל ל"ג צ' צמלס וספכו לירי. סמורע, ל' צמלס, מלל. ח פס סלפס, ד'. ועלס, ל'
 ל' ונקול כי קלי על סקפוליס הנאליכס סהיל כיוס וס' סול ס' ל' צ' ס' ס' ס'
 ל' וסכר ו' ותי'. וסננס, ל' וסכר. יציע, מלל. ודועז, י' ומלל. יכסלס, ג'
 ת"א והאיש משה ענו מאד נכוחס נד יועל פס נדכיס לת. ויאמר די פתאום
 נכוחס ע. במראה אליו עקרים פס פס ופיק. בחלום אדבר נכוחס ס סגיגה
 ה. בכל ביתי נאמן הוא נכחל פו. פה אל פה סנח פו עקרים נב פס ועפ
 ופי ופי. ותמונת די יביש נכוחס י.

מסרה יב א אדום, סכר וק ומלל מנין. הכתוב, לי וסי' ותי' והעין רפי. כתיב,
 ס' ותי' והעין רפי. ג ענו, עניו ק' צומע קדוין כ"י זל ענו כ"כ וקרי
 והכי דכתיבי ענו קרי משום דלא נקילי. בלישנא דקדושא. ד וישמע, מ' נפסס
 נקיס'. פפסס, ל' סקל. שלפסס, ל' ה צעוד, כולס מלא צע'א. וישמע, כולס
 סכר. ו' מענה, ס'. נכילסכס, ל' ותי'. צמלס, קנן כי קלי על מכלות סליגה
 סהיל ל"ג צ' צמלס וספכו לירי. סמורע, ל' צמלס, מלל. ח פס סלפס, ד'. ועלס, ל'
 ל' ונקול כי קלי על סקפוליס הנאליכס סהיל כיוס וס' סול ס' ל' צ' ס' ס' ס'
 ל' וסכר ו' ותי'. וסננס, ל' וסכר. יציע, מלל. ודועז, י' ומלל. יכסלס, ג'
 ת"א והאיש משה ענו מאד נכוחס נד יועל פס נדכיס לת. ויאמר די פתאום
 נכוחס ע. במראה אליו עקרים פס פס ופיק. בחלום אדבר נכוחס ס סגיגה
 ה. בכל ביתי נאמן הוא נכחל פו. פה אל פה סנח פו עקרים נב פס ועפ
 ופי ופי. ותמונת די יביש נכוחס י.

אלז וזה כלה בכל: האשה הבשית. על סס טיה נקלחט כסית כלסס
 הקורא לח ננו נאה טטיי כדי שלא תסלום זו עין רעה: כי אשה כשית
 לקח. ועתה נרעה: (3) הרק אך. עמו לצדו דבר ס': הלא גם בנו.
 ולא פירשנו מדק הרץ: (ג) ענו. ספל וקבלן: פתאם. עגלה עליהם
 פתאום וסס סעלן צדק הרץ וסיו לועקים מים מים לכוידעס סיסס
 עסס משה ספירס מן סהשה מחסר סנגלית עליו סכינע סדיר ולן עת קצוע
 לדבור: (ד) צאו שלשתכם. מניד ססלססן נקלחו צדור חסד עס
 סללל לפס לומר ולחן לסמוע: (ס) בעמד ענו. (סס) ילל יסדי סלל
 כעדת עסר וסס עקן צסר וסס ססיוולל למלססס יולל סלכולוסין וסכיוולל
 לסלום יולל ססועס' וסדת סק' צ' יולל למלססס יסדי ססלסר (ססות ס' צ'
 ס' חסס מלסססס ויולל לסלום סלכולוסין ססלסר (ססלסס קס) רכז סלכיס
 רכוסיס סלפי ססלן: (ויקרא אהרן ומרים. ססיו עססכין ויוללן מן ססלר
 לקלחט סדור): ויצאו שניהם. וססיו עסס וסס וססכין וססכין עססס לפי
 ססלסרס עקלס סססו סל חסס ססיוו וטול סלל ססיוו וקן מליוו ססס סלל

רמבין
 כי הוא ספן סססססו לססיו חו סלל ססיוו כיון סססן ס' רדוח עליהם
 סלליוו ססססס חו סלליו סלליו סססו: וססס (ג) והאיש משה ענו
 ססר. לססדי כי ססס קנל לו סססור עססססו כי סול לל יעסס על ריב
 לעולס חף סס יע. ורל' מפרס סללר כי סול לל סיס עקסס גדולס על
 סול חסס ולל יסללס סעסלסו כלל חף כי על חסיו וסס סוטלסס סססססס
 עליו ססס. סלל ססססר ריב ססן חסור חף ססיוו סל משה דצרו זו ססלסר
 ויסעס ס' וסללס משה ענו מלל חלל סכסס משה על סדנר סכיר עססססו
 סססל ולל עסס וססס קנל לו: (ד) אל משה ואל אהרן ואל מרים. ססס
 משה לל סיס עססס סלל סססווס סלל לסלססן כלסד. וססס ססלום סלל
 סו צעס ססיל סוטלסס ללס וסססווס ללסווס סלסווס ולכסוד משה סלל לסס
 סלליו סססס ללר כי ססלום על דעס סססססס דנר סלל. עכס על לל
 עססר ססו וסלר סססו סז סססור חסין וססס כי עסס ריביו רליו
 ללסווס סכל עס דעסו ככוסס ללרסס צסס סססד סכל עסס כסו ססססו כי
 ריביוו צעסס ססססו מן ססלס. סלל חונקלוס חסר צסכק וסססס כי
 כלסר סיו מלרסס צעסס סוד סדנר צסססס סללר לכס ללל סללססכס לל
 חסר לסס כלל וססלום עמין מסיכוס סול וכן וסלסוד סול ססלום חסר
 ססלס סססס ילל סססס ססלום סלל כסול סססס כסו סססס

שמעו

בעבדי במשה: ויחר אף יהוה כם
 ויגד: והענין סר מעל האהל והנה
 מרים מצרעת בשלג ויפן אהרן אל
 מרים והנה מצרעת: ויאמר אהרן
 אל משה בני אדני אלנא תשת עלינו
 חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו:
 אלנא תהי כמת אשר בצאתו
 מתחם אמו ויאכל חצי בשרו: ויצעק
 משה אליהוה לאמר אל נא רפא נא
 ליה: פ סטטור יי ויאמר יהוה אל משה
 ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם
 שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ
 למחנה ואחר תאסף: ויתסגר מרים
 מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא
 נסע עד האסף מרים: ו

לא דחלתון למללא בעבדי במשה: ס ותקוף רגוא דיי
 ברוז ואסתלק: י ונגנא אסתלק מעלוי משכנא והא מרים
 חורא בתלנא ואתפני אהרן לות מרים והא סגרת: יא ואמר
 אהרן למשה בבקעו רבוני לא קען תשוי עלנא חזקה
 דאספשא ודי סרהנא: יב לא קען תתרחק דא מביננא ארי
 אהתנא היא צלי קען על בסקרא מיתא הדין דייבה ויתפי:
 יג וצלי משה קדם יי למיטר אלהא בבקעו אפי קען יתה:
 יד ואמר יי למשה ואילו אביהה מקוף גויף בה הלא תתכלם
 שבקעא יומין תסתגר שבקעא יומין מברא למשריתא ובתר
 פין תתקנש: טו ואסתגרת מרים מברא למשריתא שבקעא
 יומין וצפא לא גמל עד דאתקנשת מרים: טז ובתר פין
 נקל צפא מחצרות ושרו במדברא דסארן: ס ס ס
 וסלל

מברה ט וילך ז' עלרעם סכר וכן סלסל יא ז' ז' סולטו ז' וסלסל ססלסו
 ל' יב כסס ל' חמו ז' י"ח ס"ס וסלל ל' סלסו י"ח ס"ס י' כסל ב' מד כסוי
 ס' דין א' יד וסלסר ס' כסס כסוי ירק ג' ז' סכר סלל סכר סכר
 ל' וד כסוי ו' וסכין וסכר כ"כ סול' טו וסכר ל' טו וסלסו סלסו
 ת"א ויחר אף ה' במ וילך טכס ט' ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת
 סס אשר נואלנו ואשר חטאנו כסס סן סכס ז' ססס י' אל נא תהי
 סכסדין מז סלסיליס ס סלסין ו' אל נא רפא נא ליה כססס ל' ט' ואביה ירוק
 ירק בסנה: ספד קטן יי קמל כה ססל קיל זכסס סס' תסגר שבעת
 ככ' כס' ואחר תאסף כדסס ל' ותסגר מרים סססס כס קמל כה' ודעס
 לא כסע ססס ס'

נסע עד האסף מרים: ו

קליז . מסיילללל . סקנן . ומססיקין רני וססחי זככיס כסי' ז' :

פ פ פ

ידבר
 טלסס דכרי סססניס וססר כן יכקס סלסלסוי: לאמר. מוס סל' אסר לו
 ססיכיס אס אסס ומסס אססס אס ללו עד סססיכיס וסניס ירק ירק וגו'
 דכיס אלסכר כן עזכיס אומר כזכרעס עקומות כקס מוסס וסלסר סקדוס
 כרוך סול לססיכיס אס יעסס סלסלסוי אס ללו. כיוולא כו (סעוסו ו) וידכר
 עסס לסמי ס' ללוכר וגו' מוס סל' (קסרי) ללוכר ססיכיס אס גוללס אסס
 אס ללו עד סססיכיס עסס סלסלסו וגו'. כיוולא כו (כעכר כו) וילכר עסס
 לסמי ס' ללוכר יסקוד ס' אלהי סרוסוס לכל כסר. כיוולא כו (דככיס ג')
 וסססס אל ס' כעסס סלל ללוכר ססיכיס ככ' רפא נא ליה. עססי עס
 לל סלכיס עסס כססלסו סלל יסיו יסללל אורכיס אסומו עומדס ככרס וסול
 עומד ומכרס כססלסו. (ד"ח סלל יסומו כסכיל אסומו סול מלכר
 כססלסו אכל כסכילטו אסו מלכר כססלסו): (יד) ואביה ירק ירק בסניח.
 וסס אכיס סלסלסו לל סמיס זועסוס סלל כלסס כעסס ימיס (כ"ק כה)
 קל וסומו ללככיס י"ד יוס אלל דיו ללל מן סדין לסיס כסוון לפיכך אף
 כחיסמו ססגר כעסס ימיס: ואחר תאסף. אומר אפי כל סלסיסוס כסכרעסס
 על סס ססול וסוללסו. ומחן למססס וססססול סלסלסו אל ססססס כסככס
 כו אסיפסו לסון כסכסס: ודעס לא כסע. (סוסיס יל) זכ ככור סלכ לל
 סקוקס כסכיל עסס אסס ססססככסללססס כססססלך לילור סלללל (סעוסו
 כ') וססלל אסומו מלסוק וגו':
 חסלת סרשט בהעלתך

רשי
 אסו אומר כעכדי מוסס אלל כעכדי כעסס כעכדי אף על מי סלסיו מוסס
 כעכ' אסילו אסו כעכדי כרלס סייסס לירול עססיו וכ"ס ססול כעכדי ועכד
 מלך מלך סיס לכס לומר אף סוללך כוהכו סוס (קסרי ססומוס) וסס סלללסו
 אסו מכיר כעססיו זכ קסס ען כרלסוסי: (ט) ויחר אף ה' במ וילך.
 מלכר ססודיעסס סקסוסס גזר עליסס מדי קל וסומו ללכר ודס סלל יכעוס
 על ככר עד סודיעסו סקסוס: (י) ודענן סר. וססר ק' וסכס מריס
 מלרעסס כסלל מלל מללך סללל לסכרונג דסס אס כמי אכל לל סכרנו עד
 סללך מלללך סכססי עליו: (יא) גוללו. כסכרוננו לסון אולי: אל נא
 תהי. אסומוסו ז': כסס. סססלרע ססוז כסס מוס עס מלל ככיסל אף
 מלכר מללל ככיסל: אסר כצאסו סכרסס אסו. אסומו סיס לו לומר אלל
 סכסס כסכוז וכן סלי כסרנו סיס לו לומר אלל סכסס כסכוז עססר סיללס
 מלכס אסו סיס לו ככילו סלל סלי כסרנו כעכין סלללל (כרלסיס לו)
 כ' אסיו כסרנו סול ולסי מלללל אף סול כרלס כן אף כרלס לללס
 לככס אס אסומו לסיס כסס: אסר כצאסו. מלכר סיללל זכ מלכס אסו על
 זכ סיס כס כדו לעכור וסיו עזרו ככ' סלל סלי כסרו סלללל כסרו סול.
 דכר אסר אל נל ססי כסס. (קסרי) אס אף כרלסל כססלל מי עכניכיס
 ומי מלכרסו אפי לללללל כרלסו וסין קכוז וסין קכוז כולל אס כעכיס
 וכסן אסר אף כסללסו וסו אסר כלללל מלכסו אסו: (יג) אל נא רפא נא
 ליה. כז כסכוז ללללך דכר אף סססולל דכר מלכר לךך לומר סיס סו

שלח
 ססססו ססו ססססו ככוסיס ללדולל לל סיססו סככוללל סלללס ללסס וסכין
 ככר' כ' אכיר עססו עססי עססו לסכיו ככר' לסכיס סססו מלכססי' גס כעכ' וסס
 ככרלסס ססו סיסכיס כליס וסכיר ססולל מלכר ססככוז סיס על דכרי
 כככוסוס ססו לריכיס גסס אסר סיס כככיל סכרס עססיססו וגו' וססר
 ססס סלס יעמוד ססולל לסמו סומוכר גסס סלל כעסו ככר קליכ ססיס
 לל סססו אלו ללסויו לללל כעס לרסס וססס אכיר גדולי ססככר אסר
 ככר ססס לסכרו וללכך כעסו סססללללס על יסללל זכ סססס ככס
 סלללל מוס וסכין כככיו וססולל כקורל' סו וגו': וססס (סז) ואחר
 כסעו ודעס ססססו יססו בסכר פאין. לומר כ' מלכר ססס וססלללל
 לל

רמבן
 וססי ס' לל מלכסי ללס וססר כ' סדיכר סיס כסלרס ולל כן עכדי מוסס
 כ' ככל כיומי אסר כו יללו סככיסל סלרללל כללל סול וידכר מלללל כל
 סעודוס ומוס אל סס סיס לו סככר מללל וסססוסי כ' כ' לל ילללס
 כסללס. ולסון סקרי וסומוסו ס' יסו זכ מלכר אסר' וסכ' ככלן ללל
 כככוז מוס כין ככולל מוסס ללכולל סלכרס אסר כדורו וככר אכיר כן
 כקורעיס לו וסכר אל אכרססו סר' כלכר סירס וסכיר כן כסוק ססכרס
 כככיס סכריו ולל קס ככיל ער כ' סלללל כככס אסר ידעו ס' סיס אל
 עיס וססכין ככיל ססס. וסל ססוס ללל סללל כססולל ססוקל כככס
 כככיס אס יעמד מוס וססולל לסמי אף כככ' אל ססס אס כ' כעכר

במדבר יג שלח לך

אתקלום

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת־אֶרֶץ
 כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בְּנֹגֵב
 וְעַלִּיתֶם אֶת־הָהָר: וּרְאוּתֶם אֶת־
 הָאָרֶץ מִהֲהוּיָ וְאֵת־דָּעַם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ
 הַחֹזֵק הוּא הַרְפָּה הַמַּעֲט הוּא אֲמַרְבֵּי:
 וְיָמָּה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הִיא יֹשֵׁב בָּהּ
 הַטּוֹבָה הוּא אֲמַרְעָה וְיָמָּה הָעָרִים
 אֲשֶׁר־הִיא יֹשֵׁב בָּהֶנָּה הַבְּמַחְנִים אִם
 בְּמִבְצָרִים: וְיָמָּה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הוּא
 אֲמַרְזָה הַיֹּשֵׁב בָּהָעֵי אִם אִין וְהַתְּחִיבֶתֶם
 וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וְהַיּוֹמִים יָמִי
 בְּכּוֹרֵי עֲנָבִים: שְׁנֵי כֹּא וַיַּעֲלוּ וַיִּתְּרוּ אֶת־
 הָאָרֶץ מִמִּדְבַּר־קִצְוֹן עַד־הַחֵב לְבַא הַחַמָּת:
 וַיַּעֲלוּ בְּנֹגֵב וַיָּבֹא עַד־הַחֵב וַשֵּׁם
 אַחִימָן שֵׁשִׁי וְתַלְמִי יִלְדֵי הַעֲנָק וְהַחֵב
 שֶׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה לְפָנָי צֵעַן מִצְרַיִם:
 וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם
 זִמְרָה וְאַשְׁכּוֹל עֲנָבִים אַחֵר וַיִּשְׁאֲרוּ

בְּרֵי נֹגֵב הַיֹּשֵׁעַ: וַיִּשְׁלַח וַיִּתְּרוּ מֹשֶׁה לְאֵלֶּלָא יִתְּ אֶרְעָא
 דְּכְנָעַן וַאֲמַר לְהוֹן סְקוּ דָּא בְּדַרְמָא וְתַסְקוּן לְמַדְרָא:
 וְתַחֲזוּן יִתְ אֶרְעָא מָא הִיא וַיִּתְ עֲמָא דִּיתְבַּב עֲלֶיהָ דְּתַקְרָה
 הוּא אִם חֵלְשׁ הַיְעָר הוּא אִם סְנִי: יִתְ וַיִּמָּא אֶרְעָא דִּי הוּא
 יִתְבַּב בַּהּ הַמְבָא הִיא אִם בִּישָׂא וַיִּמָּא קְרוּיָא דִּי הוּא יִתְבַּב
 בַּהּ הַמְבָצָחִין אִם בְּכַרְבִּין: כֹּא וַיָּמָּה אֶרְעָא הַעֲתִירָא הִיא אִם
 מִסְבְּנָא הֵאִית בַּהּ אֵילָנִין אִם לָא וְתַתְקַסְוִין וְתַסְבֹּן מִאֲבָא
 דְּאֶרְעָא וַיִּמָּא יִמִּי בְּכּוֹרֵי עֲנָבִין: כֹּא וַסְלִיקוּ וְאֵילִילוּ יִתְ
 אֶרְעָא מִמִּדְבַּר־קִצְוֹן עַד־רְחוֹב לְמַי חַמָּת: כֹּא וַסְלִיקוּ
 בְּדַרְמָא וַאֲתָא עַד הַחֵב וְתַסְן אַחִימָן שֵׁשִׁי וְתַלְמִי בְּנֵי
 גְבַרָא וְהַחֵב שֶׁבַע שָׁנִין אֲתַבְנִיָּאת קָדָם מְנַם דְּמִצְרַיִם:
 כֹּא וַאֲתוּ עַד נַחַל דְּאֲשַׁכּוֹל וַקְצוּ מִתַּמְשֵׁן עוֹבְדִתָּא וְאֲתַפְּל
 עֲנָבִין חַד וְנִסְלוּהוּ בְּאֶרְיָחא בְּתֵרִין וַמִּן רַמְנִיָּא וַמִּן תַּאנִּיָּא:
 לֹאֲתָרָא

מסרה יז חסם, סקר, למוי, כולם מלא, חסם, סקר, ועליהם, מלא. יח וכליהם, מלא. עה היל, ד, הוה, ויז וסיק, ולא העם, יז, הישב, סקר, הסוק, ז, יש יעב, סקר, כחונה, לי כפי ומלא, הוה, ויז וסוק, יז, יז כחונ מלא, כסמ, ז, הנחמיהם, לי ה'ל כחמריך, חם, כחמל, כחמל, ז, כ סקר, ז, כ, כחמ, ז, כחמ, כחמ, ז, הוה, ויז וסוק, כחם, ס, חם חן, ז, והחוקים, לי וה' דמשה, ולקחם, ז, כחמ, כולם ז, בא וסוק, ז, וסוק, ז, כן, כל לן סקר כל פין מלא, ללא, סקר, כן ויבא, ס' סבין ל"ב וקרין ל"ב, סבין, כולם מלא, לען, סקר, כן ויבאו, סקר, חסמל ס' סקר ומכז' ד' כחל, זמרת, כולם מלא כחמ, חסמל, כל לי' מלא כחמ, כחמ, כל לי' מלא, כחמ, ז, וסוק, ז

תיא היש בה עין כחמל סו, ויעלו בנגב כוסה לי חס, אחימן יומל י כוסה סס, וחברון שבע שנים נבנתה כחמון קיז כוסה סס, וישארו במוט כוסה סס.

במוט בשנים ומן הרמנים ומן

דברים ח' ולי חסן חס הארץ אשר דק צס וכחמ (שופטים ח) ויחמ
 לכלז חס סכרון: שבע שנים נבנתה. (קוסס לד) חסמל סכנה סס חס
 סכרון לכנען צס סקסן קודס סיננה חס טען לעמרים צס סגדול חלא
 ססיחה מנוס כל סוז על חסד חסכנה צלונן ונל לסידיק סכנס סל
 חרץ יסכאל סחין לך סרסין צחרץ יסכאל יומר חסכרון למיק סקסיס
 לקכרות חמיס וחיין לך מעולס צכל סלרלוח כחמרים סכממר (כחמית יז)
 כן כ' כחרץ חמרים ולוחן סיה סמכולה סכחרץ חמרים ססס מושכ סחלמים
 סכממר (יסעיה ל) כי סיו צלוען סריו וסיחה סכרון סוכנה מענה סכנס
 חלקים. (כג) וסודר. סוכת גסן וסכטול סל מענים חלוי צס: וישארו
 במוט בשנים. ומשמע סכממר ויסלוחו צמוט חמי ידע סכול צכרים עס
 ח'ל צכרים (קוסס לד) צכרי מוסרות סל כילד סמנה סכול חסכול חסד
 סל חלסה וחסד רמון יסועס וכלז לל סכול כלום לפי סכל סמנה סכול
 דכס מחכונו כסס סכריה מוסנה כך עסיה מוסנה וחס ססן חסה לידע כסה
 משהוי חסד חסס לל ולמד חמנים סכקינוו צכלל (יסועס ד) סריוו
 לסס חיס חסן מן סירדן על סכמו וסקימוס צכלל וסקלוס דכוחיס מוסק
 כל חסה סרעמיס סלס ונמייר סונל דמילי חמיס על כחמיס חיס חלא
 סליס

מרגלים (צמודר רכס): (י) עליו זה בנגב. הוא היה הסקולת של ז"י
 עקן דקד החגרים מרחין חס הסקולת ססלס וחמי' מרחיס חס סכנס:
 (יס) את הארץ מה הוא. (צמ"ר) יש חרץ מנדלת גכורים יש חרץ
 מנדלת חלסיס יש מנדלת חוכלוסין ויס ממעסח חוכלוסין: החוק הוא
 הרס' (צמ"ר) סיוון מוסר לסס חס צכריס יוסצין חוקיס סס סכועכין
 על גכורחס וחס צכרי' צלורות סס יוסצין חלסיס סס: (יס) הבסחנים.
 סכנונו סכנלחין כרכין סלוחין וסחוחין מוחין חומס: הסוכבה היא. צמעיית
 וסחומות סוכיס וצריחיס: (כ) היש בה עין. חס יש צסס חסס כסר
 סיוין עליסס צכוחוס: בכורי ענבים. ימיס סכעכיס מוסכנלן צככור:
 (כח) סמדבר צין עד רחוב לבא חסמ. סלכו צכנוליס צלוקך וצכוחז כמין
 גס סלכו רוח גכול דכויית מונקלוע מוסח עד מוקטע מעכז כמו סטוב
 מעס עלו זכ צכגז דקך גכול דכויית מוסחית עד סיס ססיס הוא גכול
 מעכרי ומסס חסרו וסלכו כל גכול מעכרי על סמח סיס עד לנל חמנת ססול
 חלל סר סכר צכוקטוע מעכריית לסויית כמו סמסורס צכנולות סכרץ צכרסס
 חלס חסי: (כג) ויבא עד חברון. (קוסס לד) כלז לצדו סלך סס וכסחסס
 על קכרי חכוח סלל יסל חיסת לסכריו לסיית צכמסס וכן הוא חוער

רמב"ן
 וסחקייעיס יומר מן סמנמיס וסס ימללו ססירוח סכנס מלד כחמריס
 וסלכוייס וסכפוחיס וסכסוצין וסירוח ססירוח וסס ימללו מלד כחמריס
 סיה חרץ סמנה כמיסור או חרץ חס ככריס. חלז חוכלוקס סרנס סכמלס
 סיה חס מוסכנל כי יש חרלות חסר יוסציה עכרייס משי סול סכמי
 ציניין וסכינייס סוכלייס צכל סכונ סכמלל צסס ויס חרלות לריסוח
 לסכוחוס ויוסצייס קלרי יד ויסס סוכות לל רסוח כלל: וססס
 (כ) ודחחוקתם ולקחתם. סלל יססרו צלכסס משי סכרץ סן יכירו
 צסס ססס מרגליס: (כג) וחברון שבע שנים נבנתה. חסמל סכנס סס
 חס סכרון לכנען. צס סקסן קודס סיננה חס טען לעמרים צס סגדול חלא
 ססס

הַתְּאֵיִם: כִּי לַמָּקוֹם הַזֶּה הָיָה קָרָא נַחַל
 אֲשֶׁכּוֹל עַל אֲדוֹת הָאֲשֶׁכּוֹל אֲשֶׁר-
 בָּרְתוּ מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כה וַיָּשׁוּבוּ
 מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבַּעִים יוֹם: כו וַיֵּלְכוּ
 וַיָּבֹאוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-כָּל-
 עֲבַדְתֵּי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲלֵי-מִדְבַר פָּאָרָן
 קִרְשָׁה וַיֵּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֵת-כָּל-
 הַעֲדָה וַיִּרְאוּם אֶת-פְּרִי הָאָרֶץ: לו וַיֹּסְפִירוּ
 לֵאמֹר בָּאֵנו אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 שְׁלַחְתֵּנוּ וְגַם זָבַת חֵלֶב וְדִבְשׁ הוּא
 וְהַפְּרִיָּה: לה אִפְסֵם פִּי-עַזי הָעַם הַיֹּשֵׁב
 בְּאֶרֶץ וְהַעֲרִים בְּעֲרֹת גְּדֹלֹת מֵאֵד
 וְגַם-יְלֵדֵי הָעַגְבָּק רְאִינוּ שָׁם: לו עֲמִלֵק
 יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי
 וְהַיֵּמֹרִי יוֹשֵׁב בְּהַר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב
 עַל-הַיָּם וְעַד יַד הַיַּרְדֵּן: לז וַיְהִים כָּלֵב
 אֶת-הָעַם אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֶה גַעֲלֶה
 וַיִּרְשָׁנוּ אֹתָהּ כִּי-יָקוּל נִיבֹל לָהּ:
 נִיבֹל לַעֲלֹת אֶל-הָעַם כִּי-חֹזֵק הוּא
 אֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אָתָּה אֵל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲתָה אֵתָּה אֶרֶץ

כִּי לֵאמֹר הַזֶּה הוּא קָרָא נַחַל דִּתְבֵּלָא עַל גִּסְס אֲתֵּלָא
 דְּקִצּוּ מִתְּמִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כה וְתָבוּ מִלְּאֵלָא יֵת אֲדִיעָא סְפֹרָה
 אֲרַבְעִין יוֹמִין: כו וְאֵלֵוּ וְאֵתוּ לֹת מִשָּׁה לֹת אַהֲרֹן לֹת
 כָּל בְּנֵי־שֵׁתָא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִדְבַּר דְּפִאָרָן לְרִקְסָא וְאֵתִיבוּ
 יַתְרוֹן פִּתְגָמָא וְיֵת כָּל בְּנֵי־שֵׁתָא וְאֵתוּ אֲנָנִי יֵת אֲבָא דְּאֲרַעָא:
 כו וְאֵשְׁתַּעֲיָאוּ לָהּ וְאֵמְרוּ אֲתֵינָא לְאֲרַעָא דִּי שְׁלַחְתֵּנָא וְאֵת
 עֲבָדָא חֵלֶב וְדִבְשׁ הוּא וְיַדִּין אֲבֵיהּ: כה לְחוּד אֲרִי תִקְרִיף עֲמָא
 דִּיתֵב בְּאֲרַעָא וְקִרְוִינָא כְּרִיבִין רִבְרִבִין לְחָדָא וְאֵת בְּנֵי גְבַרָא
 חֲזִינָא תְּמִין: כט עֲמִלְקָאָה יֵתֵב בְּאֲרַע דְּרוּמָא וְחִתִּיָּאָה
 וְיְבוּסָאָה וְאֵמְרוּרָאָה יֵתֵב בְּסוּרָא וְכְנַעֲנָאָה יֵתֵב עַל יִפְסָא וְעַל
 פִּיף וְיַדְנָא: ל ואֲצִית כָּלֵב יֵת עֲמָא לְמִשָּׁה וְאֵמְר מִיִּסְק
 גִּיִּסְק וְגִיִּרֵת יֵתָה אֲרִי מִיכֵל נִיבֹל לָהּ: לא וְגַבְרִיָּא דִּי סְלִיקוּ
 עִמָּה אֵמְרוּ לֹא נִיבֹל לְמִיִּסְק לֹת עֲמָא אֲרִי תִקְרִיף הוּא
 מְנַגָּא: לב וְאֵפִיקוּ שְׁוֹם-בִּישׁ עַל-אֲרַעָא דִּי אֵלִילוּ יֵתָה לֹת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִיִּטְר אֲרַעָא דִּי עֲבָרְנָא בָּהּ לְאֵלֵלָא יֵתָה
 אֲרַעָא מְקַשְׁלֵת יֵתְבָהּ הוּא וְכָל עֲמָא דִּי חֲזִינָא בְּגַהּ אֲנַשִּׁין

מסורה כד למקום, מלא. אשכול, מלא. סוף, מלא. אשכול, מלא.
 כה וישבו, ספר. מפור, ל' ומלא. כו וישבו, ספר. קדשה, כ'. וישבו, ד' מלא.
 לו: ספר. וישבו, ל' ומלא. לו: ספר. וי' וישבו. כזיה, א' דגוש עזר.
 כח ספר, ספר. נלחם, ל' וז' כ' בל' מרץ. ומלא חין. כט יוס, מלא ז' מנחם
 נכסוק. ל' ויסק, ל' וסאן רבמי. (ולין מספר רבמי ומס' סיל דישא גסרית)
 עלה, ז' כספ ה' מלא. חסה, ספר. יכול, ה' מלא. לא והאכסין, חר"ס. לעלות, מלא.
 לב וישבו, חז ומי יב. חז, מלרע. חסה, ספר.
 לד וישבו ספור הארץ סס עט. וישבו לו סס לה. אפס לו עז ופס סס.
 ויהם כלב את העם סס: עלה נעלה וירשנו סס. והאנשים אשר עלו
 עמו סס. כי חזק היא ממנו ככ עכין סו.

לז והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא
 לב ויצאו דבת הארץ אשר תרו
 לאמר ישראל לאמר אתה אתה ארץ

אמלת

רשי

שליש תשחי כמסלוי ששסיפין חוחו לטמים: (כה) וישבו סתור הארץ
 סקן ארבעים יום. והלא חרבע מלוח פקסה על חרבע מלוח פקסה היו
 ומסלך חרם צימרי עשרה פקסאות ליום הכי מהלך חרבעים יום וכן המרחם
 למערכ וחס הלכו חרם ורמזה חלל שגלוי לפני סק"צה שיגזר עליסם
 יום לשנה קלה לפמיס חח סרדך: (כו) וילכו ויבאו. (קוסה לד) וכו
 וילכו לסקיס סליכתן לציחקן מה ציחקן נעלה רעס חף סליכתן נעלה רעס:
 וישבו אותם דבר. חח מעס חח חסכן: (כז) זבת חלב ודבש הוא.
 (נמדחם רכס) כל דבר סקך סלך חומרים צו קלה חחח בחחחח חן
 מחקיים נקוסו: (כח) בצרות. לשון חוזק וחגומו כריבן לשון צרכיות
 עגלות ונלשון חרמי כרד עגול: (כט) עמלק יושב תו'. לפי שכתו

נעמלק כד סזכירו סנלס כד לירחס: על יד הירדן. יד כעסנשו
 חלל הירדן וכל סוכלו לעצור: (ל) ויהם כלב. שחיק חח כלם: אל
 שחד. (נמדח רכס) לשעוס מה סידכר נעסס חוח וסער וכי ז' כלכד
 עסס לו צו עונרס ססווע סיס סקור סנל לספר עסווחו ומסך ססיה
 כלסס על מוסס נסציל דכרי סמרגלס סחקו כלס לשעוס גסווח חחח וסלל
 קרע לו חח סיס וסורכד לו חח סקן וסכין לו חח ססליו: עלה נעלה.
 חסילו נעססס וסחל חומר עסו קולמוס ועלו סס מלניס ככל דכרי: ויהם.
 לשון סחיקה. וכן (זכרי כ') סס כל נסר (פעוס ר') סס כי לא לסזכר
 כן דק צי חלס סרוכל לסחק חחוחס חנעיס חומר סיס (סל סס):
 (לא) חזק הוא ממנו. (נעדר כ') כפיכול כלמי מעלה חחח: (לג) אמלת
 יושביה

רמבין

סידפתי סס חח סעס סכסו וסכרון סנע סגיס נכח' מיד סעסס חס
 לפני טען עגרים ונעבו' כי סכוכס חח סכרון ידוע ומסורסס כי כן סס
 ספיר קריח חרבע חחח ככחח ח' עעמו סנכח' לללס סנכחס לסס
 לרבע חריסס וסכס חז סמים רכוח מלד מיוס סוקסד ועד עחס:
 (כ) חח זבת חלב ודבש הוא. נעפיר סטיה חחחס לרלוח ססמכס חז
 חס חח ססיו לו כי חז סנח' חח זבת חלב ודבש חז ועל סחלחו
 סיס צו ען חס חן ססיו לו חח פריס כי כן טיה חוח' לסכרלוחו וססס
 ככל זכ חחחו חחח וססיו על מה סנלסחו וסיה לסס לחחח סיסעס חיסעז
 עגיה עו וסעיר' נכוכה כי יס לסס לססיו חחחי חחח לסולחס כי כן ליה
 חחחס סחק סחל סרפס סכנחח' חס כנכנל' חלל רעסס כנלח חסס
 ססיה עכרס על דבר חחח ונענע ען סלרס סחי סקסר כנעס ערן כלסון

סלססס לללל סקרו. ולין עוד חסס חלסיס וסכס חחחו לו סלרן עססס
 חס זבת חלב ודבש וספרי סוד חלל חז חספסר לללל חללסס כי עו סעס
 וסעריס כנרד' גדול' מלד חס לידי סענכ חליוו סס וחחחו עוד ענלל
 חסז' כנרן סכגז לרנח סלין סס ריוח לללל כנרן מנחס כי בול' גכריס. כי
 ענלל דכרוס וספנעני כנענכז וסחחח' ככר סכירו סליווח' ויחיל
 לב סעס כרנח עסני עורלחו מנעסס וסכרן וסכס ססיו על כל מה ססיה
 לסס מנחס זולחי מה סחחכ סמנעס חז חס כר סלל ענו חוחו דכר כזס
 וכן לא סזכירו סוכס כי חיה כדעסס לומר לעס חחח כן חלך חחחלס
 יוסכיה חז כדך דכס וסכס ענח ענעססס וסחקיס מלד זכס סעס
 סכיו סנחס וזח סחלו כל סערס חחח סס לסחחון. חס סעס
 (ב) ויהם כלב. כי סחק חוחס וחחח עלס ענלס כי יכול כולל גס לומר
 חחח

אבלת וישכיה הוא וכל העם אשר
ראינו בתוכה אנשי מדות: וישם
ראינו את הנפילים בני ענק מן
הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו
בעיניהם: ד * ותשא כל העדה ויתנו
את קולם ויבכו העם בלילה ההוא:
* וילנו על משה ועל אהרן כל בני
ישראל ויאמרו אלהם כל העדה לו
מתנו בארץ מצרים או במדבר הזה
לומתנו: ולמה יהוה מביא אתנו
אל הארץ הזאת לנפל בחרב נשינו
וטפנו יהיו לבז הלוא טוב לנו שוב
מצרימה: ויאמרו איש אל אחיו נתנה
ראש ונשובה מצרימה: ויפל משה
ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת
בני ישראל: ויהושע בן נון וכלב
בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו
בגדיהם: ויאמרו אל כל עדת בני
ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה
לתור אתה טובה הארץ מאד מאד:
ארץ זבת חלב וזאת נתנה לנו ארץ
בירה אלהתמלחו ואתם אל תיראו:

דמשחן: לי ותפן חזינא ית גבריא בני ענק מן גבריא
והינא בעינינו נפשינא בקמציין וכן הינא בעינינו:
יד * וארימת כל בנשתא ויהבו ית קלחון וכוו עמא בלילא
ההוא: ב * ואתרעמו על משה ועל אהרן כל בני ישראל
ואמרו להן כל בנשתא לוידימיתנא בארעא דמצרים או
במדברא היין לוידימיתנא: וילמא * * מעל יתנא לארעא
הדא למנפל בחרבא נשנא ומסלנא יהון לבזא הלא טוב
לנא דינתוב למצרים: ד * ואמרו גבר לאחוזי נפשי רישא
ונתוב למצרים: ה * ונפל משה ואהרן על אפיהון קדם כל
קהל בנשתא דבני ישראל: ויהושע בר נון וכלב בר יפנה
מן מאלי ית ארעא בועו לבני ישראל: ו * ואמרו לכל בנשתא
דבני ישראל למימר ארעא די עברנא בה לאללא יתה
טבא ארעא לחדא לחדא: ח * אמ רעוא בנא קדם * * ויעל
יתנא לארעא הדא ויתנה לנא ארעא דייהוא עבדא חלב
ודבש: ט * פרס במימרא דיי לא תסרדון ואתון לא תדחלון
מן עמא דארעא ארי בידנא מסירון אנון עדא תקפדון
מדהן

מסרה חלב, סכר, וסגים, ב' מלא דעלא, כול, וי' וחיבק, במכה, עלא, מרום, ס' י'
ל' וס, ה' ר'פ, הנפילים, ל' מלא דעלא, הנפלים, ב' ח' מלא ב' סקר
י'ק, וכהי, ב' כחגבים, ב' מלא, בעיניהם, כולם מלא דמלא, י'ד א קולם, כולם
מלא, ב' וילנו, סקר, אלהם, ד' סקר, לו, כ'ב, נ' ולמה, ב' ר'פ עיני ותלכע ודפי
דנין לעניי אשה, פ, מצינא, מ' ו', אספה, סקר, לנפל, ד' וסקר, סמיס, כולם עלא,
ועפון, כלס סקר, לבז, ה' פסח בלפוח, סלוא, י'ב מ'ל בטרסה, ערה, י'ד בנשתא
ר'ל במדברא כעולה, טוב, עלא, ד' מלכיש, ה' בטרק, ובטובה, עלא ר' ה' יעל
כלס סקר, ו יהושע, י'ל זוגין ומחלפין בעטס, סמריס, ב' ז' אל, ח'ן בללס מחירי,
לחור, כלס מלא, אספה, סקר, ערה, עלא, מחד, סקר, מלא, סקר, ח' אס, ה'
ר'פ עיני, רשינא, מ' ו', אספה, סקר, הוה, וי' וחיבק, ט' צי"י, ב' סמרה,
כלס סקר, סירחו, כולם עלא, לפעון, ד' סקר, ללס, ל'.

ת' ארץ אוכלת וישכיה הוא טופה לה, ונהי בעינינו כחגבים טס, ותשא
כל חטאים כט טופה לה סכהדנין קד, ויפל משה ואהרן סמריס יד, ויהושע
בן נון וכלב בן יפנה טס, לחטנו הם עקידה טער מח.

שלישי ה אסחפין בנו יהוה ותביא אתנו
אשר הוא זבת חלב ודבש: א *
אתעם הארץ כי לחמנו הם סר צלם
מעליהם

רשי
טוענו חומרים או לזו נמלים (רל"ס ונכ"ל סגנים) יס בכרמים כלתים
(טופה לה): ענק, טעמקיס חמה נקומתן: (ח) כל העדר, סכסכרלות
(צ) לו סתנו, סלואי ווחנו: (ד) נתנה ראש, כחכוננו ננמי רישא
נמיס עלינו מלך ורנתיטי סירשו לשון עיל: (ט) אל תברדו, וטו
ולחם אל סירחו: כי לחטנו הם, נאלכלס כלסס: סר צלם, פניסס וסוקס
סמריס

רמב"ן
זרעם צורים ולזרותם בלרעות, אולי ירעם זה ומסוק ופסכס אשר לערסם
לזו יסיס יחמר ופסכס אשר לערסם לזו יסיס צנח עת סקודתס כי
אחי סוקד עון חנות על נמיס וכנחתי חותם עתה שידעו סס סלרץ ידעי'
צלנד אלל לא שיעשו חותם לזרות וכסחזו יריחו לכזולל סס ולל ירעס
לבזור רעה רק בערין תוכסת על חתאי (א) ולמה (ב) מביא אתנו אל הארץ
הזאת לפסול בהרב נשיו וטפינו, (ג) לחיור ונת סלרץ לחמר גס ק
והסלרץ מלכות ורעס כי יסחירו סעס הדבר סוס מנעס מעסי סלל לערו
סמלוחי כן כסטיס דבר חליו ואל כל סעדס כי מעס ולסכרן יעד כס כי
סקר דברו וסערנליס עלמס ססחירו או מנעס מדעסס ססכול ידע עסי
סלרץ מנענריס ונמדדן ססכניס לה כלסר פירס על ק סיד לזעריס סדנס
סוחס לעס כסלסיס דדק סוד, וכסס חמר כנענל סורס רסיצו חותס
דבר ויחמרו סודס סלרץ אשר ה' אללסיס טוחן לעו ולל סלניסס לעללס
ותמדו חס פי ה' וסעסס כי ק לערו חליו ואל סלסן ואל כל סעדס ל'
סלרן

וישכיה, בכל מקום טענרס מלחוס קונרי עמיס וס'ק'כס עסס לעודכס
כדי לסרדס כאלכלס ולל יעמי לל לאלו: אנשי סודות, גדוליס ונכוסיס
ולרדך לחס להס מדה עבון נכית (טמוחלל כ'ל) גכסו סס חמות חרת וכן
(ירמ' טו) וליס מדון חיס מדה: (ג) הנפילים, ענקיס מנמי ססחזאי
וטחלל סנעלנו מן ססמיס ציעי דור חוטס (יוחל סז): וכן היינו בעינרדם.

סלר בני חרס כולם כנענכ כנאלכליס הנמיס, ועתה סזרו לכסלין להס
כנחקס סענקיס כי מחסלס חמרו וגס ילידי סענק רחיו סס ועסכיו ססלינו
כסס לקדל חותס נפילי' וחמרו לעס וסס רחיו חס הנפיליס סלשט בני
ענק וסס מן הנפיליס סקדומריס אשר טענעס עליסס כי כסס סנזוריס
אשר מעולס חתאי ססס, ולמי ססיס ערין ספילי' סכדורות מו כרדע כנולס
סכירכו להס סלנו בני סענק מסיס כדי לירלס ולכסלס ולכך חמרו עתס
והיי בעינינו כסגני' וכן היינו בעיניסם: וטעס (ח) ויבכו העם בלילה
ההוא, כי לעס ערד כזו סמננליס כסלסיס כלסר סלכו מלפמי מסיס
וככקר ססכיעו וילנו כלס על מעס ולסכרן וכד חמר מעס יחרגנו כסלסיס.
כי כסלסיס סיו חומריס דברי כננן וחמרו רנחתי סס ככו כסיס סל
סוס: וחגי חקנע להס ככי לזרות, ולל ידעתי מליסס רנז סנפ'רס' סוליו
זס, אלל מוקדל מלא סוה ויחמקו כלרץ סעד' ולל סלמיט לכדכו ויכננו
כסלסיס ולל טענע כקול ס' רישא ידו להס לספיל חותס כנענכ ולספיל

למא דתגוב למתים: (ד) ואמר נבי לרמי סליד לריש ונתוב למתים:

(ו) גשוי עלן סליד ונתוד למתים:

(ה) ואתרבינו משה ויהוה על אפידון קדם גל בגישתא דבני ישראל: (ו) ויהושע בר נון וקלב בר ימקוד מן סאליל ירת ארעא גועו לברשידון: (ז) ואמר ללל בגישתא למיטר ארעא דרעבנא בה לאללא יתה סבא ארעא לתרא לתרא: (ח) אין רענא רבי אית קנא ואעיל יתנא לארעא תרא ותגניה למא ארעא דתרא עבדא חלב ודבש: (ט) ברם בסיקוריא רבי לא תבמשון ואתון לא

בעל המורים

סלל ז' דברים פשוטו וחדשו שלו: (ג) ובה ז' בעמ' הכא וליד ותי למעל כלמ כן הייס צעייס צביע' זכו נמליס קולין (אולי ז'ל חכו קן נמליס) וכן ז'כ כשריקון וכחו נמליס תוזא סייענ' עה שפירש' עה שטעמ' אועריס נמליס. זכרס כי עאל דכר שטס של נמליס והלא ספוק אורז ותי צעיינו כמבניס וכן (ב) ('וכו') ומשעע כמבניס ולא כנמליס אלא כמו שאמר כלאש שמקדק' רש' ע"כ (וה"פ דקרא צעיימ' היינו כמבניס אכל וכן ר"ל וכמו נמליס היינו צעיימ'ס) ותי כמעל כלמ לפי שאז נגזר עליס סודו עמל. (סחר ללאש דבניו ז"ש ז' צמקריס). כמבניס ז' צמק' הכא וליד יסעניס כמבניס כדאית' במדרש שנק' אחד אכל המון וזק' הקלימ' וכל י"ז מעבלי' כסנני' לינע' כמיה' עמל' סלל חור יוסני' כמבני' שיענו זס כמבני': (ג) לנפל ד' צמק' לנפל צמק. דסה דסימ' לנפל. אשר המלות לנפול לפניו. גם צבל לנפול ותגכס אסס ופלו במדרש. והסימ' לנפול לזרוע שחרב סניס ונפלו גיד צבל גביס ולא היינו לננוט: (ד) איס אל אסיו כסנה ראש ונשוה מלרימה ר"ס צביע' עבודה זרה. כסנה ראש זה ע"ז וכן נעבל אשר ילכו לפניו אשר אוחיוס ראש וזה ססס אשר ע"ז יוס אף כאל אשר ע"ז יוס: (ע) למענו ד' צמקריס ססל וליד. למענו כאלל (יעיניס ד') זה למענו סס הלעיידנו (יהושע ע') צמקרינו נעיל למענו (איכס ס') סס

יונתן

שוקצע צביס לזרועס נמלל שחורסס היה מקדס זס יועל סלס: (ג) נצבל ערי מיכלן ציטין ע"י ערי מדות רעות דמכנוס מדס הוא מיכלל ודיין הכי דמלי מדות הלל כל אשסיס שנעולס יס להס מדות כל אחד לפי ערכו ודיין למרש מדות גדולות דהוה עיקר סקר ועוד שאל' מהיו צעלי מדות גדוליס דאל בקרא שללחורו ספרו מצני ענק שסמה אשסיס גדוליס וחקיסי אס כן על כסרף לכך למכנוס מהס צמבע סחוקסס ומדחוס רשוס מלד ענע סלכר הענדל ספוריס כאלו וסינינו: (ב) ולמקביעסס לכוון סחול לילול וכו' כן הוא דעס הנעולל דמעניס סרף צמלש סרקס ותמלומל וע"פ: (ע) לא סענעון לכוון צעיימ' ענב' דמסכס ענב' (קמ) נעס למכנל וכן צמנוטמ צמס

אבן עזרא

פיכסתי: אכלת יושביה. סהאור' שלה רע: אנשי מדות. כל איס הוא איש ערה רק טעמו מדות גדולות יותר עככל וכן אחסי "לצב ורבים כמו סס: (ג) הנפילים. יקדסתי: מן הגפלים. טעמו וגס אחסי קן אשר יצאו וסס ימורס: (ד) את קולם. פעול "למלל וחסל גס וחסו: (ז) וילכו. ענין נפעל עכפעליס סעניס "כרלסיס לנפעל שלס: (ג) שוב מצרימ. סס ספועל כמז לא אוכל 'קוס ומלך חלקיס "עמו: (ס) ויפל משה. צמנוט: (ו) ויהושע בן נון. סכירזו מעה כחמלל לגודל מעלתו: (ס) כי לחמנו הם. כאלכל כלסס וכן אוכלי עמי אכלו 'לסס: סר צלם.

רמב"ן

סלרן סורס וגס זנת סלז ודנש סיל ורעס מרו אה ע"י ס' סללל ירלו לעלות מעני אמרס כי עז העס ויש צכס לנזור ולהכסיל וכאשר ירש סס ס' אלהיכס הוא סהולך לפניכס הוא ילמס לכס כי אחסי שלין מעניעס מטלס רק מחוקק סעס סיה להס לנפוט צמס ס' כי לה' העלמנו ולא למסרך לומר כי על יהושע וכלז אמר מעה כן כי למע ימענו לסמי ולא יאמינו לעסרכ ועוד כי סס כתיב ושלמל מוכס סריס עשר אשסיס ועליכס אמר וסינו אוחו דכר: ועסס (ס) ויפל משה ואהרן על פניהם. סרלו סכיו העס נופליס לנפוט ראש ולטוב מיד וקנוו סלדיקיס וססחמו ללפס ארלס לאמר להס אל נח אחי מרעו ולא יידי' זנת לכס לטוקע על כן אמר לפני כל קבל עדה ישראל כי להס ססחמו על אשסיס וכן ויפל לאפיו ארלס וססחמו שלס פעמיס וכן וילכו גס אסיו ויפלו לפניו ורני' זולתו: ועסס (ז) טובה הארץ מאד מאד. לכססיס סרנכ לאמר שאינל אוכלת יוסני' כי סהור סוב וסיל ארץ זנת סלז ודנש: ועסס (ס) אך בה' אל תסרדו. כי ירחסכס לחוקק סעס סיוסנ' זה הוא מלד נעס סככד כי לא צכחכס ילחסס מנלריס כי יד' עשת' ענכס להפיליה וסול סצניס סיורסס מעריכס

פירוש על אבן עזרא

(איכס ל"ד י) ע"י אשסיס סייס להס לצב כמיה' כמ"ס צבל כנן סחוק חכמה (מעלי י"ד ל"ג). (צמלסיס ו' ד'). (סס). 'יהושעס כי מה שאמר ספוק מן הנפיליס סר"ל אוחס סהאמר עליכס וגס אחסי כן אשר יצאו כי כאשר ינלחו סייס שמערכסס נחשלס להס וסחוללל כחוללות ילחו מהס צבויס. 'יוסעמו וססל כל העדה אס קולה וסמו אס קלס צבכי. 'כי סרסו לון דנש הלע"ד וילנו להפליס ספוקו טון כפעל ועיין (שמוס ע"ז כ"ד) תפרס"י סס. 'איכס ס' י"ד). "מעלי ל' ל"א). סלפכסס למנו חל למפלל לטק (פ"ד). 'סלסיס י"ד ד'.

ספורנו

אכלת יושביה. אשסיס סהעס סיוסניס זה חקיס חן זה צעציל ענכס ארץ אכלל הוא מעמי שלל ישרו זה אילמי סחוק' סהס חוקי סמוז וססאכר מחי' זה מעמי רוע סהור: (ג) בני ענק. מלד סלז: מן הגפלים. מלד סלס: וכן היינו בעינייהם. כמבני' או פחות מזה וצמניל זה לא קמו עלינו כי לא ססעינו אוחנו וינו צעייכסס לרעו לנו: (ז) וילנו על משה ועל אהרן. סהיו סלוחו סלל להוליס מנלריס ולהלילס מכל אימת מות צמדכר. ואמרו סכל זה נענע כדי לחסס ציד סהאורי: (ג) וסמה ד' מביא אתנו. מה סמלחו לו סססמלל על ידכס להציאנו לכך כי ססצו סהיח כל אלה כחמולל סלחו וסנלחו אוחס צעציל גלוליס צמנרי' או לנסה אחרס כאשר סעיד צמארו וסלמרו צמלח' ס' אוחנו הוליאנו מלרץ מלרי' למח אוחנו ציד סהאורי להסמדינו: (ס) ויפל משה ואהרן על פניהם. צלחותס עעווח לא יוכל לתקון כענין צמסלדין סכנצו עניכס צקרקע כסלל ידעו מה לעשות מלימת סמלך (סכסלדין פ' כ"ג): (ז) הארץ אשר עברנו בה לתוד אהר. למור סמקוס ויסציו כלמרו ורליסס אה ארץ מה סיל וזה סעס סיוסנ' עליס: טובה הארץ. סנה צענין ארץ מה סיל חמי מענידס ססול מקוס טוב מלד צלי דופי לא כמו סהעידו סכרינו צלמרו סעס סיוסנ' זנת סלז ודנש סיל אוכלת יוסניס. וצענין וזה סעס סיוסנ' עליה חנו מעידיס כי למענו סס ולא יעמו עניכס ענדו סק' עדות סכרינו צלמרו כי עו סעס: (ס) אם חשן בנו ה'. אמנס כי סונתס עד מלד סיל צמלחי' סיספודן צנו ס' כלמרו ארץ אשר ס' חלסק דורכ אוחס וסיה אס טעוע סממעו וכו': ורביא אתנו אל דארץ חות. סק' מה סהעידו סכרינו צמרוס לא טוכל לעלות אל סעס. כי אמנס לא יקומומו יוסני' ארץ לקלחתנו כלל. כלמרו ודעו כלכנ עד יעזר עמך ס'. וכן סיה ענל עמו גדר וסוס סל סעס למעו אה עלות סעס עליס: ונתנה לנו. כי רלינו שלל קמח רוח צליס מענינו וסדענת לנצרוס: ארץ אשר הוא חלב ודבש. סיל מעלמס צלחי' ענדות ענודי ארמס כמו צעיריס כענין וכל ארץ צלו ציער וסיה סלך דנש על פני סדיה וס לא ס' אסכר אס סיה צלרן או צלוריס איס דופי: (ס) אך בה' אל תסרדו. אמנס אס מרנו סססיס ארץ לכס צלח' סמכרנכ סהטוב אל סמלדו צכ' כלמרו וסיה אס טעוע סמנוט ונחתי ענר ארלכס וסספת: ואתם אל תיראו. סנה סלל אס לא סמנרדו יציחנו וסחס אל סירלו: כי לחמנו הם. כי רלינו שלך דעססס לספוקסס ענדו כלל כמו שלל יקומומו סלסס עד אוכליו כמו סהעידס רכצ צלמרו ולא קמח עוד רוח צליס מעניכס: סר צלם

פירוש רשבים

(לד) מן הגפלים. הראשונים כדכתיב בבראשית הגפלים היו בארץ בימים ההם: כחנבים. הגמך נראה לגבוה ממנו הרבה כחנבים שהם נמוכים מאד. וזה מוכיח היחשב על חונ הארץ ויושביה כחנבים: (ט) סר צלם סעליהם. אין להם מחסה לחסות בו כי כבר נמנוו כל יושבי ארץ מפנינו משה

מעליהם ויהודה אתנו אל תידאם: ויאמרו כל העדה לרנום אתם באבנים וקבור יהוה נראה באהל מועד אל כל בני ישראל: פ ויאמר יהוה אל משה עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבן: יב אבנו בדבר ואורשנו ואעשה אתך לגויל גדול ועצום ממנו: יג ויאמר משה אל יהוה ושמעו מצרים כיהעלית בכחך את העם הזה מקרבן: יד ויאמרו אל יושב הארץ הזאת שמעו כיהאתה יהוה בקרב העם הזה אשר עין בעין נראה אתה יהוה וענגך עמד עליהם ובעמד ענין אתה הלק לפניהם וימם ובעמד אש לילה: טו והמתה את העם הזה כאיש אחד ויאמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר: הוה אל הארץ אשר נשבע להם

מנחם ומישראל יי פסענתא לא תדחלן מנחם: ויאמרו כל פנשתא למרנם יתהון באבניא ויקרא דיי אתגלי במשפן ומנא לבל בני ישראל: יא נאמר יי למשה עד אימתי הון מרנזין קדמי עמא דדין ועד אימתי לא יהימנן במימרי בכל אתיא דיי עבדית פינייהון: יב אמהונן פמזתא ויאשגונן ואעבד יתך לעם רב ותקוף מנחון: יג ויאמר משה קדם יי וישמעון מצראי ארי אפקתא בחילך ית עמא דדין מפיניהון: יד ויטרון ליתב ארעא הדא דשמעו ארי את יי דשכנתך שרית בגו עמא דדין דיי בעיניהון חזו ושכינת יקרד דיי וענגך משל עלוהון ובפעמנדא דענגא את מדבר קדמיהון ביממא ובפעמנדא דאשתא בליליא: טו ותקפול ית עמא דדין פנברא חז ויטרון עממיא דיי שמעו ית שמעך גברתך למימר: טז מדלית ויקלא קדם יי לאעלא ית עמא דדין לארעא דייקים להון וקמלנן במדברא: יז וקען סגירען חילא קדמך יי פמאדי מללתא למימר:

מסרה מעליהם, מלא, חילאס, ל' ק"ו וד מלא. י לכנוס, ה' דנותה ומלא. חס, סקר, כלאס, ה'. יא עד, י"ז פקוק עד ועד. חנה, מרויטן דמסק סה"ל בסוף. יב אלתי, ל' וסקר. לא יאמיט, פקוק ומי. האסות, ז' כ"כ בזוכה סקר ר"ק ומלא סקר. עשיתי, מלא. יב ואורשנו, ל' ויכ"ו חזו וסי'. חכך, ח"ז. גדול, מלא. ושמעו, מלא. יג ויחזק, ה'. הפליט, ב' מלא. בכתך, ב' וס' כפי. יד אל ינצח, ל' וי' מלא בזוכה. עין צפין, ל'. כלאס, ה'. וענק, ל'. עמד, סקר. עלס, י"ב סקר בסוף. ובצמד, ל' סקר וקדמא דמסק. הלק, סקר. יוסט, מלא. ובצמוד, מלא. טו ושמעו, ז' מליש ועד חס. אחר, ל' חז ומלמי, ז' בנפתך. יכנס, ז' סקר. לכניא, מלא. וימסס, ב'. יז יגדל, י"ד רמתי ולא ינצח גדולה הכנס קם עמד. טז ויאמרו כל העדה, לרנום טויה לל. עד אנה ועיילס לא. ושמעו מצרים עקרים עד פקס ט"ז. והמתה את העם הזה עקידה טעל לר. ועתה יגדל נא כח ה' טעס עד סהלדנין קיל עקידה טעל ו.

טו מבלתי יבלת יהוה להביא את העם וישחטם במדבר: ועתה יגדלנא

י"ד רבתי

חלל יאמרו סכנגדס יכולת להלחם חזל כעד יושבי הארץ לא יכולת להלחם חו היא: (יד) ואמרו אל יושב הארץ הזאת. כמו על יושב הארץ הזאת ומה יאמרו עליהם מה שאמרו בסוף הענין מצלתי יכולת ס' נשזלי ששמעו כי אחס כ' בזון פקדנס ועין צפין אחס מלאס להס והכל דצדק טנה ולא הכירו כ"ז שנתקס אהבתן ומס עד סה: (טו) והמתה את העם הזה כאיש אחד. פמזתא ומנחן: יד לפי יאמרו כבויס אשכ טעמו סמנך וגומר: (טז) מבלתי יבלת חגי. לפי מישני הארץ חזקים וגבורים (בכרות לז) ולינו דומס פרעס לסלמיס ואשד מלכי זאת יאמרו על יושבי הארץ הזאת מצלתי יכולת. מנחן שלא סיה יכולת

כשרים טעסס וחו חיוז טהיס מנך עניכס (קוסס לס). ד"ח ללו טל טל המקום קר מעליהם: (י) לרנום אותם. חס יחושע וכלז: ובבוד ה'. (במדבר רבה) טעק ירד טס: (יא) עד אנה. עד סיכן: ינאצני. ירגזוני: בכל האהות. טעזיל כל הכסיס טעשיתי להס סיו להס להחנין טביטויס צידי לקייס סכטמתי: (יג) ואורשנו. כחברנו לעון סחרכין ור"מ טס אטעס לסטעטת אצות (טמות לז) וטעטת חוסך לגוי גדול טחחס חזרעס (במדבר רבה): (יג) ושמעו מצרים. וטעט חס אשכ סהכנס: כי העלית. כי טעטעס נלשון אשכ וסס רחו אשכ סעלית כסך בגדול חוסס מוקרנס וכטיטעטעו טחחס חוכנס לא יאמרו סטטחו לך

סס סלל על סחומות וכבר כזכרתי זס נעקומת חסריס: (יג) ושמעו מצרים כי העלית בכחך. וישמעו מצרים טחכנס. כי סעלי' כי טעטעו נלשון אשכ וסס רחו טעטעלי' חוסס ככך מוקרנס וכטיטעטעו טחחס חוכנס- לא יאמרו סטטחו לך חלל סכנגדס יס לך יכולת להלחם. חזל לא כעד יושבי הארץ הזאת וחו ויאמרו חל יושב הארץ הזאת כמו על יושבי ומה יאמרו עליהם מה שאמרו בסוף הענין מצלתי יכולת לפי מישני הארץ חזקים וגבורים ולינו דומס פרעס לסלמיס ואשד מלכי לעון רש"י. חס כן יחי' חל יושב כמו על יושב וכן רביס ולפי דמתי אן סרטס למסס רבינו נטענכס הזאת ומפי סהכטעניס סוקימס וגבורים נעלמטס כי טסס סכס חס מלריס דדכר וסמית צבורימס נצטו וסצייל עליהם מוטת גדולות מן סעמיס ונקל זחט צעיי' ס' להכוח דדכר סגבורימס וסחוקימס כדלימס וכסלמיס חזל סכוונה נחטלס הזאת לאמר יטעטו מלרימס ויאמרו כי יס סח צלמיס- כנמן להיל מוקך כי עמימס נמלרימס ונלסלימס: טעמימס פל סחולחט. טעס סוס מוקרנו ולא יכלט לעטו' כן נמנמן ונלסלימס' זמכס יחי'

רמב"ן ופשיטת חס כן חלמינו וסלמינו. ויאמרו ואתם אל תיראו כי לחצו הם. כי גס נצטע ונטיטו טעטעו' יטלו לפנינו כי נטל סחדו עליהם ויניסו חוטנו לחוכלס כלסס: סר צלמ סעליהם. טעגס וסוקס סכרימס טעסס חסו ד"ח ללו טל מוקום קר מעליהם לעון רש"י. ור"ח אשכ כי ללס עני ונכס אשכ סס לל על סללסטימס יאמרו כי נטל סחדו עליהם ולא יקחו מנן ונכס וכוצע להסלך ולסללס כמדנו ויטע פירט. חזל ימכן סכירמח סכחוד למח סטודע כי נליל סחוטס לא סיה' לל לרחס חליש אשכ ימוח טעסס סיה' סו' ללך יאמר ככר קר ללס מעליהם כנגור עליהם מוחס וס' חסו כי סו' ססוכן נקדכנו ועושס לנו נסימס ונלסלחות לעיי' כל רוחס על כן חל סכיראוס. חו יכערו לעיי' מעלה סחין חומס טופלת עד טטופל סכר טלח חסל' כענין סכחוד יסקוד ס' על לזח סחורוס צמרוס וזמור כך על מלכי סלדמס נלדמס ומטורטס נכסר דייחל יאמר ככר קר ככס אשכ נללו ימיז צגויס וס' סעטפיל חוסס חסו על כן חל סכיראוס וקך חמרו נמדרט סיר סעירימס וכו' סללימס חלו סרי חומות וסמלכסימס טלסס כי

יתנת בן עזרא

מב

לא תבדילין מן עמא דארמא איהו דתתא... ספרין דתתא דתתא... ספרין דתתא דתתא... ספרין דתתא דתתא...

בעל דמוריה

אם יבנה ביתו ויבנה ביתו... ויבנה ביתו ויבנה ביתו... ויבנה ביתו ויבנה ביתו... ויבנה ביתו ויבנה ביתו...

רמבין

זהו סגול השם ויחזקו ידי עובדי... ויחזקו ידי עובדי... ויחזקו ידי עובדי... ויחזקו ידי עובדי...

יתנת

עם ציה ופירש' צעט וכמוהו רבים: (יג) וישמעון... וישמעון... וישמעון... וישמעון...

אבן עזרא

כי הנצור אם יחן לו ומגן... ויחן לו ומגן... ויחן לו ומגן... ויחן לו ומגן...

פירוש על אבן עזרא

לפניהם גדול מן היה צדו... לפניהם גדול מן היה צדו... לפניהם גדול מן היה צדו... לפניהם גדול מן היה צדו...

ספורנו

צלם פעליהם: ורחיו שהסכימו... ורחיו שהסכימו... ורחיו שהסכימו... ורחיו שהסכימו...

פירוש רשבים

משפחה שהוביש ים סוף... משפחה שהוביש ים סוף... משפחה שהוביש ים סוף... משפחה שהוביש ים סוף...

י"י מרחק רגו ומסני למעבר מבין שבק לעזר ולמרוז
 ולחובין שלח לדיתבין לאוריתיה ודלא תיבין לא מופי מסער
 חובי אבהן על בנין מרדין על דר תליתי ועל דר רביעי:
 י"י שבוק בעין לחובי עמא הדין בסניאות סבונתך וקמאדי
 שבקתא לעמא הדין ממערים ועד בעין: כ ואמר י"י שבקית
 בסתגומך: כא וברם קנים אמא ומליא יקרא ד"י ית של
 ארעא: כב ארי כל גברא דחזו ית יקרי וית אתותי די
 עבדית במערים ובמדברא ונפיוא קדמי דגן עשר ומנן
 וקא קבילו במימרי: כג אם יחזון ית ארעא די קניטית
 לאבהתהון וכל דארגונו קדמי לא יחזונה: כד ועבדי קלב
 חלף דהנה רוח אותרי עמה ואשלם בתר דחלתי ואעלנה
 לארעא די על לתמן ובגודי יתרכנה: כה ועמל קאה ובגנאה
 יתב במישרא סחר אתפנו ומלו לכוז למדברא ארה ימא
 דסחף: כו ומליל י"י עם משה ועם אהרן למימר: כז עד
 אימתי לבגשתא בישתא דהא די אנן מתרעמין עלי ית
 תרעמת בגי ישראל די אנן מתרעמין עלי שמיע קדמי:
 כח אמר להון קניס-אגא אמר י"י אם לא פמאדי מללתון
 קדמי

מסרה לדני קל"ד. יח ורב חסד, ל' ותלול סקר ונפס. כט, סקר. פקד, ל'
 בעעס צמורה וספר. לזנוס, מלל. על, כלל וי"ו הסגור. שלטים, ס' ס"ק ומלל סקין.
 י"ט קלה; סקתך במלכך ובס"ס האלכך בלפ"י. כגדל, ז' זועק וספר. כשחתם, ל'
 כספי ס'. הנה, ד'. כ כדכרך, י"ג סקר. כא וזולס, מלל וס' ל"ט. וימלל, ז'.
 סגור, מלל. לח כל, י"ג. כב סלסיל, ל"כ ס"ו וע"י. ככד, סקר. אלספי, סלס
 סקר דספר. ובמדבר, ג'. בקול, ג' מלל סגור. כג סלס, ס' ל"ט כספי. ללססס,
 סקר. ירחוס, מלל. כד וימלל, ס' דבש. סנילסין, ז' מלל ז' ידיו. חרסו, ז'.
 ירעסו, מ"ו וע"י. כה והפמלקי, ל'. יושב, מלל. האדכר, כלל ס"ט. כז וידכר,
 כ"ו. מלניס, ז' מלל דמלל. סלסוס, ס"ק וע"ס. כח אנה, סקר.

ת"א ויאמר ה' ברכום לב. וינסו אתי לזנוס יא סלכין מו. ועבדי קלב טוסס
 לה. ער סתי מנילס כג לא גיטין פו ססהדכין ז.

יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: כ"ג עד-מתי לעדה הרעה הזאת אשר הקה
 מלינים עלי את-תלנות בגי ישראל אשר הקה מלינים עלי שמעתי: כ"ח אמר

אלהם

מעט מעט: (כג) וינסו. כעשננו: זה עשר פעמים. טנים זים וטנים
 נתן וטנים צליו כולי כדליתא צנכסס ערקי: (כב) אם יראו. לא
 יראו: לא יראה. לא יראו את סלכין: (כד) רוח אחרת.
 (במדבר ל') שחי ברוח חסס צפס ולחס כלל למרגלים חמר לזכי עומס
 צעלס ולבו סיה לומר הלועת ועל ידי ק סיה צו כס לסחסיקס כמו סנחלו
 וסס כלל סכיו סגוריס סילמר כמותס וכו סנחלך קסמר יסועס (יסועס
 יד) ולסעי חושו דכר כלסר עם לנני ולל כלסר עם סי: ויסלא אחרי.
 וימלל חס לכו חסרי. וזס מוקרל קלר: אשר בא שמה סצרון סנמן
 לו: יורישנה. כסרגומו יתכנס יוריעו חס סענקיס ולח ססס חסר צס
 ולח למרגו יחיינס חלל צמקוס יירענס: (כס) והעמלקי וגו'. חס סלבו
 סס יכרנו חסכס עולסר סחייני עומסס מוסר פט לחסוריס וקטו לסס
 וגו': (כו) לעדה הרעה וגו'. חלו סמרגלים מכלן לערס סכיס עסרס:
 אשר דסה מלינים. חס יסרלל עלי: את תלנות בני ישראל אשר
 דסה מלינים. חסר סנס סמרגלים-עלינס לחוס עלי טעעתי: (כס) חי
 א"י

פח אדני כאשר דברת לאמר: י"י יהוה
 ארך אפים ורחום נשא עון ופשע
 ונקמה לא ינקמה פלך עון אבות על-
 בנים על-שלישים ועל-רבעים: י"י סלח
 נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר
 נשאתה לעם הזה ממערים ועד-הנה:
 כ ויאמר יהוה סלחתי כדברך: כ"א ואולם
 חראני ומלא כבוד יהוה את-כל-
 הארץ: כ"ב כי כל-האנשים הראים את-
 כבדי ואת-אתתי אשר-עשיתי במערים
 ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים
 ולא שמעו בקולי: כ"ג אם-יראו את-
 הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל-
 מנאצי לא יראוה: כ"ד ועבדי קלב עקב
 היתה רוח אחרת עמו ומלא אתרי
 ודביאתו אל-הארץ אשר-בא שמה
 וירעו וירשנה: כ"ה והעמלקי והכנעני
 יושב בעמק מחר פנו וסעו לכם
 המדבר הרך ימסוף: פ רביעי כו וידבר
 יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: כ"ג עד-מתי לעדה הרעה הזאת אשר הקה
 מלינים עלי את-תלנות בגי ישראל אשר הקה מלינים עלי שמעתי: כ"ח אמר

רש"י

צדו להצילם סחטס: יכלת. סס דכר סול: (פ) ינדל נא כח ה'.
 לעשות דנוק: כאשר דברת לאמר. ומכו סדבור: (יס) ה' ארך
 אפים. לנדיקיס ולרעסיס כענלס מוסס למרוס מלחו מוסס לסקצ"ס סכיס
 יושג וכוחס ס' חך חסיס חמר לו לנדיקיס חמר לו סקצ"ס חף לרעסיס
 חמר לו רעסיס יאצדו חמר לו סידך סחחס לרך לנכר כסחסחו
 יסרלל צעגל וצמרגלים סחסלל מוסס למניו צחך חסיס חמר לו סקצ"ס
 וכלל חמרת לי לנדיקיס חמר לו וכלל חמרת לי חף לרעסיס: וקדו.
 לרעסיס: לא ינהה. לסחיק סניס: (כ) כדברך. צעגיל מוס סחחוס
 סן יחמרו מנלחי יכולת ס': (כח) ואולם. כמו חלל חחס חעסס לסס:
 חי אני. לעזון טעועס כסס סחני סי וכנעדי ימלל חס כל סלחך קך
 חקיס לסס כי כל סלסניס סרוחיס וגו': (כג) אם יראו את הארץ.
 ככי זס מוקרל וסוקוס סי חני כי כל סלסניס חס יראו חס סלחך וכנעדי
 ימלל חס כל סלחך שלל יסחלל טני צמנכס סחחס לחמר מנלחי יכולת
 ס' להצילם שלל חמיסס סחחוס כחיס חסר חלל צחיסור לרעסיס ססס

רמב"ן

והזכיר פוקד עון חזות לאמר שאם יראה שלל למסול עונם יפקוד עון
 חזות על צניסס ולחך חסיס יקחס ונחס סחחס סגורס לקצוע לסס צניסס
 לדורות צלילס סזס כי סקר עונס על זרעס. וחמר ר"ח כי צעצור סנלחנו
 חס יראו חס סלחך חסר סלסחי כדכריך ירענו כי מלל סלל כח חריכות
 חף וכן וסלס לו עד סינעס סחחוס סלימס. וכסכן צעיי כי סלימס כסחס

עצמות

עשיתם ימים אלא אין לא דיקא ד' יתון קה"ה דיערין אעבד לכן:
 (כט) בעקבירא דרין יתרון גושקילין על סבוקתה לכל חושבנותה סבר
 עשרין שני זלעלא דאתרעמטון עלי: (ל) בשבועא חמירא דאתון לא
 תתילן לארעא דבסיסת בסיסיה יתכון בה ארום אלתן קלב בר
 יתנה וד'ושע בר נון:
 (מ) דארמית ת ד' בשבועה ז:

(לא) וסלקון דאסתתן דלביא דהן ואעיל יתרון ודעון ת ארעא דקאתון
 גה: (לכ) וסרסון הלכון יתרון בעקבירא דרין: (לד) ובניכון דהן שיען
 בעקבירא ארבעין שנין וקבלון ית חוביכון עד זמן דיסומטן פניכון בעקבירא:
 (לז) במתן יוסף דעלתתון ית ארעא ארבעין ימין יוסא לשתא יוסא לשתא
 תקבלת ית חוביכון ארבעין שנין ותגדעון ית דאתרעמטון עלי: (לח) אגא

הגדית בסיסיר אין לא קרית בסיסיר לכל קני שתא בישתא דרא דאקדסו
 לסדרא עלי בעקבירא דרין וסומן ותמן וסתון: (לא) ונבריד די שדר פשה
 לאללא ית ארעא ותבו וד'עיסור עלודי ית כל בישתא לאקדסו סייב בישתא
 ארעא: (לב) וסתו נבריא דאפיקו סייב ביש על ארעא בשבועא יתון באילול
 תתן פורעי נפקין מן פרתהון ואלתן עד בית לישקרון ואקלן לישקרון עם
 סווינידון ואתקברו במתבא מן קדם ית (לח) וד'ושע בר נוןקלב בר יוסנה
 אתקייסו מן נוקריא דאינון דהליכו לאללא ית ארעא: (לט) ומליל פשה ית
 שתמיא האלק עם כל בני ישראל ואתאפילו עשה לחדא: (מ) ואתקייסו
 בעקרא נקליכו לרשע עומא לסיסיר דא אנדאא סלקין לארעא דאסר ית ארום
 חבא: (מא) ואסר משה מר דין אתון עברין על גזרת סיסרא ד'י אגרי
 לא

בעל המורים

ע"י הריסם. מפני: (לא) ובגילוי י' ימיה (כ"ל חסר היות) שגזירא חוסם
 אל סארן שנסמיה ז'י קדושה: (לב) ונכריס חסם ע' כלשה חסם נכריסוסוס
 מן פטיכו. עלמקם ותמוסו: (לג) מין בל"ס ב"ס סמ"ג סהוא בניע' בחלק' (סהיו)
 (סמיו) בחלק' (מ"י ב"ב ד' ק"מ): (נ) ועליו ב' הכל ואידך. (פ"א י"ד) וחס
 מה יאמר על פליו ועליו ז' סלסל (סס) כי אין ג"י. עעלכו להאיע עבב או
 נמעס

יונתן

סוכה י"ד ס"ד ד"ל וכ"ל ח"ן. ל"א ד"ל בזים פטינו וממלא: (ב) מוכרי ב"ב
 ממלא רעיו ועבוקר סהם פולעים: מן פמסון מינוע מן פטיסיה: וכלנין לישיהון
 עם מוכינסון דלל ס"ד כדעס. כ"ל סהלשון ככס לעבור אלל שייכסם לנשון ואלל
 הלשון עם סהק סלהס חכו מוכינסון כי פגוסס אהוק למיך הוא פטינול למוכינס
 וק"ל: (ג) וזיהי לא חללה לכוון סוסיק מלס לכוון חלקן זיה דלל סהמא מוסמס
 לב

מך שולחי דנה סלרן רעס שיש דנה ססיה פונס: דבה. סלכ"ש נלכו:
 (ב) במגפה לפני ה'. נלותס מיתס סהגונס לסס ודה כנגד מדה סס
 ססולו נלסון וכסמכנס לכונס עד סכורס וחולעים יולחין מלסוסס וזלחין
 לתן סכורס לכך נלסור כמגפס ולל כמגפס. חכו לגני כ'. נלותס כרלוי
 לסס על פי ערותיו על סקדוס כדוך כווס ססול מחד מדה סכד מדה:

רמבין

נעבור גדול מעלת יחסו נכמה ונעבור כי משה וחסרן סללו על פניסס
 למי כל קבל עול זמי ישראל לנשחן לו סיס סדנד כחלן גס לחסרן
 וסל' למסס אומר אליסס טי פול סניקר כמגפס: וסעס (כס) אם לא
 באשר דברתם באוני. חס כחטר דכרתס מן לא חקסס לכס כעסס מתיס
 וק דק הלשון לא חל עגריס רביס עמקי ססס וככדיל לטון אסר לא סממע דכריס'
 חס לא חליסס סלסחין ססס יסמעו חלן וכן חס לא כחטר דומיח מן סיסס:
 (ב) סמציאי דבת הארץ רעה. ככר סירסחי כי ענשס סגדול סיס כעכור סדכס
 סויליח כי חרן חולכלת יסניס סיס וסס סקר נמור ססיל סיסס מללס פמיס
 רביס כמו סמכוס זיסועס סס וכל מתיסס עמס עם רכ כחול אסר על
 סמס סיס לכדו וסוס ורכס רכ מלד ונחורס וסל גויס רביס מסיך סענע
 גויס גדוליס ועמיסס סיס סיו מפליגיס כמחק ססס כי ענ ססס כי חוק
 חול מלד ולל סססיו על דכרי מסיס סלמל לסס סמעס חול חס רכ חל
 לטון סוללח דכריס סכס מלקייס חל חלדס לרער כו כמו דוכס ססחי יסניס ויסנס לרעס לכך כלמל מולחי דנה סלרן רעס סיס
 דנה ססיל סוכס וסנס כחכז ומולח דנה חול כקיל ולינו לטוכס להולח דנה על סלרן וכן ודנך לא סכוכ חל כל דנה לרעס וזיכיר דנה רעס
 לססליג

פירוש על אבן עזרא

(י' עיני ל"ס י"ג). כי סס לל סר רכ חמרו סלסח סלסיס וגו'. סלעל דכרי. ימי סול סגורס סלחיל דכרי כמו חס סניל (לסלן ל' ו') עיני סכר סדכר וסיוסר.
 וכן יוסר סלסכחי (דען סייך כרעכין. דלס חלודס כרעכין). יכ"ס ר' סחד. וכפיכ סקריס וככדו ד' נלסס. ס"ל סל סלס קן כל סלד. ס"ל סל כפון סרעכיס סנה
 עיני קן כל סלד. כי סגזיר סיסס על סלד ס' סנה חלודס ככר ונחמסווס. כי כולס ססו סוף סלרעכיס סל סלל
 ז' סל סלס סדכס גרמו מלונס סלדל על ססס. לכוור ססס סקדיס כלל ליהסע עכור סקדיס ויסס. ומסס סקדיס יוסעס לככז כעכור גודל מלסחו כל"ס
 עסוק

ספורנו

סעלג' מליני עלי סמעחי וחסיס פני לענסי. לסיקך: (כס) אמור אליהם חו אני נאם ד' אם לא. סחי סלילונ כמקוס ח'יו כלומר כי חונסס כלח'ס
 דכססס כלח'ס כלמכס. גל. כעכר. קוס לו ממו. וסלמככס עכור וסעניו יסיו. לז. וכן לעכנל' כלמכס חרן חולכלת יסניס חול ססכל יתקייס ככס:
 מן אעיסה לכב. כולוני' מלסח'ס' דכוס כעכז עס ססעיר סמסור כלמרו ויסל יוד לסס לספיל חותס פנדכרולספיל זרען כגיס. וכן יוסקלל כלמרו וגס ח'י
 סלח'ס יד' לסס כמכר לספין חותס כנו': (ג) ונשוואו את אוחיכם. סעלד'ס' כי כלמכר' כחכס רלס: (ל) כמספ' דימי. ססל'כר. כעכ'ס' לכלוס חס
 סלסל ככסס: יום לסנה. חסע' כלל סל כל סנה כמכור כעניס ס' כלח'ס: חכירו וסס רכ כעול סלמון סלי כעכרס מתי כלמרו ונלסלס כעכר
 כי על קן סלל'ס מלח'ס ס': (ב) ודאנשים אשר שלח משה. ססיר סלמני' חללו וסססו לו ללחייס: וישובו וילינו עליו את כל העדה. ססס
 כקלדרי' ורלחי ססס כסלמרו כי חוק חול מוננו וסס על סלרן כדי סעכור ססיו סקוני' עסוקי' כלמנו' ויליחו סס חל ססמון דנה
 על סלרן. חל סיו יולוי לעסל' ככרי סקוני' סידעני' ומכירי' כעכרס: (ג) וסמותו האנשים מצאי דבת הארץ רעה במגפה. כלח'ס מנסי סלמרו
 לס

פירוש רשבים

סעסיס כלכיסוני: ול' רעים כמכר. סמסרנסיס כעין סרעה סגאן סהולכיס סגה וסנה כלוסר שיסלסלו כמכר לכאן ולכאן. כך נרוא
 כעני: (ל) ודאנשים אשר שלח משה. ואחר ששלחם וישובו מארץ ישראל ואחרי כן וילינו אחרי שובם ככתוב לסעלה. עתה ויסונו וגו':
 דבה. מן דוכב ספתי יסניס. כמו מן באכור רשעים רנה. רנת רשעים סקרב. וכן כי היתה סבה סעס ה'. מן סוכב. סבה: (ס) אל סמקום
 אשר אמר ה'. וננו ללכת שם לירש את הארץ: כי חמאנו. כמסר סלמינו לעצת סרנגליס:

מתן בן עזרא

לא תגלה לזון: (עב) לא תתקן ^{אדם} ^{לית} ^{שכינתא} דדי שריא גיניכה ושריא
 וישקנא ועני יקרא למתיו קטילין ^{ולא} ^{תיתברין} ^{קדם} ^{בעלי} ^{דבביכון}:
 (עג) ארום עסקאי ונגעאי ^{תמן} ^{וישיבין} ^{קדעבון} ^{ותתרטון} ^{קטילין} ^{בחרבא}
 ארום סן בגלל דחבתון סן גתר פולחנא דדי בגין סן לא דדי סיקרא דדי
 בסערכון: (עד) ואחריו בןשיקא קדם קריאתא למיסוך לריש טורא גרם
 ארום דביה קריא דדי ומשאה לא חו סגו טשוריתא:
 (נמד) ויעטלו חריו: (נ)

(סד) תתת עסקאה תבענאה דתיב בטורא דדיא יקטילו תתון ושיצאונן
 וחריונן עד שציו: (טא) וקטילי יי עם משאה למיסוך: (ב) סליל עם בני
 ישראל ותימר לזון ארום תיעלון לארע סותכניכון האנא דתיב לזון:
 (ג) ותעבדון על סדקתא קורבנא קדם יי עלתא או נקבת קורשיא לפרשא
 נדא או ברתא או בזון סועדיכון למעבד רעתא דסארי עלמא לאתקבלא
 בענא קדם יי סן תורי או סן ענא: (ד) ויקריב נקרא המקרב קרבניה קדם

בעל המורים

בענא סלו פי ס' כנול וכלו והונקן לא היו חלל הוא וכערו וכלסו: (מד) ויעטלו
 נגשי' ללמחר זאיכה חלו דלמך מן המעטילי היס: (א) ועשיתם אשה ליי סעך
 מעתה נכסים למלמטה וכן בעמסא חשך ילא לעניס סעך לפניהם מיד מל' קרננת
 כל

רשי

(עב) ויבתום. כעו (דברים ט) ואכות אותו מסון מכה אשר מכה:
 עד החרסה. שם המקום נקרא על שם המורע: (ג) כי תבאו.
 עזר לכם שיכבדו לארץ: (ד) ועשיתם אשה. אין זה טורי חלל כשתבאו
 עם ומעלה על לבכם לעשות אשה לה: ריח ניוח. כסת רוח לפי:
 ללא נדר או בנרבה וגו'. או שחטטו האשה בעניל שנת מועדיכם
 ששיצתי אחכם לעשות נמועד: (ד) והקריב המקריב. תקריבו נכסים
 ומנחה לכל נהמה המנחה כליל והסמן כליל בתוכה וסיין לספלים כמו

רמבין

להלמי: ובעם (מח) למה זה אתם עוברים את פי ה'. אינו נזכר
 נמדנר הזה יתלו עבדים אשר חלל יאמר למה חכם עוברים את פי
 ס' כי הוא היה חלל חעלו כלולול חעמו לפני אויביכם וכן חמד נמשכה
 שרה ותהינו לעלות הכרה ויאמר ה' אלי חמור להם לא חעלו ולא חלסמו
 כי איני נקדכסם ולא חננפו לפני אויביכם: ובעם והוא לא תצלה. זו
 שחכם ששים לא חללס לטון רשי'. או הענדה פי השם אין זו הללסה
 לטון ר"ח ועל דרך האמת היא מחללסת: (ג) כי תבאו אל ארץ. אשר
 שהשמים את הנשים שיצאו אל הארץ השלי להם חורח הקרבנות שיקריבו
 נכסים צדוכם לארץ. וחולי היה זה עתה לנחמם ולהנחיים כי היו נושאים
 לאמר מי יודע אם יהיה לאורך ימים לקוף ארבעים שנה ואם יחסאו גם
 הנשים ולכן ראה הכהן לנחמם כי נלוותו חיים צמלו' הארץ הנפיוסה חגלי לפניו
 שיצאו וירשו אותה והנה היה נכסים בארץ בעשותם עולות וזמנים כי נמדנר
 לא נחסיצו נכסים לזד חממיד שנאמר זו ונפך ריעים הסין יין לכנס
 האחד כי שם נאמר תחם אוכל עווד לפני ה' אשר חווד לכם שמה לדד
 אלץ שם וכן הכהנים נחמוכה שכלס לא כצילו נכסים. וכוונתו נחלקו
 סה ונחם שאלמדו נכסרי זח הכחוד ללמדך שכל נחסיצו נכסים חלל
 עניאסן לארץ וליך וכו' ועם שאלמדו שאל נחסיצו היסיד נכס' חלל
 עניאס' לארץ וליך והסלים עוד חל ויהי על החלה שאל נהגה נמדנר
 כי יאסרועה והמעשר צדוע שאל יכהנו שם כי הם מרנס הגוי וצטולה

לא חללס חלל חללס דק לסס היס לא חללס ויאקופי חללסו על הסכיה והדמים
 עסיקין בדק ל"ה מ"ג וע"ש: (מד) נחמוכה קדם קרילסס דכס מלס ויעטלו מלסון
 חולס כי חוסים סלס"ע שחלסו' וכליו כמי ויאסלו וי"ס כחכסועל גם כי מדס
 כד"ח

יונתן

לכבש האחר. על כל האומר
 למשלה סוף מוכב על סמנסה ועל ססמן ועל סין: (ו) או לאיל. ואם
 חיל סיל. (מנסות חל) וכוונתו דרשו חו לנכות את סלסנס לנכסי
 חיל (סכס ט): (ז) אשה ריח. חיס וחסדי חלל על סמנסה והסמן
 חלל סין חיו חסה שחיו כיתן על חסס: (ח) או לשח. בין ססוף
 כנכסים בין ססוף לעוים כנש וסח קרוים נתוך עמס: איל. סן שלסה
 עשר מדס ויום חסד: (יג) כמספר אשר תעשו. כמספר כהמות אשר
 תקריבו.

אבן עזרא

לא חללס חו הענדה פי השם אין זה חללס: (נג) כי על כן שבתם.
 הוי"ל ונחם כמו כי על כן לא כמחיה: (מד) ויעטלו. מנזח עטל
 ונפך 'סעטס שעלו חל בעטל: (מה) ויבתום. חמד רבי מנס סכין כמסרדי
 ז"ל כי סיס רכיו לסייתו ויכיתום וכן וידנקו גם העם והנכון נעמי ססוף
 מפעלי יכסל וסיל מלס זרה: עד החרסה. שם מקום ויס חומרים עד
 ססחיוסים: (ס) כי תבאו אל ארץ מושבותיכם. כמנכס זחח סעטס
 נענו: סנחלסו ויחלזלו לנחס הנשים להויעס כי יצאו אל סררן והלנון
 נענור סנחשו קיל כל ספדי וסחאו ונכלס לסס נענור חללס מנס אשר
 וכן חסנו והעד ונכלס לסס וסולך להיכיר משפט מנכות כל עולה חזק
 ונפוך והננס אשר סעטס ציד רמה נח לעמסיסם. והוכיר דכר העקוסס
 כי עטס ציד רמה ומרוב סמלס ססס על ישראל סס חליצה לוכר שכל יעסה
 חלסס ציד רמה חו שכל יסכס: (ג) ללא. לפדס וכן והסלס יי 'ואם
 הוא צ"ח כי חויותו סר"י מסלסות: (ט) סנחה סלח. עערון לוסד
 מן צ"חל: (יח) שח כבשים. קלו עיסי וכן סירס 'נפוך לכנס סלסד
 חו חס סקרי חיל סחא מנחמו כפלים כי סכנס סגל סקן. ולח סוכיר עס
 סן נפך 'מנס והוכיר סלמים נענור שכל חוכירו נחלסו ומנסס סכל
 חסד: (יג) ועסס כמספרם. על סמנסה והסמן והיין: (יד) או אשר
 בתוככם
 לארץ. ויס עוד סנוי חלס על דעת רכזיטי סנחסיצו צחלה כסנכסכו
 לארץ

פירוש על אבן עזרא

(פסוק ו'). (נדרשאים ל"ח ב'). (י' עינים ל"ג יד'). והנה ש"ס ה"ף ונתתי סמכות סייק וכן וי' ויקי' ויהי' ויכנסו
 מעשר קטן ומיין הספל. נחמוכה כח. (סמון פ' ד'). כ"י דק לזן נקד מנס סלח
 ר"ל חסר עזכר לכנס חלסד פי' חו חס הקריב חל. סכנכר חוכיר דננס.

ספורנו

הס שתקבל ארץ אוכלת יושביה. והנה פעולה חויר הארץ היטה להם לזרע ומחו חק: (מח) למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלה. כי נזלמן
 זה סכיו סוטלי לא לחלזון והנחח ענמכס חלל להכעיס: (מד) ויעטלו. חקוק לכנס כענין ויסזק לז סעסה ולא סמס חליס': (מה) וירד העמלקי.
 ונח המיסוס לעלות: (ג) לעשות ריח ניוח. והקריב המקריב. ססס עד סעגל סיס סקדנן ריס פיוס צולת מנכס' וכסכי' כענין כסכל וננס ונח' ונח' כסס
 וכענין וסלסס חס נכרי צני יסרלל ויעלו עולות ויסצו סעלי' לה' פרים לא חלס חו ונחסיסס בעגל סררין מנכס' ונככי' לעולת חממיד ססוף קרנן לזכר
 ומלז

פירוש רשבים

(סא) והוא. דרך זה לא תצלה: (עב) כי על כן אשר שבתם. כמו וכל יש לו נתן בירו. שהוא כמו וכל אשר יש לו. (מד) משו. מנורת לא ימיש:
 כתרומת

אשה רחמייה ליהוה כאשר תעשו
 כן יעשה: ^ט תקהל חקה אחת לכם
 ולגו הנר חקת עולם לדרתיכם בכם
 כגו יהוה לפני יהוה: ^י תורה אחת
 ומשפט אחד יהיה לכם ולגו הנר
 אתכם: ^{יא} וידבר יהוה אל
 משה לאמר: ^{יב} דבר אל בני ישראל
 ואמרת אלהם בבאתם אל הארץ
 אשר אני מביא אתכם שמה: ^{יג} והיה
 באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה
 ליהוה: ^{יד} ראשית ערסתכם חלה תרימו
 תרומה בתרומת גרן בן תרימו אתה:
^{טו} מראשית ערסתיכם תתנו ליהוה
 תרומה לדרתיכם: ^{טז} וכי תשגו
 ולא תעשו את כל המצות האלה
 אשר דבר יהוה אל משה: ^{יז} את כל
 אשר צוה יהוה אליכם ביד משה מן
 היום אשר צוה יהוה והלאה לדרתיכם:
^{יח} והיה אם מעיני העדה געשתה
 לשננה ועשו כל העדה פר בך בקר
 אחד לעלה לרית גיחה ליהוה ומגחתו
 ונסכו במשפט ושעיר עזים אחד
 לחטת: ^{יט} וכפר הפהו על כל עדת
 בני ישראל ונסלח להם בישננה הוא
 והם הביאו את קרבנם אשה ליהוה
 וחטאתם לפני יהוה על ישננתם:

לדריכות ועבד קרבן דמתקבל ברעוא קדם יי פסאדי
 תעבדון כן יעבד: ^{טו} קהלא קמא חד לכו ולגורא דהגיד
 קים עלם לדריכות פותכו פניורא יהא קדם: ^{יז} או ריתא
 חדא ודינא חד דיו לכו ולגורא דיתגיד עמכו: ^{יח} ומליל
 יי עם משה למימר: ^{יח} מלל עם בני ישראל ותימר להון
 במעלכו לארעא די אגא מעל יתכו לתמן: ^{יט} וידי
 במיבלכו מלחמא דארעא תפרשו אפרשותא קדם: ^{יז}
 כ ריש מצותכו חלתא תפרשו אפרשותא פמאדי מפרשו
 מן אדרא בן תפרשו יתה: ^{יח} כא מריש מצותכו תתנו קדם
 יי אפרשותא לדריכות: ^{יח} כב וארי תשתלחו ולא תעבדון ית
 כל פקודיא האלון דיימליל יי עם משה: ^כ ית כל די
 פקיד יי יתכו בידא דמשה מן יומא די פקיד יי גלהא
 לדריכות: ^כ די וידי אם מעיני כנשתא אתעבדת לשלו ויעבדון
 כל כנשתא תור בר תורי חד לעלתא לאתקבלא ברעוא
 קדם יי ומגחתה ונסכה פדהו וצפיר בר עזי חד לחטאתא:
 כה ויכפר פהנא על כל כנשתא דבני ישראל וישתבק
 להון ארי שלחא הוא ואנן איתואו ית קרבנהון קרבנא
 קדם יי ותבותרון קדם יי על שלותרון: ^כ וישתבק לכל
 כנשתא דבני ישראל ולגורא דיתגיד ביניהון ארי לכל
 עמא בשלחא: ^כ ואם אנש חד יחוב בשלו ויקרב עזא
 בת שתה לחטאתא: ^כ ויכפר פהנא על אנש דאשתלי
 במתבה בשלו קדם יי לכפרא עלוהו וישתבק לה:
 כט וציבא בבני ישראל ולגורא דיתגיד ביניהון אוריתא
 חדא

מסרה חטא, סקין בליכי, פו חטא, ג' עולם, מלל, לדמיס, סקר ג' וי.
 פו ומשפט, ל' הפל בקמן כדון מוכנס, יח דכ, יג דמיק, חלה, סקר, גזלכ, גזלכ
 סקר ו' יי ש' בלככ, ל' הקמן הוא קלה לכן חין טו עמ, סריו, מלל, חרחה
 מלל, כ' רלשים, כ"ס, עמסכס, ל' סקר דסקר, כסרומ, מלל, גק, סקר.
 כא מלשטים, ה' סד סקר א' ו' מלל, מלסכס, סקר י'ק ו'מ' ו'מ' סקר.
 לדמיס, סד מן ה' מקומס דעשרס עמילול ל'ל פסחא ל'ס' כג חליכס, כל א'
 מלל גמ' א' כד חס, צמוכס, מעיני, ד' כעסס, י' לריס, י' ל' לחס, י'
 סקר א' כה על כל ו' כסיכרל, הוא, וי' ויכר, הציח, מלל, חטא, סקין
 כגול, ענגס, ה' צוול לכד, כו וסקריצה, מלל וסד סקריצה ענגס, כח סנגת,
 ל' צספח, ספ'ל חנה מסיק ולכן חכריס כפי, לכפר, ה'
 ת' א' כאשר תעשו כן יעשה סס פ, הקהל חקה אחת לכם קדושו יי כס
 כנר ככיוס סס, ורה' עמחוס ק, בבאכס כמנוח כה דה מ, ורה' באכלכס
 סוכה לה פמסיס לח מ' הוהר פ' דצריס, מלחוס פמסיס לו מנחוס ע, ראשית
 ערובין כג פמסיס לה מנחוס פו ע חולין קלה עטילה פו, טראשית מנחוס ק,
 לדורותיכם ככיוס יג, וכי תשגו ענה סע הריס מ, אשר צוה ה' סריס
 סס, מן היום אשר קדושו כע הריס מ, ורה' אכ פמסיס כד כמל ד הריס
 פ' ז ח, כמספס הריס יג צחסיס ג, והם הביאו את קרבנם זכסיס על, די
 לכל העם הריס מ, ואם נפש אחת יצווח מ, וכפר דבהו הריס ז מנחוס
 עד קט, תורה אחת ענה סח קנב יצווח ע הריס ח ככיוס ז ג.

ו ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגו הנר פתוכם פי לכל העם בשננה: ס
 שביעו כו ואם נפש אחת תחטא בשננה והקריבה עז בת שנתה לחטאת:
 כה וכפר הפהו על הנפש השננת בחטאה בשננה לפני יהוה לכפר
 עליו ונסלח לו: ^כ האזרח בבני ישראל ולגו הנר פתוכם תורה אחת יהיה

רשי
 חריזה חלל לחטר ירושה וישיבה חף כלן כן חלל ח נאמר כס צנולס
 משכנכו כה וחללו מלמטה נחמידי צמלס: (כ) ראשית ערסתכם.
 כפתורו כדי עיסותכם שחתם תילין ללוש צמדכ וכמה סיל (סענות יו)
 וימורו צמער עוגג, לגבלת (וישיעורו מל צלילס וסענס צלכ) חריש
 מלחמיסה כלוער קדם שחלכו עמנה סלה חטת חרימו חרוסה לסס
 ס

לכם לעשה בשננה: והנפש אשר
 תעשה בך רמה מן הארץ ומן הנגר
 את ידונה הוא מגדף ונקרתה הנפש
 ההוא מקרב עמה: כי דברי יהוה
 בזה ואת מצותו הפר הקבת | תקבת
 הנפש ההוא עונה בה: פ | יהיו
 בני ישראל במדבר וימצאו איש מקשש
 עצים ביום השבת: ויקריבו אתו
 המצאים אתו מקשש עצים אל משה
 ואל אהרן ואל כל העדה: ויניחו
 אתו במשמר כי לא פדש מהיעשה
 לו: פ | ויאמר יהוה אל משה מות
 ימת האיש רגום אתו באבנים כל
 העדה מחוץ למחנה: ויצאו אתו
 כל העדה אל מחוץ למחנה וירגמו
 אתו באבנים וימת כאשר צוה יהוה
 את משה: פ | ויאמר יהוה
 אל משה לאמר: לח דבר אל בני
 ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת

קדא ידיו לכוף לדיעבד בשלוי: ל ואנש דיעבד פדש גלי
 מן ציבויא ומן זיוריא קדם יי הוא מרגז ושתצי אנשא
 יהויא מנו עמה: לא ארי על מימרא דיי בסר וית פקודווי
 אשני אשתצאה תשתצי אנשא יהויא חובה פיה: לכ דח
 בני ישראל במדברא ואשבתו נברא פד מגבב אעין פוזמא
 דשבתא: ל וקריבו יתה דאשבתו יתה פד מגבב אעין
 לות משה ולות אהרן לות פל פגשתא: לו ואשרו יתה
 בבית מסרא ארי לא אתפרש להון סה דיעבדון לה:
 לה ואמר יי למשה אתקמלא יתקמל נברא מרגם יתה
 באבניא פל פגשתא מברא למשרינא: לו ואפיקו יתה פל
 פגשתא למברא למשרינא ורגמו יתה באבניא וכמת
 פמא דיי ספרד יי ית משה: לו ואמר יי למשה למימר:
 לח מלל עם בני ישראל ותימר להון ויעבדון להון פרוספרין
 על פנסי כסותהון לדריהון ויתגון על פרוספרא דכנסא

מסרה ל ביה סויל נקמן. רעה. ג. סויל. ויז חוילק. עקב. ג. לא כי נמסר.
 דכ. פוק. זכ. ס. הפ. ג. הכל. ג. סויל. ויז חוילק. עונס. כ. לא ענין
 וזמון סר פן לז ענין ולא זמק. לב נקשת. סכ. לו ויקיבו. אלה. שכלאס
 לו ויכ. סו. וי. אס. סק. מקש. סכ. לו ויקיבו. אלה. שכלאס
 לו ויכ. סו. וי. אס. סק. מקש. סכ. לו ויקיבו. אלה. שכלאס
 לו ויכ. סו. וי. אס. סק. מקש. סכ. לו ויקיבו. אלה. שכלאס
 לו ויכ. סו. וי. אס. סק. מקש. סכ. לו ויקיבו. אלה. שכלאס

ותא והגש אשר תעשה טו. קח טע קיב יצונו ע סהלרין כע כריסות ג סריס
 ס. את ד' הוא מדרש סהלרין ל כריסות ז. ונכרתה סהלרין סד. כי רב' ה'
 ביה זככות יד סהלרין סג סבשט. ג. דברת חבת ימאל לו: סהלרין סד כ
 ביה כריסות סה. וידיו בני ישראל סג סג לו סכר סויל סמל סה. סלכ. סמל
 אתו סהלרין על. כי לא פדש סס על. דבר אל בני זככות יד סמל סה.
 ועש' להם זככות יד סה ע יצונו ד סמל סה. על כנפי סס עכ סולין קלו.

על כנפי בנדיהם לדירתם ונתנו על

ציצת
 רש"י
 זו ולא סיס מלקוטס חף משמלאכו וכתיו: לו: (לד) כי לא פדש סה
 יעשה לו. (ספר סהלרין סס) (לא סו יודעיס) נלחו מיס ימות סלל
 יודעיס סו ססמלל סג סמיס: (לה) רגום. סל'ס נלכו וכן סלך
 סלכיו וכן זכר וסמור: (לו) ויצאו אתו. עכון סניס ססקילס פון
 וסוק מנ' (ססלרין עכ): (לח) ועשו להם ציצת. על סס ספמלי'
 סתליס סג סו (יסוקל ס) וקסי נליס חלסי ד'ל לליס על סס
 ורליס אוסו סו (סיר ז) מלין מן ססרכיס: תכלת. (מסכות עכ)
 נכע

ספורנו
 סמלס לל סעסו חוסן סמלס חסר דכר ס' חל עסס כי סו ס' ח' סקדיס ללן ידעס חלסו סלסו חכ' ס' חלסיך. וכן סמור ז'ל סמוריס נערכיס
 כסופר נל סמוריס כלס: (ב) את ה' הוא מדרש. ולין לו ספרס נעולס סו חלילו נסוסס סעסס מירלס עונס עד סיעוס. ולסיך לל סופילס
 ססוסס

רמב"ן
 ססס לכס ניד מסי סלל סעסו דכר מכל מי עולס חסס סקריכו סקרכן
 סו ולכן לל סוכיר נלון חלסר ילסר נקרכוס ססוסל סלס סכל מלס
 ס'. וסס ז' כסי עסמנו סו קרכן ססוס לכל סמוריס נסונג כון ססולך
 וכדכ ללס מן סלסוס לעסוס כסס ולל יכס לסיס נללל יסרלל בלל
 וסיס כל ז' נסונג כון סיסיס ניסוד נסיוק סססס לנין כגוריס וכסל
 כון סיססו סככר עכר זמן סמוריס ולל סיסס לדוסוס עולס לו סילסמו
 כון סככר נספרי עסיי מי חמר סקורס לל נספסס וסורל סככר חכו לל
 עסיס ולל נסולין סככר כענין סכו יסרלל חורמריס וסולליס חל יסוקלל
 סלסמו וסורו חלי חססיס מוקי יסרלל וסו ללני חמו לו ככיו יסוקלל
 סכי עכר סעכרו רכו לל ילל עכסו וכו' חו סיססו חל סמוריס וככר
 חירע ללו כן נעוטיטו כי ימיי מלכי יסרלל כרססיס כון יככפס סססו
 כו ססס סמוריס וסמלס לעריי. וככר נל נסכר ערלל בלככי ימי סמי
 חסו

סעירס וכו קכע לס סעירס: (ב) ביד רסה. נחיד: מדרש. מוקד
 כו (יסוקל ס) וסיס סרסס וסוסס (יעסי לו) חסר נדפו כערי מלך
 חסור ועוד דכר נסויס מלון למכך חל ססס ססו נככ (ססלרין
 לו): (לח) דבר ה'. חככר ע'ל עסי כגוריס וססלר ימי מסי: ענה
 ביה. כזון סעוס סג סלל עסס ססוס: (כ) יהיו במדבר וימצאו.
 (כיוסו-ז) עסוס סל יסרלל דכר ססוס סלל סמור חלל סג סלסוס
 וסעירס נל ז' וסללס: (ג) סמלס אתו סקשש. (ססרי) סססור

מכוסר נמח סמסיס זככח סדין וסוכיר ז' נעכ'ס חלל נכר ויקרל
 נסלר סמ' סוכיר עסו' רניס לפי ס' לפסי' ח' עכוכ' (כו) וסוכיר
 ולגו רגו. כי סגריס נססל חכ וסכסליס חמיד וסכסליס חל יסרלל
 ולסרסס סולס סוק חסריס ענין סוקשש כי סיס כזון חכ ססר עעסס
 סעמו סססו ולל סעמו מי סטיס ססס חלל סעמו ססו חו ילסר סססו ולל
 סעמו מלסו כונ ססוכיר חסכ סלל לעסוס כי סעניסו נלל סעסס יקרלו
 מלס כון סלסר כי סססל נסונג מכל מלס ס' חסר לל סעסס וככ סיוס
 סקרכן חכ נסונג סמרי מוסכ מן סקרכן חלסור נסרסס וקרל כי סס
 מייד ללכיל עכ לססס. וכלן ער לעולס וסעיר לסססל ועל כן סולרכו
 רכוסיו לוור סו סקרכן על סגס ע'ו. ולסון ססוס סלל נוליל חוסו
 עססו וסעמו ילסר וכי ססו מכל סמלס וסעכרו על כל מי סטיס

צִיצַת הַקֶּנֶף פְּתִיל תְּבִלָּתָהּ: לֹא וְהָיָה
 לָכֶם לְצִיצַת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וַחֲבַתֶּם
 אֶת־כָּל־מַצּוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא
 תִּתּוּרוּ אַחֲרַי לִבְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם
 אֲשֶׁר־אַתֶּם זָגִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
 תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מַצּוֹתַי וְהָיִיתֶם
 קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם:

הוֹצֵאתִי דַתְּבִלָּתָהּ: לֹא וְהָיָה לָכֶם לְכִרְסוּפְדִין וְתִתְחַוֶּה וְתִדְרִיבֶנּוּ
 ית כל פקודיא דיי ותעבדון ותהוון ולא תפועון בתר הדודור
 לכבון ובתר תיורעניכוון דיי אתון מען בתריהון: ם גדיל
 דיתקדון ותעבדון ית פקודי ותהוון קדישין קדם אלהבון:
 מא אגא יי אלהבון דיי אשקית יתכוון מארעא דמצרים למתני
 לכבון לאלה אגא יי אלהבון: ם ם ם

א ואתפלג קרח בר יצהר בר קרת בר לוי ודתן ואבירם
 בני אליאב ואון בר שלת בני ראובן: ב וקמו
 לאמו

ספרה מחיל מלא. לש ורואיס, מלא. שמו, ספר. חם כל, ב. ספר, ספר.
 ספרו, י. מלא. עיניכם, מלא דפלא. זנים, ספר. חסריהם, מלא. ם פלטיס,
 חד ויו. והייסם, מלא. קדשים, ס' ו' י. מא אגא, ב' כ' ם נעסס ונמורה. כולסי,
 מלא. לכוים, מלא. אגא, כ' כ' ס' ס' א וצניס, מלא. אליאב, מלא. ואתן,
 מלא.

ת"א רבנא פתיל נכוסו כו טעם כו יצטוס ד חיי כו נמסוס לס לב. וראיתם
 אתו נכוסו יב. טעם כו יצטוס יס מנמסוס לס עכ ס' שיהיב על סמכוס. ולא
 חד ויו. והייסם, מלא. קדשים, ס' ו' י. מא אגא, ב' כ' ם נעסס ונמורה. כולסי,
 מלא. לכוים, מלא. אגא, כ' כ' ס' ס' א וצניס, מלא. אליאב, מלא. ואתן,
 מלא. סכסכין קט.

ועשיתן וישלח ה' וישע נביאסו נביאן ב': קי"ט. פל"ט. סיען:

ס ס פ

סו ויקח קרח בן יצהר בן קרת בן גדלי ודתן ואבירם בני אליאב ואון

חוסים טעם כנגד צמורה ימים טעמו ישראל מפילאוו ממלכים עד שלמדו
 שירה על סיס: חסלת שלח לך
 (ח) ויקח קרח. ויטה נדעשת צמדעם רבי תסמועל: ויקח קרח.
 לקח את עלמא ללד אחד לסיות מלגן ומחך הפדס לעסוד על
 סכסוסו חכו: טמרוס חועקלוס וחחסלגן נסלק מנשור העדס להסחוק נעסלוקח
 וכן (חיוט סו) וסי יקחך לכך לוקח חודק להסלינג מנשור נבי אדם דנר
 אחר ויקס קרס מעך רחטי סכסדלוחו טעסס דנרסיס כמו טנלמנר (צמדנר
 כ) קס את חסכו (סוטע יד) קסו פעסס דנרסיס: בן יצהר בן קרת בן
 לוי. ולא חזייר בן יעקב טעקס רסניס על עלמו שלל יזכר טמו על
 מעלוקחס טנלמנר (נלחטיס עט) נקסלס חל חסד נכודי וסיכו סכר טמו
 על קרס נכסיספס על סדוק נרנבי סיניס טנלמנר (ד"ס ח' ו') בן חזינאקס
 בן קרס בן יזכר בן קרת בן לוי בן ישראל (ססמועל): ודתן ואבירם. טעסיל
 טסיס טעס רלודון טרוי נכסיסס סיענע טק לקחט ונבי ספוריס סיענע
 טסחטט עס קרס נעחלוקחו חוי לרעע חוי נכסנו. ונסי רחס קרס לסלוק
 עס מעס נקסקס על נסיחוחו. של חליטגן בן עזריאל (ססמועל) טעניסו
 עסס גטיח על בני קרת על פי סדנור חמר קרס חסי אגס חרנעס סו
 טנלמנר (טעוה ו) ונבי קרת ונבי ענרס סכנור טעלו. טמי נביו גדולס חסד
 עלך וחסד כהן גדול מי רחוי ליסול חס טעני' לא חסי טעני' בן יזכר טסוס
 טני לעמנר: וסוס ענל טעני' חס בן חסיו קסמן עכל' סכיו סולק עליו ונעטל
 חס דנריו חס עט' עמד וככס ר"ז רחטי סכסדלחוי רובן מעקס רלודון סכיו
 וסס חליטר בן שדיוור ומנריו וכיונל ט. טנלמנר טעני' עדיס קרחי עמד
 ולכ"ן חוס חומר (צמדנר ח) חלס קרחי העדס וסלניסן פלטיס. סטילן
 חכלס נלו וענרו למני עסס חמרו לו פלטי. טטולס של חכלס סיעוה נלניס
 לו

ספורנו

פסוקים ישראל נעמן סכנול' כחמרו וסעו וסנכו לפי ה' ולא טעם ס' צקולכט: (לס) וראיתם אותו וחרבתם את כל מצות ה'. סוכרו טלחס עבדים
 ללא ית' טעקלחס מנחיו חלס ולטעוה חס נרלות' סלניתי ססוס כסוחס סלדון צענדיו. וזסו חסדלו מנור חמרי לנכסס להסיג טריוח לנכס נעוטר וכנדר
 חסילו ע"י גול: ואחרי עיניכם. לססיג חלוחט טנחחס עיניכס נכן: אשור אתם. זניח' אחריהם. מסיס נעסכס סכלתי נכן מדרכי סיי פולס לדרכי
 סכדון וסוח: (ע) למען תזכרו. למען ססיי פסיס עמחטעוה סלניסס: וזסו חוכרו גודל' סלל וסקדו: ועשיתם את כל מצותי. וזסו חסמו כל מנחמי
 מנלכנע ונסיחא: והייתם קדושים לאלהיכם. וזסו סחי קדוסי' למרוי למיי' עולס כחש כיון חוס נחמרו וחחס חסיו לי' מנלכנע כסני' ונרי קדוסי:
 (עול) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם וכו'. חני ס' טעלד טעני' חלכיו' טלחס עכיריס טעני' חוס קכדון סכחוי סעענדוכו חלני סחפסלו:
 הוצאתי אתכם מארץ מצרים. כדי טחזכו טעני' לכס לחלכיו' טעסיס מליחוחכס ענמי נלחיי חענעני מנחילוחט חוס לא יססכס
 ולא יקד נעסו חופן כמו סכוס סענין נענילוחט טלר כללסי': אני ה' אלהיכם. חמי עחס לוס סחלכיס נעלמו טיחי לכס חלס חעני' כדי טחזכו לוס
 סוכון כמו טעלר וסיחס קדוסי' חללכיס:

לכע ידוק על סלחן: (לס) וחרבתם את כל מצות ה'. טענין גימטריא
 על ליח טס מלוח וטמכ סוסין וסמטס קרסיס סרי חרבי': ולא תתורו
 אחרי לבבכם. כמו מנור סלחן (צמדנר יג). סלכוטעיס סס ערנלסיס לגוף
 ועסקקריס לו חלס סענירות סעין רוחס וסלכו סומד וסגוף עוסיס חס
 סענירי: (עול) אני ה'. נלחן לסלס סכר: אלהיכם. נלחן ליסרע:
 אשר הוצאתי אתכם: על מנח בן פדחי' חחכס טחקנלו פליכס גזוחי:
 אני ה' אלהיכם. עוד למח נלמנר טלח ילמרו ישראל מפני חס חמר
 סמקוסי לוס סענעסס וסכול סכר סל סל לא מנסיס ולא טטליס סכר (טנח עט)
 על כרעכס חמי מעלכס וכן חוס חומר (יסוקחל כ) חס לא ניד חוקס ונ'
 חענרך פליכס. ר"ח לעס נלמנר ייחוס מנריס חמי חוס סכסנכחי נמלר'
 נק טסס על נכור לסליסס על נכור חמי חוס עמיד להנשין וליסרע ון
 סחולס קלח חלין צנדרו וחומר חכלח חיס (צ"ק סל). ומיסרו של רבי
 עסס סדרען סעחקי' למח נעמכס פרעח מוקעשו לפרעח ע"ח (סולין ס)
 לומר ססמלל חס סנחנ כעונד ע"ח סחף חיס סקולה ככל מעלות וכן
 חוס חומר נעורח (נמריס ג) ועל כר סיני ירדס וממן לעמן. חורכ ונעוה
 וחל טנח קרען סרענע לכס. וחף פרעס חליסי לכך נעמכס לחלו למי
 סחף חיס סקולה כעוד כל מעוה טנלמנר ועסיסס חס כל מנסי': על
 כנפי בנידיהם. כעוד (טעוה יס) וחלח חחכס על נכפי נכריס. על חרנע
 כסוהס ולח נעלח טלס ולח נעלח טמנ (כ"ל טלין פוסיין ס' ליח צכ'
 קסוהס חלל' ד' נד' נעסוה סמרוסקוה ועיין נמור ס"ס סיען י') כעוד ד'
 לסוהס של גלוחס טנלמנר נעלרסיס (טעוה ז') וסולחמי וסללמי וסלחמי
 ולקחחי: פתיל תבלת. על סס סכול נכרוה סכנומו של סכול חכלח
 ומכקס חיסה נלילס וכן נכס סככלח דווחס לרקיסי חעססיר לעח עכר וסמוה

לשם יהי לטוב למשפחה דרשית ותחילת יתה בוסן דמתן... קמול לקחתי לטוב לאליהא... יקח קרח וקטיב גוליתציה... דתן ואבירם בני אליאב וזמן בר פלת בני ראובן:

בעל המורים

אסכ' על כנפי כשרים: (לט) ורחים' בני' לילים ביום. חכמהם אס כחיו זכירה גלילים לכן לרע לעשות ל' לילים גלילי. כנפוס גנדי עכל מקום שיפנה זכור. ובכל אחר ה' קשרים כדי שחזור למעשה שמוצי מורה. ויש בכל אחד שניב טעין צימנע מלעשות עבירה בשמחה איברים העובדין אס האלם לעבירה ואלו כן. אונים. עינים. פה. שוסים. ידים. קבלים. העורה. והלב. ואס שחר עלטו מעבירה זוכה לעלות למעלה מר' קיימים [ט' מו"ט ט"י] דפקחים וצמנוס המואר מ' ק"ת] דכמבי וסיפה רעט אחי לזוכה גלכור הסיים ואס עבר גהס. עבירה כיוון בשמחה דויני. כמיבוי סקנר בשמחה מדורות על גיבוס. לילים עולה ח"כ וי' מושיין ומחטם קשרים פרי"ג לומר לך ששקולה עולו לילים ככל החורה כולה. בכל עס יהיו גנדיק לזכים בני' שמשטס: (ח) וקס קרס. סקד מחלוקס קרס לברכס לילים ששל ענין לילים חלק

ינתן

כמני סגנר: (לט) ומשטון ומים וכו' צימנעו נפקא הכי וערליחס סוסו: (ט) קדושי' הי כעלכאכי דמשמשין קדמי משרש מלי ויהיקס קדושים לאלסיכס דמשנע קדושים לר' אס חלק מה סתן לו חלל כמלכאכיס ומשמשין לה' וק"ל. (ח) וקסו גליליסיס דק"ל מה דקפסר רש"י מלי לקח אלא לקח עליהו וכן לשון זה בני' ג"כ מ' י' י' נולדין בר כס דלחי' לקותלנח הוא מלי וגולית' י' י' וירושלמי משרכס וקסוי עלה ג"כ משרש מלי לקח אלא כשל עלה וכן הוא בחמסוחא שבעל עלה עמאשו: וכולל סבלא וסולתיה סיה על סבלא ות"ל כו' מדכרסיס שרשיו סמירכוס ערשס קרש' לעלש' לילים וק"ל

רמב"ן

(ט) ועמס הזכרון סוס שיסיה גליליה לכל סעולת כחז רש"י עמרי סמני של ליליה גנימטריא שס מלוח וסמונה מוסיין וסמשה קשרים סרי תר"ג ולח הבינותי זס סלילית כחורה סקר יו"ד ולין מניס אלא סמס מלוח וסמשים ועד סססוסיין דעמס גים סלל אינס אלא שלשס וסקשרים מן סחורס אינס אלא סניס כמו סלמרו סמס מייכ סקר סעליין דלורייחיה דחי סלקס דעמד ללו דלורייחיה כללים גליליה דשרא דסמנה לסס לי סז קיינח לן סחוקף סכייס אסס אינו סחור. אלא סזכרון סוה סמוס סככלס סרומו למדס סכוללח סכל סהיא בכל וסיח סכלתי סכל ולכן אמר סכרסס אס כל סהיא מלוח סשס וכו' סלמרו מעני סססכלת דומה ליס ויס דומה לרקיע ורקיע דומה לטפס סכנד וכו' וסדמיון גסס גל' גיוון סכלתי: סמכרות. כג' דכרוקס דחו כולס גיוון סרוה ולסיך. קקרה. סכלת וסער ולח סחורו אסרי לזככס לסוסיר ממנה סלח יעשו זה חס סוה סדרכו רכזיניו אסרי לזככס זו סמינוי אסר אסס זוכיס או ע"ז סלח יסכרו ון ססכלת עניינח או בני'. אלא יסיה לכס סכל גליליה וסלחיה לוחו וסכרסס וסמרו וסמרי עייכס או זוכס עניין סכמנו וסכני יסירע ועד נלס ס' וסמסכיל ייין וסמדדשו של רני נסויח זן סקלס דססוק וסחרון ארץ ככל סוה וסחי. יסו. ארץ דסלכזע ממנו סמיס וסוה כסלו של סקצ"ס וסיה ארץ יקרה וסיה י' ססמנה וסנגדה סכלת גליליה ליליה דלער רני מלירמס גסמנה סכלת וכו': חסלת פרישת שלח לך

אבן עזרא

על סליליה. ועמס סבלת. צענור סכוח כעין ססמנים: (לט) וסיה לכס. לייצית. וסכס יסור ססחול לסיחו דקלס כו' סליליה. וססילוס סלילי כלסר ססחיקו מ"ל וצענור סיש עדים נלמדים על סקדוסי' סמני סל' סלסוך זסס ססמיקו כי זלח סמורה עס. גנר סיש לו ארצע כססיס וסליליה סס סגדלים וקד' ססמסנו וסכס מלוח סל כל מי סיס לו צד. סלרצ' סלילי סיחכסס זו ביום סעיד ולח יסירטו מעליה למען סכרו וסמסללילי סליליה סעמח ססלסל יעשו זס צענור סיקרלו כקריחס סמס וסיה לכס לליליה וסמנו לסס ליליה רק לפי דעמי. יוסר. סיל. סייז לססמטק גלילי' ססלר. ססמנות מעמח ססלס למען. סכור ולח יסגה ולח יעסח עבירה ככל ססס כי סעסס סססלס. לל יעסח עבירה: וריחם אמו. ערוס לסינוו מלח: אחריו לבכס. סמסחורו וסעין דוחס. וסכל סומד וסס יסיה סליליה ללוח ולסיין סלח ירדוק אסר אסר סכור לכו וכל אסר סלחו עיניו: אשר אסס זוכיס כי מי סייך אסרי סלוחו סוה זוכס ממחט סעודת אלסיו: (ט) וסעס למען טוברו. וככז אמר וסכרסס אס כל מלוח י"י. סלס סכרו סחי קדוסיס ולח ססגללו ססלוח סלז סססכלת סרוס סססכלת: (מח) אני יי אלייכס. אינו סוה ססוולחמי אסכס לסיח לכס לללסיס על כן אמרתי לכס חמי יי אלסיס: חסלת פרישת שלח לך

(ח)

זס דכרס כדמס רני ססמוחל ויקח קרס לקח עמלו ללד אסר לסיח נחלס מסוך סעדה לעורר על סססוכה וכו' ססכרסס אוקלוס וסלסגל נחלק יסחך סעדה לססחיק ססחוקק וכן מה יקח לך לוקס אוקס לספלניך מלשר בני אדם לשון רש"י. ודע סמדה אינו כסירוס סרז אלא אמרו סס חין ויקח אלא לשון סלינה סלכו לקחו כענין סלמיר עס יקח לך וסחי רולס לומר סלקס עמלו ללד אסר וכן מה יקח לך אינו סיקס אוקס ללד אסר לספליג ענין מלשר בני אדם אלא סלז כוכ סמדה ויקס קרס סלקס עלה סלכו לעשות מה סיססר כי סלקיח סלמיר על סעלה וסמססזע וכן מה יקח לך וסמססז' יקח לך סססססו סססר ליה דין וליח. דין ולח סגלה אוחס או מה יסחוק עי' ססחוק רעווקך נכר סלחס כוסר צמססו סללסיס ולח ספרס זס אלא סקרה סבר כמססיר עמלו וסלישו אסר זס לליוז קודס סגלה סיוז וסססזח. צמלמיר כדור סלין לזוכה סגסס סספרי סככרליס סספליס ולכן אמר לו וסעמח עס ידע אל סענד ערסל יססו וסוה ענין סססס סוהו למסנון זו וכן וסלרין וידער ויו קרס אינו נלמיר אלא ויקס מה לקח לל לקח כולס אלא ולספסג סחר סענין לל סלסון כענכנו דמקומו. רכיס וכן סכרס על דער קרס על סלונסל דקרס וסרסס דערז סלעס סלעס כי סוה מלייר סערין כסרנומו. ור"ל אסר ויקס. קרס אכסיס דך קלרס כמו סמור לסס וסלריס אסרו כי דתן כמו וני' לענון וסיה ועכס ומקומו ויקס קרס דתן וסלריס. ולפי דעמי חין לוך כי סגון סוה סלסון סילמיר ויקס קרס דתן ויקוועו ויקבלו על מעס ועל אסכן כי סכל סחילת מעסח סנח לקיסיס וסוה:

פירוש על אבן עזרא

יכ"ט סל סללס זומה ליס וס' דומה לקרע וכו' (מסמס דק ג"כ ע"ל). (דכריס ל"כ י"ג). מ"ני יסכר קרס וסנן וסכרי (סמוח' כ"ח). ס"סכמי. עסמסו בני קרס יסכו על יין סססן ס"סיס. כ"י עמס עמס אסכן. ל"ל ססקר עמל אסיס ס"ה' וסנר ויקס קרססן גו' לן לוי אכסיס וכו' וסל דך קלרה כמו סמור לסס (ס"ח ע"ל כ"ז) ע"י

פירוש רשבי"ם

(לסס) ודעה לכס לייצית. דרשית. דוה יהי לכס לרייחיה סתראו אוחו כמו פציין מן סרריכיס. וכן סנצתי בספרי: סתיל סכלת. סירשן רכזיניו לפי שדסכלת דוסה ליס וס דוסה לרקיע. ויקוע לכסס סכבוד: (א) ויקח קרס. כמ' ויקח. אסר. שרד. אסמנו וסל לוס. אס כון ויקח קרס: ודתן וסביים: אכסיס דרבה עד סקסו עסדה לפני סשה סססיס וסמתיס

(נח) וקרב עצה ושלח קרח:

(נב) וקבו בהוצאת אורו והקבא באגפיו דמשה על עיסק תיקלא משה אמר אנא שפעת מן פום בקרא דהי שטיה קברד דרציית דון מן חידד וחושא חד דתיקלא דהי ביה קרח וחריו עברו גלחן תרצייתרון פולרון דתיקלא מה דלא ספד יי וספדון לרון נבריא מבני ישראל סאתן וחסשין אפרגלי פנשאקא מערע ומן למישל ולמישי סמרשין ב'שקרון: (ג) ואתנגשו על משה ועל אהרן ואמרו לרון סני לבן רגנאזא ארום גל ענשאקא פולרון קרשין ובידון

אריא עבנתא דיי וזה דין אהרן מתרברבין על קהלא דיי: (ד) וי: סני משה דיה קנין גל חד סגרון תת אנתתיה לאשקיותון סיא בדוקיא מטול משה ונגל על אנפיו מן גיפוסא: (ה) ופלי על קרח ועם גניישת סעדיו למישר אפרא וידרע ייית דקישר ליה ונת דקריש מקרב לפולחניה ונת דתגרע ביה יקרב לשפושיה: (ו) דא עיבריו סבו לבן סתתין קרח וקל גניישת סעדיו: (ז) ויהבו ברוח א'ישתא ושוו עליהן קסורת גיפוסין קדם יי סחר ויהי גברא דיתרעי ביה יי הוא דקריש סני לבן בני לוי: (ח) ואמר משה לקרח

בעל המורים

קח לעמו סיה: (ב) וקומו גנישערה לחלק: סנשים ומלחים. ככ כשמים ידעך (איש כל' כ'א). קרלי סקר יודי טעפרו על עשרה דגנרוס. חכמי סם סכסכס ותופר וסמטיכו כור הענול אשר מעולם חכמי סם: (ד) ושמעל משה [עם האלוהים] והסבירו

תק טעמט עשה לנדו ולא אהכו אלה שחמדוהו למטה בל' ס: מן כיסופט פי' עתתם כעשר סלקו על סכסוכס הולכס ללרף וליסן סעס לפנס בנתה כיון עתתו לכשוסיסו

רמבין

פלק ונערשו בזה חנכר' ומתו צקצרות סתווה רבים וכאשר סתאו נמגליס לך סתסלל משה עליהס ולא נסלה סגזרה מהס ומתו כשיחי כל סנשמים כנמשס לפי ס' ונגזר על כל כעס סיפמו צמדכ וסס וימתו אז סיה נסס כל סעס מרה סהי אומר' בלסס כי יצאו לסס דכרי משה סקנ' ולא מלא קרס מוק' למלוק על מעשיו וסס' כי יסמש אליו סכס ומה טעס 'לכמיחכו צמדכ אמר וסכס סגזח אוחכו אל המקוס סכו ולא קיימת נו מה סמכרת לחת לנו ארץ זבת סלכ ודכס כי לא נחת לו נסלה כלל אזל נעות צמדכ וסיה כלים סס כי גס זרענו לא ילאו מן המדכר לעולם יסל מן כניס מה סמכרת לסס כאשר נחנכל מן סהצות וס טעס סלסמחס סכס צמקוס סהס אחר גזרת סמוליס יודי. וסקרוכ כי סיו אלס סכסלס סולס ככוכות כי על כן סרה לסס על סכסוכס ולכך אמר לסס משה סימחו מעשות כמסכס סלסון וסגלה דכר אס יצטר ססס כסס או ככסיס: (ד) ויסול על סניו. ולא יסלנו כי אהכו צמוקרו וצקדושתו לא עשה דכר ככל סמחוקת סו ויחי כמסריס וכמרה סמעלת קרס גדולה מעעלתו אזל סוה טעס דכר משה ונקייס גזירט מלך: (ס) ויודע ה' את אשר לו. לעצרת ליה וחס הקדוס לכסוכס לסון כס"י. ויסס מירס ילמכר כמכוס סידיע ססס אס סלויס סס סלו כענין שנאמר וסו לי גלים. וחס. הקדוס סס סכסוכס סנקורסיס לעצרה כנו שנאמר ויכדל יסלוק ויכל סלסחיר סעצרה כלה לככוכיס וסכס כאשר נערפו אלה סככוכות טרע שלל כמר ססס כעצרותן וכאשר נחקנל קעורת אהכו טרע סוה קדוס: וסעס ואת אשר יבחר בו יקרב אליו. טעס שיח סידיע ססס אס אשר לו וחס הקדוס וסקרינו אליו מטר ויסע אל מנחסו ואל סלסחירס ואל מנחסס לא יסכס. וחס אשר יצטר צו לכוכות לעמוד לשרת לפמו סוה ורעו כל הימים יקריב אליו מטר. לומר סייהס לסס סנסין סהס אוח לכוכות טולס שלל יסלוק לו על סכסכר ולא על זרעו לעולם. וככר רכינו סנכאל כי אלה סכסל' כלס סיו לויס מנכנס קרס וס טעס: (ז) רב לבס בני לי וסמעו נא בני לוי. אולי טענו כי כל טעסס נכמר לככס וטעס מעעמו סלק ככור לאסיו ע"כ. וסליכס סהיו כעצס מעשרתו אלהיו מלחים וסמטיס קרוחיס וסזיחיס כני מרי מענייסיס כככס וכגדול טעסס ומליסיס על ס' וחסו סיו מן סעצס סוה כעצס גלכד לא סיו כל מווח יסכרל מעלונגי' מנכרת ולמכר אוחס הימים אוח עס ס' כי לא מוח לסס מוח רק מעצס משה וחסכך וגס כחות סמטיס רחיס כי סמחוקת מכל טעני יסכרל סיה וסככוו סייעס אשסיס מעני יסכרל להגיד כי סיו מכל סכסוכס לא מן ססיס סככוכיס כעצס. אזל טעס רכ לסס כני לוי כעצר כי קרס סיה מנחסס לכל סכסוכיס כעצרת רחס להסחיר סעצרה לככוכיסס כאשר אומר כי כל העדס כולס קדוסיס ועשה כסכמותו גלה מלסון לצו לכל סעס כי סוה על כסוכונו טועק אומר סדי לו כככור טענו רכ לסס כני לוי וחס וחסר אומר טעמו נא כני לוי לקרס גדולס: וס טעס (ח) ויאמר משה אל קרח. אזל כולל דכריו עס כני לוי כי דרעי משה כסכמותו סיוכ לו ולכל סעצס שלל יסנכך אדס מוס אסרי: וסכס משה מעעמו טעס סמכנסה סוחס ולכל כקסרת וחסר מוסלר קככרת כי כחכ ככר ככר וחסוכוה כי כככריכס קסרת זכס לפני ס' נערשו וסחיר ללסכך להסכיר אוחס ללוכך לטעמי' אוחס סמכרת כככר סכקרי ככעלותו אס סככרת כעעסס וטעס משה כי ססס מקיס דכר ענדו ועלתו מלכוי יסליס. ויס אומרס כי ויסמע משה ויסול על סניו לכרות

זנות

וק"ל: (ג) מערשין טעמין דייק מדכמיכ חכמי סס: (ד) סיך קיינ כל חד מוסון יס לכססיה פי' סכל אחר קחל אסמו להסוקמה מייס כדוקיס סמכוכיס מעול משה עמקדו כלא כן סוה כסכוכרין פי' סלק רשעט משה מה טעמט טעס כסכוכיו כלא סל ויקנלו למשה מלמד וכ' להכי כמיכ לעיל ויקהלו על משה ועל אהכו וכלן כמיכ סכסוכיס

אבן עזרא

ורכיס ככס וימכר כני יוכס כי מירוס [ויקס] לקח לקוס על משה: (ב) לפני משה. שלל קמו כסכר ויס סכרס כני' לפני וצין מעני: קריא מועד. סהיו נקלחיס אל חלל מועד: אנשי סם. קודס ללחס "ממלחיס ומלדקס אומר כי נשי' ערה סס "סכסוכיס סעומדיס על סמכוכיס וסס מעוליס למלת לקח ככליו ככור ויקס קרס ודחן וצוכיס ואון נשי' סכסס לדכר חליסיס וזס מענט כסוק: (א) רב לבס. ככו די לכס וסכסס כסכססס סחלק סכד: כי כל העדה כלם קדוסיס. כי כל סעדס מיוס מעמד סכ סיני סיו קדוסיס: ובתוכס יי'. כי סלויס ככסכו אסרי סיוס סככור כמך כני יסכרל וחס ידע משה כאשר סיה ככר סני כי ככר טעס לוי לא ידעו יסכרל: כתנשאור. לסמס אסכך סככך סגדול ומסס למעלה מעמו כי סוה למדו: (ד) ויסל על סניו. כרלטו ויס אומרס כדכך סככוכות: (ס) את אשר לו. סכסכו סכככר חחס סחוכס לרמן ולכזירס ולנשי' סהס סהיו ככוכוכיס: ואת הקרוש. כעככו לסיוחו ככך גדול: (ו) זאת. סכסוכיס: (ז) רב לבס בני לוי. וס מירוסו סלמכר לסס סמעט וחסר סככוכו וימכר משה אל קרס כי סככור כלסכון עס קרס ועס כל עדתו וס עס הלויס: העטע

פירוש על אבן עזרא

משי' משה סמור לסס. רכי לפני לא יסכרל אלא סקמו לפניו לחוק עליו או לחוק לו ככר. ומעני לא יסכרל אלא להיכך או מעני ככר כמו לא אוכל לקוס מעניך או עתת ילחס כמו לגס מעניך. "סככוכו לנשי' סהס קריחי מועד לני סהיו חכמי סס עקס. ויירל כי נשי' סהס דכך עס וקס כי סס יכ אסיס לכד סעומדיס על סמכוכיס כאשר פי' כמ' כטס ורעס י' כרל סוה ססמטיסיס ומלחיס סס כשיחי ערה ככוכר סכוכיס.

ספורנו

כסכוכיכלו קרס דחן וצוכיס אחר כך על משה וחסכך יסיו סס כלס כל' מענייסיס לככרי סכסלס לפני אוחס חכמי' מעני יסכרל סנמלכו סס וככרו טעס סייהס טס סמון עס כדי לסכרס ולכעניר קול כעכוכס למען ירכו מתקוממיס עמסיס: (ג) כי כל העדה. כל אחר מעס: כלם קדוסיס. מכך ככל ועד רלס כמו סלמכר וסיסיס קדוסיס לללחיק: וסודע כתנשאור. כענין הקדושה סלסכרתס סעצרה לככוכו' ומסס ככר ככך כל' יימי סמולחי' וחסכך וצוכיו ככסגיס לעולס: (ס) וידבר אל קרח ואל כל עדתו. סודיעס סככוכיס כסככוכותס וצקכר עדסס: את אשר לו. מי סוה סמדכר לככוכו ית: ואת הקרוש וסקריב אליו. ויודיע מי סוה סקדוס סכרלוי סיקריב לפניו קככוכס: ואת אשר יבחר בו יקריב אליו. אוחס לכדו יקריב' לו מוסך ססככס טעמי' כשאר כענין ככדלו מוסך עדסס: (ז) הוה הקרוש. סוה לכדו שלל יסכס לוס חלל אחר כעצס וס אומר למען יירלו ויסוכו כעכוכס ולא יאכדו כי לא יסמון כעכוכס סמח: רב לבס

פירוש רשבי"ם

ומאיתם: (ב) קריא מועד. קוראים וסולחיס בשבילס ליום המועד הקבוע למשפט בין איש לאיש: (ד) ויסל על סניו. לתפלה וסס נאמר לו סה

עקבא איהו מתירבא: (ד) ביה לא לארשא עקבא חלב דרביש אעלמא ודיבת לנא אחמת תקין וברסין הענידון דהנבריא העינו דהארעא דהיא תמנר חנאם יתרון ולא גימאן לתמן: (ט) ותקוף למשה לחדא ואמר קדם ה' גבעו מנר לא תסתבל לדורן וידרון דלא חמרא דנד מנרון שתיית ולא אבאשית לחד מנרון:

(ט) ובאש למשה לחדא ואמר קדם ה' לא תסתבל לדורן וידרון לא חמרא דנד מנרון וקבית ולא אבאשית לחד מנרון:

אמר

ינתן

למחוס מל כזר חסיו עלא ויכזר הדנר גם להיות שהמים נדקים גם הנוכל כלעלי וחס רלו לצדוק חס משה לכן צפ"כ יקולק אספן מן הכהונס וק"ל: (יג) לזמנא לני דינא רבא מ' להזמין חוסם לנ"ד הנהול ולא ס"ל כרש"י ששלח לחזור חסר השלום דל"כ ה"ס לו לשלוח חסר קרנ ששלח חלא חליי חסוימס לנין שזח חס יוחר יחסינו מןקס כי יזא נא עזר חסו מעמס קלח חלא חס שהס בני רחובן וחין להס חלק ונחלה נעמס לוי נא חסם לסלוק וק"ל: (יד) דעארשא חסיש חבקר כחן לא ס"ל כרש"י שקחי על מעמס דכל כך למה יפלו הגדולה נעמס חסייה כידו לנקר שאס חס לא יצלו הלל כמס חסיקו שחלוקס נעלל ולסמור דכריו לניינו וסם הלשון על פוקס מעמע לטון נפסר חסם לכן מפרנס שקחי על האוונת פסיו צל"י חלא לא סומים חס שנינו חוסמו ליש מעל

אבן עורא

(ט) המעט. הדנר מעט הוא אללכס: לפני העדה לשרתם. צביחס חס עלותיחס וחס וצמיחס: (י) ויקרב אותך. וכלמר קרביז אותך ולחסי צקמס גם ככונס: (יא) לכן. על כן קסרמס חסה וכל ערמך שחמס נופדים על חסם וסע"י כמז ורחינס נוסדו יחד על י" ועל מעיטו מעמו חופד לכריו עם חסם וכן נעלמס על י" ויש אומרים כי ח"ל הסעדים נוסף: ואחרן מה הוא. מה פשטו מה הוא עוסס: (יג) לא נעלה. יחן שסי חלל וממד נחוד חממס נמקוס גבוה על כן מלח העלו מעקביז או ון שילך נעזרות חסם או חל ממקוס הנכנס יקרל עולה: (יד) המעט. הדנר ק"י בעליחמו מלרץ זמח סלז ודנש כי מלגיס ננגז חרץ ישראל והנא ממלרים לחרץ כענן צלמח הוא עולה: כי תשרר עלינו. בעלימס מומרים כדי שתשתר עלינו: גם השתדר. גם סכרות רעות חסה ולחסי: (יד) אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש. וסעמס סכולמחמו ממקוס מוז גחילו הנזיחוחנו למקוס מוז כמאור וחח לנו עדה וכרס כחשר סיה לנו נמלרים ומנקס סכר"י סייט סובלים רק בקיריחמו ממקוס מוז מעדוחימו וכרעמו ולח הנזיחוחנו חל מקוס כמאור ולמח חקקס סכרס: העיני האנשים הים. מעמו חרלה לנקר עיני האנשים חסם. רמז לזולתים מומלרים כחילו חמר חרלה לנקר העינים חלא חרלה כי זס מעמס לנו כר"א הוא לעינים חדך מעל לומר סכרות הן עיני פלוי על כן לא יראה על כן לא נעלה ויש אומרים סכרות להסעך בעינים חלא חרליכס כלומר לחחח עינים חסה עופה לנו לא נעלה ויש אומרים חילו כייח מנקר עינינו לא נעלה ואומר האנשים חסם על דרך בני חלס סכרי דעח חלא ידע לנדנר על מעמס ננגאי ויסנך נעמי סולחס חסם רמז לזקמס סכיו עם עמס כי כן חכוד וילכו חכרי זקני ישראל: (טז) ויחר. זס 'הדנר כנר מירשפיו כי העולה והממח מלרמס חלף על רעע"י ודחן וחזרים סיו חלנסיס גדולים והקרינו

פירוש על אבן עורא

י"ל ע"ה עזנרו דמן וחזרים סכיו לו.

ספורנו

לכם בני לוי. חסם חלמס חסר לקרס דנר גדול חסם מעליי עליכס כי יוחר יקוף ח' עליכס צביחמס כנר נצחירס לעזרותו: (ט) ולעמוד לפני העדה לשרתם. למרמ חס חלל ימעלנ נשיר וחח עשכנו נעזרות משחו וזולחו ולכס שחעמו זס סכרות לפני העדה לכודיעמס סכרומס סנפסלו חס מן סכרות וחמס נכמחמס סחמס: (יא) לכן אתה וכל עדתך הנועדים. חני חומר לכס. על ה'. דעו חלני מעלך על ח' יסני שחמנע סוה עלזוני ולח חמקומס חני עליכס כלל: (יד) אף לא אל ארץ. ותתן לנו. לה די סכרעות לנו להולחט מלרץ זמח סלז ודנש חל סכרנר כי גם חסה מלסך ננו חלא הנזיחוחנו חל חלרץ שחמחמס כלל חדנרץ חס כחלו נמח לנו נה נסלת עקס וכרס נלומך מעל חחליוות נחרץ וחמחמס לח סכלה פלח עך וסרע כרמך חלנו כנר סיסמ סלנו וס"י לנו נה עקס וכרס: העיני האנשים הים חנקר. סחממנע לנקר עינינו נלומך חלא ככיר סכרנרותך: (טז) אל תמן אל

פירוש רשב"ם

מה שאמר לקרן: (יא) לכן אתה וכל עדתך. הם אותם הנועדים על ה': (יב) ויאמרו לא נעלה. אלך למשמש. לשון עלייה רגיל לומר אצל הולכה אל השופטים ועלתה יבמתו השערה. ויעלו אליך בני ישראל למשמש. ובעו עלה השעיר: (יג) גם השתדר נמן שבתורה הסוכין כי גם תשתדר עלינו גם השתדר. וכן וברכתם גם אותי. גם תברכו אותי. וכן ויאהב גם את רחל. גם אהב את רחל. גם אותך הרגתי. גם הרגתי אותך: (יד) העיני האנשים הים חנקר. כסבור אתה שאלו האנשים אשר סתרעמים עליך אין להם עינים לראות המכשול הזה: שמארץ מצרים ארץ טובה העלייתנו למות במדבר כי לא השלמת תנאי שלך להבאנו אל ארץ זבת חלב ודבש אבל באלו ארבעים שנה ימותו במדבר: לא נעלה. לשיבך לא נעלה אליך. כלל ופרט חזור וכלל לא נעלה אפר תחלה: ואחר כך פירש למה חזר וכלל לשיבך לא נעלה: (טז) אל תמן. אל תמנה

תמנה

מִהֶם נִשְׁאָתִי וְלֹא הִרְעֵתִי אֶת־אֶחָד
 מִהֶם: ^י וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קָרַח אַתָּה
 וְכָל־עַדְתְּךָ הֵיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתָּה וְהֵם
 וְאַהֲרֹן מִחֵד: ^י וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ
 וַיִּתְּתֵם עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי
 יְהוָה אִישׁ מִחֶתְתּוֹ הַמְשִׁיחַ וּמֵאֲתָיִם
 מִחֶתֶת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֶתְתּוֹ:
^י וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם
 אֵשׁ וַיְשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וַיַּעֲמֵדוּ פֶתַח
 אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: ^י וַיִּקְהַל
 עֲלֵיהֶם קָרַח אֶת־כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח
 אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־
 הָעֵדָה: ^ס שְׁלֹשִׁים כ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
 מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: ^{כא} הַבְדִּילוּ
 מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֲכַלְתֶּם בָּרְעִיעִי
^{כב} וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי
 וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצָף: ^ס כ וַיְדַבֵּר יְהוָה
 לֵאמֹר הִעֲלוּ מִסְבִּיב לְמִשְׁכַּן קָרַח דָּתְךָ וְאַבְיָרִים

קִרְבְּנֵיהֶן לֹא חָסְרָא דְחַד מִנְהֶן שְׁחָרִית וְלֹא אֲבָאִישִׁית
 ית חד מנהון: סו וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח אַתָּה וְכָל בְּנֵי־שֶׁתֶּךָ הֵיוּ
 זְמִינִין לְקֶדֶם יי אַתָּה וְאַנְחִי וְאַהֲרֹן מִחֵד: ז וְסָבִיב גַּבְר
 מִחֶתִיתָהּ וְהַשִּׁיחַ עֲלֵיהֶן קִטְרֹת בּוֹסְמִין וְהִקְרַבְתֶּם קֶדֶם יי גַּבְר
 מִחֶתִיתָהּ מֵאֲתָן וְהַמְשִׁיחַ מִחֶתֶת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן גַּבְר מִחֶתִיתָהּ:
 יי וְנִסְיָבוּ גַבְר מִחֶתִיתָהּ וַיִּתְּבוּ עֲלֵיהֶן אֲשֶׁתָּא וַשִּׁיחֵי עֲלֵיהֶן
 קִטְרֹת בּוֹסְמִין וְקָמוּ בְּתַרְע מִשְׁבִּין וּמִנָּא וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן: יט וְאַכְנַשׁ
 עֲלֵיהֶן קִרְחִית כָּל בְּנֵי־שֶׁתֶּךָ לְתַרְע מִשְׁבִּין וּמִנָּא וְאַתְגְּלִי וְקָרַח דִּי
 לְכָל בְּנֵי־שֶׁתֶּךָ: כו וּמְלִיל יי עִם מִשָּׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמִימְרֵי: כא אַתְפְּרִישׁוּ
 מִגּוּ בְּנֵי־שֶׁתֶּךָ הָרָא וְאַשְׁצִי יִתְהוֹן בְּשַׁעֲה: כב וְנִפְּלוּ עַל אֲפִידֵיהֶן
 וְאַמְדוּ אֵל אֱלֹהֵי רוּחֵיָא לְכָל בְּשָׂרָא גַבְרָא חַד וַיִּתְּבוּ וְעַל
 כָּל בְּנֵי־שֶׁתֶּךָ יִדּוּ רִגְזָא: כג וּמְלִיל יי עִם מִשָּׁה לְמִימְרֵי: כד מִלָּל
 עִם בְּנֵי־שֶׁתֶּךָ לְמִימְרֵי אֲסַתְלָקוּ מִפְּחוּר־סְחוּר לְמִשְׁבִּנָּא דְקָרַח
 דָּתְךָ וְאַבְיָרִים: כה וְקָם מֹשֶׁה וְאָוַל לְוֹת־דָּתְךָ וְאַבְיָרִים וְאָוַלוּ
 בְּתַרְדּוּ

מסרה גמולת יע. הכעס, חסר. למד, כ"ס. סז סז, ז' במסר. וסס, ל'.
 ז' עליס, מלא. מחתו, חסר. יח עליס, מלא. ושיח, כולם מלא נגיד.
 עליס, מלא. ועם, ז' במורה ס"ק וס"ק. יט עליס, מלא. ויכל, ז'. כה,
 מלא. כ וידבר ה' וכו' י"ב. כא וכלה, ז'. כב אל, ז' בעס. ככוס, כ"כ.
 הליס, ס"ס צמקן כדן סידיעה פכ"י. ועל, כמכסל, כל, צמק. כד סעל, ל'.
 דסן, ס"ד דגוס. כה דסן, ל' דגוס.
 ת"א ויאמר משה אל קרח ונחל קסן יי. הברלו מתוך נדמות כל ענינם כ
 מסדיון עד. זיקם משה וילך אל מסדיון קי.

הַרוּחַת לְכָל־בֶּשֶׂר הָאִישׁ אֶחָד יִחְסֹא
 וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצָף: ^ס כ וַיְדַבֵּר יְהוָה
 לֵאמֹר הִעֲלוּ מִסְבִּיב לְמִשְׁכַּן קָרַח דָּתְךָ וְאַבְיָרִים

רש"י
 איזי מקפיד חלל צנילי כלכם חלו. חלק וטעלין כל סנדולות לי סמלסת
 ולחמי סכסוכס עד סמחמחו כלס: וירא כבוד ה'. כל צעמוד עק:
 (כז) אל אלהי הרוח. יודע מעשנות חין ממך כמדת צמר חס
 מלך צמר חס ססרס' עליו עקלת עדיס חינו יודע מי ססוסל למיך
 כססול סוסס נכרע עכל' חלל חסל למיך גלויס כל סמססנות וידע
 חסל מי ססוסל: הליש אחד. סול ססוסל וחסל על כל סססל סקלף.
 חסר סק"ס יסל חסרסל חלי יודע וסדיע מי ססל וסי לל ססל:
 ראלו

רמב"ן
 ונחס צמחז וגס חסר חונקלום קרצכסן חיסל דצר סיקריצו לסקינ:
 ועסס לל חסור אחד סהם נשאתי. חסר מי סררס חלי וססרר עליסס
 כי וססלס לל לקחתי וסס חסילו חסור חסל לעסות לרבי כדך סעלכיס
 לו ססרס כי זכ וסעע סעלוכס דכתיב וחס ססורכיס יקס ועסל לעללכחו
 חס סעס על חונקלום ססרית סכך קרל חכריל על ויך ססור סוכיר
 סדצר סקסן סדייני סעלכות וסר וסלר ולל סרעתי חס חסל וסס לסומו
 צמרככתי וסלללכתי כלסר יחות לעלך. לו לססות דינו ולכחות על כסודו
 כי כלל כל סרעות טולן: (סז) ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו
 לפני ה'. כחז רבי חכרסס ככר נחל' כן חלל סעסס כלסר חסר וסס
 לקסס סיו לפני כ' לקסו חיס וססחמו. וסכסון צעייני כי וססלס חסר לסס
 זחס עשו קסו לכס וסספוח קרס וכל עדמו וסיס חליס וסס חסר יצכר
 ס' סול סקדוס ולל חסר סיסיס חסכן עססס וסס ססחן וסולי לל וסלל
 ולל סודו נכך כי סססו חס יסיס חסכן עססו סרר חלס לעללו לו לל סרר
 כלל וסיס כללו סוים וסל לל יסיס חסכן עססו ולל סרר חלס יסערו
 כי לל ססר סיו ויססו כי צו ככר צמר סיררס חלס כקצכסוסי צוים
 כסוסי וסרו ויסס יס לכו סעס עליו סלל סיס לעסור צלכסן סיסיס
 סול לכדו סכסן קס צכוס יסרל עססו וססן וכלל סליס נכור סיס יורד
 ועדין לל סוסלמו. סככרסס צמח סכיס על כן לל סיס קרס ססן לעסות

ואבירם וילכו אחריו זקני ישראל:
 וידבר אל העדה לאמר סורו נא מעל
 אהלי האנשים הרשעים האלה ואל
 תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל
 חטאתם:
 ויעלו מעל משכן קרח
 דתן ואבירם מסביב ודתן ואבירם יצאו
 נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם
 וטפסם:
 ויאמר משה בזאת תדעון
 כיהיה שליחני לעשות את כל
 המעשים האלה כירלא מלבי:
 כמזות כל האדם ימתון אלה ופקודת
 כל האדם יפקד עליהם לא יהיה
 שליחני:
 ואם בריאה יברא יהיה
 ופצתה הארמה את פיה ובלעה אתם
 ואת כל אשר להם וירדו תיים שאלה
 וידעתם כי נאצו האנשים האלה אתי
 יהיה:
 ויהי בכלתו לדבר את כל
 הדברים האלה ותבקע הארמה אשר
 תחתיהם:
 ותפתח הארץ את פיה

בתרדו סבי ישראל:
 כען מעליו משפני גבריא חביא האליץ ולא תקרבון בכל
 די להון דלמא תלקון בכל חוביהון:
 כו ואסתלקו מעליו משפני
 דקרח דתן ואבירם מסחור-סחור ודתן ואבירם נפקו קיטין
 בתרע משפנייהון ונשיהון ובניהון וטפסיהון:
 כח ואמר משה ברא
 תדעון ארי וי שליחני למעבד ית כל עובדיא האליץ ארי
 לא מרעותי:
 כט אם כמותא דכל אנשא ימותון אלין וכערא
 דכל אנשא יסתער עליהון לא וי שליחני:
 ל ואם בריאה
 יברי וי וסתחת ארעא ית פומה ובלעת יתהון וית כל די
 להון ויחיון ברחיין לשאול ויתדעון ארי אריגיו גבריא
 האליץ קדם וי:
 לא ויהה פד שצי למלא ית כל פתגמאי
 האליץ ואתבזעת ארעא די תחותיהון:
 לב וסתחת ארעא
 ית פומה ובלעת יתהון וית אנש פתיהון וית כל אנשא די
 לקרח וית כל קנינא:
 לג ונתתו אנו וכל די להון ברחיין
 לשאול וחספת עליהון ארעא ועבדו מגו קדלא:
 לד וכל
 ישראל די בסחריהון צרכו לקלהון ארי אמרו דלמא
 תבלענא

מסרה כו העלם, האזלם גד' טורי, מלל בר ען ו' גכופו. מספו. ז' נס
 חסם נס מלכס. חעלחס, ג' ח' ו'מ'ל. כו ויעלו, ל' כלבים, מלל.
 חליכס, מלל. רעשיס, מלל. ונשיס, מלל. כח וחמני, י' נשעס זכאס ז' נחמן
 כספרל. מדעון, ר' וע'ו. לעשות, מלל. כט כמות, ג' ו'מלל. ימתן, ל' וספר
 ונשיס, וספרל. ג' ח' ו' ר' ג' ו'מ'ל. סלס, ס' ס' ס' צמנס. עליס, מלל. לל ס'
 ל' ל' גריכס, ג' צמרי ל' ח' ספר דין מלל. פיה, מלל. וירדו, ז' כפינ. שאלה,
 ס' ספר. לא ככלתו, ספר. ומקנע, ד' חסמיס, מלל. לב חסס, ספר. כסיס,
 מלל. וחם כל, ל' הרבס, מלל. לב אסר, חסין צמכס. שאלה, ס' ספר.
 עליס, מלל. ויחבדו, ג' כל, מלספס. לד כסיס, מלל. ז' וידיו ו'מ'ל. לקס,
 ס'ו. חכלענו, ל' ו'מ'ל.

ת'א סורו נא מעל שטופס נס. כו ה' שליחני מקיזה שער פד. אם כמות כל
 נדריס נס. ואם בריאה נדריס סס סכסדין קי. ותפתח הארץ כססדין
 לו. וירדו הם וכל אשר עמיו יס. ותכס עליהם כססדין קס קפ.

ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקחה ואת כל הרקוש:
 וירדו הם וכל אשר להם תיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך
 הקהל:
 וכל ישראל אשר סביבתיהם נסו לקלם כי אמרו פן תבלענו הארץ:

ראשי
 האלה. שעימי על פי הדבור למה לאסרן כהונם גדולה וצניו פניו
 כהונם וחליפת פניו סכסדין:
 כט) לא ה' שליחני. חלל חני ענשי
 סכל מדעתי ונדקן סול חולק עלי:
 כ) ואם בריאה. סדסס:
 ב'רא ה'.
 להניח סותם צניחה סלל מת זכ אדם עד סס וסס סיל סכסיס וסלל'
 סלדנס חל פיה וסללנס חז ודעסס כי חלל סס ל' ולי מפי סכסרס
 חנרסי ונצחיו סרסו (סכסדין ק) חס צניחס סכ לחרן עססס יסי
 צלחסי

(כד) העלו. כחננונו סכסלקו וסכניצות מסכן קרח:
 כה) ויקם משה.
 מדרס רכס) ככזור סיסולו לו פסיס ולל עסו:
 כו) יצאו נצבים.
 חנכסו) צקונה זקוסה לסרן וכלדן כמו (סמולל ח ז) ויחילנ חכניסי
 יוס דגליס:
 ונשיהם ונבניהם וטפס. זל ורלס כוסי קספ סכסלקוס
 סכרי ז'ל סל עסס חין עוסין חלל עד סניח-סחי סערוס וז'ל סל עעס
 עד כ' ססס וכחן חלדו חף וקני סדיס:
 כט) לעשות את כל המעשים

רמב"ם
 סרלויס לעזרס ולל סוכיר ססס כמו צעל ונמרגליס כי חלו סיו כל
 יסרלל סיה חומר וכלס חוסס כרנע וסעסס חוסך לגוי גדול וכל זכ
 סכוכרסי על סככרוס סול על דרן רצחיו סלומריס סכעזרס סיסס
 לככרוס. חלל על דרן סספס סז מחסלס כל יסרלל כרלויס לעזרס
 סקככרוס כי ק סול סדין לעולס צננוס יסיד ונכר חסרן לעזרס סנכסן
 וסמקדס וסיה קרס טופן על סכסיכס סולל ורלס לסכסיד סעכרוס לכל
 יסרלל כי כל סעדיס כולס קדוסיס:
 כו) ואל תגעו בכל אשר להם פן
 חספו. סיסור סכחז סוכו כח מעל חסלי סלכסיס סרעסיס סללס פן
 סספו ככל ססלחס חלל ענצו ככל חסר ללס וסענע סלס לל יסורו חסס
 סיו ככלסיס כפי סלרן וזסריס סלל ינעו ללגיל מעונס דכר ולקחת ללס
 כי סרס סול. ור' ח' חסר סלס כח ללגיל מעונס יכרו סלול כווסס חלס
 קן יסיס ח סענע וסנע חססו מלסריו וספי לני עלס כלסר סכוכסי

סכסן

(כח) מן פסוקא דפיתחן בה בני אנשא וסותן אלון וקמיות דכל אנשא וקמיות
עליהון לא יי שאלו ותו:

(ל) ואין לא את בריותא קמתתא ליהון מן זפת עלאא תתברי ליהון דהון ויהון
לא אתברי סום לארעא מן שיריזא אתברי לה ברוח ותפתוח ארעא ית פוסקא
ותבלע תהון ותתן כל דלתון ותחתן עד חוץ לשייול ותגדען ארזים ארזיות
ונבריא האלון קדם יי: (לא) והיה קבר פוסק לסלקא ית כל פתחא האלון
ואתבועת ארעא התחתיהון: (לב) ופתחת ארעא ית פוסק ובלעת תהון
ות אנש בתיהון ותתן כל אנשא דלקח ותתן כל נכסאי: (לג) ותתו דיתן
וקל דלתון עד חוץ לשייול ותפתח עליהון ארעא ואבדו סגו קדלמא: (לד) וכל
ישראל די בתחתיהון ערקו מן דחיל קלרון דיד צווחין ואפרין וצאי הוא יי
וקושטא דיד דיתו וקושטא היגן פתחא משה עבריה ואתן רשיעא דפיתחא
ביה ובני ישראל אשכו בדי אשעו ארזים אמרו דלמא תבלע תן ארעא:

ואישתא

ינתן

משמע: (כו) פרכיוו ופרכיוו פירשמי לעיל ריש מ' ואלא פסוק י"ב ופ"ג שיש עלי
גירסות צ"ע ופ"ג: גבין כן חיי לנדוייהון ולגמלא ית כל נכסיהון פי' לשון כידיו
ותרס שהיו בנקים מרס למרס: (כז) מירושין דרש מלח נכסים כדלעיל קמ' במשלה:
(כח) סיד לחוין וכו' מרס נכו לקולס פי' לקול קרס ובני צ"עו לועקים נקול פ'ר

נכא

יפקד חור משה חס סב"ה יעשה לאלו כמו עשופה לכל חרס עשוא פוקד שון ארזים
שלמי. כ"ל חלס שהרז קילר בלשונו חלס שיעניש מיד: (ל) כדילס ב' בעק'
השמיים חרמי כדילחא בערק חלק: כי חללו אשמיס החלס ר"ס הכן על עקשו
ותבקע העיר דירמיה (ל"ב) ודמליס (ג' ל"ה) על ירושלים. ותבקע חלרן נקולס
של גיהנם צירושלים. ותבקע העיר ירושלים עם ותבקע חלרן ארזים
(לג) ויחזו ב' צמק' חלס ויחזו ב' צמק' חלס ויחזו ב' צמק' חלס ויחזו ב' צמק' חלס
כ"ל

אבן עזרא

כי צעל הדגל היה פוסק קרוב מנחם הלוי: (כ) זקני ישראל. אספן
צעניי שהם הצענים החזקים הנצחיים: (כ) ואל תנעו בכל אשר להם.
שחם צלו להליל ממונס ידו חיים שחול כמו סם: בכל חמאתם. צעור
רז עמולתם: (כ) ובניהם. סגדולים: ושם. קטנים וקטנות:
(כ) לעשות את כל המעשים. להסליף הצטורים צלויס דעס כי צנר
גדול היה ומעשים לאשר אינו מאמין להסיר הצטורי מנכונסם ולהסניג
המעלי למשפחה משה לצדו וכל זה היס צעור מעשה הסגל כי ויעלו מלות
וינשו שלמים הצטורים הסגל כי הם היו לצדס סכסכים וצני לוי סרנו עבדי
הסגל יש צכאן שאלה ותשובתה צמקש וילך משה: (ג) בריאה. יס
ליווריס שהיא חורה על הסגל מה שאלה היה וככר פירשמי שחין הסגל
רק מנזרת וצכאן יתחכן וככר נבקעו מדיוטת רבות וירדו דרמים צכאן שאלה
והס פירושם כמעס גרסה: ושפתה דארטה את פיה. כמו ופתחה וכן
יפלה פיהו יוככר רוחתי צעור היות נסמח האדם הסגלויס ח"כוכה סדנר
על הצטורים מננה כדך חרונס ססוא סגוף וכן כלל הסעלים ימננה
והסעס להכין הסועמיס: (ג) ואת בתיהם. סס סגל לנסייסי וצמיסי
ופסס: ואת כל הרבוש. סהיסי לכלס: (ג) וירדו וילך. הסעס כחשך
ידו נקתמה סלרן ולל כללו: ותכס עליהם. סלרן צעלנסי: ויאבדו.
צעור מוח צניסי הסועמיס סתחסי: (ל) לקולס. צעור קולס ס"ל
הסועמיס

סדע

פירוש על אבן עזרא

רווחס הסועמיס כי עתמה סלמח סגדלו מחוך סעדה חלס על קרס ועל עדו חנר. ח"כוכה סלרן קרואס צניסי כע"ס ושלס חס כעדי צני ישכאל וכו' (סעוס כ"ד ה'). כ"לכור
יס לשלל ככאן סלס. והספתה צ"י וילך חנה חסרי סלחי ככר סלרן וסלסן לא סשה סעגל רק להסמקס ע"ל וללוח כי חלר חנ ל"ס חסר ויכל משה ויעפל ע"ל סלסס. (כ"לכויס
ס' ב'). (יחחלל כ"ג מ"י). (ל"כויס ל"כ מ"י). סהנה קרל לנשמה סיכונה צעור סהיסי חלמליסי צין הגופנייסי וצין סלכליסי הנעדריסי כי מעלסה גרסה מן הגלגליס צעור
ססיס נוף ויחל סיהי גוף ולפיקך. קרל חוסי עליונה ויחל סעלה סהנכדריסי סהס סכל צעורל ויחסי חלריס צמוער והסעסה קרדיס סמלל צעורל היס צכח וסלויס צמוער ונללח
כי הסעסה היס סיכונה ולפיקך חנר פיני ל' חזני ל'. יד ל' פי ד' כי דכס סרסה כלסך צני חלס יפלה סלדמה חס פיה. והסעס

סורנו

שמה שאמר סגדלו מתוך סעדה לא חלר חלל על עדה קרס: (ט) מן ספסו. סחניכס חלויס להגלל חס חסיו עומס סעילקו: (ג) וידעתם כי נאצו.
סחניכס חלויס ליקרל דסכני ולסקכר עס סלר סעס: (ג) ותפתח הארץ את פיה. סרסינה חס סנקיפיה עד מקוסי צמיסי: וכל הארם אשר לקרל.
וחלס כל סלדס אשר לקרל סנעמיסי חסרי צעלוקתו. ולכן לא עמו כיוו סלל עכרו חסריו צוס: ואת כל הרבוש. סלל יסו. סיסס לדיקיס צעלולס
כסכך סלה סלע עסיקו ומללס עמי וספסכס צס: (ג) ותכס עליהם הארץ. סניד סלל קרס צלוחס ססמיסי כמו סיקרה סממיסי סכעס ססיח לא
ספסר

פירוש רשבים

(כח) כי לא מלבי. שחיבתם בקטורת כשאוטר אתה ואהרן איש מחותנו: (כט) לא ה' שלחני: אלא עשיתים סרעתי שצויתי לדקטיר כסורת:
(ל) אם בריאה. חרשה יברא ה' בארץ כדכתיב כי ברא ה' חרשה בארץ. שאניה כסיות נרד ואבדיהו: (ל) נפו לקולס. כשצעקו בשעת
נפילה

וְאִשׁ יֵצְאָה מֵאֵת יְהוָה וְתֹאכַל אֶת
 הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים אִישׁ מִקְרִיבֵי
 הַקָּמָדָת: **ס יז** * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: **י** אֲמַר אֶל־אַלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן
 הַכֹּהֵן וַיֵּרֶם אֶת־הַמַּחֲתָת מִבֵּין הַשָּׂרָפָה
 וְאֵת־הָאֵשׁ וְרָהֲדָלָהּ כִּי־קָרְשׁוּ: **י** אֵת
 מַחֲתוֹת הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה בְּגַפְשֵׁתָם
 וַעֲשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי פָחִים צְפוּי לַמִּזְבֵּחַ
 כִּי־הִקְרִיבֶם לִפְנֵי־יְהוָה וַיִּקְרְשׁוּ וַיְהִי
 לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: **י** וַיִּקַּח אֶלְעָזָר
 הַכֹּהֵן אֶת־מַחֲתוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
 הִקְרִיבוּ הַשָּׂרָפִים וַיִּרְקְעוּם צְפוּי לַמִּזְבֵּחַ:
י וַכֹּרֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־
 יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אַהֲרֹן הוּא
 לְהִקְטִיר קָמָדָת לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה
 בְּקִרְחָה וּבְקַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־
 מֹשֶׁה לּוֹ: **ס** * וַיִּלְנוּ כָּל־עַדְתֵּי בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל מִמַּחֲלַת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן

תְּבַלְעֶנְנָא אֲרַעָא: לֵה וְאַשְׁתָּא נִסְקַת מִן קָדָם יי וְאִכְלַת ית
 מֵאֵתוֹן וְחֲמִשִּׁין בְּבֵרָא מִקְרִיבֵי קָמָדָת בּוֹסְמִיָא: א וּמְלִיל יי
 עִם מֹשֶׁה לְמִיטְר: **י** אָמַר לְאַלְעָזָר בֶּר אַהֲרֹן בְּהִנָּא וַיִּשְׂרַשׁ
 ית מַחֲתָנָא מִבֵּין וַיִּקְרִיא וַיֵּת אֲשֶׁתָּא וַיִּחַק לְהֵלָא אָרִי
 אֲתַקְדְּשׁוּ: **י** ית מַחֲתָת חִיבִיא הָאֵלֶּין דְּאֲתַחִיבוּ בְּגַפְשִׁיתֵיהוֹן
 וַיַּעֲבְדוּן יִתְהֵן מִסִּין דִּדְרִידִין חוֹסָאָה לְמַדְבַּחָא אָרִי קִרְבָּנָן
 קָדָם יי וְאַתְקְדְּשׁוּ וַיִּהְיוּן לֵאת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: **ד** וַנְסִיב אֶלְעָזָר
 בְּהִנָּא ית מַחֲתָנָא דְנִחְשָׂא דְקִרְיָבוּ וַיִּקְרִיא וַיִּדְרִידֵנָן חוֹסָאָה
 לְמַדְבַּחָא: **ה** דְּבִרְנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דִּי־לֹא יִקְרַב בְּבֵר
 חִלוּנֵי דִי לֹא מִזֶּרַעָא דְאַהֲרֹן הוּא לְאַפְסָקָא קָמָדָת בּוֹסְמִין
 קָדָם יי וְלֹא יְהִי כְקִרְחָה וּבְקַעֲדָתָהּ בְּמֵא דִי מְלִיל יי בִּידָא
 דְּמֹשֶׁה לֵה: **ו** וְאַתְרַעְמוּ כָּל־בְּגַמְשִׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא
 דְּבַתְרֵדוּי עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן לְמִיטְר אֲתוּן גְּרַמְתוּן דִּמִּית
 עִמָּא דִּי: **ז** וְהָיָה בְּאַתְרֵכְנִישׁוֹת בְּגַמְשִׁתָּא עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן
 וְאַתְפְּנִיאוּ לְמִשְׁפַּחַן וּמִנָּא וְהָא חֲסֵדוּ עֲנָנָא וְאַתְנַלִּי יִקְרָא
 דִּי: **ח** וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְקָדָם מִשְׁפַּחַן זְמָנָא: **ט** וּמְלִיל יי
 עִם מֹשֶׁה לְמִיטְר: **י** אֲתַפְּרְשׁוּ מִגּוֹ בְּגַמְשִׁתָּא דְרָא וְאַשְׁצִי
 יִתְהוֹן כְּשַׁעָה וְנִסְלוּ עַל אֲפִידוּן: **יא** וְאָמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן סַב
 ית

מסרה לה המעשים, ח'. מקריבין, מלל כל מן ד' דקוסל. ין ב' אונק, כל ל' טי
 סקר. ורס, ז' קרונשסיר. זכה, ל'. קדשו, ל'. ב' מספוס, ז' מלל. בספוסים,
 מלל. בנפסחוס, ז' סקר. חסס, סקר. רקעין, ל' סקר. פחיס, מלל. לפר, ה'.
 הקריבוס, ל' וסקר ו'. ויקדשו, ל'. ויהי, י'ל רפין. ללות, מלל. ד' בקריבו,
 מלל. הספוסים, ל' וסקר ומי'. ויקעוס, ל' ומלל. לפר, ה'. ה' זכרון,
 מלל. כקס, ל'. וכעדשו, כ' צמונס. ו' וילט, סקר ו'. הספוס, סקר.
 ו' וינל, כ'. י' הכונו, ל' וסקר הע'ס צדגס. וזלכלס, ז' אסס, סקר.
 ת'א וויש יצאה מאת ה' קנהדקין קי. את מחתות קנהדקין ככ נאסוס נט.
 ולא יהיה בקרח וכעדתו קנהדקין קי.

לֵאמֹר אַתֶּם הַמֵּתִים אֶת־עַם יְהוָה: יוֹהִי בְּהַקְהֵל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן
 וַיִּסְנוּ אֶל־אַהֲלֵךְ מוֹעֵד וְהִנֵּה כִּסְהוּ הָעֵנָן וַיִּרְא כְבוֹד יְהוָה: **י** וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
 אֶל־פְּנֵי אֱהֵל מוֹעֵד: **ס** רַבִּישׁ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: **י** הֲרַמּוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה
 הַזֹּאת וַאֲכַלְהָ אֹתָם כְּרָנַע וַיִּפְלוּ עַל־פְּנֵיהֶם: **יא** וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח

ויהו לאות. לזכרון שיאערו עליו היו מחתוק שנחלקו על הכסונה ובכרשו:
 (ד) וירקעום. חנימי'ררס כללנו: (פ) ולא יהיה בקרח. כדי שלא
 יהיה כקרח: כאשר דבר ה' ביד משה לו. כמו עליו על אהרן דבר
 אל עשה שיהיו הוא ובניו כהנים למיך לא יקרבו אים ז' אשר לא מזרע
 אהרן וגו' וכן כל לי ולו ולהם הסמוכים אלל דבור פחוסס כמו על.
 ומדעשו על קרח ומשו צד עשה ולא ככז אל עשה רוח לחולקים על
 כסוכוס

נראשים מוסד וחס. ללו יצרה ה' (ר"ל יצרה ה' ססס לבחן): (גד) נסו
 לקלם. כשזיל הקול כיוולא על צליעתן: (ג) ואת האש. שנחוק
 הנסחוס: וזה הלאה. לחזק מעל הנסחוס: כי קדשו. הנסחוס
 וחסוקין כסכלס שכיני עשוסס כלי סרת: (ג) החטאים האלה בנפשותם.
 (יועל לו) שנעשו טושעיס כנפסוסס שנחלקו על כקצ"ס: רקעי. כדודין:
 שחים. ססין מרודקין סינני"ס כללנו: צפוי למזבח. למזבח הנסחוס:

רמבז

נצו ענקוס חיו. ור"ל אונק כעצור עות נמיס העומדים חסוס:
 (ג) בי קדשו. הנסחוס וחס חסוקין כסכלס סככר עשוסס כלי סרת
 לטון רע". ולא יעמי טעס לחיסור כוס סכרי קסורס זכס כקריבו חר
 טעסס כלי סרת לכסקיר כסוך חליסור חיו מקדוס. חלל יש לוטר כי
 נעצור טעסו כן על פי עסס חיו קדש כי חס הקדושו חוסס לעמיס לפי
 טעססו טעסס חוסס חללסיס כחס וחסיעס הנסחוס חללכ כלי סרת כחלל
 מועד לטולס. וכסוכן נעמי כי יאמר כסוכו כי הקריבוס לפי ה' ויקדשו
 לסיח ללות לנני ישראל כלוטר חמי הקדשתי חוסס מעת סקריבו חוסס
 לפי כדי שיהיו ללות לנני ישראל: (פ) כאשר דבר ה' ביד משה לו.
 כמו עליו על קרח ומשו ציד עשה ולא ככזז אל עשה רוח לחולקים על
 ססכול סחוקין כלדעס כמו סלקס עסס נצו ועל זס לקס עזיסו כלדעס.
 לפי טעסו ולא יהיה בלוע וסרוף כקרח וכעדשו אך כחשר נעסס לעסס

נצו ענקוס חיו. ור"ל אונק כעצור עות נמיס העומדים חסוס:
 (ג) בי קדשו. הנסחוס וחס חסוקין כסכלס סככר עשוסס כלי סרת
 לטון רע". ולא יעמי טעס לחיסור כוס סכרי קסורס זכס כקריבו חר
 טעסס כלי סרת לכסקיר כסוך חליסור חיו מקדוס. חלל יש לוטר כי
 נעצור טעסו כן על פי עסס חיו קדש כי חס הקדושו חוסס לעמיס לפי
 טעססו טעסס חוסס חללסיס כחס וחסיעס הנסחוס חללכ כלי סרת כחלל
 מועד לטולס. וכסוכן נעמי כי יאמר כסוכו כי הקריבוס לפי ה' ויקדשו
 לסיח ללות לנני ישראל כלוטר חמי הקדשתי חוסס מעת סקריבו חוסס
 לפי כדי שיהיו ללות לנני ישראל: (פ) כאשר דבר ה' ביד משה לו.
 כמו עליו על קרח ומשו ציד עשה ולא ככזז אל עשה רוח לחולקים על
 ססכול סחוקין כלדעס כמו סלקס עסס נצו ועל זס לקס עזיסו כלדעס.
 לפי טעסו ולא יהיה בלוע וסרוף כקרח וכעדשו אך כחשר נעסס לעסס

את־המחנה ותן־עליה אש מעד
המנבל ושם קטרת והולך מהרה
אל־העדה וכפר עליהם כִּי־צא הקצף
מלפני יהוה החל הנגף: י ויקח אהרן
באשר | דבר משה וירץ אל־תוך
הקהל והנה החל הנגף בעם ויתן את־
הקטרת וכפר על־העם: י ועמד בין
המתים ובין החיים ותעצר המגפה:
י ויהיו המתים במגפה ארבעה עשר
אלף ושבע מאות מלבד המתים על־
דבר־קרח: י וישב אהרן אל־משה
לפתח אהל מועד והמגפה נעצרה: פ
הישי י וידבר יהוה אל־משה לאמר:
י דבר אל־בני ישראל וקח מאתם
מטה משה לבית אב מאת כל־
נשיאיהם לבית אבתם שנים עשר
מטות איש את־שמו תכתב על־
מטהו: י ואת שם אהרן תכתב על־
מטה לוי כי משה אחד לראש בית
אבותם: י והנחתם באהל מועד לפני
העדות אשר אנעד לכם שמה: י והיה
האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח
והשפתי מעלי את־תלנות בני ישראל
אשר הם מליגים עליכם: י וידבר
משה אל־בני ישראל ויתנו אליו כל־
נשיאיהם מטה לנשיא אחד מטה לנשיא
מטות ומטה אהרן בתוך מטותם: י ויגח משה את־המטות לפני יהוה באהל
העדת: י ויהי מחרת ויבא משה אל־אהל העדות והנה פרח מטה־אהרן
לבית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ
מלפני יהוה אל־כל־בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו: פ ששי כה ויאמר יהוה

ית מחיתתא דהב עלה אשתא מעלי סדבדא ושו קסדת
בוסמיא ואוביל בסריע לכנשתא וכפר עליהון ארי נסק
רנזא מן קדם יי שרי מותנא: י ונסיב אהרן כמאדי
מליל משה ודהמ לנו קהלא והא שרי מותנא בעמא ויהב
ית קסדת בוסמיא וכפר על עמא: י וקם בין מתיא ובין
חייא ואתכלי מותנא: י והו דיתתי במותנא ארבעת עשר
אלפין ושבע מאה בר מדמיתו על־סלנתא־דקרח: יו ותב
אהרן למשה לתרע משפן ומנא ומותנא אתכלי: יו וסליל
עם משה למימר: י סלל עם בני ישראל וסב סגרו
המרא המרא לבית אבא מן כל רברבניהון לבית אבנהתו
תרי עשר המרין גבר ות־שמה תכתוב על המרה: יי ות
שמא דאהרן תכתוב על המרא ולוי ארי המרא חד לריש
בית אבנהתו: יי ותענגנון במשפן ומנא קדם סהדותא
דראופן מימרי לכו תפן: יי ויהי גברא דאתרעי בה
המרה ינעי ואניח מהקדמי ית תרעמת בני ישראל די
אנו מתרעמין עליכון: כא וסליל משה עם בני ישראל
ויהבו להו כל רברבניהון המרא לרבא חד המרא לרבא
חד לבית אבנהתו תרי עשר המרין והמרא דאהרן
בנו המרהון: כב ואצנע משה ית המרא קדם יי במשפנא
דסהדותא: כג והוה בימא דבתרוהו ועל משה למשפנא
דסהדותא והא יצא המרא־דאהרן לבית לוי ואפק
לבלבן ואנץ נץ וכסת שגרו: כד ואפק משה ית כל
המרא מן קדם יי לורת כל בני ישראל ואשתמודעו
ונסיבו גבר המרה: כה ואמר יי למשה אתב ית המרא

מסרה יא וסן נקבול ותקף. ועיס. פ. וסלך. ל. מלל נכורה. וכפל. ל.
עליכס. מלל. ילא. ז. נקיפול. יב על הסס. ח' וכל מזל דכר. יג יעשה
כלס חקר. וסלל. ל. הספס. יד. יד מלל. טו והספס. ל. נסלד. ל.
ז וקם. יז. נסילס. ל. חקר י חני וסד מלל ונכין וסס. מו. מלל. סכס.
סקר. יח וסס. ל. סכס. סקר. טו. מלל נכורה. יט ויכסס. ל. סכס.
ח' מלל נכורה. כ והיה סני הסקר. יס. ל. כ. ז. והסכס. ל. וסס וסין
ינניח. סלס. ח'ק וע"ל סכין. סס. ל. וסלל סס. עליכס. מ"ק וס"ס. עליכס.
מלל. כא וידכ. ל. נעסס נקי. נסילס. ל. ונכין דין מלל דפול. טסס.
סקר. טסס. מלל. טסס. ל. מלל וסד סקר ויכלע. כב ויכס. ז. ספס. כ. סקר
נכורה ונכין. סס. כב ויכ. ל. נעסס נכורה. יכ. סקר. סס. סכס.
ח' מלל נכורה. ילא. נכרי סעעי וכן ויכן וז' סלדי נכין וקיסלן לא עפל
ולל מלל רק נכעסס מוועס נכין ספסס. כד וילל. יג סקר. ססס. סקר.
כה ויחמר. פ' נעסס נכורה.
ת"א ויתן את שם ספ יועל סד נכיס סס עכין יו סכין קיסלפ ס' סקסס
נכילה סליו ז'ל כ' נכסס ונכסס מלל סכסס ס' סכס ס' וילל. יעסד
בין הסתים ובין החיים סנה סס.

נשיאיהם מטה לנשיא אחד מטה לנשיא
מטות ומטה אהרן בתוך מטותם: י ויגח משה את־המטות לפני יהוה באהל
העדת: י ויהי מחרת ויבא משה אל־אהל העדות והנה פרח מטה־אהרן
לבית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ ויצא ציץ
מלפני יהוה אל־כל־בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו: פ ששי כה ויאמר יהוה

רשי
מחרץ מ"ס חס"כ טלח כסס סמללך סח סכין לנכור נכסרת וסלל סול
סקר כז סז סלל סיה גכח סקס"ס כעס סלי סלורו סל מקסס. וסין
כדליתח נכססס סנה (סנה סס): (יג) יעסד בין סססס וס"ל
סח סמללך וסעמירי סל כססו סלל סמללך כסס לי לנכסס סליססו סל
ססס טרי לנכס על יך סלל סלי סלורו סל מקסס וססס סלורו סל ססס
סל

הוא לפני יהוה לה ולזרעה אתך :
 ויאמר יהוה אל־אֶהרן בארצם לא
 תנחל וחלק לא־יהיה לה בתוכם אני
 חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל :
 שבע כ" וּלְבָנֵי לֵוִי הִנֵּה נָתַתִּי כָּל־מַעֲשֵׂר
 בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֶלֶף עֲבַדְתֶּם אֲשֶׁר־
 הֵם עֲבָדִים אֶת־עֲבַדְתָּ אֱהֵל מוֹעֵד :
 כ" וְלֹא־יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
 אֱהֵל מוֹעֵד לְשֹׂאת חַטָּאת לְמוֹת :
 כ" וְעֹבֵד הַלְוִי הוּא אֶת־עֲבַדְתָּ אֱהֵל
 מוֹעֵד וְהֵם יִשְׂאוּ עוֹנֵם חֶקֶת עוֹלָם
 לְדַרְתֵיכֶם וּבִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ
 נַחֲלָה : כ" כִּי אֶת־מַעֲשֵׂר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה תְּרוּמָה נָתַתִּי לְלוֹוִים
 לְנַחֲלָה עֲלֵיכֶן אָמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה : פ" כ" וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : כ" וְאֶל־הַלְוִיִּם
 תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי־תִקְחוּ מֵאֵת
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי
 לָכֶם מֵאֵתְכֶם בְּנַחֲלַתְכֶם וְהִרְמַתֶּם
 מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת יְהוָה מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר :
 כ" וְנִחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כִּדְבַר
 מִזְדַּהֲגֵרְךָ וּכְמִלְאָה מִן־הַיָּקֵב : כ" בֵּן
 תְּרִימוּ גַם־אֲתֶם תְּרוּמַת יְהוָה מִכֹּל
 מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְנָתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת־תְּרוּמַת
 יְהוָה לְאֶהרֹן כַּהֵן : כ" מִכֹּל מִתְּנֵיתֶם
 תְּרִימוּ אֵת כָּל־תְּרוּמַת יְהוָה מִכֹּל־

עמך : כ ואמר יי לאהרן בארצו לא תחסי וחלק לא
 יהי לה בניוהו מהנן די יהבית לה אנת חלקה ואחסנתה
 בנו בני ישראל : כא ולבני לוי הא יהבית כל מעשרא
 ביישראל לאחסנא חלה פלחנהו די אנת פלחן ית
 פלחן משפן זמנא : כב ולא יקרבו עוד בני ישראל
 למשפן זמנא לקבלא חובא לממת : כג ויפלחון לוא
 אנת ית פלחן משפן זמנא ואנת יקבלון חוביהו קים
 עלם לדריבון ובנו בני ישראל לא יחסנו אחסנא :
 כד ארי ית מעשרא דבני ישראל די יפרשו קדם יי
 אפרשותא יהבית ללוא לאחסנא על פן אמרית להו
 בנו בני ישראל לא יחסנו אחסנא : כה וכליל יי עם
 משה למיפר : כו ועם לואי תמלל ותיפר להו ארי תפבו
 מן בני ישראל ית מעשרא די יהבית לכו מנהו באחסנתכון
 ותפרשו מנה אפרשותא קדם יי מעשרא מן מעשרא :
 כז ותחשב לכו אפרשותכון בעבורא מן אדרא
 וכמלאתא מן מעצרתא : כח פן תפרשו אף אתון אפרשותא
 קדם יי מכל מעשרתיכון די תפבו מן בני ישראל ותתנו
 מנה ית אפרשותא קדם יי לאהרן כהנא : כט מכל מתנתכון
 תפרשו ית כל אפרשותא דיי מכל שופרה ית מקדשה
 מנה : ל ותימר להו באפרשותכון ית שופרה מנה ויתחשב
 ללואי פעללת אדרא וכעללת מעצרתא : לא ותיקלון יתה
 בקל אתר אתון ואנש־בתיכון ארי אגרא הוא לכו חלה
 פלחנכון במשפן זמנא : לב ולא תקבלון עלוהי חובא
 באפרשותכון ית שופרה מנה ית קודשיא דבני ישראל
 לא תחלון ולא תמותון : לז פ פ פ

מסרה כ ויטען ט' נפסס כפיפסל. סנסל. לי. וסלק. ג' כנסוס. כא נפס'
 מעשי' ג' חס. מעשר. ספין כס'פ ג' רפין. וכל מעשר דכ'. ענדסס. סלס
 סקר. ענדיס. ס'ו ומי'. כב לסלס. כ'ד. לעומ. מלל. כג ישלו עוס. שפסיס ג'
 חס. וכסוק. יש זוגין דמיין. כד מעשר. ספין כסול לכד וספין כססס. לכסלס.
 ט"ו. כסוק. יש זוגין דמיין. כז אלכס. סקר. כ' כמנה וצמק. שפסער. ספין
 כס'פ וספין כליי. וסריסס. לי. וס' דס'. כסומס. כל פנינל מלל. מעשר. ג'.
 כז וספסע. ג' ללריס. סרינוסס. מלל. פנק. סקר. כח סרינו. כולס מלל. סרינוס
 ה' ה'. מעספסיס. כל לי' סקר כס'ל וס' ומי'. כסומס ה'. ה'. כס שפססיס.
 די ס' ומי' ד' ג' ס' וס'. כל סרינוס. לי' ומד וכל סרינוס כל מכל. עקדס.
 כד' כסול. ל אלכס. סקר. כסרינוס. ג' וסלל וספין. וספס. ג' לכס כספולס.
 מלל. וכספולס. מלל. לא ככל פקוס. ד'. וכיסכס. לי'. לב ולס פסול. ר פסוקיס
 ולל לא ולל. כסרינוס. ג' ומי'. ולס קדס. ג'. סרינוס. ז' מלל.
 ת"א כי את מעשר בני ישראל אשר ירמו לה' תרוסה יצמוס פו כסומס
 פו נס סרינוס ג'. ואל הלויס תדבר ואמרת אליהם ל"ה יב יצמוס פו כסומס
 יא. וסרינוס כס'ס חו סנס קפו ענדין לא פססיס לה כילה יב סססיס חו
 ונחשב לכם גישין ל סרינוס לל. תרוסכס פססיס כג כילה יב כסרינוס כס.
 גס אתס גישין נג קדסין על מליעל כס על. ונתתס ססנו סנסדכין ל.
 מכל סתגיתכס כסומס פו סנס קכו ענדין לא פססיס לה כילה יב סרינוס
 ד ה'. מכל חלכו סרינוס ה'. ואכלתס אתו יצמוס כו. ולא תשאו עליו חסא
 יצמוס כס קדסין פו מליעל כו כסלס מד קנפ סרינוס ה' מעילס יס. ואת
 קדשי בני ישראל כסומס כו.

חלבו את־מקדשו ממנו :
 ונחשב ללויים כתבואת גרן וכתבואת יקב :
 ויאכלתם אתו בכל־מקום
 אתם ובייתכם פישבר הוא לכם חלה עבדתכם באהל מועד :
 ולא־תשא
 עליו חטא בהרימכם את־חלבו ממנו ואת־קדשי בני־ישראל לא תחללו
 ולא תמותו : פ פ פ

ל"ה. דכילל סיפין. ססססס ויאמר שמואל. כספולל ח' כסיפין לז :

ינתן בן עזראל

נז

קדם יי דבית לך ולקדך ולבנתך עמך לְקַדְּמֵי אֵלֶיךָ וְלֹא יִתְקַטֵּל דָּבָר בְּמִלְחָמָה
 וְהַבְּשִׂים בְּשָׂרָהּ קִוְּיָגִיא דְקָדִים אֵלֶיךָ וְהָיָה יי דְיִבְרִין הוּא לָךְ וְלִבְנֵיךָ :
 (כ) וְאִסֵּר יי לְאֲדָרְיָן בְּאַרְעֵהוּן לֹא תִקְבֵּל אֶחְסָנָא בְּמִשְׁאָר שְׂבָמִיָּא הוֹלְקָא
 לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּעִידָהוּן אֲנָא תִלְקֵד וְאֶחְסָנֵךָ בְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : (כא) וְלִבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל הָיָה דְבִיתָא יֵת בָּל מַעֲשָׂרָא בְּיִשְׂרָאֵל בְּאַחְסָנָא חוֹלְפָא פּוֹלְהֵהוּן דְהִגּוּן
 פּוֹלְחִין יֵת פּוֹלְחִין מִשְׁפָּן זָקָנָא : (כב) וְלֹא יִקְרְבוּן תּוֹב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּן
 זָקָנָא לְקַבְּלָא חוֹבָא לְמַסָּת : (כג) וְהִסְלַחֵן לְיָזְרָא דְהִגּוּן יֵת פּוֹלְחִין מִשְׁפָּן זָקָנָא
 וְהִגּוּן יִקְבְּלֵהוּן יֵת חוֹבֵהוּן אִין לֹא פּוֹדְרִין בְּפּוֹלְחֵהוּן קָדִים אֵלֶיךָ לְדִרְיוּבֵן
 וּבְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְסְנוּן אַחְסָנָא : (כד) אַרְוֵם יֵת מַעֲשָׂרָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְהִתְרִישׁוּן קָדִים יי אַפְרִישׁוּתָא דְבִית לְיָזְרָא לְאַחְסָנָא בְּגִין בְּן לְדָהֵן אַסְרִית
 דְבָבֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְסְנוּן אַחְסָנָא : (כה) וְגַמְלִיל יי עִם מִשְׁדָּה לְמִימְרָה :
 (כו) וְלְיָזְרָא תְּמַלִּיל וְתִימֵר לְדָהֵן אַרְוֵם תִּסְבֵּן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת מַעֲשָׂרָא

ס ס ס

וידבר

יונתן

אלל לפסוקים כדאיסא נפפרי קדש קדשים לל כל שכן וק"ל : (כט) עמר מדינה מדינה
 ותיס פי' שיעריש עספוט על כסוד ולא מהכע על ספוט וכן פול עשש נפפרי לל
 יעול מן הכע על היסע ולא ממין אפפרינו מיט וק"ל :

מלפסוט

בעל המורים

(כ) וזו מדכשו כ"ל אס דומה למלך שאינו לריך כלום יעמיד ארץ והיינו מד
 ממונה שנלמד בני שאלו . ולא דומה לכהן שנמחר על הגלות והיינו כל ממונה
 קדשים יסכסס : (כ) והכחוס ממנו קרי גיס מעינו חין סוכמין ממין על שאינו
 מינו . ולא מחדש על היסן (זה נדכש מעשעל דקבל) . זלס

רשי

כי הוא מלחמס : (כט) מכל מתנתים תרימו את כל תרומת ה' .
 כמרומה גדולה הכתוב מדכש שאס הקדים לוי את כסכן ככרי וקבל
 מעשכומיו קודם שיסול ככן כמרומה גדולה מן הכרי לריך לספרים הלוי מן
 המעשכ חסלה אסד ומממסס למרומה גדולה ויסאר ויסריש כמרומה מעשכ :
 (ל) בהרימכם את חלבו סמנו . להסר סמרינו כמרומה מעשכ ממנו :
 ותחשב . הסומכ ללוים סוליך גומריך : כתבואת נרן . ליסכאל שלל
 חלומכ הוילי וקכלו כמרומה סמנוסר כי את מעשכ בני יסכאל אסד
 יריעו לסי כמרומה יכול יסל כולו אסור ת"ל ונמסכ ללוים כמנוסח גכן
 מה של יסכאל סוליך חף של לוי סוליך : (לא) בכל מקום . אפילו ככית
 סקצרות : (לב) ולא תשאו עליו חסא וגו' . (יבמות פט) הו אס לל
 כמרומה מסלו ססס : ולא תמותו . (כנורות ט) הו אס ססללו כמרומה :
 חסלת פרשת קרח

זאת

אבן עזרא

המלס כמו ככרת שלל יעלה כו למס כלל וכן גפרית ועלס : (כא) חלף .
 כמו כמורס : (כב) ולא יקרבו עוד . "צעכור עדה קרס : (כג) ועבד
 הלוי הווא . כעלמו ויס אוונריס כי הווא "סעול וליכנו ככון יכי את עכרת
 אכל מיעד הווא כסעול : והם יישאו את עונם . אס לל יסמרו וסכס כמעשכ
 כמלס על כן אמרתי : (כד) וידבר יי אל משה . ולל אל אסכך כעכור
 חסס מעשכ מן הכעשכ ללסכך : (כז) ובמלאה . "פירסחיו : (כט) סכל
 חלבו . מכסוכ סכו וכן וכללו את סלכ "סכרץ : את סקדשו . כי הכעשכ
 חלבו וכללסס אוחו וסעסס ססווא אסור לכס ללכול ממנו עד סמרינו
 וסעסו וסכר סיססכ לכס אז חלכויו ככל מקוס ססור : (לג) ולא תשאו עליו חסא . סעמו כלכש כמרומה סלכו לל כשלו ססל ונכחכס
 מקדשו ממנו יכי קדשי בני יסכאל כמוריס וסל לל כעסו כן כשלו ססל סעככס על סמרוס וסללסס קדשי בני יסכאל כעכור סלכלסס אסס מקדשו :
 חסלת פרשת קרח

זאת

פירוש על אבן עזרא

אשמו כקכנסס . "ר"ל עלת הווא סעול וסעמו אס עלמו . יכי מלכד ססווא ככד דכך סלסון . גס הווא מנוכר כי את עכרת סל"מ כשמו ח"כ הווא סעול . (סעומ כ"ג
 כ"ס) . "ככלסס מ"ס י"מ) . "ככלסו עכל סלכו אס מקדשו ממנו .

ספורנו

(כו) ותחשב לכם תרומתכם . להניס כככס אל כיתכס אע"ס סמווד וסמרו (ככרת ס' סכולס) מלד וסל"כ כיקך ככרי זו סללס סו"ל מ"מ כמרומה
 מעשכ חקן כככס סוכ כשכר הכעשכ ססווא סוליך כיד סלוי :

זאת

פירוש רשב"ם

לשון קיום . וכן ברוד לו ולבניו ברית מלח כי סתרינום לפי ענינם . אבל לא תשבית מלח ברית אלהיך . סדכר מלח סמס . ברית מלח . ברית
 קיים ועסר לדודית : (כו) כדון מן הגורן . שהווא בלאו . וכל זר לא יוכל קרש באסור אל הכהנים . לא יחללו לאוכלם בסומסא :

זאת

יט * וידבר יהוה אל משה ואל אהרן
 לאמר: זאת חקת התורה אשר
 צוה יהוה לאמר דבר אל בני ישראל
 ויקחו אליהם פרה אדמה תמימה אשר
 אין בה מום אשר לא עלה עליה עד:
 ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא
 אותה אל מחוץ למחנה ושהט אותה
 לפניו: ולקח אלעזר הכהן מדרמה
 באצבעו והזה אל נבח פני אהל מועד
 מדרמה שבע פעמים: ושרף את הפרה
 לעיניו את עצה ואת בשרה ואת דמה
 על פרשה ישראל: ולקח הכהן עץ
 ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל
 תוך שרפת הפרה: וכבס בגדיו
 הכהן ורחץ בשרו במים ואחר יבא
 אל המחנה ושמא הכהן עד הערב:
 והשרף אתה וכבס בגדיו במים
 ורחץ בשרו במים ושמא עד הערב:
 ואמר איש שהור את אפר הפרה

א ומליל יי עם משה ועם אהרן למיטר: ב דא גזרת
 אוריתא די סקוד יי למיטר מלל א עם פני
 ישראל ויפבו לך תורתא סמקתא שלמתא די לית בה
 מומא די לא סליק עליה גירא: ג ותתנון יתה לאלעזר
 בהנא ויפך יתה למברא למשריתא ויפוס יתה קדמויה:
 ד ויפכ אלעזר בהנא מדרמה באצבעה וידי לקבל אפי
 משפן זמנא מדרמה שבע זמנין: ה ויזקד ית תורתא
 לעינויה ית משפיה וית בשורה וית דמה על אקלה יזקד:
 ו ויפכ בהנא אצא דארזא ואזובא וצבע והורי וירמי לנו
 יקדת תורתא: ז ויצבע לבושויה בהנא ויפחי בשרה במיא
 ובתר פן ייעול למשריתא ויהי מסאב בהנא עד רמשא:
 ח ודמוקד יתה יצבע לבושויה במיא ויפחי בשרה במיא
 ויהי מסאב עד רמשא: ט ויכנוש גבר דבי ית קמטא
 דתורתא

מסדה יט א יהוה י"ב צוק. ב זמס. ג' זכר סל. ז' נעס נסיפ' קח מלסס
 משה ופי' מועדל למורסל. ישרלל. כנכע. חלמה. סקר וסמ'ס נדגש. סמיעס.
 מלס. ס' י' כס. כמקק. על. סקר. ג' וכולי' מלל דמלס. ד נדמס. ז'
 כלנכעו. ג' כלי'. ככס. סקר. מלמה. ז'. ה לעינוי' ה'. עכס. סקר. וסח דמה.
 ל'. יסרק. כולס סקר. ו וסחז. ג' מלל כמורס. סולנעס. מלס. וסל'י' מלס.
 טעסס. כל לינלס סקר י'. ו וסכז. ד' סקר סס. ינל. סקר. ח וסרקס. ג' סקר ו'.
 חסס. סקר. וסכז. ד' סקר סס. ט וסרקס. ג'. עסור. מלס. וסמ'ס כולס מלס כז
 מל' סכס סס דמלכ'ס. כמקוס. מלס. ססור. מלס.
 תא זאת חקת התורה יומל ב מז זמסיס יד מנחוס יס מלין כד. דבר אל
 בני ישראל סליל'ס כנ. ויקחו אליך יומל ג. פרה אדמה עגילה כע.
 אשר אין בה מום סופיה מו. אשר לא עלה עליה עול סס ג. ונתתם
 אותה יומל מז זמסיס יד. והוציא אותה יומל מז פרה מו. אל סרוח
 למחנה יומל סס זמסיס קפ קינ. ושחט אותה יומל מז מז זמסיס קינ
 מוליך יל כד לב. ולקח אלעזר הכהן יומל מנ. הורה זמסיס קינ. אל נבח
 יומל ב מנחוס כו. ושרף את הפרה לעינוי זמסיס לב קינ מנחוס ז סוליך
 יל. על פרשה זמסיס קינ. ולקח הכהן יומל מנ. וכבס בגדיו דבהן
 סס. ואחר יבא אל המחנה זמסיס קפ. ואסף איש יומל מנ

והגית מחוץ למחנה במקום שהור
 היתה

רשי

(ג) זאת חקת התורה. לפי שהספן ולחמות העולם מוכין את ישראל
 לומר עה העטס הזח ומה טעס יס צה לפיכך כחז צה סקה
 גזרה היא מלפני ח'ך רשות להכריז חסריה: ויקחו אליך. (כמדבר ל')
 לעולם היא נקלחת על סוך פרה טעסע משה כמדבר: אדמה פמיסה.
 טחסל חמימה כדומיימות טלס היו צה שתי טערות סמורות ספורלס:
 (ג) אלעזר. (ססרי) מלוחס כסגן: אל סרוח למחנה. (יומל כס

רמבין

(ג) חקת התורה. לפי שהספן ולחמות העולם מוכין את ישראל לומר מה העולם
 הזח לפיכך כחז צה סוקס גזירה היא מלפני ח'ין לך רשות להכריז
 חסריה לשון רש"י מדברי כדומיימו וככז כחצחי כענין טעיר העשתלח עה
 טעס ללוחות סיכיו מוכין אותה הזח יוחר משרל סקרננות לפי טעסלר
 קרננות יס מוס סיכערו ויס מוס סיכערו כקרננות הזו והיזלרת כי מפני
 היחה נעסיס כסוך ירלס להס טחיל חכמה לעסיריס על פני הסדה
 והחמת טחיל להעציר רוס סומלס וסריטסה כריס מוס כסוך: וטעס
 סומלח מוח כעטיו סל נסס כי הנסריס כעסיק לל יטעלו מן סדין
 והוא סלמרו לדיקיס ח'ין מטעלין ולכך חור כחורו זח סקה סהורי
 כלומר הנסקקת מן חסורה והיל חורה כענל סס על כן היא פרה וסיל
 חדומה מועדת סדין ונחנת ללעזר להעשות לפניו לפילו על יד זל הכל
 סקגן ירלס מעסיס כדי טעטסה על כוונתו סלל יטעטו צה משהכז רעה
 כלוחות וסספן והסרטה הזח טעלור חורח סכסיס ונחצצה כנן חסר
 מוחת כחוכה לומר טנכס סכרחת של ישראל על ידי כסן חסיס: וטעס
 זאת חקת התורה אשר צוה ה'. כטעס ואל משה חור עלה אל ה' או
 סול כמו סקורס דכז אל בני ישראל זח סקה חסורה חסר ליה ה' לומר
 דכז ולא דכזו כי משה הוא העיקר: וטעס אליך. טיעטו כן כמדבר

ויבטן: (ד) ויסקון מנו סדרא ויבטן ביהן איתתן ות תורתא עד חסי אלעזר
ת מושבא ות בשורה ות אדמה על ריעיה יקר: (ו) ויבט ביהן איתתן בקעתא
דקסא ודולמיש ואיחבא וצבע דאשתינה ביהדי וישלוק לנו יקדמת דתורתא
ויבטן דליקת לאשוי קוסמא:

(ז) ויבטק לנו קסא יקדת תורתא: (ח)

(ו) ויצבע לבושו פדגא דינקם ת תורתא ויבטן בישורה בארבעין סוין דמוי
ופן בתר בדי יעול למשירתא ויהי סמאב פדגא יהוא קדם טיבוליה עד
רמשא: (ד) ויבגא דמסעק ביקדת הצבע לבושו בארבעין סוין דמוי
ויבטן בישורה בארבעין סוין דמוי ויהי סמאב קדם טיבוליה עד רמשא:
(ט) ויבטש גבר בדין דבי ת תוסמא דתורתא בקלל דפחר סמאב טיבוליה עד רמשא

שיע

ינתן

(ג) ואלפסו ליכסה' ועלו פי' מסרומה ליש' ועלו המע' הו' הוא צמח' פ' קווען וכן בספרי
והגיה סילקו מעשה שלקחו מכה עד היו משמרי' לוחם וסחריים ולקחים לוחם מהרומם
הלכתי: ומה מעשה היוכן הוא יבלה פדלי' פליד שערות לבנים וממשעו' ומשמי' כדפי' פ'
דלא כלק בלה דכר כדליחא הסם שכן עליה עוף כשרה עלה פליה זכר פקולה: ולא
לעכסא שרובן עיבדי' פי' עלה העיריכה בנייטוה פלסכה דמח' גנ' דעכס פבק
האורב דק' ונצ' עכס המפקיד כחולב ומשע' קבלה וליק' כפוסה פבק
עגלה מק' דעכס פקולה זה דווקא בנייטוה ומעיריכה מסמח, מלסכה ולא מעלמה
כסכילה: פקולה היא לטובה שקרבים זה לומר כהנהגה ועול פשוטים מלפון הנש'
דכלים דק' ונצ' עכס המפקיד כחולב ומשע' קבלה וליק' כפוסה פבק
פקד ים כבוד מדין לרבות הסור וסכור וקסא הוא דכסון וקול ויכסחא לשון געסל דכסורי'
(ג) לאלתר סגן כהניא דלוחם דוקא כסגן אצל שחר פרוס כסגן גדול מנוצר כספרי:

בקלפי ופ' סעעמיס. קיסין דמיחיל פי' סיקס' סייע' עגלי חלסה טעהן כשהו אפס
הכנה ולא פסע' קל כרי' עיין בילקוט: כעשאר בניין. פי' כנו שחר כהנאו לייכן שמיסה כשהכר וים ששכר כדק' י' מ' עי' וק'ל ללפוקי מע' דקמריין לרובה
ח'ל' דיק' חלל שרפה כשהיא שרי' ועיין בסולין: (ד) חלעזר ככהני' כ'ה כספרי מה ס'ל ולקח חלעזר ככהן וכלל ככהן נאמר ונחם' ח'ל' חל ללעזר ככהן חלל עגמ'י
בגדי כהו' ולא בגדי חול: כדפי' יד ישייה כן מניח ה'ל' כמ' דמרה גסם סוספסוה דשחמל פקולה: (ה) ויפקן מנו קדוש מירוש' עיליאו פסוך פדור מלי חלסה כהמוריס
לעמלה: ויקוד לכן חלסחא יליק ומכחיכו לעיניו פי' ששחר שרפה כדי שכלו יסיה דעת כל אחד ואחד: (ו) כקעסא דקיסה דגולמיס כהנאו של עין כקעסא ונעלה כמה עממיס
בגלמוד כמכה כילה ומי' כקעסא ויחכס עין: גולמיס עין אחר: (ז) כקלל דמחר מירש כ'ה' כמכה פרה טהור הכד של חרם כמכה הכפר פסחם וכן עס כעשבה מירש
קלל פסחם או מירש ונחסיכס כלי חרם והכל אחד לעלה ומכנס כדה קולמה: חקק מגופה שיעי מירש שמוקק מגופה היינו שיהיה עליו למיד פסיל שלא יפסח האמר ממורו:
ויפלט

אבן עזרא

(א) זאת חקת. גם זאת הסערה צמדצ קיי האמרה כאשר זיה השם
וישלו מן המטה ונפסקה היו עמאי ימת. ונקמטה זאת הפרשה
צעצר שהיא לנכס: (ג) פרה. ארומה תמימה. שלא להטיס קמנה. אמר
בגלון כי מי דה כנו הרעם שזיק לנעל הערה 'האלוהים ויעיל לנעל
הלסה ואין לוק: (ג) והוציא אתה. העוליה או נגדו וכן ופסח כי הוא לא
ישפטנו וסעד לפניו: (ה) ושרף את השרה. השורף וסעד לעיניו: (ו) עין
ארו. כמו למעורר וסע דמחתי סוד: (ז) וכתבם בנידו. הכהן 'השורף:
ושמא הבהן. וכבר ישנ שמאל ויש אומר שיהיה שמאל עד הערצ שלא יאכל
מן הקדשים: (ט) איש פדור. אינו הכהן השורף. למי נדא. מירשו
רסוק

פירוש על אבן עזרא

ק'ל כי כמו ש' קרם כאשר נחלפו הכהנים היה כסנין כן זאת הקשה האמרה צמדצ קיי. כ'מ'ס' והיא חסיה אשר היו עמאליס לנעס חסם ופסרה זל לעכר כל הטוב
נחם כעסא חלסם. וינאחר כפרסה זו לחקם כולס ופ' שלמעלה (י'ס' י'ס' עיין בהן שנאמר צו לחם עולם. 'הרעה ופסח' זל להפיעיס טעם עכרה הפעמליס
וממלס הפסיהריס בניי' הלומיס וכלל להביאו דמיון מן העשתי' שיעמלחו כזה דברים עשויס דכר והפכו מעטס האקבלים, ולאחר הכסס חלן כדן ועשנו טהור חקם משמקום
מורסו. ו'ל' השפסע. וכן מ'יע' וילעזר לנצוהי כהנא דינקס ים חורסא. (כ'ס' כי צל לפרץ למה פה כחוב כהנן ואלל השורף אינו כחוב כהנן. ואינו צל פסלם כהנן למעט או לרבות
ג'כ' השפסע כי

הפירוני

(ג) זאת חקת התורה אשר צוה ה'. צאמרו הזה עליהם מי טחלח. והכנה ככר אמרו ז'ל לכך כתב זה חקם גזרה היא מלפני ואין לך רשות להכריח
אחרים ושלעלה אמר עליה אמתה אחממה והיא כחוקה מנמי ומעקרי הבעלם זהה הוא שהיא עממאה חת הכהורים ומסכרת חת הפעמלי'.
חמכס ככדינו אל כל המלוה חולי דכר ינוצו וקתק טמן מכוו. וזה כי מלאנו לראשונה שכל השוקקי' זה מעת שרפתה וחילין עמאליס וכן השורף והמשליך
עין ארו וחזו ושיני תולעת כשרפת' והאויקפ והנוגע והטושא. חמכס כמזה והמקדש הם פסורי'. שניה שמעקרי הפסרה הוא שחבי' לדומה בשלמות
וכבר צאך כהניא שפסחא נעשל למכרה חדוס צאמרו חס יחיו טחאיכס כשניס כשלב ילנינו. ולכן אמרו ז'ל פ'ק דיומח שהיו קושרין לשון זכוריה על
פסחו של היכל הלצין היו שחמי' לא הלצין היו ענזים. רביעיית רחוי להתנוון כשכיות כל אמרת חלרה לרופס היא כלי סקס מיערת המעשי' אל המלווע
כי כל א' משי הקטות ממלס כלאמרו ונעקש דרכים יסול צאחה. רביעיית רחוי להתנוון שאין דרך נחות להשייר חת כנעקס דרכי' ולהשייר חל המלווע
זולתי כשחזו חל קלה פסכו כמו שקרה כפליי' הגוף כלאמרו טכורות פלע חמורק כרע אע'ם שחוחה הכטיה חל כקלה היא כעלמה נמלסח ותשמיח ענין
מי שחסיס דרכו מנוולעת כענין המרופס המשלשלת שחועיל לסולה וחוקי לברח. מיעישיית רחוי להתנוון שאין ענין לחסר הפסרה כפסח' שום מין מוניי
הטוואחות זולתי כפסח' מוטוואחת מות. וכבר נודע שענין המורה והעלות חיים הם למולאיסם ולעוקקי' כס כלאמרו כי היא חייכס והטווסה מ'ס אל הכלי
הנעקדות הולך למות או הוא מה גמור כלאמכס (כרכות פי' מי שנתח) רשעים חפי' כחייס' קרויי' מתיס. שטיח רחוי להתנוון מה שאלמרו ז'ל שעין
ארו יורה על הגאווה והאזווב יורה על הפסח וכחיות שני החולעת עם שניהם יורה ששניהם טחל כלאמכס שחמחא דלית זיה וכשמחא דלית זיה כפרט בניי שילסך
לכהו

פירוש רשבים

(א) זאת חקת התורה ולפניה נפרש באיזו תורה הוא מדבר. דכתיב חזאת התורה אדם כי ימות באהל. כלומר חקת התורה שאמר למשה זאת
התורה: פרה. אדומה. צוה לקחת לעשות תורת סדרתו של אדם כי ימות באהל להסדר בו נוגע ונושא ומאדיל. (ג) לעיניו. של אהרן:
עוד

וְלָקַח אֶזוּב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טְהוֹר
וְהָיָה עֲלֵהָ אֱהִל וְעַל-כַּלְדֵּיבָלוּם וְעַל-
הַנַּפְשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ-שָׁם וְעַל-הַנְּגַע
בָּעַצִּים אוֹ בַחֲלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ בַקֶּבֶר:
יְהִי וְהָיָה תִשְׁהַר עַל-הַטָּמֵא בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
נְבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחָטְאוּ בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
וְכִבְּסוּ בְגָדָיו וְרַחֲצוּ בַמַּיִם וְשָׁהַר בָּעָרֶב:
וְאִישׁ אֲשֶׁר-טָמֵא וְלֹא יִתְחַטָּא וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי אֶת-
מִקְדָּשׁ יְהוָה טָמֵא מִי נִגְדָה לֹא-זוֹכֵק
עָלָיו טָמֵא הוּא: כֹּא וְהָיְתָה לָהֶם לְחֻקַּת
עוֹלָם וּמִזֶּה מִרְהַנְּדָה יִכְבְּסוּ בְגָדָיו וְהִנְגַע
בְּמִי הַנִּגְדָה יִטָּמֵא עַד-הָעָרֶב: כ: וְכִל
אֲשֶׁר-יִנְעֶבְדוּ הַטָּמֵא יִטָּמֵא וְהַנֶּפֶשׁ
הַנִּנְגַעַת תִּטָּמֵא עַד-הָעָרֶב: פ כ * וַיָּבֹאוּ
בְנֵי-יִשְׂרָאֵל כָּל-הָעֵדָה מִדְּבָר-צֶן בְּתַרֵּשׁ הָרֵאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקָדֵשׁ וְתָמַת

חַטָּאתָא וַתִּנּוֹן עֲלֵיהִי מִי מִפְּנֵי לָמֵן: יי וַיִּסָּב אֶחָבָא
וַיִּטְבֹּל בַּמַּיִם גְּבַר דְּבִי וַדִּי עַל מַשְׁפָּנָא וְעַל כָּל מְנִיָּא
וְעַל נַפְשָׁתָא דִּי הָוּוּ תָמַן וְעַל דִּיקָרֵב בְּנֶרְמָא אוּ בְקִמְלָא
אוּ בַמֵּתָא אוּ בַקֶּבֶרָא: יט וַדִּי דְבִיָּא עַל מִסְבָּבָא בְיוֹמָא
תְּלִיתָאָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַיִּדְפְּנָה בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַיִּצְבַּע
לְבוּשָׁהּ וַיִּסְחֵי בַמַּיִם וַדִּי בְרַמְשָׂא: כ וַגְּבַר דִּי יִסְתָּאֵב וְלֹא
יִדִי עֲלֵיהִי וַיִּשְׁתַּצֵּי אִנְשָׂא הָרֵוּא מִגּוּ קִדְלָא אֲרִי יִת מִקְדָּשָׂא
דִּי סָאֵב מִי אֲדִיּוֹתָא לֹא אֲדִירְקִי עֲלֵיהִי מִסָּאֵב הוּא: כא וְתָרִי
לְהוֹן לָקִים עֲלֵם וַדִּי מִי אֲדִיּוֹתָא יִצְבַּע לְבוּשָׁהּ וַדִּיקָרֵב בְּמִי
אֲדִיּוֹתָא יְהִי מִסָּאֵב עַד רַמְשָׂא: כב וְכֹל דִּי-יִקָּרֵב בֵּיה מִסָּאֵב
יְהִי מִסָּאֵב וְאִנְשׁ דִּיקָרֵב בֵּיה יְהִי מִסָּאֵב עַד רַמְשָׂא: א וְאֵתוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי-שָׂתָא לְמִדְּבָרָא דְצֶן בְּתַרֵּשׁא קְרָמָה וַיִּתֵּב

עמ

מסרה יח חזרה מלא. ספור, מלא. על הסהל, ל. ועל, ו' בסיפרא. הכנסות, מלא.
כנגד, חקר דחוק. צעלס, סג'ים צפחה. צמח, ל' וחד אל לא הסי כחם. צבנה,
הצ' פחה. יש סהכר, חקר. הסלישי, מלא. הסנישי, מלא: ומעלו, ל'. הסנישי,
מלא. כ הסהל, ו' ומיקר. מקדש, ג'. זקת, ג' וספר. כא להס, ג' פסוק פטימ'
לכס. ופחה, ל'. הכדה, ה' דגושה. יכנס, ג' צפס'. והנגע, חקר דחוק. כב וכל,
ס' כ"פ צפסי'. הכנגס, ל' חקר ו' ק בליטול. כ' א ויצאו, חקר. סדה, ו' מלין
צפסס קדמה ומספר. לן, כולם חקר. בחדש, חקר. הרחשין, מלא.
ת"א ולקח אזוב יומא עג טכס לו זמחיס נג ענחוס. וכל הנוגע בעצם
חזיר כג. ועל הנפשות כדה מד. והזה הדודר יומא י' עג מנילה כ יצמות
עג חזיר קל קדושין כה טג זמחיס ז'. איש אשר יטמא חזיר קל ענוס ח
עכין ג'. ונכרתה הנפש סוכיות ע. כי את מקדש ה' טמא עכוס י'
ענושות י'. וסדה מ' דגדה יומא י' כדה י'. והנוגע יומא פס כדה טס.
וכל אשר יגע סהליים לו. והנפש הנוגעת פס.

רשי

שחין טס סהל ממחל סחט טס צניעס: (ט) חטאו ביום השביעי.
(ספרי) הוא גמר ספרתו: (כ) ואיש אשר יטמא וגו'. אם נאמר מקדש
למש נאמר משכן כו' כדאיחל צננועות (צננועות טו): (כח) וסדה מי
הגידה. (כדס ט יומא י') רבותיטו אמרו סכחיס סוכר חה צל ללמד
סכונסח עי ספחח טמח סונחח סמורה לסמח צגדים שעליו מה שחין
ק צננוע חה סכולחלו צלסון מה לומד קך שחין עסמחין עד סכח צבן
סימור סחיס: והנוגע וכי יטמא. וחין סחון צכוס צגדים: (כצ) וכל אשר
יע בו. סמחח סח ססמחח צמח יומא: והנפש הנוגעת. זו צננוע
ומ: טמפא עד הערב. כלן למדנו סכחח אצי לחט סכונסח וסכנוע
זו חצ סכונסח ומסמח חלס זכר סכונסח לפי מוסמח וסלכונסח. ומ"ח
סעחקי מיקרוו סל רצי מוס סכרסן וסו: ויקחו אליך. מוסלס
כסס ססס סרקו חמי סוכצ לעגל מוסלס קך יצילו זו לכסרה מוסלס:
פרה אדוסה. משל לנן סססח ססיק סלטין סל מלך חמרו חחז חנו
וחקק צחחח קך חחז פרה וחסכר על סעגל: אדוסה. על סס
(ישעיה ח) חס יחדימו כחולב סכסח קרוי חרוס: תמיסה. על סס
יסחל ססו חמימים ועסו זו צעלי מומין חחז או וחסכר עליסס ויסחז

רמבין

שלח חמר ולקטו למחל מעפר סריפח ססמחח חל כלי ונחן עליו מים
חיים חלל סכונסו ונחן על חספר מים חיים סכוח צכלי לומד סיערצ
חספר צמים סככלי עד ססו חיים למין עליו: (כ) את מקדש יי טמא. סוכצ
סכחח סכרח חז סכסח וסמר חח משכן יי סמח צעצור סככר סוכיר
מן סכונסח צמקס כמו סחמר צכל קדס לח חנג וכל חמקס לח חחז
כי סוכיר' סס צכונסח סקלה כחסח סיולדת צימי-סוכר סכוח צחולדת
וסוח סדין צכל סכונסח וככר סוכיר ג' סכזילה וס' לח יככס וסכרו לח
רדין וסח עוט כלומד סיסח עונו צעצור על חמוס' וס' ולפיכך חמר
כלן צכונסח חח כי הנוגע צמח ולח יחמחח חע"ס יככס צגדיו ורין
צמים יחמח חמחח חמסן כחלו לח סכל כלל ולח סיה רדין למכס קך
סכסחי מעכצ צכסכרו וזכ סעס עור סכונסחו זו כלומד חע"ס סככל כסח
סכסכיס מעורו סמח כ' מי כדה לח זרק עליו ויחן סכונסחו לחיס וסעמו
כל סנוע צמח צכסס ולח יחמחח חח משכן ס' סמח וסככס וסכמו

שם מרים ותקבר שם: ו לא יהיה
 מים לעדה ויקהלו על משה ועל
 אהרן: וירב העם עם משה ויאמרו
 לאמר ודו גנוענו בגוע אחינו לפני
 יהוה: ו ולמה הבאתם את קהל יהוה
 אל המדבר יהוה למות שם אנחנו
 ובעירנו: ו ולמה העליתנו ממצרים
 להביא אתנו אל המקום הרע הזה
 לא מקום זרע ותאנה ונפן ורפון ומים
 אין לשתות: ו יבא משה ואהרן מפני
 הקהל אל פתח אהל מועד ויפלגו
 על פניהם וירא כבוד יהוה אליהם: פ
 שלישי (שני במסורת) ו ידבר יהוה אל משה

עמא ברקם ומיתת תמן מרים ואתקברת תמן: ב ולא יהיה
 מים לנגשתא ואתפנשו על משה ועל אהרן: ג ונצא עמא
 עם משה ואמרו למימר דלוי דמתנא במותא דאהנא קדם יי:
 ד ולמא אעלתון ית קהלא דוי למדברא דרין לממת תמן
 אנהנא ובעירנא: ה ולמא אסקתונא ממצרים לאיתאנה יתנא
 לאתרא בישא דרין לא אחר פשר לבית זרע ואף לא תאנן
 ונפנין ורפונן ומיא לית למשתי: ו ועל משה ואהרן מן קדם
 קהלא לתרע משפן זמנא ויפלגו על אפיהון ואתגלי יקרא דוי
 להון: ז ויפלגו יי עם משה למימר: ה סב ית חמרא ואכנש
 ית פגשתא את אהרן אחיה ותמללון עם פיסא לענייהון
 ויתן מזדי ותסק להון מין מן פיסא ותשקי ית פגשתא וית
 בעידהון

מסרה ופקדו, ב' ב ולא היה, כ"ג. ג ויאמרו, ג' מנב צו"ד. ו, כ"ב. ד ולמא,
 כתי ומלכע כדון לפרי הנ"ע וכן פתח. למוט, מלא. ובעירו, מלא י"ק. ה ולמא, ג'
 ר"פ. העליטנו, מ"י וח"ו והשוכך במקום מ"ג. ז' ובקמ"י ידבר העם באלהים. לפני,
 מלא. חמנו, מסר. במקום, מלא. מקום, מלא. וסאכס, ז' סין סיס. וכשו, מלא.
 לפסוס, מלא. ו יושא, ז'. כבוד, מלא. אליהם, י"ז מלא צמורה. ח קח, י"ז ל"ט
 והקטל, ג'. לעיניהם, מלא דמלא. מעיני, מלא דמלא. והאלהם, מלא. והשקית
 ג' מלא ומלכע.
 ת"א ותמת שם מרים ותקבר פנייה פ מ"ק כח הפליגים כו. ולא היה שם
 לעדה פנייה פס.

לאמר: ו קח את המטה וקהל את העדה אתה ואהרן אחיה ודברתם
 אל העם לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הדלע והשקית את
 העדה

מעלה ובאסכן נאמר (במדבר לב) על פי ה' באלה עסקי: (ג) ולא היה
 שים לעדה. מכלן שכל: מ' טנה היה להם הנאר זכות מרים: (ד) ולו

נוענו. בלואי שנוענו: בגוע אחינו. צניחת חסינו בדבר למד שמחת
 למא ענוכה מנענו: בגוע. טס דבר כוח כמו צניחת חסינו ולא יסך
 למשו

רמב"ן

לכס בכל המעשה הזה פסול ועשע כלל. ומה שאמר לה מרים צה' יתקד
 טכעם אלל אמר קח את המטה וגו' כי כאשר לריכס צניחתם דבר חסי'ם
 שמשלוכים וזוכאים לו והוא רחום יכפר עון ולא יעיר כל טעמו ולא
 יכירטו ויתן להם שאלתם וכן צניחם הכאזונים אמר צניח רוח עזר לפני
 סעם וגו' חסי'ם סהיה טס עסק ומריצה טהזכיר מנעט גלדורות וכן צניח
 סכני מעטיר לכס להם טן טעמים דרך חכמה וטנה אלל שאמר צנוק
 דדבור טשי טעמתי את טלוטת סודיע לכס טעמס צלכד אלל כאשר
 יטלוננו טסס יטסד עליכס טעמתי אטו וצכאל עור רעז לקקף גדול וסיוצ
 ענפס טנלמר וירא כבוד ז' אליהם טעמו אל הקהל סכוכר והוא מלכס
 יד ה' סהוס צנעפות כאשר חרסס צנעגלים וציוס קרס ומנחמת וסחינעס
 על הכז טכרי מקרל מלא הוא ויקלישו על מי מריצה וירע למשה צעצורס
 ויענע הכחוז ססקל סוז עם סכסיוטת סגדולים טככו את ה' צמדבר
 וסקרוב טן סדכרס טנלמרז צוז והוא טוצ לרסות טעזאל סס דכרי רציט
 טנלל טחכז כי סססל הוא אמרס טוליל לכס מים ורזוי שיאמרז ויליל
 ה' לכס מים דרך טלמרז צחתי ה' צערז צטר ללכול וגו' וכן צכל סכסס
 יודיעס כי ה' ענעס להפליח וילוי טעטו סעס כי טעתי ולכךן צחכנעמתי
 וילויח להם מים טן סקלע סוז חסו לה קרעמתי חוטי ומעטתי סכלשון
 צטר אמר סכני עומד לפניך טס על הטר צטורכ וסע' וקניס רוליס עמוד סעק
 עומד על הטר וסכס מחסרסס כי מעטתי ה' סגדול הוא אלל צכאל לה רכו דכר
 וטעו צמלמרס טעתי ולכךן ויתכן שיאמר צוז מעלמס צי כי סככנע טן סכקדעס
 מקרל מעיליט וכן מריחסי פי טעזול טוס ודכרמס אל סקלע לעיניהם וסכעס
 טלחקדעס לעיניהם או סתיחס דכרי טן וטמר את מעטתי כי לל לויטי
 טלמרז ככס ויחיה לל סלענעמס צי וילל אל צרי יטרלל או כוח לשון
 סזוק לל סססחקעס לקדישטי לעיניהם טן ולחנע טן סמטורכיס סיחד סקופיעס
 צנוקס ונלון וסלחתי כי סערין סוד גדול מחסרי סמור' כי צכלשונע אמר
 לו סכני עומד לפניך טס על הטר צטורכ וסכית צטר ילתי' כי טמו סגדול
 על הטר צטורכ טעזול כבוד יי סלחס סלכולת צכלח ססר וצעצור כן לל
 סכס אלל טעסס חסס וילאו מים רכיס אלל צכאל לל סירע לו כן וסכסיו
 טססס

קחצו: (ג) ולא היה מים לעדה. קטר סכחוז טנים מלורעיס סלסוד
 מות מרים וסשי מוית חסרן ועטתי ולל יכנכו ללרין וסמל לקטר סכסס:
 (ג) וירב. מענין ספסיל: בגוע אחינו. טס יספעל כמו כטכז חלני
 ס' סנלך: אחינו. סס דור סמדכר טעמו וסס ענדו יססס: (ד) ולמה
 סבאתם. ידכר למשה וללסרן כי כן כמזו ויקסלו על משה ועל חסרן:
 וסעס וירב העם עם משה. טסמריצה סיחסי עם משה ס' סזקס: (ס) העליתנו.
 מלה ירס: ויבא משה ואהרן מפני הקהל. כדמות צורכיס: ויפלגו על
 פניהם. להטלל יטס חומריס לדרוט את ססס צנולח: (ט) קח את
 המטה. יט צכאל סירושיס רכיס יט דכדרי יסוד צעצור טלמר לעטרלל
 טמעו לה סמוריס וסס צני חסרסס ילסך ויטקז ויליט סיה כן למע אמר
 להם עוד מעטיס סיחסי ולסרסי אמרו כי מלת ודכרמס כמו וסכיסס
 וכעוסו וסדכר ילח כל זעע סמלוכס ולין זס נטון כי סמל' מנזרתי דכר לו
 טן ידכר עמיס טחמנו ירסכס פי' וסדכר כמו וסלכד וכן צכסר 'סכני וסנו
 סירוש ודכרמס אל סקלע ולדכרמס ועוד חס כן ססירוש למע טעס מעס
 גס סס ססציו צעצור טככס עמיס חס כן למע טעסס חסרן ילמר דני
 עטתי סככך ז'ל סקפדרי יט חוטיות טעטות דכדור ויט צמועל חסרן ילמר דני
 'מלת חליטע וססס ליה סיקק סמסס להכוח צקלע כעטעפי 'סלור וסוקפף
 מלת ודכרמס להלילח סמיס צמכס ודכדור סככעסיו יטרלל אמר להם סמך
 סקלע סוז וולילח לכס מים וסחסי דעמו כי חין יכולת צנו להולילח מים
 מוסקלע כי חס צכס ססס וסל לל סירש דכדור סיוצ וסטצו חלניס צלכס
 כי דכור טלל יוכל ססס להולילח מים טן סקלע זוט עעס חסר לל קרעמסי
 חוטי וסכיו רלסי מדכרי סמטורכ טלמר כי סמור' חס רכוס ויטעל צטציו
 וסכס סססלח סיה צצטורלו לל צמכ' גס זס חליטו ככון כי מעס חמר זס ולמס
 נענע חכך ועוד כי חין צעעט' זכר דכור וסרל' סכיוח חליטנע רלסי כי
 חין פי' כי סמור חס רכוס כי חס אל ססס וכן כחוז וסמתי מרו וענצו חס
 רוס' קדשו חס סירוש ויקלישו על מי 'מריצה וסעעס טכקלישו ססס וכן
 כחוז סמס מי מריצה חסר רכו צני יטרלל על יי וירע למעס צעצורכ כי
 סמור חס רוס ססס ויגזר על מעס טלל יככס ללרין. ולסרסי חמר כי
 סמור

לא אחר אשר לבית דרע ואותו לא לטוב שנית גומגומ דרומית ופי' לזה
למשפחה: (ו) ועאל משה ואהרן מן קדם תורעמסת קהלא לררע משפח וקנא
ואתריבנו על אשדון ותגילי אקד ששקנתא דר' ליהון: (ח) וקילל יי' קסמשה
למיסר: (ח) קב ית חוקר ניקי' וקנש ית קנשמת אנת ואתרין אחוד ותוסון
תרבונו ית בישא בישא רבא וקשרשא בר דינון חתין ותמן מודי ותון יקרב
לאמק

יונתן

וכו': (ג) כד מיסי סמל סכול דוכס סכס וול הנקודס: (ד) למכלג לנקוע;
(ה) וטעון סריבין פי' והשניש סרוחיבון סקלע שילוי' מייס דק"ל חלס וזכרס וכן
כוס זילקוע וזכרס סכס עליו סרק אחד וכו': ואין יקרב לאשוקי עמי אנת למודק
דייק מדכסב והולאס לשון ימיד גס בישא דקבל אחר שמעלמו יוליא אלא כשיקרב
על

אל המוריס הגדלים שנעדה והאל לא עשה כן אלא ויקטילו משה ואהרן אל סקל
גדולס

אבן עזרא

הדבור אל סקלע שאינו שומע איננו כי אם צמח ואם כן למה נעשה
משה. ואחרים אמרו שצדור שלא אמרו שיהיה כמו עלי צדור ענו לה חס
טעם אשר לא קדשתם והאחרים אמרו כי הסם לזה שידברו והם לא דברו
רק הכה משה על בן נעשו שיהיה ונאמר להם ונעלמם מריהם לא האמנתם
לא קדשתם. והצני שקול דקעת אמרו שלא יתכן שיהיה שלים הסם ימיר
דבור הסם ואם הוא המיר אף נאמין צמורתו גם יאלה לא דברו כונה כי
שילוי היה צמלקם צמור' מיד היה נעשו כי הנהג נעשו על דבר שאינו מוט' לעול' ולא
חוסה לישראל ולא נעשה צדוק רק צגונה צעור סהכסיקוהו שחלל וכן
אמר בש' יתחלק יי' בגלגלס והאחרים אמרו כי ישראל אמרו שיוניא
תקלע' אחר וראייתם הן סקלע הזה ומשה פחד להחליף דבור הסם וצעבור
שלא האמין להוליא מייס מן סקלע שאמרו על כן נעשו זה טעם לא האמנתם
ציגס זה הפירוש איננו נכון כי הכתוב אמר מריהם אח פי' יי' והנה לא מרו
והפירוש הכון צעני' אגלנו צמיות דע כי כאשר ידע סהלק את הכל
ידקם יבכל ויחדש בכל אלותות ומומחים ואמת כי הסם אמר למשה ולאסרן
ודצרתם ולא דברו צעבור מריצת ספסם עם משה והנה סחלק סחלק והנה
סקלע ולא ילאו מייס עד שהכרו פסע סמית והנה לא קדשו הסם ומרו
ומעלו צגונה יגס יורל המרעס למרעס ויצטא צמתינו על משה כי על כן
נעשו כי לא היה ראוי שידבר דבר עד שימלא שליחות הסם גם יהיה דרש
קדמוניו ז"ל כי הסעול היה צעבור שאמר טעמו ילא האמריס ורמזו זה
סוד: אל הילע. שהודעתך או הנואל סמוך למטה: ותן מיטיו.
צעבור מימיו טעמו רבים ואמרו כי סקלע הוא הילע ואלה עורר לז כי הילע
הוא צפורז זה סקלע היה בקלה ארץ אדום כי בקדס היה גם יתכן למרעס
מימיו

קיים ואתקבצת סמן: (ב) ולמס לביקנתא דקרים אתקדבת בידא בר
שקבת אתקבצת בידא ולא הו מוי לבגשתא ואתקנישו על משה ועל אהרן:
(ג) וקנא עמא על משה ואמר למיטר הלואי דמיתנתא בר מיתו אוקא קדם
י: (ד) ולמא אתיתון ית קהלא דר' לסקררא הרין לקסת סמן אנהמא
ובקנתא: (ה) ולמא אפיקתונא ספצרים לאתקא יתן לאתרא בישא הרין

בעל המורים

אפקר סס ס"ס צני' מכבר. סס [עס האותיות] צני' אסור צגלה סוס: (ג) וירכ
נ' משורה סכל ואידך. וירכ צגלה לונד טעמו מריצה על עסקי חל ספקס ססס
דימיו סכרל סהיה מושך כחל: (ה) העליהנו סקר וי' טעיקר סמרעומוס היה
על משה: והאנס ונפן ורעון ולהלן סקדיס גפן לכסיב ארץ ססה ושעורה ונפן וסלסה
ורעון אלא ככל מקום עקדיס גפן כדכסיב איש פסס גפנע וססס סחטבו וכלן סקדיס
סלסה טעוס דקליק סמרה רח למס סמרו צברו מוס עני סלסה: (ס) וסקל סס העדה

רמב"ן

שריס לככות צלור טעמיס והנה זה סמך ועל כן אמר לא האמנתם צי
לפוס אמונה צמתי וצאמונה יעסס סקס ונלמר מריסס פי כי מרו את
רוס קדשו סקקרו צכל מקוס סי יי' ולכן אמר מעלתם צי ואין מעילה
אלא שיקור והנה סחעול מוזכר ויצורע צכותו וכן אמר המאור ונלמי
אלוה יעקב סהופכי סלור אנס מייס וכן חוכל להצנוק זה צתלמס משה
שאמר יי' אלסיס אתס סלרות כי סחסן גמר סהכצד שיוספול לו. ועל
דעת רנחטני סמזכירין לו סכעס יתכן סהכס צלור וילאו סייסיס צמיעוט
כוחנו על סכעס ותמוע על הדבר והסכימוסיהס להכות טעס צמיה על
סוד כלאמר סכרתי וסחי סחמלות: על צמייס. ועל דעת סמס ודצרת' אל
סקלע כמו על סקלע וכן כה אמר יי' אל סעמודי' ואל סמכותו
צגלה יוצאו ילוי סחיאמרו לעיני העדה צהיחס נקלסיס כלס סהסס
יוליא להס מייס מן סקלע וכן עסס ואל יקסס עליך ודצרתס לעיניס
כי טעמו כמו לפסיס שיוטעו כלס וכן ויאמר סכניא לעיני כל העס
לאמר כה אמר יי' ככה אשבור את עול מתך צכל וגו' וכן רביס. או
טעס לעיניס צנאן שיהיה הדבור צהיות' נקלסיס סס והסקלע לעיניס
כמו שאמר צעסיס ויקטלו משה ואהרן את סקלע אל פי סקלע
כי כאשר נקבלו סס ורליו סקלע פסיס צמייס שאמרו הן סקלע הזה
נוליא לכס מייס כמו סהזכירו סחמיס שלא יאמרו מעינות היו סס ויתכן
ססו סמקוס סקלע סס העדה אל סקלע ודצרתס לעיניס ותן מיטיו:
וטעס (ס) ותן מיטיו. שיהיה מייס רביס נוצעיס ומנו כי סחתיס סחתי' על
הרצו כמו וכתס סלרין יוצלס ועץ סמרה יתן סריו כי זכע סהלסס סגפן
חתן סריה וסלרין חתן יוצלס וסחסיס יתנו טלס כלס על סריציו יצמיסס

וכן

פירוש על אבן עזרא

אמר שאינו מפורש בליה סנה איננו רק או צגלה לרשונה או צגנה מ' טעמו דור העדבר.
ארץ אדום צמדבר לין סקס עיר קדס כמ"ס והנה אנטנו בקדס עיר קלה בנזול ונמשן
ויצאו וכו' אל מדבר פלחן קדסה והכל היה מדבר אסר, ועיין (שנה דף ט"ט ע"א) צחוס' ד"ה מדבר לין וכו'. והעד שאמר הכתוב סחייו ישראל מ' סנה צמדבר לא צמדבריה.
ירל מקד עס צי"ס צכליס. (מ"א ח' כ"א). יתמוו היס. איוסר מקס סלרן. כי טעמו העלי' אופו. כי מלס ממי מורס ריחוק כמ"ס לעיל (ס"ז צ'). (ד"ס צ'
כ"ג י'). (ה' סלסיס א"ז ד'). ירל צכליס צ' (י"א ח') סס כסוד וסלצד סס כל זכע סעמלסה. יכמ"ס ויסלס סס מלך ויאמר כה אמר ד' רסחי למיס סלסה וכו' (סס
כ"א). (ט"סס אמר צמו' והיסיס צבור (טמוס י"ז ר'). (סלסיס ק"ו ל"ג). יישיסי ס"ג י'). (סלסיס ק"ו ל"ג). כדליסל צמ"ר וצמחוסל' סחמוליו לוצר ויזע
מס סקלע. סו סו סתקס. יוליא לכו מייס מו. יכמ"ס אופו סעצור צו סדעק (דריס י' ל'). ירל סדעקות צו י' סלעיליו על כל סעמסיס למרעס ארוסו וסוסיס
סיל כמ"ס דע סס אלהי סחי' וכו' (י"א כ"ג ס'). יכמ"ס אופו סעצור צו סדעק (דריס י' ל'). ירל סדעקות צו י' סלעיליו על כל סעמסיס למרעס ארוסו וסוסיס
בכל סענלס וי"ס סס סדעטנו וסלל לך (מ"א כ"ס ס') וכן וסנאר אומר וקס לך (איז כ"ב כ"ס) וסרע"צ ז"ל סדעוסי סדעוס ס"ק סדעולין כ' ח"ל. יס צכס ספסידיס
סדעק למס צמרסס להסעולס על כל טעסס ספסוסיס ולסוסיס סעמסיס וסלסוסיס צכס סלגליס ולסוליאס לגמרי עגור סדענע כקריעס י"ס כעין טעסס
טעס צי"ס. וכ"ס מוס סליו יולא מנד סדענע לגמרי כמיעס טעסיס סכרות ססס מתיצסיס וסוקסיס לעמיס חס כולו עפני ססיס סעמלילס למעלה וסעליון סועל סחסון
וכו' עכ"ל. סהכסיסוהו וכל לידי טעוס. ירל אולס יד סדעיקות צכל וסלר סלך. ואלו דבר אל סקלע היה כוחן מימיו עיד וסקדס ססס. קלפי שאמר ססס קס את סמרה
צכרו ססו סלסוס כמו וסכיס צלור. יקדס סעילל דבר ססס. סמוק

ספורנו

נקבלה רחל לכל אלה טעס מכונות סחורס צלי סקס: (ג) וירב העם עם משה. סנה סמריצה עם משה סיחס צלמריס ולמס. סצחחס את קל ס' אל
סדעבר סא. אמנס סיחס סס על סלל י' כאשר סעיד צלמרו אשר רצו צני ישראל סח-ו' וס ס' צלמריס למס סעליתנו ונולגריס: (ס) קח את
סמטה ודברתם אל הילע. סבר רצו סדעוץ צעמן סחא מי מריצה וכו' סקס אל רביס צנה סעולו משה ואסרן סככצו עליהס לא סחמנתס מעלמס
ומריחס וס סיחס כונס סלל י' שידערו צלצד אל סקלע עם ענין ללקיחת סממל וס-היסי ססעול על סהכס משה את סקלע שלא צמלות שולחו צנה
ססל סלרן. איחס כמחטוקן צענין סמריצה כרליו סכחצו ססיהס מלות סלל צוה אל אונן סיכירו רשעט עריצתס וסמורו את סחלמס וטע ורפס לנו
כי לא יספין צמות סמס וצכן צנין סמסיסו משה ואסרן את כונת סלל י' ועל זה סעניסיס. אמנס סמריצה עם משה סיחס צלמרו סהיחס
ססכנו צלוי. בלמס צמס סכציא אוחס אל אוחו סלמק סרע סממדבר ועל סלל י' סיחס מריצתס צלמריס סחוליאס וסלרן ססצנת סוכס אל ארץ מנדבר
ולסכודיעס

פירוש רשבים

(א) ותמנת שם סריס. בחרש הראשון החדש שלספן ארבעיס שנה שררי מת אהרן אחריה בחרש החמישי בשנת ארבעיס לצאת בני ישראל
כדכתיב במרשת אלה סמעי: (ח) קח את סמטה. סלפני העדות: ודברתם אל סלע. לא צוה הקב"ה לקחת את סמטה להכות בו. סלע כמו
שעשה ברמיריס. איחס סחכצו סחכצו בצור ויצאו סמנו סמס. אלא סמטה צוה לקחת להראות בו קשי סרי שלרס כדכתיב לסמטרת ללות לבני
סרי

העדה ואת בעירם: ויקח משה את
 המטה מלפני יהוה כאשר צוהו:
 ויקהללו משה ואהרן את הקהל אל
 פני הסלע ויאמר להם שמעו נא
 הפלים המזדהסלע הנה נוציא לכם
 מים: ויקרם משה את ידו ויך את
 הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים
 ותשת העדה ובעירם: ויאמר
 יהוה אל משה ואל אהרן יען לא
 האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל
 לכן לא תביאו את הקהל הזה אל
 הארץ אשר נתתי להם: והספה מי
 מריבה אשר רבו בני ישראל את יהוה

בעיריהו: ו תסביב משה ית הקרא מן הקדם יי קמאדי
 פקדה: ו ואבנישו משה ואהרן ית קהלא לקדם פיסא ואמר
 להו שמעו בען סרבניא המין פיסא הדין נפק לכן פיא:
 וארם משה ית ידה וקמא ית פיסא בקמרה תרתין ומנין יתקו
 פיא סניאי ושתיותא פנשתא ובעיריהו: יב ואמר יי למשה
 והאהרן חלף די לא המנתון במימרי לקדשותי לעיני בני
 ישראל בכן לא תעלון ית קהלא הדין לארעא די יהבית להו:
 יג אמון מי מצותא די נצו בני ישראל קדם יי ואתקדש ברוח:
 יד ושלה משה אונדן מרקם לנת סלכא דאדום בדין אמר
 אחד

מסרה בעירם, מלא. ט טוהו, ל. ו וקסלו, ו וספר, אל פני, ט. לסס, כז.
 סערים, ד' ג' מלא דין מ' וט"י. הען, ג'. טולס, מלא דמלא. יא ורס, ט.
 צפסו, ה' צ' מלא. ובעירם, מלא. יב וסלמ, ג' צפסו צפסו. לל, ל' וסד
 ולל, סלפסס. לסקדישני, מלא י"ק ג' ומלא י' צמס. למיני, מלא. סניאי, ו' מלא.
 ת סמס, י"ס ר"פ. פריצס, כולכ מלא וכל ליטול דלו' דכו' וקדש, ל'.

ת"א והשקית את העדה ואת בעירם מנחם פו. יען לא האמנתם בי שנה
 סה ננ יומל פו. דבהה מי טריבה סופה יב סכאד' קל קי ססל משה וסלני
 סקרי' מד פכז ק' סכסכ פ' טו.

ויקדש בם: וישלח משה מלאכים
 קדש

למרו כמותו אחינו טלס כן סיס לו לינקד צגוע: ואת בעירם.
 (צמדכ רכב) וכלן טסס סקפ"ס על עמונס של ישראל: (י) וקהלו.
 וגו' (סס) זה אשר מן המקומות שהחזיק מועט את המדונה: המן
 הפלע הוה נוציא. לפי מלא היו מכיין אותו למי שהלך סלע וסע לו בין
 סלעיים כסנסלסל סכזר וסו ישראל אומרים לסס מה לסס מליסה סלע
 סלע לו מים לך אחר לסס סעורים סרצנים לסון יוני סופים מורים
 מריס סען סלע סזס מלא כסווינו עליו טולס לסס מים:
 (י) סלע למי סצדסססונו לל סוליס אלל סיסין למי מלא טס סמקוס
 כסונו לל סצדסססונו אל סלע וסעו דכרו ללעל אחר ולל סוליס אסרו
 סעל סלע ככדסססונו סנלסר (סעונו ז) וסכיס צלר וסדקן לסס
 אסרו לל וסכסו: (יג) יען לא האמנתם בי. גלה סכסו סלוליל ססל
 זס צלנד סו כנסקן ללרן כדי מלא ילערו עליסס עען דור סענדז

וכן כסונו וסלסס יסספו. ולן טסס מיניו ככו סקן יטולס וסן סרו סלן
 כסעו סלעל לסיס צו מים אלל סעונו סיסס אסר יללו מנוט כי כסען
 ססס סללסס למעייט מים וכו יסו ומנוט יללו יקרא על סעו מיניו וכן
 וצדך אה לסען וסח עימך לסעו כהן מיניו כלונני' וסרר כן לסודיע
 סמוקן סלעל יללו לל מן סלרן אסר סססו כסכס מעינות רבי' רק
 מלללנו וכן כסונו סססכי סכור אסס מים סללסס למעינו מים וסר וסר
 וסוללח לסס מים מן סלעל כי סלסל צעדך סס סוליס לסס סיסס מן
 סלעל לסס סכולס יללו אססס נוצעיס: והשקית את העדה. סעלס
 אססס לסססו לסלך וכל זס לסרסס סכס וצעעסל לל סוכיר כן יסק
 אה סעדה וסח צעירס אלל אסר וססח סעדה וצעירס כי סרוז כלמלון
 צלסווס מים רכיס נוליס מיד סעלו על סכל וסחו ועל דענו רכוסו
 צלכרס של מים אסרו רכיס כי סלעל סזס סולר אסר סיס סלרורכ ולסין
 סיררו מיניו אסר סיס רכס ללח כי עסח ססס מעיינו צמות מרים כי
 סכורו לרכוסט ככלרס של מים סס' מעולס כזר רכסי מקד' מים סיס
 נוצע ככל מקוס סיס' סס סרלון עליו וככר סעלס אסרו ליסעעלל כעדי' כזר
 סעו ונכעו כסורכ מן סרר סכוס סס' סס וסללר סכסעיס נוצע מן
 סרר צעקוס סיסו סס וכלסר מוס סלדק ססס סעעין ועסח סור על
 ידי מוס לסיס לו מקור כססס מן סלעל סזס עלמו וסול מה סללר אל
 סלעל סרוד. ועל דך סססס ס' סס סלעל סססן לעסס וסו ודכסס
 אל סלעל סזס אסר לסססס. גס אססר לסרס ודכסס אל סלעל אסר
 לעייסס כל' סכססו סירלו: (י) המן הפלע הוה נוציא לכם מים. סליל' סליל'
 סיס' סיססו למעיסו כ' מוס רכיסו סכססו ככל ציס יי לל יסלל מענו

מקדש אל מלך אדום כה אמר אהרן
 ישראל אתה ידעת את כל דת לאה
 אשר מצאתנו: ויירדו אבתנו
 מצרימה ונשב במצרים ימים רבים
 וירעו לנו מצרים ולאבתנו: ונצא
 אלהינו וישמע קלנו וישלח מלאך
 ויצאנו ממצרים והנה אנהנו בקדש
 עיר קצה גבוקה: נעברה לא בארץ
 לא נעבר בשדה ובכרם ולא גשתה
 מי באר הדרך המלך גלך לא נטה ימין
 ושמאל עד אשר נעבר בקדש: ויאמר
 אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב
 אצא לקראתך: ויאמרו אליו בני
 ישראל במסלך געלה ואם מימך
 גשתה אני ומקני ונתתי מכרם רק
 אהרן ברנלי אעברה: ויאמר לא
 תעבר ויצא אדום לקראתו בעם קבר
 ובין חניקה: כא וימאן אדום נתן את
 ישראל עבר בגבולו ויטי ישראל מעליו: פ

אהרן ישראל את דעותיה כל עקתא די אשכחתינא: טו ונתחוו
 אבהתנא למצרים ויתבנא במצרים יומין סניאין זאבאישו
 לנא מצראי ולאבהתנא: טז וצלינא קדם יי וקביל צלותה
 ושלח מלאכא ואפקנא ממצרים ודא אנהנא ברקם קרתא
 דבסדר תחומך: יז נעבר פצון בארץ לא נעבר בחקל ובכרם
 ולא נשתי מי גוב בארץ מלכא נזל לא נסמי לימינא ולשמאלא
 עד דנעבר תחומך: יח ואמר לה אדומאה לא תעבר בתחומי
 דילמא בדקמלין בחרבא אפוק לקדמותך: יט ואמרו לה
 בני ישראל בארץ פבישא נפק ואם מיך נשתי אנא ובעידי
 ואיהב דמיון לחוד לית פתנא דביש ברנלי אעבר: כ ואמר
 לא תעבר ונסק אדומאה לקדמותה בחיל רב ובידא תקיפא:
 כא וסריב אדומאה למשבקי ית ישראל למעבר בתחומה וסמה
 ישראל מלוחה: כב ונמלו מרקם ואתו בני ישראל כל פנשתא
 לדר מודא: כג ואמר יי למשה ואהרן בדר מודא על תחום
 ארעא דאדום למימר: כד ותכנש אהרן לעמיה ארי לא יעל
 לארעא די דבית לבני ישראל על די סרבנות על פימרי למי
 מצותא: כה דבר ית אהרן וית אלעזר ברה ותפק ויתון לדר

מסרה יד אדום, כל טס אדום מלא. הפלחה, ג'. מלאחמו, ג' טו אבסמ, ח' ו'
 ומי. מצרימה, כ"ז מה. וירטו, כולם סקר. וללכסיס, ח"ו ומי. טז וכלעק, ג'.
 קלנו, ד' טו מלא ונ' סקר ודין פניהן. וילכנו, חקר דסקר. גבולך, ג' מלא.
 ח נל, פסון דגושם מד'י. נעבר, סקר. נשתי, ה' רשין. ולא נשתי, טו מן יש
 ענין. ושמאל, כן דינו מ"ט ומ"ו. נעבר, סקר. גבולך, סקר. יח טעבר, כולם סקר.
 לקראתך, ד' מלא ח' ומי. יט נמלה, ג' אשר אסם שולה כנ' נעמב והמי. נמי
 והלמד דגושם כדן אסר ס"ק. וימיו, ג' ומלא דמלא. ועקמי, ל'. מנכס, ג' סלך.
 אעברה, ח"ו ומלא ס'. כ געס ג'. כא נסן, ל' וס' נסן זעט ומסר. עבר, סקר.
 נצנלו, ה' סקר. כב וינאל, סקר. הכ, סקר. סהר, ס'. כג ויאמר, ו' דמשיכי.
 על גבול, ה'. גבול, מלא. כד ילסק, ס'. יצא, סקר. מניסם, מלא. למי, ל'. בה קם
 י"ב כ"ט. אלוהי, ג'. והעל, ג' מלעיל.

חמישי (שלישי במחזור) כב ויסעו מקדש ויבאו
 בני ישראל כל דת לאה אתה ידעת את כל דת לאה
 אשר מצאתנו ויירדו אבתנו מצרימה ונשב במצרים ימים רבים
 וירעו לנו מצרים ולאבתנו ונצא אלהינו וישמע קלנו וישלח מלאך
 ויצאנו ממצרים והנה אנהנו בקדש עיר קצה גבוקה נעברה לא בארץ
 לא נעבר בשדה ובכרם ולא גשתה מי באר הדרך המלך גלך לא נטה ימין
 ושמאל עד אשר נעבר בקדש ויאמר אליו בני ישראל במסלך געלה ואם מימך
 גשתה אני ומקני ונתתי מכרם רק אהרן ברנלי אעברה ויאמר לא תעבר
 ויצא אדום לקראתו בעם קבר ובין חניקה כא וימאן אדום נתן את ישראל
 עבר בגבולו ויטי ישראל מעליו פ

ליכנות את אדום: דרך המלך נלך ונ'. אתו סומים את צבחת
 ולא יסו לכאן ולכאן לחכול: (יט) פן בחרב אצא לקראתך. אסם
 מנחלים בקול סבורים אצביס ואומרים (דצבים כו) ונעקב ויפתע
 קולנו ואני אלא עליכס צנח סבורשני אזי (נרלשית כז) ועל סרע
 תסיס: (יט) רק אין דבר. חין טוס דצר וחקי: (כ) וביד חוקה.
 דצבסת זקנו. (טס) וסידיס יי עשו: (כג) כל דעה. כלס שלמיס
 ועומדיס ליכנס לחרץ טלח סיה צכן אסר מלוחס סבורש נאיה עליסס
 סכנר כלו מסי מדצר ואלו מלוחס סכחוצ צכן (דצבים ד) סייס כלסס
 סיוס: הר הדר. הר על גני סר כחפוט קסן על גני חפוט גדול
 וחעמי סכענן הולך לפניס ומטוה את סכסיס טלחס טעלחו צכן סר
 סימי למורכ וסר נטו לקצרות עפס וסר סכר לקצרות סכין: (כג) על גבול
 ארץ אדום. מניד טוממי סכסכצרו כחן לסחקרצ לעטו סככצ סלע
 מעסיסס ומסרו סלדיק סזס וכן סכניצו אומר ליטועס (ד"כ צכ) סכסכצ
 עס אסזיסו פסן ס' את מעשך: (כס) קח את אהרן. דצבים טל כיוסעיס

רמב"ן
 לעיניהם לא הכחשוים אשר נסו את הסם ולא נקדש רק לפיכך אפי'
 ישראל ונעבור היות ענין סלפע שרי טעמיס סומך לנאל על איה עסס
 טככס

(יד) אהרן ישראל. מה כחם להכיר כחן אסוס חלל אומר לו אסיס
 לנחטו צני אצרכס סנלחנר לו (נרלשית טו) כי גר ייהי זרעך ועל שניט
 סיה אוחו ססוז לסרעו: אתה ידעת את כל דת לאה. למיך פיסט אצביס
 מעל אציו (סס לו) וילך אל חרץ מעמי יעקב אסוי מעמי סכסר טוז
 סעוסל עליסס וסמילו על יעקב: (טו) וירעו לנו. סנלנו לרות דצוח:
 ולאבותינו. מכלן ססלחנות מלסעריס צכנר כספורענות צחס על ישראל:
 (טז) וישמע קולנו. נצרכס סכרכנו אציו (נרלשית כז) סקול קול יעקב
 סלחו טעקיס ונעמיס: מלאך. זס עפס מכלן סכנניחיס קרויס מלחכי
 וחומר (ד"ס ג לו) ויכיו מלעניס נמלחכי אלהיס: (יח) נעברה נא
 בארץ. חין לך לעורר על סירוסס על חרץ ישראל כסס טלח סרעט
 סכוז עפס ג' עזר מעטו לפצור דק חרץ: לא גשתה מי באר.
 (נמדכס דכס) מי צורוח סיה ל"ל חלל קך אומר עפס אע"פ שטס צדיעי
 מן לחכול ונאל לספוט לו עפס מוטו חלל סכס: ככס חוכל ומיס
 לחכחכס מכלן לחככחי אע"פ שטס צידו לחכול יקנח מן סכטוני כדי

מעלה ולא סיה כחלן נסיון ועל כן אומר כי חלס מי מריכס סכנצרה צכס
 סגורה סזוח סינח מי מריכס אשר רצו צני ישראל את כ' ויקדש צכס

אנת יתת ית על אנתו דאשכחאנא: (טו) ונתתו אבדתו למצרים ויתקבא
 במצרים ויתן סמיון ותבאישו לא מצרי ולא אבדתו: (טז) וצליא קדם
 וקבל צליא ויחדו יחד משלבי שירותא ויבאנא ממצרים ויא אנתא
 ברקס קראא ויתבגיא בטרם תחוקק: (יז) געבר קדון בארעה לא גשנא
 בתוך ולא נאננס ארסן ולא גבעול נשי גוברין באורח מלכא דבשמיא
 נחיל ולא נסמי לסינא ולקסמאל לרנגוא בשבילי רשותא עד דגעבר
 תחוקק:

ויש געבר קדון בארעה לא נניס ארסן ולא גשנא בתוך ולא געבר נשי
 נטרין בארעה דמלכא נחיל לא נסמי לא ליסין ולא לקסמאל עד זמן די
 געבר תחוקק:
 (יח) ונאמר ליה אדומא לא תעבר בתחומי דלסא בשלישי קרב אסוק
 לקדמתך: (יט) ונאסרו ליה בני ישראל באקסטרטיא דמלכא נחיל אין סידך

ונכא וקסין וקראל מעליהון דדון מסקדן אבהון דבשמיא דלא יסרתן
 לקבלהון סדרי קרבא:
 (כ) ונאמר לקרבא ונתן בני ישראל קל בגשמיא לסינא אונגוס: (כא) וקרא
 ללמשה בסינא אונגוס על תחום ארעא דארסן לקסיר: (כב) וקרא
 אהרן לעמיא ארסן לא יעול לארעא דיהבות לבני ישראל מסול דמרביתן
 על ספיא בני מנאמא: (כג) דבר ית שרין וית אלשיך בריח ואשית ויחיו
 לטחוח

בעל המורים
 (א) ואלו ספר י"ד על ידי יוד מכוס הולתם מש: (ב) כעבר נח בלחך
 ונקיטן אחר אעבר נח חלל אחר זכור מה טאעב עשו כעס וכלה ולכן אחר חמין
 ישלל: (ג) מן חכר חלל לקרסך. ויבנו דכתיב חיי שום וכי ארבע מה למחמה.
 (ד) מכרם שלשה במסורה הכא ויידך. ואשיד ציוס מכרם ליד (נחמיה יג) על
 מכרם בכסף דיק (מנחם ז') שציל שחכמ בכסף דיק ולדו חס אציהס ציוס מכרם
 בפיסא
 האקרים או י"ל דייק מדכתיב העלך בה"ל הייפה מוכה על העיזת ית' שמו:

ינתן

במשה וזהו עיין בנ"ש יועב: (טו) מעלכתי שירותא מעסא מלכסיס ומעס מלכסי
 שפ: (יז) לא בערנא בלחן לחן סימיו ופשו יכן מפרסא משעניס קרסן די יפסא
 ודעש געדה שמוסרם לכל כעדה ומה ככרס דעס על ארופס מ"ל נשלות ככרס
 דכתיב גן נעול: ולא נספס מי בחר לא גבעול נשי גוברין ב"ד אפס ציוס מנוכך וכל
 זה דורס דק"ל חס לא יעברא שרם וככרס בלחיה חכמי ימלאו דרך העלך חלל כדכרס
 וסיכוס בדרך המלך נמי קחי ל"ח חמלכא דכתיבא מחסר שלעיל מיניה משמי צדכיס
 (יז) בלסימטריא הוא הכנה בנמלח סקטיס ופי' דרך כנושע ופס דק העלך כנושעו
 מכוונ

רמב"ן
 נעשו הדיקים: (יד) אל מלך אדום. לא הזכיר הכתוב שמו כי אין
 טיב אלל האזיר קיסון ועוב מלכי האמורי בשמותם בעבור כי היו ידועים
 בעזרה ולכס שם צננים להודות לעמיו יחצקך כי עשה עמנו להסליח כמו
 שנאמר למכס מלכיס גדולים לקיסון מלך האמורי כי לעולם חקדו ולעוב
 עקל הצען כי לעולם חקדו ומכס הכתוב להזכיר שם גדולי המלכיס
 אשר ירשו חס ארלם כענין שהזכיר ציוסע שמשח מלכי האמורי אדוני
 נזק מלך ירושלים והורס מלך כנרן ופירש מלך ארעא וישע מלך ארעא
 ודינר מלך ענלון ויוצג מלך חמור ושאר המלכיס הזכירם בנפסר לא
 גשמות ואמר הכתוב ויאמר אליו אדום כי נכנסו כל עמו עם אדומים
 צמיון חס: (יז) במסלה נעלה. כה מחללה היו אומרים לצל צערים
 רק ישמרו שלל יכנסו צעדה וככרס כדרך משנות עם רב שטוללים חס
 גרנות וכנכסיס צכרמיס אצל ילכו בדרך הונלך שהיא דרך כרביס לא
 דק כיסוד והיו אומרים שלל ישמו כלל המיס אשר להם בצלחות לנכרס
 אחרי קן שלחו להם שלל יקרנו לערים כלל אצל ילכו במסלה העולה
 חס והכמות בעצמם צכרס דמיס שחכו מהם על כן אמר רק חין דבר שאין צוה הפקד שום דבר. ואחרים פירשו לא נשחה מי בחר
 חס לא צדמיס ואינו ככון כי למה יחזור לשלוח לו מה שלל רכס בחמלה. ומדעשו לא נשחה מי בחר שלטו ונקס מכס כמו שכתוב רש"י ואמרו
 שרלל לאדום עד אשר בעבור גזנלך ולא הזכירו לא חס הארץ אשר ה' אלכינו נותן לנו שלל יקנאו צכרס על הארץ לאמר כי להם היחה גולי
 שללם צכרסו ונכחו צכרסו אצל לקיסון הזכירו עד אשר אצטור חס הירדן אל הארץ אשר ה' אלכינו נותן לנו חס הזכירו עשה צכרסו חורס:
 (כא) ויש ישראל מעליו. קרב הכתוב צוה כי משי הגבורה לעטור ושמרתם עול חל חקנורו צכרס כאשר מירס להם עשה ועל פי הגדר נכו
 מעליו כי לא יכלו לעשות דבר אחר כיון שלל הכימוס לעבור: (כו) והשמש את אהרן את בגדיו. חס צגדי כהונס גדולה שנתכרס
 צכרס אלעזר צו עשה. והקרב כי כאשר יד חסין מעשות חמיו והקטייר הקסורת והעלה הכרית העלה אותו אל הר סכר כשהיה לצו צגדי כהונס גדולי
 והשמיס אותם. ועל דרך הפסג הלנישו חכמי חס חס הכין לו והשמיס חס אלעזר צגדי הסול והלנישו צגדי הקדס כאשר עשה עמו ציוס המלואי
 ועדרס רצחמינו שנעשו צכרס נכיס אמרו היחך משה יכול להשמיס חס חסין ככדקן והלל העליומיס חס העליומיס לעולם והסתפוריס חס
 חסתמוריס לעולם אלא מעשה נכיס עשה לו המקוס צמיחתו יוחר מחיו העמיו משה אל הסלע והשמיכו צגדי כהונס וצגדי שכינס ללצמיס
 חסתמיס: (כח) וילבש אתם את אלעזר הבדן בנו. וכי היחך יכול להלניש חס הצגדיס ככדקן אלעזר אצל כנור גדול חלק לו המקוס לחסין צמיחתו
 יוסר

פירוש על אבן עזרא

(שמות י"ח ט'). המלך ה' ולא נכיא. (ישעיה ק"ג פ'). (סני א' יג'). ז"ח"ס כל העלם. ז"ר"ל שחינו צכרסו כפי דקדוק הלשון חלל שיקסן עלמו לעמו. ז"ל"ר חסס
 ז"ח"ס

ספורנו

המים שולים יותר ממקום ומקדס על הסך כהלו למים הסבעיים: (פ) דרך המלך. בלוחו סדך שילוס המלך שונלך צכרס ככונס כל מלך הנותן מעשר
 לצלל חכמי שלטון לשלוח עממס מורס בדרך לעמן לא יקפו חכמי ככלל או קלחם בעצמם ליעזי חלרן: (יח) מן בהרוב אצא לקרית. פי' הסון עם
 אדום חכמי דמיס מנכריס לכעוס ונכנסה מועשת מנמיכס או וולחס שחמול צין חכמי חלרן והעסר העוצר יתעוררו חכמי חלרן צכרס נגד העיזריס:
 (יט) במסלה נעלה. חס זה חולי יקרה חס בעבור צכריס חס אלל חמטו בעבור צכרס חס ולא חקרה חס קנה שחעורר חס עונך צכרס לקלחתי:
 רק אין דבר ברנלי. חין חמטו שום דבר מוכן לחכרס ריב: אעברה. מלחמס שחין מנחן לכמיסם לעבור חלל צכרס זה שחמרת חס נוכל לעבור
 חחין למס לזס כלל: (כ) ויצא ארום לקראתו. על כנול:

פירוש רש"ם

מכל מקום. ואע"פ שלא דברו אל המלע: (ח) לא נשתה מי באר. שלכם כי המיס היו יקרים לאומות באותו הארץ: דרך המלך. במסלה מסלת
 עובר

אתם יהוה יהוה: כו והפשט את אהרן את בגדיו והלבשתם את אלעזר בגו ואהרן יאסף ומת שם: כז ויעש משה כאשר צוה יהוה ויעלו אל יהוה הקדש לעיני כל העדה: כח ופשט משה את אהרן את בגדיו וילבש אתם את אלעזר בגו וימת אהרן שם בראש הקדש וירד משה ואלעזר מן הקדש: כט ויראו כל העדה כי נוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל: ס כא * וישמע הפגעי מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל הך האתרים ויהתם בישראל וישב | ממנו שבי: נתן תמן את דעם תזה בידו והתרמתו

מזרא: כו ואשלח את אהרן ית לבושו ויתלבשנו ית אלעזר ברה ואהרן יתבגש וימת תמן: כז ועבר משה במאדי שפד וקליקו לדר מזרא לעיני כל פנשתא: כח ואשלח משה ית אהרן ית לבושו ואלבש יתוהו ית אלעזר ברה ומת אהרן תמן בריש מזרא ונתת משה ואלעזר מן מזרא: כט וחוז כל פנשתא ארי מית אהרן וכו כות אהרן תלתין יומין כל בית ישראל: א ושמע פנענאה מלכא דערד יתב דרוקא ארי אתא ישראל ארה מאלליא ואנח קרבא בישראל ושבא ומנה שביא: ב וקים ישראל קים קדם יי ואמר אם ממסר תקסר ית עמא הדין בידי ואנפר ית קרויהו: ג וקביל יי עלותה ישראל

מסרה כו ופספס, ל. והלנפס, ז. יוסף, ז. כח ופספס, ל. נרשט, ל. כט זים ישראל, כ. כא א יעב, סקר. סלמרים, ל. וסלף מוספס. וישב, ז. ישמעאל, ב וידל, ג. וילפכ, ל. סן, ז. וספר. יש פסק זין וישב פנענ. ג נקול, כולס עלא.

ת"א ויראו כל העדה כי נוע אהרן רשט פסנה ג' פנעניס ט' ק' הסוס פ' סמור. וישמע הפנעני ר'ס סס פנעניס סס פ' סמור ופ' וילך. וישב סמנו גיפין לס. וידר ישראל סנוזין פד.

ב וידר ישראל נדר ליהוה ויאמר אם את עריהם: ג וישמע יהוה בקול ישראל

רשי

אמור לו אשדך סמחאכ כחדך נחוך לנדך מה שאין לך זכאי לכך: (ט) את בגדיו. את בגדי ככוכה גדולה הלניסו והסמיסו מעליו לתחס על זנו זכרו אמר לו הכנכ למערכה וכנכס רחם משה מולעת ונך דלוק אמר לו עלה למסח ועלה פסוס ידך ופסס קמוך סך וקמוץ פלוס פירך ועלס עיד סעד משה לאוחס מיתח חכו סנאמר לו (דברים לב) כלסר מה חסך חסך מיתח סנחוחית לה: (כו) ויעש משה. (במדרכ כג) חף על פי סהדכר קסס לו לא עככ: (כט) ויראו כל העדה. (סס) כסדלו משה ואלסכר יודכים וחסך לא יד אערו סיך סוה חסך אמר להס מה אמרו חסכר מי סעעד כנגד כנלחך ועלך את סנפסס סלוט ס ונלח סווח מיד זקס עשה רממים וסרלוכו מלכחי ססרת להס מוסל זמסח רלו וסלחמינו: כל בית ישראל. סלכסיס וספסיס לפי סכיס חסך רודך שלום ועסיל סככס זין צעלי מרזכס וזין איס ללסחו: כי נוע. לווער אי ססנחכנס דלח מית סועס סוה חל"כ מחכנס וירלו ולחסימלו סלל אערו רנחמי כי זס עשומס זלשוך דלח חלל על מדרס סכסלכו ענני כנוד וכדלמר רכי חככו (כלח סכנס ג) דל"כ חככו חל

חקרי וירלו חלל ויירלו ועל לטון זס נוסל לטון דלח לפי ססיח כסיכס סעס למה סלמעלס סימנו למס וירלו לפי ספסי מה חסך חלל על חכנס וסו כל כסחח חין לטון דלח נוסל חלל לטון חסר ססוס ענזכ סמוח או סמליס חס מועמס זלשוך חסר כמו (חיוכ כל) וחס מדוע לא סקל דומי וסכנס מוסרסיס מה סלמוך (סס יד) חס סרוזיס ימיו: (ח) וישמע דבגעני. סמוע סמח חסך וכסחלכו ענני כנוד כולי כדליחא זכלח ססנס (ר"ס ג) ועמלק מעלס רלועת מדרוח לישראל חמוך זכל עס לפורענות: וישב הנגב. זס עמלק סנלומר (זידכר יג) עמלק יסב זלרץ סנגז וסנס חל לסונו דלכר זלשוך כנען כדי סיכיו ישראל מחפלליס חכקז"ס לחת כנעניים זידס וסס חיון כנעניי רלו ישראל לזוסיס כלזומי עמלקים ולסווס לטון כנען אמרו סחפלל סחס סנלומר חס נחוך סמן חל סנס חוס זידי: דרך האתרים. דך סנגז סכלכו זס מרגליס סנל" (סס) ויעלו כנגז. דכר חסך דך סלחריס דך סמייר סגדול סוספ ספסיס סנלומר (סס י') דך סלסח ימיס למור להס מוספס: וישב סמנו שבי. חיינס חלל סעפס חסח: (ג) וסחרסתי. סקדיס סללס לזוסי: ויחרס

רמב"ן

וחר עמייו סלככו זגדי סכייס חלסל סלמס וסר משה וספסיס חל חסך סנגדיס ככדוך וסלניס חלכור ככדוך כ סווי זח"כ: (ח) וישמע הפנעני. מלינו זכייזמי יסועע מלך ערד חסך ועוד כחוז זמסעות וסוה יסוז כנגז זלרץ כנען ככחוז לא יקרא חרץ כנען סחס מעכר לירך מרסס כמו סלומר חרץ כנען לזונותיס ועוד כי סיס רלוי סחלוך ססס חל חל"כ עלך עמך ללחד מועמי ישראל וככחוז יסכר זכל מוקס חל חרץ סיסון ועונו סני מלכי סלמורי נחן משה לפי סיסווח וסלי כמסס וסעעס כמסווח וסלי סעסס לקמו סללחס חסרי עכרס חל סירך זלרץ כנען וסולי חלמר כי ססרימו ישראל חל חל"כס ולא יסוז זכ כלל וליסי כנון וכן רס"י מוספס וססרמתי חל עריכס סכקדיס סללס לזוסי. וסכנון צעימי כי זס מלך ערד סוה יסוז כנגז מעכר לירך יעס זלרץ כנען על יד סירך זכזול זני יסודס סמוך לסזרוך ססיח כנגז וסמוע עמוך זנוח זני ישראל וזל דך סלחריס חל עכרווח מולד לסלחס עמכס סס חס סעס ויסועע ולכך סכר ככחוז וסוה יסוז כנגז זלרץ כנען כי זל מלרץ חסרת חל מוקס ישראל וכדור ישראל דר ל"י סלחס יתן חווח זידס ספסיסו כל חסך להס ל"י וסכר ככחוז כי סמוע ססס חלסחס וכדור דר ל"י וסלמו חווח כי סרנו חסך פחס זימי משה כמו סלי כל סרס

חסר יסרס פן סלרס לא יסדס עוח יזוח ונחטו כל סללס ללוור זיס י"י וסלליס עוד זכלן לקסר כי ססרימו ישראל גס חל עריכס חסרי זולס זלרץ כנען חסרי מוח יסועע לקייס חל דרס חסך דכרו ויקרלו סס עעריס סחמריס וסוה מה סנלומר זכסר סופסיס וזני קיי סוחן משה עלו מעיר סחמריס חל זני יסודס מדרב יסודס חסך כנגז ערד וסס ככוז וילך יסודס חל סעמון חסוי וכו חל סכעני יסוז לפח וספסיס חווח ויקרא חל סס ספיר סרמכ וסס נלסל כוז חלל כוז סלליס ככחוז לזכיר סעגין זכלן חס כעגין ספסס סלמורס זכרס סמן ויסיסו חסך לפי סערוח לסממרה וזני ישראל חללו חל סמן חרזכיס ססס עד זולס חל חרץ נוסחס חל סמן חללו עד זולס חל קלס חרץ כנען וסוה ללסר מיתחו סל משה עד מוסרת ספסס וכן חלס סמוח סלכסיס חסך יסחלו לכס חל סלרץ וכו' זכולס סיכיו סייס וקיימיס כי לא יחכו סייסס ססס מידר להס חלכיס על ספסן חלל סיס רלוי סיטיס ליסועע זמח סחלוסי. גס כיון סוה לווער סססרימו ישראל עמס זימי משה חל סמלך סוס וס עמו לפי סרז וקלחו סס מוקס סללמנה סרמס וחסרי עכרס חל סירך סייס יסועע גס חל מלך ערד חל"כ מלך חסרי כן גס מלכי כנען חסך מלכו זימיס ססס וזני יסודס זכלח זכריס ססרימו חווח גס כן וקראו

למחזיקים אוקטוס: (כ) ואשלוח את אהרן את לבושו וקד קדושתו ותלבשנינו את אלעזר בריה ואהרן יתקבילי ויטות תסון:

(וכ) ותשלוח ית אהרן:]

(כז) ועבר משה ויקרא ויפדיר יי ויהי וקליקו למחזיקים אוקטוס עד חסון כל בנשואם: (כח) ואשלוח משה את אהרן את לבושו איקר בדיקתא ותלבשילי את אלעזר בריה ויטות אהרן תסון בריש סודא ויחזי משה ואלעזר סון סודא: (כט) ויבין דנח נקשיה דאהרן אהרן אהרן ענגא וקרא בחד לירוחא דאב וחסון כל בנשואם דהנח משה נחית סון סודא סגוי גויעין דיהה גבי ואסר וי ל' עלה אהרן אהרן עמוד גלותהו דישאל איה ויבין עבון תתלת יוסון גובריא וקשיא דישאל:

(ל) וחסון גל עמא דבנשואם משה נחית סון ריש סודא סאגוי גויעין וקשיא גרישיה דיהה גבי ואסר וי ל' עלה אהרן אהרן עמוד גלותהו דבני ישראל דיהינח סבאר גלדיהו חד זמן בקל שקא קיה בישעמא דהיסנן בני ישראל איהם סית אהרן ובכון תת אהרן תלתין יוסון כל בנשואם דבני ישראל:] (מ) ושמע עקלק דיהה שרי גארע דיוקא ואתא וקשיא וקלך בערד

בעל המורים

גריס ומעור לו סיה כעה אכלתו על כן נחמי מכרה וסולכרו לסתום ימיסה כנסק: (כ) ותפל ז' נמקו' הכל ונפרסם ורלס [ע"ש מה שדרכו זנו]: (ב) והלנפסם ז' נמקוס סכל. ולידך והלנפסם חסם כמנוס (שמות ל"ח) דליכא מ"ד כה"ג בן כה"ג שפון עמיסה כסם והלנפסם כמנוס דסמס היסם כמתיסה חף והלנפסם דהלס סיה כמתיסה: (כ) וימע אהרן סם בני' מלמד כי עם כמתיסה: (כ) וירלס בני' כעמיס מ'

נהם יועזי סלרן תועע נהם הכנעני סול שסיס יושב סנגב ונל דרך סהלכו סם עד סמקוס סיס פסריין סק סול מקדס עד מוסקס סם מוסקס וסיין כמקסוס וסל דכתיב

רמב"ן

סם סעריס סרענא כי סס'יעו אה דכרס אסר דכרו אנוסס וססרמתי אה עריסס ולכן אהר כלון ויקרל סם סמקוס סרענא וסס כחוז ויקרל אה סם סעיר סרענא סם כל עיר סהיסה עמולך ערד כי סס'יעו דכרס וסיס סללס מוסרמי נכוס וסס כל ססכר כלון סיה נחא אהס זולתי ססכורי ואת עריסס סהיסי לעמיר נכוסל סעריסס ולכן אהר וססרמתי אה עריסס ולל אהר אהסס ואה עריסס כי סכיר סכר סעמיר כי סם כמלמתי ימחור וסס ימחו ולסון כחוז נחוס למה ססיכסנו סהיסי כרואי לומר יוסן אה סכנעני ידים וסריעו אהסן ואה עריסן ויקרלו סם סמקוס ערה אהל סקר סכסין לרעוז סתון סכנעני יד מ' סתנו וססרל מוס ערה וססיס לעמיר כי ססס סענע אה סתלסס וסס קיימו אה דכרס: וסעס סי בא וסריאל דרך דאתריס. על דעוז אונקלוס כי כלסר כלו סענרליס ועלו כענב וסורו לסס סריעו כסס יושבי סלרן תועע כסס סכנעני סה סהיסי יושב כענב ונל דרך סהלכו סם עד סיישו למססס ישראל וסס פירס. ורבוסינו אהר מ' סמועס סענע כי כוסקס לסס כחוז כפרסס סוססיסי ויסמע סם סמלסססס ולל סוס דכר על כן אהר סססמועס סהיסי כמתיסה אהרן להלסס עמיסס וכן אהר ססכנעני סה סול עמולך ולל כענב אהרל ולל אהס לטון כר' מערבי רבוסינו. כעסוכרו ססכמיס כזס מעני דעסס סלל יסיו ישראל מוטלסיס כלל מלוזי כענע קלקלסס כון כמלססס עמולך כר' ענני סללס סיס ה' כקדנו וכסניסי מופני סחלסס כמירגליס ססכירס מוס אהל ככל מלסססס מטה לל כפקד מוסס אהס כל ימי עסס ולסיק סייעו כחוז סה ויסנ עמנו ססני סהיסי ידו וסיס סססססס סוז סעצו אהס ישראל מוס כללון ככור ססני סהול ככור סססססס כי לל אהר ויסנ עמנו אהסיס לו כסיס וספ. ועל דרך סססס ענין כחוז כי לל סכר מוס סכנעני סה סוס אהס אהל סענע מוסס מעסיס וכלסר כון ססס אהר ידים ססניס אה סכל ולל כפקד מוסס אהס וסכיר כחוז סה להודיע כי מופני סרלו ישראל עמלסס כי גכר סכנעני כרו סכר סה סססיס כל סללסס לה' ויסמע ססס כקולס ויסון סנלמנר ער כי קף ססס על סכנעני סה כענכר סנל מולך מעקסיס להלסס כיסרלל ולל כר'

פירוש על אבן עזרא

ידס סמקוס. 'ל'ל כע"ד כעקוס כענכר. '(נכלססיס כ"ס ס'). '(סס). 'כ"ל כי יוסמע עסס זלס סלמי עוס מוס. סרלסי ע"ל ככסוז כיהסע כענכרו אה סמלכיס וכ' וססס ככס עקוסס ככו וירדוף עד דן ע"ס ססוף. '(יהסע י"ג י"ד). '(סופסיסי ח' י'). '(כ"ע"ס וכו' אה סכנעני יושב לפס וסריעו אהס ויקרל אה סם סעני סרענא (סס). 'כ"ל סכרס ע' סול מלך ערד. ומלוסי מלך סרענא אהר ומלך ערד סלד. '(יהסע י"ג י"ד). 'וללסס כיסרלל ערס כולס אל סלרן וסעד. ויסמע סכנעני וכ' (ספוק ס'). יעניס

ספורנו

(כ) והמשפט את אהרן את בניו. אהסס כנדי' כרלוי' לכ' יוסר על כסן סדיוס: והלכשסם אה אלעזר. ססי' לנכ' ד' כנדי כסן סדיוס וכסן סלר אהרן כד' כנדי סדיוס לנכ' כנדיס ככו ססי' ענינו כעכסס לפני ולפסיס. וכענין סרלוח מללסיס לענדינו: (ב) וישב ססנו. ולל סמיס אהס

פירוש רש"י

עוכר דרכים. סמוחודת לכל העולם: (א) וישב סנגב דרך האתרים. דתרת סריגליס ככתוב שם עלו זה כנגב. ועמלק וישב כנגב וכעניסס אצלס. כי העמלקי דהכנעני שם לפניכם: האתרים. ככו אפירח אטמול אורוע דרביה אלפיין באין לשמש כראש התיבה: (ב) והחורטני. ספסלסלין ידיו

איהם נח נקשיה דיהרן ואמלק עמורא דענגא דיהה סריכר גוכתיסי קרס עמא בית דישאל איהם אהו ישראל אורח אלליא אהר דקריו כסיסי עלמא דכר כבו אלליא כרו בני ישראל שריין בירקס תכדו לבתריהו סון חקס ער מוסרית סית סשווריין ארבעין שנין קללו סון מוסרית ותבו לרקס אורח סאלליא ואתו למחזיקים אוקטוס וסית אהרן תסון קא כון אהרן אהרן כרמא כישאל חקא סרלון שביא רבא:

(גא) וישמע כנגעמא סלכא דערד דיהה שרי כדירקא איהם סית ענדן וקרא חסיקא די כוכותיה כון עניי דיקרא כניגין על ישראל ואמלק עמורא דענגא איהם סיתת כביאתה סריס דכוכותא כיה כדא סלכא ואתנגזת כירא עני ואסר עברי קרמא איתון גסרד סרדי קרמא קל קביל ישראל איהם סענין לאורחא די עלו כה ילליא וסרדו סרדי קרמא קל קביל ישראל ושבא סרלון שביא רבא:]

(כ) וקיים ישראל קיים קרם יי ואסר אין סססר סססר ית עמא דדין כדיי וסיגרו ית קדויהו: (ג) וקביל יי גלותא דישאל וססר ית כנגעמא וססר ית

יונתן

ערוזו כמילס דוק וכן כמנס לקיון: (ב) לנכסי כמנוסל דעס סכי ערבי דלס כנדיו לכרו' כרוי כנדיס: (כ) דלסס מוס כהס עמולס עניו כזיסי כי יכר מוכר כנדיס קרועיס דייק סכי מוכסיב וירלו כל סענע כי נוע סכרן וסילך כלו וסלל לל סיה סם עוס אהר ללל ערלו מוס קרוע כנדיו: (ד) ולכוס סלו ישראל אורח אלליא וכן ס"ל אל דך סלססיס אורח מללליס וססס כר' סלכו כה מענליס וכנינו כסיי כילרו ככריכוס ח"ל כלסר כלו סענרליס ועלו כענב סריעו סהניע למססס ישראל אהר דעס סמסכנס עד כסן לטונו: והכרו וסלו כקסס עד כמקוס סם מוסקס עס מוס סכרן עיין כפקד כמכנומו סלסון סללסיס כ"ל סלכו סם מוסקסס וסלסס דר'ס

אבן עזרא

העקוס לו כענכר יעני מריכס: (כ) והמשפט. והלכשסם. יוללסיס לפסיס עניליס: וסעס ואהרן יוספ. כי כענע סססססס כנדיו מיד ימחו: ווספס אהרן אל עמי. 'פירססתי: (כ) ויראו כל העדה. כלסר כרו ס ססלורע סלרע כבו סללסיס יוס: ומלל גויעה. 'פירססתי: (ד) וישמע דבנגעני סלך ערר. אהרו סקדמוסיס סהול סימון וקרל סכנעני כי כל אהרי כנעני וכניס אהרו כי זלס סרססס יסמע' 'כסססס וסללסיס מלך ערד' 'לסד ועללו סכני יהודס' קרלו סם מוסקוס סרענא ולל אהרו כלוס כי אהו מוסקוס יקרל כסלסס 'לסס חס' 'מלך ערד אהר וסלמח ססי עקומוס וכניס כעקרל כמו סם ומלך ערד על ספוסו כול מענכר לידן וסכוסכס זלס סרססס למוס אהרן כי כמכור סכר מוס סלרע כהר ססר קודס כעסס מוס וסעד ויסמע סכנעני מלך ערד וססריו ויסעו מעכ ססר וסס סקסס מוס סענע סה מוסרע: כי בא וסריאל דרך דאתריס. סלסריס יס אומריס כי

כנעני מלך ערד וסול יושב כענב 'כלרן כענן כנל בני ישראל סלל סכיר סם מולסססס ולל סוס דכר על כן אהרו סססמועס סהיסי כמתיסה אהרן להלסס עמיסס וכן אהרו ססכנעני סה סול עמולך ולל כענב אהרל ולל אהס לטון כר' מערבי רבוסינו. כעסוכרו ססכמיס כזס מעני דעסס סלל יסיו ישראל מוטלסיס כלל מלוזי כענע קלקלסס כון כמלססס עמולך כר' ענני סללס סיס ה' כקדנו וכסניסי מופני סחלסס כמירגליס ססכירס מוס אהל ככל מלסססס מטה לל כפקד מוסס אהס כל ימי עסס ולסיק סייעו כחוז סה ויסנ עמנו ססני סהיסי ידו וסיס סססססס סוז סעצו אהס ישראל מוס כללון ככור ססני סהול ככור סססססס כי לל אהר ויסנ עמנו אהסיס לו כסיס וספ. ועל דרך סססס ענין כחוז כי לל סכר מוס סכנעני סה סוס אהס אהל סענע מוסס מעסיס וכלסר כון ססס אהר ידים ססניס אה סכל ולל כפקד מוסס אהס וסכיר כחוז סה להודיע כי מופני סרלו ישראל עמלסס כי גכר סכנעני כרו סכר סה סססיס כל סללסס לה' ויסמע ססס כקולס ויסון סנלמנר ער כי קף ססס על סכנעני סה כענכר סנל מולך מעקסיס להלסס כיסרלל ולל כר'

דישראל ומסר ית בנענאה ונפר יתרו וית קרויהו וקרא
 שמא דאתרא חרמא: ד ונמלו מדר מורא ארח ופא דסוף
 לאקפא ית ארעא דאדום ועקת נפשא דעפא בארמא:
 ה ואתרעם עפא במימרא דיי ועם משה נצו למא אפקותנא
 ממצרים לממת במדברא ארי לית לחמא ולית מיא ונפשא
 עקת במנא הדין דמיבלה קליל: ו וגרי יי בעפא ית חוין קלן
 ונביתו ית עפא ומית עם סני מישראל: ז ואתא עפא למשה
 ואמרו חבנא ארי אתרעמנא קדם יי ועפד נצינא צלי קדם
 יי ויעדי מננא ית חוין וצלי משה על עפא: ח ואמר יי למשה
 עבד לך קליא ושני יתה על את ויהי כל דיתנכית ויחיו יתה
 ויתקיים: ט ועבד משה חוין דנחשא ושניה על את והיה פד
 נבית חוין ית גברא ומסתפל בחוין דנחשה ואתקיים:
 י ונמלו בני ישראל ושרו באבת: יא ונמלו מאבת ושרו
 במגיות עבראי במדברא די על אפי מאב מפדנח שמשא:
 יב סתפן נמלו ושרו בנחלא דגדר: יג סתפן נמלו ושרו
 מעברא דארנון די במדברא דנפק מתחום אמוראא ארי
 ארנון

מסרה לחסה, ה'. ויקרא וכו', ד' סקר הסווא. ד לכבד, ל'. והוא מן ג' מלין פליגי
 בהון אם הכ' רפה או לנחשה, וסקלק, ל'. ה ובנשה, ב' ענוד. העלימה, ב' מ'
 למוס, מלא. קלה, ל' בעטס מעלי. בלחם, ו' דנחשים. הקלקל, סקר. ל' ושלך,
 כ"ב דנחשים. חס, בסיב ולירי. הסרסוס, ב' ויסק חלי. ויטכו, ל'. רב, ל'ג
 וכל אס' דכו'. ז ונק, ל'. ויקר, ב' רסין. ה וילחמ, ט' בעטס בסיב. עשה,
 ז'. ושי, ט' מלא. הכשור, מלא ל'. ט נחש, ג'. נחשם, סקר. וישמחו, כולם סקר
 במ"ב. הכחש, כל חיול קמלא. והציע, מלא. נחש, ג'. הכשם, סקר. ל' בלחם, ו'
 סקר דחקר בלי. יא מלכס, סקר דחקר. השמש, ל' ס' פ'. יג ארנון, ג' מלא
 ובענין. סילל, סקר. מנבל, ז' סקר בלי. האערי, כולם סקר. ארנון, מלא. בנבל, מלא.
 ת' יא ויבדר העם באלהים סכהדין קי. ונפשו קצה סליליים ס'. עשה
 לך שרף כ"ה כע סליליים מל. ויעש משה נחש נחשת ס' הוהר ס'
 סרועה.

הנחש את-איש והביט אל-נחש הנחשת וחי: ששי ויסעו בני ישראל
 ויהנו באבת: יי ויסעו מאבת ויחנו בעיי העברים במדבר אשר על-פני
 מאב ממזרח השמש: יב משם נסעו ויחנו בנחל זרד: יג משם נסעו ויחנו
 מעבר ארנון אשר במדבר היצא מנבל האמרי כי ארנון גבול מאב

ב
 ובמשה. הסווא עזר לקונו (במ"ב): למה העלייתנו. שייס שוים:
 ונפשו קצה. חף זה לשון קלור נפש ומאוס. בלחם הקלוקל. (כ"ד)
 (ה') לפי שהיו נבלע בלחמים קראו קלוקל אמרו עמיד הוה סיסטס
 צומעו כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוילא: (ו) את הנחשים
 השרפים. (במ"ב) ששרפים את האדם בלחם שייס: וינשבו את
 העם יבא נחש שלקח על הולאת דכ ויפרע ומוילאי דכ יבא נחש
 שכל המינין נטעמין לו טעם אחד ויפרע ומכפויי טווב שדכ אחד עשהכ
 להם לכמה מנעומים: (ז) ויתפלל משה. ונחלן פמי שמנשס עמס
 שלא יחא לוכרי מלמחול: על נס. על כוונס שקורין סירסיקח בללס
 וכן (ישעיה ל') כנס על הנצעה (סס ט) אריס נקי (סס יג) שאור נס
 ולפי שהוא גבוה ולאות ולרליח קוראו נס: (ט) כל הגשור. (במדכס
 רכב) אפילו כלל אז סמור כושט סיה חוק ונחונס והולך אלל שבכית
 הכחש מנכרת להמית לכך נאמר כאן ורליח אותו רליח בעלמא רככית
 הכחש נאמר והציע והיה אס נשך הכחש את איש והציע וגו' שלא סיה
 ממכר נשך הכחש להכרסאות אלל אס כן מציע לו כוונס ואמרו רכוכיטו
 וכי נחש מניח או מניח אלל צומן סהיו ישראל מסחלכין כלפי עעלכ
 ונעשעדין את לבס ללכיס סנשמיס סיו מנחמליס ואס לאו סיו כמוקיס
 (ל'א ניזוקים): (ט) נחש נחשת. (סס) לא נאמר לו לעשותו של
 נחשת אלל אמר משה סק"ה קוראו נחש ואני אעטו של נחשת לשון
 נוטל על לשון: (יח) בעיי העברים. לא ידעתי למה נקרא שם סייס
 ופי

ישראל ויתן את-הפגעני ויחרם אתהם
 ואת-עריהם ויקרא שם-המקום
 חרמה: פ י ויסעו מחר החר הרך
 ים-סוף לסלב את-ארץ אדום ותקצר
 נפש-העם בדרך: ה וידבר העם
 באלהים ובמשה למר העליתנו
 ממצרים למות במדבר כי אין לחם
 ואין מים ונפשונו קצה בלחם הקלקל:
 וישלח יהוה בעם את הנחשים
 השרפים וינשכו את-העם וימת עם
 רב מישראל: י ויבא העם אל-משה
 ויאמרו השאנו כי-דברנו ביהוה וברך
 התפלל אלי-יהוה ויסר מעלינו את-
 הנחש ויתפלל משה בעד העם:
 ה ויאמר יהוה אל-משה עשה לך שרף
 ושים אתו עלינס והיה כל-הנשור
 וקראה אתו וחי: ט ויעש משה נחש
 נחשת וישמהו על-הנס והיה אב-נשך
 הנחש את-איש והביט אל-נחש הנחשת וחי:
 ויסעו בני ישראל
 ויהנו באבת: יי ויסעו מאבת ויחנו בעיי העברים במדבר אשר על-פני
 מאב ממזרח השמש: יב משם נסעו ויחנו בנחל זרד: יג משם נסעו ויחנו
 מעבר ארנון אשר במדבר היצא מנבל האמרי כי ארנון גבול מאב

ג) ויחרם אתהם. כהניס: ואת עריהם. סרמי נכוס: (ד) ררך ים
 סוף. כיון סמח אסכן וצלה עליסס מלחמה זו חזרו לאסוריס דכ ים
 סוף הול סדכ סחזרו להס כשנזור עליסס גזרת מרגליס סנאמר (דכריס
 ח) וסעו ממדכרה דכ ים סוף וכאן חזרו לאסוריס (עיינ פרשט פנחס)
 שבע מנעוה סנאמר (סס י) וכני ישראל נכסו מנארות בני יעקן מוסכס
 סס מנח אסכן וכי כווסקס מנח והלל ככר סכר מנח אלל סס חזרו והסחצלו
 עליו והסמירוסו כחילו הול כפניסס ולל ודכוק כנמנעוה וממלאס שבע
 מנעוה מן מוסר' עד סר סכר: לסכוב את ארץ אדום. שלא נחכס
 לעזור כאלו: ותקצר נפש העם בדרך. כטוכס סדכ סוקסס להס
 אחרו עכשו סיינו קרוציס ליינכס לארך ואנו חוזריס לאסוריס כך חזרו
 לחצותיו וכשחכו שלסיס ושמנה סכס עד סייס לסיכ קלרה נעסס כעניו
 סדכ וכלשון נעו אקקוד"לור ולל יסכן לומר ותקצר נפש כעס כדכ
 כסיותו כדכך ולל סייס לו כניה קלרה סכל מוקס סממלא קלור נפש
 כמקלר מוסרס סס כניה קלרה כוון (זכריה יח) ותקצר נפשו ככס וכנון
 (סופטיס י) ותקצר נפשו כעמל ישראל וכל דכר קסח על ארס נוטל לו
 לשון קלור נפש פחדס סכטוכס כח עליו ואין דעמו רככה לקבל אותו
 כדכך ואין לו מוקס כחך לכו לגור סס אותו הלכר וכדכר מנעריס נוטל
 לשון גודל סגדול הול וככד על סלדס כוון (זכריה יח) וגס נעסס כחלה
 כני גדלס עלי (איוב י) וינחס כסחל סחודני כללו של סירוש סל לשון קלור
 נפש כדכר לשון סאין יכול לכסלו הול סאין סדעח סוכלמו: (ס) באלהים

קליל בן גבון ותי חזיא דלא ארבע על מתינה ואגביה לעמא דאליהו ואתרעמו על סנהידרו ותי מיפרא דיי בעמא ית חזיא שרמיא ונכיתו ית עמא ומיתו אוכלוסין סגן מן ישראל:

(ז) ואתו עמא לית משה ואמרו חבבא ארום יהודינא ואשתתעיא בידך שכינתא דיי ועמד נצייא אלי קדם יי וצדי סגנא ית מרת חזיא וצלי משה על עמא: (ח) ואמר יי למשה עיבר לך חזיא דנחשא ושוו יתיה על אגרי תלי וידו בל דגבית יתיה חזיא וידו מסתפל ביה חזיא אין מבין לביה לשום מיפרא דיי: (ט) ועבר משה חזיא דנחשא ושוו יתיה על אגרי תלי וידו בל דגבית חזיא ית נברא ויהי מסתפל בחזיא דנחשא ומבין לביה לשום מיפרא דיי חזיא:

(י) ועבר משה חזיא דנחש ושוו יתיה על אגרי תלי ויהי בל מן דגדיה מינתב בחזיא דהה תלי אפוי בגלוי נב אבוי דבשמיא ומסתפל בחזיא דנחשא ויהי: ושתק:

(יא) וקטלו מתמן בני ישראל וישו באבות: (יב) וקטלו מאובות וישו במשני סגותא במדברא אגרי דמבין על אגרי סאב ספדנה שמשא: (יג) מתמן קטלו וישו בגחלא דמדיבי דילמי וצלי וסגילי: (יד) ופתחו קטלו וישו

ינתן

דמ"ס ו"ל טעם וע"ש: (ה) וסרסו עמם בלגביהו דייק סבי טעם ענין חרם לסגנ"ס חזינו לכין לדבר כי סג"ס יודע כספרות ודי צהור לנד וכן חזיל ספק סגן עכל סהכור חלר כנו כליוו סהכור חלר סהכור ויליף עסקוק זה עולמך וידבר סגס בלחיס ותמס ור"כ חס לל חיס פידת וידבר צהכור סלכ מלי רעקס לכו ק"ל: ונעמל קטס אלסקיני וכוילא: (ו) סורענין ככר עפולר סוכוס סכוס אל עמינו וכוילא מיוס וכו' דייק סהכור סה"ס סידעס עקלי סכסס סכסלס ענרילס סולס וכל ספסוק פיין צרע"י: (ז) בנסלס דמדיבי צריס גרסיין ופי' ענדל ענד סילפי דרוס מלס זרד לען זרדין: וכוילא ענניס כדליסל צכוסס סרס לולב סהול ס"ע חלי סלסל גילס כססס לסרעמל וסגילי סס ענדי צמייס כדליסל ס' כילד ענכין סיניל ענכין עלייוו בורס מויי צמייס וכוילא לביס ענדס נמו עמס נלס לעון ענדי סל

סס סח סר נכו חל סרן כענו ססוס עפסיק צין סרן מולכ לסרן סמורי: על פני מואב סמורח השמש. צמחסס סל סרן מואב: (יג) סגבול סמורי

אבן עזרא

כי סל"ק סוק וסעסס סמריס חס סלסרן וכן ח"ק סלסרן: (ד) לסבב סת ארץ ארום. ללמוס וסונון כי כן ר'ס: (ה) דקלקל. כמו קל סקל וכוילס כסולס ורביס כמו סס: (ו) וישלך וגו' השרפים. סס חלר סכססיס ודק דרס חס יסך סכסס צלל סלס וסן יסרן לנעל סלסן וסס סלסו לסוסס לנסוך כן סולס צסס: (ז) עשה לך. כדמות נסס סרף ענעסס כי כן כחוד על סם עיסי. צוס וירלו סוסו סלל ורביס ססנעסו וססרו כי זסס סלורי סלסל כס עליווי וסליל סלילי כי סדכ נעסס צטוי ססס וסן לט ססס לנח לורח נסס וסס לל כן ירסו סיס ען סיססוק סמיס סמריס סיליו סדכס לל יססיס וסס סעסס לסוס דלסל סלססיס על סססיין וסן צסולדס סדכס ללסיר סססיין וסלסס כי נסצנע מנעו דעס עליון: (י) ויסעו בני ישראל. סלסרן סוסו כי כן כחוד. לסצוב וססריס גצולס סינון ועסיסן נכסו חל סונוס כי כן כחוד קייסס צסלל זרד צמקוס חסר

עפלות סמולדות כי סוך סללל ססוסס חסר ענעססס צמליו סס יקובל סססן

פירוש על אבן עזרא

ס' סלסל ל"ג כ"ל). (לסלן ל"ג ע"ג). ס' סלסל י"ח). ע"כ כי זסס סלסרס נעססס צכססס עליוסס לסססו יודעסס לסיס ססססיס וסס סלסרס חס עליוסיס צכססס דכר ער זסס סמרינוס יקס ענרילס סמיס ויסלרו עסקויס ענצכס כן וסס סלסריס סדכסס סלסריס סרל ססססיס וסדכסס סס יסיעו סוסו סל סססיין יקס סוסו סמרינוס ויסלר סוק חזון כן נסס סססססס נעסס צכססס עליוסס צמססו יודעסס לסיס ססססיס. ס' כ"ע"ט יסלו דכסל סלסריס ויסלרו על סס סין וסי. (יסעיס ל"ח כ"ל). ס' ל"ל לסין צכסס סוד זס לנח לורוס נסס ונכ' סרסוה דנח ססוד. קייססו עפויין ויסנו צלורוס. ויסנו

ספורנו

איש: (ב) ויחרם אתהם ואת עיריהם. דכרו חז לעסוסס סרס צכסכסס לסרן וכן עסו. כמזולר צסלסל ססר ענסיסס (ס) עשה לך שרף. עיסיס סכסס עססוכ סורס סרסס כדי סכיכורו על סרסס צכסל סיו סלסר כמוכו סיו ענרן וסורענוסו ויסרוו צכססס: (ג) חוש נחשת. סלסר סססין כוונת קומו סכסיס לסססו סל נססס וכל סל זכס כדי סכיכיר לסס עוכס יולד מלסס ססססו וסמו וסנניסו ענעסו מנעסס סכסס צכסל סיסס דכרסס מר ס' ונדל עעלר וכנד ענדו: (ד) מעבר ארנון הוצא. צלסו סלסן חרסון ומדכ"ל סילול: כי לל ס' גצול מולכ חלל צלסו סלסל סלסר סיו

פירוש רשבים

ידיו הקדש לשמים: (ד) דקלקל. כמו קלקל בחצנים: (ט) והביטו ויאהו אותו. שיסתכל לשמים למעלה: (יא) בעיני העברים. לשון ארץ חויבה. כמו

ינתנו ית קדיהו וקרא שקא דאליהו דקדשה: (ד) וקטלו סמוריים אוסיס סדלך יקס דסוה לסחורא ית ארעא דלדום וקגסס נקשא דעמא באורחא: סח ודכרדו עמא בלכרדו וסשעניו על מיפרא דיי ובמשה נצו למא אסיקתונא ססגריס לסמט במדברא ארום לירת לחמא וירת סיא ונפסינא קגסס קגסא דרין דסונויה קליל: (ז) פרת קלא נסלת מן שמי סרוקא וכן אסרת איתון חסון בל בני נשא בל סכון דעכדיית לעמא אסיקת וידון סרריקן ססגריס אסוסיית לדון סגא מן שמיא וידון חזיו וסרעסו. עליו חמא חזיא דנורית עליו מן ופי שרדו עלמא עסר דיי סונויה ללא אסרעס עליו ועפי אסרעסו על סונויהו וידון ינתון חזיא דלא אסרעסו על סונויהו וינתון ית עמא וי אסרעסו על סונויהו ככן גרי מיפרא דיי בעמא ית חזיו חורמין ונכיתו ית עמא ומיתו אוכלוסין סגיאן מישראל:

(ט) פרת קל נקתת סגו ארעא ואשתתעו קלא במדברא חסון בל בני אגשא וסגו וססונו על בלי בישרא לסיית חזיא מן שירמיא וססרית ליה עסררא ודי סונוך ללא אסרעסו על סונוך אסיקת עפי סרריקן ססגריס ססוסיית לדון סגא שמיסיא וסגוסיית לדון סלסו מן יקס וססיקת לדון בירא ססרעסו חזיו עפי למענעסין קדיסי על עיסק סגא לסיסר נפשו סעיקא בלחמא דסיכיליה

בעל המורים

(א' רע"י): (ד) וסלכר נסס ססס עלמד סללו כל סלסוס עיכורו עליסס גצולס חוסו וסין עסן גלוק חוסו. וסקל ל' סלס וסין (סופע"ל) וסקל נעסו נעמל וסרל (סס ס' וס) וסקל נעסו למוס (זכ"ל י"ח) וסקל נעסו צסס. כיון עכור לגצול חוסו וסקל נעס ססס וידכו צ"י אצנעס וקלס נעסו צעמל וסרל סססו וסקל נעסו למוס עמס סלסן גצול חוסו וכן וסקל נעסו צסס דרע"ל דקלס וסכמיד ג' סרסיס צריס סלס סררס סוסו על סלסן וסריס ונעסו סלססן כדסס סלס: (ס) קלקל גניו"ז רע"ס סנכלל צרע"ס סיכריס: (י) סכססיס לפי ענעסו מנעסו כסס ססוליו"ל לעון ככר על סקן. חס ססססיס ודכוס בלציס מיוס רעסו: (ס) וסיעוהו על סק דרך ספייסר סס נכו ענעסיס ססוס ענככו צו צמקוס גבוה כדי סירלס סוסו צכל עעס וסוכ: (יג) נעסו נכסו וכל סלס וססו נעסל זרד כדכר כססס צכל סססססו לפי עעל נכס זרד סיו סקסוסס רביס. דינון זרד וללנון דלססיס ונכסו סכל על ססס ענסיס

ועי לעון סורכס סוס דכר ססלסו צמסלס וסג"ן צו יקוד לנדס וכוילא עלסון יעיס (יסעיס כס) ויעס צרד: העברים. דק ענכר ססוכריס

רמב"ן

יחל חלסיס ורלס עיסיס לסרס על כן סנציר סוסו ענעסל כדי סידרו לסרריוס ל"כ: (ס) ויעש משה נחש נחשת. לל חומר לו לעסו סל נעסס חלל חסר עמס סקצ"ס חסר לי נחש חיו לענעו סל נעסס לען סלל על סלסון זס לען רע"י ענדכ"ל רכוחינו. וכל סננוסי זכ סררי סקצ"ס לל סכיר לו נסס חלל עעס לך סרף. חלל דעסס לומר כי סלך עעס חסר סס סעלס חסר לו. וסכרלס צמיר סכוד סדכר סיו כי סוס דמרכי ססורס סכל ענעסיס נכ נחוך ען עמיר סכוק צמיק וסרסל ססולי נעסליל ככו סכוכירו צוורכו ס' ען וכן צלסל חלסיס צמייס וידוע מרכי סכססוסיס סכל נסוכי נעלי סלסרס יסכסו צלסוסיס חוסס או צלסוסיס דעסס ער כי סוכי סללל ססוסס וכן סלר סכססוסיס ססוסוסיס חס יסיעו צמייס ירלס לסס סס צלסוסיס סללל או ססוק ויסוסו כמו סכסו צכססו צכסרי סכססוסיס וסכוכ נעעלל צכססס יועל וכן יסערו חוסס סרסוסיס וסכוכר צכסיסס סס סונוך סלל יכרו חוסס כלל כי נעסס סדכק צמסעסס ססיו וכל ססרד מנכס כלל ער סססיס חוסס וככר סוכירו דכר ענסיס

בין מאב ובין האמרי: י' על-כן יאמר
 בספר מלחמת יהודה את-זהב בסופה
 ואת-הנחלים ארנון: י"ו ואשר הנחלים
 אשר נטה לשבת ער וגשען לגבול
 מאב: י"ז ומשם בארה הוא הבאר
 אשר אמר יהודה למשה אסף את-העם
 ואתנה להם מים: י"ח אז ישיר ישראל
 את-השירה הזאת עלי באר ענו-לה:
 י"ח באר חפרוה שרים פרוה נדיבי

ארנון תחום מאב בין מאב ובין אמרי: י' על-כן יאמר
 בספר קרבין דעבד יי' על ימא דסוף וגבורין דעל נחלי
 ארנון: י"ו וישפוק נחליא דמדברין לקבל לחית ומסתמין
 לתחום מאב: י"ז ומשפן אתיהיבת להון פירא הוא בירא די
 אמר יי' למשה פנוש ית עמא ואירב להון מיא: י"ח בן שבת
 ישראל ית תשבחתא דרא סקי בירא שבת-לה: י"ח בירא
 דחפרוה רברביא פרוה רישי עמא ספריא בחפרוהון
 ומסדריא
 מסרה יד יאמר, ג'. מלחמה, ל' ומסר. אה וכה, מין עלין כמינן ועכ"ל ל' נח
 שיעה, נקופה, ג' ובשפוק דכחו ואין הקמך זעירא ועלל. ארנון, מלא. מ' ואשר,
 ל' החלק נגבול, לשנת, ג' אהנס. והעפן, ג' על ה' קדוש ישראל. לגבול, מלא.
 מ' ומשם, פ'. חלכה, ד' כמות ה' ומלעיל. מלא, ו' ו' ומיק. אסף, מסר ונח"ס.
 ח' לו, ג' משם ונדי. שיר, כולם מלא. הסיכה, מלא. עלי, ו'. עט, ג' לה'
 צמורה, נפ"ס. יח חפרוה, ל' מלא. כרוס, מלא. כדיני, מלא.
 ת"א אל' כן יאמר נכחות כד נח פ' חפרוה פ' בשלח. את הרב קדוהין ל' ואשר
 דגוחלים נכחות כד. אז ישיר כים לא פ' ויגל. באר חפרוה פ'
 מואס פ' בשפוק.

האמרי. תחום סוף עמל סלכה וכן (דברים 3) גבול מואב לשון קנה
 וסוף: מעבר ארנון. הקישו ארץ מואב כל דרועה ומחסה עד שנאלו
 מעבר השמי לארסן צפון ארץ האמורי נלפונה של ארץ מואב: היא
 נגבול האמרי. רעשה יזלחה מגבול האמרי והיא של אמריים ונכנסת
 לגבול מואב עד ארסן שהוא גבול מואב וסו סני ישראל ולא זלו לגבול
 מואב (כי ארנון גבול מואב. וסו לא נחמו להם דעות לעצור נחלם
 ופתי' של מירטה עשה פירטה יפתח) כמו שאמר יפתח (שופטים יח)
 וסו אל עמך מואב שלם ולא אנה ומטה רמזה (דברים 3) כאשר עשו לי בני עשו
 היותים נעשיר והמורדים היותים צער וסו אל' לא נחמו לעצור צפון
 ארלם אלל הקיטוס קניז אף מואב כן: (יד) על כן יאמר. על חמה
 זו נקיים שנעשו זה יאמר בספר מלחמות ה'. כשנמסרים נקיים שנעשו
 לאצותינו יספרו את וכן וגו': את הרב. כמו את יבז כמו שזאמר יח
 יעד ועד כן יאמר מן יבז וכן וסו ארצו יקוד הוא כלומר את אשר יבז
 להם וסרנה נקיים צים סוף: ואת הנחלים ארנון. כסם שמוסרים נכפי
 יס סוף ק' יס למסר נכפי נחלי ארסן שאף כאן נעשו נקיים גדולים
 ועס סס הנקיים: (טו) ואשר הנחלים. חרנוס של שפך אשר שפך
 הנחלים שנשפך סס דס אפוריים שהיו נחללים סס נתי שהיו הכרים
 גבוהים והנחל עמוק וקלר וכהרים סמוכים זה לזה אדם עומד על הסר

רשי

מה ומדבר עם מצרכו זכר ססו והסדך עוצר צחך הסלל אמרו אמורים
 כשיכנסו ישראל לארץ לחך לחך הסלל לעצור מלא מן המעצרות נכרים שלמעלה
 מהם ונהרנס נחלים ואנכי נליקטראות וכו' אותן הנקמים זכר של לז
 מואב וזכר של לז אמורים סיו כמד אותן נקמים כעין קרנות ועדים
 זולטין לחך כיון שנאלו ישראל לעצור מדעתה סר של ארץ ישראל כשפסו
 היותם להקביל פני גזירת' ומתקרב ללז סר של מואב ונכנסו אותן סדס
 לחך אותן נקמים וסרנוס חסו אשר נטה לשנת ער שהסר נטה מעוקמו
 ומתקרב ללז מואב ומדנן זו חסו ונעטן לגבול מואב: (ק"ח לינו. ועננו
 ישראל על הכרים ולא ידעו הנקיים האלו אלל על ידי הסלר שנכנס ללס):
 (טז) ומשם בארה. משס זל השלח אל הבאר כילד אמר כרס' פי
 מודיע לזכי הנקיים הללו השלח לומר נחח סח לחיטק בודיע ללזו ללז סר
 שנעברו חזרו הכרים למקומם והבאר יקרה לחך הנחל והסלל משס דס
 הסרנוים ורועות ואינרים ומוליכנס קניז המסנה וישראל רלו וחמרו
 שירה: (יז) עלי באר. מחוך הסלל וסעלי מה שזח מעלה (ומנן שסלר
 הודיעס להם שנלמרו ומשס זלרס (צמרי) וכי משס היתה וכלל מחסלם
 ארצניים סנה היתה עמסם אלל שירדה למקסם את הנקיים וכן אז יסר
 ישראל את הסיכה הזאת נלמרה צפוק ארצניים והבאר נחסה להם משסלם
 ארצניים מה רחל ליכנס כאן אלל העמין ססו דרעס למעלה סימנו: (יח) באר
 חפרוה

ספורנו

ציו וצין האמרי ונשלק שנכנסו לא ס' למואב נגדו שוס גבול: (יד) בספר מלחמת ה' את הרב בסופה. יסוסר לה' לדור עם שאר מלחמותיו סס
 וכן נקופה וחת הנחלים ארנון. ססו אותו הסלק מלחמן אשר עצרו זו ישראל נחלים ולל' המקומס סימון אז חת וכן נתן להם נקופה וחת הנחלים
 שהעמיד האל ית' אז חוס ספרה ומשק נחלים רדים שנעשו חת סימון מלחל למקומס: (טו) ואשר הנחלים. נלמרו כמו כן זלוחו בספר פנין עמסך
 לחס סמללים אשר נטה לשנת ער ונעטן לגבול מואב. סניע עד סיר הנקרא' ער שהיו ישראל נגרה. עכל מוקוס לל' הספסר חל מוקוס אשר עמדו
 סס ישראל ללז נשפן ודקס אל גבול מואב: (טז) ומשם בארה. ועסס ס' נוסה לחסו העמסך של נחלים אל מוקוס הבאר אשר ח' אל תטה סלסוף
 חת סנס ומלל עמקוס חומו. הבאר סה' סס לגלר צלחי עולה ס' שפל סרנה יותר מן חומו העמקוס שהיו סס ישראל עתה צנח ססירה ולסירה
 שזוחו הבאר עלה עמס אל עבר ארנון הגבוה אשר עמס סיו הנחלים שנפכים למטה. רלו סהאל ית' נתן כס זלוחס המיים לעלות וכן סחמילי שירכס
 וחמרו עלי זלר. חונס מה סעמרו ז'ל (צרכות פרק הכוחס) ומלחמות האמורים אז נרלס סרנוו זלמרו סער מלחמות ס' ולל זלר סכסו פרסי
 סנקיים עמני כנודס של עשה וסל ארסן כי לענס לא סולרנו כי חס להרחות לישראל מה שהי' רלוי שידיעו עשה וסלסן חס היתה ספוללס צעלרת
 האל ית' צעלמות חס שידעו שזוחס המיים שהוליו מן סלעל לא סיו מים סנעיים נמשכים צללל מלחיה מעין חו כהר אלל סיו צלחי סנעיים סכספך
 סלעל ללחס מים צרטון צורלו זלוחן: שלל סיה צסס סנע שאר המיים שחנעמס מיעס אל המרכו ולכן עלו עמס אל מוקוס גנוס עמקוס מקורס וכל סק
 צסעלונס חיוני המיים נחטעפס כמו ספסרו ז'ל ולזה לא סמערב עשה רבינו זלוחס ססירה סה' ענינה לגלר מה ספסר צסעלונסו מלרן צורלו אשר
 סעליו סו ח' כלמרו ויקוס נס ססרלס עמן חוחס המיים סה' צסס כח סכפי לענע שאר המיים כמו סססלר: (יח) באר חפרוה שרים. שלל סיסס
 סכלר

רמבין

דמנת נחש סרף וחס יעשו מדבר אשר סיה דמות נחש ולא דמות סרף
 ומה שזערו מן הלשון סטעל על הלשון כי סזכרת ססס צלנד חזיק וסכלל
 כי ליה ססס סיסרפלוו חזיק הממיה צנעו ועשו דעומו ושנו וסססיס
 סלדס ענינו צנונס אל נחש ססססת ססוה כעין סמזיק לעמרי סיה סי
 להודיעס כי ססס עמיה ומחיה: (יג) כי ארנון גבול מואב בין סמוב
 ובין האמרי. וסיה ארנון סס עיר למואב וסוה צפוק ססוס סלעמרי
 ססלללל גבול מואב ויופנת על נחלים חללים ומנה ודק: ססס בספר מלחמת
 ה', ססו צורחות ססס אלנשים סנעיים ונכרים חנחיים סר סלללללל
 סנדלר

וממדברא אתיהיבת להון: יש ומדאיתיהיבת להון נחמא
 עמהון לנחליא ומנחליא סלקא עמהון לרממא: כ ומרממא
 לחליא די בתקלי מואב ריש רממא וממממא על-אפי בית-
 יעקב: **ב** ומהמות הנניא אשר בשדה
 מואב ראש הפסגה ונשקפה על-פני
 הישימון: **פ** שביעי (רביעי צמטונל) כא וישלח
 ישראל מלאכים אל-סיחון מלך-האמרי
 לאמר: **כ** אעברה בארצך לא גפה
 בשדה ובכרם לא נשתה מי באר
 בדרך המלך גלך עד אשר-געבר
 גבך: **כ** ולא-נתן סיחון את-ישראל
 עבר בגבלו ויאסה סיחון את-כל-עמו
 ויצא לקראת ישראל המדברה ויבא
 יהודה ויקחם בישראל: **כ** ויבהו ישראל
 לסיחון וירש את-ארצו מארלן עד
 יבך עד-בני עמון כי עז גבול בני
 עמון: **כ** ויקח ישראל את כל-הערים
 האלה וישב ישראל בכל-ערי האמרי
 בחשבון ובכל-בנתיה: **כ** כי חשבון
 עיר סיחון מלך האמרי הוא והוא גלהם
 ארצו מידו עד-ארנן: **כ** על-כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותבונן

מסרה במסק, ל' ומסק. במשענסס, ל' ומסק. ומענד, ל'. יש ומשנסה, ל'.
 ומליאל, ל' מלל. ומכסילאל, מלל. צמט, ל' מלל. כ ומכמט, מלל. ומשקפה, ל'
 ומעיל. הישימון, מ"י ומ"ה, כל ס' כ"ב. כא סיחון, סקר ו' ומ"י צמ"ב. בב משס,
 ה' רעין. לא משס, י"ט זונין. כב ועבר, סקר. גבך, סקר. עבר, סקר. גבול,
 סקר. ומסק, סקר. המדברה, י"ג רת. יהל, ה' צפוף. כד וייכט, סמיון ידן.
 משלך, ל' ומסק. יבך, סקר. עמון, מלל. גבול, מלל. כד במשנת, סולס מלל צ"י.
 צמטיה, כל או' סקר ו' ומ"י. כו הוא, ו"ו ומיסק. נלחט, ל' פס מלך כרי עמון.
 לרנן, כולס ס"ו צמ"א. כו המשלים, כולס ס"ו צמ"א ס"ו ומ"י. גלל, סקר.
 ומכונן, ל' ומלל.

ת"א וממדבר מריס נס. וממתנה עמזנין כד נלכיס זס פלום ו. ומנחליאל
 נלכיס עט. כי חשבון עיר סיחון סולין ה. ויקח את כל ארצו מדו
 מלעטס ה. על כן יאמרו המשלים צמלס פח ספ' הווסר סמלס פ' צמל.

עיר סיחון מלך האמרי הוא והוא גלהם
 ארצו מידו עד-ארנן: **כ** על-כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותבונן

לומר לך שנסתא סדור הוא ככל סדור כי הנסיה הוא ככל: (כב) אעברה
 בארצך. אף על פי שלא נלמדו לפתוח להם צעלים נקטו מהם טעם:
 (כג) ולא נתן סיחון וגו'. לפי שכל מלכא כנען היו מעלין לו עם שסיס
 שומרם שלא יעברו עליהם גייסות כיון שאמרו לו ישראל (צמדנר כ)
 נעברה נא בארצך ח"ל כל עממי חיי וישו כאלו אלה לעמדם מעמיכם ואחס
 אומרם כך: ויצא לקראת ישראל. חילו היהם עממון מללס יוספן
 חין כל צריס יכולה לכנעה ואס היה סיסון צכפר סלס חין כל חרס יסול
 לכנשו וכל שכן חלו היה צמטנן חומר סקצ"ס עס חיי מעריס על צני כל
 זחס ללור על כל עיר ועיר נתן צמל כל חצעי סעלמסס ללחס וק סעיידות
 וחקצטו כולס לעקוס חרס וסס נטלו ומסס סלטו ישראל חל סעריס חין
 עומד לעדם כי חין עס חלל נסיס וספ: (כד) בי עז. ועסו סוקו
 סחלחוטו סל סקצ"ס סחומר להס (דצריס צ) חל סחורס וגו': (כה) בנתיה.
 כפריס סקצווכיס לה: (כו) הוא נלחם. לעס סולנך להכחצ לעי סחומר
 (סז) חל חלך חס מואצ וסמטון עסל מואצ סיהס כחצ לו ססיסון לקסס
 חסס ועל ידו סחכס ליערלל: מידו. מרסומו: (כז) על כן. על חותס
 מלעפס סלחסס סיסון צמוזכ: יאמרו המשלים. צלעס סחומר ע
 (צמדנר ע) ויסח מלטו. סוועוליס צלעס וצעור וסס חמרו סלו כסצן
 סלל סיה סיסון יסול לכנעה וסכך וסכר חס צלעס לקללו חכו סחומר לו
 צמל (סס כב) כי ידעתי חס חסך חצנך מנכך וגו': תבנה ותבונן.
 סטצן

על פני הארץ שהיא כולה ילל ישימון חין זס כסל חסך וכל מוקד טרע
 חלמי זס והוא חצרה סל מריס על דעס כרסחיס חו צכר סילס על פי
 עסס

העם במחקק במשענתם וממדבר
 מתנה: **י** וממתנה נחליאל ומנחליאל
 בקמות: **ג** ומבמות הנניא אשר בשדה
 מואב ראש הפסגה ונשקפה על-פני
 הישימון: **פ** שביעי (רביעי צמטונל) כא וישלח
 ישראל מלאכים אל-סיחון מלך-האמרי
 לאמר: **כ** אעברה בארצך לא גפה
 בשדה ובכרם לא נשתה מי באר
 בדרך המלך גלך עד אשר-געבר
 גבך: **כ** ולא-נתן סיחון את-ישראל
 עבר בגבלו ויאסה סיחון את-כל-עמו
 ויצא לקראת ישראל המדברה ויבא
 יהודה ויקחם בישראל: **כ** ויבהו ישראל
 לסיחון וירש את-ארצו מארלן עד
 יבך עד-בני עמון כי עז גבול בני
 עמון: **כ** ויקח ישראל את כל-הערים
 האלה וישב ישראל בכל-ערי האמרי
 בחשבון ובכל-בנתיה: **כ** כי חשבון
 עיר סיחון מלך האמרי הוא והוא גלהם
 ארצו מידו עד-ארנן: **כ** על-כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותבונן

חפרה. זלס היה כנזר חסך סמכוס סריס עסס וחסכין: במשענתם.
 צמטס: וממדבר. חכסס להס: (יט) וממתנה נחליאל. כחכוננו:
 (כ) ומבמות הנניא אשר בשדה מואב. כי סס מנח עסס וסס צמלס
 כנזר. ד"ח ככוס כדניי סעס כל נסיה ונסיח כסחיו סוניה סוטל עקלו
 ומוטן חלל דגלו ומסכחו ומ"י-צכר צמטכין דרך חומו סיסון וצחין לפיי
 סרייס כל סצט וסצט: במחוקק. על פי חסס סוקרל מוסוק סחומר
 (דצריס לב) כי סס סלקת מוסוקק סמון. ולעס לה חכר מוס סצריס זו
 לפי סלקס על ידי כנזר. וכיון סלל חכר סמו סל מוס לה חכר סמו
 סל סקצ"ס. מוטל למלך, כסחיו מוזמין חומו לכסעורס חומר חס חוכני סס
 חיי סס וחס ללו חיי סוכך: ראש הדססנר. כחכוננו ריש רעחל:
 ספגה. לעון גרצס וכן (סלכיס עס) פלסנו חרעטטיס סוכיכו חרעטטיס:
 ונשקפה. חוחס ספסנה על פיי מוסקוס סממו יסימון וסוח לעון מדכר
 סכוח סמס. דכר חסך ונשקפס כנזר על פיי סיסיומון סכנכס צינע
 סל סכריח וסעמוד על סיסיומון מניס וכווס כמין ככרס ציס וסיה כנזר
 כך דכס דני מנסומל: (כח) וישלח ישראל מלאכים. ונמקוס חסך
 סולס סעליסוח צמטס סחומר (דצריס ז') וסלחל מללכיס מומדכר קדעוט וכן
 (צמדנר כ) ויסלס עסס מללכיס מוקדס חל מלך חדוס וצימחס הוא חומר
 (סופטיס יח) ויסלס ישראל מללכיס חל מלך חדוס וגו' כחוכניס הללו
 לריכיס זס לזס זס נועל זס פוחס עסמס חו ישראל וישראל חס עסס

קל ינה צמייכות יחומר כי מן המדבר אשר הוא חרין ליה ולמחון סמחכס
 חוחלס לו ומן סמחכס נלסלס ומן סכסלס לכנעה עד ספסנה סכספס

דסיחון: כה ארי קידום תפוף באשא נפק מחשבון עבדי
 קרבא בשלהוביתא מקרתא דסיחון קמילו עמא דשרו בלחית
 מואב במריא דפלחין בית דחלא רמתא דארנון: כס וי לכון
 מואבאי אבדתון עמא דפלחין לקמוש מסר בנודי צירין
 ובנתיה בשביא למלכא דאמוראה סיחון: ל ומלכו סמקת
 מחשבון עדיא שלמן מדיבון וצדיאו עד נפח דסמיה עד
 מידבא: לא ויתב ישראל בארע אמוראה: לב ושלח משה
 לאללא ית יעור וכבשו בסרנהא ותריה ית אמוראה די תמן:
 ל ואתפניאו וסליקו לארע מתנן ונפק עוג מלכא דמתנן
 לקדמותהון הוא וכל עמה לאתחא קרבא לאדרעי: לד ואמר
 וי למשה לא תדחל מנה ארי בידך מטרות יתה וית כל עמה
 וית ארעה ותעבד לה במאדי עבדת לסיחון מלכא דאמוראה
 די יתב בחשבון: לה ומחו יתה וית בנודי וית כל עמה עד
 דלא אשתאר לה משויב וירתו ית ארעה: א ונמלו בני
 ישראל ושרו במשריא דמואב מעברא לירדנא דירחו:

ס ס ס

חזא
 מסרה סיחון, ל' מלא. כס חכין, סכר. כס אדנה ז'. כמות, מלא. פליס, מלא יק
 ומ"ח וקד מלא דמלא וממסי כס ס. ובכניו, סכר. כסבים, מלא. למלך. כ"ע. סיחון
 מלא. ל ויכיס, ל' מלא. דיבן, מ"י וס"ו. ונסיס, ל' ודנש ומלא. כס, סכר. סכר, י'
 כקודם כמורה. מידבא, מלא. לב ויכיש, ויורש ק'. אשכר, ל'. לב לקלסס, כלה
 הדברים לקלססו ס' סקרו ה' כי לא סנונו. וכל עמ, ס'. לד חמו, סקר. ל'
 סלמ"ד דנש. יחש, י"ז מלא כמורה. לה בניו, מ"י. הסחיק, כולם מלא. סחיה, כ"ג
 ויכשו, ז' ידיו. כב א בערבות, ל' מלא כמורה וכל ל' דכר כמ"ט ויכשו סס
 דיקי' דיקמ'. יכשו, כל חו' ס"י ויכשו ליקי' ודנניסילס כולם מלא ובמיקי'.
 ת"א כי אש יצאה מחשבון כס ס. ונירם אבר חשבון סס. ויאמר ה'
 אל משה אל תירא מה סל.

עד בלתי השאירלו שריד ויירשו את ארצו: כב * ויסעו בני ישראל ויחגו
 בערבות מואב מעבר לירדן ירחו: ס ס ס

ס"ז למידנא סימן. ימול סימן. עזי סימן: ומספיקין ופתח הגלעדי. כסופסיס. סימן י"ח: ויא

רשי
 וכסיס חותם: עד נפח. הסעימורס עד נפס: (כ) וישלח משה להגל
 את יעור. המרגלים לכדוה אצמו לא נעסס ככלסוסיס כסופסיס חס כס
 חסלחו של משה להלסס: (ל) אל תירא אתו. (מס סל) שסיס משה
 ידל להלסס סמל חעמוד לו זכורו של אצכסס סנלומר (כרלסטיס יד) וינל
 ספליס הוא עוג ספלט מן כספליס סהכו כורלסנומר וסכירי כעסלחוס
 קרניס סנלומר (דכריס ג') רק פוג מלך כסנן כסלר מיתר כספליס:
 (לס) ויכו אתו. משה סהכו כרלסטיס (כרכות סל) כסכולס. סקר
 סורכ זכ חלחל סכסי וכ':

ספורנו
 וככנעו לסיחון כי הוא נכס וימלך עליכס: (ב) ונירם אבר. ויכ ומלכות סיחון וחסו ולהכחו ססס סרי ככחותיו יאכד כי חסר סספסו ככסונו של סיחון
 ספסו כנו כן אכדן ומלכותו ע"י ישראל: (ל) וישב ישראל בארץ האמורי. ומכל זה סספסר סככלר סיסרלל חז לא יכנו כלרץ מואכז חלל יכנו כלרץ
 האמורי כנו סככר יפתס כלמרו לא לקס ישראל חל חלרץ מואכז וחל חלרץ כני עמו: (כ) וילכרו בנתיה. המרגלים שסלט משה לכדו חל כנו
 יעור: ויורש. משה כורכס חס"כ חל האמורי חסר כיעור:

רמבין
 ללחו חסר לו קומה וכושיענו וכן ככחוז מוכיר כסס ככל מוקוס כמו
 סככוז וסיס כי נכלח כי כלה מואכז על ככמס וכל חל מקדשו להספלט
 ולא יוכל וכלומר וילל כמות כגולה ככניו וסכיו יסרו וסככתי למוואכז חס
 ס' מעלס כמס ומספיקר לללסיו ולכך יאמרו המורסליס דרך לכב כי כמס
 כחן כניו פליסס כלוומר כורכסיס וכסיס מסיס סרז ככסוסיס ככסיס כ'
 המואכריס זו יקרלו כניו וככסוסיס כלכסר יקרלו עמו. וכן כמ חל ככר ולא
 כדכרי רס"י ספירכס כחן סכסוסיס כניו פליססיס מוסכז וסיס כמות כעכד כס
 ל כני עמוון כמו סלומר יקסח חל חסר יורישך כמות חלכך חומו סריס
 וסיס

עיר סיחון: כה כראש יצאה מחשבון
 להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב
 בעלי קמות ארנון: כס אוילקה מואב
 אבדת עסכמוש נתן בניו פליטס
 ובנתיו בשבית למך אמרי סיחון:
 ל ונירם אבדחשבון ערדיבן ונשים עד
 לפח אשר ער מידבא: לא וישב ישראל
 בארץ אמרי: לב וישלח משה לרנל את
 יעור וילכרו בנתיה ויירש את האמרי
 אשר-שם: ל ויפנו ויעלו דרך הבשן
 ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא
 וכל עמו למלחמה אדרעי: לד ויאמר
 יהוה אל-משה אל-תירא אתו כי
 בידך נתתי אתו ואת-פלעמו ואת-
 ארצו ועשית לו באשר עשית לסיחון
 מלך האמרי אשר יושב בחשבון:
 לה ויכו אתו ואת-בניו ואת-פלעמו

עד בלתי השאירלו שריד ויירשו את ארצו: כב * ויסעו בני ישראל ויחגו
 בערבות מואב מעבר לירדן ירחו: ס ס ס

ס"ז למידנא סימן. ימול סימן. עזי סימן: ומספיקין ופתח הגלעדי. כסופסיס. סימן י"ח: ויא

ססכנו כסס סיחון לכיות סירו: (כס) כי אש יצאה מחשבון. מעככס
 סיחון: אכלה ער מואב. סס חוסס כמדיכס קרוי ער כסלון עכרי
 ולכייט כסנן חרמי: ער מואב. ער סל מואכז: (כס) אוי לך מואב.
 סקללו חל מואכז סימכרו כירי: כמיש. סס חלכסי מואכז: נתן. ככסו
 חל כניו סל מואכז: פליטס. כסיס וסלמיס מוסכז וחל ככסוסיס ככסיס
 וכו': (ב) ונירם אבר חשבון ער דיבן. מלכות ועול שסיס למוואכז
 כססנון אכד עסס וכ': ער דיבון. חכרוס סל סר עד כלוומר כר כר
 מדינון כיר כסון מלכות ועול ומעסלח חיס כמו (מלכסי ח' יח) למען
 כיות כיר לודו עכדי: ונשים. ס"ן דכוסה כסון סממס כך יאמרו המוסל'

ללחו חסר לו קומה וכושיענו וכן ככחוז מוכיר כסס ככל מוקוס כמו
 סככוז וסיס כי נכלח כי כלה מואכז על ככמס וכל חל מקדשו להספלט
 ולא יוכל וכלומר וילל כמות כגולה ככניו וסכיו יסרו וסככתי למוואכז חס
 ס' מעלס כמס ומספיקר לללסיו ולכך יאמרו המורסליס דרך לכב כי כמס
 כחן כניו פליסס כלוומר כורכסיס וכסיס מסיס סרז ככסוסיס ככסיס כ'
 המואכריס זו יקרלו כניו וככסוסיס כלכסר יקרלו עמו. וכן כמ חל ככר ולא
 כדכרי רס"י ספירכס כחן סכסוסיס כניו פליססיס מוסכז וסיס כמות כעכד כס
 ל כני עמוון כמו סלומר יקסח חל חסר יורישך כמות חלכך חומו סריס
 וסיס

במדבר כב בלק

אתקלוס

וַיִּרְא בַלַק בֶּן־צְפּוֹר אֶת־בְּלִיַּת־יִשְׂרָאֵל
 עֹשֶׂה יִשְׂרָאֵל לְאֹמְדָיו: וַיִּגְדַּר
 מִיָּאֵב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב־הוּא
 וַיִּקְרַן מִיָּאֵב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
 מִיָּאֵב אֶל־זִקְנֵי מִדְיָן עֲתִידָה יִלְחָבוּ
 הַקְּהָל אֶת־בְּלִיַּת־סִבִּיבֹתֵינוּ בַּלְחָד הַשְּׂוֹר
 אֶת־יָרֵק הַשְּׂוֹדָה וּבַלַק בֶּן־צְפּוֹר מֶלֶךְ
 לְמִיָּאֵב בָּעֵת הַהוּא: וַיִּשְׁלַח מִלְּאֲכִים
 אֶל־בְּלָעַם בֶּן־בְּעֹזֵר פְּתוּרָה אֲשֶׁר־עַל־
 הַנְּהָר אֲרָרְץ בְּגִיעָמוֹ לְקִרְאֵי־לֵוִי לְאֹמְדֵי
 הַגֹּהַ עִם יָצֵא מִמִּצְרַיִם הַגֹּהַ כְּסֵה
 אֶת־עֵינָיו הָאָרֶץ וְהוּא יוֹשֵׁב מִמְּלֵי:
 וְעֲתִידָה לְכַהֵ־נָא אֲרַהֲלִי אֶת־הָעָם
 הַזֶּה בִּי־עֲצוּם הוּא מִפְּנֵי אוֹלֵי אוֹיְבֵי
 אֶת־אֲשֶׁר־תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תִּגְדַּר תִּגְדַּר

ב וַיִּרְא בַלַק בֶּן־צְפּוֹר יֵת קַל דִּי עֲבַד יִשְׂרָאֵל לְאֹמְדָאִי:
 וַיִּדְחַל מִיָּאֵב מִן קְדָם עֲמָא לְחֵדָא אֲרִי סְגִי הוּא
 וַעֲבַת לְמִיָּאֵב מִן קְדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ד וַאֲמַר מִיָּאֵב לְסִבֵּי
 מִדְיָן פְּעֻן יִשְׁעֵן קְהֵלָא יֵת קַל פְּתֻרָנָא קְמָא דְמִלְחָדָה תוֹרָא
 יֵת יִרְקָא דְחֵקְלָא וּבַלַק בֶּן־צְפּוֹר מֶלֶךְ לְמִיָּאֵב בְּעֵדְנָא
 הַהוּא: ה וַיִּשְׁלַח אֲוֹגְדִין לֹות בְּלָעַם בֶּן־בְּעֹזֵר לְפִתוֹר אֲרָם
 דְעַל פְּרַת אֲרַע־בְּנֵי עֲמָה לְמִקְרֵי לֵה לְמִימַר הָא עֲמָא נִסְק
 מִמִּצְרַיִם הָא חֲסָא־יֵת עֵינָן שְׂמִשְׂא־דְאֲרַעָא וְהוּא שְׂרִי מִלְּקַבְלֵי:
 ו וַיִּפְעֵן אִיתָא קְעֵן לֹומ לִי יֵת עֲמָא הַדִּין אֲרִי תִקְוָה הוּא מְנִי
 מִאִים אִמְלָ לְאִנְחָא בְּהַ קְרִב וְאִתְרַבְּנָה מִן אֲרַעָא אֲרִי יִדְעָנָא יֵת
 דִּי תִבְרָךְ מִבְּרַךְ וְדִי תִגְדַר לִיט: ו וְאֹלוֹ סִבֵּי מִיָּאֵב וְסִבֵּי מִדְיָן
 וְקִסְטִיא

מסורה ב לפור, מלכ. ב ויג, ב' גלי' דמילא. ויקן, ב' גיטלסל. ד ילמכו, ב' פער
 כחשו. כניצחתי, כולם ס'ו צמ'ג ומלכ' ב' יודין. כלסן, ל'וספס. ובלק, י'ש זוגין.
 לפור, מלכ. מלך, י'ד זוגין. יהוא, ו'ו וסירק. ה צפור, ב' סקר כל בן מלכ כל
 צמ סקר. פתורה, ל' ומלכ. פל ועקיף. לקלס, סקר. סה, ד' דעסעי' צפור.
 י'ש, סקר. ל' וסקר והלמד כפי. ו כל, סמ'ן דגושה גדל' וכן ל'. סה,
 ה'ס נוספס. פלוס, מלכ. לוכל, מלכ. ב, סכ'ים דגושה. פנכ, ב' סקר. סקר,
 ב' סקר. יוכר, ל' ומלכ.

ת"א בלק פתורין קה. והוא יושב ממלי פולין יפ. בן בעור פתורין עס.

נְכַהֲבוּ וְאֲנַרְשָׁנו מִן הָאָרֶץ כִּי יִדְעֵתִי
 וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מִיָּאֵב וְזִקְנֵי מִדְיָן
 וַיִּבְרְכוּ אֶת־בְּרַךְ מִבְּרַךְ וְאֶת־גְּדַר מִגְּדַר

(ג) וירא בלק את כל אשר עשה ישראל לאמורי. אמר חלו שני
 מלכים שהייו נמוקים עליהם לה עמדו צמניהם או על אסת
 כמה וכמה למיכר ויגר מואב: (ג) ויגר. לשון מורח כמו (איוב י"ט)
 גורו לכם: ויקן מואב. קטו צמניהם (כמו קלמי צמי וכו' מקרא קלד):
 (ד) אל זקני מדין. וכלל מעולם היו מואבים זה את זה שזאמר (צמלחית
 ט) כמכס את מדן צמכ מואב שזאו מדן על מואב למלמסה חלל
 מירחוק על ישראל עשו שלום צמיהם. מה רחם מואב ליכול עשה
 מומדן כיון שזאו את ישראל נולמס חלל כמכס העולם אמרו מניהם
 על חלו צמדן נתנדל שזאל מהם מה מדחו אמרו לו חן כמו חלל צמי
 אמרו חן חלו נחל עליהם צלדס שזכסו צמיו: בלחך השור. (צמדכ
 רכב) כל מה שהשור פלסן חן צו צמכ: בעת הדוא. לה סיה רחמי
 למלכות מנסיכי מדן סיה וכיון שזע קיסון ממוכו עליהם ללרד עשה:
 (ה) פתורה. כשולמי זה שזכל מריץ לו עשוח כך כל המלכים מריץ

לו הצרותיהם ולמי פשוטו על מקרא כך עס המקום (עס): ארץ בני
 עשו. (עס) על צלק עמס סיה וס סיה מחננה ולומר לו עקיף אסת
 למלך ול"ח עמס מה סמרה סקצ"ס סכימו על גו' עשע גדי חלל סיה
 מחסון פה ללוחות לומר חילי סיו לו. כניחיים שזרעו למופצ' העמיד לסס
 כניחיים וסס פלכו גדר העולם שזחלילס סיו גלוריס צמריס וס סון
 לסס עלה לספקיר עמון לזוח: לקרא לו. (עס) הקריסה סיהס חלו
 ולהכחשו סיהס פוסק לו עמון כרכס: עם יצא ממצרים. ול"ח עס
 מחקך: דגה כסה את עין הארץ. קיסון ועגו סהיו שומרים לוחסו עמדו
 עליהם וסגרום: והוא יושב ממלי. סקר כחי' קרוי'ס סס לסכרימ
 כמו (סהלס קי"ס) כי חלילס: (ו) נבה בו. חמי ועמי מה צמס.
 דלח לשון עמסה סוח (צמדכ רכב) מנכס לו מן כדמים לסקר
 עכס יעסע: כי דיעת'גור'. על ידי עלחמס קיסון שזעזאו לסכס את
 מואב: (ז) וקסמים בידם. (עס) כל מיני קסמים חלל יאמר חן כלי
 חסעי' חסעי'

הטלחי חת לפיך את קיסון ואת חרט בטל רש כי מנחן תמסיל צכנוס
 שזעס עמיס חלל עגו חסך כל חילו חרעי וסוח עיר צקלס צמלו
 וסיו ישראל יכוליס לעשות מעליו כחער כסו מעל עשו וססס חער לו חל
 חירח לחרו ולך חללו וסגור צו מלמסה כי צידך נחמי לחרו וצמדכ
 קימי רכס רחימי למס נחירח. חער שזע מעלו ישראל צמלממס קיסון או
 חללכלו עמריס וכולס חזרה וכן סיה ידלח כל חלדיקים וכן צמיעסע:
 חסלת פרשית חקת

רמב"ן
 חער ר"ח כי יחכן סהיו סמססה מלכיס זקמים וליכו זקמי מואב
 חקמי עדין חיסס חקמים סכוכרים חסלס פי חללכיס לח סלכו לפיך רס
 פרים כחחיו. ועל דעח רחוחיו שזאמרו מניהם על חלו צמדן מצבל
 חלוי לסס לסלוח חל זקמי מדן לח למלכיס חלל לעס כי חקמים סס
 סיודעיס עמיט. וסכרלס צמיני כי סיו מחללס צמדן מלכיס וקיסון מלך
 חלמורי חלסס צמלך מואב כרלשון ויקס חס כל חרט עידי עד חרסן
 וכלמס צמני עמון ולקס חלרלס כמו שזאמר מלך עמון ליפחס כי לקס
 ישראל חס חרלי צמלוטו מעלרים ופחס סהיו לו כי מסיסון לקסס וחחיו
 צמיעס ויפי להס סגזול יחזר ונחויס וכל ערי סגלכד וסלי חרן צמי
 עמון עד פרוער וכלמס קיסון ערד עס מלכי מדן וככס חלרלס וסס חוסיס
 לו לעצדים נוסיח מנכס וסכיר עמכח רלשס חלל חתן לסס סרד מלכסס
 וססחירס סופסיס חלרן מדן צמזרו ולכן יעלכו זקמי מדן כדך סמערס
 חל חקמים וסחליס חזס שחחזו צמיעס וכל מעלכות קיסון מלך חלמורי
 חער מלך צמסנון חער ככס מנכס חוחרו וחס נחילי מדן חס חוי וחס
 קסס וחס לור וחס סור וחס רכע נסיכי קיסון יוסעי סלרן כי סיסס
 חסח מעלמלו. ועסס וחס מלכי מדן חער סיו מלכיס חסלס כמו שזאמר
 נחילי מדן נסיכי קיסון וכן חלער רלס חוחרו צמ חס צמדן חול לח
 מלך

יונתן בן עדיאל

סמ

ישראל יצא דבני בנתיה ונתן מותביה גמולו דא מתור על גמולו מתיר
 חלטיא היא סתפניא באדם דעל פרת ארע דפלחין ופגחין ליה גני עמא
 למקרי ליה למיסר דא עמא נסק סתפניא דא חסא ית חווא דארעא דא
 שרי סן קבלי: (ו) וקרו איתא גבעו לוס גני ית עמא דרין ארום מקח
 דא סני לחאי איחל לאתעוריה ואתחבריה מן ארעא ארום דערע
 ית די תבורך פבורך די תלוש ליט מילוט: (ז) ואתלו קבי מואב וקבי
 סרו וסגידין דקיסטין חמיסין גידידון ואתו לתו בלעם ומילולו עפיה סתנטי
 קלק:

דא נחמא קלק בר צפור ית קל סר ד'עכד' ישראל לאמראי: (ג) וידדלו
 מואבאי מן קדם עמא לחמא ארום סני דא ואתיעקו מואבאי בתידון
 מן קדם בני ישראל: (ד) ואתרו מואבאי לסי סרעאי ארום עמא סר ומלכו
 סר היין עד הרוא יוסא קרו וישצון קרלא ית קל חרונתא היקסא דרבעי
 תורא ית עקבא דקקלא וקלק בר צפור סרענא סלמא לסואב געדיקא
 דהיא לא געדיקא חורקא דרבין דהי תנא. גינתרון לשהי סלכין לסרין
 סאילך וקלך: (ט) וסר עגרון לתו לרן ארפי הוא בלעם היקסא לסלכיו
 ית עמא בית ישראל בר בעור דאימאש מואנע הקסמיה וקא חס על

ואלו

יונתן

(א) לוס לנן סלכמי הכי דרעס דב' בלק ד'ל בלעם עולה עם וזה עמו לנן סלכמי
 עמו: דר צפור דלטיפע מקובי סמטי' י'ל דרעס עלה צער ספר כסיב ומשמעותיה
 כמו איש צער או לטון צעיר שצירטו בהמות וכן צער כמו צעיר: ספיר סלמיו מדיוק
 דשעיה ולס ס'ל דרעס דש'י: וסגידין ליה צבי פחל הפין הוא פחמחמל סכנעניס
 ועלרים הסמחו לו: (ו) חיובו לאזעוריה דרעס עלה נכס כמו שפירטי' ג'כ:
 (ז) ומגידין דקסמין סמייצין יפ פניסין וליגכין וז'ל כסני קסמין ורעיס סמייצין
 בידיהו שפוט סמייצין סגכוס ספוסו צו עימי כסוף וכן סול צינתולמי עפיה: (ח) ואלסכו
 (א) אל בלעם בן צפור פסורה בני' זהו פוסר סלומות: ככה עם יאל הכה עולה ס'
 עימי סכניס סמקייס סוטו: (ו) לכה לא צה'ל כי חמשה דגלים הם (מ') דנדבי
 לומר ד' דגלים וכן מלספי סגכס ד' וערנ רב יולא סמיהס זכר. סרה לי פיו כסעילו
 צאיו: (ב) מלמד סהיס יודע לכוין סמשה ספכ'ס כועס דה וסיה מקלל ומעכר דה'
 חיה

בעל המורים

(ג) וירא עלק על ללוק דמן של ישראל צן לבור סעף עליהם כלפור לקלס חכו
 כלפור מרדס מן קנה בן קללס סכס לא סכס. וירא סרלה סעפס לו סחה למסה.
 וירא סמקסרס סמה (אולי ל'ל וירא בנימי' קנדו סמחה) מלינו רלייס לטון סגסה כמו
 יפ סמשה יוסף וכן לטון סמשה כמו וכל סמס כרוליס (מ' י'ד גסס סמס קסחס): (ג) ויגב
 ג' בעקיה וירא סחול סשר סול סמכיל מלוד ויגב סעניו (ס'ל י'ס) סף סלן צסציל
 סרלה ישראל מלססיס ומסכיליס צבל ירל עסניס: ויגב מולס סכייח דכתיב חילי
 סלז יסמחוו רעד: (ד) ילסכו ג' בסקרה סכס ולידך ילסכו עזר כסמס צכרי עשר
 דרעסס רכס עקן סעכסן (עיכה ז') סמזכר מענין סכולה וסיינו דכתיב כלסכר סעס
 לצלריס ימילו לסעע פור לומר כלסכר כעל פמס על כל סלומס כן יהיס לעמיד:
 לומר סתך דרולוס יל: יעס ממלי סיועב סכנדי וכולס חוסי חוסי חילי יכול לרלוסו
 רנינו בעקוס ונכסה ילסר עד סלן לסונו סמערס. סך לפי קייס דכרי כלסה סלרך
 סלגוסף קלל סוטו. מעורן ג' סכס ולידך. יחי סס י'י מעורן (סליס קי) ולידך

אבן עזרא

(ג) לאמרי. בקמלות סלמד וסספס לידוס ספוט קיסון ועת ולס סיס
 צמלכי כעמן גדוליס כאלס וסעד אסר ככוכב חרזיס *גכסו:
 (ג) ויגב מואב. כמו ויירל וכן גורו לכס: ויקץ. כמו ספוך י'כמוסו
 כעלס ציכודס י'ונקילנס: (ד) אל זקני מדין. יסכן סכיו. סעמשה מלכיס
 זקיס: ילחכו כלחך. סמיס י'גנייס: (ס) פתורה. כמו מלריסס י'אל
 פתור: ארץ בני עמו. וססל סרמיס וכן עספוח סלס י'נכריס ודרעס סעלעס
 סול צלל כי זס י'חרמי ולס צעור חלני סכס בן סלססורוס קודס סלססורוס
 רק סס סכיס: אסר על הגדר. ס'י חרס סכריס: עין דארץ. ס'פייססחיו:
 (ו) ארה לי. לטון לווי עסעלי סכסל צסקרן חות ס'כסל וכן קנה לי
 וסכס קוד על מסקל סמור י'וקנה לי צסקרן ס'ס'ל על דך מסקל סכס
 רכס ללס: נכד בו. סס ס'סועל וסין סעכס צעור סיוסו ס'ס'ל כי סכס
 כמורו לכלס ס'סעס: יואר. סוי"ז ס'סס סעלס ססס דגסס סכוס ססס
 חות סכסל כמו על כמון יוסב ולס סיס כמורו סלומו צנין ס'צעור חות
 סכרון כמספס: (ז) זקני מואב. י'וסכמיס: וקסמיס בידס. חומר דני
 סמולל סגדי ססערדי ז'ל סעעעו דומי סקסמיס ורליסו ענידס ולס חומר
 כלס
 (ח) ארץ בני עמו. על בלק ממש סיס חס. סיס מתגנף וסומר לו עמיד חסה למלוד לטון רש'י מדברי חרס. וספוסו ארץ צני עמו על בלעם כי
 סס מלד וסס יסוקו וסספס לזכיר בן עמי סהיס קוסס מן סלרן סכל עמה קוסמיס כעמן סכחוז כי מללו מקדס ועוניס כמלססמיס: (ו) ועסס
 נכד.

רמב"ן

על לא יסיה סעס עלכי מדין סמורו למלכותס צמח סיסל. ולס יעמחי
 סעס למה סלמור סכחוז ובלק בן לטור עקן למולס צמח סיסל כי סלרחי
 סול ס'למור סמלה וירל בלק בן לטור עקן מולס חס כל סשר עשה ישראל
 לממורי חוילי סיס בלק גצור סיל טרע מלד צמעשה חקשו וגכרסו וסזכיר
 סכחוז כי ח'ספי סהיס מולס צמח סיסל עקן חקיק וסמין לכו גכזכריס
 סיס ירל וכן מלד עמי צני ישראל ולכן חומר יסמח סכוז סוז ח' ס'
 סעלק בן לטור עקן מולס כי לא יסמיד חלך רק עמלך בן צמלך טרע מלד.
 וסמך כי מולס לא סיס עליסס עקן וסיה סכס ירל מלד עמי צני
 ישראל ועשו סמי דכריס סלסו אל זקני מדין עמה ילסכו סקכל וסקיעו
 עליסס סמלך סזה צמח מדין וסמרי בן סלסו כלס אל בלעם צמח
 סמלך. חס סעס בעת דהיא צמחיעמס צענין ישראל וסלסס לבלעס וסיה
 סעס וירל בלק סהיס חסר עמרי מולס וגכור סיל וסמערר צענין סזה
 וסמל למולס סכס סמסמסה לעס וסס קעו וסמיליטוכו צמח מדין וצמדרס
 צמדכר קימי רכס רליסי ובלק בן לטור עקן למולס צמח סיסל וסלל
 מתסלה סמך סיס סלמור חס ח'י וסח רקס וסח לור וסח סור וסח רעב
 חלל מסמכר בן סמך סמיליטוכו עליסס צמח סיסל סגרמס לו סעמס:
 (ח) ארץ בני עמו. על בלק ממש סיס סיס חס. סיס מתגנף וסומר לו עמיד חסה למלוד לטון רש'י מדברי חרס. וספוסו ארץ צני עמו על בלעם כי
 סס מלד וסס יסוקו וסספס לזכיר בן עמי סהיס קוסס מן סלרן סכל עמה קוסמיס כעמן סכחוז כי מללו מקדס ועוניס כמלססמיס: (ו) ועסס
 נכד.

פירוש על אבן עזרא

* (מחוז ג' מ'). בר'ל ויקן מלחון לכה ולוקס. (מסלי ח' כ'ז). י' (יסמיה ז' ו'). וספס וליקנה. ר'ל פסל ומיעל. וילסכו מנכין סכס. כלסך מנכין
 סכל. י' (בכספס ל' כ'ס). י' (דכריס כ'ג ה'). ר'ל בלע בן צפור סמלך בלחוס (בכספס ל' ל' ל'צ). י'לפי סיוסו-סלרן צני עמו סס סלמיס וסיוו סכוכ
 וסס צעכור צפור סכיו סעס ח'כיה סזה. ר'ל מלינו דריש בן סלסורוס חרמי מדי (דכילס ע' ח') ולס נודע חס סול בן מלך או לל. גס מלינו דריש סמדיס בן
 סמסרור וספסר סלכיו סיס מלך, וסל חומר סעלעס סול בלע צעכור צפור סכיו מלרר ג'כ דכריש מוסכרי סול דריש סמדי סמלך קודס סלססורוס ח'כיו, וס
 ח'ל ס'כ סס עניס. (מחוז ח' ה'). כ'י סרעו סרר וכן קנה סרעו קנה. י'כמו סמלר מן אסור אק'דיה בן חומר מן קוד קנה. ס'ר'ל קרב ס'ע אש'ב. רכב א'לח.
 כי סלרו על ג' סמקליס אע'ל אע'ל. ר'ל עקור ועמנו לככות. ר'ל ככה ולל כסס. (דכילס ע' ח') ס' כ'ר' עעמו לקלות. ס'ר'ל סעלס
 יורר סרעו סרר ח'כיה סלמור כמו על כמון יוסב (יסמיה כ'ס כ'ז) ר'ל כי סרעו סכס. כ'י עלה יוסב ס'ס'עך דכוס לעללסו סמרון סול סכסל. ועלס יואר סין
 סללך סקכל דגס וגס סמחיו וי' סס סכסלס. צעכור סלח סגרון ר'ל סללך סהיס מלסוסס סכרון ח'כיה עכולה לקבל דגס. ר'ל צכסס סקסס וסלו סמקליס
 ח'כיו

ספורנו

(ג) וירא בלק. חסס עסרסס למלוד מלסמס כלמורו סכוז סוז חסה עמלך בן לטור וכו'. רחס סנקס ישראל לעכור בלרן קיסון וסכלל נמן לעכור
 ססריסו ורחס סגלסו לל צדך ססנוטיס מלסמס: (ג) ויגב מואב. חילי מולס עלה נחכו ישראל לעכור כמו ססמיד יסמח בלמור וגס אל
 ארץ מולס סלס ולס חכס: כי רב סול. לל עמי ססנוולס מלסמס: ויקץ מואב. סמון מולס קט צסייסס עמי צני ישראל סעללו חוסס: (ד) עתה.
 סכסו ארץ סיסון ועו: ילחכו הקהל את כל סביבותיו. לסרסיס גכולס ולסצמייסו: ובלק בן צפור. סהיס נודע לגכור וסיס מלסמס: סלך לסואב
 בעת דהיא. ומ'מ לא מללו לכו ללסס ציסרלל כלמורו סכוז רכ עס ישראל חס נלסוס נלסס צס. ומס סלמרי יסעש עקן בן לטור עקן מולס
 וסלס ציסרלל חומר זס על סכר חס בלעס לקבל כמו סעכר בלמור וסלל ויקרל לבלעס: (ו) אולי אוכל. חסר סמקללו: נכד בו. ח'ני צמלסמס
 וססס צקללס: אסר סברך פבורך. ססס כמו לא סיס ללכך חלל ס'י לקלל סכזכיר עון או צכרון סעס כדכרי דכוחינו ז'ל ולכן לא סלל עמנו סייכרסו
 לללס

פירוש רש"י

בלק בן יוקן מואב. כחיוו כמו קצתי בחיי: (ד) ילחכו. כל התבואות וכל מיני ארץ: (ה) את אשר תברך. כנבואה. גם בלק היה יודע שנביא היה ונבואה היה אומר עתידות או על ידי קסמים כי בן נקרא בלעם הקוסם בירושה אך סבור הוא שחילו

וּקְסָמִים בְּיָדָם וַיָּבֹאוּ אֶל-בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ
 אֵלָיו וַדְּבַר בְּלָק: ^ח וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ
 פֹּה הַלְיָלָה. וְהִשְׁכַּתִּי אֶתְכֶם דָּבָר
 כַּאֲשֶׁר יִדְבַר יְהוָה אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי-
 מוֹאָב עִם-בִּלְעָם: ^ט וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-
 בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
 עִמָּךְ: ^י וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל-הָאֱלֹהִים
 בְּלָק בְּדֹצְפֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי:
^{יא} הִנֵּה הָעַם הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם וַיִּבְרַח אֶת-
 עֵיז הָאָרֶץ עִתָּה לְבָה קָבָה-לִי אֲתוּ
 אֵילַי אוֹכֵל לֶחֶם בּוֹ וְגִרְשָׁתִּיו:
^{יב} וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-בִּלְעָם לֹא תִלְךָ
 עִמָּהֶם לֹא תֵאָר אֶת-דְּבָרֶם כִּי בְרִיךְ
 הוּא: ^{יג} שְׁנֵי (חֲמִישֵׁי צַמְטוֹרֵךְ) וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֶּקֶר
 וַיֹּאמֶר אֶל-שְׂרֵי בְלָק לְכוּ אֶל-אַרְצְכֶם כִּי
 מֵאֵן יְהוָה לִתְתִּי לְהִלְךְ עִמָּכֶם: ^{יד} וַיִּקְוֹמוּ
 שְׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ אֶל-בְּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן
 בִּלְעָם הִלְךְ עִמָּנוּ: ^{טו} וַיִּסַּף עוֹד בְּלָק
 שָׁלַח שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֵלֶּה:
^{טז} וַיָּבֹאוּ אֶל-בִּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לּוֹ בָּה אָמֵן
 בְּלָק בְּדֹצְפֹר אֶל-גֵּא תַמְנַע מִהִלְךְ
 אֵלַי: ^{יז} כִּי-כַבֵּד אֲכַבְּדֶךָ מְאֹד וְכֹל
 קָבָה לִי אֶת הָעַם הַזֶּה: ^{יח} וַיַּעַן בִּלְעָם
 וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדֵי בְלָק אִם-יִתֵּן לִי
 בְּלָק מְלֶאכֶת בֵּיתוֹ כַּסֵּף וְזָהָב לִית
 לִי רֶשֶׁת לְמַעַבְר עַל גְּזֹרֹת מִימְרָא דִּי אֱלֹהֵי
 לְמַעַבְד וְעֵרְתָא אוּרְכִיבוּ כַעַן הֲבֵא אִתָּהּ
 אֶתְּוֹן בְּלִילִיא וְאִדַּע

וּקְסָמִים בְּיָדָם וְאֲתוּ לֹת בִּלְעָם וּמִלִּילֵי עִמָּה פִתְגָמֵי בְלָק:
 ח וַאֲמַר לְדוֹן בֵּיתוֹ הֲבֵא בְלִילִיא וְאֲתָב יִתְכוֹן פִּתְגָמֵי כַּסָּא
 דִּי מִלִּיל יי עִמִּי וְאִוְרִיכוּ רַבְרְבִי מוֹאָב עִם בִּלְעָם: ט וְאֲתָב
 מִימְרָא מִן קָדָם יי לֹת בִּלְעָם וְאֲמַר מִן גְּבֵרִיא הָאֵלִין דְּעַמְקָא:
 י וְאֲמַר בִּלְעָם קָדָם יי בְּלָק בְּרִ צְפֹר מֶלְכָא דְמוֹאָב שָׁלַח
 לְוִחִי: יא הָא עֲמָא דִּי-נִפְק סַמְעָרִים וְחָפָא יִרְת עֵין שְׁמִשָּׂא
 דְאַרְעָא כַעַן אֵיתָא לֹמ לִי יִתָּה מְאִים אַבְל לֹא-נִחָא בַּה קָרַב
 וְאֲתִרְכַּבָּה: יב וְאֲמַר יי לְבִלְעָם לֹא תוֹל עֲפֹדוֹן לֹא תִלְאֵט
 יִת עֲמָא אֲרִי בְרִיךְ הוּא: יג וְקָם בִּלְעָם בַּצְּבָרָא וְאֲמַר
 לְרַבְרְבֵי בְלָק אֲוִילוּ לְאַרְעֵכוֹן אֲרִי לִית דְּעָנָא קָדָם יי
 לְמִשְׁבְּקֵי לְפֹול עֲפֵכוֹן: יד וְקָמוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב וְאֲתוּ לֹת בְּלָק
 וְאֲמַרו סְרַב בִּלְעָם לְמִיתֵי עֲפָנָא: טו וְאִסַּף עוֹד בְּלָק
 לְמִשְׁלַח רַבְרְבִין סְנִיאִין וַיִּקְרִינן מֵאֵלִין: טז וְאֲתוּ לֹת בִּלְעָם
 וְאֲמַרו לֵה כַעַן אָמֵר בְּלָק בְּרִ צְפֹר לֹא כַעַן תַּחְמַנַע
 מִלְמֵתֵי לֹתֵי: יז אֲרִי יִקְרָא אִיְקָרְנָהּ לְחֻדָא וְכֹל דִּי תִימְרֵי לִי
 אֲעֵבֵד וְאִיתָא כַעַן לֹמ לִי יִת עֲמָא הַדִּין: יח וְאֲתָב בִּלְעָם
 וְאֲמַר לְעַבְדֵי בְלָק אִם יִתֵּן לִי בְּלָק מְלֵי בֵיתָה כַּסֵּף וְזָהָב לִית
 לִי רֶשֶׁת לְמַעַבְר עַל גְּזֹרֹת מִימְרָא דִּי אֱלֹהֵי לְמַעַבְד וְעֵרְתָא
 אוּרְכִיבוּ כַעַן הֲבֵא אִתָּהּ אֶתְּוֹן בְּלִילִיא וְאִדַּע

מסרה וקסמים, כולם מלל. ח אליהם, יז מלל צמטורכ. לימ, מלל. וסמכוי, סכר
 דסכר. ט אליהם, אס השם הוא קדש עי' פ' וירח צמקוק ויבול אלהים אל אבימלך.
 י נכר, ז' סכר צבברי האזיכ עדי. ענך, י"ד זנבין. יא הילל, סכר. עין, מלל.
 יב, נכר, מלל. קנה, ז'. יג, לך כלוד דנושה מד"ד. ונרשטיו, מלל י"ד קדיח לרי"ז.
 יד וישלח אליהם, כ"ה. לא, ו' דעשע"ל צהו. סלר, ג' וסכר. יז טרי בלק, כל ענינל
 טרי מושב צמ"ז טרי צלק. מלן, כל או' סכר. למחי, ז' לו צמורס. לבלך, ד'
 וסכר. יד וישעיו, פ' מלל. סלך, סכר. טו ויסק, כ"ט. שלם, סכר. ונכבדים,
 ל'. טז לפור, מלל. ממנכ, ל'. מהלך, סכר. ח אכנדן, ז'. ולכס, קנס, צ"ל
 ואלכריס דגש מד"ד. יח טעני, ה' רעי כי הפסס הוא קל. מלל, ס"ז. לעכר,
 סכר. אלהים, פ' קען צוקף. לעטוס, מלל. דנדול, ל' מלל צמורס. יט ודעשי,
 ר'. יקף, ה' סכר וס"ד דגש מד"ד.

ת"א לינו פה דלילה טס. וישבו שרי מואב טס. לא תלך עפדם טס עמס י.
 סאן בלעם קדושי' ד.

אשר-תאמר אלי אעשה ולכה-גא
 קבה לי את העם הזה: ויען בלעם ויאמר אל-עבדי בלק אם-יתן-לי
 בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבד את-פי יהוה אלהי לעשות
 קטנה או גדולה: ועתה שבו גא בזה גם-אתם הלילה ואדעה מה-יסק

(יא) קבה לי. (צמדצ רכס) זו קשה מוארס לי טכול טקצ ומשקט:
 ורשטיו. (סס) מן הטולם ונלק לא חמר אלא וואנרסט מן סלרן
 איני מנכס אלא לכסיעס מעלי ונלעס כיו סוואס יוסר מנלק: (צ) לא
 תלך עשרה. (סס) חמר לו אס כן אכרכס חמר לו אינס לריכס לככך כ' צרוך
 אס טעס חמר לו אס כן אכרכס חמר לו אינס לריכס לככך כ' צרוך
 שווא מעל חומריס לזרעס (כ"ל לזרורס) לא מדוצצך ולא עשוקלך:
 (ג) להלך עמכם. אלא עס טריס גדוליס מנכ למדנו טרורו נרשט
 ולא לרס לנלות טכוא צרשורו טל עקוס-אלל צלשן נקוט לפי ויסק
 שד צלק: (ד) כי כבד אכבדך סאר. (צמדצ רכס) יוסר מנכ ססיית
 סטל לטעכר (ר"ל צוללמח סיסון) איני נותן לך: (יט) מלא ביתו כסף
 וזהב. למדנו מנפשו רכסו ומחמדו מנוון אכריס חמר רלוו לו ליתן לי
 כל כסף חכב שלו טהרי לךך לטכור סיליות רכוח סקס טלו סקס איט
 נונס ורפי ודאי טולס: לא אוכל לעבר. על כרפו גלס טהול צרשור
 אכריס ונחננל כלן עאיט יוכל לטפל בכרסח טמחצרכ סלעוט עפי
 סכוכיה: (יט) גם אתם. עיו ככעילו גם אחס סופכס לילך נפטי טס
 כולאצריס

הטעמי עני (סס). ר"ל קסס אז נטלו צדס זקני מדין אערו אס
 יצא עמוו צמטס סוזח יט צו מנכ וחס ידסט איך צו טופלט למיכ
 כעזאכר לטס לינו פה סלילס אערו איך צו חק' כניסוכו וסלכו לטס טנא'
 ויסנו טרי מושב עס נלעס אזל זקני מדין סלכו לטס: (פ) לינו פה
 דלילה. איך רוס סקדס טורס עליו אלא צלילס וכן לכל נניאי חורווס
 ששולס ע"ז וכן לכן צמטס סלילס טנאמר (כרשית לט) ויאמר ס' אל
 לצן סרורני צמטס סלילס כחדס סהוק אל פלגשו צמטנל: כאשר ידבר
 ה' אלי. אס יעלככי ללכח עס צני חרס כווחכס אלך עונכס טענל
 איך כנדו לחסי לטלך אלא עס טריס גדוליס מנכ: וישבו. לשון עכנס:
 (פ) מי האנשים האלה עמך. להפעושו צ"ל (ר"ל יכריס דרכי ס'
 לדיקיס ילכו צס ופוטעיס יכעלו צס טוכנס סד"י טענר מי סלכסיס סיחס
 לזרורס לכנס עמו דכרכיס כמ"ע רע"י צמטנח כרשית צמית איכס. איך צל
 לנלעס לטעווש כי סוא סעב) חמר טעמיס סאיך סכל גלוי לפניו איך
 דעמו טוב עליו חף אי חרלס עת סאורל לקלל ולא יצין: (י) בלק בן
 צפור וגו'. חף על פי עאיני טטוב צעיך טטוב אי צערי סוללכיס:

יהושפט

(טו) ונתן חכמי סאבאי וחיזי סרנאי ואמרן התימין גידיהון ונתנו לת גלעם וסלילו עשה מתנבא הרקל:

בעל המורים

הוא ימי עס יי מנצח. סאור ג' הכא וסידך. לא סאור סא עס. ונטיא בעצך לא סאור ודעיק מיני' נמכדין סאור סאור לכל אדם ע"כ לא סאור סאסור לקלל כל אדם: ונטיא סאור יסר נגי' סקלל סא מואב: (יג) ונתן ג' [אפי' סמאל יוסר סך סאור דאיכא למדע דעס] ונתן יי לסמי ונתן סאור סאור עסן לסמי לך נכסך מלמד

רמב"ן

גבה בו. אי ונדן עזרי: (יג) אל שרי בלק. על דעת רמ"י כי זקי מדן סלכו להם כחשך אמר להם לינו פה סלילה. ויחקן זה כי כחשך סוכר להם כחשך ידבר ס' חלי לא רע לסמחין לו כי אמרו ססס ססס ססס ססס סל יסחל סא מנולס סא חסר סוליס מנוליס ונעס לסס סאסוס ונפססס כי זקי ונדן סססס סא ונדנו כל דברי מנעס עם יסרו גזול סרסס סל סכסו לא סוכר סא. ור"א אמר כי לא סוכרס בעצור כי זק סא סא סעיקר וסא זעל ססלסוס וק ויסעו סרי מואב כי עק ססלסוס מלדוסיס סיס. וסכסו כי זקי מדן סולי סס מלבי' סרסוסיס זלו מלכס סל זקל לסמיען זענין יסרל וקסו כלס ענל לסלוס זעלעס וסס שלס זקל ססריס סלו סוססי וסמני וסלכו עם זקי מדן סלרן עדין כי עסס סיס דרסס סל פיר זעלס ונמלכו זקי מדן זעירס וסלכו סרי זקל ססס ססלסוסס זכסס עד סרס סס וסס וילכו זקי מואב חקני עדין כי סלכו מלטי זקל כולס עד מדן וקסמיס זירס: לתתי הלךך עסכס. סלל עם סריס גזוליס למדנו סוסוס גסל ולל רעס לוור ססלר זרסוסי סל מוקוס סלל זעלסן גסוס ולסיקך: (סו) ויסחף עוד. בלק סלח שריס. לסון רמ"י. וסלו סכו כי כל כנורו סיססלר ויסגל זכר ססס ועוד ססלל לא סיס חוסז סימן רסוס ללכס עם סריס סרסריס נכדיס סלל סענו סלרן ססס סמן סילך כלל וססס זקל ססד סוסו כי לסרסוס סכרו סאור קן ובלך סאור לו לסס לא סלכס חלי סלמנס לא סוכל נכד ועל קן סוסיק סלוס סריס זכריס ונכדיס לסרלסו לו כי סא סמן ט מלד ונדל לסל לו סא ועוסר כלל סאור יסור עלוי זעלעס ססיז לסס סס ימן לי זקל וגי' לא סוכל לעצור סא פ' ס' כי סא סלבי ולל סוכל לעסוס קסס סו גזולל סא סעצור סא סיו כי זעמו חלי עוסס. סז יסור לא סוכל לעצור סא סיו זכר קסן סו גזול כי סא סלבי וסלי ענדו: (סח) ויסאו אל בלעם. סנ לוקי מואב סכסס סאור ויסלל מללכיס לא לוקי סיס לו לוור וסדעס מל יוסק יי דבר קל ססז זכרו עססז' רעס

נתן בן עזרא

חמס לרבירי סואב אמילו לארעסן ארסו לית רעסו סן. קרס יי לסוסקן לסיל עסכסן: (יד) וקסו רבירי סואב וסאו לית בלק וסארו ססריב בלעס לסיתי עסגא: (טו) וסוסקת טוב בלק לסשדרא רבירין סניאין וקדין סליין: (סו) וסאו לית בלעס וסארו ליה קרנן אסר בלק בר אסור לא ברוך סתמנע סלסיתי לוסי: (סז) ארסו סיקרא אקיריקו לנדא וקל דסיסר לי אעבר וסיתא קרון לוס חלתי ית עסא ודיין: (סח) וסיתב בלעס וסאור לעבדי בלק אין ימן לי בלק מלי בתיס קוסוס ויליה בספ ודבר לית לי רשו לסעבר על גזירת סיקרא ריי אלדי לסעבר סילתא ועדיתא או רבנתא: (סס) וברון אסרוו בקעו בקא אוף אסון בלילא ונאדע מל יסוס מיקרא ריי לסילל עס

יונתן

(ט) וסססרו וכן פ"י לקסן וססס סנו וברון וססס וסל לסון סיסי ע"ס סכניין ליסז בעצלו מסיין ססור ססור: (יג) מלי זיסיס קוסוס ויין לקסן פיס"י כ"ד ססוק י"ג וססס סרסל כי קוסוס סול סכסס של זיט וס"כ זכסון זיס מוסר סיס ופי' וסס"ד קוסוסו סול לסון סולר כ"כ סי"ע סמלל זסיסס כסך מליין קרסיסון סייעל. ססס

אבן עזרא

כלוס רק סול כעסמנו וססר סססו זעלס סל קוסס קוסמי כעסו ועוד סלל יוכל לססעכז לאמר לא סלעל יוס נכסר וסעס נכסרס ללכס ולקוד כי סס סמני סונעסו וסנד ססירוסו כחשך סול סלמר כססו זימיס סיס 'הקסס: (ס) הוסבתי אסכס דבר. ססר סחלו: (ט) ויסא מלרוס. לכדוד יסרלל כי ססס ידע דבר זעל עסור וסילו סיס זעלס עקלל סוסס סז כל סעלס סוסריס כי בעצור קללל זעלס זלס ססנס: סי רסגסיס חללו. סססון וססלל דכור כמו אי סלל ססד וססס סול כסס וססס סמר לו קול דמי ססד: (יג) כי ברך סא. סססס כי לא סוכל לקלל סוסו כי סני זכסחי: (יג) שרי בלק. ולל סוכר זקי עדין כי זקל סול סעיקר וסול סעולל סליו סמר זני עסס סכס סססרי זל כי חס"ס ססיען סעסל זיר"ד לא יסכן לסיוסו כי סס זנו"ן כמו סלכרני לא יסנד סלכרני וססס סכס לתתי להלך עוסכס לא חסס יעמי ורני יוס סנדקס סמר כי סיד"ד 'טכך וסיוטי 'סכו: (יד) וסעס הלך עסנו. 'מעקוסו: (טו) רביס. כעסמנו סו גזוליס כמו על כל רז זיטו קריח מלך ז"ד וסול דור כי קן סקלל קריס 'מס דוד: (ס) כי כבד אכבדך. זעמו: וכל אסר סמר. סיס סרך כד ססקלסס וסנד כי כד סכנדך קן סלמר זעלס סס ימן לי זקל מלל זיטו כסך חסז: (סס) מלל ביו. סול מלל סעולס כעסס ל"י סלרן ומלוסל: קסנה או גזולה. סמר ססס ויסקר מוקוס ססס וכן ועסיר יעסס 'סוס ומלכו 'זכרס: (סס) כה. זמקוס סז סמר סגלון ז"ל סס יעסון סוסן וסמר סמר סלמר ססס לא סלך עוסכס סלך סמר קוס לך ססס יס לססיז כי ססס לא רלל סילך עם סלססיס סרסוסיס עד סזיסו סריס נכדיס עסס ולמי דעמי סלך סוכך רק סענו כעסס סלל לך סלסיס כי ססס סמר ליסרלל עלל רמ"סס לא סלמיטו רק סמר סלל' וסלל לסמיטו סז סלל עסס סל ססס וסמר לו סללך לך חס"י וסמר סלמר ססס לללעס לא סלור סל כעס עם וססס וססס סמר לו לך עם סלססיס רק סמר לך סלל סדכר רק מל סלורמ לך

פירוש על אבן עזרא

אינו זקנים עשה אלל ר"ל סכמיס. 'יסקלל כ"כ' ח"ס וקסמיס זירס. 'זעלס לית'י. 'כי פ"י' ו"ד לקימן סססלס סא. 'על דעס לנל עענו סלך, כי סיס ליק לכסור זעלו עענו ולכן ס"ס ו"ענ לטייס ענל, סלל לא סלך עססס (ססוק"ג) סכסו לא סויל עססן, וכן לססי לסלך עסכס, לסעקי לניל עעכך. (ססליס ס"ס' ג') (ס"ס ס"ס' ס') 'ר"ל מל סינלל זיטו מכסך חס. 'ס"רל סככרו גזול ססוס מנלל סל כל סלרן ולל ססללל סל סלרן סול כנורו וסססס על סככרל'יס. 'סססו ססוס כעו ל"י סלרן ומלוסל. כספר יספיה פ' רלע' סלע' ס"ס' ז'ים קודס כנורו מלל כל סלרן ססיל לעסל וסעססיס פ' מלל כל סלרן כריס עליס. כמו ל' סלרן ומלוסל, ולל אעוד כלסו וססד וסללל כנור ס' סל כל סלרן עכ"ל. 'ל'על'י' ס' כ"ג' עסנו דברי עזוס. 'ססוק' ס' ו"ר' עעמו סל זכרס. קן קעכס סו גזולל יסקר מוקוס ססס. ר"ל ססר ססססול ועעמו מליס קעסו סו גזולה. (דכריס ס' כ"ס).

ספורנו

לנלל סו סיוכל לססיז מנד סלל סמר ידעתי סמר סוכך מנצך לכנורו סל זעלס לסרסוס סלל ססז סוסו לסונו לסמיק זלכד: (י) וקסמיס בידס. כלי סקסס כי קוסס סיס זעלס לטיין סעעס כלמרו וסל זעלס זן זעור סקוסס סרנו זני יסרלל זכר על סלליס: (ס) כסור ידבר ה' אלי. כי סלך ענמי לכסוח: (ט) סי חסגיש חלל. עמך. מי סס סלך ססכיסו עמך לכנורו זכרס על סלליס: סלמנס סס סלך כסוחלי עסדות וסללל דעס סססד למנן סניד לסס סו סס סלך כענקסיס לססיז חיס מכוון זקללך ודעמך עסל לסלול רסוס סל סעעס ססס: (יג) לא סלך עססו. סך על פי סלל סקללל לא סלך כד סלל חסן פסיך זכס לעז כעמך חסרס (סססדכין סרן סלן וסחלל סרן ססור סל סססיס) נתן עיניו

פירוש רש"י

שיועילן לו תפלתו וקרבנותיו: (ט) וקסמיס בידס. מיני קסמיס סיו מוליקין לבלעם פן יסמר אין כירי מיני קסמיס. כדכתיב בימינו היה הקסס ירושלים קלקל בחצים שאל בתרשים ראה בכבוד: (יד) הלך עמנו. כי לא נחשבנו בעיניו: (טו) רביס. מרובים ונכבדים חשובים ונכבדים פן דראשוניס

ירושלמי

ינתן בן עזריאל

ירושלמי

עא

עא : (כ) ותאם סימך מן קדם ה' לבלעם בליליא ויאמר ליה אין למקרי לך אתו וקריא קום סילי עשרון ורחוד שתקרא דאסליל עפרך יתיה מעבדי : (כא) וקם בלעם בצפרא וציי ות אתניה ואיל עם רברבי מואב :

(כב) וקם בלעם בצפרא וישן ות אתניה וחול עם רברבי מואב :

(כג) ותקרא רגווא דיי ארוב איל הוא ללשונינו ואתעמד סלאבא דיי באיסקא למשטן ליה והוא רכיב על אתניה והרין עולימי גים ויגרים

עבא : (כד) וקם אתנא ות סלאבא דיי מעמד באיסקא ותריביה שליטא

בדיה וקם אתנא מן ארזא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

והוא חזלת בקלקא וקחא בלעם ות אתנא לקבוא

בעל המורים

מלמד שמונה לפרטנו ולמנו חכו וכו' עולן כדי למנו צדק מדיס להרנס ככרו. לא חלך אם סעם בלעם אשר קם לי ובהג'ה הטיעול ספור אפי' סמרון כל דמו א'. (כ) וחך אם הדבר יוכל אם יכלה לקבל המורה יקבל ישראל עמיה אלאם יכלה לנרץ ישר אל ינרץ המורה. ח"ל אך סלק : (כג) נרץ למען מלאך שכל הדרכים נמאק כסיה : (כד) וסע ג' צעף צעף עניינא סרי וסד וסע אשוריים מני ארסך. למה וסע חלסון צעפיל וסע אשורך שנלעם סע מני ארסך. סהיה סען לקלסם והקג'ה למה לנכסס : (כז) ויך אם חלסון ולא קבל סעסס לפי סהיה דסעס לקבל אם ישראל וסין ז' קללוס ציוס א' דכסבי לא חלסין

זו נלעם כדלעיל סור צעלנו סר על צריוס ולא קיים מלמדו : (כח) ומלחלס חלסבי וקסגורה סהיה סעס צעלס לא רלס חלסלך כולי סהי וסולי עקרה כול ז' סרי עעמיס אכל צעסס סעליסי כיון סעלסס אם סעללך סכרה עסס בלעס

רמבין

נעמד ובהה השם אמר לו כנר כודעתך כי העם כרוך הוא ולא תוכל לקבלם ותמה חזרו לפניך. וסעס אם לקרוח לך בלנד כלו כ'ומר סיתרטו נלנתך עעסס עיי סלס חקלל אח סעס כלסר כודעתך מחלסס קוס לך חלס ויך אח סדכר אשכר חלךך אחו סעסס סלסילו אח סלנוס חוסך לנרץ סעסכרס לא חירס עעלך וזס סעס אם לקרס וכן סהיה סספן לסס כככד מחלסס סילך עעסס חסרי כודיעו חוח' סלס יקללס וסיתכסב צעמיס כלסר ילוס כי סרלון לפיוס יח' סיתכך אח ישרלס מסי נציח לגויס וכסס סיה על צעלס להגיד קן לפרי צלק וללמכר כסס כרסס סעס חוחי לסיס קרוח לכס בלנד חלל על מנח סלס לקלל אח סעס ועל מנח סלס יטס חוחי לנרץ סלנכרס וסל לא יסרטו צכך סהיו ממיסס חוחו כי להודיעו עמידוח ולא לנדכר אסר זולתי לקוד אח סעס וכסס בלעס מרוד חסלו לנכס לא כודיעס זס ולא חמר לכס כלוס : (כח) ויקם בלעם בבקר ויחבש את אלתו ויך עם שרי מואב. כרולס לסלסיס ספולס על קן סרה חף ס' כי כולך כול סלנו כודיעס לא סהיה בולך אשכר סהיה צוס סלול ס' כי נלכו עעסס סחס וסול צערוס סעס סענו סעון לו סרות לקלל לכס אח סעס וסכס סלס סלס חלסור אח סעס כי צרוך כול כפי עס סכניד לכס וכלסר ירלו סוד סלס יקללס יחמרו כי חסרי קן חמך כן או ויחל צכס כחלל צלסס סלילה לה' מנעסס כדכר כוס סלס ישרלס לה יכד ולא יסס : (כג) ותרא האתון את מלאך ה'. מלאכי סעס סכלסיס סכנלליס לא יכחו לסוס סעיסיס כי חסיס גוף חססס צעמלסס וכלסר ירלו לנציחסיס או להנסי רוס סקודס כדניחל יסינו חוחס צמלרות סעסס חמסכלס כ'לסר חניע למעלס ככרוסס או למדכרה סחססיס חלל סיוסנו לעיני ככרסס ח'י חלסר על קן חוכל לרס וחלס חלסון כי כרסיס' כדכר מלסיד חוחס מלעצור וכול חלסלך אשכר יטל לסען כענין ולני רלס כרסס סכעס דעסס סיוסנו על סכסנה לא על כרלות וכלסר חירע צס סכס וסס לה ככורס סדכור חמרה ללעלס כסכסן כסכנתי לססוס לך כס חלל לא ידעס למה עססס סחס כן כי לחופס' עעסס צס כך ולמיכך לא חמרה לי סכס מלאך סעס עומד לעגדי וסרנו סלופס צידו לא סחלסס סרס חף כי מלאך חלל ידענו ככרוס כי עעפי סיות סעללך ככון לסכות צכן סררה סררה גדולה מרונה לה כללו צלסיס לססוס חוחס כי לא עללס סכסנה לדעס זס כלל וסל חלמכר כי סעללסיס סכרלסיס דמדות חלסיס כלסר כוכרתי צכרסס ויחל יוסנו חף לעיני ככרסס ח'כ חף לא יכחו צעלס ולא כסס צכרסיס. חלל יחמן סכוסיק צכסנה עיניס מיי סכוסיק צס סדכור ורלסס כלרס ולא כוכיר צס ככרוס ויגל סעס עיני חלסון כלסר כוכיר כלרוסיס כי סענין כולו צלסון כס גדול ככרלסס סדסס צכרלסיס צין סעמסוס חיוס קכרל גלוי עיסיס בלנד חלל כרוססיס לא יכירו צכסיס קח סחיסס סיה. וסעס סכס סהי לסכרות ללעלס מיי סס סה ללרס או מיי יסוס חלס להודיעו כי סעס סוחס פי סכנלמיס וכ'ס סיללס כרלסו פי סכנלצכריס גס יסיס צמיסס דכריס לנדכר כרלסו כי סכל צידו ולהסירו סלל ילך חמר נחס וקסס ויקללס צכס כי מנחס וקסס סיה

פירוש על אבן עזרא

ואם מרן הלא היה צענור הליכחו לנד סרי כולו טוכו סילך עעס קח לא סרה חף סעס עליו חלל על מחסצמו כרסס. "צכסר חיוכ ככס סענין סר סעסכרס וכספסוס כעעסיס כפי סכססוס עערוכסס ידע עיקור סעון, והכלל סכוס מללך. דכרי סכנלך סלמכר סס כי חול צ'ל סהי מקלס כליוכ חולי כונס סכנלן כדעס סעס' ססוס סכוסר והחלון כול סכוסר וככוס סעמכר סיה לו לסען כחלמכר וסוס לנכסס חס עעפי וכול קכרל מללך. ל'ניכרו. צ'כניל ככמיס. כי

ספורנו

זו ונעשה גל של עמוס : (כ) אם לקרא לך באו האנשים. חס לכונין עמך בלנד כענין קרוחי סכרה וכענין וחקרלס לך להודיעני מה אעסס : (כג) קום לך אתם. להזכיר סלס יסלסו : (כד) כי הולך הוא. סלל סיה עמינו צדך ככו סיוליסרו חסרי' כענין ויקס וילך חסריס חלל סיה כולך כול סכנל סדכר וכסססלל סד רטן כול יח' כי לא צלו קכרוח לו לעלס כלל : לשפן לו. ענין סכסיסס כול סכננד לסעולת חיסס סועל ככו ויכירז גס עליס ויקרל סוס סעס. וכסס חללך יולל לסכננד ללעלס סהיכס דכרו צלחי נטון לפניו חולי יססס ככונכו ולל ידסוק חס סעסס זס לסען לא יססול ויחלד : וסול רוכב על אנתונו ושני נעריי עמו. ולמיכך לא רלס חס חללך כלמכרס ז'ל (צכרות ס'ק) סלסס חסיס כולסיס חלסיס צוקסיס : (כג) ותלך בשדה. ולו סוד ז' עכריו וסרי מולד וכן לא כרניסו ענינו צעסקי חלסון : (כח) ויפתח ה' את פי האתון. נחן צכ סס לנדכר כענין ס' סעפי סססס. וכל זס ס' כפי סיתעורר צעלס לסוד צכסרסו כוכרו כי מה' מנעס לסון גס לללחי מוכן כל סען סיוכל לסקירו מן כעווכן כרלסו. וכל זס כרי סלל חלס ככרוס. דרסכן

פירוש רשב"ם

וראשונים : (כב) כי הולך הוא. ברצון מתאה לקללם אף על פי שדיה יודע שאין הקב"ה רוצה : (כד) ותלחץ את רגל בלעם. שעל זה נעשה חנן

כח ופתח יי ית פומא דאתנא ואמרת לבלעם מה עבדית לך
 ארי מתיחני דגן תלת זמני: כט ואמר בלעם לאתנא
 ארי חיבת בי אלדפון אית חרפא בידי ארי בען קמלתך:
 ל ואמרת אתנא לבלעם הלא אנא אתנא הידכבת עלי
 מדאיתך עד יומא דדון המילת אליפנא למעבד לך דגן
 ואמר לא: לא וגלא יי ית עיני בלעם וחזא ית מלאכא
 דיי מעמד בארחא וחרפה שליפא בינה וברע וסגיד
 לאפודי: לב ואמר לה מלאכא דיי עלטא מתתא ית
 אתנא דגן תלת זמני הא אנא נסקית למסמן ארי גלי
 קדמי דאת רעי למול בארחא לקבלי: לג וחזתי אתנא
 וסמרת מן קדמי דגן תלת זמני אלדפון לא סמרת מן
 קדמי ארי בען אף יתך קמלית ויתיה קמית: לד ואמר
 בלעם

כה ופתח יהוה את פי האתון ותאמר
 לבלעם מה עשיתי לך פי הכותני
 זה שלש רגלים: כט ויאמר בלעם לאתון
 פי התעללת בי לו ישחרב בידי פי
 עתה הרגתיו: ל ויאמר האתון אל
 בלעם הלא אנכי אתנא אשר דבבת
 עלי מעודך עד היום הנה ההסבן
 הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא:
 י ויגל יהוה את עיני בלעם וירא את
 מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו שלפה
 בידו ויקד וישתחו לאפיו: לב ויאמר
 אליו מלאך יהוה על-מה הכות את
 אתנא זה שלש רגלים הנה אנכי
 יצאתי לשמן כיריט הדרך לנגדי:
 לג ותראני האתון ותט לפני זה שלש
 רגלים אולי נטתה מפני כי עתה גם-אתכה הרגתי ואותה החייתי: לד ויאמר

מסרה כח לך, יד זק צמורה, וכלמד בטוח כי סין כלן ספק מלאכ. הכיפוי,
 מלא וקצו צ"ק. שלט, סקר. כט למסון, מלא. הסעלמ, ל. יק. כ"ב. הכניסך,
 ל' ומלא. ל' הלוא, י"ב מלא צמורה. סמך, עמוד, ל'. הסמך, ל'.
 הסכמי, ל'. לעשות, מלא. לא ויגל, ב' אם עסק יורה. שלט, ד' ג' מלא דין
 סקר. וקד, כולם סקר. וישמט, כסד. ל' לב עמי, בקצו כיון לפני ס"ה. כסמ,
 מלא. שלט, ה' מלא. יקע, ל'. ל' ומלא, ל'. וסמ, ג' צ' צמורה. סולי, מלא.
 סמכה, ל' ויכ"ס ס"ו ומלא ה' וסמיו בטוח. וחות, ב' מלא בלי צמורה. סמיי,
 ל' ומלא.

ת"א הלוא אנכי אתנא עם סליליס ד עקידה עמך כל. הרמב"ן הפכתי
 סכסכין עם סליליס עם. וחרבו שלפה טעם יא. כי ירש הדרך ענה
 קס עממות סו.

בלעם

רשי

כלומר לקנאתי ולהקניטי ולמי מעשתי כי סכר סדך לגדי לטון רעט
 כי ראייתו בעל סדך עמך וסכר סדך סטוח לכעבי ולהעדותי ועקל
 קלר הוא כמו (עשואל צ יג) וסכל דוד. לפנא חסרינא ירש לטון לטון
 וכן (איוב י"ז) על ידי רשעים ירשי עסיים וממס אותי ע"י רשעים
 שאינן חלף מקניסים: (נג) אולי נשחה. כמו לולי עמנים סחולי
 מעשתי בטון לולא: גם אתכה הרגתי. סכי זה עקל קלחך עמך וסו
 כמו גם הכנתי אותך כלומר לא סככד צלד קלחך על ידי גם
 סכריג: ואותה החייתי. (נזל) ועמתי עמני עמדי וכו' וסכסך ולא
 יכולת לעמוד בחוכמתה כמו שכתוב ויאמר לא. הכנתי. סלח יאמר
 זו היא סקלך' את צלעם בחוכמתה ולא יכול להשיג עמם סקס סקס על
 ככר

חסר כמו (נרמית לב) וכו' עכר לפניס. ומדרש אגדה יס-צמחומות
 מה רחם לעמוד בשלטה ועקומת סינעי חזות סכסו: (כח) זה שלש
 רגלים. רעט לו חסה עקמט לעקור חומה סוונגת שלט רגלים עמטה:
 (כט) התעללת. כחרגונו לטון גנאי וציון: לו יש חרב בידי. גכות
 גדולה סיה לו דבר זה עמיי סכרים זה סולך לסכר חומה סלימה עמיי
 ולחזון זו לךך לכלי זין: (ל) הרמב"ן הפכתי. כחרגונו וכן (איוב
 כג) סלח סקן גכר ורעונו דרשו מקלס זה (ע"ד) צמול חמרו
 ל' עמי עמתי לא ככנת סקוסא חמרו כסון כרטינא סדלי ל' כולי
 כדליחא עמכט ע"א: (לב) כי ירש הדרך לנגדי. (ענת קד) רעונו
 סכמי עממט דרעונו כוסקין ירש רחסי נסח עמיל סהדך לגדי

סורנו

(ל) הרמב"ן הפכתי. וסיס רחוי לך לסטוב עמכר סחין זה עמכט סלח קרק לך כל זה צום סדך חלף לסרות סלח ילניס סחעי' סחין נעט יס סימן:
 (לב) על מה הביית את אתונך. כי כרסותך חלף סחית סיה לך לעטר סהליכתך צלמי רזיסי וסיה לא חלמט: זה שלש פעמים. ולחך סקסיס עמך
 שלט פעמיס לסחוק חס סכסכ: הגה אנכי יצאתי לשמן. סנה חמי עשימי סלפטר לסחנגד לדרך צום סחוןן לעוסך: כי ירש הדרך לנגדי. ירש
 וכן רעט סחזיק. כמו וסרץ חס נגלגתו מן רץ. חמרו סנה יגלחי לסטן ועמין ססעמיה סיה כי יסרד סדך כל מה סככדי עמין לא רחוי חס סכסלס
 חל סכס סכס סלח לא עמיה וכל זה לא סקסיק לסכריד חמך כי סכצד לסך: (לג) ותראני האתון ותט לפני. ועס זה סכס קרס לך סכסחון עמתי
 עמיי שלט פעמיס וסלח לא סחסי לך גם לוח: אולי נשחה עמני. סיה לך לסטוב סחולי נסחה עממי סככר ירעח עיש לפני סלח ית' חזח עמדי סוז
 על יסכלל: כי עתה גם אתכה הרגתי ואותה החייתי. וסעס סחזכרתי על מה סכיס כעלסיס סחוי כי חממט עמתי סכסלס לדעתי עמם ססיימי סוכ
 חמך ועמיה חמתי כחוסן ססיימי עמיר סלח סיה זה עקמט כלל. ע"מ לא סייט נעמט מלכט כחוסך עממו לעמתי לעצור על רטן קוט סחין לך עמכמ
 גדול

אבן עזרא

צין ססמחוט ולמי דעתי סססמט סנור סססס לסדס כחוחות סלח ססס
 סון לסולדת ויאמר בגלון כי לא דכר' סלחון ורצ סעולל סן עממי סססו
 ורבי סמולל ססכרדי צעל ססיכיס ססס לסליל סכססס רדע כי חזש' סקול
 דעמט סולכרבו לסוליא סדכריס סססעממטס כי חמרו ססססס לא יסדס חום צמולס
 לסטות סעכב סכדלס רק לסלריק ניחוי ולא חמרו חמתי כי סנה סכסיס
 מיסחל ועמ' נעטה לסס חלף סחוי ניחוי ניחוי ירש עמס חמרו חמריס כי
 צלעס כניח' סיה וסלחנת כי נעלחמו סיהס צעכר ככור יסכלל כי קוסס
 סיה וכן 'קראו סכסכר ויס חמריס כי סיה ירע דעתי עליוניס לקבל כסס
 לעמס כחוחות חס עמס וסכר חמור יולר וסכטן עמיי כי סיה ירע
 חולת

רמב"ן

סיה: (ל) ויגל ה' את עיני בלעם. מה כחכר כלמד כי צלעס חלו
 סיה עמיי חיק ילכך לגלוי סיימיס כרסיית כחלחך כחזר יחמרו כחכר
 צמיי סלח סגיע לכחזר כעמד חליטע וסכר סולכרית ולא יחמרו כן ככניחיס
 וכן קראו כחכר צלעס סן צעור סקוסס ומה סחממרו סול כחזר ירצר
 ה' חלי יקרא ירעשו סעחזרות כקסעמיי דכר ה' חלל לככור יסכלל ככר
 חלוי סלח צלילה סכור וסחסי כן זכר לגלוי עמיס כרסיית סולחך חמרו
 עמו וסכוק עמל לכעמל עממי סדי וסכל צעכר יסכלל ולככור' וסחמי
 סמז לכרבו סיה קוסס כי כן יקראו ככסכר כמחמרו וסח צלעס סן צעור
 סקוסס סכנו ככר וסלילה סיסלמו יד ככניח ססס וכן חמרו ככרעס
 כמדרש

הוא דבלעם וקחא ית אתגא בשווא: (כח) עשרתי מתגומן אתגריאו
 גתר שגלול עלמא בסיעלי שעתא גיני שיששנתא סגא ובירא החוסיא
 דמשה ושיסרא וקשתא ועגני יקרא וסום ארעא וכתב לחדי קיימא וסגרי
 וסום סגלל אתגא פי יהיא שעתא סתח סיגרא דיי ית פוסה ואודיפן לה
 סגלל ואסרת לבלעם סה עברית לה ארום סחיתני דין תלת וסגין:
 (כט) ואמר בלעם לאתגא ארום שקרת פי אילו את פייסא בידי ארום
 דין קסלתדי: (ל) ואסרת אתגא לבלעם וי לה בלעם חסיר דעת את
 דאגא בעירא סקאב סתא בלעלמא דין ולא אתגא לשלמא דאמי לא
 יקלת לשלוט יתי קל דין גנוי דאברהם יחקק תעלב דבוכותיהון אתגרי
 עלמא אתגא איל לסילט יתרון חדי נגבת דעתיהון דעמא דאלין ואסרת לית
 דרא אתגא דיי שאלא יהיא בידי וסוסיא דיי שדי בריטיבא דלא אגא אתגרי
 וירבת עלי סן סליותה ער זמן יוסא דין הא מתחיתני סגך בסשקבא ולא
 אתפנותי למעבר דן היקדן ואמר לא:

אשתבח דן הא אגא בעיר סקאב סתא בלעלמא דין ולא אתגא לשלמא
 דאמי לא יקלת לשלוט יתי בחוקסת דעתך על חדי פסה וקשה גנוי
 דאברהם יחקק תעלב דבוכותיהון אתגרי עלמא מן שדויה ויהי את איל
 לסילט יתרון ער נגבת דעתיהון דעמא דאלין ואסרת לית אתגא
 דרא דיי שאלא יהיא בידי גרם דלא אגא יהיא אתגרי דן וירבת עלי
 סן סליותה ער יוסא דין דמתפנותי אתפנותי למעבר דן גרין ואמר
 לה לא:

(לא) וקלא וי ית עניו דבלעם וקחא ית סלאבא דיי מעטר באיסרמא
 וסוסיא שלמא בידיה ונחן וסגרי על אגפוי: (לב) ואמר ליה בלאבא דיי
 סגול סה סחית ית אתגא דין תלת וסגין הא אגא נסקית למישטן דן ואתגא
 דחילת חפת סתת מן ארחא וגי' קרמי דאגת בעי לסיל לסילט ית עמא
 וסילא לא סדווגא לקבלי: (לג) וחסתני אתגא וקשתא מן קרמי דין תלת
 וסגין אלולפון לא ססת מן קרמי ארום בען איה תקד קסלית וקשה קייסית:
 (לד) ואמר בלעם למלאבא דיי חבית ארום לא דקצית ארום אגת מעטר
 לקדסתי

יונתן

בלעם רחב המלך ירע לנגדו וקח ע"פ בן הכה חוזה וכו' על בן המסילס סלחק
 לדבר אליו וק"ל: (כז) שמואל פי' בעשנ: (כח) עשרתי פסגתי ספגריאו נקוס
 עשהו דלכות דמלכ עמה סגירל ליה עכני כבוד: (כט) סקרי דעמא וכו' כדעיש פי' צ"ה
 לו יש סכר ע"פ: כד נכנס דמסוק וכו' כהה דרש דעמא נקוסל זה תוה לרובם לדכות
 לכחי סמוך סהשיבה כי שכרו דרביני סמלל ח"ל מלי עמאל לא ככנס סמסיל ס"ל
 כדסיב סגיל לי מיד וסמער סלחון סלל סכחי סמוך ס"ל לנפישל בעמאל סמרה ליכ
 יסומו וכל זה סיסח. כפק סלק יעויין ממש קלתי סמרה: (לג) ומילל לא סמוגס
 לקבלי

אבן עזרא

חולות וצעת לחותו נחלל על שום אדם שסביב עם רעתו סיה מקלל אותו
 וצדק הרעה אל המקולל יסבבו הרואים והסומעים הנמלאים כי עצור
 קללתו צלה הרעה ובעד שדבר נזמרו עם שרי צלק וזה סעם לא חוכל
 לעצור את ע"י אלהי כי אין יכולת נזמור לעשות מעשה יזמור או גזמור
 וסכוד כי סמלק לא ישנה סמלק רק גזיית סכל "סמסה גזיית סמלק ולא
 חוכל נללות זה סכוד כי עמוק סוח וסימך כי סלחון דכרה וסל סזין
 סוד מלאכי אכרסס גם יעקב אז "סזין סלחום: ועסס בסקל. כי סמסלס
 ונשחית סכה אותה בעץ קטן או בעור: רגלים. פי'סמחי: (כט) דתעללת.
 פי'סמחי: (ל) סעורד. סעסס מיו' "סרכנת: דהסכן דסכנתו. סכנל סכנלמי
 וסעסס סכר סיה חקי ה"סכנן נח עמו וסלס: (לא) ויגל י"ו. כנער "סלסשע
 סוכוסף סמאור ענינו או סכה סמלסכמטריס: (לב) וישתחו לאמיו. פי'סמחי:
 (לג) כי ירש. סעסס עוות וכן על ידי רעמיס י"רעמי סמור ען רסה
 סלילו סיה מן ג"רס סיה רלוי לזיות כמ" יעסמי וסס סס שני סמסיס
 וכעורו מעיל דקס י"עסמי סהיל על מוסקל אשר יעלגי כמ" עוסס 'אור:
 (לד) ותרמי האתון. "קמן 'גדול סמס קטן סה' רלוי לזיות וסלמי
 ורזיס "קן חולי יסמלק למעמיס רזיס וסס סוח כמ" ללי וסלח גס לעד
 סמסה סלחון "סלס סדכרס: ואתה החייתי. דכך קכרס וכן סעסס כלסר
 סכמסיס סכמסך או סכמסך לנדך ולוחס סמיימי: ועסס ואתה החייתי.
 חף כי "סכמסה סלין לה סוס סומסות עם רוח סמללך ככן אדם:
 עם

פירוש על אבן עזרא

כי פול ז"ל כחז על מלח בראשית כי עסס ברל גזר וכן אס ברילס ס"ל גזר. חוסי. וכן חוסי כחן כי דעס רכומיו ז"ל כהה סממרו כי כנרלו עסרה דכריס בין סמסוסי ס"ל
 סמור ססס וכן סמסו ככחן גזרה סלחיה. עסס ברל סלחיס וכן וסל ברילס גזרה גופניס יכרל ה' פי' יהיה ע"פ ה'. ס"כ"ל ססה סענין כולו עסל או ע"ס דכך נעוסל כלסר
 קסס להס סקל לא לזודך, וכן רל"ע חזכיר על פסוק סלחן וקכר יסמך וכו'. יוסל נלעס בן עמור הקוסס (י"סשע ז"ג כ"ב). סלמער לא חוכל לעצור סלס פי' ד' וכו' סגיניס
 סכריס נעטר סמילן ד' לססו להטך עמסה, כי בידי לקלל, וסלמח כחן על מ" סממרו לו ססס לא סמור וכו'. "כלומר סלרס סמולס לסחיק למי סנילירכו סייבו כוכבי חולרו
 סלל יגימנו סוס חוק לזון ידוע או ספנסוסו סוה כזון ידוע אין יכולת צו נעסמו סמלוה מוס על נלעס סכרסה סלין כמולרס וכוכסס סלרסה על סוס חוק סעל לא חוכל לעצור
 סל פי' ד'. פי'ל סלקי סמללוס לא יסנו זה סלס זה ככחי כחן ה'. ס"כ"ל עה סמור ה' סהול כל יכול. "סעמו סהיה כמלסה סכנוסה רק מה סכנולוסס לזרות כמסיוס
 יש לו עסס עולה. סכננס לכך. ועלר סוכוסיות סלר יכדה סלחיס כמורס גסס. (ק'סמח כ"ג י"ד). (ר'סס י' ג'). "ס"כ"ל כי חומרי' עסערד לינו מעורו כלומר מיוס סיוסו כי זה
 כנענ סלל ר"ל גיוס סככנס עלי מד עססיו יהיה חוסו סיסס סככס עליה. רחוק או קרוב. (ח'לויב כ"ב כ'). "מ' מיון לפיל ז' כ"ש). "ב'כלסס י"ס ס'). (ג'לויס ע"ל י"ס)
 סכרשו ססס. ג"כ"ל י"ס"ל מן יע. 'כמו מעיל דקס ע"ס"ל י'. (ס'סלחיס ע"ל י'). (י'סס ק"ד ג') סכרשו יענ גס עסה. ז"ל כלסס גדול סמס קטן סמס
 יכרי, כי רלוי לזיות [ת"א"ל]. "כמו כי לא י"א"ל. סלרס וסי (סמח ל"ג כ') סכרוי י"א"ל. "כמ"ס כמ"ר וכסנסוסל ועויין רש"י ז"ל. "סמער ללססו מוס נעמו כי
 סלחיס רלוי (סמסיס י"ו כ"ב). כ"כ"ל "כ"ש סהכנה סמחן לכך סלר ולוחס. סמיימי חף סלל סמיה כי אין לה סוס יסס עם רוח סמללך.
 דכריס

פירוש רשבים

חגר כדכתיב ויחך שמוי: (לו) אולי נטתה מפני. כל אולי שבטקרא פירושו כמז אום וכמו אילו. והמפרשים את זה כמו לולי התמהמהו וכמו לולי
 יי' תו'. טעות הוא בידם. אבל פירושו כמו אולי יש תקוה. אולי יחנן יי' צבאות. אולי משנה הוא. וכן אמר המלאך על סה הבית את
 אתונך שלש פעמים שלא כדן עשית שדרי ותם לפני זה שלש רגלים כל נטיותיה היו לפני אבל לא ספני שדרי לא עברה אותי: אולי נטתה
 ספני. כלומר שאם נטתה מפני ולא לפני כלומר שאם עברה אותי את הדרך עד אחרי. גם הרגתי אותך. כלומר לא היית ניצול בהזק סועס
 של לחיצת הנלך אלא אף אותך הרגתי והיא לא היתה מספרת שאותה החייתי קיימת גם 'עתה שהיא לא היתה מושעה כי אם אתה שהיית
 מושע

בלעם אל-מלאך יהוה הטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך ועתה אסרע בעיניך אשובה לי: ויאמר מלאך יהוה אל-בלעם לך עם-האנשים ואפס את-הדבר אשר-אדבר אליך אתו תדבר וילך בלעם עם-שרי בלק: וישמע בלק כי-בא בלעם ויצא לקראתו אל-עיר מואב אשר על-גבול ארנו אשר בקצה הגבול: ויאמר בלק אל-בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא-לך למה לא הלכת אלי האמנם לא אוכל כפרך: ויאמר בלעם אל-בלק הגדה-באתי אליך עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר אשר ישום אלהים בפי אתו אדבר: רביעי (ששי בעצונכ) לט וילך בלעם עם בלק ויבאו קרית חצות: ויזבח בלק בקר ויצאן וישלח לבלעם ולשרים אשר אתו: ויהי בבקר ויקח בלק את-בלעם ויבנה לו קצה העם: כג * ויאמר בלעם אל-בלק בזה שבעה מזבחת והבן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים: ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח: ויאמר בלעם לבלק התיצב על-עלתך ואלכה

בלעם למלאכא דיי חבית ארי לא ידעית דיי-את מעד לקדמותי בארחא וכען אסי-ביש בעיניך אתוב לי: לה ואמר מלאכא דיי לבלעם אויל עסי-גבריא ולחוד ית פתגמא דיי-אמלל עמך יתה תמלל ואול בלעם עם רברבי בלק: לו וישמע בלק ארי אתא בלעם ונספ לקדמותה לקרנא דמואב די על-תחום ארנו די בסמר תחומא: לו ואמר בלק לבלעם הלא משלח שלחית לותך למקרי לך למא לא אתתא לותי הבקו-שטא הוותא אמר לית אנא יביל ליקרותך: לו ואמר בלעם לבלק הלא אתיתי לותך בען המיביל ויכלא למלאא מדעם פתגמא דישרי יי בסומי יתה אמלל: לט ואול בלעם עם בלק ואתו לקרית מחוזדי: ס ויבם בלק תורין וען ושלח לבלעם ולרברביא די עמיה: סא ויהוה בצפרא ודבר בלק ית בלעם ואסקה לרמת והלתה וחוא מתמן קצת מן עמא: א ואמר בלעם לבלק בני-לי הלא שבעא מדבחין ואתקון לי הלא שבעא תורין ושבעא דברין: ב ועבד בלק כמא-די מליל בלעם ואסק בלק ובלעם תור ודבר על פל מדבחא: ג ואמר בלעם לבלק אתעתד על עלתך ואיהך מאים יערע מימר מן קדם

בכל הפרים ואעליה

מסרה לך כי חסה, י' צמורה. ועפה, ואתה ועמיה י"ם נעטם סביר. אשונה, מלא ו' ס"ט כפוסא. לי' דגוש מד"ד. לה טרי, ז'. לו על גבול, ה'. גבול, מלא. סכר, סכר. בגבול, מלא. לו הלא, סכר. שלם, סכר. לקרא, סכר. הסומס, ד' סכר. אוכל, מלא, כבדך, ל'. לח הנה, י"ט צמח. היכל, ג' חד מלא דין סכר. מלכות, כולם מלא. ישים, ז' הנהגבר ומלא. לט סלום, ז' בחור ח"ק ועל סכר. מ ולח, ד' כ"כ ולשרים, ל'. מא צוות, מלא. כג א מזבח, כל ח' סכר. אילים, ד' מלא דעלל בצמורה. ג ויאמר ב' נעטם כ"ע צמין. עמך, ג' סד"ס. ולכה, ס' כסף מיטחול.

ותהי בבקר ויקח בלק את-בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם: כג * ויאמר בלעם אל-בלק בזה שבעה מזבחת והבן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים: ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח: ויאמר בלעם לבלק התיצב על-עלתך ואלכה

איתו: לך עם האנשים. כי מלקך עמסו וקוסך ליאחד מן כעולם: ואפס. על כחך את הדבר אשר לדבר וגו': עם שרי בלק. שמש לקלס כמותם: (לו) וישמע בלק. שלם שלמים לנעמו: אל עיר מואב. (סס) אל עשרוילין שלו עיר הסטובה שלו לומר רחס מה שלו מבקשים לעקור: (לז) האמנם לא אוכל כבדך. נחננל עקשו לללא מעמו בקלן: (לט) קרית חוצות. עיר מלאה עווקים אהים וספ צמחתיס לומר רחס שלא יעקרו שלו: (מ) בקר וצאן. (סס) דבר מועט צקר חסד ולחן חסד צלנד: (מא) במות בעל. כסכרעו לרמס

תבין שדרכה. וטעם סחייתי כי צן חסד צלחוחו את המלאך ימות וסעד ותכלל משני חף כי הצהה שאין לה שום חומות עם המלאך כצן חסד. ואין מלת גם מרש כחשר חומר כי. שמיסס לא ימותו כי עתה שנטטה מטה סאחון וססיס את צלעס ואס לא נעטה סיס סוכר את צלעס ומטי' סאחון. אצל מלת גם כדברי רשי' סהו סמקורס וגס סכנטי' אוחך. וסעס ואותה סחייתי. לומר כי סססו כולו עלין וסכנטי' אוחך צו אצל סיס חף עליס ססל סחמות צו וסס סכסיס שנטטה משני לכוחך לא ללרכס כלל וסכסיס אוחס ססס וגמלת לה רעה ססס טוכס. ולא סניד סכסר אס סיס שני צלן עם צלעס צמעסיס סאלס או סכסי רוככיס לעפיו וסוק סיס ציסיס וציני. וסקרו צסיו עמו לא יסכרו עמו וכלו צסות

אולי יקרה יהוה לקראתי ודבר מה-
 ידאני והתנתי לך וילך שפי: י ויקר
 אלהים אל-בלעם ויאמר אליו את-
 שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר
 ואיל במזבח: ה וישם יהוה דבר בפי
 בלעם ויאמר שוב אל-בלק וכה
 תדבר: וישב אליו והנה נצב על-
 עלתו הוא וכל-שרי מואב: וישא
 משלו ויאמר מן-ארם יגחני בלק מלך
 מואב מהיררי-קדם לכה ארהלי יעקב
 ולכה ועמה ישראל: ה מה אקב לא
 קבה אל ומה אזעם לא זעם יהוה:
 כ כרמראש צרים אראנו ומנגעות
 אשורנו הזעם לבדך ישכן ובנוים לא
 יתחשב: י מי מנה עפר יעקב ומספר

י לקדמותי וסתגמא דיתונני ואחוי לך ואול יחדי: ד ועד
 מימר מן קדם יי לות בלעם ואמר לה ית שבקא מדבחין
 סדרית ואפקרת תור ודבר על קל מדבחא: ה וישו יי
 סתגמא בסומא דבלעם ואמר תוב לות בלק וקדון תמלל:
 ו תוב לותה והא מעמד על עלתה הוא וכל רברבי מואב:
 ו יגמל מתלה ואמר מן ארם דברני בלק מלכא דמואב
 מפורי מדינהא איתא לומ לי יעקב ואיתא תוך לי
 ישראל: ה מא אלומה דלא למה אל ומא אתרבה דלא
 תרבה יי: ט ארי מריש מוריא חיותה וטרמתא סכיתה הא
 עמא בלחודיהון עתידין דיהקנון עלמא ובעממא לא
 יתדנון גמרא: י מן ייבאל לממני דעדקיא דבית יעקב
 דאמר

מסרה יקרה, ל' כספ' ס'. ילכר, סו"ד דגבס מד"ר. שפי, ל'. ד ויקר, ל'. חלסיס,
 דינו כמ"ט לפי' פ"ט. המזבחות, י' ספר. ערכתי, ג'. ער, כל סידרה קעץ ענין.
 ה טוב. מלל, ו' וישב, קדמא וישב סנין ויבא. וכה, קדמא וכה סנין ויבא. עלמו,
 כולם ספר. וכל שרי, ד'. ו' ויאמר, ל' א. מלכא, כ'. ינחני, ב' יעבד. סכר, ג.
 ל'. פלג"ד דגב מד"ר. ולכס, ד'. זעמא, ל' וספר. ח אקב, ספר. קבם, ל' וד"כ
 ככ"ח כדוף. אזעם, ל' וספר. זעם, כ' מלכא וזעם אשר זעם. ט מרלש, י"ד. לויס,
 סו"ד וי' וננבעתי, מלל. אשורנו, כ' מלל. סן, ס'. עמ, כקמן. לברד, ג' וסלמד
 לספארס. יסקן, ס'. ועספר, ל' ד פסחין.

ת"א וילך שפי קופה י סהדרין עס. וישם ה' דבר בפי בלעם עס קת.
 סדררי קרם פ' כעסכ פ' סיי עכס. מה אקוב לא קבה אל כרסו ו
 קופה מל סהדרין ח לז קה פלגיליס ד' ס' הווס פ' נמדכר. ובגרום לא
 סהדרין לפ עקידס עכר סו. מי מנה עפר יעקב ומספר דרס לא ס' הווס
 ג' משפטיס.

רשי

לכונן דמלחמה עס ע"ל: (ג) אולי יקרה ה' לקראתי. אינו רגיל לדבר
 עמי ציוס: וילך שפי. כתרוננו יסידר לשון שפי וספס שאין עמו אלא
 סתיקס: (ד) ויקר. לשון עכאי לשון גנאי לשון סומחת קרי כלומר כדוסי
 ונדיון. ולא היס גנאי אלו ציוס אלא נצייל להכרות סכנתו של ישראל:
 את שבעת המזבחות. סעסס המזבחות ערכתי אין כתיב כיון אלא את
 סעסס המזבחות אשר למרו אזומיסיס של אלו נט לפניך סעסס המזבחות
 ואני ערכתי כנגד כלן אזרכסיס נכה אזרכסיס (כראשית יג) ויזן עס מוצס
 לס' כרלסו אלו ויעסק עסס סהכס וגו' (עס יג) ויאסל
 אזרכסיס וגו' וחסד נכר כעוריס. ויעסק נכה חסד (עס כו) ויזן עס
 נחסס וגו' ויכור עס עכדי ינסק נכר. ויעסק נכה ספיס חסד
 נעסס וחסד נכתי אל: ואעל פר ואיל במזבח. ואזרכסיס לא סעלס אלא
 חיל חסד: (ז) ארה לי יעקב ולכה ועמה ישראל. נכתי סמוסיסיס ח"ל
 לקללס עמא חסד עמס אינו מונכס: (ח) מה אקב לא קבה אל. (נע"כ)
 ככתיב רחויס לסתקלל לא נחקללו ככוכיר אזיסיס חס עוכס כי נחלס
 ככרו חס לא קלל אלא חסס סנחכר (כראשית וע) אכור חסס. כסככס

סעין נעסס כחכרו ככל כימי חחון חוס יקרה לי עיכס כ' לקראתי ככו ססיס סעין נעסס נחלח כחכרו קודס סעלס אל סעלמות ססעיג סס"כ כחכרו
 וידס ה' כי סר להרות ויקרל אלו חלסיס: (ז) וישא משלו. חכר חווס כעלל סרלס כננוחוס: ויאמר מן ארם. חכר סקסר סעלל ססר חס עכיו
 וחכר כי כורלח סעלל סיחס ח"ך ען חרס נכסו כלק וכו': (ט) הן עם לברד ישכון. סן לנדס ישכט ח"ך כסוף סעין כחכרו ס' כדד יעסנו וח"ך
 חולל

ספורנו

כננוחוס על כן יאמר צו כלשון כוס כי עתה צא אליו דבור ססס דך
 עקס לככור ישראל ולכך חכר כן יוצא חלסיס אל כלעס כי סלשון סס
 לא יאמר כננוחוס כק כתיב סלח צא כמדכרס סיסל וכן יוצא חלסיס אל
 אזימלך יוצא חלסיס אל לכן ואספר ספירושו ציחט סרטון כדבור עס
 סעליון אל ססכלסיס: חכר יסליוו כי גס כלעס ציוס סעל ותכרסס נעלס
 עליו וגלוי עיניס: וסעס ויקר אלהים ויאמר אליו. כי כלכס קרס
 לנלעס כעקרי' חכר יקרלו. ללכטי חוס סקודס כסככוד' ססלך חוס על
 סניו חקכר סערה ככרו ססד וכעסס קלחכרו וכוז עלמוחיו סספיד וסרו
 כסכך עליו לנעססיס וסרו סעל על סניו חרלס חו חכר חס סעסס סעזכוס
 עככסי וסרו דך חסלס כחכר סיככתי וססס לא סעסס אלו על כווסו
 וחכר

רמב"ן

כסס ולכך חכר ויעל כלק וכלעס פר וסיל כעכס זכ סוסס חס זורק:
 (ד) וסעס ויאמר אליו את שבעת המזבחות ערכתי. דך סעלס כלומר
 עככסי לפניך נחכס סלס כקרבן סלס יעל על רטון חחכר כענין סיחכר
 כסכיו חכר כל עסווחין ועלחך יסכס סלס ויחכר סולוס עניס חעלס
 לך. עס קערה חלסיס חעסס לך עס עחודיס סלס וכן כעקיועוס דניס.
 ועסס סידיסיס ככר זכרס ר"ל. וסכס כסוף כחכר לא רלס ללכס לקכאס
 נעסיס לא רלס כלעס סיכסיס כלק עעלס כקככרוחיו סלל יעל כעסככרו
 ולכך חכר ככרו ויעל פר וסיל כעכס ויכערו לנלעס כככר ויחון כלק
 סעלס חוסס כי לפייס דעמו עעס כן וסרו לא היס ער ססן כסס:
 יקר אלהים אל בלעם. כעכור סלל היס סיסס סכס מגיע לנעלס

יאמר עליהם יסגון בעמרא דארעא או חדא מארע
 כשרותא דישראל תמרת נפשי מותא דקשימדה ויה
 סופי פותהון: יא ואמר בלק לבלעם מה עבדת לי למילמ
 סגאי דברתיך והא ברקא מברכת-להון. יב ואתב ואמר
 הלא ית דישיי יי בפומי יתה אפס למללא: יג ואמר לה
 בלק איתא כען עמי לאתר אחרן דתחונה מתמן לחוד
 קצתה תחוי ובלה לא תחוי ותלוטה לי מתמן: יד ודברה
 לחקל סבותא לריש רמתא ובנא שבועא מדבחין ואפס
 תוד דכר על כל מדבחא: טו ואמר לבלק אתעתד הבא
 על עלתך ואנא אתמטי צד-בא: טז וערע מימר מן קדם
 יי לבלעם ושיי פתגמא בפומיה ואמר תוב לות בלק וברין
 תמלל: יז ואתא לותה והוא מעמד על עלתה וברבי
 מואב עשה ואמר לה בלק מא מליל יי: יח ונטל מתלה
 ואמר קום בלק ושמע אצית למימרי בר צפר: יט לא
 כמלי בני אנשא מימר אלקא בני אנשא אמרין ומברבין
 ואף לא בעובדי בני בשרא דראנן גורין למעבד ותיבין
 ומתמלכין והוא אמר ועבד וכל מימרה מתקום: כ הא
 ברבן קבליית ואברכנה לישראל ולא אתב ברפתי מנהון:
 כא אסתבלית לית פלחי גלחין בדבית יעקב ואף לא
 עבדי

מסרה כען, סקר, סקר, סקר וחד ומנה נלמא. מוס, מלא. וזה, יד רפין נייז
 כסוף. כמה, כולם סקר. יא פס, כמגול כדון לפני מייז. לקב, כל לי סקר
 כמלא. ליני, סקר. יב וילמך, לא וכל וישן ויפס דלויז דכו'. כלל, סקר. אשנה,
 סקר. יג לך, ג' כ"כ גלי הליכה. כל, דגש מד"ד. אשכ, צנונס. וכל, ג' וסקר
 סממדיס. וקטנ, כמקף. יד לפיס, ס"ו ופ"י. אל כלש, ג' מידליון. מנחס, סקר.
 טו מלכך, סקר דסקר. כה, דגוש עדין א"ב. ו' וסנ, ל' ונ' סט. מלמו, סקר
 וסעין צנונס. דגש, דגש מד"ד. יח קום, מלא. וטענ, סולחי צנונס וסעין ס"פ.
 יט סקר, כמקף. סולחיה, י"ז ומלא. סקר, ג' סקר צנונר. יט ויכז, ל'. ונן ארס, ס'
 ופסנס, ל'. ולא יעשה, ג' וסנה סולר בן. יקיפנס, ל'. ב כדך, ג' כעקן כעקן.
 ותרך, ל' צלירי. אשיבנס, מלא. כא לא, ל' ר"ע כמייז. אשיפ, מלא.

ת"א תמות נפשי מות ישראלים קה סאליליס כה עקידס ענר ע. לא איש
 אל ויכזב ספסיס קיל. ולא יקימנה עס.

וּבְרַךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָה: כא לְאֲדָהָיִים אֲנִי

ביעקב

ולא נסאלרו חלל עקלס: מה דבר ה'. (נעלף) לעון לעוס סול א
 כוומר חייך כרעוסך: (יט) קום בלק. כיון סלחוס מלסך זו נסחון
 לנערו עמך על כגליך חייך כעלף לישז וחי טלוס חליך כעלפוס על
 עקוס: בנו צפוד. לעון עקלס סול אס כמו (ספליס קד) סיט ער
 (כדלסית ח) וסימו חרן (ספליס קיד) לענעו עיס: (יט) לא איש וגי.
 ככר כענע לסס לכזיאלס ולסוריסס חרן כענע חוונת וחסה כצור לכעיסס
 כעדכר: ההוא אמר וגו'. כלשון חיסה ומכרוננו וחיבין ומחמלכין סחרי'
 ונעלכין לעסור כסס: (כ) הגה ברך לקחתי. חסס סוללמי מה דער כ'
 קלתי כעננו לכך חוסס. (כ"ל) כדך כמו לכך): וברך הוא
 אשיבנה. סול כדך חוסס וחי לא חסיד חס כרעוס: וברך. כמו וכך
 וכן סול גזרת ר"ס כמו (ספליס ער) חויז סרף כמו סרף וכן (סס')
 וגוש כדך סכסכל ומכדך חס סנול וסוריסס חל סירח ני לא חענע סנ'
 סיס לך מנחי סול לכסר"ס וחי לומר כדך סס דכר סולס כן סיס סקד
 כפחח קסן (ר"ל סנול ססח כר"ס) וסענו לעעלה חנל למי סכוס לעון
 סעל סיל נקוד קנן קסן וסענו לעסס: (כח) לא הביט אן ביעקב תו'.
 כמנחמו

אמן עורא

סיחון סלל יתפסד כעעס: עפר יעקב. כעסס סכוס ככ כעסר סלכך:
 וסספר את רבע ישראל. דגל סלסד כעסס סלס סלס סלס וכל סל
 סלס. ויס סיסס סממנס חרעיס סלל סיריס וססס למי אשמי
 ססססס

את דבע ישראל תמת נפשי מות
 ישראל ותהי אחריתי כמהו: יא ויאמר
 בלק אל-בלעם מה עשית לי לקב
 אילבי לקחתיו והנה ברכת בך:
 יב ויען ויאמר הלא את אשר ישם
 יהוה בפי אתו אשמך לדבר: חמישי
 יג ויאמר אליו בלק לה-נא איתי אל-
 מקום אתר אשר תראנו משם אפס
 קצתו תראה וקלו לא תראה וקבנו
 לי משם: יד ויקחהו שדה צפים אל
 ראש הפסגה ויבן שבעה מזבחת
 ויעל סר ואיל במזבח: טו ויאמר אל-
 בלק התיצב בה על-עלתך ואנכי
 אקרה בה: טז ויקר יהוה אל-בלעם
 וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל-בלק
 ובה תדבר: יז ויבא אליו והנו נצב
 על-עלתו ושרי מואב אתו ויאמר לו
 בלק מהדבר יהוה: יח וישא משלו
 ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי
 בני צפר: יט לא איש אל ויכזב וכן
 אדם ויתגהם ההוא אמר ולא יעשה
 ודבר ולא יקימנה: י הנה ברך לקחתי

רשי

דעקידס דים יעקב כ' מלרעב משריחל חרעב דגליס. דל עסר יעקב
 חן סטען צנונס ססס עקיינין כעסר (דכיס ככ) לא ססרוס כשור
 וכסור (ויקרא יט) לא חרע כלחיס חסר פרכ ועסר סוטס וכוילח כסס:
 וסספר את רבע ישראל. כרעיסחין ארע סולח מן ססמניס מלסס:
 תמת נפשי מות ישראל. סססס: (יג) וקבנו לי. לעון חוי קללכו
 לי: (יד) שדה צפים. מקוס נצוס סיס ססס כוטס עומד לעסור חס
 ינל מיל על סעיר: ראש הפסגה. כענע לא סיס קוסס כענל חלס כעל
 סעססס סרלס לעסרן כירסרל מוס ססס מוס מוס ככצור ססס ססול
 עליסס סקללס חו סיל ססרלס סלחי רווס: (טז) אקרה בה. מלח
 סקצ"ס: אקרה. לעון חססעל: (סז) וישם דבר בפיו. ווס סול
 סעינע סולח ווס סקר סמקרא כענרו סוז חל כעל וכס מדכר חלל
 כססיס סוונע סלחי כרעס לקלל חסר מוס חוי סורד חלל כעל לענרו וסן
 לו סקצ"ס כסן וסל כעיו כלדס ססוקס כעסס כסוליסס חל חסר
 ירלס חל על כרעך ססוז חל כעל: (יח) ושרי מואב אתו. ולמעלה
 סול חוונת וכל כרי עולח כיון סלחו סלחין זו חקוס סלכו לסס עקלסס

רמבין

(י) מי מנה עפר יעקב. יאמר חיי רווס חוסס מלחס כריס סוכיס
 ככד ולא חוכל למחוס חוסס כי סס לכדס כעסר חלרן חסר לא חוכל
 חיס למחוס חס עפר סלרן ונס רונע ערלל למחוס סדגליס סלרענע
 לל

ונטח ונאמא בסיפרי אפיק יתפי ז

(טז) וארע שיצר מן קדם ה' בגלגלם וישוי מתנמא בסומיה ואמר תוב לות גלק ותיבדון תמליל: (יז) ואתא לתיה והא מעתה על גלתיה וברכי סואב עפיה ואמר ליה גלק מה מליל ה': (יח) ונשל מתל גבוניה ואמר קום גלק ושמע אצית מלי בריה דצפור: (יט) לא קמילי עד גש שיצר אלקה חי וקיים רבון קל עלמיה ה' דבר גש אפר וקצב וחוה לא דמין עוברוי לעוברי בני ישראל דסתלבין ותיבין ספה דקורין ברם רבון קל עלמיה ה' אפר למסגא ית עמא דרין די גבוכבי שפיא ונאמא סגותהון ית ארע גענאי דאפשיר דאמר ולא עבד ויהי דמליל דאפשיר דלא מקיימיה:

(כ) לא בסיפרי בני אנשיא הית בסיפריה דאלקא חייא ולא קשקדיהון דמי אנשיא עוברוי דאלקא בני אלשיא אמרין ולא עברין גורין ולא שפיין וחרין וקפין בגלגלון ברם אלקא אפר וקבד גור ומקיים ונתתיה קייסין עד לגלגל:

(כא) הא ברקמא קגלית מן פים שיצר קירשא לא מאנע קוד דרמזתון קהרין:

(כב) הא לקברקא מדברית ומברך אמא ית ישראל וברקן לית אמא מעד קהרין:

אמר

יונתן

דייק הכי עולוכים כמו הכינוי אלטר מולכנס: (א) לין קטלין ימי בני ישראל בנתיבא שמונר בלעם לס ישראל הכנוי ככנס סס יקבלו אומנוי אומנוי עשו ויהי ערה כנגד מה על שאני מקבל אומנס שכלים לקבלס כמה מה כחם ונחלי לא ייהי:

דה על דבר זכ יקנס עינו על גב' שאלח סק'ס סואו קדוס ומספדי קחסיס סמכל וכלו לא תכלס: (ב) לא כניע טון ציעק טלין אופיט סע צעוסיפין על שפסיס:

אבן עזרא

סחחלוס למות וסחי' אסריכוו אסריכו ישראל ססס סלק ססס ולא סלק כוכניס כי סוא סיה קוסס ויס אומריס סמלת וסחי' אסריכו כסולס כסעס וסוא סיה מחאו' סימוח וסחי' יסריס כמו היסריס סל ישראל כעבור דעסו כי כסרז יעוה וסגוהון אמר כי מי מנס סוא ססס וססעס אס' ססוכל למניח עסר יעקב סמח כפשי עוה יסריס אס כן עה סעס ומספד אס רוכע ישראל ולמי דעס רזי' ספירכוו כמו ארסי ורנני זריח אסוא כענין רזי' וסרכו עסר יעקב על עה מסו משפס סלסון לסקדיס אסס ספועל כלסון עכר 'ועתיד וכלווי סדכר סספך ויס מלות זרות כמו כרכס 'כך יצוא 'צוא (וספך ועכר): (ג) אפס קצרו. רק קלכו. וקבנו. מלה זרה 'ולמי דקדוק כי סלווי כעמיד ולין כיניסס רק ססיין ירפסו ירפסו אוריב ירפו ונלס זו סמלה מוככח עס רזי' וסכולס ולמי דעס רזי' יכודס סמדקדק סרלסון סלסו מן סוכס קין אס כן לא יסכן לסיוחס לוי כי לא ימלא כן סמכנין סקל אולי סחיה סס ספועל על מסקל ומסמכו אס 'ססכועס: (ד) וישא משלו. סוא כחועסות רלס כלציה יקוס: סואניו עדי. מוכרת עס וכן לא סכחס 'עדי וססעס כסול. ויז' בנו בעור סוסק כמו למעסי מסי. ועסס לא איש אל. כעבור סחמר וקכני לי מנס וככר אמר לא קכס אל: סס' ספועל כמו 'סס: וברך. ספועל עכר וסעסס וססס עכר כרכס ולא אסינכס

פירוש על אבן עזרא

אלכל עס ככ סמול סיס יסכן סימסעז עס סוסיס לסיח סלס סלס כוככ כול כל סוסיס. וכן פ"א וינ"ע סול מלכרע מסיפס דיסרל. סווסה דקסיעוהו. ס' ספליס קל"ע ס' ר"ל כפשי, ועסס רוכע על ספיה, ועסר יעקב על עה כסעו. ס"ל עס סמקור. סכמו סלך סלכס כי כסוף כספס (כרלסיס ל"א ל') אס ענה סענה אופו כי אס עסק ילכס אלי סעוה אסעכ סקסו (סעוה כ"ב כ"ג). סכמו סעוה סעוה וכל סנינו וסול רלס וכל סעו (יסערי' ו' ס'). סכמו ספל עכר וסחי' קודס עס סעוועל. (ג' סלסן כ"ד י'). דינילל י"א י"ד. סיכסולו וקכני. ר"ל ען וד'קכני וען אוריב וד'סו (סעסס' ג'). 'דכניס ז' ס'). ספי' עד אלי (סעוה ז' ו'). סכי יקימכס כסון קככס. ר"ל מקור. ר"ל עס סמקס ברקרי.

ספורנו

לוחל לסכריסס: (א) תמות נפשי מות ישרים. לו סמוה כפשי עסס אך ססחיה מיסחס מיסחס יסריס ססחכס אסריכו לפיי עד: וסחי' אסריכו כסוהו. וכלכד ססחיה אסריכו ולללחי מעי כמו ישראל. כי אמנס כניו סל ארס ויולחי סלמי קכרלסיס אסריכוו כמו סחי' אסריכו לסכריח וכן וכל לאסריכו: (ב) הלוא את אשר ישוה ה' בפי. וככר ידעס סכוא אלהיסיס וכל ידכר כי אס מוכ על יסלל: (ג) אשר תראנו משם. וסוכל לתס מינין כסס ככס: אפס קצרו תראה וכלו לא תראה. אל סתן אס עינין ככלס סלל ססיג סמכוון כלל כלואערו כי אעסכ כלס ככל סוסיס וסוחן לל אעסכ כלס:

פירוש רשב"ם

ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה אשר יש בה דרבה משתים עשרה רבוא אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו אם גדולים חמאו קטנים מה חמאו: רבע ישראל. ורע ישראל. למי שעיי הרביעה נחר האדם: (יט) לא איש אל. אינו איש לחזור מברכתו בשעה מועטת כז שדרי לא משעו ארזי הברכה שכרתי אותם דיום: ויכוב. והוא דואך יכוב בו כחנס: ויתנחם. בתסיה. ודואך יתנחם: ולא יעשה. בתסיה: (ס) דגה בך לקחתי. דגה

מקא דעס קריא סן ארבעתי ספיריתא דיראל אמר בלעם רשיעא אין קשין יתי בית ישראל בסיסא כתי קבשקא דלית לי חולק לעלסא דאחי ברם אין סיחנא סותא דקשיסין לטאי דתדיו סופי מועירא דקרון:

(נט) וספי אמא עמא סדקין סדקין סכות אכדיתון צדיקיא דמתלין לסוריא אכדסם יתקן תעלב וקבוח ארבעתי אסרתא דמתלין כנלסמא שרה רבקה דהל וסחי' הא עמא דאינון לבלחודיהון שרין ודיניסיה עספיא לא סתעדיכו: וסי' מן קלי' לספני עוליסידון דבית תעלב דאתאמר עליהון די ריון סגן כוכבי שפיא אמר בלעם רשיעא בסמל גבוניה אין קשלין דינון ישראל יתיה כרמא סבשר הוא בלעם דלית ליה חולק לעלסא דאחי ברם אין סיית הוא בלעם סותנין קשיסין הלואי סחי' אסריכו סגורא די קרון:

(יט) ואמר גלק בללעם מה עברת לי למילוס סנאי דברתיך ויהי קרבא סברכת לרון: (יכ) ואתיה ואמר הלוא ית מאן די שוי ה' בסופי יתיה אנשר למללא: (יח) ואמר ליה גלק איתא כרון עמי לאמר חורן דתססיניה סספון לחוד ספיריתא דסיבליך גקבניה תחמי וקרוון ספיריתו לית אפשיר דתחמי ותלוסיה לי סתפון: (יח) ובריה לחקל סכונתא לריש קתא וקנא שובקא אגורין וסשיק תור ודבר על גל אגורא: (טז) ואמר לקלק איתעמד דקא על גלגלך ונאמא אתארע עד דקא:

בעל המורים

מחם ג' כנפל סכא וליך (ספסיס י') סמוה כפשי עס סלססיס וליך (לפיכ' ג') סמוס כעורכ כעסס סול כקס סממוס כעסו עס היסריס ולא סיס כן ללל ארככס מוס עס סלססיס כלסור מוס כעסיס וכנוכר כרלסי' אסחי' דסיס ומכנס לל יסלו יסיסס ספן ל"ד ססיס ס' כסכוכו סיפנס. יסריס כניע' אכוס סולס. ס'ס על סעוס סלסוס כני' כלסס חסוסייה אסריכו כסוסי: (ג) וכלו ג' סכא וליך וכלו ססאדי' וסייטו דלמל' כמס' ככרז זס וסייטו וכלו לל סלסס. כעניל כעניכ ככרז סק'ס סכלו ססמדיס כפשיס עינו וכלו לא תכלס:

רמב"ן

לא לוחל לענוח יסכנז עליסס סיכרז וכל יעסעו ויהיו סחי' סס לכדס ארע יעקב כסול סיס אסר לא ימד וכל יסמר וס דעס וסונקלס כרעכ ישראל גס כוכן סוא סחיה כמו ארסי וכעני' זריח ען לא סרזיע כללסיס כלסון ועמי יכודס ילכו ולכר סמוה כפשי מוח יסריס וסחי' אסריכו כסוהו לוונר ססן כוחלי גן עדן כי אסריכו סלרס סמוה על כן יכקס סימוח עוה יסריס סס ישראל סכקכרלסיס יסרוון סיכילו ימיסס כעוכ וסחי' אסריכו כסוהו כסרלל אסר סלקס כסיס וליניס כני גיכנס ולכדון וסכס כלל ככוחסו כס ספס סלין ססס ססן קכללתינו וכי אסחטו עס לכדד סלקו ועמו לא כסעכר כנוסיס ולא כסעז עמסס ואסריכוו דך כוכס כדך יסר: (טז) ויקר ה' אל בלעם. עסכ כככרז ישראל עלס סלסיס סיה לסכנכז כמדת כסמיס כסס ככדול אסר ככלס למסח כי עד עסכ סלכר ע ויקר אלהיס וינל אלהיס ועסח ידע כי לא יוכל לקללס כסווס ענין כעבור כי כמדת כסמיס יסוון עליסיס כי עד עסכ כסחיה סועכ כמדת סדין סיה סועכ למלוח לסס עלס כסון אסר ססלכו כענין ויספך לסס ללויב וסול עלסס כס אר סכנז עליסיס רעס מלח ס' לא יכלו עמנס כמדת סדין וס סעס וירל כלעס כי מוכ כעניי ס' לכך אס ישראל כי גס ס' יתן סוכו ככרכס (יט) אמר ולא יעשה. וסרו: דכרי. 'דכריס: (כ) הנה ברך לקחתי.

ביעקב ולא דאח עמל בישראל יהוה
 אלהיו עמו ותרועת מלך בו: כ אל
 מוציאם מצרים פתועפת ראם לו:
 כי לא נחש ביעקב ולא קסם
 בישראל בעת יאמר ליעקב ולישראל
 מה פעל אל: כי הן עם פלביא יקום
 וקארי יתנשא לא ישכב עדיאכל
 טרה ודם חללים ישתה: כה ויאמר
 בלק אלבלעם גסדקב לא תקבנו גם
 כרך לא תברכנו: כי ויען בלעם ויאמר
 אלבלק הלא דברתי אליך לאמר
 כל אשר ידבר יהוה אתו אעשה:
 ששי (שביעי נמשוכ) כי ויאמר בלק אלבלעם
 לכהנא אקהך אלמקום אחר אולי
 יישר בעיני האלהים וקפתו לי משם:

עבדי לאות שקר בישראל סימרא ריי אלהיו פסעדה
 חשיבית מלכהו ביעדיו: כב אלה דאפקנון מסצרים תקמא
 ורומא דילה: כג ארי לא נחשיא צבן דייטב לדבית
 יעקב ואף לא קסמא רען ברבות בית ישראל בעדן
 ותאמר ליעקב ולישראל מה עבד אלקא: כד הא עמא
 פליתא שרי וקאריא יתנפל לא ישרי בארעה עד דיקפחל
 קמול ונכסי עממא ירת: כה ואמר בלק לבלעם אף
 מילט לא תלוטנון אף ברבא לא תברכנו: כו ואתב
 בלעם ואמר לבלק הלא מללית עמך למיטר פל דימלל
 יי יתה אעבד: כז ואמר בלק לבלעם איתא בען אדרבנה
 לאתר אחרן מאים יהו רעוא מן קדם יי ותלומה לי טתמן:
 כח ודבר בלק ית בלעם ריש רמתא דמסתביא על אפי בית
 ישמן
 מסרה רבא לי סלחין ס' תרועה לי ואלא כב מוליס לי מלא דמלא
 כחועמא ג' כ"כ מלא ו' קדמא וסר חנין כג נסע לי מלמיל ומסת יאמר ס"ס
 זללי וליסרלל י"ז מה פעל ג' לדיק כד הן קטנול ס' עס י"ז קפון כלביל
 מלא יקום מלא וכלרי סל"ק נפסס יסמאל לי כה נס מרזיחן צב דנעין
 קד סקר קצנון סקוף ס"ק כו הלל סקר סמסה מין אדרב וס' עס
 דצרו כו לכס ד' מלא צמרהס כל דגופ ער"ד סולג מלא ישר ג' מלמס
 צמירי ג' וקצנון לי סקר ומלמיל כח פסער מלא
 ת"א ו' אלהיו עמו ותרועת מלך בו ר"ס לב אל מוציאם מסצרים נכח
 יב לב פסמס קול עקרי' עב פה כי לא נחש חרים לב סקרים סס וס' סר
 פ' ושלמ מה פעל אל פסמס סס דם חללים סולק לב לו דמס סס

כח ויקח בלק את בלעם ראש הפעור

דבשקף
 רשי
 מוכר. ד"ח יאמר ליעקב אינו לשון עמיד חלל לשון כוח חזק לריכס
 למנחם וקוס' כי בכל עת שלריך להאמר ליעקב ולישראל מה פעל הקצ"ה
 ומה גזרותיו צמרוס חזק מנחמס וקוסמס חלל נוסר לבס על פי
 נעיאמס מה סיל גזרס חקוס או אוריס ותמיס ענידיס לבס וסולקלט
 לא חרנס כן: (כד) הן עם כלביא יקום וגו'. כסאן! עומדין עמטן
 חס חסמס כן מתגבריס כלביל וכלרי לסווף חס כחולס ללגוס עליס לקרס
 חס שמע ולהניס חמילין: לא ישכב. כלילס על עמטו עד סכורס אורל
 ומסכל כל מוזיק חנל למרשו כילד קורס חס שמע על עמטו ועסקד
 רוסו ציד סקוס חל מוסס וגייס להזיקס הקצ"ה סומרס ונלסס
 מלסמוחס ומסילס חללס. ד"ח סן עם כלביל יקום וגו'. כחמועו:
 דום חללים ישתה. (צמ"ח) נחנכס חלין משה חס עד סמיל מלכי עדין
 חללס ויכנס כול עמסס חל (יהושע יג) חלס זלעס כן צמור סקוס
 סרנו צי ישרל צמור חל חלליס: (כס) גם קב לא תקבנו. גם
 חלשון מוסק על גם ססי וגם סני על גם חלשון וכן (מלכיס ח ג) גם
 לי גם לך לא ייסי וכן (דצריס לב) גם צמור גם צמולס: (ח) וקבתו לי.
 חין זס לשון טוי כמו וקנו חלל לשון עמיד חולי ישר צמירי וסקנס
 לי עמס עלרי"רס זלעו: (כס) ראש הפעור. קוסס סיס זלס ורלס סק
 עמדין

ספורנו

(כ) וברך. וסוף ככר כדן: (כח) ותרועת מלך בו. צמקוע העמטת סס חוקמיס חרועס צמקוע סמסכן לשמחס סנינו זמלכס: (כג) כתרועפת ראם
 לו. לבס ישרל חליט טורק וסולל כלרי חלל דוסס צמרינו כמו סרלס כי סיסס סכוונס לברס סכנעמיס ולסכמיס חס ישרל לחרן זלמי סריצמס יסחיסי
 כחמורו חגרס גויס חמטעס כי לח חמץ צמוח חמס. וכן חמורו ז"ל שלסס חגרות סלס יסושע סרוולס לפנות יספס סכולס לסלסיס יסליס סרוולס לעמוח
 מלמחסי יעסס חלל סס סקסו עקסס לסלמס וסולכרו לסחרימס וצכן לח סכמטעשו זכס כלל כמו סמסחמטס סררי' צמורשו חלל עסס זכס כמו סמסס
 סרלס צמס סכורס דוסס או כונס שלל יחללנו כלל: (כז) בי לא נחש ביעקב. וסמסס סכורלמס עמלמס ונגרס גויס צמזיל ישרל וכמון ליסרלל
 חועמטת חלס כול כי סס דור דורסיו ולל יכרשו סכסס כחמוורו כי סכנ"ס חללס חל מענומיס וכל קוסמיס יסמטו וחלס לח כן: כעת. עס ססס
 רוליס לדעת עמידות: יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. יאמר לבס צמנוסס או ע"י חיסס נעיוס מה גזר סול ית' ולל יאמר לבס מה יוכרו חוסות
 סממיס ומה יעמנו מערכותיכס נכנס סליכס חמס חוסס סמנככות: (כד) כלביא יקום. לסלמס. עס מיי שלל חלמס זס כלל: עד יאכל סררף. יסלנו
 ויעמרו חוסס סחמות ססס סרף עכסיו לסייכס כחמורו כי לממורו סס: (כז) אולי יישר בעיני האלהים וקבתו לי משם. כי חולי ייסי חורסו סמלן
 ססס

רמב"ן

צמקועו וסמכיל יצין: (כח) לא הביט און ביעקב. יחזור חל סלל
 פחכר יאמר שלל סנינו ססס און וסקר ציעקב ולל חלס זכס עמל וכעס

שבטיא דבני ישראל בעדנא דרין יתאמר לעקב מה סביראמין דיי עמדי למסאמי
עליכון דבית יעקב ברו אסר במתל גבי יתיה סבירא צדיקיא מה אער טב סתמן
לכון גבי אבוכון דבשמיא לעלקא דאמי :

(כד) יתדאיה הא עשא דרין גיח ושרי באריא הנברתא ובלתיא מתגמלין
לא דמחז היגון עד דיקאלין קשול רב בעלי דבבדון ובית קשוליא יתגון:
וכד) הא עשא האלין באריא שרין ובאריותא מתגמלין ודך מה דלת שרין
לא גיח ולא שרין עד וכן דהוא אביל ושאיש בשר האתי אידם קרין איגון
עשא דאלין לא גיחון ולא שרין עד וכן דיקאלין בעלי דבבדון וישפסון אידם
קשילי בעלי שגמלין פסיא :

(כז) ואמר בלק לבלעם איה לשאא לא תלוציגון אוף בראא לא תהיכונין:
(כח) ואמר בלקעם ואמר בלקעם הלא מן שריוא מלילית עצה למישרי בל
דימלל יי יתיה אעבר : (כט) ואמר בלק לבלעם איהא קרון אדגרדיך לאתר
חורן דלקא תהי רגיא מן קדם יי ויתלשציה בגיני סתמן : (כח) ויכר בלק
ית

יונתן

יבית לי חלק לפס"ד מירפוש מהו מרס אך לס וכו' : כושיאל דנחן דייק מעשר
יעקב העמלים טבחה ועליו קלי אסיפול יקחל וסתי אסריי כמסו : (כט) ויבטח
מלכ

אבן עזרא

אשיננה : (כא) לא הביש און. לטי דעמי כי מואס המלס למד בלק
כשלות נטי מואס נמסנה ישראל והסעס כי און ססס כן אדס סימנסס
כי לא רחס און צישראל וכל אס יהיה ססס און לא יקוס דבר ססס כי
כל דכרי סס על תחלי רק נמקיס 'שנועה וכן הנכיל אומר כע 'אדכר
זה עמס 'צדכר כלעס : ולא ראה עמל. סססס ככל יהוא אטי און
והסעס 'מה יציל האדס לעמל כסוף און. והנה כל עמ סלס הכי און
ציעק ססס עמו : ותרועת מלך בו. נמסנה ישראל חס וסעסס
חרופס : (כב) אל מוציאם ממצרים. זה ססס סהיה עמו סוף סקיף
והרחס אחרת נמלריס : כתרועת. כמו קכני רחס 'וצירוס חרופס
ציקף וכן ותרועת 'סריס לו גס יתכן סיות פירוש וקרני סריס וכסף
'תרועת לך פירוש וכסף חרופס סריס ואמר לו כמו ותרועת
מלך זו והסעס סוה האל עס 'ציקף לישראל וכל זה נעבור סוהו דנק
נמס ולא יעקס כי אס מואסו כי און להס לורך לעמס וקוסס : (כג) בעת
יאמר ליעקב. כעת הזאת והכעס ככל עת יאמר להס. כלי דעת נחוס :
מה פעל אל. מה יפעל אל ומלת עכר נעבור סיות כל דבר גכור וחס
הוא לעתיד ככר גכור נחמלה חס יאמר לישראל כדך נטוה סוהו
החמס : ליעקב ולישראל. דבר כמול נטוהס וכן מר'ס שניר 'וחדעון :
(כד) הן עם כלביא יקום. רחז כי ינלס כענן וסכרור אל הדעת
סדכר הקרור כמו מלסמת מדין סלס נעמס ומלסנה כמס סלס נסכד חרע
ישראל אחר ומחו סמעה מלכיס ונעס אדס אשר לא ידעו מנכס זכר הי
סלשש ושמיס אלף : ודס חללים. סעלקוס וחס כל סילס ועל דך סדכס
לא יסכס משה עד יאכל כרף וכן כחוצ אשר מלסס אל ענד :
(כו) וקבתו לי. מעעלי 'סכמל כמו וסנסי אטי : (כס) ראש הפעור. ולא
הלך לקראת נחשים. על כן סיחס פלץ רוס אלסיס חס עשה נעבור
סכס

אחרי ופסיך אע"פ ססגיד להס עתס ססוסס לנלס מלכי כענן ייכל עד
ולסכס מהס על כן אחר עד וסקסך אל עקוס אחר חולי יישר נעמי ה' וקנחו לי מהס לא סימיר אסור נכרסו סככר סריעו לא אטי אל
יחס וכן אדס וסננסס אלל סעס סססס לכננע ארץ כענן סהיס נמלסס ולהרור מלכיסס אלל אסער סאסנכר אטי פליסס וסכס זו
סלסר עשו סעמלקי וסכנעני סיסעס כסר סהול ססכוס עד ססרעה חלס סונחו ומספדו מהס כולסר הכירי לוקני מדין או סיה עמנו סיוכל להסני
חליו

פירוש על אבן עזרא

לכא כי סלס אל עמי יי (דכריס ל"ב ו'). ' (ינעיס י"ס ו') לנחוס ולנחור ולסלוצי וכו' וכן ונמסי על הכעה וכו' ונמסי על הכעה. (לסלן ל"ס ו').
'כי סלס חול סססס (דיל ארזככע) וסעמל חול ססססס מן סלס (דיל סללנג). ' (דכריס ל"ב ו'). ' (סלס ל"ב ו'). קש'ס ספ'ין סעמלי. י"י
סכר חול סססס כע"ס לידוסי יקלסו לסכרין סכין אערי יקלס לו סכין (דכריס ג' ו'). ' כי סערו קכס כמו וסנסי אטי (סלסס ג' ו') סעמלו סכס. כמו

פירוש רשבים

הנה כבר לקחתי לברך אותם היום והוא ברך אותם כבר ואותה הברכה לא אשיבנה. וברך לשעבר. כמו חרף עושהו : (כא) לא הביש און
ביעקב. אינו רוצה לעונשו אמילו כשהן חושאין. כדכתיב ורא און ולא יתבונן. לא הביש אינו רוצה להביש : ותרועת מלך. ריעות. כמו איש
רעים להתרועע. כי שוכן בניהם. ולפי שוכן אתם ומחבב אותם : (כג) כי לא נחש ביעקב וכו'. אינם מעוננים וקוססים כמנו ולא שואלין אוב
ודעוני. אלא בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל ה'. מתוך שכינה ביניהם אומרים להם הנביאים ליעקב ולישראל היום מה פעל גזר הקבדה
לימים הבאים ואינם צריכים נחש ולקסם : בעת יאמר. מה שעתיד לבא בעת אחת מן הרבה ימים ושנים יאמר להם היום על ידי נביא וכן
כל בעת. סביר בעתידיות. כדכתיב באשת מנוח לו חמץ ה' להמתנו עכשו וכן אהת לכן סדינו עולה ומנחה ובעת לא השמיענו כואת. לידת הבן
שהדענו שתורה בעת. לשנה הבאה לא השמיענו. אלא דמי נחיה ונתקיים על כן שאם היינו מתים האך יודה לנו בן לשנה הבאה.

וכן

(כא) אמר בלקעם לישעא לית אגא ססקבל פלחי סעממא כדבית יעקב ולא
סעממין צכדו ליעות שער דבית ישראל מישר דיי אלהון סססססס
תקבות מלכא משיחא סקבא סעידון :

(כב) לית אגא חמי פלחי שער ולא פלחי פולחן יוכרי כנו שבטיא דכני
ישראל מיסרא דיי דיי עסרון תקבות מן איקר סלכדון סנין עליהון :
(כג) מלקא דיי סכין ומפיק יתרון פירקין מן ארעא דספצרים תקבא חקמיותא
תושבחה ונבוינתא דיהיה הוא :

(כד) מלקא דיי סכין ומפיק יתרון פירקין ספצרים תקבא חקמיותא חקמיותא
דידיה היא :

(כז) ארס לא קאם נטורי נחשין דבית יעקב ולא קסומי קסמין דברותא
דישראל בעדנא דרין ומאמר לבית יעקב ולבית ישראל מה ס'שפדון היגון נטיא
ומישתא דעבר לדון מלקא :

(כח) ארס לית אגא חמי עברי נחשא גנו דבית יעקב ואף לא קוססי קסמין גנו

בעל המורים

(כד) מן עס סססס סססיל כה"ל ומסיס כה"ל סלס יעוס עסס עד סיהכונ
לה"ס מלכי מדין :

רמבין

נעקוס ססס ססס און כליי כיוון ועמל כמיו וכן ססס לסונו
סעל וסון וכזו וסכר כי סדכור סלס יהיה ולא יעל כי סכר סוף יקרה
און ועמל נעבור סלס יגיע לחרס מננו רק ססמל יאמר ססס כדך לקסמי
וכך ולא אשיננה כי לא סניס און ציעקב ולא רחס אטי צישראל און
זכר כזו און נמסוסס סכר און חוסלסס נכאס אלל כל נכוסטיסס
והסוסס יסקיינו לעולס כלשון ססס כס מענטו וסחו ונשו ענטס מננס
וכן לא ססמל אל עטיס ויולסי עקסוק לא רחיס ענין נססון וסקיס
ואמר סססס כי ה' ילסיו עמו אסר לא יכזו ולא ינכס ותרועת מלך
נכר-צו סלס ינלס לעולס כי סוליוו אורס מעמלס ססס לו חוקף גדול
כסעסוס רחס על כל נכעס וסך לא יתקיימו כל נכוסטיסס וסך נסס
נעס וקוסס : (כג) כי לא נחש ביעקב. אינס מריכין לנעס וקוסס סילמר
ליעקב וישראל עס פעל אל ומה גזרסס נמרוס אינס מעססיס וקוססיס
אלל נחמר להס על פי כניאסי מה גזרס סקוסס או ליריס וסויסיס
עמדיס להס לסון רס"י. וסכנו נעמי כי נעבור סיותו קוסס ונלס סלס
לו כי ידעמי חס אשר סכך נקסמין ענדוק ואמר סלור כסס יולר וסלס
לו קסמיס על כן אחר לו און נעס ציעקב להכע או להסינ להס ולא
קסס צישראל עיק או מועיל כי ככל עת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל
אל כסס כי עמי פליון מלח להס סכרסס וססונו לומר כי סלס ה' עמו
אינס נמסמלס סריס וסוכני סעמיס וכסיליסס סיויק להס אדס נקסס
ונעס גריס חס כולסר אחר משה אשר סלס ה' אלסך אורס לכל סעמיס
ססס כל סעמיס וסחכס לקס ה' להיות לו נעס כולס כולס פירעמי נכד
אטי עופ ונכננע פליסס כי כלציל יקוס סוהו סגור וסרי כן יתסס
נחריס ולא יסכון נכרס עד יאכל סרף וסחס דס מלכי כענן כדכרי
אונקלסס וססס סוסף עתס נענחס סוהס סעמיס להגיד לנלס כנכס
סלרן וסכסס מלכיס אדיריס וססס נלס ידע בי ישראל לא יעמלו חס

אחרי ופסיך אע"פ ססגיד להס עתס ססוסס לנלס מלכי כענן ייכל עד
ולסכס מהס על כן אחר עד וסקסך אל עקוס אחר חולי יישר נעמי ה' וקנחו לי מהס לא סימיר אסור נכרסו סככר סריעו לא אטי אל
יחס וכן אדס וסננסס אלל סעס סססס לכננע ארץ כענן סהיס נמלסס ולהרור מלכיסס אלל אסער סאסנכר אטי פליסס וסכס זו
סלסר עשו סעמלקי וסכנעני סיסעס כסר סהול ססכוס עד ססרעה חלס סונחו ומספדו מהס כולסר הכירי לוקני מדין או סיה עמנו סיוכל להסני
חליו

לכא כי סלס אל עמי יי (דכריס ל"ב ו'). ' (ינעיס י"ס ו') לנחוס ולנחור ולסלוצי וכו' וכן ונמסי על הכעה וכו' ונמסי על הכעה. (לסלן ל"ס ו').
'כי סלס חול סססס (דיל ארזככע) וסעמל חול ססססס מן סלס (דיל סללנג). ' (דכריס ל"ב ו'). ' (סלס ל"ב ו'). קש'ס ספ'ין סעמלי. י"י
סכר חול סססס כע"ס לידוסי יקלסו לסכרין סכין אערי יקלס לו סכין (דכריס ג' ו'). ' כי סערו קכס כמו וסנסי אטי (סלסס ג' ו') סעמלו סכס. כמו

הַיְשָׁרָה עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימֹן: 11 וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל־בְּלָק בְּנֵה־לִי בָזָה שְׂבָעָה מִזִּבְחֹת וְהִנֵּן לִי בָזָה שְׂבָעָה פָרִים וְשְׂבָעָה אֵילִם: 12 וַיַּעַשׂ בְּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בְּלָעַם וַיַּעַל פָּר וְאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ: 13 כֹּד וַיִּרְאֵם בְּלָעַם כִּי־טוֹב בְּעֵינֵי־הוֹדוֹ לְבָרֵךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־דָלַךְ בַּפְּעַם־בַּפְּעַם לְקִרְאֹת גַּחְשִׁים וַיֵּשֶׁת אֶל־הַמְדַבֵּר פָּנָיו: 14 וַיֵּשֶׂא בְלָעַם אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֵם אֶת־יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטֹו וְתָהוּ עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים: 15 וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נֶאֱמַר בְּלָעַם בְּנֹו בְעַד וַנֶּאֱמַר הַיְקָר שְׂתָם הַיְעִיז: 16 נֶאֱמַר שָׁמַע אֱמִירָאֵל אֲשֶׁר מִחֹזֵה שָׂדֵי יַחֲזֶה נֶמַל וְגִלְוֵי עֵינָיו:

ישימון: כט ואמר בלעם לבלק בני-לי הלא שבעא מדבין ואתקון לי הלא שבעא רגורין ושבעא דכרין: ל ועבד בלק במא-די אמר בלעם ואפק תור ודבר על כל מדבחה: * וחזא בלעם ארי תסין קדם יי לברכא ית ישראל ולא הלך פומן פומן אלהו לקדמות גחשיא ושוי למדברא אפורי: ב וקף בלעם ית עינוהי וחזא ית ישראל שרן לשבטוהי ושרת עלוהי רוח נבואה מן קדם יי: ג וגמל מתלה ואמר אמר בלעם פר בעזר ואמר וברא דשפור חזוי: ד אמר דשמע מימר מן קדם אל וחזו מן קדם שדי חזוי שקיב ומתגלי לה: ה מא-טבא ארעה יעקב בית

מסרה הספיק, ג' על גיא הסנעים. הימיון, כל סי' כ"כ פ"י וס"ו. כט מנחם, ג' מסר. חיליס, מלא י"ק ומסר חיון ל אשר, קדמא כלשך דבר. כד א לבדך, פ' ולא הלך, ג' בפעם, ו' כחשים, מלא. ב פיניו, מלא דעלא. טקן, כולם מסר. לפעוין, מלא, כות, מ' זלי'. ג וילעך, ל"א בפעם, חס, כולם מסר. בער, ג' מסר, מסס, מסר. ד אל, חס הוא קדם פי' פ' וילע על פסוק וילע חלסים. נעל, מסר, ובלר, מלא ו' משיק י'. עינים, כ"ט. ח מס, ז'. ענו, ג' דגם מ"ד ומסר. סהליך, ס"ו וע"י. משכנתך, ג' מסר זלי' ס"ו וע"י.

ת"א ולא הלך פ' האמר פ' סיי עמי. וישא בלעם את עינוו במלס פ' ס' מסר פ' נט. בנו צפור מנחדיך קה פ' האמר פ' מסל. ונאם דגבר שותם העין נדס לא. מה טבו אהליך יעקב קמדין טס.

ה מה-טבא אהליך יעקב משכנתך ישראל

רשי

עמידן ללקוח על ידי עמוד ולא היה יודע צנה אשר טמא כקללה חסול עליהם עשה וכן כל הסחים כצרכים רוחים ואין יודעים מה רוחים: (א) וירא בלעם כי טוב וגו'. אשר איני לך לזדון כהקדש כי לא יסתר לקלל: ולא הלך בפעם בפעם. כאשר עשה ג' פעמים: לקראת נחשים. למש חולי יקרה ה' לקראתו כרצונו אשר ראה ולא ראה לקלל אכזר עוונתיהם וקללה על הכרת עוונתיהם חסול: וישת אל המדבר פניו. כחכמונו: (ב) וישא בלעם את עינוו. בקם להכניס צהם פין רעה וכרי יס לך ג' מדוחי פין רעה ורוח גזרסה ונעם קצנה האמורים למעלה (אזת פק ה): שכן לשבטיו. ראה כל צהו וצנה שוכן לעלמו ואין מעורבין ראה שאין סתמיים מכוונין זה כנגד זה שלא יצין למוך אהל סניכו: ותהי עליו רוח אלהים. עלה זלכו שלא יקלל: (ג) בנו בער. כמו (סלס קד) למענו מים ומ"א סניסה היו גדולים מאזותיהם זלך זנו לטור אציו זנו הוא זמלכות וזלעם גדול מלציו זנזיות ענה זן טרם היה: שותם העין. עינו נקרה ועלאת לטוך וטור שלם נראה

פתוח ולשון משנה הוא כדי שיעתום ויקתום ויגוז (ע"א קט). ורבותי אמרו לפי שאמר ומקשר את רוצע ישראל כהקדש יתע ונוטה רביעיותין של ישראל מתי תחל ססה טולד הלדיך וממנה אמר זלכו מי טהור קדוש ומשכתי קדושים יתחל דצרכים הללו ועל דבר זה נקמה עינו של זלעם (כדס לא) ויש משכמים שחוס העין פתוח העין כמו שמרגס אונקלות. ועל שאמר שחוס העין ולא אמר שחוס העינים למדנו שקומא זלעם מעיניו סיה: (ד) נופל וגלוי עינים. פשוטו כחכמונו שאין נראה פלז אלא זלילה כסהור שוכז. ומדכחו כסהיה נגלה עליו לא היה צו סם לעמוד על רגליו וטפל על פניו לפי סהיה עכל ומלוח לסיות נגלה עליו נקועס זקועס לפניו: (ה) מה טבו אהליך. על טהרה סתמיים שאין מכוונין זה מול זה: משכנתך. סניחך כחכמונו. דבר אשר עס סדו סהליך. מה סדו אהל סילה וניה עולמים זישוכן סמקריבין זכך קרבנות לכפר עליהם: משכנתך. אף כסון סרדין לפי ססן מסכן עליכם וסרדין כפרה על הכפשות סלי (איכה ד) כלס ה' את סתחו וצמס כלס וילט

רמבין

אליו כל מה שתפסו מיד סיסוך מלחך למולח כמו שמורה דצרכי יסחם וכבר הזכרתי: (א) ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים. כי צפעתי כראשונים היה ענשם ורואה לקלל אותם זנשם והיה ססם זא אליו דרך מקרה לא זכנתו לכזובה ולא מנעלתו סכניע אליה ועסה כאשר נלחך לו כי לא נשם זיעקז ולא קסם זישראל להדע או להפיז להם סיה סנשמים ולא הלך כפעם בפעם לקראתם אצל סם אל המדבר פניו אשר ישראל סם סירחה אותם ויכין להם נעשו סימול עליו הדבור מלח ססם כאשר עשה עמו סעמיים וכן סיה לו על כן אמר וכהי עליו רוח אלהים כי עסה סיה עליו יד ה' כאשר סיה לנביאים כמו שאמר ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליכם ואומר רוח ה' אלהים עלי ועל כן קרא עלמו עמה שועע אמרי אל כי נביא הוא ורש"י כחז וישת אל המדבר פניו כחכמונו כי סיה סרז מתרגס צו וסוי למדברא דענדו ציה זני ישראל עגלה אסיהי ואין כן זנמספלות מדוקדקות מתחכמונו של אונקלות אצל הוא כמוד זקלתן סטהנה זכך מן סתכרוס סירוסלמי וסעקך כמו סמכרו: ואלע (ד) אשר מחזה שדי יחוד. כי ראה עסה זלימספלריח סנלריה כנביאים כראשונים סלמך זסם ואלח אל אצרהס אל ילמך ואל יעקב זאל שדי או זמדרגס למטס מכה כי מלחה שדי אינו שדי וסנה סס ילכו זאל שדי וסרו יסחז זמלחה על אל שדי וסנה סיו סחי מדכרות

למטה מהם וע"כ קרא עלמו גלוי עינים ססיה מדכרות מן זני כנביאים כמו שאמר סקה ה' את פיני וגו' וכבר נלמך כן זלעלס עלמו זרלית סהלך ויגל ה' את עיני זלעס. ולא סחשוב זסו וזלח מה ספירטנו עמי מלחך רוחי' סלמרו זספרי ולא קס כניח ער זישראל כעסה זישראל לא קס אצל זלחמות סכולס קס וסיה זס זלעלס אלה ספרס יס זין זכוח עסה לזכוח זלעס משה לא סיה יודע מה מדבר עמו וזלעס סיס יודע' עס מדבר עמו סנלמך נלס שועע אמרי אל משה לא סיה יודע מתי מדבר עמו סנלמך מדבר אליו וזלעלס סיה יודע מתי מדבר עמו סנלמך יודע דעם עליון משה סיה מדבר עמו מעומד סנלמך וסחס סס עמור עמדי וזלעלס סיה מדבר עמו כסהור נופל סנלמך נופל וגלוי פינים מלל לזכרו של ערך יודע כמה סוללות יוללות למלך על סולסנו זכוחור עניין סרימית סו מסיי סלמך סכחוז לא קס ער זליה זישראל כמסה אסר ידעו י' פריס אל פינים ורסרו רכוחיני סלמינו זליה לכפר זמללה אסר לזכוח עסה על נכוחס סלך כנביאים סככר סודיע חוחט מעלמו עליהם זכני מעקעות זסוק וסרל אל אצרהס אל ילמך ואל יעקב זאל שדי וסני ה' לא נרעסי להס וזסוק חס יסיה כניאכס וגו' אצל עסה לא דבר אל עס סידע סו חס ססס כענין סלמך סודיעני נל חס דככך וסדעך שלח אסר סכחוז אסר ידע ססס פינים אל פינים אצל אסר אסר ידעו כי ידבר על זיחור

אותם ליהוה נגד השמש ושב דרוח
 אף יהוה מִיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
 שָׁמַיִם יִשְׂרָאֵל הֲרֵנוּ אִישׁ אֲנִשׁוּי הַנְּצַמְדִים
 לְבַעַל פְּעֹד: וְהִגַּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בָּא וַיִּקְרַב אֶל־אֱהוֹן אֶת־הַמְדִינִיּוֹת לְעֵינֵי
 מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי קַלְעֹנַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהִמָּה
 בְּלִישׁ פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד: וַיֵּרָא
 פִּינְחָס בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אֱהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם
 מִתּוֹךְ הַעֲדָה וַיִּקְחֵם בְּיָדָם: וַיָּבֵא
 אֶת־אִשֵּׁי־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֶּבֶה וַיִּדְקֵךְ
 אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶת־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־
 הָאִשָּׁה אֶל־קֶבֶתָהּ וַתַּעֲצֹר הַמִּגְפָּה
 מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי הַיּוֹם הַהוּא
 בַּמִּגְפָּה אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים אָלֶף:

והעשירין והיה שארית יעקב. נתיבה סימן ט' קד. עטס. סימן:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס
 בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אֱהֲרֹן הַכֹּהֵן
 בָּקָנְאוּ אֶת־קִנְיָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלְיָתִי

והעשירין וכל הנקלים נסלין: נגד השמש. לעין כל
 ויחל העשע מודיע את המועדים העק קטל מכמדו והמנה זרע
 פלי: (ס) הרנו איש אנשיו. [כל אחד ואחד מדייני ישראל היה כורב
 טים ודייני ישראל מועד*] רנוא ועונות אלמים כדליתא בנסהדיין:
 (ו) והגה איש מבני ישראל בא. נתקנו טעמו של מועדן אלל זמרי
 טהיה נחיל טלסם אמרו לו אנו מרוין נעיהם וחסה יועב וכולי
 כדליתא נחלו סן כנסרעין (נסהדיין ט): את המדינית. כמי נח
 טר: לעיני משה. אמרו לו טסס זו חקורה יש מותרת חס טלער חקורה
 נח יחזו מי חחיה ק וכולי כדליתא חס: והמח בכים. טעלמס
 מנוט הלכס (כל הטעל לעמית קחיים טונמים נז) געו כולם נככים.
 נענל ענד טסס נכד טטים רינור טלער (טענה נז) ויסען עד אשר
 דק ונער וכן רעו יחו אלל כדי טיעס טינעס ויטול חס טלרוי לו

ולא חנה ס' חלסך לעמוע אל נלעס ועל כן טרנוכו נטר. חל על
 דך טעסס לו חוכר כחור טעלס נחלן ק נח טלער חטרי כן כן טל
 ס' לני ישראל נדרי נלעס כחטר לו חוכר טלס זקי מדין ק נח
 טלער כי טרריס חס לכס חטרי טעטס נעט הנקס חכיר עחן ילס
 לה טעס וילער ס' לו סיה טעטס נילר טחס חטר חוץ נלעס
 ונעיים מוערררס טענעס ק טל רעס לטריס ולמיק רלוי לנקס
 גדולס כי טי לכס חיעך חטר יעסס טעס חוץ לעמד נלחרי היעיס חוץ
 נלחט כחטר טירטחי ויחן ער כי על דך טעס כי נלך נחטלס סיס
 טען לקללס ולחלס טסס ולו יתן חווס לנח נעוולו כלל וכלער חטר
 לו נלעס כ' לו. יוכל לכס וטודיעו טלל יטרינו חלר ועונו ק נלחט
 היעיס חו טולל לטס ויין נעטרס מולח וטחס חווס כלוכ לטס חו
 נדנר נלעס כי נעטר דנרי עטו כן חלל מטי טסס טטלו לקללס ונכר
 * נסהדיין (י' ט) חיס טעס נרו וכן חו טילקו ט' יחו וכן חו לטי טעטון. נחיר.

שמשא ויהוה תקוף רחמא דיי מישראל: ה ואמר משה
 לדני ישראל קטלו גבר גברווי דאחחפרו לבעל
 פעוד: ו הוא גברא מבני ישראל אתא וקרב לת אחוה
 ית מדינתא לעיני משה ולעיני קל בגשתא דבני ישראל
 ואנון דבן פתרע טשען ומנא: ו וזמא פינחס בר אלעזר
 בר אהרן פתחא וקם טעו כנשתא ונסיב רחמא פדח:
 ח ועל פתר גברא בר ישראל לקבטא ובווע ית תרנידון
 ית גברא בר ישראל ויית אתתא למעיהא ואתפלל
 מותנא מעל בני ישראל: ט ויהו דמיתו במותנא עשרין
 וארבעא אלפין: ט ט ט

וימליל ה עם משה למימר: א פינחס בר אלעזר בר
 אהרן פתחא אתב ית חיתמי מעל בני ישראל
 בדקני ית קנאחי פינחון ולא שצית ית בני ישראל בקנאתי:

מסרה חוסס פיל מלל נטרס. ויען ט'ו וטסר. מרו. מלל. ה טעמי. סקר ז'
 פדנר דנכס חס ט' דל'ס. כנלעיס. ל' ו וקרנ. י'ס. ולפיר. ל' טים. כולם
 ס'י נע'י' ו פינחס. כל לו' מלל. נענן סקר. ח חסר. ז' סקנ. ל' סקפ
 וטל דוטיס. ודקר. ל' וטסר. קטס. ל' וטעל. ל' ט וסי. י'ס זגין טסלפין
 טעסס. נעגס. ט' דנעס. יא פינחס. י' זעירל. טעמי. מלל. נקלס. סט'ן רמי'
 לסקל. כליסי. ל' ומלל. ויב חטר. כל ל' ליוו סקר.

תיא והקע אותם לה' נגד השמש טס לר. דנצמרים טס קד. ויאמר משה
 טס טכ. והמה בוכים טס. וירא פינחס טס. ט' חוסר ט' חסרי טת. ויקח
 רמח פנסדיין טס טולין קל. דקבדו טולין טס. ואת האשה אל קבתה טס.
 ויהיו המותם כנסדיין מד טכ. פינחס בן נסהדיין טכ. לכן אטר קוטיין כז
 פנסדיין. טכ ט' חוסר ט' חסרי טת ועקסי ט' חסרון.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס
 בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אֱהֲרֹן הַכֹּהֵן
 בָּקָנְאוּ אֶת־קִנְיָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלְיָתִי

(נסהדיין טס): (י) וירא פינחס. (טס) רחם מעשה וזכר טלסס חטר
 לו לעטע מקנולני מועך טענעל חרמית קנלך טונעין כז חטר לו קרינל
 דליתחט חיסו ליסוי טעוונקל מיד ויקס רועס נידו ונ': (ס) אל
 דקבדו. חל סלסל: אל קבתה. כמו כליסיס (קלל חל סקינע) וסקינע
 כוון נחוך זכרות טל זמרי ונקטוט טלס וכלו טולם טלל לפסס טרסס
 וסרנע נסיס נעטו לו כולי כדליתא חסס (נסהדיין טס):
 חטלת פרשת בלק.

(יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. (נסהדיין טכ. חוסס טכ) לטי
 טסיי טענעיס מניס חומו כלחיס טן טיטי זס טעטס
 חני חמו עגליס לע'ל וטכ טעיו טענ מיערלל לפיך נל כנחרי ויסכו
 חטר חסרן: בקנאו את קנאחי. נקטו חס קנאחי נקטו חס סקפ
 טסס לי לקטף כל לעון קנלס. חוץ סמטסרס לנקס טקטס ז'ער
 חנעט'טעט

קבל שמשא בקריאתא ועם סמוע שמשא תחית יתרון ותקבירין ותוב תקוף רגזא דיי ישראל :

(נד) ואמר סימא דיי למושה סב ת גל רשעי עפא ואוקים יתרון סנהדרין קדם : י ודנין אלבין גל מן דסתתיב לסתקסלא ועם מצלי שמשא רבין סתתין נבלתיה וקריין רבן יחוד תקוף רגזא דיי מן ישראל :

טו ואמר משה לרביי ישראל קסולו אינש גבר שכיבטיה דאידיקו בשענות פער :

(נד) ואמר משה לרביי ישראל קסולו גבר ת גשש ביתיה אילין דיי ארביקו לסתחי טענתא פער :

טו וקא גבר סגני ישראל אתא ואחד בבליתיא דמדינתא וקריב תה לת אחודי לסתחי משה הלסחי כל בגשתא רבני ישראל עני וכן אמר למושה סה דא לסקרב לגבה ותין אמר אנת דרשיא דאי גלא אנת נסיבת ת מדינתא בת יתרו וכדי שסע משה רמח ואשתלי ואינן בכין וקריין שסע וקריין בקתרע משון וסקא :

(נד) וקא גבר סגני ישראל אתא וקריב לת אחודי ת מדינתא קדם משה וקדם כל בגשתא רבני ישראל וקא אינן בכין בתרע משון וסקא :

(ו) וקא סינתם בר אלעזר בר אבהו פרגא ודער הלכתא עני ואמר סאן דיקסול קסול האן אינן ארשתא דשיבט דתורה ביתן דחכמן שתקן קם סגן סנהדרי דליה וקריב וקסא בדייה :

(נד) וקא סינתם בר אלעזר ברא דאגרון פרגא רבא וקם סגן קהלא וקריב וקסא :

טו) תריסי ניסין אתעבדו לסינתם גומן דעל בתי גבא בר ישראל לת סדינא : גם קרעאי דתיה ליה לספרש יתרון ולא סדיש : גם תגין דאסתתם פיסרון ולא צוודין דאלו הון צוודין הון משתובין : גם תלתני דבין ברוקא וברזון פחדא ת גבא בר ישראל בבית גבריה ות מדינתא בבית פדת תירסה : גם רביעאי קדם וקסא באתר פרוקא ולא אשתמיש : גם חלשיאי בר סובר יתרון אורקתא שיקאא גמל סיניה עד דנקס : גם שתיאי סובר יתרון קבל מדינתא דישאל דתיה שיתא סרסי ולא אשתלחי : גם שביעאי וקסינן בדרע יסינה לסחסי בליון קריבו ולא קילו לגאוקתייה : גם חמישיאי דאשתעשן אע וקסא ולא איתגר מן מטולא : גם תשיעיאי דאיתגנדי פרוקא בשיעור תרתין ולא אשתלמיטו סניה : גם עשיריאי אתא סלאבא קרע וקסא סלוע וגבא סעליל דחוסון גל בית ישראל ת חסדירון : גם חרסיאי דאיתגנדי בר חין עד זמן דדליד יתרון גבל מדינתא מן בגלל דלא יתאב פגא באגלי דסיתא : גם תריסיאי דאיתקריש ארסרון ולא קסיל עילייה ביתן דאביל יתרון בששרתא חבט שדנחי וסיתו עני ואמר קדם רבין עלקא אפשי דמטול אילין וסיתון עשורן וארבע אלסין מישאל וסן די אתגוללו דקסי שטיא ואתפלית מתקא מעליה בני ישראל : (ט) והו סכום דסדנת בסתנא עשורן וארבע אלסין :

(ט) וקא אילין דסינתין בבניסותא עשורן וארבעא אלסין : ס ס ס

וידבר וסילי : עם משה לסימא : (יא) סינתם קגא בר אלעזר בר אגרון פרגא אתיב ת דתיה פלל בני ישראל גומן דקני ת קגאתי וקסיל חייבא דבידון ואסו ליה לא שתיית ת בני ישראל בקגאתי : (יב) בשבועותאמי ליה

בעל המורים

(פסוק סוף זכריה ז') : וקם רמח לויסיס סרס טעסון סרס : (יא) סניס סם סססי פלל בניי' זא סם המלך סף וסל ססס . בקסל סם קסלסי סגין על סקי' לומר טעפרו על קסל לה' . [כי מן וסבר וסעריה סנין ח' סו] . ג' טעסיס קסלס סנגד ג' עניסוס טעס לזוט וסססו וסלעדי : (יב) לכן ז' ל' סם ולידך [ל' סלס] : לכן סבור לבני ישראל סו סמר סקסיס בן סול ססוסי סלס ועסס סלס סקתיס לסרן וססס מרוליס סצירוס . לכן בניי' מדי סעדיס : [כי גס פירסס טסס עזוס עסס פלל ססססס] : סם בניי' סלס סליס סניי וסו וי' קסייע [דסס רביי יכס ססי סכסס סלסס וי' וסל דלל קרל ולי' וסירל ססס ולי' סוי פסעס סיהיס מעוסה גס עסיסור דקסס וסלסס ח'ל לסססס רק עסייער וזולס] ע'ג' וקדוסי [ד' ס'] סססס סלס [כ'ל סלל סוס] ד'ל פססו פליעס סרי וסין לו פססס פססס עסקס פססס

רמבין

וסר סף ס' ציסרלל כי ילא סקף מלפני ס' סל סכף וססס סרססו סמר למסס סיסססו ססססס וסלו סללעדיס ולל יססס סלף לריק עס רעס ועסס ל' סן לסוטסיס וסלסר סלססו כל סעדי ססס סלל מועד לעסוס כדכר מעס ועוד סנגף סווס צכס וסכס סעין ססססוסי סזס ויקרד סל ססו ח' סמדיית למרוד עססס וצוטעסיס ולעסוס סן צסרססיס כי ססיס וגדול סיס ורניס פורסיס לו סו סמו סלמרו רכוסיו סלמרו לו סנגד סל דרוסי וסיס וססס סוסק וסכס סססלו מעס וסססססס לזכוס יעמד פססס וסלל וססל וסססס וסל דרון סמר מכל ססס ציד סססססס כי עסס סמר וסוקע לוסס יסיון סרון סף ס' מיסרלל וככר עז סו ולכן לל סוכר סכוס יעסון כן סופסי ישראל . וססן סססיס סוכס סלגדיס סככרס לומר ססיס סככרסיס לפי סמטיה יוסר מעסס עסרי רעו לומר ססי סססססס רניס סלל ססן עליסס ענין פססס וסכס סלסרו סן סללעדיס וסכסיס ססססס סססיס כן סרס עכרס סל סירדן וסו סכוס כי כל ססיס סמר סכך סמרי עכל פער סססו ס' סלסך וודיע סכסיס לעסס סיסלס סכר סוד לסססס על קסלסו סמר קנל ללססי ועל סלדקס עסעס עס ישראל למסר פליסס ולל ממו כולס צנגסס וסיו ססידיס ליסרלל סססו ססן גדול לסולס וזס טעס (יג) לכן סמור . סיגיד ז' ציסרלל ולל סמר סכוס וססס לו ולזכרו סססי סכוס עולס סמו

פירוש על אבן עזרא

ירדן וקסול דסיי קסול . וסודי פ' צ בקסילס . וכן סססססס סללי . (ס' צ' י' י') . עססי מלס סלסו צו סרון סף ד' סכסיסס . וסי דינל סני לזכור סלל עדיס וססססס ולל סליס סך צניסוס סכורס סמר וססססס סכר סלל זמרי צעדיס . וססס סל לסרוד סם סללעדיס . ולססו ססי ניס ז' וססו סמו לל נעס צו סיס ער עסל פיססס וסכו . (ס' ס' ל' ד') . ססי' עססי . וכ' ס'ל למעסל . (ס' סססס ס' ס') .

ספורנו

לללס מלעס סל רסס סמו סססו רז'ל (עסנת) : (ז) גרד וססס . ססיסו ססס סל סריגס עובדי עכ'ס ולל יססו וצו יכוסר לסס על סלל מיסו צוטעסיס : (ס) ותעצור וסגסו . סככר גר סלל יסלל סלמרו וכל מנללי לל יכוסר :

(יא) בקנא את קנאית בתוכם . טעסס קסמי לייני סולס כזו סצלוסוס ז' ולל יססו יכוסר על סמר לל מיסו צוטעסיס וצס ססיב סל סעסי מעליסס : סל

פירוש רשב"ם

(ו) ויקרב אל אחיו . להוונתה . כרסתיב לא תקרבו לגלות ערה : (ח) הקבה . ענין אהל : קבתה . בטנה סמו וקבה : וידבר

הנני נתן לך את ברית שלום: י והיתה
 לו ולזרעו אתרו ברית כהנת עולם
 תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על-
 בני ישראל: י ושם איש ישראל המכה
 אשר הכה את המדינית זמר בן
 סלוא נשיא בית-אב לשמעוני: י ושם
 האשה המכה המדינית כזבי בת-צור
 ראש אמות בית-אב במדין הוא: פ
 י וידבר יהוה אל-משה לאמר: י צרור
 את המדינים והפיתם אותם: י כי-
 צורים הם לכם בנבליהם אשר-נבלו
 לכם על-דבר פעור ועל-דבר כזבי בת-
 נשיא מדין אחתם המכה ביום-המנפה
 על-דבר פעור: כו * ויהי אחרי
 המנפה פ ויאמר יהוה אל-משה
 ואל אלעזר בן-אהרן הכהן לאמר:
 כ שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל
 מן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם
 כלי-צא צבא בישראל: י וידבר משה
 על-ידו ירחו לאמר: י מן עשרים שנה ומעלה כצוה יהוה את-

יב בן אמר הא אגא גזר לה ית קמי שלם: י והיה לה
 ולבנותי בתרזו קים כהנת עלם חלה די קני קדם
 אלהה וכפר על בני ישראל: י ושום נברא בר ישראל
 קמילה די אתקמל עם מדינתא זמרי בר-סלוא רב בית
 אבא לבית שמעון: יו ושום אתתא דאתקמלת מדינתא
 כזבי בת-צור ריש אמי בית אבא במדין הוא: יז ומליל
 י עם משה למיטר: יח אעק ית מדינאי ותקמל יתהו:
 יח ארי מעיקין אנון לבון בנגליוהו דר-נבילו לבון על עסק
 פעור ועל עסק כזבי בת רבא דמדין אחתהו דאתקמלת
 ביזמא דמותנא על עסק פעור: יא והיה בתר מותנא ומליל
 י למשה ולאלעזר בר אהרן כהנא למיטר: יב קבילו ית
 השבן | כל כנשתא דבני ישראל מבר עשרין שנין העלא
 לבית אבהתהו כל נפק חילא בישראל: יג ומליל משה
 ואלעזר כהנא אמרו למטי יתהו במישריא דמואב על
 ירדנא דירחו למיטר: יד מבר עשרין שנין העלא כמא-

מסרה נתן, סכר. זכים, מלא. שלום, ו' זועל והוא מל"ב מאוסים קטנות כו"י
 ו"ו קטיעה וזכחה נחלקם לזכים חלק העליון כמין י' לצד ובהלכות חלק
 המסותן יהיה ו"ו ועי' קידושין ד' ס"ו ולרסס כו' ו' וכן לריך להגיה כל הס"ס אצל
 חין לפסלה אם נכנסה ו' קטנה ועי' פסעס כ"ז וצנע"ט. י' כהנס, סכר. מלא,
 מלא. והיספ לו, דגוש ע"ד. י' וס, י"ג ר"פ. המכס, כ"ף קטנול כדן ל"י. סכר,
 ב' ז' חסר ו' מלא. סלוא, מ"ו ו'. נשיא, מלא. לשמעוני, סכר. מו ספס, ז'
 בקתן ובחזיר ובענין. ל"ח, מלא. אמות, במכא וס"ק וע"פ. י' לכוז, ל' ומלא.
 והכיס, מלא והס"ו קטנול, אופס, ע"ל מלא במורה. י' לזכים, ס"ו וע"י.
 כנכליס, ל' מלא. כנלו, ל'. חספס, סכר. המכה, ז' קתן ופסיר ופנין.
 על דבר, עסק. כ"ו א הענפה, סקל צלולע פסק. ב שטו, י"ב ר"פ. כל
 ילא, ז' וחסר. ג אסס, סכר. בערכס, סכר.

ת"א חזיתה לו יבמות ק כהנתם יג קדושין סו זכמים קט. ברית כהנת עולם
 נכמות כ. זמרי כהנתין פנ. כזבי בת צור סס. צרור את המדינים קפס למ.

משה

ממשת (במדבר לה) מלכי מדין את חוי ואת קס ואת טר וגומר
 ויחל היה חטוב וכוולס סנאמר רחם אמות ולמי סנכס בזיון בענשו
 להסקיר צמו ענאו שליטי: בית אב. סמשת צחי אבות סיו למדין פיפה
 ועמר וסנד וחזיעד ואלד עס חס סיה ענך לאחד מהס: (סו) צרור.
 כמו זכור סמור לשון סיה עליכס לאיז אופס: (יס) כי צורים הם
 לכס וגו'. על דבר פעור סהסקירו צוחיכס לזמות כדי להספוחכס אסר
 פעור ואת מואב לא לז להסמיד מפסי רוח סהיטה עמידה ללאת עסס
 כדאמרינן בצנא קנא (ז"ק לט): (ח) יהוי אחרי הבנפה וגו'. מלא
 לכועס סנכנסו זאזיס לתוך עדרו וסכרו כפן וסול עונס אומן ליד
 ענין סנכות. דבר אסר כשילאו מומרים ונמקרו למסכ כעסרו לו
 צמין עכסו סקרב למות ולהסזיר לאנו מוזיר צמין: (צ) לבית אבותם.
 על שצט סאז יחיסקו ולא אסר סאס: (ג) וידבר משה ואלעזר הבן
 אתם. דברו עמס על זאת עטס הנקוס למתוס: לאמר. אמרו לכס
 לזיכיס אתס לימות: (ד) מן עשרים שנה ומעלה כאשר צוה וגו'. סיסל

רשי

אסרע"מנס צלמו: (יז) את בריתי שלום. (כסכדין סס) סתסס לו
 לזכרת שלום כלדס כמחזיק סונס וסנח למי סעוסס עמו סונס אף
 כחן סידס לו סקצ"ס סלעומוסי: (יג) חזיתה לו. צריחי זאת: ברית
 כהנת עולם. סאף על פי סכור נחנס כהונס לזרעו סל אסרן לא נחנס
 אלא להסרן ולכזי סנמססו עמו ולתולדותיכס סיולידו אסר כמסמסן אצל
 סינסס סנולד קודס לכן ולא נמסס לא צל לכלל כהונס עד כחן וכן
 סמינו צזסיס לא נמססן סינסס עד סכרונו לזמרי: לאלהיו. צסציל
 אלהיו כמו (בעדכ יח) סנקנא אסס לי (זכריס ח) וקנא: לנין צסציל
 ליון: (יד) ושם איש ישראל וגו'. צמקוס סינסס את הלדיק לזנס יסס
 את סכעס לבנחי: נשיא בית אב לשמעוני. לאחד סמסשת צחי אבות
 סהיו לזנס סנעון. ד"ל להדיע סנחו סל פינסס סאע"סי עס סיה
 סהיו לא מנע את ענשו מלקנא למילול ססס לכך הודיען כמכוס מי
 סיה סמוכ: (סו) ושם האשה המכה וגו'. להודיען סנחתן סל
 מדיכיס סהסקירו צמ ענך כדי להסמילא את ישראל: ראש אמות. אסר

ספורנו

(יז) את בריתי שלום. ממלאך המות. כענין עושה שלום צמזמיו. כי אמנם הספקד לא יקרה אלא בצנת הסגדות הספכים חס אמנם נחמס
 צמינס סהאריך ימיס ככ"ב מאל מכל סאר אכסי דורו עד סהיס סול ממשט צמסן סילכ צומן סילגס צנצנע סהיס צלי סקס אסרי ענת יכוסע סאר
 סזקיס אסר סהרינו ימיס אסרי יכוסע וכ"ס אס סיה צומן יסמס סכנצ למך צני עמון צנצת ישראל צמסון וצנחות כו' סלס מלות סכה. וכנז
 ססרו ז"ל סמנס לא רכס ללכת אז אל יסמס להסיר דכרו. וכ"ס לרצרי סלזמר עליכו זס פנסס סולו עדיין פי וקייס: (יג) תחת אשר קנא לאלהיו.
 ומאסר סהול רכ את רצי אילכו מריצ כל סמנדות ויהיס לו ססלוס: ויכפר על בני ישראל. צעסותו זאת לפני כולס כדי סיטוכר להס על סלל מיס
 צוטעסיס ולכן סול רלוי להסכות עולם אסר צס יכפר צעס: (יד) ושם איש ישראל המכה. חס כי אמנס ככסרו צזס סלזמן עסר ענשו לכסס:
 (ג) לאמר מן עשרים שנה ומעלה. מנס ואלסכר אסרו לישראל סיחנוד ויגידו כל מדיכיס ססס צני עמריס: כאשר צוה ה' את משה ובני ישראל

הדומים

דמאב בסקרן בית סותביה הוא: (טו) וסליל יי עם משה למישר: (יז) אעיק
 ת מדינא ותקטול יתרון: (יח) ארום עייקין דהון לכוו בעישת רסיתיהון
 דרמין לכוו על עיסק פטור ועל עיסק קבוי בדת רבא דרמין אחותיה דאתקטילת
 ביקא דמותנא על עיסק פטור:
 (יח) בנבליהם בשקיהון:

(א) תורה בנתר בותנא אתגללו רחמי שמיא למתפרעא פורענות דין עשייה
 ואמר יי למשה ולאעוד בר אהרן פדגא למישר: (ב) קבילו ית כסוה על
 פגשתיא דבני ישראל סבר עשרין שנתן ולעילא למישר אבהתהון קל גביק
 חילא בישראל: (ג) וסליל משה ולאעוד פדגא עם אמרכליא ואמר למסני
 יתרון בישראל דמאב על יתדנא דייחיהו למישר: (ד) סבר עשרין שנתן
 ולעילא

יותן

מאי בתוכה אלא כסונא וק"ל: ואעויליה פ' בשביליה ונעלא בשון גמרא הכנה כמאבו:
 (ב) ואעזרייה מלאך קיים פ' שהוא מלאך הכי נלם ככל דבר רומי שאין שייך בו
 מימה וכן הוא בנחמוס ומימי הילקוט ועל מלאך ה' זה פתח ופניו בוערות כלפידים
 ודיק מדכתיב ביה שלום היינו מלאכי שלום שאין בהם לא קולא ונעלא כן בשלום
 גם עמו יתכד נקדט שלום: (ג) ומוקף דמפוסין פ' שצנצור שנתנו כדפירש
 וזה שלל סכנה הכי לעיל דלפטר לומר שצריך ליחשו ולומר בן אסין סכנא למאוס
 שלל נכחין פיתחם ולא נמיסם אחר אהני עד שנעשה קנאי ולכן הסמיל צלעו פיתחם
 קנאי שפוטו הפלשון וכן ארז'ל בעמקם זמיתם עקב עיבול יום אכל כון הולך למרנס
 וק"ל: יחון סכניה לפלם מחנן הכי הוא בנחמה סולין פ' שצנצור שנתנו כדפירש
 פ"ט ומכנסם של לפנים הוא לועה כדלית' בנחמדין כדמ"ה הפטור לוש על ישראל וק"ל:
 (טו) דמקריא שלום בנחמדין פ' הנשכרין פ' ע"ש להמפקר בזי והכי אמר רב ששם
 לא כזבי שמה אלא שולא וכו': ברה נלק הכי שומע ב"ר פכ"א לוי הוא בלק
 ועוד לא אהיה להם לייני שומעם אלא לשומעם שכן לייני אבא ר' יוסי
 צענה דמיסיהון לשון ערמה ומרמה וע' בעלם הכמאות שהיו ממלאין אסכס ולא
 כע' מהכ"ל שהביא דמיתוסין וע' לשון משפחה ומשפחה לשון אל מדמי וע' שם וכל
 דמיונות וכדומה כחלם לעין כל אשר יבחר: (ז) למתפרע מורענות פ' לנקוט כקמח
 ישראל

אבן עזרא

מכלם כל ישראל דדבר נקלחתי: (ב) את בריתי שלום. מעשו את
 בריתי ברית שלום כמו כסאך אלהים ורבים כן והטעם שלא יגור מאחי
 זמרי כי הוא נתיב בית אל וזכרו שתייה לו ולזכרו אשריו ברית כהונת
 עולם ונלם כי כהנים הגדולים היו עמדי ימינכם ויחנן שהיו בנים אחרים
 דלאלעזר. ומלת אחריו. לאות שמת ואינו אליהו ה"לל וכבר פירשתי
 כי נגיד יהיה עליהם וגם שהיה ציני מליגש בצנעה: (ג) אשר קנא
 לאלהיו. מלחמתו את הסם גם עשה טוב לישראל ודק דעס האז כסר
 וציו יכפרו: (ד) אשר הבה את המדינות. עם ורבים כן: גשיא
 ברת אב. אחד משמחת ארות בני שמעון. וראש לבית אצותיו גדול
 ממונו: (ה) צור. אחד מעלבי מדק וסכס גם עלכי מדק שמשא אצות:
 (ו) ציור. עם הסועל כמו זכור את יום השבת: (ז) כי צורדים
 הם לבם. כי הלכו ללכס: בנבליהם. נמשצתס הרעה מגזרת וימאכלו
 לאותו: ועל דבר כובי. ועוד כי יסצנו לפשות לכס רע צעזור כזבי
 לחותם: (יט) ויהי אחרי המגפה. אמר הסם אל עשה ואל אלמנר על
 יד עשה וכן וילו עשה חקני ישראל. וסעס אחרי המגפה. צעזור
 שאוגר הסם לאלה חתלק להאזן: (ג) ויירבר משה ואלעזר הבהן.
 צמוקס אזיו וחקן שכוף היס פס למעס כמו אהקן: אתם. כמו דרצבו
 לשלום: (ד) מבן עשרים שנה. והטעם שנסאלו את שצנצור כאשר ליה
 11

פירוש על אבן עזרא

במעשו כסאך כסא אלהים. יכנו שהלריך כמאבו צימסיס (ד"ה ח' ט') וכן מקור ל' עד ע"ל סוף הפסוק. וכלל חכרו כמו שלל חכרו בני לימנר דוד אשר דוד. רק אחימלך
 כע"פ ויחלקס דוד ודוקו מן בני אלהר ושמילך מן בני איסנר וכו' ויעללו בני אלמנר רבים לראשי בנכרים מן בני איסנר וימלקוס לבני אלהר ראשים לבית אצות ששם פשר
 ורצבי איסנר לבית אצות ששנה וכו' כי היו שרי קודש ושרי הפלגים עמדי אלמנר ובצרי איסנר (ד"ה ח' ב' כ"ד ג' ח' ט'). דלחילא לצד אליהו הוא פתח דכתיב צי' קנא
 קנאסי. וכן פתחם נקאלו סם קנאסי (כע"פ צנע"ה דק ק"ד ע"ג) והטעם סם כסנו שסם שטרנה נאון וכו' (פ' ע"ל) שאלי' ז"ל אשר צלעו שסוה עמדי בניס של רמל ומכר
 צימסיקי צמיון (ד"ה ח' ט' כ"ד) א"כ לא היה כהן ואינו נמשח פ"ט. (ד"ה ח' ט' כ'). 'בעש"ש ופתחם בן אלמנר בן אהרן עמוד לבניו צימסיס הכה וכו' (שפועים כ' כ"ס).
 יר"ל צלעו כחזי וכער עליהם (לעיל י"ז א') ובתנחם וכער על בני ישראל. וכן זכרו אחריו זכו לכפר על בני ישראל צ"כ כי היו כהנים גדולים כמו עמדי לפני זה. (לעיל
 ח' צ') עמדי שמתן כ"ה ס' משפחה כאלר ויבאכר אחר זה וכל אסם י' לו צימ' אל אחד חמרי היה כע"פ ח' מן המשפחה. אצל ראש לבית אצותי פתחם צמדני קמרי ר"ל ראש כל בני
 אצות אשר צעזר סהא (שמות כ' ט'). יר"ל כורכים הוא צימוני פועל ולא עם מואר. (לראשית ל"ז י"ט). (דברים כ"ז א'). (לפסן כ"ז כ"ג). (בראשית ל"ז ד')
 כסו לדבר אשו (לעיל י' ט'). אוחס כמו אקמ.

בעל המורים

עמרה צמדינה (כי יוד' צמילוי ג' כ') ד"ל וי' קטינה כי פתחם הוא אליהו וכן
 אליה כתיב חקר וי' ויעקב מלא וי' סכעל וי' מלחיהו למעבון עד שיצא עם
 בעשים ונעלא סם בניו חבו ינל יעקב יעמם ישראל יעמם אומיוס עמסי שישמע
 לעוהם המטיח ויחזיר וי' ויחל אלהיהו עמם: שלום צנע"ה זאי עמיה: שלומיל
 צנע"ה זאי עמך כן סלוא צ"ה סכמל י' ס"כ וצכס ורע"ה] ויכער לכפר לא כמא:
 חלל ויכער שמומ ומכער על ישראל עד סוף כל הדורות (כמ"ל שהוא אליהו):
 (ד) ככה ג' במקורה סכס ואידך (סלים ק"ג) הוכה כעשע וצט לני (הטעם ט) הוכס
 אפרים. כ"י העדימים שהיה בהם הכעבה. וטע"ה דקלס (דמלים) כי סכמתי מאל
 לחמי עמ"י ארילה לחמי עמיה. וינלמתי לנעל עמור כדל' צמדס שמועלו להם
 שדקלסות שהיו מוכרין להם מימי מאלכ ומעקה. וכן הוכה אפרים ע"י עמור כדליתס
 נחמלה הפרעס (סם צהשעס מנה) צלו צמל עמור ויחברו לנעס וכו': (י) לזכר סם
 העדימים לשון יסיד והכיוסם לשון רבים לזכר כי על ידך היה שאמר לה אלהי אל
 סנעלי אלא לגדול צנעה חזר ומה והכיוסם לשון רבים ולא משה כי נחבל צמדני.
 (ב) ויהי אסרי המגפה פרעה זו פחוסה (ל"ל צלמלע פוק) שטעס הפסק צין המגפה
 למינן שלל סעלוס המגפה צמדק אוחס: (ג) לבית אצתס ולא אמר למשפחה כמו
 לעמלה

רמב"ן

עמו שאמר צלחקו אצל אמר ברית כהונת עולם ואמר את בריתי שלום
 שיתן לו ברית עם השלום דבק בו וצלחקו האמר לכבוד ולמשפחה ולכן
 אמר אשר קנא לאלהיו והמטכיל יצין. והזכיר ושם האים המכהותם
 האצות המנה להודיע כי ראוי היה למכר הגדול הזה שכהן אפיא צישראל
 ונתן עמך גוים ולא ירא מים צקאלתו לאלהיו ואחריו שנתן שכרו הטוב
 לגדיק טובו להפדע מן הכשעיס ואמר לו לזכר את העדימים ולזכר שיונה
 העם חתלה וסם טעס יהי אסרי המגפה כי העמין יהיה חתלה: וסעס
 (יט) בנבליהם. כאלר פירשתי כי זקני מדק סעשו העמחצנה הרעה
 האות כמו עמ' ויאלר מואז אל זקני מדק כי צהס יעשעו מחתלה וסם
 ממונו ע"ה זו למואז שחתנה צחוטס עמיהם ויאמירו אוחס לנעל עמור
 להדיסם מעל ססם וסם לא חכר סס. ועוד ששלחו להם צת מלכס לזנות
 עמיהם חס טעס על דבר כזבי צת כע"ה מדק אוחתס כי לולי מדעת יועלי
 סעולות נעשה כזודס צת מלך צמדק מה סתקש צמסיס צעצרות מואז
 לצל אל חתנה עם אחר כי ישראל צעצרות מואז צמסיס היו ועמין
 סנל סם המדינית האות אצל היתס יתח אחר מאלד ושלחו אוח' זקני
 מדק סס כי לעמו צחואר אשה יספ רבים סמיתו וקצבו הוא שהיה
 גם צלעס צענלה הזו כי צעזבו מאלך מואז עכר צמדק כי דרכו
 עמס היה ויהי ציועלי סעולות ואולי נחעכר סם לדעת מה יהיה צהס למיך
 מלואויו ישראל צמדק ויכרנוס סם ויהיה פירוט ויקס צלעס וילך וישא
 לעקומו סהך לו לצוון אל ארלו וכן כרסא כי ישראל לא יכרנו האמתנא
 ככלו לכס וגו' והכנה כלל סעולות ממויצי מיתח ולכן מיתמו סם צלעס
 על סעולותם ככר סהזיר אל חלר את מואז כי ישראל צחחלה צלו אל נצול ארוס וזכירסם עליהם וסמותרס מאלד ואסרי כן צלו לצול מואז ואמר
 לו אל חלר את מואז ואסרי כן אמר אהס עונכר היום את נצול מואז וחת עכר וקרצת מול בני עמוון אל חורס ואמר קומו סמו ועכרו את חל
 ארצנו. לכה נחמי צידך את חסן קיסוק ואחר כל זה ראה צלק כל אשר עשה ישראל לאמורי שהם שני מלכי האמורי קיסוק ועונו ונעשה סעמין הזס כולו

למשפחתם לבלע דרעית בלע לאשבל דרעית לאחירם
 לאשבל משפחת האשכלי לאחירם
 משפחת האחירמי: לט לשפופם
 משפחת השופמי לחופם משפחת
 החופמי: ויהיו בני-בלע ארד ונעמן
 משפחת הארדי לנעמן משפחת
 הנעמי: אלה בני-בנימן למשפחתם
 ופקדיהם חמשה וארבעים אלה ושש

לדרעיתיהון לבלע דרעית בלע לאשבל דרעית לאחירם
 דרעית אחירם: לט לשפופם דרעית שפופם לחופם דרעית
 חופם: ס ויהו בני בלע ארד ונעמן דרעית הארדי לנעמן
 דרעית נעמי: סא אלה בני בנימן לדרעיתיהון ומניניהון
 ארבעין וחמשה אלפין ושית מאה: סב אלה בני דן
 לדרעיתיהון

מסרה לבלע, ל' שוס גכ. לאחירם, ל' ומלא. האחירמי, ל' ומלא. לט לשפופם,
 מלא. השופמי, ל' ומלא. לחופם, מלא. החופמי, מלא. ס ארד, ל'. הנעמי, ל' שוס
 גכ. סא בנימן, ח' חנין. סב אלה, כל ר"ע דענין בני פלוגי צמ"צ אלה בני
 אפרים דן אר' קי'. למשפחתם, כל אן, וכתיבם חסר צמ"ס.

מאות: ס אלה בני דן למשפחתם

לשוחם

יונתן בן עוזאל

(ל) אלה בני דן ויהיו בני-בלע ארד ונעמן משפחת הארדי לנעמן משפחת הנעמי: אלה בני בנימן לדרעיתיהון ומניניהון ארבעין וחמשה אלפין ושית מאה: סא אלה בני בנימן לדרעיתיהון ומניניהון ארבעין וחמשה אלפין ושית מאה: סב אלה בני דן לדרעיתיהון

שוחם

גניסות ערי: (יח) לארד גניסת ארד לארלי גניסת ארלי: (יח) אלה גניסת
 בני דן לסבוסדון ארבעין אלפין וחמשה מאה: (יט) בני דידורה ער ואונן
 וסרתו ער ואונן על חוביהון בארעא דקנען: (כ) יהו בני דיהודא לנגיסתיהון
 לשלה גניסת שלה לפרץ גניסת פרץ לזרח גניסת זרח: (כא) יהו בני
 פרץ לחצרון גניסת חצרון להסול גניסת הסול: (כב) אלה גניסתא דיהודא
 לסבוסדון שובעין ושית אלפין וחמשה מאה: (כג) בני דיששבר לנגיסתיהון
 תולע גניסת תולע לפרד גניסת פרד: (כד) לשוב גניסת לשוב לששבר
 גניסת ששבר: (כה) אלה גניסת יששבר לסבוסדון שית וארבע אלפין ותלת
 מאה: (כו) בני דחברון לנגיסתיהון לפרד גניסת פרד לאלון גניסת
 אלון לחילאל גניסת חילאל: (כז) אלה גניסת וברון לסבוסדון שית
 אלפין וחמשה מאה: (כח) בני דיוסף לנגיסתיהון ששבר ואפרים: (כט) בני
 דקנען לפרד גניסת פרד וקירי אוליד ית וקנען לנגיסתיהון

רשי

גלעד זנו. סנעס משפחות סכרו מזניו של בנימן כחן כחקיימה עקלת
 כנולת אמו שקראו זן אוני זן איניתי ובפלגט בגנעס כחקיימה כולס.
 זו מלחתי זיכרו של רבי משה הדרשן: (ל) ואלה בני שותלח וגר.
 שאר בני שותלס נקראו תולדותיה ע"ש שותלס ועמקן ילאת משפסס רכס
 ונקראת על שמו וכסצט בני שותלס נשתי משפחות לא וססוז ותמלא
 כפרסס זו שמשים וסצט משפחות ומצני לוי שמש כרי ששים וסעס וסרו
 סכאמר (דצרים ז) כי אחס סעסס וגומר ס"א מעס סעסס אחס ספרים
 ומשפחות כל סעמיס ססן סצעיס. אף זו סכנמי מיקורו של רבי משה
 הדרשן אף כולכחתי לססות ולסוקיף דצכיו: (לס) לאחירם. סוה אסי
 סירד למלריס ולמי סנקרל על סס יוסף ססיס אסיו וסס מעס נקרל
 אסירס: (לט) שפופם. סוה מופיס על סס ססיס יוסף ספוק זין
 סוהומוס

בעל המורים

זוה סמיין כ' אלה וס' עלות וסו סעמרו בני יוסף (יחוסע י"א) עד כס צככי י"י:
 (לס) אלה בני אפרים צככי אפרים כמיז אלה על סס אלה אלהיך יסרכל סילס מעסו
 יכצס סעסס סני עגליס ולכן כמיז ג"כ אלה צככי דן ע"ס (ע"א י"ב) ויתן אס
 סכחד צדן: (לט) לספוס משפסס ספופמי סיל"ל ספופמי כוז סמס צמיין צככי
 סל

אבן עזרא

וגרס ונעמן וראש ואלד: (לט) לאחירם. סוה אסי ספוסס סוה מופיס
 חופס סוה חופיס ואלה ארד ונעמן סס בני צלע ויס אומריס כי נעמן
 וארדמיורדי מלריס סס וסס בני צלע כן צככימן: (עז) לשוחם. סוה סופיס:
 אלה

רשס וכוז סמשפסות צכיותס צמלריס סיו מתיסקות אל סיוקריס למלריס
 סכס לסס סכצות סככדיס וכסאר עסו לסס ען סולדיס סס צקרוז רכ"ש סכצות ולכן יסיו לסס רוז סככריס כחן יורדי מלריס וסכס יסוק סמשפסות
 סכלס לורדי מלריס כי סס סקוו חופס: (עז) וסעס אלה סשפחות דן למשפחותם. כי סיו לסוחס צכיס עסו משפסות נקרלות צכס אצי סעסעס'
 אכל סיו כולס מתיסקות אל סוחס סכרלס וסכס נקרלות אלו צמנו כלמריס לדיחל משפסות דיחל ססוסי ליסוקלל משפסות יסוקלל ססוסי וסכס סס
 סעספסות

פירוש על אבן עזרא

א"ל נעמן ואלד החכרים בחן בני בנימן (כנלסיה מ"א כ"א) סו בני צלע לא בני צככימן.

כ"ל

לשונם משפחת השוחמי אלה
 משפחת הן למשפחתם: כ כל
 משפחת השוחמי לפקדיהם ארבעה
 וששים אלה וארבע מאות: ס בני
 אשר למשפחתם לימנה משפחת
 הימנה לישוי משפחת הישוי לבריעה
 משפחת הבריעי: ס בני בריעה
 לחבר משפחת החברי למלביאל
 משפחת המלביאלי: ס ושם בת אשר
 שרה: ס אלה משפחת בני אשר
 לפקדיהם שלשה וחמשים אלה וארבע
 מאות: ס בני נפתלי למשפחתם
 ליהצאל משפחת היהצאלי לגוני
 משפחת הגוני: ס ליער משפחת
 היצרי לשלם משפחת השלמי: כ אלה
 משפחת נפתלי למשפחתם ופקדיהם
 חמשה וארבעים אלה וארבע מאות:
 אלה ואלף שבע מאות ושלושים: פ
 לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר
 תמציט נחלתו איש לפי פקדיו ותן

לירציהוהו לשוחם ורעית שוחם אליו ורעית הן לירציהוהו:
 כ כל ורעית שוחם למגניהו שחין וארבע אלפין וארבע
 מאות: ס בני אשר לירציהוהו לימנה ורעית ימנה לישוי
 ורעית ישוי לבריעה ורעית בריעה: ס בני בריעה לחבר
 ורעית חבר למלביאל ורעית מלביאל: ס ושם בת אשר
 שרה: ס אליו ורעית בני אשר למגניהו חמשים ותלתים
 אלפין וארבע מאות: ס בני נפתלי לירציהוהו ליהצאל
 ורעית יהצאל לגוני ורעית גוני: ס ליער ורעית יער
 לשלם ורעית שלם: כ אליו ורעית נפתלי לירציהוהו
 ומגניהו ארבעין וחמשים אלפין וארבע מאות: ס אליו
 מגני בני ישראל שית מאה וחד אלפין שבע מאה ותלתין:
 כ ומליל יי עם משה למימר: כ לאליו התפלל ארעא
 באחזקא במגן שמהן: כר לסגיא תסגון אחסנתהו ולועירי
 תוצרון אחסנתהו גבר לפום מגניהו תתייב אחסנתה: כ פדם
 בערבא התפלל ית ארעא לשמהן שבמי אברהוהו חסגון:
 על

מסרה לשוחם, מלל. השוחמי, מלל. מצ השוחמי, מלל. מר לכריס, מלל. כולס מלל.
 סכריעי, מלל. מר למלביאל, כולס מלל. כלי' סי' כל אל כולס ומללס כוז' כריס
 לכעון, מו שרה, בעין שמללי. סח בני נפתלי, ג' כעסס בעין דין סי'. ליסללל,
 ג' יסללללי, ג' לגורי, ג' ומלל. מו לילי, ג' סילי, ג' סלמי, ג'. נא חלק,
 ג' ויכי שירו כעסס חלק. שבע, ג' דעסעי' ג' ושבע, כנ לללל, ס'. שמוס, כ' מלל
 כפורה, כר פקדיו, ג' ס' ופי'. יתן, ז' בקודין ופסס.
 ת'א לאלה תחלק הארץ בנחלה כמלס קיי. לרב תרבה נחלתו פס. אך
 בגורל פס קכ.

כ אלה פקודי בני ישראל שש-מאות
 שלישי כ ונדבר יהוה אל-משה לאמר:
 שמות: יי לרב תרבה נחלתו ולמעט
 יתן פקדיו ותן נחלתו: יי אך-בגודל יחלק את הארץ

לשוחם: (פנ) לשוחם. סוף סופיס: (נו) ושם בת אשר שרה.
 לפי סופיס קיימס כמיס עמלס כלן: (כ) לאלה תחלק הארץ. ולא
 למסופיס חנן עמריס אפי' עכלו לכלל עמריס כעסס חלקו סלרן עמרי
 עכע עמיס כעכו ושכע חלקו לא נעלו חלק כלרן אלל חלו עס עמלות
 חלק חלק וחס סיו לחמד חכס עמס כמיס לא נעלו חלק חלק חכיסס
 כדו: (כד) לרב תרבה נחלתו. למעס סופיס עכוכס כלוקוסין כעכו
 חלק כד חלק על פי מלל סיו סללקיס עמיס עמרי סכל לפי כדו עכעס

ספורנו
 היצאי מארץ מצרים. שאמר לו למעטמותם לנית לנחום: (כד) לרב תרבה נחלתו. כמות הקרקע כי אמנם מחלקם סלרן לנחום עמל סלקיס
 עמיס כעכד סדמיס כלחי עמיס כמות אלל כר רע כנגד כית סלס סוכ וכמל סעכס סמכוכס כלוקוסין סללק כד כמות וסעכס עמיס עמעס נמל סללק
 סקסן כמות עמיס כעכד סדמיס חל סללק כד כמות כלעמדו לכד סרככ כמלחו וכזס סלוקס נעלו מנעס וסמרי' עמי סלקיס כעכיל כזוכס יוסק כלעמדו
 מנחי לך עכס חמד על חסדך. וכן כלר כלעמדו וכמללו יעיעי חכיו חכסס כזוכרו לכדי יוסק כן יסרלל ולמעמדן ססממעס כלוקוסין יוחד מכל סלרן
 כעכמיס כעס כמססן סלרן כמן חלק עמעס כמות יקר הככס כדמיס וכסיזת מלל ומלל חלק קרקע יסדיו עוכ כל כך עמסעק למעמדן כידו חוה סללק
 כעכס מקומות כחך חרן יסודס כלעמדו ועככל כמי יסודס נעלמ כמי עמעדן וכזס כמקייס כעככו סל עמעדן סללקס כיעקב: (כס) אך בגודל. אפי' סלמיס
 עמעס

אבן עזרא
 אלה משפחות הן למשפחותם. כי סופיס כמלס למעטמות כמות:
 (כס) יחלק את הארץ. סעסס כמי כגורל יסלק סלרן למעמד על פי
 כגורל
 כעי. וסלקוס חכנס וסוי *כזס חלמס חלר כרס. כמכון כזס ליער כמי
 סיסס

פירוש על אבן עזרא
 כ'ל כי סעסוק חזס כדכד עמין סלוקס סלרן למעמד וסוק עמלמיו כ'פ סגורל וגו' עמין סלוקס ססמלס על כל עמיס למקדיו. ל

זנות בן עריאל

שחם אליו גיטת דן לגיטתו: (ס) כל גיטת שחם לגיטתו שחם
 ותרצה אליו חרבע מאה: (מ) בני דאשר לגיטתו ליהנה גיטת
 וקנה ליהנה גיטת יהודה לבריה גיטת ברעה: (מ) לבני דברעה לתבר
 גיטת חבר לאלהיה גיטת סלמאל: (מ) גשום ברת אשר סרה דאדגרת
 לשחם רבין סלמאל איתעלת לגמא דערן בתידיא סן בגלל דבשרת ת
 יעקב דער דרין חסר קים: (ס) אליו גיטת בני דאשר לביבוסתו חמישין
 תלת אליו חרבע מאה: (מ) בני דאשר לגיטתו לחזאל גיטת

רמב"ן

היה זה יורשת כי נשים זכרים היו לו אבל היחה זה חסרו יורשת חסר
 ולכן הזכיר הכתוב כהן כאשר הזכיר נזות ללמד ותכנס כולל לאלה חסלק
 הארץ ולו היחה זה אשר עלמו לא היחה יורשת כי נשים זכרים היו לו
 אבל היחה זה חסרו עליו חסר לא היה לו זן והיחה נחלתו לזנו והי'
 מעט וקרא חסותם כי היח חסות נזיו לא נזו ולכן אמר וסם זה אשר
 קרא ולא אמר וזה אשר לומר כי היה מעט זה אשר ונקראת קרא ואם
 היחה נשים בדברי רש"י הם היו כבדת ללמד לכלה ואם מהה המשעת
 נעלו בעצור. ועל דרך הפשוט היה לה המשעת גדולה תקרא על שמה ותכנס
 כולל אליה המשעות נמי אשר לקודיטם אבל לא רצה הכתוב ליסקם אל
 המשעות שאמר לקרא המשעות קרא וקרא ענין: (מ) לרב תרבו נחלתו.
 לשם מרצה נחלתוין מהו חלק כז והע"פ שלא היו חלקים שום זכרי
 לפי דברי הפשוט חלקו וסולקים לא עשו אלא על ידי גורל וסגורל על פי
 דוח הקדש כפי רש"י. ומדבר נדביותו נכתוב הזה אינו כן אלא אשר
 נקשרי לרב תרבו נחלתו שרי שילאו עשו נשים זכרים ונכנסתן
 לארץ נחלתו פתחה וכו' וכן נזמרה עשרם שאין משמעותו אלא נכנסים
 לחלק זין שם נשנו כלל כמו שאמרנו נחלתו למ"ד לילולי זכרים היינו
 דקשרי לרב תרבו נחלתו וגו' ועוד שכבר נכתבו בקדור וישי יעקב כי נזמרה
 נמי ים חסותין העלו נמי' שלא נחלק' לקראת' דגברי אלא לנשים
 מחלק' נשים עשר חלקים שום עשו מנחה וסול כל המעט חלק שילאו לו
 סגורל עליו חסו עש חסורו נמי יוסק שאמרנו מדוע נחת לי גורל חסור חלק
 ואי עש כז ולא חסותין להם יהושע כלום אבל אמר לו עמלך ה' יערה
 ונחלתך עש זכרון ספריו והערה כי אין לך הר אפרים לומר שישבו
 להם ען הארץ שלא נכנסה להם וידיעו זה את גבולם זה שאמר לשמות
 עמות ארצותם יתלו זין כז למעט שיקפו כל המעות נשוי זין שהוא
 ערובי זכורלותין או מועטת נסם ויהי' פירות לרב תרבו נחלתו זכרתי
 המעט עלמו כפי מדברו מחלק' לילולי זכרים הרי שילאו עשו עשרה
 מנחלים ונכנסתן לארץ נחלתו מנחה קורא אי עליו לרב תרבו כלומר שאם
 עשו אוחן עשרה סהיו נמי נחלתו מנחה קורא אי עליו לרב תרבו כלומר שאם
 נשים נזמרה או סהיו נחלתו ומעשו נמי עשרים קורא אי עליו לרב תרבו
 כלומר לרב זכרתי זכרתי מנחה קורא אי עליו למעט חסותין מנחה קורא אי עליו
 מנחה ונכנסתן לארץ נחלתו עשר' קורא אי עליו למעט חסותין מנחה קורא אי עליו
 נחלתו. אבל ראינו עש דקתמי לפי פקודיו עניד שלא נחלק' הארץ אלא
 לכל עמם ומעט לפי מה שהוא כן הוא חסור וידברו נמי יוסק אל יהושע
 לאמר מדוע נחת לי גורל חסור חלק ואי עש כז ער כה נכרמי ה'
 נח לאמר ויחבר אליו יהושע אם עש כז חסר עלה לך היערי ונחלתך לך
 עש זכרון ספריו והערה כי אין לך הר אפרים זהו לשון הנביאה הזאת.
 ורצה' מנחה מחלק' הארץ לגבולותם כדברי רב אלא לפי הגמרא משמעותה
 היא ופיר' שאם ק עש יעקב נמי יוסק וסלח נחן להם לפי ענינם ספרוב'
 כשאר כל הנשים. ולפי דעתי ים נחלתו חסור קורא הוא חסור מעט שאמרנו
 נזמרה דמנחה סולק דמנחה ים חסור נמי יוסק ונחלתו ענין כי נמי
 יוסק כמרי נשים נעלו נמי אפרים חלק חסור ונמי ענשה חלק חסור כי נמי
 כסור ואין חסור חסם ספרוב' זכורלותים יוסק עמאר הנשים אבל נשאר
 הנשים ערובים עמם כי נשנו יסודם וישמרו חסורין ודן ערובים מהם
 ולגם יסורו סם והמנחים יסוקו וכו' אם נחלקתם הארץ לילולי זכרים
 נמי ערבו סהיו נעמן כהאשון נמי יסוד' ערובין עשני הנשים אלא
 יסודו אבל היו נעמק עמני הנחלים סהיו נמי ענשה נעמין ליתח זכרים
 נחלים ונשים חלק ונחלתו נעמן סהיו נזמרה לנשים ומנחים חלק ואין
 כולל הנשים נחלתו כל ק וישי נכו ק ערובים ער נחלקתן' חלקו ונס
 נמי אפרים ק ולא היו הנחלים סם נחלים כלום ולכן נעקו וישוע אין
 להם כי ק העששו שלא יתלו אלא נמי עשרים ולכן אמרה הנביאה לפי
 פקודיו סהיו עמק עשרים ענה מלמד שלא נחלקתם הארץ אלא לכל שנו

לשמות מפות אבתם יתחלו: ^ט על פי הגורל תחלק גחלתו בין רב למעט: ^ס ואלה פקודי הלוי למשפחתם לנרשון משפחת הגרשני לקהת משפחת הקהתי למרי משפחת המררי: ^{סא} אלה משפחת לוי משפחת הלבני משפחת החברני משפחת המחלי משפחת המושי משפחת הקהתי וקהת הולד את עמרם: ^{סב} ושם אשת עמרם יזכר בת לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחתם: ^{סג} ויולד לאהרן את נדב ואת אלעזר ואת איתמר: ^{סד} וימת נדב ואביהווא בהקריבם אשיורה לפני יהוה: ^{סה} ויהיו סקריהם שלשה ועשרים אלה כל זכר מבן חדש ומעלה ביו לא התפקדו בתוך בני ישראל פי לא נתן להם גחלה בתוך בני ישראל: ^{סז} אלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את בני ישראל בערבת מואב על ירדן ירחו: ^{סח} ובאלה לא

ט על פום ערבא תתפלג אהמנתהון בין פואי ולעודי: טו ואלין מגיני לואי לזרעיתוהון לנרשון וזרעית גרשון לקהת ורעית קהת למררי ורעית מררי: נח אלין ורעית לוי ורעית לבני ורעית חברון ורעית מחלי ורעית מושי ורעית קרה וקרה אוילד ית עמרם: נט ושום אותת עמרם יזכר בת לוי דילדת יתה ללוי במצרים וילדת לעמרם ית אהרן וית משה וית מרים אהתהון: ס ואתיליד לאהרן ית נדב וית אביהווא ית אלעזר וית איתמר: סא ומית נדב ואביהווא בקרובוהון אשתא נוקרתא קדם יי: סב ויהו מגיניוהון עשרין ותלתא אלפין כל דכורא מבר ירחא תלעלא ארי ולא אתמגויו בגו בני ישראל ארי לא אתהויבת להון אחסנא בגו בני ישראל: סג אלין מגיני משה ואלעזר פהגא די מגו ית בני ישראל במישרא דמואב על ירדנא דיריח: סד ובאלין לא יהו גבר מסגיני משה ואהרן פהגא די מגו ית בני ישראל במדברא דסיני: סה ארי אמר יי להון מסת ומותון במדברא ולא אשתאר מהון אנש אלהן בלב בר יסנה ויהושע בר נון: א וקריבא בנת צלפחד בר חפר בר גלעד בר מכיר בר מנשה לזרעית מנשה בר יוסף ואלין שמחת בנתיה מחלה נעה ותגלה ומלכה ותרצה: ב וקמא קדם משה וקדם אלעזר פהגא וקדם רבביא ומל

מסרה נה לפאות, עלה, מעוט, מלא, חסס, סקר, ימלו, ג' נקצן, ג' סגול, כולס מלא, ג' וולס, י"ז ר"פ לבכשון, כלס מלא, סגרסי, כולס סקר וסל דנשא, סקססי, סק' כשול לזר, סכרסי, ל' נח משפסס, כ"ג דפסוק' לא נקי ר' סכרסי, סקר, סמוסי, כל ל' מלא כמ"א, הולד, ל' סקר י' ר"ב ס"ו, נט יוסה, מלא, ללוי, ג' חססס, סקר, ס ריולד, ג' ר"פ, סח נדב, ד' פסוק דליס נטן סח וסח סח וסח, סא סהקריבס, ל' מלא וסד סקר וסין בני"ג בני', סב סקריבס ס"ו וס"י, סג סקרי, מלא, פקוד, סין ססגני, סכרסס, כל ס' סקר ני"ח, סד סקרי, מלא, סקדי, סין, סה כ' סכר, ד', יסמו, כולס סקר, טס, מלא ס', יסנה, כולס סקר ודגס, כז א וסקריבס, כאלס, ללפסד, נכיס, נססססס, י"ח כלי וססס, גן יוסף, רפ' מעוט, מלא, ככסי, סז ס"י, מססס, מעו"ס ס', טס, סקר, ב וססססס, כולס סקר כ"כ סס נשף, ת"א אשר ילדה סוסס י' כסלס קכנ, ולא נותר סדס איש כסלס קיס קסל, ותעסרנה כסלס קי.

יהוה איש מפקודי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את בני ישראל במדבר סיני: ^{סח} כרי אמר יהוה להם מות ימתו במדבר ולא ימותר מהם איש פי אם בלב בן יסנה ויהושע בן נון: ^ס כז ותקרבה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף ואלה שמות בנתיו מחלה נעה ותגלה ומלכה ותרצה: ^{סא} ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר

רשיי
סארן כמסל לפי סים גכול מסוסס מסססד חלס כסוססל כיה כור רע ככד כיה סלס סוס ככל לפי סדמיס: (כס) לשמות סמות אבתם, חלו יולאי מלריס סנה כססו כסלס סז מכל כססלס ססוסס סל כססלס סמיס יורסיס חס סמסיס וכלן עמיס יורסיס חס סמיס כילד עמי חסיס מיוולאי מלריס ססוי לכס כניס כניאי סארן חס סלס ולזס סלסס סלסד נטל סלק חסד וססלסס ככל סלסס ססלסד לללס ססלס סלסד סלסד סלסד סלסד חלל אכי אכיסינ וסלסו ככל כסוס חסו ססלסד סלסד לססוס מפיס חסוסס יסלסו סלסד סססלו סלסוס לפי סלסוס סילסו מולריס ולינו ססלס סלסוסו לסגין יולאי מלריס לל סיו נטלס חלו סד' חלל סמי סלסיס ככסיו נטלו סרסס סלסיס: אך גבורל, ילסו יוססע וכלל וכן סוה חוסר (סוססיס ח) ויסו לכלל חס סכסון כלסר דכר מלס וסוסר (יכוסע י'ס)

מִי־דָבַר מִי־רִיבָת קֹדֶשׁ מִדְּבַר־צֶן: ס יִדְבַר
 מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר: טו יִסְקַד יְהוָה
 אֶת־הַרְוֹת לְבַל־בְּשׂוֹר אִישׁ עַל־הַעֲדָה:
 י אֲשֶׁר־יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יבֹא לִפְנֵיהֶם
 וְאֲשֶׁר יֵצֵאֵם וְאֲשֶׁר יביאֵם וְלֹא תִהְיֶה
 עֲדַת יְהוָה בְּצֹאֵן אֲשֶׁר אִין־לָהֶם רַעָה:
 יא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כַּחֲלֹף אֶת־
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון אִישׁ אֲשֶׁר־רִיחַ בּוֹ וְסִמְכַת
 אֶת־יְדֵי עַלְיוֹ: יב וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי
 אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי כְּלַהֲעֲדָה וְצִוִּיתִי
 אֹתוֹ לַעֲיִנֵיהֶם: יג וְנָתַתָּה מִהוֹדֶךָ עַלְיוֹ
 לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כְּלַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 כ וּלְפָנַי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן יַעֲמֵד וְשָׁאֵל לִי
 בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים לִפְנֵי יְהוָה עַל־פִּי
 יֵצֵאוּ וְעַל־פִּי יבֹאוּ הוּא וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 אֹתוֹ וְכָל־הָעֲדָה: כב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֵדוּ
 לִפְנֵי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי כְּלַהֲעֲדָה:
 כג וַיִּסְמַךְ אֶת־יָדָיו עַלְיוֹ וַיַּצְוֶהוּ כַּאֲשֶׁר
 כח * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 אֶת־קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ גִּיחֹזִי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: * וְאִמְרַתְּ

טו וּמְלִיל מֹשֶׁה עִם יְיָ לְמִימְרָ: טו יִסְנֵי יְיָ אֱלֹהֵי דַחֲזָא לְקַל
 בְּשִׂרָא גְבַר עַל כְּנִשְׁתָּא: יז דִּי־יִשְׁוֹק קְדָמֵיהוֹן דְּחֵי יַעֲזַל
 קְדָמֵיהוֹן דְּחֵי יִשְׁקַנּוּן דְּחֵי יַעֲלֹזוּ וְלֹא תְהֵי כְּנִשְׁתָּא דְּחֵי כְּנִשְׁתָּא
 דְּחֵי לִית לְהוֹן רַעִי: יח וְאִמְרַ יְיָ לְמֹשֶׁה דְּבַר לְךָ יְרַח יְהוֹשֻׁעַ
 בְּר נֹון גְבַר דְּחֵי דַחֲזָא נְבִיאָה בְּהַ וְתִסְמַךְ יְרַח יְדָךְ עַלְוֵהּ:
 יט וְתִקְסֵי יְתֵהּ לְקַדָּם אֱלֹעֶזֶר כְּהֵנָה וְלְקַדָּם כָּל כְּנִשְׁתָּא וְתִסְמַךְ
 יְתֵהּ לַעֲיִנֵיהוֹן: כ וְתַתֵּן מִיְדֵךְ עַלְוֵהּ בְּדִיל דְּחֵי יִקְבְּלוּן כְּהֵנָה
 כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבִנְיָ יִשְׂרָאֵל: כא וְלְקַדָּם אֱלֹעֶזֶר כְּהֵנָה יְקִים
 וַיִּשְׁאֵל לְהַ בְּדִין אֹרְיָא קְדָם יְיָ עַל מִימְרֵהּ יְהוֹן נִשְׁקִין וְעַל
 מִימְרֵהּ יְהוֹן עַלְיוֹ הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּה וְכָל כְּנִשְׁתָּא:
 כב וַעֲבַד מֹשֶׁה כַּמָּא דִּי שְׁמַד יְיָ יְתֵהּ וְדַבַּר יְתֵהּ יְהוֹשֻׁעַ וְאִקְיָמָה
 קְדָם אֱלֹעֶזֶר כְּהֵנָה וְקַדָּם כָּל כְּנִשְׁתָּא: כג וַיִּסְמַךְ יְתֵהּ יְהוֹשֻׁעַ
 עַלְוֵהּ וַיִּקְרַדָּה כְּמָא דִּי מְלִיל יְיָ בְּדָא דְּמִשְׁחָ: א וּמְלִיל יְיָ
 עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָ: ב שְׁמַד יְתֵהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימְרָ לְהוֹן יְתֵהּ
 קִרְבְּנֵי לַחֲם סְהַד לְקִרְבְּנֵי לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא תִּפְרוּן לְקִרְבָּא
 קְסִי

מִסְרָה טו וַיִּלְכַּךְ וכו', ל'. טו יַעֲקֹד, כוּלָם סִכְר. כוּלָם, ג' כ'כ' ט'ק' וכו' סְרִין.
 לַכְּל בְּשֵׁר, ו'. י' יִבֵּל, ג' אֶם רַעֲוָא וסִכְר. יוֹלִיס, מַלְל דְּמַלְל. יוֹלִיס, מ'י' קְדִים.
 וְלֹא סְרִים, ס'. כְּהֵנָה, אִין כָּלן מִיִּסְקַל. יְח וְיִשְׁלַח, ט' בְּנִשְׁתָּא כְּסִי. י' וְיִוְרִיס, ד'
 מַלְל דְּמַלְל וכו' בְּנִשְׁתָּא. כ' וְכַסְפָּא, מַלְל ס' בְּנִשְׁתָּא. מַלְל, כָּא וְלִכְרִי, ט'י'
 יִסְדִּילִין, וְשִׁלְל, ל' בְּנִשְׁתָּא כְּסִי. סְרִים, מַלְל דְּמַלְל: יִלְוֹ, סִכְר. וְכָל בְּנֵי, ר'.
 וְכָל כְּהֵנָה, ג'. כָּב וַיַּעֲבֹד, ג' וְסִכְר. כָּב יַעֲבֹד, כוּלָם סִכְר. וַיִּטְוֹ, ג' בְּנִשְׁתָּא.
 כָּב וְכָל הַלְלָה, סִכְר. לַחֲמֵי, ל'. לַחֲמֵי, ל' וְיִסְנֵי, ל' וְיִסְנֵי, ל'. בְּנִשְׁתָּא, מַלְל.
 ת' א' קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון כְּהֵנָה כְּדִי יוֹשֵׁעַ עִם פְּקִידִים מִד פִּי. וְסִמְכַת
 אֶת קַמֵּל כָּב. וְנָתַתָּה מִיְדֵיךְ מִיְנִיחָה יוֹ כְּהֵנָה עִם. וְלְפָנַי אֱלֹעֶזֶר כְּהֵנָה סָב
 כְּסִכְרִין יו'. וְשָׁאֵל לִי יוֹשֻׁעַ עַב. בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים יַעֲוֹם עִם. וַיִּסְמַךְ אֶת
 כְּסִכְרִין י' קָה וְכַסְפָּא לָב. צו אֶת בְּנֵי פְּקִידִים כו כו מְלִילָה כָּל כְּנִשְׁתָּא ס' כ'
 כְּהֵנָה פ' וִילָל. תִּשְׁמְרוּ עִמָּסִים ל' מְנַחֵם עִם פִּי עַבְדִּין י' סְכֻכָה ט'. בְּמוֹעֲדוֹ
 כְּסִמִּים טו.

דְּבַר יְהוָה בְּדִי־מֹשֶׁה: פ חֲסִישִׁי
 צו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם
 אֶת־קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ גִּיחֹזִי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: * וְאִמְרַתְּ

רומו של כל אחד ואחד: וספכת את ידך עליו. מן יל מוכרנן מידעם
 נחייך שלא יאמרו עליו לא היה לו להרים ראש צימי עשה: (ט) תצוה
 אתו. על ישראל דע שמרמין הם סכרמים הם על מנה מחקבל ענין:
 (כ) ותתה מרודך עליו. זה קיוון עור עמים: מרודך. ולא כל סדך
 ומליח למדין פמי עשה כחמה סרי יסועם כלככ: למען ישמעו כל עיר
 בני ישראל. סיכיו סריגין צו כצור וירחם כדך סנהסין קי:
 (כז) ולפני אלעזר הכהן יעמד. כרי שאלתך שאלת שאלן סכר
 סז (סיל מוטל) עבית סדך שאלך יסועם יסח לךך לאלכר: ושאל
 לו. כסיסכך ללחם לעלמתי: על פיו. על אלמכ: וכל העדה.
 סכרדין (יומח ע'ג): (כז) ויקח את יהושע: (סכרי) לקסו כרדיס.
 וסרדין עתן סכר סכרני יסכרל לעס'ג: (כז) ויסכך את ידיו. כעין
 יסע יסכר ויסכר ממה סללמוס סכרדיס סכרדיס סכרל סח ידך וסרל
 עשה כשחי ידיו ועשלו ככלי מלח תודם ומלחו סכמחי כעין יסע: כאשר
 דבר ה'. חף לענין סכר כמן מרדו עליו: (ז) צו את בני ישראל.
 עה סכר לעמלה יסכר ס' חיל סכרדיס ער סכרס מטיני על כני סס
 סח כני עליו מלל כצח ענין סכרס כפסרת ען סכרל וסכרס עסקרת
 לכעלה על כניס וכו' כרליתל כסכרי: קרביני. (סכרי) זה סרס:
 לחסי. סלנו סכרדין וכן כרל סכרדין (ויקל ג) וסכרדיס כסכן סכרס
 לסס סכר: לאשי. סכרנין לאשי מנסי: תשכרו. (סכרי) סיכיו
 ככניס וליס ויסכרל עועדין על כניו מכלן למדו וסכרו עעמדות (סכרס
 רי

קיש. סס לכרס חף ככס עון סכר. ל'ל סס סכרנו ככרס סס סיו
 סכרנו כיס סוף סס עלכס סכרנו ככרס לין: (טו) וידיבר משה אל
 ה' וגו'. להרדיע כעין סל ליקיס ככסכרין ען סכרל מניסין לרכן
 וסכרין ככרס לזכר: לאמר. סכר לו סכרני סח סח סכר מנכס לסס
 סכרס סח ללח: (סז) ויסכר ה'. כיון כסמנע עשה סכרל לו ככרס ען
 כעלה ללסכר לנכרסו (כמ'ל) סכר סכר סכר סכרס לרכי סכרסו כני
 סח כרלמי סכר לו סכרדיס לל כך עלכס ככסכרס לפני כרלי סח יסכר
 ליסול סכר סכרסו סלח מל סכר סכרל וסו סכר סלמס (מסלי כו)
 סכר סכרס יסכל סכרס: אלו הרוחות. למח סכר סכר לפמי ככרסו
 סל סכרס גלמי לפמי ככרסו סל כל סכר וסכר וסכר כרסו סל סכר סכר
 מליסס מנסי סכר סכרל כל סכר וסכר למי דעמו: (י) אֲשֶׁר יֵצֵא
 לַמְּנַחֵם. לל כדך מלמי סכרסו סכרסו ככרסו וסכרסו סח
 סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו
 (כמכרס כז) חל סכר סכר וסכר ככרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו סכרסו
 ויך יסכר סכר וסכר לו סכר סכר וגו'. וכן כרסו סח סכר (סכרסו)
 ח יס) כ' סח יסל וסל למכרס יולל כרסו וסכר סכרסו: וסכר
 יסכרסו. סכרסו: וסכר יסכרסו. ככרסו. ל' סכרסו יסכרסו סכר
 סכרסו לו כדך סכרסו עסס לי סכרני עכרסו ללכין: (יט) קח לך.
 קסו כרדיס סכרין סכרסו לככרסו כניו סל עקוס: לך. סח סכרסו לך
 סח זס סכר מכר: אֲשֶׁר רִיחַ בּוֹ. ככרסו סכרסו סכרסו סכרסו ככר

להם זה האשה אשר תקריבו ליהוה
 בבשים בגרשנה תמימם שנים ליום
 עלה תמיד: ואת הכבש אחד תעשה
 בבקר ואת הכבש השני תעשה בין
 הערבנים: וְעֲשִׂיתָ הָאִיִּקָּה סֶלֶת
 למנחה בלולה בשמן בתיב רביעת
 ההין: עלת תמיד העשיה בדר סיני
 לריח נחת אשה ליהוה: וְגַם כֹּה־רְבִיעֵת
 ההין לכבש האחד בקדש הסף נסך
 שֶׁבֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
 תעשה בין הערבנים כמנחת הבקר
 וְגַם כֹּה־תַעֲשֶׂה אִשֶׁה רִיחַ נִחַח לַיהוָה: פ'
 וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כֶבֶשִׂים בְּגֵרֶשְׁנָה
 תמימם ושני עשרונים סלת מנחה
 בלולה בשמן וְגַם כֹּה־: עלת שבת
 בשבתו על עלת התמיד וְגַם כֹּה־: פ'
 וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֹלֹת לַיהוָה
 פרים בגרבקר שנים ואיל אחד כבשים
 בגרשנה שבעה תמימם: וְשֵׁלֶשֶׁה
 עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן
 לפר האחד ושני עשרונים סלת מנחה
 בלולה בשמן לאיל האחד: וְעֲשִׂיתָ
 עֲשׂוֹן סֶלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן
 לכבש האחד עלה ריח נחת אשה
 ליהוה: וְגַם כִּי־הָיוּ הַהֵיחָךְ יְהוָה
 לכבש יין ואת עלת הדש בקדשו

קדמי בזמנה: וְתִימַר לְדָוִן דָּוִן קָרְבָּנָא דִּי תִקְרִיבוּן קָדָם
 יי אפרין בני שְׁנָא שלמין תרין ליומא עלתא תדירא:
 ו ית אפרא חד תעבד בעפרא וית אפרא תנגנא תעבד
 בין שמשאי: ה וחד מן עשרא בתלת סאין סלתא למנחתא
 דפילא במשח פתישא רבעות הינא: ו עלתא תדירא
 דאתעבדא במורא דסיני לאתקבלא ברעוא קרבנא קדם
 יי: וְגַם כֹּה־רְבִיעֵת רבעות הינא לאפרא חד בקדשא יתנפק
 גסוף דחמר עתיק קדם יי: ה וית אפרא תנגנא תעבד
 בין שמשאי במנחת צפרא וְגַם כֹּה־תַעֲשֶׂה רִיחַ נִחַח לַיהוָה
 ברעוא קדם יי: ט וְכִי־וָמָא דשבתא תרין אפרין בני שְׁנָא
 שלמין ותרין עשרונין סלתא ומנחתא דפילא במשח
 וְגַם כֹּה־: י עלת שבתא דתתעבד בשבתא על עלתא תדירא
 וְגַם כֹּה־: יא וְכִי־יִשִׁי רִיחֵיכוֹן תִּקְרִיבוּן עֹלֹתָא קָדָם יי תרין
 בני תרי תרין ודבר חד אפרין בני שְׁנָא שבעא שלמין:
 יב ותלתא עשרונין סלתא מנחתא דפילא במשח לתורא
 חד ותרין עשרונין סלתא מנחתא דפילא במשח לדקרא
 חד: יג וְעֲשִׂיתָ עֲשׂוֹנָא עֲשׂוֹנָא סֶלֶתָא מִנְחָתָא דִּפִּילָא בַּמִּשְׁחָה
 לאפרא חד עלתא לאתקבלא ברעוא קרבנא קדם יי:
 יד וְגַם כִּי־הָיוּ שְׁלֹשֹׁת הַיָּמִים יְהוָה וְתִלְתּוֹת הַיָּמִים לְדַבְרָא
 וְרַבְעוֹת הַיָּמִים לְאִפְרָא חֲמִירָא דְאֵת עֹלֹת רִישׁ יְהוָה בְּאֵת תְּהַלְתְּהֵן
 בן לכל רישׁ ידחי שתא: טו וְצִפּוֹר בַּר עֲזִי חַד לְתַשְׁבָּתָא

קדם
 מסדה ג להס, כל או' אלהס בר מן דין להס. מקיבו, כל או' מ'ק. משימס.
 מלא, ליום, ג' דנוס'ס. ד' אט סכנ'ס. ל' ה' ונשימ'ס, ל' מלא דשאל נסרס.
 סליפ'ס, מלא, סלמ, סכר, נשנן, ו' רפין, רביעס, מ'ק ומ'ס. ו פלמ, סכר.
 סמיר, ל' סעסיה, ג' סכר וז' מלא וקנזן נחקוס מלמסס ולכן סיי' ד' רס.
 לניס, ג' נסיפ'ל, ניסס, כל פנימ ס'ו. אטס, כל דפנין סלע'ס סגול. ה' וסס,
 ד' אטס, ל' נעסס נסיפ'ל. א' וס'י עשכ'ס, ג' נפנין, ו' נפס, ד' נפסס.
 יא ונכלמ'ס, ג' משימ'ס, מלא וסמ'ס נקנן וסול ספוק כי סכנר ה'ס משימ'ס.
 וזיל, ג' נפנין וסלס סיל. יג ונשנן, ג' סכר. עשנן, מלא, ניסס, כל
 או' סכר וי' ג'נ'ג. ד' ונלימ'ס, ד' ל'כ מ'ק וסכר סנין. ונביעס, מ'ק ומ'ס.
 זלס, נשננ'ס מנוגן כנו קודס סכר. נכדסו, ג' לנדיס, ג' נקנן ספ'ק.
 טו ונשימ'ס, ל' נפסס נפנין.
 תא שנים ליום יועל סכ. את רבבש פסיס נס יועל סנ זמסס יב נפסס סכ.
 ואת רבבש נפסס ג. עלת תמיד מניסס ו. ונסכו רביעית יועל לר. לכבש
 האחד סכ. בקדש הסף סוכס נס מפניס נס מנילס א. כמנחת הרבקר, יועל
 לר. וביום השבת מגילה כל. עולת שבת נסס כל קוד קנל סכס' ס' ס פנ.
 ובראשי מגילס כל לל עקיד' עכר ה. ועשון עשון מנסיס סל. ונסכידם
 חצי ההין יהוה לפר סס פס. לכבש יין סס פס. ואת עולת יועל סס ל'ס ז
 מגילה סכ. ושעיר עזים יועל סו סנוסס ס סול'ס ס' נכדסו ס.

לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין
 להדשי השנה: ו ושעיר עזים אתך

לחזאת
 רשי
 ארי יקריב נמיס לנפס סכסס סל נשננ'ס עניד סלסס עכר יועל נעל
 קרבנ'ס: על עולת התמיד. (ספרי) אלו מוספין לנד חותם טכי ככסיס
 סל שולס סמיר ונניד סלין קרבנן אלא זין סני סמירין וכן סל
 מוספין נלעכר סל שולס סמיר ללמור זכ: ושלשה עשרנים. סמסס
 נכסי פס סכר סן קלדין נכרסס נכסיס: (יד) ואת עולת חרש בהורשו.
 סלסס עכר יועל נעל קרבנ'ס וסכר חין ל' ספלונין: (מ) ושעיר עזים תר.
 כל עשירי מוספין בחין לככר פל מונחל מוקדס וקדשו סכל כנו
 סמוסרס נמכסס (סנוסו'ס ס) וסמל' עשירי ל'ס ססלכר צו ל'ס
 חלעודו ללעד סמככר פל סלין צו מיעס לל נסמל' ולל ככר' סלין
 מכיר נססל אלא סק'ס נלכד וסלכר ספעיין למדין עמנו (סול'ס ס)
 ועדכסו נלגיס אכר סק'ס סכילו ככרס עלי פל סעסעסיל אט סלס:
 על עולת תמיד. יעסס כל סקרבן סוס: ונסכו. חין ונסכו סוסק פל
 ספסל

בני שנה שלש ותרין עשרין שתיא למקדא פתיא במשח דתא ותיכיה
 (ט) עולת שבתא תתעבר בשבתא וסתוסקא על עולת תרדא ותיכיה :
 (י) וברשי יתיבון תרדאין עלתא קדם ה תורין בני תרדא וילא עיראון
 תרין דרס חד אמרין בני שנה שבועא שלשין : (יא) תלתא עשרין שתיא
 למקדא פתיא במשח דתא לתורא חד תרין עשרין קדרא וסתוסקא
 פתיא במשח דתא לתורא חד : (יב) ועשרתא עשרונא קדרא למקדא
 פתיא במשח דתא לתורא חד עלתא לתקבלא ברענא קדונא קדם ה :
 (יג) ותיכיהון דסתקרב עשרון פלגת דתא חד לתורא תלתא וקמא
 לתורא ורבעות דתא לתורא חסר עתיב דא עלתא תרדי שתקרבא קבל
 ריש יחד תרדא גזמן אתחדותא קל רישו דתא שתיא : (יד) תמיד בר עני
 חד לתקדא קדם ה על תרין סדרא על עולת תרדא קדרא תתעבר ותיכיה :
 וביחודא

ג) תמיד לתרין דין סדר קדונא ד' תרין קדם ה אמרין בני שנה שלשין
 תרין ליקמא עלתא תרדא : (ט) ית אמר חד תתעבר בשבתא למקדא
 על חובי ליקמא ות אמר תרין תתעבר בני שבתא למקדא על חובי
 וקמא : (י) חד סן עשרא תלת סדרא סדרא דהתוסא למקדא פתיא
 במשח דתא קדרא ורבעות דתא : (יא) עולת תרדא ותיכיה דתא סדרא
 על תורא דרסי סדרא לתקבלא ברענא קדונא קדם ה : (יב) ותיכיה
 ורבעות דתא לתורא חד בשבועא בית קדשא ותתקב דתא חסר עתיב ותין
 לא תתעבר דתא עתיב סדרא חד בר ערבעון יוסין למקדא קדם ה :
 (יג) קדאני בית קדוש ותתקב דתא חסר בחדר לשטא דתא :
 (יד) ות אמר תרין תתעבר בני שבתא ד' דתורא דתא למקדא חד פתיא
 תתעבר דתא לתקבלא ברענא קדונא קדם ה : (ט) ותיכיה דתא לתורא אמרין

בעל המזרים

לכי עליכם כללו הקצננים ה' מיני קצננים : (ג) פתיים שמים ליום ר"ח סג"ל לומר
 ה' ששנאן סג"ל סמירין קרנין למסו. ליום עמק קרי זים שולח לך עשמה
 לומר נקמם עקבים שולח (ג) סג"ל כ' זכ"ל קרי זים ליום שולח ור"ל שלמי מיקוק
 סמירנים שולח נשפך ללחם חסד ולא חללה ליום לזם קדמ קרי זים ליום שולח
 ויש סג"ל למקדא חסד כלל סמירנים סג"ל למעמד שולח ליום ללחם שולח ותיין
 רש"י

יין יין יין בן ארבעים יום ללשתי יין זמנו מאליהם זכ"ל פרק האכילת פירות
 זכ"ל יין יין בן ארבעים יום ללשתי יין זמנו מאליהם זכ"ל פרק האכילת פירות
 זכ"ל יין יין בן ארבעים יום ללשתי יין זמנו מאליהם זכ"ל פרק האכילת פירות

רמב"ן

והכל הלוט וההשכל יצין : (א) ונסכו יין בקדש הדך נדך . על הכותש
 יסנקבו נדך נדך יין הכושכר מרס ליינ ומנו לטון רש"י . ולויתו נדך נדך
 חסדו יין ומנו לא יציל ולא הביא נדך נדך וכהה אינו מוחמסע מן הכחוז
 חלל מלחם מרדעק למסמילט חלל נדך לזולת חס המוח ססוא פסול
 חסדו דרענז ודך סוא מרעס נספרי וסס חסדו נקדש סדך חיתנסכו
 נקדש ונתקדש יצננו . חסדו סכחוז נחמד ונדלשי מדשיכס שיעור
 סקלס נחמסס ותישור חיינ נכסכיס חלל נשנח ונחג המולח ונשנפוח
 ונדלח ססס וציוס הנסוריס ונדלחון סל עס סוכוכס חוכרי שיעור הנחנ'
 ולא חסדו שיעור ססכסס וסססס זכ"ל חף על פי סלס ענרסס סככרי
 נשיעורי הנחסס וסנסכיס למר ולחיל ולכנשיס נדרריס ונדוכס וננוועדיס
 עליו מנחס כסר' לכנש סעורס וציוס העולח ססיס עני עסורניס ספן
 ון נקרינ סחודי וסס מנחס ולכך חולך סכחוז למרס כלל סחודוכס
 סלח ססססס ססס וסנסס סחחית נחחית סללו חלל סנסכיס לא סחחיו
 לנולס למיכך חוכיר חוסס נחחילס נחחית ולא חוכירס חחרי כ נשנח
 וסר חוכיריס נכלס סדס לסוכירי גס נקרי סר וסלחיס וסח"כ לא חולך
 להגיריס כלל וסוכירי ציוס סחחון סל סוכוכס שיעור סנססס ולא חולך
 ערד לסוכירי סחחון סס חלל מנחסס ונסכיסס נוסקססס כחשפסס כלומר
 כחשפסס

ינתן

בנפחא למעמדא חוכי ליליס כהה דלמריק לא לן חלס ציוסלסי ותיין סן סל כילד
 קרנין ספיר על עסר סיס עכסר על נכירוס על לילס וכו' מיין צילקסס : (א) דמינעון
 פי יחיל חוקל מן החיסוף ולא וטשריש וכחמיין וכן סול נכפרי דיוקי מרנלחור ססס
 לנסוס ונלסר פרק מן מיסין חף ככל קלמוס חיס חלל מן סמיעין וע"פ : (א) ולין
 לא תשכח סכר ממאן כ' נפ"ק דסעביס מרקלל ונכסל סדך כדך סד לקרנין נחחיס ולא
 עכירל ליה כ' חיל זן נחחירל דס"ס : מייסי ססר נר חרעביס יוס פי' חס לא חלל
 ונכקל לכו מדכחיו סכר מדי דמסכר חוקס : (יא) דלל מיוכזין דלל כללסיס ועיין
 סן וסחולל לעמד על חמיסס דנכריס ימיין נכולין וננוועס נרסיס ססס"ל ון נכסיי
 ססס

אבן עזרא

במזמוריו . עלה יקדמו קודם הנדך וסלל יאסר חסר סענז : (ד) ונתן
 הדבש אחד . חסר רכי משה סכסן סספרי כי סוא דך קלר' וסססס חס
 סכנש כנש חסר ועל דעמי סלוח ס"ל מוסך עלמו וחסר עמו וכנר
 סחלחין רכיס ק' : (א) העשויה בדר סיני . סססס כחשך עסיח' נסר
 סיני גס זס חוח סלל סעלו עולוס נמדנר חסר נכסס מסיני כחשך
 פ'סכספי נכרלס נמוכוס : (א) הדך נדך שבר . ט"ן סעורס ענלע' נכמוך
 ומן ססכוס ססמוך על דכרי "כקדמוניס ז"ל : (א) בשבתו . סז חל יוס ססנח
 חף על פי סחחלל כל סחח' סנח מללו וסססס כל סנח וסנח סנו יוס
 ציומו : על עולת התמיד . סססס חסרי סחחרי חסיס עליס עולת סנח :
 (א) ובראשי חרשיכם . חסר רכי משה סכסן סספרי רע ססחח' סדך
 ניסן כי כן כחוז חלחון "סוא לכס וחסר כן חסר זחח עולת סדס נמדסו
 שיעור כן נכל סדס על כן סוסף לסדסי סססס וסוכוסו נכון סוא וסלסי
 שיע לטעון על פי"ד ונדלשי מדשיכס סק נענזור וסללו ססס' סדס חסר
 יסר דכורו : (יד) בחדשו . חסר סנח' נשנח ולא יתכן ס על דך
 סססס פי' חסר כי חין סססס זכר לירח ועוד כי לל מלחלו זחח ססס' דך
 חס מוסנין סכד סדוס וססס סד"לס' ססס : וסעיר עזיס חסר לחסות
 ליי' . כחו . חסר עלה עליו סגורל ליי' וססס' סססס' ודע כי סססס סס
 למ"ד

פירוש על אבן עזרא

י' (סעוס כ"ט י') . רבי דאך סרעו נדך . רכי מן הדך נדך למדו ז"ל יסוך יין ויסוך פיס . י' (סעוס י"ו') . נאך זכר חף סלל ססוז חללו יוס . ונכח לטון נכסס ססס' סנח
 סיל ל' וסיס רלוי לטיוס . סנחס על מוקל דלקס חלל ססססי ססיז לקבל על סלסון חסו ויז' נשנחו כונו לזכר . מ"ח סז חל יוס סנחס סנסקוק סקדוס . י' (סעוס ס' י')
 סססססס כל יוס וסי . י' (ויקל י"ז ז') . סדס"ל ונדלח סדשיכס סס"ס ססדוס סזס לכס רלע סדשיכס . י' (ס"ח כ' ס') . כרי קודח סכחוז גס ליוס ילחון סל מדס נכס סדס .
 פיין ס' סל . ספ ניכר כל זס חולך . י' ססס סללו ססוז ונדלשי רלשי סדשיכ' . ונדלשי ל' סוא על וססר רלשי ססיס ע"פ ססדסיס כי חולסס מלח סדס על יוס רלחון
 נכסר וסל כל ימי סדסס נכלל . דלל סנו ססיין מדכרי סססר לנס"ס ע"פ . שסענו כל סנח וסנח . כן סדס נמדסו כל יוס רלחון סכל מדס וסדס . פ'רעס סנסכיס סוא כי
 נמדסו ר"ל נדוסס סלנגה וסוא ז"ל חסר כי סיו ר"ל חלל סכל סדס סנו סנח נשנחו ס"ל כלל ססס וסיו ר"ל נדוסס סלנגה כי חין נכסוק זכר לנגנה ועוד עסס חסר סליו
 ר"ל נדוסס סלנגה סל"כ סס"ל סדוס וססס סיס לו לומר זחח עולת סדס נמדסו נדגס כי מלס סדוס סדל"ס דגוס . ומלח סד"ס' סס . י' (ויקל ע"ז ע') . נדלשי

ספורנו

חוקי סעס : (א) עולת תמיד העשויה בדר סיני . קודם העגל . עלה היחה לריכס סכסס : (ח) כנסחת דבקר וכנסכו תעשה אשה דיה ניהח . חס"ס
 סכר ססיס זו ציוס עולת סכר כמו זחח ססיס לנגורי מ"ח סכיס גס ססיס ריח ניסוח : (יא) ובראשי חרשיכם . ססס יוס רלע סדס סיס מנכס
 למלחל סס"ס יוס קדס נלד מן סנו ססעיר נלמרו חסר נכססס סס ציוס ססססס זס יורה סלל סיס יוס רלע סדס חללס יוס ונעסו ולכן ייחס חוחו
 לייסרלל נלמרו רלע' סדשיכס ולא כן כחז נמועדיס סלל כחז נשנח סנחסס ולא ציוס נכרויכס ולא ציוס סוכוכיכס וטעס מנכסס זס סיס כי חונסס
 סללח' יסרלל נעולס סס סוא נלד מן דומה לענין סיסס חסר חין לב נעלמס חור סלל זולתי מן סתקנל מוולחס זוס סחע"פ סקודס לעגל סיס סדוח
 מל סרענח סגורס עסענעו מלכיוס לעולס . סס סססססו ססללול ולא סססססו סססר ענכוס חסיר בנו סלח סחוחוס חלל יסיס זס לכס לעחיד כסי ססע
 סדור ססליין עליס ונלעסו סללו סססיס וחיין . גונס לכו כמו סיקרס לנגס כסלל חקנל חור ססססס כי חין חול לייסרלל ולא חור כלל מנעוס חלחי
 חור סלל ייסרלל ססיסס לטון . וכן קקס ס' ייסרלל חלל ססיסס חור ייסרלל כחוערו וסיו חור ייסרלל ללח וכן סעיר נלמרו ס' חורי ויסרלל ונכסר
 סל סססססס חללילס כחומרו כי חס עונומיכס סיו נדלילס ציוכס לציין חלכיס וסססססס ססחיו ססיס מנכס ססססס סללו ססיכס מנכילס וססססס
 ציו סססס . ונכוח מוס נמך סולו ס' נלי ססס נלמור לסס עס ס' חלס סיס צלוחן מן נכל רחס לו נר כחוסר ז"ל כניכול עליו ועלך נל סודר .
 וססיס סססס ר"ס סססס על ייסרלל סוכריסס מניעס סחור חו עסונו כמו סססססו סז"ל נלמרו ססיסי סססס סססס סססס סססס סססס סססס סססס
 סססס סססס סססס . ונכססס ז-ססיו ססססס מן לסלול ססס סססס לסיכך חלמרו סלכך חלמרו נשעיר ר"ס סססס ל' מסי סססססו מוסיילס לקודס סנו ויסנך
 וססס

קדם יי על עלתא תדירא ותעבד ונספיה: מ ויבחרהא קדמא
 בארבעת עשרא יומא לירחא פסחא קדם יי: י ובחמשת
 עשרא יומא לירחא הדין חגא שבועא יומן ספור יתאבל:
 יי ביומא קדמא מערע קדיש כל עבדתא סלקון לא תעבדון:
 יס ותקרבון קרבנא עלתא קדם יי תודין בגי תדיר תרין
 ודבר חד ושבעא אמרין בגי שגא שלמין יהון לחן:
 כ ומנחתהון סלתא דפילא במשח תלתא עשרונין לתורא
 ותרין עשרונין לדכרא תעבדון: כא עשרונא עשרונא תעבד
 לאמרא חד פן לשבעא אמרין: כב וצמירא דחמאתא חד
 לכפרא עליכון: כג פן מצלת צמרא דהיא עלת תדירא
 תעבדון ית אלין: כד פאלין תעבדון ליומא שבועא יומן
 שבועא יומן לחם קרבן דמתקבל פדעוא קדם יי על עלתא
 תדירא ותעבד ונספיה: כה וביומא שביעאה מערע קדיש
 יהי לחן כל עבדתא סלקון לא תעבדון: כו ובחמא
 דכפראי בקרוביכון מנחתא חדתא קדם יי בעצרתיתון
 מערע קדיש יהי לחן כל עבדתא סלקון לא תעבדון:
 כז ותקרבון עלתא לאתקבלא ברעוא קדם יי תודין בגי תדיר
 תרין ודבר חד שבועא אמרין בגי שגא: כח ומנחתהון סלתא
 דפילא במשח תלתא עשרונין לתורא חד תרין עשרונין
 לדכרא חד: כט עשרונא עשרונא לאמרא חד לשבעא
 אמרין: ל צמיד פן חד לכפרא עליכון: לא פן
 מצלת תדירא ומנחתה תעבדון שלמין יהון לחן ונספיה:
 א ובירחא שביעאה פחד לירחא מערע קדיש יהא לחן כל
 עבדתא סלקון לא תעבדון יום יבבא יהא לחן: ב ותעבדון

מסרה עלם, סקר, יעשה, ל'ו. מן סלשות, ס'ג מ'ל דמ'ג. י. עלתא
 יאכל, כ'ג. יח סלשות, מ'ל דמ'ל ס'ג. יט ושפנה, ל' בעמין. כא סתא
 סרויכון מלל ליעל ול' נעטס מהכך טעטל פסח טעט פ'ק ס'י. כד ליעל ו'
 דנעטס, מולס, ג' מ'ל בני דיון לסוד נמר. יעשה, ל'ו. ונספ, ג' נעמין. כז סכוריס
 ל' מ'ל דמ'ל צפורה ווד סקר. כסקרינכס, ל' מ'ל ווד סקר. כענכסכס, סקר ג'
 ח'ין וז'י' וסמין צמח וסמין צעטל וסכף צלמס. כז סלה, מלס ו' ללפדך טעטל
 נקיון נחנס הסורה ועלרס סלס סמיד צעטל צמין ולי' מלל צמירס, לריס, י'י.
 כח עלפס, ג' נעטס מהכך טעטל צמור סרועס כמור. כט סמין, מ'ל ג' נעטס
 נעמין. ל סעיר ג' צלל ו' צמור כמור מקיס עלרס ליע'כ מה יע'כ יום מ'ס צלל
 הסמין חף עלרס יום מ'ס להוליס מלגן על לחוקיס סמוריס סמ'ס לל סיס צלל
 ולל כמין כלן סמלס ח'ל הקכ'ה מכין סקלסלס על סורס כללו לל סמלסל.
 לא מלגד, ל' נעטס צמירנל צמוריס וסלרס צעטל. ככ ב וסמ'ס
 פ'י צמירס, ל' נעטס, גס דיון פן י'ד כ'כ צמלד צמוריס. צמ'ר, כל צמ'ר דעמין
 צמירנל צמ'ר דמ'ס, כנעמין, ג' נעטס צמין.

ת'א על עולת יומל מו. ושעיר צמירנל פו. מלכד עולת יומל פ קסל קל
 פוריס יג צמ'ס כט. כאלה תעשו צמ'ס סס. בדקירובכם מוסס פו מ.
 עשרון עשרון פו מ. ובחדש ל'ס לנ. כל סלאכת טעס קלל. יום תדעו
 טעס ס'ס כט לנ לר מנילס כ מלכין ג.

במדת כח פינחס
 לחמאת ליהוה על עלת התמיד יעשה
 ונספו: ס ויבחדש הראשון
 בארבעה עשר יום לחדש פסח ליהוה:
 ובחמשה עשר יום לחדש תוה חג
 שבעת ימים מצות יאכל: יי ביום
 הראשון מקרא קדש כל-מלאכת
 עבודה לא תעשו: יי והקרבנתם אשה
 עלה ליהוה פרים בני-בקר שנים ואיל
 אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימם
 יהיו לכם: יו ומנחתם סלת כלולה בשמן
 שלשה עשרונים לפי ושני עשרונים
 לאיל תעשו: יט עשרון עשרון תעשה
 לכבש האחד לשבעת הכבשים:
 כ ושעיר חמאת אחד לכפר עליכם:
 כ מלכד עלת הפקר אשר לעלת
 התמיד תעשו את-אלה: כג באלה
 תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה
 ריח-ניחח ליהוה על-עולת התמיד
 יעשה ונספו: כה וביום השביעי מקרא-
 קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה
 לא תעשו: ס וביום הכפורים
 בקריתכם מנחה חדשה ליהוה
 בשבעתיכם מקרא קדש יהיה לכם
 כל-מלאכת עבודה לא תעשו:
 ט והקרבנתם עולה לריח ניחח ליהוה
 פרים בני-בקר שנים איל אחד שבעה
 כבשים בני שנה: כ ומנחתם סלת
 האחד שני עשרונים לאיל האחד:
 הכבשים: ל שעיר עזים אחד לכפר עליכם:
 תעשו תמימם יהיו-לכם ונספיהם: פ כט
 מקרא קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה
 לא תעשו יום תרועה יהיה לכם:
 ג ועשיתם עלה לריח ניחח ליהוה פן
 בן-בקר אחד איל אחד כבשים בני

רשי
 (ס) פרים. כנגד חכרסס סמלר (צמ'סית יע) ואל סנקל כן סלסס:
 אליו. כנגד סילו על יעקס: כבשים. כנגד יעקב (צמ'סית ג) וסלסס
 סלסס

לחמאת ליהוה על עלת התמיד יעשה
 ונספו: ס ויבחדש הראשון
 בארבעה עשר יום לחדש פסח ליהוה:
 ובחמשה עשר יום לחדש תוה חג
 שבעת ימים מצות יאכל: יי ביום
 הראשון מקרא קדש כל-מלאכת
 עבודה לא תעשו: יי והקרבנתם אשה
 עלה ליהוה פרים בני-בקר שנים ואיל
 אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימם
 יהיו לכם: יו ומנחתם סלת כלולה בשמן
 שלשה עשרונים לפי ושני עשרונים
 לאיל תעשו: יט עשרון עשרון תעשה
 לכבש האחד לשבעת הכבשים:
 כ ושעיר חמאת אחד לכפר עליכם:
 כ מלכד עלת הפקר אשר לעלת
 התמיד תעשו את-אלה: כג באלה
 תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה
 ריח-ניחח ליהוה על-עולת התמיד
 יעשה ונספו: כה וביום השביעי מקרא-
 קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה
 לא תעשו: ס וביום הכפורים
 בקריתכם מנחה חדשה ליהוה
 בשבעתיכם מקרא קדש יהיה לכם
 כל-מלאכת עבודה לא תעשו:
 ט והקרבנתם עולה לריח ניחח ליהוה
 פרים בני-בקר שנים איל אחד שבעה
 כבשים בני שנה: כ ומנחתם סלת
 האחד שני עשרונים לאיל האחד:
 הכבשים: ל שעיר עזים אחד לכפר עליכם:
 תעשו תמימם יהיו-לכם ונספיהם: פ כט
 מקרא קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה
 לא תעשו יום תרועה יהיה לכם:
 ג ועשיתם עלה לריח ניחח ליהוה פן
 בן-בקר אחד איל אחד כבשים בני

השעיר חזין נכסיס לסחלס: (יס) כל סלאכת עבדה. חסילו מללכס
 מלכיס לכס כון דכר סלכד סמורכ צמורו על מועד חסורה צ'ס:

עלתא לאתקבלא ברעוא קדם יי תור בר תורי חד דכר חד
אמרין בני שגא שבגא שלמין : ומנחתהון סלתא דסילא
במשח תלאה עשרונין לתורא תרין עשרונין לדכרא :
ד ועשרונא חד לאמרא חד לשבגא אמרין : ה וצפיר בר
עין חד לחמאתא לכפרא עליכון : ו בר מעלת ירתא
ומנחתה ועלת תדירא ומנחתה ונספיהון פדהון
להון לאתקבלא ברעוא קרבנא קדם יי : ו יבצעא
לירחא שביעאה הדין מערע קדיש יהו לכוך והענן
ית נספתיכון כל עבדחא לא תעבדון : ח ותקרבון
עלתא קדם יי לאתקבלא ברעוא תור בר תורי חד דכר
חד אמרין בני שגא שבגא שלמין יהון לכוך : ט ומנחתהון
סלתא דסילא במשח תלתא עשרונין לתורא תרין עשרונין
לדכרא חד : י עשרונא עשרונא לאמרא חד לשבגא אמרין :
יא צפיר בר עין חד חמאתא בר מחמאתא דכפוריא
ועלת תדירא ומנחתה ונספיהון : יב ובחמשת עשרא חמא
לירחא שביעאה מערע קדיש יהו לכוך כל עבדת פלחא
לא תעבדון ותחנן חנא קדם יי שבגא ימין : יג ותקרבון
עלתא קרבן דמתקבל ברעוא קדם יי תורין בני תורי תלת
עשר דכרין תרין אמרין בני שגא ארבעא עשר שלמין
יהון : יד ומנחתהון סלתא דסילא במשח תלתא עשרונין
לתורא חד לתלתא עשר תורין תרין עשרונין לדכרא חד
לתרין דכרין : טו ועשרונא עשרונא לאמרא חד לארבעא
עשר אמרין : טז וצפיר בר עין חד חמאתא בר מעלת
תדירא ומנחתה ונספיהון : יז ובחמא תגנא תורין בני תורי
תרי עשר דכרין תרין אמרין בני שגא ארבעא עשר
שלמין : יח ומנחתהון ונספיהון לתורין לדכרין לאמרין
במניניהון פדהון : יט וצפיר בר עין חד חמאתא בר מעלת
תדירא ומנחתה ונספיהון : כ ובחמא תליתאה תורין חד
עשר

ספרה ג טלסא קינן ד עשוקן מ"ל. ה פניס צמלס. ז ונשוקן מ"ל
פנניני מ"ל. וניסס מ"ל. נספיהון סכר ו' ונ"י. ח כנניס ל' כנניס צמ"ל.
ט טלסא קינן מ"ל. י עשוקן קינן עשוקן מ"ל. יא מלכד קינן יב ונשוקן
ג' כ"ב. טו ועשוקן כקודעל ו' פניס וסינן. עשוקן מ"ל ו'. טז ופניס פניס ו'
כחכד ופניס פניס צמ"ל. ס' אכ"ד. נחמסא. כלל ו'ז' ספיקו. ז טמ'
ק דיוו רביע. חלכס. כל פניס לכ' כל' כל' כ"כ מ"י ופניס סין
צמ"ד דעלל. יט פניס ג' צמ"ק. ונכיסס. ל' כמ לניסוק פניס וט' נח
מיס וכולס פלל צמ"ל דעניני. כ סליסי. מלל.
ת' א ועשוקן מנחס מ'. ובעשוק יומל מ' סופס ו'. כל מלאכה לא תעשו
ענכ קיד. תמיסין יהיו ענכוס מ'. שעיר עדים אחד לחמאת יומל ט ענכוס י.
עשוקן ענכוס מ'. וביום סכה עז. ומנחתם ענכוס נ זכלים ט מד מנכוס מד נ
מנכוס יד. ונספיהון ענכ קב ענני' ב.

האחד לשלשה עשר פרים שני עשרונים
עשורין לכבש האחד לארבעה עשר
מלבד עלת התמיד מנחתה ונספיהון : ס
עשר אילים שנים כבשים בני שנה
ומנחתם ונספיהון לפרים לאילים ולכבשים
אחד חמאת מלבד עלת התמיד
ושעיר עזים : ז וביום השלישי
פריים עשתי עשר אילים שנים כבשים

שנה שבעה תמימים : ומנחתם סלת
בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר
שני עשרונים לאיל : י ועשורין אחד
לכבש האחד לשבעת הכבשים :
י ושעיר עזים אחד חמאת לכבש עליכם :
י מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת
התמיד ומנחתה ונספיהם כמשפטם
לריח ניחח אשה ליהוה : ס יבצעא
לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהוה
לכם ועניותם אתי נפשותיכם פלח
סלאכה לא תעשו : י והקרבתם עלה
ליהוה ריח ניחח פר בין בקר אחד איל
אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים
יהיו לכם : ט ומנחתם סלת בלולה
בשמן שלשה עשרונים לפר שני
עשרונים לאיל האחד : עשורין עשורין
לכבש האחד לשבעת הכבשים :
י ושעיר עזים אחד חמאת מלבד חמאת
הכפורים ועלת התמיד ומנחתה
ונספיהם : ס שביעי יב ובחמשה עשר
יום לחדש השביעי מקרא קדש יהוה
לכם פלח מלאכת עבודה לא תעשו
ותגרתם חג ליהוה שבעת ימים :
י והקרבתם עלה אשה ריח ניחח
ליהוה פרים בני בקר שלשה עשר
אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה
עשר תמימים יהיו : י ומנחתם סלת
בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר
לאיל האחד לשני האילים : י ועשורין
כבשים : י ושעיר עזים אחד חמאת
י וביום השני פרים בני בקר שנים
ארבעה עשר תמימים : י ומנחתם
במשפטם כמשפט : י ושעיר עזים
ומנחתה ונספיהם : ס י וביום השלישי

אחד חפאת מלבד עלת התמיד
 מנחתה ונסקה: **ס** וביום השמישי
 פרים תשעה אילם שנים כבשים בגר
 שנה ארבעה עשר תמימם: **י** ומנחתם
 ונסביהם לפרים לאילם ולכבשים
 במספרם כמשפט: **כ** ושעיר חפאת
 אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה
 ונסקה: **פ** וביום הששי פרים
 שנה אילם שנים כבשים בגר שנה
 ארבעה עשר תמימם: **י** ומנחתם
 ונסביהם לפרים לאילם ולכבשים
 במספרם כמשפט: **יא** ושעיר חפאת
 אחד מלבד עלת התמיד מנחתה
 ונסקה: **ס** וביום השביעי פרים
 שבעה אילם שנים כבשים בגר שנה
 ארבעה עשר תמימם: **יב** ומנחתם
 ונסביהם לפרים לאילם ולכבשים
 במספרם כמשפטם: **יג** ושעיר חפאת
 אחד מלבד עלת התמיד מנחתה
 ונסקה: **ס** ספיד לה ביום השמיני עצרת
 תהיה לכם בלמלאכת עבודה לא
 תעשו: **יד** והקרבתם עלה אשה רח
 גיחה ליהוה פד אחד איל אחד כבשים
 ונסביהם לפד איל ולכבשים במספרם
 עלת התמיד ומנחתה ונסקה: **טו** אלה
 ונדבתים לעלתיכם ולמנחתיכם
 משה אל בני ישראל ככל

עד עזר חד חפאתא פד מעלת תדירא
 כו וביוטא חמישאה תורין תשע דקרין תרין אמרין בני שגא
 ארבעא עשר שלטין: כו ומנחתהון ונסביהון לתורין לדקרין
 ולאמרין במנניהון פדחיו: כח ואפירא דחפאתא חד פד
 מעלת תדירא ומנחתה ונסקה: כט וביוטא שתיחאה תורין
 תמינא דקרין תרין אמרין בני שגא ארבעא עשר שלטין:
 ל ומנחתהון ונסביהון לתורין לדקרין ולאמרין במנניהון
 פדחיו: לא ואפירא דחפאתא חד פד מעלת תדירא מנחתה
 ונסקה: לב וביוטא שבעאה תורין שבגא דקרין תרין
 אמרין בני שגא ארבעא עשר שלטין: לו ומנחתהון
 ונסביהון לתורין לדקרין ולאמרין במנניהון פדחיו להון:
 לו ואפירא דחפאתא חד פד מעלת תדירא מנחתה ונסקה:
 לה ביוטא תמינאה פגש יהו לכון קל עבדית פלחן לא
 תעבדון: לו ותקרבון עלתא קרבן דמתקבל ברעוא קדם
 יה תור חד דקר חד אמרין בני שגא שבגא שלטין:
 לו מנחתהון ונסביהון לתורא לדקרא ולאמרין במנניהון
 פדחיו: לח ואפירא דחפאתא חד פד מעלת תדירא ומנחתה
 ונסקה: לו אלין תעבדון קדם יה במעריכון פד מנדריכון
 ונדבתכון לעלותכון ולמנחתכון ולנסביכון ולגבסת
 קודשיכון: א ואמר משה לבני ישראל ככל דירסקיד יה
 ית משה: **ס ס ס**

ס ס ס פ' א"ג ב"ל בנישין תהון. חלל

מסרה מנחס, סימן. כו סמטי, כולם מלא נגיד. כח חמי, ס' נציון. כט שחם,
 כולם כח נציון כי קאי על שולח סחול לשון זכר. לא מנחס, ס'. ונסבי,
 לו נציון ודין לחד כחיו י"ד סכנים. לו ונסקה, לו ספר. כעשפט, ג' פסוק
 נפוס דקוף כל סינחטון ג'ס פוס עלתים. לד מנחס, חר"ז ס'. לה נציון, ג'
 רע. לו מנחס, סימן. לח חמי, ס' נציון. לט נעשדיכס, ג' מלא דעלפ.
 מנדריכס, על. ולענחסיכס, כולם ס'ו וע"י. ל א טס, י"ב. סס פוס, כ"כ
 ולא סל.

ת"א ונסביה שנה קב סכנים ג זכמים קי מנילס יג. כמשפטם שנה קב סכס סז
 סכנים ג מנחס עד. ביום סכס פז. ביום השמיני ס' סוכר ס' נלמית. עצרת
 תהיה פסחים סח צילה פז סגינס. פ. פד אחד טוכה פז. כמשפט סס. אלה
 תעשו פסחים פז כ"ס ד טכוסט י מנחס עז סוכה יד. לעלתיכם מנחס קד.
 ולנסביכם סוכה יד.

בגר שנה שבעה תמימם: **י** מנחתם
 ונסביהם לפד איל אחד כבשים
 עלת התמיד ומנחתה ונסקה: **טו** אלה
 ונדבתים לעלתיכם ולמנחתיכם
 משה אל בני ישראל ככל
 ונעשירין וד ה' היתה אל אליהו. נעלכס ג' נכיון יט: קס"ס לחלק סימן. ולעילכו סימן:

פ פ פ
 רשי

כולי כליחא ננסכת סוכה ונמכר כ"י הנחוצה למדס טורס דק סלך
 שמי שיש לו חכנא יוס לחסון יחילכו סחונות למכר יחילכו זכיס
 למכר נכר נסעה למכר מלכילו סמניות למכר מלכילו יק סוסס וסולך
 כפרי סס: (לט) אלה תעשו לה' בטועריכם. דנר סקטז לסונס:
 לבד מנדריכם. סס נלחס לידור קנצסס נרגל מו' סיל סידכס סו
 נדריס סו נדנח סנדרחס כל ססס סקרינור נרגל סעול יקסס לו לסור
 ולעלות לירוסלים ולסקריב נדרי ונמלא עונר נצל סלסר: (ח) ויאמר
 משה אל בני ישראל. לססקי סכין דכרי כ"י יסעמלל למי סעד סלך
 דנרי

ח"ל נמי ונכסיס נעש ונכסיס נעשיו כעשפטס ג"ס י"ד ג"ס כרי
 סלך ג"ס נח לנכד כמיס ען סוכס נסג: (לס) עצרת תהיה לכס.
 עטריס נעשייס, מלכס. (סמרי) דנר חסר פלח עלכו מללח מלוד
 סעסון יקס. ועדכו נלנרס למי סכל יעוה סרגל סקרינו סנג נעניס
 לוועה ונלן ללכס מוד לסס סעקוס נקנעס עכס עשו לי ססורכ סקוס
 כ"י סלססס עכס: (לג) פד אחד איל אחד. חיל כנגד יסרלל סעעככו
 לי עעס עד ולסון עסס סול זכ כנכיס כעססריס מלכיסס וסול לווער
 לסס קסס עלי סרידכסס עככו עד יוס סלוד עסל לעלך סעסס סעורס

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־דָּאָשִׁי הַמַּמּוֹת לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה: אִישׁ כִּי־יִדְרֶה לְיָהוּה
 אֶת־שִׁבְעַת שְׂבָעָה לְאָפֶס אָפֶס עַל־נַפְשׁוֹ
 לֹא יֵחַל דְּבָרָה כְּכֹל־דִּי־צֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה:
 וְיִאֱשֶׁה כִּי־תִדְרֶה לְיָהוּה וְאָסְרָה
 אָפֶס בְּבֵית אָבִיהַּ בְּנִעְרֶיהָ: וְשָׁמַע
 אָבִיהַּ אֶת־נְדָרָהּ וְאָסְרָה אֲשֶׁר אָסְרָה
 עַל־נַפְשָׁהּ וְהַחֲרִישׁ לָהּ אָבִיהַּ וְקָמוּ בְּלִי
 נְדָרֶיהָ וְכֹל־אָפֶס אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ
 יָקוּם: וְאָסְרָה־גַּם אָבִיהַּ אֶתָּה בְּיוֹם
 שָׁמָעוּ בְּלִי־נְדָרֶיהָ וְאָסְרָה אֲשֶׁר אָסְרָה
 עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וְיָהוּה יִסְלַח־לָהּ כִּי־
 תִּגְיָא אָבִיהַּ אֶתָּה: וְאָסְרָה־גַּם תְּהִיָּה

ב ומליל משה עם רישי שבמא לבני ישראל לומר דין
 שתנא די פקוד יי: נבד ארי ידר נדר קדם יי או יקום
 קום למסר אסר על נפשה לא יבטל שתנמה ככל דיופוק
 ממומה יעבד: ה ואתתא ארי תדר נדר קדם יי ותסר אסר
 בבית אבהא ברביהתא: ה וישמע אבהא ית נדרה ואסרה
 די אסרת על נפשה וישתוק לה אבהא ויקומן כל נדרהא
 וכל אסרי די אסרת על נפשה יקומן: ו ואם אעדי אבהא
 יתה ביומא דשמע כל נדרהא ואסרהא די אסרת על
 נפשה לא יקומן ומן קדם ה ישתבק לה ארי אעדי אבהא
 יתה: ו ואם טהרה תהוי לגבר ונדרהא עליה או פרוש

מפתחה

מסרה ב אל דאשי ל סעוטא אלא אסר לה ג' ס' ג' ידך כל ל' מקר
 השבע ל' מלעיל כי הוא מקור מנעול שבעה מקר ללא מקר ל' בטול פטור
 יחל ה' ב' בפתח וב' בקוף הילא מקר ה' בנערה ב' מקר ו' ובערין ומי
 ה' והכריש מלא כל קדמא ובטול קמו כל נדרי מלעיל מקר כל וקי' דס' כל
 נביע דקמי' כל זקף יקום מלא ו הילא מלא י' ולקף בקוף וכולס דכותי'
 שמשו הילא נק' כי הנעדר בטול כמו לקמן פסקוס ח' נדריש כל ליטול מלא
 ולקריש ל' מלא ו ולס היק ג' כ' כ' כסורה צוי' בקוף שפטיס כל ל' מלא
 ת' א ראשי הממות מתי' שם נפול קי. זה הדבר נדע-נו כי ידר נדריש ג' ז'
 נביע דקמי' ל' מלא ו ולס היק ג' כ' כ' כסורה צוי' בקוף שפטיס כל ל' מלא
 ק' לא יחל דברו נכסה ל' מנינה ידריש י' פו י' פל ל' מיר ל' מנינה
 כ כל דה נו. ככל דרצא נדריש ג. ואם היו תהי' שס קו סע ע פל שפוטס ב.

לאיש ונדרה עליה או מבטא שפתיה

רשי

נכרות חזיה וחסיה חזיה ציתו: בעערה. ולא קטנה ולא נוגת
 סהקטנה חין נדרה נדר והנזרת חזיה נכרותו על חזיה לספר נדרי
 וחי זו היא קטנה אמרו נכוחינו נח יאל טנה ויום אחר נדריש נדקין
 חס ידע' לסס מי נדרה לסס מי הקדשה נדרה נדר נח י' טנה וחס
 חסד חזיה נריכה לינדק: (1) ואם הינא אביה אתה. חס מנע חזיה
 מן הנדר כלומר סהסר לה החל' זו חיל' יודע מה היא בטולא חזיה חס
 ציום שמוע חזיה יניח חזיה וסכל היא חזיה כהלא זו הפלה. וסחזיה
 לשון מניעה וסכרה וכן (במדבר לז) לשם חניאון וכן (הסלים קמל)
 שמן ראש חל יניח ראשי וכן (במדבר יד) וידעתם את מנוחתי חס אשר
 קרתם מעלי: וד' יסלח לה. נחה הכתוב מדבר נחמה טלדס נחרי
 וסמע צעל' וסכל לה וסיה לל ידעס ושנרת מל מרי' וסחה יין וססמלס
 למתיס זו היא נריכה סליסה חזיע' סטול מוסר ולס סנוסרין נריכה
 סליסה קי' פלחיק מוסריס (ספרי: 1) ואם דחי תורה לאיש (נדרי'
 קו) זו חרוס או חיו חלה נטוה' כסרות חזיה ולס צ'ס חזיה נדרה
 סכי נטוהס חזיה וכן נחזיס' ונח לסוק צ'ס חזיע' ונעלה מלחין
 נדרי' ספר חז' ולא ספר הנעל' או ספר הנעל' ולא ספר חז' סכי זה
 חזיה

רמב"ן

(ג) ודבר משה אל ראשי הממות. לא הקדים הכתוב לאמר זכאן וידבר
 ה' אל עשה לאמר דבר אל ראשי הממות והמרת אליהם וזה
 הדבר אשר נוס' ה' כמו שאמר נכרעה ספוטיו סון ובטל פדסיה חזל
 הזכיר זה נוסף ספרעה שאמר חלה ססקיס חזר ל' חס משה ובנרעה
 וסיה ציום ספמיני נאמר ויאלר משה זה הדבר אשר ל' ס' חסעו ולא
 סוכיר סלוחס כלל וכן נכרעה סון ויאלר משה זה הדבר אשר ל' ס'
 חלה ספוער עטנו ונ' וראשי הממות לנרי ישראל הם ספיהי סדגלים
 ספסעמיו חזיה ספוטו מל דגליסה חזר סחמו נסחון כן עמינד וסנידו
 וספסי סמי סכריס נכרעה סכלה חלה סמות סכזיס חזר יסכלו לכס
 חס סלחן או ספיו חזריס על סס ידכר סכרות כי סעחדי כי נטל סלוק
 סלחן יסיו סכריס סיס וסעמדו עליס. וססס ודברי משה אל ראשי
 הממות כי חין טוך ללמד לכל בני ישראל ססכז וסנכל יטולין לספר
 נדרי עניו נסס. וחזיו לריך לסעלים חלה ססוקיס מוס סלא יסנו קלות
 חזס נכריס חזל לסכמי ישראל חזיע' סנסיס ליעד ססססס ויכרעה
 ער למדעס נכוחינו כי לראשי הממות יד וסס נכריס יוחר מאלר ססס
 ספיד מנעססעמינד פדרי. וססס סיסר סכריס לא נכרעה נכרעה חזל
 ח' נריש ספריס חזיה סננע סילל וי'.

ספותרא די אסרת על נפשה: ח וישמע בעלה ביומא דשמע וישתוק לה ויקומן נדרהא ואסרהא דיראסרת על נפשה ויקומן: ט ואם ביומא דשמע בעלה אערי יתה ובפל ית נדרהא די עלה וית פרוש ספותרא די אסרת על נפשה ומן קדם יי ישתבק לה: ט ונדר ארמלא ומתרבא כל די אסרת על נפשה יקום עלה: י ואם בית בעלה גדרת או אסרת אסר על נפשה בקיום: יי וישמע בעלה וישתוק לה לא אערי יתה ויקומן כל נדרהא וכל אסר דיראסרת על נפשה ויקומן: יי ואם בפלא יבטל יתרוז ובעלה ביומא דישמע כל אפקות ספותרא לנדרהא ולאסר נפשה לא יקומן בעלה בפלגון ומן קדם יי ישתבק לה: יי כל נדר וכל קיומת אסר לסנפא נפש בעלה ויקומן ובעלה יבטלגון: טו ואם משתק ישתוק לה בעלה מיום ליום ויקום ית כל נדרהא או ית כל אסרהא די עלה יקום יתרוז ארי שתק לה ביומא דשמע: טו ואם בפלא יבטל יתרוז בתר דשמע ויקבל ית חובה: יז אלץ קמיא די סקיד יי ית משה בין גבר לאתתה בין אבא לברתה ברביותהא בית אבוקא: א ומליל יי עם משה למיטר: ב אתפרע פרענות בני ישראל מן מדינאי בתרין תתפנש לעמיה: ג ומליל משה עם עמא למיטר וריוו סנכו גברין לחילא וידון על מדון למדב

אשר אסרה על נפשה: ח ושמע אישה ביום שמעו והתריש לה וקמו נדריה ואסרה אשר אסרה על נפשה יקמו: ט ואם ביום שמע אישה יניא אותה והסר את נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה ויהיה יסלח לה: י ונדר אלמנה ונרשעה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה: יי ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבעה: יי ושמע אישה והתריש לה לא הניא אתה וקמו כל נדריה וכל אסר אשר אסרה על נפשה יקום: יי ואם הסר יסר אתה אישה ביום שמעו כל מוצא שפתיה לנדריה ולאסר נפשה לא יקום אישה הפרם ויהיה יסלח לה: יי כל נדר וקדש בעת אסר לענת נפש אישה וקימנו ואישה יפרנו: טו ואם התריש תריש לה אישה מיום אליום ותקים את כל נדריה או את כל אסריה אשר עליה הקים אתם ביהתריש לה ביום שמעו: טו ואם הסר יסר אתה אתי שמעו ונשא את עונה: יי אלה החקים

מסרה ח טעמי ט' סינן והסכים מלא. וקמו המונח בקוף. ולקום סקד. יקמו ל' חסר בסורה. ט טעמי סקין שוליים וספר. ייאל. ז' סד כתיב יי. לוסי. מן ז' מלא. י ונדל. ה' קמליו ופי' נדלל דלכעמל סלים ענדל וכל סקנל. יקום. מלא. בשבעה. חסר. יב והסר. ז' סקר בלי. כל. קינן. י' אסר. שזכרל וסרזי סקין. מולא. כולם מלא. ולסר. סקמ'ד כפסח כדון סקמ. הסר. ס' בלי בלי. יד נדר. סקר. טענת. סקר. לענת. ל' סקר וחד מלא עסלס לענות. יקינו. מלא. יכנו. סקר. טו הסר. סר'ס בלי ופי'. ימיס. סמירק ופי'. והקום. מלא. נדלים. מלא. אסריה. מלא. סקיס. מלא. סמס. ו' סקר בליסל. י' כנעניה. ג' ז' סקר ו' מלא ופי'. ל' כ נקס. סקר. סקר. כ' כ' בלל ו' הסעוף. עשין. ס' מלא בליסל.

ת' א ושמע אישה מרים עט עט. ביום שמעו עט עט. ונדר אלמנה כמות מע מרים פס פס. ואם בית אישה נדלים פז טענות כ. או אסרה אסר טענות פס. אישה הפרם ו' יסלח לה חזיר כנ קדושין פל. כל נדר וכל מרים פל טענות כ. אישה וקומנו נדלים עט עט מן חזיר יב גישין פס מליסל לו. ואם התריש מרים עט. כי התריש לה פס. בין איש לאשתו פס. כנעוריה בית כהנות פ פו מן נדלים פ קדושין ג.

אשר צוה יהוה את משה בין איש לאשתו בין אב לבתו בנגעיה בית אביה: פ לא שני וידבר יהוה אל משה לאמר: ב נקם נקמת בני ישראל מאת הפדונים אתר תאמר אל עמיה: י וידבר משה אל העם לאמר החלצו

רשי

(טו) אחרי שמעו. אסרי טענות וקיים טעמי צו וסר וסר על אסרי טעמי צו ניוס: ונשא את עונה. הוא מוכנן סמסיה למדנו עאלן סהגורס חקלה לסנידו הוא ככנן סמסיה לכל טענות: (ג) סאת המדינים. ולל עאלת סמואזיס סמואזיס ככנן לנדר טענות יכס ססיו יכסיס מוס ססיו סוללים אוחס סלא נאמר חלל (דנכיס ג) אל סמנר נס מלססיה חלל מדינים נסענרו על ריז לל לסס. ד'ל מסי ז' מדינות סונות סיס לי לסוליא מוס רוח סמואזיס ונענ' [לסח סלס סמל' וללו דווקא טענות מן עמון סיסה (כ'ק ל'ס) כדלסח נס' סור טענ' ל' ו' כחוקסס] סענווניה: (ג) וידבר משה וגו'. (ספרי) חף על פי טענות סניחתו סלריס דנדר עסס כמסס ולל סיסר: החלצו. כחכנוו סלן סלגי לנל סווייסיס: אנשים. לדיקיס וכן (טענות סר) כסר לנו סלסיס וכן (דנכיס ח) חלסיס סמסיס וידועיס: נקמת ה'. ססענוד ככד סלסל סל'ל

חלצו מוסר ולין לנדך לנולל חס קיים חסד מוס: ונדריה עליה. סמרכס כניס חזיס ולל טענן כסן חזיס ולל סוסרו ולל סוקמו: (ס) ושמע אישה וגו'. סרי לך סלס קיים ככנל ססוה קיים: (ס) והסר את נדרה אשר עליה. יכול סלילו לל סר סלז ח'ל כנעוריה כניס חזיס כל כנעוריה כנסות חזיס סוה (קדושין י'): (י) כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה. לפי סלסיה לל כנסות חז ולל כנסות וכל כללענכ מן כנשוזין ככנוז מדר חלל חלמנ מן סליווסין מל ככנל כחוקסס וסורס לכנסות סלז: (יח) ואם בית אישה נדרה. כנשוה ככנוז מדר: (יד) כל נדר וכל שבעת אסר וגו'. לפי סלסל ססכנל מסי יוכל כל מריס כנענע ח'ל לענוח מסי חסי מסי חלל מרי ערי נסס כנלד וסס מסיכסי כמסכס מריס (מריס עט): (טו) מיום אל יום. סלא חלסר עענ לענן לך. נלסר מיום חל יום ללמדך סלן מסי חלל עד ססססך:

מאתכם אנשים לצבא יהוה על-מדין
לתת נקמת-יהוה במדין: ואלף
למטה אלף למטה לכל משות ישראל
תשלחו לצבא: וימסרו מאלפי
ישראל אלף למטה שנים-עשר אלף
חלוצי צבא: וישלח אתם משה אלף
למטה לצבא אתם ואת-פינחס בן
אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש
ותצטרות התרועה בידו: ויצבאו על-
מדין כאשר צוה יהוה את-משה ויהרגו
בזכר: ואת-מלכי מדין הרגו על-
חלליהם את-אני ואת-דקם ואת-צור
ואת-חור ואת-דבע חמשת מלכי מדין
ואת בלעם בן-בעזר הרגו בחרב:
וישבו בני-ישראל את-נשי מדין ואת-
טפם ואת כל-בהמתם ואת-כל
מקניהם ואת-כל-חילם בזו: ואת
כל-עריהם במושבתם ואת כל-מירתם
שרפו באש: ויקחו את-כל-השקל
ואת כל-המלקוח באדם ובהמה:
ואלענת בני-ישראל את-השבי ואת-המקנה אל-
ערבת מאב אשר על-ידו ויהו: ס
הבהן וכל-נשיאי העדה לקראתם

למדיב פרענות דין עמא דיי במדין: ד אלפא לשבמא
אלפא לשבמא לכל שבמאי דישראל תשלחון לחילא:
ו אתתבחרו מאלפאי דישראל אלפא לשבמא תרי עשר
אלפין מדין חילא: וישלח יתהון משה אלפא לשבמא
לחילא ויתהון וית פינחס בר אלעזר כהנא לחילא ופני
דקודשא ותצטרות יבבתא בידה: ו אתתחילו על מדין כמא-
די פקיד יי ית משה וקמלו כל דכורא: ח וית מלכי מדין
קמלו על קמליתיהון ית אני וית דקם וית צור וית חור וית
דבע חמשא מלכי מדין וית בלעם בר בעזר קמלו בחרבא:
ט וישבו בני ישראל ית נשי מדין וית מלקוח וית כל
בעיריהון וית כל גיתיהון וית כל נכסיהון בזו: י וית כל
קרניהון במותבניהון וית כל בית סגרתיהון אוקריו בנורא:
יא וישבו ית כל עדאה וית כל דברתא באנשא ובבעירא:
יב ואתיהו לות משה ולות אלעזר כהנא ולות פנשתא דבני
ישראל ית שבויא וית דברתא וית עדאה למשריתא
למישריא דמאב די על ירדנא דירחו: יג ונקפו משה
ואלעזר כהנא וכל רבבני כנשתא לקדמתיהון למברא
למשריתא: יד ורגיו משה על דממנן על חילא רבני אלפין

מסרה נ ויסיו יאל כפין. ה וימסרו. ו. סללי. כולם מלא נמ"ס. ו ויפלט נ'
בעמם צהורה מדבר מלכן. פינחס, מלא. וכלי, ב' צהורה אשר ישמעו. וסללות,
ספר ו'ק ומלא סנין. ז ויבטחו, ל'. ח ואל מלכי, כגול ונעקף. על סלליהם, ל'
והד אל ועלל. ואל בלעם, ב'. בעזר, מלא. ט כישעו, ט'. מקנסם, ד' סקר בלי.
חילס, מלא. י צמותנסם, מלא ו'ק וסקר סנין. יכנסם, ט"י וס' וז' וב'. יא סמלקות,
ל' מלא. יב ויצוהו, ב' סקר צהורה. הסלקות, ד' מלא. כרנב, סקר ו'. יכחו,
כל קפיו יכחו צמ"ס יריחס כל אוריסט כה"ס בלי"ס וסקר וס' וסכן חכרים. (ל'ל
עמתיבה חלסם חלרי קרים ליר"ד צלות רי"ט, וכחו כן כמ' סקודנס לכיליס מלא
יכחו בלירי חרי"ט, ובכיליס חיס צמירכ עמי"ט.) יג ויפלט, מלא נב מן י' דספ
חיצוסם.

יב ויבאו אל-משה ואל-אלעזר הכהן
ואלענת בני-ישראל ואת-המלקוח ואת-המקנה אל-
ערבת מאב אשר על-ידו ויהו: ס
הבהן וכל-נשיאי העדה לקראתם

רשי
צמורעמט בלעם הכן סס ליעול סכר עשרים וחרענב חלף ססמיל מישראל
בעלחו (ספרי) וילא ומדין לקרח ישראל ומשיחן עלה רעב אחר לסס
חס כמסייחס עמיס רצוח לא יוכלחס להס ועכשיו ציר חלף חחס נליס
לסלחס מנאו לו סכרו מלסס ולא קפסויו: בזרוב. סוח נא על ישראל
וסלסיף לוועתו צאווענוס סאין נועמיס חלל נמיסס ועל ידי מלסס
ובקסב רנא סוח וספס לווענוסס לקללס צמיו חף סס צחו עליו וסלסיש
לווענוסס צלווענוס סלווענוס סצאין צכרס סנאמר (כז) ועל סקר
חמיס: (י) שירתם. עקוס סלמדין סלסס ססוח לטון מוטצ סומריס
ידעי סוקיסיס. ד"א לטון מוטצ סריכס כמיו סמוורנס סריי סלסמיס
סוכרי סלסמי: (יח) ויקחו את כל השלל וגו'. מניד ססיו כעריס
ולדיסיס ולא נסדו על בגול לטורס יד צכוס סלל נסעות סנאמר חס
כל סלל וגומי ועליסיס מוערס סצק כלס לדיסיס: שלל. סן מלסלין סל
וגומר חף חנטי סולמנע סצק כלס לדיסיס: שלל. סן מלסלין סל
מלכוס ומכסמיין: בז. סוח צוח מלסלין סליסי ססמיס: מלקוח.
חלס ובכמיס ובמקוס סכמז סני חלל מלקוס סכי בלדס ועלקוס צכסמי:
(יג) ויצאו משה ואלעזר הכהן. לפי סרחו חס כערי ישראל יולסיס
לחטוף מן ככזס: (יד) ויקצף משה על פקדי החיל. ומנוסיס על סמיל
ללמד

ינתן בן עזראל

ירושלמי

אין תקנים ית גמשי משתבעמא לך דכל יומין דאנא קיים לית אנא מלשיט
 ית עמד עני ואמר ליה הלא אתה הוא לבן ארמאי. דבעית למישיציא ית
 יעקב אבונן ונתחמא למצרים בגין למקרא דרעא ומן גתרי דנקסו למצרים
 גריתא ברון עמלק רשיעא וברון איתגרתא איתגרא למלוש יתרון וכן
 דחמיתא דלא אחנין עוברד ולא קביל מיטרא דיי סגד אמליבת מלקא בישא
 ית בלק למוקמא ית בגתיה בפרשת אורחמא למשעיא יתרון וגמלו ברין פן
 סגדון עשרין וארבעא אלפין בגין פן לית אפשר טוב למקיימא ית גמשיד
 וכן ד שלף סיפיה מן תיקה וקטליה: (ט) וישבו בני ישראל ית (שירון) דמדינא
 ית ספליהון וית פל בעריהון וית פל יתיהון וית פל יתבסיהון קו: (י) וית פל
 קוריהון וקתי טירניהון וית פסתי בית סגדיהון אקדו בגורא: (יא) וישבו
 ית פל עדימא וית פל דברתא באילשא ובקערא: (יב) ואיתחיא לות משה
 ולות אלעזר פדגא ולות פל בגשתא דבני ישראל ית שבייתא וית דברתא
 וית ערתא למשיריתא למשריא דמואב על ידקא דיריחו: (יג) ונקסי משה
 ואלעזר פדגא וכל אמרפלי בגשתא לקדמותיהון למברא למשיריתא: (יד) ויגשו
 משה על אקסרפינין דמסון על חילא דבני אלפין וברבני סאנתא דאתו מחיל
 סדי

אמריו לתכון וזכרין לחילא ויהוין מסדין סדיי קרבא על סדין לסמן פורענות
 עמא דיי בסדין:

(ג) אהיינו מן לתכון:

(ד) אלמא לשבטא אלמא לשבטא לכל לשיבטיא דישיראל תשררון לחילא:
 (ה) ואתגרתו נוקרין צדיקין וספרון נפשיהון פאלטיא דישיראל אלמא
 לשבטא תריסר אלפין סודי חילא: (ו) ושרר יתרון משה אלמא
 לשבטא לחילא יתרון וית פיתחם בר אלעזר פדגא לחילא ואוריא ותפוא
 דקדישא למשיראל ברון וזבצרות יבגא בדיה למכנש ולמישרי ולמיטיל
 משיריתא דישיראל: (ז) ואתחילון על סדין אסקיה סתלת טרינוגרא היקמא
 דספדי ית משה וקטלו פל דכורא: (ח) וית מלכי מדנאי קטלו על
 קטולי משיריתון ית אי וית רבם וית צור הוא בלק וית חור וית רבע
 חמשת מלכי סדין וית בלעם בר בעור קטלו בפישא ודנה פין דקמא בלעם
 היקמא ית פיתחם פדגא דריח סן בתרו עבד סתלת דקיססין וסרח באור
 שפיא סן די אידבר פיתחם שפיא רבא וקדישא וסרח בתרו ואחזיה ברישיה
 ואחזיה שלף פיקא וקמא למקטליה פתח פומיה במילי תהנינן ואמר למיתחם
 צ"ל אקפו

יונתן

(א) חקמו עמלם טרינוג' פי' הקיפו אשלתם כוונת ונעלם צנח' דמיזי גימ עגול דרנין
 מרינין וכן בחי' לעיל פרשת מלוא: (ב) כיון דחמל צלעס וכו' כל זה בספרי וזכר
 פק סלק ופס משמע שמנסם הכנו: הוא לכן ארעלה עיין לעיל בלשנים ומעלל מלל
 ליה סחל לכן ארמי וכו': (ג) במסי גימ סגדיהון. פי' גימפ גימ מושג סאווש וכן
 צירושלמי מנרסם של צנוסייהון צמסייהון עיין לקמן בחי' חמסי פסוק ל"ב: (ד) חסרדטינין
 נעלל
 משה ודוכו דנין מכשפה לא מסימ. יש דרך ישר לפני איש ואסר' דכתיב וסם (נעלי י"ד)
 יס

בעל המורים

מקומום החכמה ויסחו בזכרה: (א) חלק למטה חלק לעמם. לכל משה שנים אלפים הרי
 כ"ד אלפים הלכו עליהם למלחמה כנגד כ"ד אלפים שהפילו מישראל (כ"ה) בספרי וזכר
 ובחמ' וע"פ: (ב) הסוקו ממחילי צל"ף ומסיים צל"ף לומר לך שכולם היה להם
 לז' לנציהם שבעשים: (ג) וימסרו מלפני ישראל שחלל עמקו עלמם על קדושת הסם
 להללם ישראל: (ד) וישלם חומם משה חלק לעמם לנצח וסח פיתחם. והנשאים
 לא שלם עמם כדי שלא יפניעם שבע עמטון שחנה כשיח עמטון: (ה) וסח צלעס פן
 נעדר סגרו פתח ציטוסע (י"ג) אומר וסח צלעס פן נעדר הקסם מלמד שסכסכוהו לפני

רמבין

שלא יעצור את הירדן חזל ונעדר לירדן עמס כל מלות ישראל נחם שני
 מלכי האומי הגדולים וסלק את חרלם צלחל וסרז רחוי שיעשה נקמה
 צשוניא ה' וחיץ על יסועע רק מלות חרץ ועוד שחלק לו הקציה כבוד
 זה שירלח ויסמם לייק כי סזס נקס וזה עמס חסר חחסף חל עמך ונמס
 סלק כבוד לפתחם שהחמיל צמטה ועליו לגומרה ועשאו עמסו מלחמה זו
 וחיץ רחוי סילך חלעזר כי סוח סכסן סגדול: (א) וישלח אותם מטה
 אלה למטה. לא שלם סם כל עם הלנל וסעי' סחי סמדיים עם סר
 וסערים גזרות גדולות מחד. וסעסם כי סכסלים צננות מוחז סיו רזים
 וסנים רחיים לנקמה ה' על פן צסרו חנשים לייקים וידועים לנצמיהם
 וסס עמס לא סיה חוחם עה יעשו רק חמר להם לחת נקמה ה' צמדין וסעז שלא יסחירו צסם סריד וסליי כנקמה עמלק או כנקמה צנעה
 עמנים וכאשר רלח סכסחירו סנשים וסספ וסצממה קלף על סנשים יסדועות מוסכז זכר כי רחוי לסקודי סחיל לסורגן סחלה כל דער גס
 לנקמה גס לדין סחוריה וסח סצממה ססרוגו וכיון סרלח סעסם ססן לסלל עמל על סספ צנשים ועל סללל ייסכן עוד סכחמר כי משה לסווה
 לגור סח סמדיים ונקס נקמה צמי ישראל וסלל סם מועמים לסכות צערי ססריי וכל עץ סוד לספיל וכל עמין מייס לפחוס וכל סלסס סווס
 לסכחיו: צאצנים כמסב ססוללים וסח להם דער רק להקס כחשר חמלל יסס וסס"י אסר לו סמלממות נחן מדין ועלכיסם ועריכס צידס
 ועל פן קלף על סנשים יסדועת מוסכז זכר לא על דער חמר וסיה צספ סזכריס לנקמה וסס קלף על סקודי סחיל וסלק כבוד לפתחם כי ססם
 סן לו סח צרישו סלוס וסנינו צספרי חמר לו ספתס כסם סעפקדחו פן עשינו ולא ידעתי מוה סלל סקד חוחם דער צחחוז ולנו סקד חוחם
 ועשו סילך יעסום. וסס סקד חוחם סלילה שיעצור פתחם על מונושו כי סחול חזד מלכותו על זה חזל סערין כחשר חמרתי ססקדס לחת נקמה
 ה' צמדן חומר פתחם נקמה גדולה עשינו צסם וסספער לפרס סחומר לו כסם סעפקדחו מוסר סיני כרין חחורס ה' חמר חל עיר וגו' כן עשינו
 צסם ומסס קלף על ספסים סגדולות צעצור סן ססס סיו לנמי ישראל וסוסף כל זכר צספ צעצור סקמנה: (ב) אסם וסביכם. שייסעלו ססני
 סגדיים ססוגססם צללל וכל סגד וכל כלי עור אסר צידס כרין ישראל סלל יסמחלו סח סעס צגדיים וסכלים: כל חורג נפיש וכל נועע בחלל.
 כ' מליר חומר צסורנו צדער סמקבל סוועלח סכחוז עמדז ולימדך סכחוז ססכלי מוסמל חרס צסורי סמח חללו עע צמט עמנו יוכל חסילו זקן צו

פירוש על אבן עזרא

כ"ה"ש אסר נכלו להם על דער עמל. קר"ל חמסיכה היא חסינת דכר וסעמקפו מרסום לרסום. פ"ק (פסוק ע"ג) סעמקס חמכוז לרע. ר"י כל זכר צספ לא סכרו עד סלוס עמס
 וסמח סכרו כל זכר צספ. ד"לחל כחסי"ע סחול צלק (ל"ג) רח"ע סוכר כחסי"ע כי צלק סיה מנסיכי מדין וסעלל אסר נמן לנצק קיישו מדייים וסיה נצק חמסיין לדער
 עזריה ע"כ גס חור סכרו עמס. ש"ש פין צמסי"י (פסוק י"ב) ע"כ פי' ספער סח סייך ללדס.

ספורנו

את עונה. כמספרי כל מנחם את חזינו לנצור עזריה או מורה עקר ומחנה: (א) וימסרו. למטה מולח כל צמט וסנמ: (ב) וישלח אותם משה אלף
 למטה לצבא. שלם חלק לכל מסס סיתקנזו יסדיו לנצח: אותם ואת סינחם. וסחמר סתקנזו שלם חוחם כולס יסד ועמסם שלם חח סיינסם: לצבא
 וכלי הקדש וזבצרות התרועה בידו. שלם חוחו לנצח לרלח וסמסו מלמסו וסיסיו כלי הקדש וסללרות ססרועס צסעושו: החייתים

פירוש רשבים

(ה) וימסרו. בעל כרחך לפי שאמר הקב"ה ואחר תאסף על עמך. מדרש אנדה: (יב) את השבי. אדם: ואת המלקוח. בהמות: ואת השלל.
 מטלטלין: (יג) אל מחוץ למחנה. כדי שלא יכנסו הבאים מן המלחמה במחנה. מפני שוטאת נפש: אך

פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות
הבאים מצבא המלחמה: ^{טו} ויאמר
אלהם משה החייתם פדנקבה: ^{טז} הן
הנה היו לבני ישראל ברבר בלעם
למסר מעל ביהודה על דבר פעור ותהי
המנקה בעדת יהוה: ^{יז} ועתה הרגו
כל זכר בשר וכל אשה ידעת איש
למשקב זכר הרגו: ^{יח} וכל השרף בגשים
אשר לא ידעו משקב זכר החיו להם:
^{יט} ואתם חנו מחוץ למתנה שבעת ימים
כל הרג נפש וכל אנגע בחלל תתחטאו
ביום השלישי וביום השביעי אתם
ושביכם: ^כ וכל בנוד וכל כלי עור
וכל מעשה עזים וכל כלי יען
תתחטאו: ^{כא} ויאמר אלעזר הכהן
אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת
תקת התורה אשר צוה יהוה את
משה: ^{כב} אך את הזהב ואת הכסף
את הנחשת את הנברזל את הנברזל

ורבני מאותא דאתו מחיל קרבא: ^{טו} ואמר להן משה
הקמתן כל נקבא: ^{טז} הן הא אנו הווא לבני ישראל בעצת
בלעם לשקרא שקר קדם יי על עסק פעור והנת מתנא
בכנשתא דיי: ^{יז} ובען קמולו כל דכורא במסלא וכל אתתא
דידעת נבר למשקבי דכורא קמולו: ^{יח} וכל מסלא בגשיא
די לא ידעא משקבי דכורא קיימו לכון: ^{יט} ואתון שרו מברא
למשריתא שבעא יומין כל די קמל גפשא וכל די קרב
בקמילא תדון עלהוי ביומא תליתאה וביומא שביעאה אתון
ושביכון: ^כ וכל לבוש וכל מן דמשך וכל עובד מעזי וכל מן
דעא תדון עלהוי: ^{כא} ואמר אלעזר פדנא לנברי חילא דאתו
לקרבא דא גזרת אורייתא די יסקיד יי ית משה: ^{כב} פרם ית
דבא ונת פספא ית נחשתא ית פדולא ית אבצא וית אברא:
^{כג} כל מדעם דמתעל פנורא תעברנה פנורא וידפי פרם במי
אדיותא יתדי וכל די לא מתעל פנורא תעברנה במיא:
^{כד} ויתחורון לבושיכון ביומא שביעאה ותדכון וקתר פן תעלון
למשריתא: ^{כה} ואמר יי למשה למיטר: ^{כו} קבל ית חשבון
דבת

מסרה יד המאות, ד' בקידולא, טו אליהם, יי מלא צוהם. סמיפס, סלפ ויז
לשונם בסירק וזיל דנוסח וירד טיה נסה. טו לעסק, יי והסנד בקים לקנא
העקף. יז הכנו, כג' רפה כי הסירק טול סמורם טול מן הרג. ידעם, ג' חקר.
הכנו, הכי"ט צמלס וס'ו סמורם טול מן סכנו ולכן סג' רפה. יח צמלים, יי וכל
סיר סמירם דכו'. יט סנו, ג' עליה סני. הכנו, ספר. נגע, ספר. צמלל, ג'.
סמססור, ס'י' לשונם צמיל. סמליטי, מלא. סמניטי, מלא. וסניכסי, יי ומלא.
כ וכל, ס' פק' ד' וכל, וכל מעשה, ג'. כא זמס, ג'. כב חס סמס, ו'. וסל
הכסף, ד'. חס סכרול, יי וס' וסס סכרול, סמורם, ספר. כג יצל, ספר. סמניטי,
מלא. צמיל, ד'. כד וסססס, ג' חנקס'. סמלו, ספר. כה וסמל וס', ס'.
ת"א וכל אשה ידעת איש ינעום ס. וכל הרשף בגשים סס קדוש סס.
כל הורג נפש ינעום סס. וכל בנוד וכל סנח סס סד סולין נה. ויאמר אלעזר
דבדון אל פדונין סד פסמיס סו. אך את הזהב סנח ס'. כל דבר אשר
יבא באש סנח סס חזיר לו סססרין לע סליליס עס. במי נדה סליליס סס.
וכבסתם קמל סס.

ואת העפרות: ^{כג} כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש ושר אף במי נדה
יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים: ^{כד} וכבסתם בגדיכם ביום
השביעי ושרתם ואתר תבאו אל המתנה: ^{כה} ויאמר יהוה אל

אלה עה אחס בני צמים חף סניכס כשינולו לנרית ויסעולו לריכין סולא:
(כ) וכל מעשה עזים. (ת"כ) להניח כלי סקרכים וסמלפס וסמלפס:
(כא) ויאמר אלעזר הכהן וגו'. למי סנח משה לכלל כעס סל לכלל סמס
סמסלמס ממש סלכוס יניולי נכרים וכן חסס מולא צמניטי למלוחס
סמלנכר (ויקרא י') ויקטף עסס על חלמור ועל חיתמור סל לכלל סמס
סל לכלל סמס וכן (צמדנכ כ') צממנו סל סמורים וכן חס סלכע ס'
הכעס סמס: אשר צוה ה' וגו'. (סמרי) חלס ססורלס נכרו: (כז) אך
את הזהב וגו'. חף על ס' סלל ססכיר לכס משה סלל על סלכוס סמסלס
עוד יס לססכיר לכס על סלכוס יניול וסך לסון מעוס סלומר מעוססין
חסס מלססממס צכליס ספילו לוסר ססכמן מעוסלח סמס סד סיססו
מנלעס חסכיר סכלוס ורצוסיס חמרו חף חס ססכז לומר סלרין לסכני
סלורס סלו קודס סמפילו וסו לסון חף סלל יסל סס סלרס חף סמססו
יסיס כעוס ססול: (כג) כל דבר אשר יבא באש. לנצל צ כלס:
תעבירו באש. כדך סממיסו סנפלסו. מם סממיסו ע"י סמין עפילו
סמין ומס סממיסו על ידי ללי כון סספוד וסלסכלס ילנז סלור: אך בס'
נדה יתחטא. למי סמסו סמיי זס לסכרו מעוסלח מם חיל לריכין
סכליס יניול לסיכס מן סלסכור וסמיי סמסין מן סמורלס ורססוסי
דכסו מכלן סלף לסכססן מן סלסכור סמפין סנילס לכלי מםסוס ומי
דס סמסוין כלן דכסו מים סלרויסיס לסכול כסס דסס וכוס סס ע' סלס:
וכל אשר לא יבא באש. כל דבר סלין סממיסו ע"י סלור כון סיסס

משה

קדרי קרבא : (סח) ואמר ליהן משנה דבתיבתון קל נוקבא : (סח) הוון דגון דדנא תוקלא לבני ישראל בעצמא דבלעם למשקרא שקר קדם ה על ציסק שעור יהיה מותגא בגושמת ריי : (יו) ודון קטולו קל דכורא בספליא וקל איתתא דישת גבר למשקבי דכורא קטולו : (יח) וקל ספלא בגשיא אוקטו קל קביל ציקא קללא דקד'שא וקתבין גיה וסאן יהיא טבעלא לגבר יהעגרון אפרא מורקן וסאן הלא דע משקבי דכורא הון ספקן אפרא הון נורא ותקטוטין לבן : (יט) ואתון שרו למקרא למשקרא שובעא מימן קל הקטיל בר נשא וקל דיקרב בקטילא תרין עליו ביומא תליתא וקוטא שבועא אתון ושביכון : (כ) וקל לבוש וקל טגא דצלא

(כג) קל סדעס דאודויה למתעלא בגורא לביסאי קדיתתא שאפריא ואסקלקא תעברין בגורא וירבי בתר פן בטיא דבשרין לאידבאה בהון דותא יתרי וקל דלא סיתעל בגורא בדבכתא כפרא קתוגיא קוטקוטסאי תעברין בארבעין קתון דמו : (כד) ותתחרון לבושיכון גיוסא שביעאה ותריבין ומן בתר פן תעלון

בעל המורים

יש דרך יסר ר'סענה ל'ד וס'סעק. מכר כ"ד אלף סהיל'מירטל נעלמו : (ח) ידעס איס בני' אין פעוליה חורין. ידעס ג' נעסל' הכל וליך דינש נלמד (סופתי' כ"א) וליך (סלי' ק"ט) נעללי' מעשין ונפטי ידע' מלד. וסייב דליס' צינאו' סהעניר' לפני לין כל פענים מוריק' נידוע טענעל וסייב נעלליס מעשין עמי' נעלא' מעשין נדע סס סיל ידעס איס : וכל סעס ידעס סיס למעכב בניו' (זכו) סס סיל נע טלע פסיס ויס ס' (נעני סתניס עם סיפנות). ולל נפקד ממו איס צניו' לעצרות : (יט) סמו ג' נעקרה סמו מחון נעמכס (ינסיס ל') סמו עליס קבי. פי' סע"פ סעלער סמו מסח לממס סמו קניו דסיינו נעמסס לייס דכעסיב וסליס יסכו קניו למעס סלל נעמד דעמס עם נעסר לייכס נעמסס לויס : (כא) ויסער סלמער סכסן מעס דער לרלסי סללמי' פי' סערה וסיס לא סיו צידס כלי נעמסס סלל נעדיס חעצויס. סלל להס דיני גיעול. סל' לפי סעסס סססס על ידו לכך הורה להס גס כן דיני גיעול :

ינתן

ומלל נבנו' פי' מי סמח סגולי וסעטרניג' סמי' עעיריס נגיליס וסריס וכן וסס דוד נלייסיס ספעעיינין : (ב) קנעס וגרעס פי' סכלי דמעניס מן סקריס ונעליס וכן סול נעקסס מלין ערק סעיעס חולי' וע"ס : (ג) קספירל ורכימיסל סול סמגוס על דיל ועופס וסיעס דלעיל סמוח ט"ו ס"י כעסעס סלכסס וסלן וסלייב ע"ו סמגס כרכיעיסל וכן עיין נעמירגנן ערק סלן סעניל סס"י נמדכר ל"ס יס סלגל וסעס צירושעלי טעלס ולעניו סיינו נענעלל : גולעיס פי' כלי ען סהוקן לעסוח כלי ולל וסעס קערל קן : (גג) נעיל דכערין ללדכותל ס' פי' מיס מעסריס סלל כליס דוה וק"ל : כהנכסל כסיס פי' ככקיי כוסוס וסע מעסריס כלי סבו מודדין העדס. כסיס פי' כוסוס קומעקייסי

רשי

ורוקא כלי נעמסס : (כד) אל רסמרה. למעס סכינע סלין סעל סעל סען

אבן עזרא

סנדיס : (יד) על סקדיי החיל. מנכרת יסקוד יי' כונו סקדיי סיסיל וכן מלת קרואי כונו קריאי : שרי האלפים ושרי הפאות. סס מלח וסלעיס ס'סניס : (טו) החייתם כל נקבה. סעסס ספילו סחח וכן אין ל'ל ויחכן להיות כעסעמי כי כל נקסס ססיו ורדיס קן : (יז) טף. סס סלל לקען זכר או נקסס : (יט) אתם ושבכיכם. נעצור כ'סכנוד ססוקן נעוסס : (כ) וכל מעשה עינים. כלסר יסירשתי וססס סגנד נעצור סנעס נעלל סול סעל סעסס ונעמס כל נגד עד יססססססו או ססיי מלת סססססו ס'ולעל וכן וסחאייתם ל'כס כי סגנול סול סעסול : (כא) ויאמר אלעזר הבהן. כי סקס סורכ ססרס לללסר ססס ונעס סלמך להס ססססו דקך כלל וסלעזר מיכס להס : (כב) הבריל. ידוע : (כג) אך במי נדה יתחשא. סייס נכסל לו כי סול מי סער ססרס כונו מי נדה לא זרק עליו וס"ל סלמרו כי טעמו נעיעור מיס ססססן נעס סלסס ססרס ודעסס רסרס מדעמיט : (כו) שא את ראש. יסירשתי : סלקוח. סססס. השובי. סלסס וסססר מלת ול"ז כונו סמס י"רסס : ורשאי אבות העדה. סס כעסיס

רמבין

סן וסרנו ס"ל וכל טוגע נעלל קייס סורג למוגע מע טוגע ע"י סצורו סף סורג על ידי סצורו לסון רע"י. ולל סכורו דצרו סללי סלס סרנו דצדכ סמקבל סומלס סל כלי סעק אין סלסס מעמל סומלס סנעס ולל לריך סלסס לפי ססכלי סז לסומלס וסלסר סעמל סומלס מענו רלסון : וסל נכלי נצול כנר למדנו למרד ססול סלל לסעמל סומלס סנעס וסל סנר סרצ סכיון סנעס נכלי נעוד ססול מעורר נעמ סעל סורח כמס עלמו סומלס סנעס סומלס נעצורין מדכנן סיל נעצורי כליס כמס כונו סעסרס נעמכס חיריות נעקס סלסס מימן ולסונס נעסרי כך סול רני מליך סומר סצורו דצדכ סמקבל סומלס סכסוב מדכר סעמל ססיסס סלל או יכל ספילו זק נו סן וסרנו ס"ל וכו' וסירושט סנל רני מליך ללמד מכלן סססס מעמל נעמל וסל סרנו נעקל יד או נערוס ספילו אין צו נצול וסללו ציס נעעס סמס מעמל סורח נעמל סומלס סנעס ולל סכורן דצדכ סמקבל סומלס לכלי קנול סלל דצדכ ססלסס מקבל צו סומלס מן סמס עלמו כגון סמסל ורסל דנרייתל ססס עיין סעמל ססיסס סלסר ק"ו מע נכלל קלה כרי סיל מעמל ססיסס כלי סעור ללו דין סול סעמל ססיסס אי מע לסלן סומלס עכר סף כח סומלס עכר סל סומלס עכר ססיסס סומלס עכר רני עללי סורג וכו' ונעלן ויחנכר סירושט ססיס לענין סלמרו סלי אי סנל קמל סנל כילד סרנל : (כג) תעבירו לכומלס סנעס דליס ליי דיו וסנילו רני מליך מן סכסוב סז דליית ליי דיו ולל סלי נקי' כדלייתל נצנצ קמל נע' כילד סרנל : (כג) תעבירו באש וסרר. אין סכלי סנעס נעמ סל סל סלל נססר צלי סעק : וכל אשר לא יבא באש. כל דער סלין סעמיסו ע"י סלור כגון כוסוס ולסויס וקיסונו' סעסעמיסן נצוק ולל נלכו סיסור סענירו נעיס ודיו לסון רע"י. ולינו ככו' נעיי סלין לסון סענירו סנילס כי סיי סומר סנילו נעיס ססול לסון ססיילס כונו נעיס יוצל וסמל עד סערצ ועסר ועוד סלף סכלי סעסעמיסן נצוק לריכיס סכסר מן סליסור סנכן מלכד ססיילס סז וליך לא יכיר סכסרן כלסר עסס נצליס סלל וסלמרו סכסיס סנילס זו לא סכזירו צס סעקל סז סלל דרעו אף נעיי נכס יסססל מיס סססרס סונכל

פירוש על אבן עזרא

אי"ל סול סס סול (נעמלססענער). סכי סעסן י"צ סלף סיו ערי סללסיס י"צ וסרי סעלס ק"כ עולה ק"ב. (י"ב י"ב ג'). דק"ל סל ק"ל סעל עם נעמס לויס זכ מוכר נעמס סלל ס"כ סיו ספילו סעצויס וספריס לכוז נעמס יסרל (כ"ל) ע"כ סייך נעצור סכור וכו' כדיו ססיל מקודס וכו' סלין ע"ס וסעלי ססיס ככסיס לסס וכו'. (נעמל כ"ה ד'). דלסס וסכליס. יד"ל ססססו סכליס ססס נעלסיס. (להלן ל"ד י'). פי' מעסו לכס נגול. (סעמו ל' י"ב). (סעקן ג' י"א).

ספורנו

(טז) החייתם כל נקבה. סע"ס נעמלסמח כל סומס סון מ"ו סומס כסוצ קס סעסיס וספך וסססמח וכל סער יסיי נעיר כל סלל סנח קן לא סיי לסס לכסיס לססוח סורח ססיס ססכרסס ססיו לכס לסקלס דצדכ נעלס : סרנו כל זכר בסף. סע"פ סלין רלויס למסכר חס לנקמס סלל יסלר למדין קין וככד : (כא) זאת חקת התורה. עם סלמך לכס מעס ססססו ג' ח' סול דין סקס ססרס סל סרס סלויס לסכר מעמלס מל : (כב) אך את הזהב. סלל כלי מלכד סורח ססיסס לריך ססעעילו סורס : וסרר. מנעולו עכריס : (כג) אך במי נדה יתחשא. סלל ילל מעמלס מל נצוק סע"פ ססרס כונו

פירוש רשבים

(כג) אך במי נדה. של פרה אדומה לטהרם ססוסמל נפס. ושאר דברים לנקותם סליפור סוכל דגבלע סליפור סוכל ככליס :

עשר אלף: ^ט ויקח משה מפתחת בני ישראל את האחו ואת מן הדחמשים מן האדם ומן הדבקה ויתן אתם קלונים שמרי משמרת משבן יהודה כאשר צוה יהוה את משה: ^ס ויקרבו אל משה הפקדים אשר לאלפי הצבא שרי האלפים ושרי המאות: ^ס ויאמרו אל משה עבדך גשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש: ^י ונקרב את קרבן יהוה איש אשר מצא כל ידוהב הצעדה וצמד טבעת עגיל וכימוז לכפר עד נפשתינו לפני יהוה: ^י ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאתם כל כלי מעשה: ^י ויהי וכל זהב התרומה אשר הרימו ליהוה ששה עשר אלף שבע מאות וחמשים שקל מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות: ^י אנשי הצבא בזו איש לו: ^י ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאת שרי האלפים והמאות וביאו אתו אל אהל מועד וקרן לבני ישראל לפני יהוה: ^פ שש (שלישי נחשוכין) לב * ומקנהו ורב היה לבני ראובן ולבני גד עצים מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: ^י וביאו בני גד ובני ראובן אל משה ואל אלעזר הכהן וישבם ונקבו ובעז: ^י הארץ אשר הבה יהוה לפני עדת ישראל ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדך לאחוזת אל מעברנו את הירדן: ^י ויאמר משה לבני ראובן האחיכם יבאו

עשר אלפים: ^ט ויקח משה מפתחת בני ישראל את האחו ואת מן הדחמשים מן האדם ומן הדבקה ויתן אתם קלונים שמרי משמרת משבן יהודה כאשר צוה יהוה את משה: ^ס ויקרבו אל משה הפקדים אשר לאלפי הצבא שרי האלפים ושרי המאות: ^ס ויאמרו אל משה עבדך גשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש: ^י ונקרב את קרבן יהוה איש אשר מצא כל ידוהב הצעדה וצמד טבעת עגיל וכימוז לכפר עד נפשתינו לפני יהוה: ^י ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאתם כל כלי מעשה: ^י ויהי וכל זהב התרומה אשר הרימו ליהוה ששה עשר אלף שבע מאות וחמשים שקל מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות: ^י אנשי הצבא בזו איש לו: ^י ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאת שרי האלפים והמאות וביאו אתו אל אהל מועד וקרן לבני ישראל לפני יהוה: ^פ שש (שלישי נחשוכין) לב * ומקנהו ורב היה לבני ראובן ולבני גד עצים מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: ^י וביאו בני גד ובני ראובן אל משה ואל אלעזר הכהן וישבם ונקבו ובעז: ^י הארץ אשר הבה יהוה לפני עדת ישראל ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדך לאחוזת אל מעברנו את הירדן: ^י ויאמר משה לבני ראובן האחיכם יבאו

מסרה זו נחשבת, כ' ט' ובענין. סכס, סכר. ען. ד' פקוק ען מן וען. אסס, סקר. שמי, סקר. סח הפקדים, סקר. שט שדוק, כל ליי בלוי מלל. סלון, י. בידנו, סקר. נ ונקרב, סקר. קרבן, סקר. פקוק נקמן לנד וסח סחוק ככליים סחוק שחסינו. כלי, סל' כ' בחיוב וסח מן ז' דעס' ליי. סלעס, ל' וסח ולעס. ולמיו, מלל. עכס, ל'. עגיל, מלל. וכוז, מלל. כפסס, ס' וס'. נא סח סח, ו'. כלי, יס בלי. מעס, ו' סססין (סגול). נב וס, ד' וס' חס. סרס, ו' סין. עס, ג' דסכין וסע. סססוס, ד' עעין. נד וסס, ג' סקר כסורה, זכר, מלל. לב א וסס, ג' כסול וסס. עוס, מלל. עס, סין כסול לנד. סכ, ג'. סקוס, סרוסין מלל. ב נסיל, כול מלל. ב עסוס, ל' כ' וסל כסורה, ודין, כול ע' וס'. וסר, ס' כ' כסוס. וססין, מלל. וסלעל, דין כסין כ' כ' כסוס סין כסין ס' וס' ס' כ' כס זע. ועס, נסין עססיל וסל עסס. ועס, ל' וסס. ד' סלר, ל' כ' כ' כס סלרל, יל. סל, ו' וסין. ה יס, ד' וסס. לעבדך, מלל. לססס, סקר. סככר, ל' וסס. ו סססיס, ל' כסס סללך לנד ומלל. יסל, סקר.

תא לא נפקד ממנו איש עמם סד יעומו סל. ונקרב את קרבן ה' עמם סס יעול סג זכסס פ ג ססוס ז י. וסקנה רב כסוס ד. עסרות וסין ככוס ס.

מסרה זו נחשבת, כ' ט' ובענין. סכס, סכר. ען. ד' פקוק ען מן וען. אסס, סקר. שמי, סקר. סח הפקדים, סקר. שט שדוק, כל ליי בלוי מלל. סלון, י. בידנו, סקר. נ ונקרב, סקר. קרבן, סקר. פקוק נקמן לנד וסח סחוק ככליים סחוק שחסינו. כלי, סל' כ' בחיוב וסח מן ז' דעס' ליי. סלעס, ל' וסח ולעס. ולמיו, מלל. עכס, ל'. עגיל, מלל. וכוז, מלל. כפסס, ס' וס'. נא סח סח, ו'. כלי, יס בלי. מעס, ו' סססין (סגול). נב וס, ד' וס' חס. סרס, ו' סין. עס, ג' דסכין וסע. סססוס, ד' עעין. נד וסס, ג' סקר כסורה, זכר, מלל. לב א וסס, ג' כסול וסס. עוס, מלל. עס, סין כסול לנד. סכ, ג'. סקוס, סרוסין מלל. ב נסיל, כול מלל. ב עסוס, ל' כ' וסל כסורה, ודין, כול ע' וס'. וסר, ס' כ' כסוס. וססין, מלל. וסלעל, דין כסין כ' כ' כסוס סין כסין ס' וס' ס' כ' כס זע. ועס, נסין עססיל וסל עסס. ועס, ל' וסס. ד' סלר, ל' כ' כ' כס סלרל, יל. סל, ו' וסין. ה יס, ד' וסס. לעבדך, מלל. לססס, סקר. סככר, ל' וסס. ו סססיס, ל' כסס סללך לנד ומלל. יסל, סקר.

תא לא נפקד ממנו איש עמם סד יעומו סל. ונקרב את קרבן ה' עמם סס יעול סג זכסס פ ג ססוס ז י. וסקנה רב כסוס ד. עסרות וסין ככוס ס.

למלחמה
רשי
(ג) (אצורה. חלו לעידים של כלי. וצמד. של די): עגיל. סמי
לון: וכוסו. דסוק של ציה סרסס לכסר על סרכור סלג של עסס
עדין: (ג) עסרות וסין וגי. מלרן סיסון ועס סיו: (ו) דסססס.
לסון חססס סול: (ז) ולסו תניאן. חסיו וסססו לכס מוסכר עסס
ססרס

העמסוס: (עס) ולא נסקר. לל נסקר וסכסו לל סגל חק סול לסון
לכיו ססרון כעו (כסלסס לל) חכוי חסססו סכסו סכסו סכסו
מסכסו וק (ססול ח כ) כוי יסקר עססין יסקר עססו חסס סכסו
לסס סס וכן (סס כ) וסקר עסוק דוד נסקר עססו וסין חסס יסס סס:

(טא) ויבטיב משה ואלעזר ברגא ית דתבא מנהון כל סאן דעמסא : (טב) תבא כסוס כל דתבא דאשרשומא דאשרשו לשאטא דיי שיתמר אלסין וישבע סאיה וחסשין סלעין סן רגני אלסין וסן רגני סאיתא : (נג) נטרין דחילא קמו גבר לנפשיה : (נד) ויבטיב משה ואלעזר ברגא ית דתבא סן רגני אלסין וסאיתא ואיתראו יתיה לסשין וסאן דוקרא סבא לבני ישראל קדם ה' : (נא) ובעירי פגיא דהון לבני ראובן ולבני גר תשרי לנדא דהסון ית ארעא דמכור ית ארע גלעד היא אתרא אתר קשר לבית בעיר :

(נא) דהסון ית ארעא דמכור ית ארעא דגלעד היא אתרא אתר דנכסין היא :

(נב) ואתו בני גד ובני ראובן ואמרו למשה ולאעזר ברגא ולברכבי כגשמת למיסר : (נג) סבללתא וסדבשמתא מכור ובית נכרי ובית חושבני סעלת סרא שירן ובית קבורתיה דמשה ובעון :

(נד) סבללתא סדבשמתא וסכור ובית נטרין דחושבני ולעלא ושבס קבו ובעון :

(נז) ארעא דרבש יי ופגא יתבדא קדם כגשמת דישאל ארע גשור לבית בעיר היא ולעבד אית בעיר :

(נז) סקנה נכסין :

(נח) ואמרו אין אשפתא דהסון קדקד תתדב ארעא דהא לעבדך לאחשנא לא תעברנא ית יודנא : (נח) ואמר משה לבני גד ולבני ראובן דאיתו יתוון לקרבא

ינתן

מלחמה נקלס בלשט עמי' מיפוט על סס עממסין סם העיר הנלחמה בהם : ירושלמי (ב) ותקשוני מדמסין פי' נכדו עמסס וכן פי' לעיל נכדו עמסין ופי' בפי' קודיא דהכסא פי' עמססין עלסון קריה ופי' עיר על זכר וסאן לסון נמסל דפי' שסא חסס ואל בעיר זכר פי' עיר' עמסין סמסא ועמריק עלוי עמסין עיר וסול סמסס פמיס ועמסין נצדוך : ועקליס יפי' עמסין ועמוליס כי ג"כ עמולל סמס סס וכן עמססיס סמססיס כי אוסיוס סמסס עממלסס ג"כ ולסן לורך כי עמקולי' למד סמסן על זכר וסול כפי' על סכס כך וסענוכס ועמסין נצדוך עמכי וכן פי' לעיל על כי סיליס ככיס עמסס קדיסס קפליס סול עמק ללואס . סמססיס עמסין סדיסין פי' סול דפוס על כניס מדסיס ולפי'

אבן עזרא

סס כלל : (מס) הפקדים . פי' עמססין : (עט) אשר בדיינו . נצדוך סיוחס נצדווס וכן ולקסח צידך עמסס 'אחסיס : (צ) וקרב . נצמססס יאזו נסס : אצערד . סול על סכרוע כי ק' ר'סו : וצמיר . פי' ליד : טבעת . ה'נאלכע : עגיל . נלזניס כי 'מ' כסוז אולי נקסל ק' נצנור סיוסו עול : וכומו . 'כסנכירוי : (נא) כל כלי מעשה . סניד סכסוז סלל סיה ססס כלי טכור : (נב) אגשי הוצב בזו איש לו . סכזי סכסוז סז לסודעי וכן זכר כד וכלי מעסס כזו כל סלס : (ה) לבני ראובן . כי סול , צן 'כסניס : סקוס סקנה . פי' סס מעסס סוי : (ז) ויבאו בני גד . סס סיו נעלי סמלס נצמלס על כן סקדיסס סכסוז : (ה) ויאמרו יתן . לעזר וילמרו עמס אסרס נצנור סלכרו סדכריס יפי' אועריס כי אפי' סול סעול

ויקף עוד לסעמסס כסס לסניסס נצדכר ולכן ענו אחוז סלילס סניכא וסס

פירוש על אבן עזרא

פי' עמסס יפי' ד' . פי' לעיל ג' י' . ג'נל לחס (פי' יד' ג') (כ"ז) עמסין ויקפא (כ"ז) ליד' פי' לח"ע סככור וסעפסי וכו' כי סמססר סול סככור סכר כולל סכריס עדי' ע' וסול מעסר לסיסס לסול סול כנו א' קסו לרל"ע מה זכר עמסס ח"ל עסרה לסס מיד אסס סלכך ע"כ עכר בידה מעוקס עכור סר עסרה סכר כסל מעספ כריס ועסרה לסס לכסן בידה לקייס מלמז מעספ עכור וכו' מלך ככס סחילכ כי נכריס עמו וסס בידו ע"כ נרזס נלחס כנו עסרה אכסיס ובידה כנו ביד סענוקס עכור כי סול סערך סקסן טכסריס . ק"כ עמסין לא סקריע נעמל . סכרי כסור סול זכר וסל עמס . וסלמז סכסן וכו' וינלו סולל סל סהל מועד זכרון לנ" : לבני ד' . וסלענדה סכר על זכרוע (ע"כ ח' י') . פי' כמ"ס וסני למידיס על ידיה נלססיס כ"ד כ"ב) . ת"ל נלכע סול כמ"ס ויקר סרעס סל סכענו מעל ידו . 'מעמוליס על סלזיך (יחזקאל ע"ז י"ג) . יסועכסס וסונו (עמסס ל"ה כ"ג) סס פי' וכונו נכרוע כנו עמי' כן על אלעגיה וסול כסכנוס יונקן ססלריס וסלעמזס (ישעיה ג' ב') וסוירי נבליס (קריענענדען) וסכס נעל מעלל יפי' זל ידעה כי סול כל סלס . פי' סול עמסין לזכרוע ופי' סול עמסין לעלל . ולסר עמסין לעלל עמסין לעלל . ולסר עמסין לזכרוע סול עמסין על סכונס סול סול על נל נקסל ג"כ אלעמס ע"כ . ילז מעספ סקדיסס . ד"ל עמסין מעל ידן ל" עס מלס סלכך סול ל" .

ספורנו

(כ) לכפר על נפשותינו . ע"ד סעור סלל מעינו נצמססיס : (נא) ויקח משה . קבל מעס וסקל : כל כלי מעשה . כל עמס כלי ססיס סכסיס על נסיס נצמססס סעור : (נד) ויקח משה . סול סעוקל סניז סולל סול מועד : זכרון לבני ישראל . לססרס עון סעור : (ג) עמסרות חייבן . כל סול עסן לנדיס סול ארץ עקס : (ו) סולכיס יבאו למלחמה . סולמנס ססענו סלסיסס ילז לזול לסלסס כדי לנכוס : וסמס תשבו סה . נמס סככר ככס

פירוש רש"י

(מס) עבדיך נשאו את ראש ונו' . לא נפקד ממנו איש במנהג . לשיכר . ונקרב את קרבן ה' לכפר על נפשותינו שנדרנו מלפני החשבון שניטנינו כדי שלא ישלש בנו נגף ולמיכר צוה הקב"ה לתתו על עבדת אהל מועד שכן מציינו בבי תשא וכו' . ולא יהיה בהם נגף בסקוד אותם . ולקחת את ספק המפריה סמס בני ישראל ונתת אחוז על עבדת אהל מועד והיו לבני ישראל לזכרון תר' . אף כמן ויבאו אותו אל אהל מועד לזכרון לפני

למלחמה ואתם תשובו פה: וְלָמָּה
 תִּגְוֹאוּ אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַבְדְּ אֱלֹהֵי
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה: כִּי כֹה
 עָשָׂו אֲבֹתֵיכֶם בְּשַׁלְּחֵי אֹתְכֶם מִקֶּדֶשׁ
 בְּרַנֵּעַ לְרֵאוֹת אֶת־הָאָרֶץ: וַיַּעֲלוּ עַד
 גַּחַל אֲשָׁכּוּל וַיֵּרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיָּבִיאוּ
 אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַלְתִּיבֹא אֶל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה: וַיַּחַר
 אֶף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר:
 " אֲמִידֹאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֲלִים מִמִּצְרַיִם
 מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה אֶת הָאָדָמָה
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לֵיֵצֵאק
 וְלֵיעֲקֹב בִּי לֹא־מֵלֹאוּ אֹתִיר: " בְּלִתִּי
 קֶלֶב בְּדִסְפָּנָה הַקִּנְיִי וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון
 בִּי מֵלֹאוּ אֹתִיר יְהוָה: וַיַּחַר אֶף יְהוָה
 בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנַּעַם בַּמִּדְבָּר אַרְבַּעִים שָׁנָה
 עֲדֹתָם כִּלְהִיזֹר הַעֲשֹׂה הִרַע בְּעֵינֵי
 יְהוָה: וַחֲנָה קָמְתָם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם
 תַּרְבּוֹת אֲנָשִׁים חַטָּאִים לְסִפּוֹרַת עוֹד
 עַל חַרוֹן אַפ־יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל: כִּי
 תִּשׁוּבֶן מֵאֹתֵרוֹ וַיִּסַּף עוֹד לְהַנְחִיחֵו
 בַּמִּדְבָּר וּשְׁחַתְתֶם לְכָל־הָעָם הַזֶּה: ס
 וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֻרַת צֹאן נִבְגָה
 לְמִקְנֵנוּ פֹה וְעֵרִים לְטַפְּנוּ: וַאֲנַחְנוּ
 גַּחַלֵּן חֲשִׁים לְפָנָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר
 אִסְדָּבִיאֲנֶם אֶל־מְקוֹמָם וַיֹּשֶׁב טַפְּנוּ
 בְּעַרְי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: וְלֹא
 נָשׁוּב אֶל־בְּתֵינוּ עַד הַתְּנַחַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אִישׁ גַּחַלְתּוּ: כִּי לֹא נִחַחֵל אֹתְכֶם מֵעַבְר

מִתְּחִיל הָבֵא: וְלָמָּה תוֹנֵן יֵת לְבָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּמַעַבְר
 לְאַרְעָא דִּיהִב לְדוֹן י: ח בְּדִין עֲבָדוּ אֲבֹרֵתְכוֹן כִּד שְׁלַחַת
 יתהון מִרְקַם גִּיֵּאָה לְמַחְזֵי יֵת אֲרַעָא: ט וְסִלְקֵי עַד נַחֵלָא
 דְאַתְפֵּלָא וַחֲזוּ יֵת אֲרַעָא וְאוֹנוּי יֵת לְבָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּדִּל
 דְלֹא לְמַעַל לְאַרְעָא דִּיהִב לְדוֹן י: י וְתַקַּף רִגְזָא דִּי בְּזַמָּא
 הַהוּא וְקִיִּים לְמִיטְר: יא אִם יִחְזוּ גְבַרְיָא דְסִלְקֵי מִסְפָּרִים
 מִבַּר עֲשָׂרִין שָׁנִין וְלַעֲלָא יֵת אֲרַעָא דִּי קִמִּית לְאַבְרָהָם
 לֵיצַחֵק וְלֵיעֲקֹב אֲרִי לֹא־אֲשִׁלְמוּ בְּתַר־דִּחְלַתִּי: יב אֵלָחֵן
 קֶלֶב בַּר יִסְנָה קִנְיֹאָה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אֲרִי אֲשִׁלְמוּ בְּתַר
 דִּחְלַתָא דִּי: יג וְתַקַּף רִגְזָא דִּי בְּיִשְׂרָאֵל וּמִרְדֵּנוּן בַּמִּדְבָּרָא
 אַרְבַּעִין שָׁנִין עַד דִּסַּף כָּל דְרָא דְעַבִּיד וְלִבִּישׁ קֶדֶם י: יד
 וְהָא קָמְתוּן חֲלָף אֲבֹרֵתְכוֹן תְּלִמְדֵי גְבַרְיָא חִיבִיא לְאוֹסְפָא
 עוֹד עַל תַּקּוּף רִגְזָא דִּי לְיִשְׂרָאֵל: טו אֲרִי תַתּוּבֵן מִפְּתַר
 דִּחְלַתָּהּ וַיִּוֹסַף עוֹד לְאַחַרְוֵתְהוֹן בַּמִּדְבָּרָא וַתַּחֲבִלֹן לְכָל עַמָּא
 הַדִּין: טז וְקִרְיֵבוּ לֹתְהָ וַאֲמַרוּ חַמְדִּין דִּעֲזֵן נִבְגֵי לְבַעֲיָרָנָא
 הָבֵא וְקִרְוִין לְטַפְּלָנָא: יז וַאֲנַחְנָא נִזְדַּרוּ מִבַּעֲזֵן קֶדֶם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל עַד דִּי נַעֲלִינוּן לְאַתְרֵיהוֹן וַיַּתְּבֹן מִסְּלָאָא בְּקִרְוִין
 בְּרִיבֵן מִן קֶדֶם יִתְבִּי אֲרַעָא: יח לֹא נָתוּב לְבִיתָנָא עַד
 דִּיחֲסַנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחֲסַנְתָּהּ: יט אֲרִי לֹא נַחֲסִין
 עַמְהוֹן מֵעַבְרָא לִירְדְנָא לְהֵלָא אֲרִי קַבְלָנָא אַחֲסַנְתָּנָא לְנָא
 מֵעַבְרָא לִירְדְנָא מְדִינָתָא: כ וַאֲמַר לְדוֹן מִשָּׂה אִם תַּעֲבָדוּן
 יֵת חַמְתָּא הַדִּין אִם תְּוִדְרוּן קֶדֶם עַמָּא דִּי לְקַרְבָּא: כא וַיַּעֲפַר
 לְכוּן כָּל דְמִזְרוּ יֵת יִרְדְנָא קֶדֶם עַמָּא דִּי עַד דִּי תִרְדּוּ יֵת
 בְּעַלֵּי דְבַבְהוֹ מִן קֶדְמוֹהִי: כב וַתַּתְּכַבֵּשׁ אֲרַעָא קֶדֶם עַמָּא
 דִּי וְכַתַּר בֵּן תַּתּוּבֹן וַתְּהוֹן נִפְאִין מִן־קֶדֶם י וּמִיִּשְׂרָאֵל
 וַתְּדִי אֲרַעָא הָדָא לְכוּן לְאַחֲסָנָא קֶדֶם י: כג וְאִם לֹא תַעֲבָדוּן

מִסְרָה וְזִלְמָה, ס' ל"ט. מוֹתוֹן, תְּנִיאוֹן ק'. מַעֲבָה, סַכָּ. ח אֲבַיִס, ס' ו' וְי.
 בַּשְּׁמַל, ל'. אִסַּס, סַכָּ. לְכַלוֹת, מַלֵּל. ט אֲשָׁכּוּל, מַלֵּל. וּיְחִיָּה, ל'. וְעַלֵּל, וְכ.
 סַכָּ יֵא אִסַּס, ז' ל"ט בְּקִימְכָל. כַּעֲלִים, כּוֹלֵס מ' ו' וְי. מַלְלוֹ, קָל סַלְחָו וְכ.
 מִיָּין. יב סַכָּ, הַדִּין בְּסִיחָק קַטֹן וְסַכְרֵי דַבָּר. וַיְהוֹשֻׁעַ, מַלֵּל רַק וְסַכָּ מִיָּין דַּקִּי
 וְלֹא כַחֲסִי. ג' הַבִּיִּים בְּחִיבָק. אֲחִירֵי, ס' ז' ס' פ' יב וַיִּנַּעַם, ל' וְסַכָּ. סס, סַכָּ.
 הַדִּין, מַלֵּל. יד וְכַתַּר, ז' ל"ט בְּקִימְכָל. אֲבַיִס, מַלֵּל י' וְס' ו'. סַכָּ, סַכָּ. וְעַלֵּל.
 חַמְתָּא, ס' בַּמַּסַּף וְס' גְדַעַס. לְסַפּוֹת, מַלֵּל וְסַכָּ גְדַעַס קָל. סַכָּ, מַלֵּל. טו.
 יִשְׁכַּל, ג'. טו חַמְדִּין, ל' כ"כ מ' ו' ק' ו' ס'. מַחֲסִין, ס' בְּזַמָּא. וַיִּסַּף, לִיבֵי נִבְגֵי
 אֲוִלֵי מַעֲבִיר וַי' סַכָּ. לְכַלוֹת, ל' וְעַלֵּל. וְסַכָּ, ל' וְסַכָּ. בַּמַּסַּף, כָּדִין ל' ז'
 וְעַלֵּל חוֹל ס' י'. טו וְיַעֲפַר, סִינֵי בְּזַמָּא. גְדַעַס, כָּל ל' בָּחוּ' סַכָּ. סַכָּ, סַכָּ. יז
 לְמַחְזֵי, סַכָּ. לְעַפְרוּ, כּוֹלֵס סַכָּ. יח חַמְסִין, ז' וְסַכָּ ו' וְכַתַּר, ז' בְּזַמָּא, ל' וְי.
 מְקוּוֹס, מַלֵּל ג'. יט, כּוֹלֵס סַכָּ. יח נִשְׁוֹת, מַלֵּל. בְּזַמָּא, כּוֹלֵס מַלֵּל. יט מַמַּל,
 ל'. לִיכְדֹן, קַדְמָה דְסַקּוֹן בְּלַחֲדָא מִיָּין בְּה' א'. בָּחוּ, מַלְכִּיל. כַּעֲלִיִּס, כָּל ל' ז'
 סַכָּ. כ כַּלִּיִּס, י' מַלֵּל. סַעֲטוֹן, י'ד כָּל ל' בְּזַמָּא מַלֵּל. י. כָּא חַחֵן, כָּל ל' ז'
 מַלֵּל בָּחוּ'. סַרְסִיָּו, מְד' ע' י'. אִיבִין, ס' ו' וְי. כָּב וְכַעֲסָא, ס'. סַעֲטוּ, סַכָּ.
 וְסִימַס, מַלֵּל. נְקִיִּים, סַכָּ. וְיַעֲפַר, ז'. כָּב חַמְסִין, י'ד. סַכָּ, ד' דְסַבִּיִין וְסַכָּ.
 ת' א' וְעַבְר לְכֶם כָּל חַלּוֹן טוֹפֵס ג'. וְכַבְשָׂה דְאַרְעָא לְפָנֵי ה' עַס. וְהִיתָם
 נְקִיִּים מִדֵּי וּמִיִּשְׂרָאֵל מִסַּמִּים י' עַלֵּיִם ד' עַעַל לַס.

אִישׁ גַּחַלְתּוּ: כִּי לֹא נִחַחֵל אֹתְכֶם מֵעַבְר לִירְדֵן וְהִלָּאָה כִּי בָּאָה נַחֲלַתְנוּ אֵלֵינוּ
 מֵעַבְר הַיַּרְדֵּן מִזְרַחָה: פ שְׁבִיעִי (רַבִּיעִי בַּמַּסְוִנִּין) כ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִשָּׂה אִסְתַּעֲשׂוּן
 אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אִם־תַּחֲלָצוּ לְפָנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה: כא וְעַבְר לְכֶם בְּלַחֲלֹץ
 אֶת־דִּירְדֵן לְפָנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוּ אֶת־אִיבֵי מִפְּנֵינוּ: כב וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לְפָנֵי
 יְהוָה וְאַחַר תִּשְׁבוּ וְהִייתֶם נְקִיִּים מִיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהִיְתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לְכֶם
 לְאַחֲזָה לְפָנֵי יְהוָה: כג וְאִם־לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן הִנֵּה חַטָּאתְכֶם לִיהוָה וְדַעוּ חַטָּאתְכֶם

ירושלמי

ינתן בן עזראל

ירושלמי

צמ

(נד) תפסון גוקרין חיבתן למספדה עוד על תקופת רוקא:

(טו) ארום תתובן סבתר דתלמידיה ויהיה תוב לאתדירותהון גמדרקא ותתגלון לקל עשא רבין: (טז) וקריבו לתניה ואמרו הדין העאן נבני לבעדנא דבא וקרוין לטפלא: (יז) ואנחנא נהרין סבבין בגו בני ישראל עד דתעלין לאתדירון ותבון טפלא בקרין חקרא מן קדם יי ויתבי ארעא:

(יח) בקרין תלילין מן קדם יי ויתבי ארעא:

(יח) לא נתוב לבתנא עד דיתחנן בני ישראל גבר אחסתייה: (יט) ארום לא נחשין עמרון מעברא לירדנא אלהא ארוםספת אחסנתא לנא מעברא לירדנא מעיקרא: (כ) ואמר להון משה אין תעברון ית פתנא רבין אין תדירון קדם עשא רבי לאנחא קרבא: (כא) ויעבר לבון גל דמרון ית יירדנא קדם עשא רבי לאנחא קרבא עד דיתעד ית בעלי דרבוי מן קדם יי: (כב) ותתבבש ארעא קדם עשא רבי וסן גתר ברין תתובון ותרון ופאן מן קדם יי ופירשאל ותבי ארעא דרא לבון לאנחנא קדם יי: (כג) ואין לא תעברון ית פתנא רבין ויא חבתון

ינתן

ולמי שצביא לירי שפוק וקלות כלש נקלס מהוכים: (ט) ותיבול רכוס נלס רל צמול ספן לנכס סהיה מלז דנעמס לעלות אל חרן אשר עיניס דרשיס זה: (טו) ללסמוסיס כלל וכן הוא בזכרון: (יז) מלז עמפין וכן מלז כפן לטון מהימות וקלות כי כן סכוס של וסע עמידס למו ונענע דעמלס: 'ירושלמי' נקרוין מלילין מ' עיניס נביסיס לחון על היסס ותעמי' מלסן ענכס משה עפס כן ונעמי למד דוד חסו ותנר לכס כל סלן

רשי

(יז) ואנחנו נחליץ חשיים. מדיין מהיכיס כמו (יעניס ס) וסכר סלל סס זו (סס ה) ימער יסיסה: לפני בני ישראל. גדלתי גימיות מנחך סגנוריס היו סק נחמר נגד (דנריס לג) ומדק זכוע אף קדקד ואף משה סז וסירס לסס צללה סדנריס (סס ח) וללו אחכס נעט סהיס ונו' (סס ג) סלוליס סענרו למפי חסיכס בני ישראל כל בני סיל וניקיסו כמי' (סס ו) וסמלן סולך לפניס ז' רלונן גד סקיימו סנלס: וישוב ספונ. צעודו אלל חסיסו בערי דרבבאר. סנכנס עבפיו: (יט) מעבר הירדן והלאה. נענר סענערי: כי באה נחלתינו. יכנר קנלסס

אבן עזרא

פעול יתן ולא אדע למע זה כי הסס כסוז: נחס' חרן. ימלך אחרן ולא נעל אוחס' אחרן אשר הוא זא שמה 'נקברו: (י) תניאון. כמו סענרון (ס) ויעלו עד נחל אשכול. כי סעוליס. מלסן 'הללו למג: (יא) לא מלאו. קל סלמ'ד וסו' סענמן 'סכנר עלא קרק' ענן ללל סעליוו עה ססחמילו: (יג) כלב בן יפנה. נחסלה כלסר דנר 'ססס ומלח עלאו כמו נקסו 'נעבי סלסו 'נלס' מוקדסן. (יג) וינעם. ענצת עג ונר צענר עלל נסו: (יד) תרבות. מנזרת אשר סעסמי 'ורביחי וסו' קרוד ענצת רק כל רצ ציסו וסעסס גדול 'סססס: לספוח. כסו לסוסיק רק סול מנרס אשר וכסו' ססו 'על זנסיכס כי לא 'מללו צעפלי היז'ד מוס סערס צנמן סקל סקר יז'ד: (סח) ועריס. 'נעמלס לססס: (יז) חשיים. על מעקל 'מוליס היו כמו מהיכיס ענצת מוכס מוסס (כא) עד הורישו. ססס: (כג) לפני ה'. כי סס סלרון למפי ה' כלסר פירסחי

פירוש על אבן עזרא

ה' (יעניס מ' יי). 'לעיל כז' (ס). 'נכלס' יג' (י). 'דנריס ל'א ע"ז). מי קבר סלרן. ונניס כן. 'כע"ס עלו זס צנגג 'רל אף סרוס ענמן סכנר רלל סנעס. 'ס"ס ע"ז' (ח). 'לעיל יג' (ז). 'סללס כ"ד' (ס). 'נעס ע"ז' (ז). 'סלסיכס כ"ז' (כ). 'ע"ל גדול ככסיס. 'יעימי ז' (כא) ענינו מוספס שרס ספס ומלס לסוסיק שרס יוסק. כ"ל משובס יסק צנמן סקר ע"ד כלומר צסוס צנמן מוס העסקל עלל סענוד צו יז' סרוע לכן עלל ספו חניה מוס סרוע ולל מלס לספוח. קלמי סלמרו חרן עקסס היס ולענדין עקסס. קקיימו לומר נדרוס ללן נכנה וכו' ומעילל נענע עיניו סחלה עריס לפק. 'יהועס ה' (ח). 'ס"ס כ' (ס). 'יכמו ססלי מען והללס (ס"ס כ"ס ס"ס) 'כמו היסס סעמיני והללס.

ספורנו

ככסו איין סקן סלסיכס סענמן סיעלה זס צדיכס ואין זס אלל לסמל חס לב חסיכס: (ז) ולמה תניאון. הלל ידעסס כמה לקו סעמלסיס נדור סקדס: (יז) עד אשר אם רביאונם. צעוד עלל סנילוסוס. כמו עד לא עסס חרן וסולוס. עד לס כלו: (כג) הנה חסאתם לה'. זס מריוסו לו סעסלסס עסס

פירוש רשבים

לפני ה'. מאבא מורי הרב רבי מאיר שמעתי שישה זו ועיקר: (יז) חשיים. נמרדים כמו החישה מפלס לי: אלה

לקראת אמתון פתבו דבא: (ט) ולמא תבטלון רעת בני ישראל סלסעבר לארעא ויהי להון יי: (נו) ולא תתברון:

(נח) הדין עברו אבהתכון בר שלחית תרון סרקס גיאה למחמי ית ארעא: (ס) וסליקו עד נחלא דאתכלא חמון ית ארעא וקטילו רעות לבא דישראל גיין ולא למיעל לארעא ויהי להון יי: (נט) וסליקו עד סולח חמון ית ארעא:

(ט) תקופת רוקא רבי גיוקא דהוא וקבים למיטר: (יא) אין חמון גוקריא דסליקו סמנריס סבר עסרין ענן ולעילא ית ארעא דקיימית לאברהם לחנך ולעקב ארום לא שלימו גתר דחלמי: (יב) אללן כלב בר יפנה קניצא יהושע בר נון ארום שלימו גתר דחלמי רבי: (יג) ותקופת רוקא רבי בישראל וסלסלינון גמדרא ארבעין שנין עד דספ כל דרא דעבר דביש קדם יי: (יד) ויא קסמון גתר אבהתכון פלסמי גוקריא חיביא לסוספא תוב על תקופת רוקא רבי על ישראל:

בעל המורים

סריסס לל סנרך סגלו ח' סניס קודס לסלר סענמיס: (יז) ססיס ז' צסוסה סמרי ליעני סכל וסירך וני דן ססיס וסיוו דליסלל נב' מי סעס ודילמל סססיס סל קנה. מיכוע סכנע קניס ויללס משרס ח' ולמעלה נפרדיס זס מוס וכך פי' נחלן כמו ססיס על קנה סנלססיס. זס צוס כך נחלן לעמלסס כי כן דרך סנלססיס לספסר צס אל זס מי עלל יפירי חלויסיס: (כא) סלן ז' נחס' סכל וסירך סלן סעל וסיוו דלסריני כל היילל לעמלסס ציס דוד נע כריסוס כוחס ללסעו עלל סוק קניס ולל סלענך

סנוריס סלחס ירלסיס לענור עמפי סעלסעס וסוק סעריס וסעס: (ס) סקדיש ברנע. קי סמה וסמי קדס סיו: (יג) הקניזי. (סוסיס יל) סורנו סל קח סיס וילדס חמו סל כלל חס עמחילל: (יג) וינעם. ויעלסלס מן סו ונר. (סל) וסלסלס צנע ונר): (יד) לספוח. כסו (סעפיס סח) ססו סנה על סנה (יעמיס ז) עולוסיכס ספו ונו' לטון סוססס: (נח) נבנה וסמקנו סה. ססיס סיו על מנעס יומר ענניסס ונוסיכס סהקדימו וקסיס למסס חומר לסס עסס לל כן עסו סעיקר עיקר וסעפל סעל צו לכס סחלה עריס לססכס וסמר כן נדרוס לללכס:

רמב"ן

הסס אלל נענר חלויסיס לעמלסס וסיה מהיכיס ורלסוסיס למפי סעס לסלסס צלויני ה' כי סמיוו סס: (יע) כי באה נחלתינו אלינו. כנר קנלוס צענר מנרמי לטון רס'. וסיו סגון סירנרו כן למפי עסס לענר כנר קנלוס כי חיינו צידס אלל צרלונו הדנר חלוי ולל קנלוס עד סחנכס סול לסס. אלל כך חמרו כי לא חמיללס חסס למעט נחלסס צלרן סרועס סלסס כי צלס חלויני סחמלה סרלויס ללו סהיס חרן מוקס ולל מוקסס יומר מעלר סענסיס וסיל דרך קססס לל דרך מריכס. או סילמרו כי לל נחל חסס כי חמילו חס' אל סמפון לחס ללו עסס חס חלרן עננור ענסי' חס וכל אשר לו אלל לא נחל חסס כי נענר חל חלרן חלזת סהיס מלמינו סרלויס ללו וסלמנו רוליס צס ולין סלר סענסיס סעלס צס כלל.

'אל סענוד: (יע) והלאה. מנלל על 'נעקוס ועל 'מזון וסעסס ולמעלס:

אשר תמצא אתכם: בגדלכם ערים
 למפכם ונדרת לצנאכם והוצא מפיכם
 תעשו: ויאמר בני גד ובני ראובן
 אל משה לאמר עבדך יעשו כאשר
 אדני מצוה: טפנו נשינו מקננו וכל
 בהמתנו יהושעם בערי הנלעד:
 ועבדך יעברו כל חלוצי צבא לפני
 יהוה למלחמה כאשר אדני דבר:
 ויצו להם משה את אלעזר הכהן
 ואת יהושע בן נון ואת ראשי אבות
 המטות לבני ישראל: ויאמר משה
 אלהם אסיעברו בני גד ובני ראובן
 אתכם את הירדן כל חלוצי למלחמה
 לפני יהוה ונבכשה הארץ לפניכם
 ונתתם להם את ארץ הנלעד לאחיה:
 ואם לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו
 בתבכם בארץ כנען: ויענו בני גד
 ובני ראובן לאמר את אשר דבר יהוה
 אל עבדך בן געשה: לב נתנו געבר
 חלוצים לפני יהוה ארץ כנען ואתנו
 אחות נחלתנו מעבר לירדן: ויתן
 להם משה לבני גד ולבני ראובן
 ולחצי שבט מנשה בן יוסף את
 ממלכת סיון מלך האמורי ואת
 ממלכת עוג מלך הבשן הארץ לערוב
 בני גד את דיבן ואת עטרות ואת
 יתבהה: ואת בית נמרה ואת בית
 ראובן בנו את חשבון ואת אלעלא ואת
 מעון מוסבת שם ואת שבמה ויקראו בשמות הערים אשר בנו:

בן הא חבתן קדם יי דעו חובתכון יי תשנה יחבן: כי כנע
 לכו קרוין למלכות ויחמרו לענבו ויפוק מפיכמן מעבדון:
 כה ואמרו בני גד ובני ראובן למשה למיטר עבדיך יעבדון
 קמא די רבוני מספר: כו מסלמא נשנא ניתנא וכל בעידנא
 יהו תמן בקרני גלעד: כז ועבדיך יעבדון כל מורו חילא
 קדם עמא די לקרבא קמא די רבוני מסלל: כח וספר
 יהו משה ית אלעזר כהנא וית יהושע בר נון וית ראשי
 אבות שבטיא לבני ישראל: כט ואמר משה להון אם
 יעבדון בני גד ובני ראובן ועמבון ית ירדנא כל דמורו
 לקרבא קדם עמא ותתכבש ארעא קדמיכון ותתנון להון
 ית ארעא הנלעד לאחסנא: לו ואם לא יעבדון מורזין עמבון
 ויחסנון פיניכון בארעא דכנען: לא ואתיכו בני גד ובני
 ראובן למיטר ית די מליל יי לעבדיך בן געבר: לב נהנא
 געבר מורזין קדם עמא די לארעא דכנען ועמנא אחרות
 אחסנתנא מעברא לירדנא: לד ויהב להון משה לבני
 גד ולבני ראובן ולסלגות ושבתא דמנשה בר יוסף ית מלכות
 סיון מלכא דאמורא וית מלכות עוג מלכא דיתנן ארעא
 לקרוהא בתחומין קרוי ארעא סחור סחור: לו ובנו בני גד
 ית דיבון וית עטרות וית ערער: לה וית עטרות שופן וית
 יעור ורממא: לו וית בית נמרה וית בית הרן קרוין קרוין
 ויחמרו דען: לו ובני ראובן בנו ית חשבון וית אלעלא וית
 קריתים: לה וית נבו וית בעל מעון סקפן שסקן וית שבמה
 ויקראו בשמות הערים אשר בנו

מסרה בר וזכרת, ב' מ' צלי. לנחכס, ל' מ' רמי' ויהלא, ל' סכר. ל' מיעס,
 מלל. כח וחסר, י"ב פנין וילעוו. ללעו, הלצ'ד רמי כי מלס עמס כנסס.
 ענדן, כולס מלל. מלס, סייז' כגניל. כו סיימו, מלל. סקנו, סכר. כנסס,
 סכר. כערי, ל'. כו דנר, הדלי'ס כחלס וכולס ס'ו. כח יוספ, ז' לייסי. נג
 כולס כחיס סקו. חנוס, מלל. כס סלסס, סכר. ונכסס, ל'.
 ל ונלסו, מלל סלף וס'ו. כנסכס, ז' סכר כסורס. לב כסו, י"א פסוק ריסי
 וקיסס נן וכלל סלף. עכר, סכר וסר'ן כס'ס. סרן, ס' דפניין סרלס. ססס,
 כולס סכר ודנס בז'ו'. מלססו, כל ס'ו סכר. לג מלכס, ל'. סייסו, פ'ו וסו.
 לנערי, מלל. כנלס, ל' סכר דח'. לד עטרס, ג' סכר צלי. ערעב, כולס סכר.
 לח עטרס, סכר. שופן, מלל. יעור, ג' וסר'ין כסורס לנד. וינכסו, לכ כ' צ' סין
 ויהיר כק'ח. לו נכס, י"א סכר דח'. סין, ל' שוס קסס וכל שוס בר סו די
 כע'ר סק. לו צ'ו, מלכס כי סקו ערסיס, סענון, מלל. סלסלס, ל' סכר
 סלף. קריסיס, כפר י"ד סכר סס'י. לח וסל, סין כרוי נערי. ערעב, מלל. סכר.
 מוסכס, ז' כ"כ ס'ק וסכר סנין. עכסס, סס' סעללי. כנסס, סכר. עטרס, מלל.
 ית ויאמר משה אלהם אם קדוין סל. ואם לא יעברו חלוצים סס. ונאחזו
 סס סס. ובני ראובן ססס י. ואת נבו סס.

בגבלות ערי הארץ סביב: לו ויבנו
 ערער: לה ואת עטרות שופן ואת יעור
 ואת בית נמרה ואת בית הרן ערי מבצר ונדרת צאן: לו ובני
 ראובן בנו את חשבון ואת אלעלא ואת קריתים: לה ואת נבו ואת בעל
 מעון מוסבת שם ואת שבמה ויקראו בשמות הערים אשר בנו:

ועל תנחם עמס סלעזר ויטוע כנו (עומס י"ד) ס' ילסס לסס:
 (לז) ואתנו אחות נחלתנו. ללעור כריסי וכנסוסי ססי לססס סלסס
 מעכר סוס: (לו) ערי מבצר ונדרת צאן. ז' סקף פסוק וסכס על סלסס
 סעלס ויכנו כני גד לח סעריס סללו לסיוס ערי מנצל ונדכוס סלן:
 (לס) ואת נבו ואת בעל מעון מוסבת שם. כנו ונעל מעון עמס ס'ל
 סס וסיו סלעוריסי קוריסי עריסי על סס ע'ל סלסס וכר סלוק ססס
 לח עמס לססס סלסס סלסס חכו וסקסס סס כנו ונעל מעון וסקסס לסס
 סלס

לֹא יִלְכּוּ בְנֵי מְכִיר בֶן-מְנַשֶּׁה גִלְעָדָה
 וַיִּלְבְּדָהּ וַיִּוְרֶשׁ אֶת-הָאָמִי אֲשֶׁר-בָּהּ:
 סמסיד ׀ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת-הַגִּלְעָד לְמְכִיר
 בֶן-מְנַשֶּׁה וַיָּשֶׁב בָּהּ: ׀ וַיֹּאמֶר בֶּן-
 מְנַשֶּׁה הִלֵּךְ וַיִּלְבֹּד אֶת-חַוִּיתֵיהֶם וַיִּקְרָא
 אֶת-הֶזֶן חַוִּית יֹאִיר: ׀ וַנִּבְחַח הַלֵּךְ וַיִּלְבֹּד
 אֶת-קִנְתָּ וְאֶת-בְּנֵיהָ וַיִּקְרָא לָהּ נִבְחָ:
 בְּשֵׁמֶהּ:

ומסמכין שמעורבב ה' צדמיה סיען ז' קי"ב בקי"א יק"ב עיניל סיען:

פ פ פ

לו * אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאוֹתָם
 בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: ׀ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת-
 מוֹצְאוֹתֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל-פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה
 מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאוֹתֵיהֶם: ׀ וַיִּסְעוּ מִרְעַמְסֵם
 בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּחַמְשֵׁה עָשָׂר יוֹם

לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָּל-מִצְרַיִם:
 וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֹתָם אֲשֶׁר הִבֵּה יְהוָה בָּהֶם כָּל-בְּכוֹר וּבְאֵלֹהֵיהֶם עֲשָׂה
 יְהוָה שְׁפָטִים: ׀ וַיִּסְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִרְעַמְסֵם וַיַּחֲנוּ בְּסֹפֶת: ׀ וַיִּסְעוּ מִסֹּפֶת
 וַיַּחֲנוּ בְּאֵתֶם אֲשֶׁר בְּקֶצֶה הַמִּדְבָּר: ׀ וַיִּסְעוּ מֵאֵתֶם וַיָּשֶׁב עַל-פִּי הַחִירָת

אשר: ואת שבחה. צנו טעמה והיא טעם האמורה לעולה: (לס) וירוש.
 תכנונו וחרץ טעמה ריש טעמשת טחי טלוקות טון ירושה ולטון
 הורטה טחול טירוד ומידוך: (מל) חותיהם. כטריסון: ויקרא ארתן
 חות יאיר. לפי טלח היו לו צמים קחלם טעמו לזכרון: (עצ) ויקרא
 לה נבח. לה חינו עטיק ה"ח ורואי טיקודו טל רצי משה טרעטן לפי
 טלח נחקיים לה טס זכ לפיך הול רפה טעמשת טרעטו טעו לא וטעמיה
 מה ידועט טעמי טינוח טעוועט לה (רות ז') וילמר לה טעו (זכריה ה)
 לטעט לה ציט: חטלת פרשת טעות
 (ח) אלה טעעי. למה נכתבו טעטעות הללו להודיע טקדיו טל טקוס
 טלעטי טעזר עליהם לטלפלט ולהיעט טנדזכר לא חלמר טעיו
 טעיס וטעולטליס וטעט לטעט טל חרעטיס טעה ולח טיעה להם טעוטה

רמב"ן
 טעמיה טעיס עיר טל חלה צני מוכי חצי גלעד וטזה טעה טיעיה טעט
 טלובד קנת וטעמיה צן יחיר ולכן יקראו גס ק טווח יחיר: (ע) וטעט
 ויתן משה חת דגלעד לטכיר בן מנשה. לעטטטתו כי צמו לכדווח זכר
 ולטכיר חתי חת טלגעד ולטכיר כי טעצור נכזד לרעט לכל זרעו
 יקלוחו צמו טעמו כי קן יחמרו טכמוצין טלעטי טעטמט' נטעט
 לטעטיס וטעטה לעטטה וכן לעטטה טיעה חרן טעטו וגו' ועט טלמר
 טכטו צטער יטועט ויטי טורכל לעטיה וטעט כי הול טכור יוקפ לעכיר
 טכור וטעט חצי טלגעד כי הול טיע חיש וטעט ויטי לו טלגעד וטעטן
 גס קן על צמו טעיו חטי וטעט וטעט כי טס טלכו גלעד וילכדווח ולכן טען

וַקָּרוּ בְּשֵׁמֶהוּ יֵת שְׁמֵהָת קְרוּיָא דִּי בְּנֵי: לֹא וַאֲלוֹ בְּנֵי מְכִיר
 בֶּן מְנַשֶּׁה לְגִלְעָד וּכְבֻשָׁה וְתָרְיָה יֵת אֲמֹרָאָה דִּי-בָּהּ:
 ׀ וַיְהִי מִשָּׁה יֵת גִּלְעָד לְמְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה וַיִּתֵּב בָּהּ: ׀ מֵא וַיֹּאמֶר
 בֶּן מְנַשֶּׁה אֹל וּכְבֻשׁ יֵת כְּפָרְנִיהוֹן וַקְרָא יֵתָהּ כְּפָרְנֵי יֹאִיר:
 טב וַנִּבְחַח אֹל וּכְבֻשׁ יֵת קִנְתָּ וַיֵּת כְּפָרְנֵהָ וַקְרָא לָהּ נִבְחָ
 בְּשֵׁמֶהּ: ׀ ׀ ׀ ׀

א אליו מלני בני ישראל די נפקו מארעא דמצרים
 לחיליהון בידא דמשה ואהרן: ב וכתב משה ית
 מסקניהון למסלניהון על מימרא דיי ואלין מסלניהון
 למסקניהון: ג ונטלו מרעמסם בירחא קדמאה בחמשא
 עשרא וימא לירחא קדמאה מבתר פסחא נפקו בני ישראל
 פריש גלי לעיני כל מצראי: ד ומצראי מקברין ית די קמל
 יי בהון כל בוכרא ובטעותהון עבד וי דינין: ה ונטלו בני
 ישראל מרעמסם ושרו בספת: ו ונטלו מספת ושרו באתם
 די בסמר מדברא: ז ונטלו מאתם ותב על פום חירתא די

קדם
 מסרה לט וילכה, ה' ג' מלל ז' סקר דין טעונו. וירע, כן כסיד וקרי טעולס
 וי'ו. מא וילכי, י"ח פקוק רישו' וסופי' חד. טופיהס, טסללי הח' טס"פ. מ"ז וכל
 ל"י טחד ו'. טב ונצח, חסר. קנת, טו"ן כקנן. טעמיה, כולס ט"ו וע"י. לה' ג'
 ללח טעקין ח"ל זי"ד וקוועט טרסי רעטל טס ז'. טכחט לטעטל. נטס, חסר.
 ר"ג א ללעטוטס, כולס חסר. ציר טעט, ז' טמיה כללן. ב ויכטט, כולס חסר.
 מולאיהס, ל' מלל דמלל. למטעיהס, מלל. טעמיקס, מלל. למולאיהס, ל' מלל
 דמלל. ג טרעטטקס, טעין טעטו כי הול טס מריכה לל טס העיר. טרלטון, ט"ב
 ממחרת, כל דקטין לה"ח פחח ומלרין צמ"ס. טרלטונס. ציר רעט, ג'. ד וטלרטיס,
 ה' ר"ט. וקקריס, ז'. טכור, מלל. וטלרטיס, ט"ו וע"י. ח טכטס, חסר. ו טעטס,
 חסר. טלסס, טל ל"י חסר טמ"ח חז חיסס, ז' חסיטס, ז' כ"כ טעטין מ"י וט"ז.
 ת"א טסחרת הוטטח יצאו בני ישראל ביד רמה טכחט ט.

אשר
 רשי

אשר חץ כאן חלל חרעטיס וטחיס וטעטות לא וטס י"ד טלסס טיו טעט
 רלעטונס קודס גירט וטעטטעו וטעטטקס עד טעזו לחרע' טעטט טעטלחו
 וטנליס טעלחר (צמדזכר י"ח) וחסר נקטו טעט וטעטלוח וגו' (טס י"ג)
 טלח לך חטעיס וגומר וכו'ן הול חומר וטעט וטעט וטעט וטעט וטעט וטעט
 טעיה טנדזכר טעלן ועוד הולל וטעט ט' וטעטות טעיו לחסר ויחח חכין
 וטכ טכר עד טעטות מולח טעטח חרעטיס נמלח טל טעטה וטעטליס
 טעט לא נקטו חלל עטריס וטעטות זס וקטודו טל רצי משה. ורצי
 חטוטעל דרע טו דרעה חחרת וטל לנלך טעיה טע חולה וטוליכו לעקוט
 רטוק לרעטוחו כיון טעיו חוזקין חטמיל חצי מוטה כל טעטעות חער לו
 כאן יטעט כאן הוקרטו כאן חטטח חת רלעך וכו' (צמ"ד):
 (ד) ומצרים מקברים. טרודיס טלעטל:

ויחנו
 להם משה חלק גדול טעט וטולי הוט עדין מוכי קיים ולח עזרה עליו
 ויחח טנדזכר לפי טלח טיע וטקודי' משה וחסרן טעיה לו יחמר מ"ט טעט
 וטלר' וטכרות חרלעטוניס: (מל) ויקרא ארתה חוות יאיר ויקרא לה
 נובח. גס טלל טעוטכות טס חירטס וטס טכרון לפטיס קרטי חרעט וטס
 זכיר לפטיס קרית חסר. וטקרוז חלי כי חלו טעטות טיו טעטות חעריס
 ציר מולח וקטיון כטט טל טעריס טללה וטלך מולח. טלעטן כי-כ' חטוצ
 טעטעטן וריוון ומדעל טעו טלמר וימט חזד טעטען וגו' וכן ירלח לי
 מדכרי יטחח טלמר טעטח יטלל טעטעטן וטעטותיט וטעטועט וטעטותיט
 וטקל. חעריס חער על ידי חרטון ויטי ערוער חער לקטו מיד טקיון וטכ

ג' שנים ונקרא דבגונו: (ל) אגלו בני קסדר בר משה ללמד וקבשה ותריכו ית אמוצאי דבה:

(מ) וירב משה ית גלעד לקבד בר משה ותיב בה: (מא) ויאיר בר משה אגל וקבש ית בוסרדון וקרא יתדון בוסרדי ואיר: (מב) ויבא אגל וקבש ית קנת ית בוסרדיקא וקרא לה לבת על שמיא: ס ס ס

אלה אלין פקלי בני ישראל די נקשו סאקע דסארים לחילתהון בר אתעברו לדון נקש על יד משה ואהרן: (ב) ויתב משה ית סאקדון לסאליהון על סיפר די ואלין סאליהון לסאקדון: (ג) ויגלו סן פילוסין ג' יתחא דיקן מתישת עסרא וקא יתחא דסאקא סגטר דאקלו וקבשת סאקא נקשו

בעל המזרים

פסעו ומינו. חטו בעבור להם כי כלנו בני איש אחד חטו. ואם לא נכחו ופסעו כדכתיב' ודעו מחשבת' אשר המלך המלך: (א) ויקרא לה נובח צמחו לא מתיק' ח' שלח נחמיהם לה זא סאס. (זכריה ח') ויאמר אלי לבמה לה בים צלחן שמר עקש לבמה ולא נכה. (רום ז') ויאמר לה נובח שלח דבר עשה הוא צמחו ללח ע"י שלח לה כחו לה: (ב) ואלהים' (למסעיס) ובאר הכי הפך וכו' ואלה עמפיהם לנולאסיה לומר סחכל מיה על ט"א. גין מקש גין וואל: (ג) ויאמר מרעפוק ובאר הכי מנין ויקשו בני ישראל מרעפוק משהו לטעו בערבותי. מרד רב ביניהם ואח"כ כמעט המעטו כלם הזכיר בני ישראל כי ספריו מרד רב מנייהם. יאלו בני ישראל גיד רעם לעיני כל מעלים לומר שם עבר רב סאס מלכי' יאלו גיד רעם לעיני שאר מלכי': (ד) ומלכי' גר'ס סכא ולידן ומלכים ילד אה ליהים לומר שפילו אוסם סכר מוט רבם. סעורו (מי' ילקוט פ' גא על פ' און גים אשר אין שם מה ונפיתו ליל ג' דעס) מקצרים ג' סכא ולידן מקצרים סאס העובדים בנרעם גוג (יחזקאל ל"ט) והיינו דכתיב כלשך (י) וישע פל פי החיות ואליו לומר וישעו מלמד שכולם היה להם לב אחד לעשות כן ע"פ יחי' של משה. על פי סחיות מלמד שאמר להם עשו על פי י' און אומר לבס

רמב"ן

האמר הגלה חגלה פלאס' מלך אסור לראונו ולגדי סארו מואל ויסרו בארסו ופערסס כי מלאו נפשו יענישו כאשר סמרי' נכדדלל את עולו שלכד מכה כל בערים סאלס וסארי צענות סענון ואלגלל וקרית' ודינו וכו' ויצור ופועל ובעל ופועל סקראו ביה מעון וביה מרס סקראו נאזים ויכלה ופי סס כולס למואל וכן ביטעיסו כעסוק סקרי' את עולו סמכדו סס רוקן של ערים סלל' כי לראונו ולגדי סאלס סעלה וסמר קד טוק עעון ומואל. ולכן כלאס. כי פירוש מוסתס סס סאלו סערים טולן סס מוסתס סס ססקנו סאמוריים את סעס סרסאון סכסיו גיד מואל. וכו' לראון תד. שד קלחו אוחס צענות אשר צנו אוחס ולא אשר ככחו וקראו סעס לערים אשר צנו חלל אשר וקראו סענות את סענות סערים כי קראו להם צענות את סענות סרסאונים אשר היו להם סמסלה כי רל לסאריס צעס סידוע לסס מאלו או לכוזים את מואל או כאשר סארי' רעוסי' סאיו סאמוריים קורין פריסס על סס ע"י סלסס חלל לא רליוני גיכושע סכסו סענות סערים סכסו: (מג) ויקרא לה נבח. לא עמי' ס"א וסלית' גיכודו של ר' משה סדרסן למי שלח נחמיהם לה סס זס לפיכך ס"א רס' סענעסע מרדשו ככו לא וסמס אינו מוס ידוע סתי סענות סידועס לא ויאמר לה צומו לבנות לה בים לעון רס"י. והכי סרד סולר צלוס לחורס לכלכות ולסגדות וסענעסעסיה זס עס סענערו בערסו רות וסני לא סחיס כלסס סענעוסיך אמר לה ס"י אין את מן סאמרות סלל' מן סאיעסות וסחיותס ונוסס סלך וילכד את קנת ויקרא לה צומו עמל' סלל' עמל' לה אוסו ססס וסחיותס ויאמר אלי לבנות לה בים צלחן סענר מלמד סאין לסקר סעוועס עד כלך צלגיס וכן צמחל' של עסקת ססכדין אמר זו סנוסס וסקי' סרדס סידרו לבנל לבנל כסות וסענעוסי צומו לעולם דיקא נמי דכתיב לבנות לה בים צענע עינז וסול' מרדס מן סקרן סעניק סזס סלל' עמד לה כזים צלחן סענר: סמלת פרישת סינוס

בני ישראל גריש גלי ולין סחידון יסל סקנעס: (א) ויגלו סן פילוסין ג' יתחא דסאקא:

(ב) ויגלו סן פילוסין ית דקסל ית ג' דון גל דיכרנא וסאיעוהון עבד סילי די דיקן סענות סאקא דיו סתרגבין סענות אבנא סתרגעין סענות סנדרא סתעברין בקרון סענון דעס סתעברין. סאוס ודבערי סיתין: (ג) ויגלו בני ישראל סן פילוסין ושרד בסענות אחרא דאתחיסמו אבשת עמי וקרא:

(ד) ויגלו סענות ושרד באיתם דקסל סנדרא: (ה) ויגלו סאיתם חלבו על פסי חירטא סנדרא דקסל סענות סאון ושרד קדים גליל:

(ו) ויגלו סאיתן חזרו לסתקדן חירטא דאית על אמי סענעס: (ז) ויגלו

ינתן

וכן עלם דוכוספסמות מרכב עמי גזוס. (א) סענעיו סון נפין דייק מלסעי סענעסו צודלי אמו ללודסס לן עס וכן צרבה פרסס ז' כפס סעניקיס סס סאיו נכדדית' ולא ניעוקיס מוססס וסרסס וכו' ימיון עס: (ב) מנכס דלכלו יכסס ססלס וכן סכסס גס לעיל וע"ס וביאורי: (ג) סעסל סיו סעכדין סללל וכו' סמלס וכו' נקיעין דע' וכו'. דייק מלסעי' סרד סכס וסל סיו לים למיל' סלל' וסללים סקקניס סל סרד סחיות' ס' סלל' לרעס סכס כל חלו: (ד) ססרל לסססיליו סענעס סלל' וכו' פייין צילקוס וק"ל כר"ע דסלין ססעניס וסכר אין סוכוס סלל' סרד נש מוססס (סגסס ככל ס"ה ליה סוכוס עלל' וכו') סוכוס מלל' ו' וסענעס סעלס חולס סל סלוקסוס סקר ו' סלל' סענון על עסס ענייס סעקיפוס עד' רוססו סרד לעטלס וסרד לעסס וסרד לפריסס וכדעיס"י בטהסלוק: (ז) מרענעסו עיין לעיל סלל' סענעס וביאורי:

כתיב: (ח) בנסוס סעסס נססוכו סעניי ככר (מי' ס"י): על פי סחיות מלמד שאמר להם עשו על פי י' און אומר לבס

אבן עזרא

סערים סוכסו סעווסס וכן 'סענעס': יורש. יס אומרים כי לעיר ס' סיה ולמי דעמי סמלת יורס סזס חל סגכור ססיה צענעסס: (א) וסעס לסכיר בן פנשד. לבני מוסר כמו ויאמר יהודס לעענעון גלסיו: (ב) ויאיר בן פנשד. סול עענעססס יהודס כי כן 'כסוד כ' סלסון לקס צת מוסר כן מוסס וסליד מוסס סגכור סוליד סס יאיר. סכיו לו סערים צערי סגלעד - יוקרל' על סס עסעסס סמו גס יס סכסיס סענעסו על סס בני צרלי סגלעדי כי כן כסוד 'ואין סס עקוס לסאול חלך לקס יאיר סללס עס סענע' אשר כי חלך כסנן סיה סמלסס ולל' חלך סענערי ססיל' מועבר לירדן מוססס כי יס אומרי צלחן כסנן וסול' סיה 'ססקיק' מכל סענעס גויס: חוהירס. פירוסו לעי עקילוו כמו קרילוו:

חמלת פרישת מטות

(א) אלה מסעי. כאשר חטו בני ישראל בערבות מואל וישבו סס סדסיס עד סענו סערים סוכריס ולל' זו עסס כי סס סקרי' עות ססכן כסז עסס כל סענעיס: (ב) את סענעריס. חלך יללו עמקוס למקוס על כן סענערי' למסעיסס: על פי י'. "דעס עס למסעיסס: (ג) סענערי' סענערי' יוכן גיד רעס: (ד) ובאלודיס עשה יי' סענעיס. כמו כלס דגון כי 'כן אשר ססס 'למסעס: (ז) וישב. כח לענן חו

כלסס סענעוסיך אמר לה ס"י אין את מן סאמרות סלל' מן סאיעסות וסחיותס ונוסס סלך וילכד את קנת ויקרא לה צומו עמל' סלל' עמל' לה אוסו ססס וסחיותס ויאמר אלי לבנות לה בים צלחן סענר מלמד סאין לסקר סעוועס עד כלך צלגיס וכן צמחל' של עסקת ססכדין אמר זו סנוסס וסקי' סרדס סידרו לבנל לבנל כסות וסענעוסי צומו לעולם דיקא נמי דכתיב לבנות לה בים צענע עינז וסול' מרדס מן סקרן סעניק סזס סלל' עמד לה כזים צלחן סענר: סמלת פרישת סינוס

אחרי קננת ס' ענדין סענעו לו סג'ס לעסס אשר חלסך חל סענן חלך סענן וסנו וכו' סערים סמככות כחן דעסו לככוד סענעוועס וסכחן צזס לסרדע סקדיו סל סקג'ס עעסס סענע'ס עליסס לסלסלס ולסעניס צנרדל' לא סענעוועס ססיו עניס ועסולסלין עמקוס למקוס סעניד ולל' סחיסס להס ענוסס חלל ככל סענן סגדול לא סלכו חלל' חרעניס וסריס מוסעוועס כמו סענע סרד' רס"י מדברי רזי מוסס סרדסן וסוליק סרד' צמורס

פירוש על אבן עזרא

סענע' סענע' רס"י י'ל' (למסעיס ס' ג') מי' בני יסודס לבני סענעון. לוסר כז סלסון חל צס עכיר חזי גלעד וסלד לו סס סגכור וסגור סוליד סס יאיר וס' לו ג' בני סענע' סענע' (ד' ס' ג' כח). סענע' סלקס ססרסס סמלה כחון עענעסס. 'וענני סכסיס בני סעני' בני סקון בני צרילי אשר לקס סענעס צרילי סגלעדי ססס ויקרל' על סעס (סרלס ז' ס'ל. סענע' ז' ס'ל). סענע' לעיל (י' כ' ס'). סענע' על פי' ד' כע"ס עמי' ד' יסנו ועל פי' ד' יסנו. (ויקרל' כ"ג ס'). (סענע' ח' ס' ד'). 'כלומר יס לנו לסענין סענעס כענעס סענעס לדבון כי כן אשר ססס' לעסס וכלל' סללי' מערים סענעס סענעיס. סענעס

ספורנו

(א) אלה מסעי. רלס סלל' ית' סיכחכו מוסעי ישראל להדיע זכוסס כלכסס חסריו כמדכר צלחן לא זכועס כלופן ססיו רלויס לסכנס ללחך: (ב) ויתב משה. כלסן עקוס סילאו חליו וסמקוס אשר כסעו מענו כי לעעניס סיה סמקוס סילאו חליו כחלית סרדע וסמקוס סכסעו מוסו סוד: ואלה סעניוים לסענעריס. ולסעניס קרס סקד' זס. וכסוד ג"כ עיין סמקע ססיס ללל' עמקוס חל' עקוס צלי סקדעס ייעס ססיס זס קסס מאל וכלל זס

פירוש רשבים

יחננו

(א) אלה מסעי. כל פסעות חנוניות תתור ומונה כרי לפרש היכן היו חנונים:

ערד והוא ישוב בנגב בארץ כנען בקרא
 בני ישראל: ^א ויסעו מהר ההר ויחנו
 בצלמנה: ^ב ויסעו מצלמנה ויחנו
 בפולג: ^ג ויסעו מפולג ויחנו באבת:
^ד ויסעו מאבת ויחנו בעבריים
 בנגול מאב: ^ה ויסעו מעינים ויחנו
 בדיבן נד: ^ו ויסעו מדיבן נד ויחנו
 בעלמן ודבלתימה: ^ז ויסעו מעלמן
 ודבלתימה ויחנו בהרי העברים לפני
 נבו: ^ח ויסעו מהרי העברים ויחנו
 בערבת מאב על ירדן ירחו: ^ט ויחנו
 על ירדן מבית השמת עד אבל
 השמים בערבת מאב: ^ס שלישי (חמישי
 כעשרת יום) וידבר יהוה אל משה בערבת
 מאב על ירדן ירחו לאמר: ^א דבר
 אל בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם
 עברים את ירדן אל ארץ כנען:
^ב והורשתם את כל יושבי הארץ
 מפניכם ואבדתם את כל משביתם
 ואת כל צלמי מסכתם תאבדו ואת
 כל במותם תשמדו: ^ג והורשתם
 את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי
 את הארץ לרשת אתה: ^ד והתגחלתם
 את הארץ בגורל למשפחתכם לרב
 מרבו את גחלתו ולמעט תמעיט את
 גחלתו אל אשר יצא לו שמה הגורל
^ה ואם לא תורישו את יושבי הארץ
 לשבים בעיניכם ולצנינים בצדיכם
 ושבים בה: ^ו והיה כאשר דימית

והוא יתב בדרומא בארץ כנען במתי בני ישראל:
 מא ונקלו מהר פורא ושרו בצלמנה: מכ ונקלו מצלמנה ושרו
 בפולג: מד ונקלו מפולג ושרו באבת: מה ונקלו מאבת ושרו
 בעבריים במגול מאב: מו ונקלו מעינים ושרו בדיבן
 נד: מז ונקלו מדיבן נד ושרו בעלמן ודבלתימה: מח ונקלו
 מעלמן ודבלתימה ושרו בהרי העבריים לפני נבו: מט ונקלו
 מהרי העבריים ושרו בערבת מאב על ירדן ירחו:
 סט ושרו על ירדן מבית השמת עד אשר שפין במישריא
 דמאב: נ ומליל יי עם משה במישריא דמאב על ירדן
 דירחו למימר: נא מלל עם בני ישראל ותימר להון ארי אתון
 עברין ית ירדן לארעא דכנען: נב ותתרכון ית כל יתבי
 ארעא מן הדמיכון ותברון ית כל בית סנדתהון וית כל צלמי
 מתבתהון תברון וית כל במתהון תשעון: נג ותתרכון ית יתבי
 ארעא ותיתבון בה ארי לבון יתבית ית ארעא למיבת יתה:
 נד ותחסנון ית ארעא בעדבא לרעיתכון לסניאי תסנון ית
 אחסנתהון ולועירי תועירון ית אחסנתהון לרפוק לה תסון
 עדבא דירלה יתו לשבטי אבהתכון תחסנון: נה ואם לא
 תתרכון ית יתבי ארעא מן הדמיכון ויתו די תשארון מנהון
 לסיען גמלן וזן לקבליכון ולמשרון מקפסכון ועיקון לבון על
 ארעא די אתון יתבון בה: נו ויתו במאדי השבית למעבד
 להן

מסרה מ יעד, סכר, צנול, סכר, מא בללעה, ל' וסכר, מב מללעה, ל' וסכר,
 א צוק, ו' סכר דסכר בלי, צב מופק, סכריסן עלא י"ק וס"ס סכר דה', בללעה,
 סכר, סד מלכס, סכר, צנין, צנ' יודין, העצבים, כולם בל'ע ועלס,
 סה מעינים, ל"כ צנ"ד הכבים, צדיבן, כל ל' בל' ל"כ מ"י וס"ו, מו בעלמן, ס'
 דבלתימה, מעליל כי ס"ס סהלמנסינו, מו מעלמן, סכר, דבלתימה, מעליל,
 מח בערבת, כל סו' סכר, ירסו, סכר, מ"ט היענס, סכר דסכר והענס רפי
 כי סחיקו כחי לסינס ח"צ ל"ל, נ וידענ, ו' בעצס, נא סלסס, סכר, עעריס,
 ח"ו ומ"י, נב והורשנס, עלא, סס כל, ד, יעד, סכר, וסנדנס, צ' מעכיסס,
 ז' מעכסס, סכר דסכר, צומסס, עלא, תשמדו, עלא, נג והורשנס, עלא,
 ויסנסס, הו"ז צמח וסיו"ד נסה, נד וסמכנסס, צ', בגורל, עלא, לעסנססיכס,
 ח"ו ומ"י, רפעס, נק"ס סלמד עלא מלכיד אמנס כחי לסינס לסענס דגס סיונסס
 טכנסע עהניס לפי סחיל צעול, ילל, ה', הכולל, עלא, לעסו, עלא,
 סמכנסל, הנון סקנול עפני סלנס הנון סלסכיו קעולה, ל', נד מריש, עלל
 זמלא, יעדו, כולם סכר, מוסינו, עלל דמלא, לעכיס, סכד יוד קדיס למיס,
 וללנינס, מ"ק וס"ס, בלדיכס, עלל י' קדיס לל', יעניס, כולם ס"ו ומ"י,
 נו דעיס, עלל צ' כן סיסס, לעסו, עלל.

ת"א דבלתימה ינפוס ט, ויחנו על מצנין כה ינפוס טה, כי אתם עוברים
 את הירדן כנכוחם כס, והורשתם את כל יושבי הארץ טופס לה, ואם לא
 תורישו את יושבי הארץ מנילס יל.

לו יהיה למטות אבותיכם תתנחלו:
 מפניכם והיה אשר תוריתו מהם
 וצרתו אתכם על הארץ אשר אתם
 לעשות להם אעשה לכם: ^ס

וכן עלינו שאלנו להם יסוענו צעודם צידן: (כז) והורשתם, והנפוס:
 משכיותם, כהצננונו ציה סכדחסן על סס סחיו מעכנין סל סקלסע
 בללעה תלניס על סיס לסססססווס עליסס צססוט ידיס ונלניס כלכניצי
 (רקלל ט) וזקן מעכית לל חחנו צלללכס לססססווס עליס: ססכתם,
 כהצננונו ססכססווס: (כח) והורשתם את הארץ, והורשנסס חוסי עיוסניסי
 וס"ו ויסנסס צכ סוכלו לסססיס צכ וסס לללו לל סוכלו לסססיס צכ:
 (כד) אל אשר יצא לו שמה, סקלל קלר, סכ"ז זס סל עקוס סלסר לל
 ל'

למיך סזר וכנסס: (מד) בעיני העברים, לעון סכרזווס תלניס כנוו (מיכס ח)
 לפי ססדי (סלניס עט) ענו סח יכוסלניס למיס: (עט) מבית היססווס
 עד אבל השמים, כזן למדך סיוסור חנסס יסכרל י"צ מיל דלמער רכס
 צכ צכ סכס לדידי סזי לניס כסוול סכרל כולי: אבל השמים, מיוזר
 על ססיס סלל סמו: (נל) כי אתם עוברים את הירדן תו', והורשנסס
 תו', וסלל כנוס עעניס סוכסרו על קד סלל קד סלל לסס מסי כסלסס
 עוכסיס צידן ציעסס ע"ז ק סעכרו וסס ללל עיס בלץ וענסיין סלסס

לד * וידבר יהוה אל משה לאמר :
 י צו את בני ישראל ויאמרת אל הים
 בראתם באים אל הארץ כנגען זאת
 הארץ אשר תפל לכם בנהלה ארץ
 כנגען לגבלתיה : ויהיה לכם פאת
 גלב מפרברצין על ידי ארזים ויהיה
 לכם גבול גלב מקצה ים הנהלח
 קדמה : ונסב לכם הגבול מגלב
 למעלה עקרבים ועבר צנה ויהיה
 תוצאתו מגלב לקדש ברנע ויצא
 תצר אדר ועבר עצמנה : ונסב הגבול
 מעצמון נהלה מצרים והיו תוצאתו
 הימה : וגבול ים ויהיה לכם הים הנדרל
 וגבול זה יהיה לכם גבול ים : וזה
 יהיה לכם גבול צפון מרתים הנדרל
 תתאו לכם הדר ההר : מהר ההר
 תתאו לבא חמת והיו תוצאת הנבל

לדון אעבד לכן : א ואליל יי עם משה למישר : כ ספק ית
 בני ישראל ותימר לדון ארזי אמתן עליו לארעא דנגען דא
 ארעא די תתפלג לכן באחסנא ארעא דנגען לתחומא :
 ג ויהי לכן רוח דרוקא מפרברא דצין על תחומי אדום ויהי
 לכן תחום דרוקא מסיפוי ימא דמלחא קדומא : ד ויסחר לכן
 תחומא מדרומא למסקנא דעקרבים ועבר לצין ויהי
 מסקנא מדרומא לרקם גיאה ויפוק לחצר אדר ועבר
 לעצמון : ה ויסחר תחומא מעצמון לנהלא דמצרים ויהי
 מסקנא לימא : ו ותחום מערבא ויהי לכן ימא רבא ותחומא
 דין יהי לכן תחום מערבא : ז ודין יהי לכן תחום צפונא מן
 ימא רבא תכונן לכן להרי מורא : ח מהר מורא תכונן למטי
 חמת ויהי מסקנא דתחומא לצדד : ט ויפוק תחומא לזרחן
 ויהי

מסרה ב חלסס, סקר, הלחן פעמים ב' ספרי לחן, פגל, כל אר' ס'ר. לנגלמק
 כל אר' כ'כ סקר ב' ויהי וע'ר. נ גבול, מלא, פקלס, נפספ סדנע מן סקף
 מפני עסיס טוליס ולח מן גבול כ'כ'ס. יס, מלפון ספ'ס נרלס סח'ס נקסן
 גדול ול'ס' ל'ל צמסנ. ד סבנול, מלא, למעלה, ס'ל ג'יכ'י וס'ל ספ'ס.
 סקרבים, מלא, גס, סגון רשוי, וס'ס, ו' סכ'ס ס' וק'ינין ו' ודיו ק'. סולסס,
 סולס ס'ר ק' וסקר סגון וס'י. עלמנה, סקר, ה סבנול, מלא, סמסון, מלא, סגול
 ב' מלפיל מפני סולס ל' נסל סבל ססולס ל' ירוסכ סולס מלכס וס'ס'ס ססולס
 פסוק סולס דספוקס, ו גבול, מלא, סבדול, ס' מלא סברס, יס'ס, יר' לססס
 סדנע סר'ד וכן סקסן. ז חס, כ'כ ר'פ. יס'ס, יר' לסססו דנע, ספון, כל אר'
 מלא, סבול, סקר, ססול, ס' וסרין, ח לנע, סקר, סולסס, ג' כ'כ ס'ק
 וסקר סגון, סבול, סקר, לרס, ס'ס סקסוס לר'ד ולכן סולס סלעיל. ט סגול
 ג' סקר סברס ו' סקר סג'י. זכרס, סקר.
 ת'מ ארץ כנען לנבולותיה סססרין לס. ונבול ים ויהי, לכם דים ונבול
 ג'סין ס.

צדדה : ויצא הנבל ופולגה והיו

תוצאת הנבל

תוצאתו

אחוז סדק חלל ססיון וסולסס דק דרועס חל ססדנר וסול סקלס
 יסחקל (יסחקל כ) מדנר פעמים לפי ססיו כסס חומוס יסע'ס סלו
 וסולכין חלל דרועס מן ססענר כלפי מרס חסיד עד סנול דרועס על
 ארץ חרוס ונכסו מעלן חרוס סייסס לענור דק חר' ולססנל לסן
 דק סעס ולל רלס וסולר'ו לסנור חל כל דרועס סל חרוס עד טולס
 לדרועס סל ארץ מורס סנולר (סופס'ס יל) וגס חל ע'ך מורס על
 ולל חסס וסלכו כל דרועס סל מורס עד קוסו ועסס ססכו סייסס לסן
 עד סקסכו כל מלר מרסי סלס לרסנע וסלכו חל מרסס מללו חל חן
 קדס כרנע : ויצא חצר אדר. חסססס סעלר וערס'ס לל לסן סל עולס
 ונעשך עד סללכסן למענר ונל לו לסלר חר' ועסס לסלעון ועסס
 לסלל מלר'ס ולסון וסכו ססולר כון לפי סכנע וילל סלר חר' סססל
 לסרסיס מעסנר חל קדס כרנע ורנע חר'ס רע'סע סלסלס לל לסן
 סיסס מקדס כרנע עד עלעון ועסס וסלסס נקלר סמלר וסכו לל
 סדרוס ונל לו לסלל מלר'ס ועסס לל מעסנר חל סיס סבדול ססול
 מלר מעסנר סל כל ארץ ישראל נעלל סמלל מלר'ס נעקלע עסר'ס
 דרוע'ס : (ס) והיו תוצאותיו הים. חל מלר סעסנר סל'ין עד ונל
 עכ מערין לל מעסנר מעסס וסלסס : (י) גבול ים. ועלר עסר'י
 עסו : והיה לכם הים הגדול. למלר ונבול ססין סעסן ס'ס ח' סס
 מן סבול וסס ח'יס סקורין ח'סול'ס : (ז) גבול צפון. מלר לסן : מן
 הים הגדול תתאו לכם להרי הרר. ססולס נעקלע לטור'ס מעסנר'ס ורלסו
 מעס'ס וכנען לסן ח'ס יע' מעסנר ס'ס לסר'ס סייסנו וסולס סייסנו :
 תתאו. סססענו לכס לנעסו מעסנר לסלן חל ס'ס ס'ס : ותתאו. לסן
 סייס כנו (ד'ס ז י'ס) חל חל סר'ל'ס (יסחקל ע) וסל'י סססר ס'ל'ע
 סקורין חסר'ין ססולס עוכס ועס'סע : (ס) ערר הרר. ססכו וסל'ו
 חל מלר סל'ון לל ססר'ס וסעסנו סלנל סעס ז' חס'ס'ס : תוצאות
 דבול. סופי סבול כל מקוס סנולר וסל'וס סבול ח' סמלר כלס סס
 לגר'י וס'ס סוכר לסן כלל ח' עסס ססססו וערס'י ויסל' לססר'י
 לכסנך לסלן סללכסן יוסר מן כרסוס סרל'סון ולסנך רוסע סר'ס סרל'סון
 קרלו סול'וס סעס סל'ס י'ס'ס (ב) יס'י סל' ס'ס ג'י כרס'ס ולל סעס

מקום עולים ססוכנח חסכס לכסור ולכנול חסכס מל'ין יולל ונל :
 תררו אתכם. כחכרנעו : (ג) זאת הארץ אשר תפול לכם וגו'. לפי
 ססרנע עולס ססכוס חל'ין חל'ין וסכוס סל' סול'ך לנכוס מלר'י גס'לי
 דחוס'ס סכ'י לומר לך ען סבול'ס סל'לו ולס'ס'ס סמול'ס וסכוס : סל
 סיסון ועכו ססיו יוסנן סנמכס סל ארץ כנען וסידרן מעס'ק גייס'ס
 חסו סנולר גיסחס (סס) וילך סדנר וסכו חל ארץ חרוס וסל ארץ
 מורס יעל מרסס סעס לסלרן מורס וכנעו חל ארץ סיסון ועכו ססיו
 סל'וסע סל ארץ מורס וקרכו עד סידרן וסול כנען מקלע לטור'ס עסר'ס
 סל ארץ מורס נעלל סל'ין כנען סעסנר סידרן למענר ס'ס עקלע דרוע'ס
 מרס'ס סל' חל חרוס : (ד) ונסב לכם הגבול מגלב למעלה עקרבים.
 כל מקוס סנולר וסכו ח'ו וילל עלמל סל' ס'ס סמלר סוכ חל'ל סולך
 וילל לסן יולל סמלר וסוקס לל לטור' סל עולס סללכסן למענר וסוכר
 סמלר דרוע'ס סל מעלס עקרבים נעלל מעלס עקרבים לסר'ס מן סמלר :
 ועבר צנה. חל לך כנו מלר'ס : והיו תוצאותיו. קט'ס'י דרוע'ס סל
 לכס. על סס ססססל'קס סבול נקלר'ס סוקס לסן נס'לס. וע'ל חר'וער
 על ידי סססיל סק'ס'ס סר'ס'ס סל סעס'ס חומוס מן סעס'ס וכסנן לפני
 עסס חר' לו רלכ ח'ין כסס ער כס : (ג) והיה לכם פאת נב. רוס
 דרוע'ס חר' מן סמורס למענר : ססרבר צן. חר' חל חרוס מעסלס
 נעקלע דרוע'ס מרס'ס סל ארץ חסעס סעסוס כ'ל סל' חר'וט יוסנ'ס
 דרוע'ס סל ארץ ישראל ז' חלל ז' קלח ארץ מלר'ס וחרן חרוס כולס
 וחרן מורס כולס ארץ מלר'ס נעקלע דרוע'ס מעסנר'ס סנולר סעס'ס
 ז' מעל'ס סל'ס מלר'ס וס'ו וסל'וס'ו סייסנו וסל' מלר'ס ס'ס מע'ך על
 ס'י כל ארץ מלר'ס סנולר (יס'סע י'ס) מן סס'סור חר' על פני מלר'ס
 ומס'ס'ק ב'ין ארץ מלר'ס לסלרן ישראל וחרן חרוס חל'ל לל סמרס
 וחרן מורס חלל ארץ חרוס סוקס סדרוס לנמס וכס'יל'ו ישראל מעלר'ס
 חל רלס סמקוס לקר' חל כניססס לסלרן ס'ס מעס'ר'ס ח'ו כ'ל'ס לל
 לסן וסל'ין לסלרן ישראל ולל עסס כ' חסו סנולר (סעוס י'ס) ולל ססס
 חל'ס'ס דק ארץ סל'ס'ס ססס יוסנ'ס על ס'ס סעסנר'ס סל ארץ כנען
 סענן סנולר סל'ס'ס'ס (לס'ס'ס ב') יס'י סל' ס'ס ג'י כרס'ס ולל סעס

תוצאתיו תצר עיני זה יהיה לכם
 וקול צפון: והתאיתם לכם לנביל
 קדמה מתצר עיני שפמה: וירד
 הנבל משקם הרבקה מקדם לעין וירד
 הנבל ומחה על כתף ים כנרת קדמה:
 וירד הנביל תהיה והיו תוצאתיו
 ים המלח זאת תהיה לכם הארץ
 לנבלתיה סביב: ויצו משה את
 בני ישראל לאמר זאת הארץ אשר
 תתנחלו אתה בנורל אשר צנה יהיה
 לתת לתשעת המפות וחצי המטה:
 כי לקחו משה בני הראובני לבית
 אבתם ומשה בני יהודה לבית אבתם
 חצי מטה מנשה לקחו נחלתם:
 שני המפות וחצי המטה לקחו
 נחלתם מעקר לירדן ורחו קדמה
 מזרחת: פ רביעי (ששי נמוכ) וידבר
 יהוה אל משה לאמר: אלה שמות
 האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ
 אלעזר הכהן ויהושע בנגון: ונשיא
 אחד נשיא אחד ממטה תקחו לנחל
 את הארץ: ואלה שמות האנשים
 למטה יהודה קלב בן חפני: ולמטה
 בני שמעון שמואל בן עמיהוד:
 למטה בנימין אליהו בן בסלון:
 ולמטה בני דן נשיא בקי בן גילי:
 לבני יוסף למטה בני מנשה נשיא
 חניאל בן אסד: ולמטה בני אפרים

ויהו מקנהו לחצר עיני זה יהיה לכם תחום צפון:
 ותבוננו לכו תחום קדומא מחצר עיני לשקם: ותחת
 תחומא משקם לרבקה ממדנח לעין ותחת תחומא ומימי על
 פיה ים גימסר קדומא: י ותחת תחומא לירדנא ויהו מקנהו
 לימא דמלחא דא תהי לכו ארעא לתחומא סחוד סחוד:
 ופקוד משה ות בני ישראל למימר דא ארעא די תתחפנו
 ותה בערבא די פקוד: למיתן לתשעת שבטין ושלגות
 שבטא: די ארי קבילו שבטא דבני ראובן לבית אבתהון
 ושבטא דבני גר לבית אבתהון ושלגות שבטא דמנשה קבילו
 אחסנתהון: וסתרין שבטין ושלגות שבטא קבילו אחסנתהון
 מעברא לירדנא דירחו קדומא מדינחא: וס ומליל י עם
 משה למימר: אלן שמהת גבריא דירחאגון לכו ית
 ארעא אלעזר בנהא ויהושע בר נון: ורבא חד רבא חד
 משבטא תסבון לאחסנא ית ארעא: יס ואלין שמהת גבריא
 לשבטא דיהודה קלב בר חפנה: כ ולשבטא דבני שמעון
 שמואל בר עמיהוד: כא לשבטא דבנימין אליהו בר בסלון:
 כב ולשבטא דבני דן רבא בקי בר גילי: כג לבני יוסף
 לשבטא דבני מנשה רבא חניאל בר אסד: כד ולשבטא
 דבני אפרים רבא קמואל בר שפטן: כה ולשבטא דבני
 זבולן רבא אליהו בר פרגה: כו ולשבטא דבני יששכר
 רבא פלטיאל בר עזן: כז ולשבטא דבני אשר רבא אחיהוד
 בר שלמי: כח ולשבטא דבני נפתלי רבא פדהאל בר
 עמיהוד: כט אלן די פקוד ית לאחסנא ית בני ישראל
 בארעא דבנגון: א ומליל י עם משה במישרא דמואב על
 ירדנא דירחו למימר: ב פקוד ית בני ישראל ויתגון ללוא
 מאחסנת אחותהון קרוין למתב ורעה לקרוא פתריהון
 תתנ

מסרה פיקן מלא. יהוה סי' ד דגס. גבול. מלא. יוספאויס, ל' ומלא. נגול.
 מלא. טעמא. סריסין ס' ימי. יא כגול. סכר. טעמס. טין ימי. לפי.
 ז' בקען. סבול. סכר ודניני. יס. בקען. יב. סבול. מלא. סירדנס. די. יס.
 בקען. לבגלמיה. כל א' ל' סכר ז' וין ומלא. יג. גבול. מלא. טעמס. מלא
 בטעמס. די. כ' ס' מלכיון בטעמס לפני נכס כ' ז'. סלובני. סכ' ט' בטלסט
 והלף כה. אכסס. סכר. טין המעוט. ג' מלא בטעמס. נחלס. כריני. טו אלט
 ה' כ' ויסי. טעמס. מלא. יח ויסי. ל' כולס מלא. לכסל. ז' סכר.
 יט טעמס. י' כסורס ומלא. לטס. יסרה בנימין מלאס לט סכר. י' ב. כה.
 כל ענינס בני כ' יסודס ובנימין. טעמס. ל' כסורס ומלא. טעמס. מלא דמלא.
 כא בנימין. ג' זקמין בנימין י' יסודס בנימין יוסף וסד למסס כ' טעמס.
 לליד. מלא. כקלון מלא. טיול. כל ענינס כסי כ' י' יסד יסודס טעמס
 בנימין. כב בקי. סק' דגוסס. יגלי. ה' זקמס. סריסל. מ' קדיס ללכף. טה.
 ל' טס גכס ס'. כד קסול. מ' ק. כה זכונ. מ' ק. חלימין. מ' כו פלטיאל י'
 קדיס ללכף. טז. סז' סז' דגס. חטיסו. מלא דמלא. טעמס. ס'. כח פקסל. טז.
 מלא כסי בניס ס'. בקען כסס וס' כסס. טעמס. מלא דמלא. ל' ב. סס
 כ' ז' כספרס. לטסס. ג'. ומכס. ט'. כפי. כניבטיסס. ז' מלא ז' ירדן וס'.
 ז' א את תהיה לכם הארץ. כסכוס ט. מעבר לירדן טס.

נשיא קמואל בן שפטן: ולמטה בני זבולן נשיא אליהו בן פרגה:
 ולמטה בני יששכר נשיא פלטיאל בן עזן: ולמטה בני אשר נשיא
 אחיהוד בן שלמי: ולמטה בני נפתלי נשיא פדהאל בן עמיהוד:
 אלה אשר צנה יהוה לנחל את בני ישראל בארץ בנגון: פ חסישי
 לה * וידבר יהוה אל משה בערבת מואב על ירדן לאמר: צו את
 בני ישראל ונתנו ללואים מנחלת אתותם ערים לשבת ומגדש לערים סביבתיהם

לשבת ומגרשיהם יהיו לבהמתם
 ולרכשם ולכל חיתם: ומגרשי הערים
 אשר תתנו ללוים מקיר העיר והוצה
 אלף אמה סביב: ומדתם מחויץ
 לעיר את פאת קדמה אלפים באמה
 ואת פאת נגב אלפים באמה ואת
 פאת ים אלפים באמה ואת פאת
 צפון אלפים באמה והעיר בתוך זה
 יהיה להם מגרשי הערים: ואת הערים
 אשר תתנו ללוים את שש ערי
 המקלט אשר תתנו לגם שמה הרצח
 ועליהם תתנו ארבעים ושנים עיר:
 בל הערים אשר תתנו ללוים ארבעים
 ושמה עיר אתהן ואת מגרשיהן:
 והערים אשר תתנו מאתונת בני
 ישראל מאת הרב תרבו ומאת המעט
 תמעטו איש כפי גחלתו אשר יגחלו
 יתן מערי ללוים: פ ששי (שביעי נמוכ)

לבעדהו לקניניהו ולכל חיתיהו: והיו קרניא די
 תתנו ללווי מפתל קרתא ולברא אלף אמן סחור סחור:
 והמשהו מברא לקרתא ותרתי קרניא תרין אלפין אמן
 ותרתי קרניא תרין אלפין אמן ותרתי קרניא תרין
 אלפין אמן וית רוח צפונא תרין אלפין אמן וקרניא
 במציעא דין יהו להו רוח קרניא: ו בית קרניא די תתנו
 ללווי ית שית קרני שזבותא די תתנו למערק תפן קמולא
 ועליהו תתנו ארבעין ותרתי קרני: ו קל קרניא די תתנו
 ללווי ארבעין ותמצי קרני ותתן בית רוחיה: ו וקרניא די
 תתנו מאתונת בני ישראל מן סניאי תסנן ומן ועירי
 תועירן גבר פסום אחסנתה די תסנן יתן סקריוהי ללווי:
 ו ומליל יי עם משה למימר: י מלל עם בני ישראל ותימר
 לדון ארי אתון עברין ית ירדנא לארעא דנגען: י ו תוסנן
 לכו קרני קרני שזבותא יהיו לכו וצרוק לתפן קמולא
 דיקמול נפשה בשלו: י ו יהיו לכו קרניא לשזבא מנאל
 דמא ולא ימות קמולא עד דיקום קדם פגשתא לדינא:
 י וקרניא די תתנו שית קרני שזבותא יהיו לכו: י י תותלת
 קרניא תתנו מעברא לירדנא וית תלת קרניא תתנו בארעא
 דנגען קרני שזבותא יהיו: י ו לבני ישראל ולגירא ולתותבא
 פיניכו ויהיו שית קרניא האלין לשזבא למערק לתפן קל
 דיקמול נפשה בשלו: י ו ואם פמן דסרולא ומחיה וקמלה
 קמולא הוא אתקמלא יתקמל קמולא: י ו ואם באבנא
 דמתנסבא בידא דהיא כמסת די ימות פה מחיה וקמלה
 קמולא הוא אתקמלא יתקמל קמולא: י ו או פמן דאע

דסתנב
 מסרה ג ונגשיס, מלא מ"ס בוק. ולכנס, סכ. מיס, נדר י"ד גושס.
 ד ונגשי, ל' ומול, ל' ומלא. ה ומולס, ג' סקר גלי'. בשה, י"ז סוק
 צעס סר גדול ונגבל מסר לקרי פרה סקסל סר גדול למי שמונן כמו סר
 וס"ג וק"ס. סקר, ה'. לסס, מעשי'. ו ערי, ה'. לנס, ג' סקר לו ידיל. סרלס,
 סקר. ולסיס, מלא. ו ושמנה, סון סקול כי סול ל"ג. ונגשיס, ל' כ"ב
 וכל יחוס דכו י"ב מ"ל יוסק שני עוס ונגשיסן מלא ותרין בוק. ה סעס,
 ה"ל בלל בגימל. סעשיס, מלא. יסלו, ו' סקנן. י דכו, י"ג סלסס, סקר. כנס,
 ס"ק גושה ע"ד. יא וסקריס, מלא. ערי, ד'. סהייס, כל סכילס ג' דרין
 וס"ס בוק. ללס, סקר. יב ונגל, סקר. יעוס, מלא. מערו, ד'. לעסס, ס"ז
 דביס, יג ערי, ד'. סהייס, מלא ג' י'. די סלס, סקר. ערי, ד'. סו ולבג,
 ל'. ולמס, מלא. סוכס, מלא. לנס, מלא. סו ולס, כל ולס דענין סקק
 נמ"ל ולס בלסן יד. יעוס, ה"ס בולס ס"ו. מוס, כולס מלא. ה סלס, ג'
 כפוי. יעוס, מלא. ויעת, כל ענילס בולס.
 ת"א ומגרשיהם כדסיס סל עוס יג. מקיר העיר סרונין כל ט סופס כו.
 וסדתם סרונין לעיר את פאת קדמה מצונין כל כדסיס ו סופס כו. זה
 יהיה לכם סרונין כל. עליהם תתנו עוס פ יג. והיו לכם הערים למקלט
 סס פ. עד עמדו סס יג. שש ערי סס פ. את שלש הערים סס. לבני
 ישראל סס. בשונה סס ז.

אשר תתנו שש ערי מקלט תהיינה לכם: ו את שלש הערים תתנו מעבר
 לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהיינה: ו לבני
 ישראל ולגר ולתושב בתוכם תהיינה שש הערים האלה למקלט לגוים
 שמה כל מכה נפש בשונה: ו ואם בכלי ברזל והקהו וימת רצח הוא
 מות יומת הרצח: ו ואם באבן יד אשר ימות בה הקהו וימת רצח הוא
 מות יומת הרצח: ו או בכלי עץ יד אשר ימות בו הקהו וימת רצח הוא

ס
 רשי
 סלס סון לעיר סניס לסיס למי לעיר ולין סלסן לנסס סס זיס ולס לנסוס ססס ולס סרזס אסיס: (ג) ולכל חיתם. לכל
 לסיס

מות יומת הרצח: יי גאל תהים הוא
 ימית את הרצח בסגועיבו הוא ימתנו:
 ואם בשנאה יהדקנו ארהשליך עליו
 פצדיה יומת: כ או באיבה הקהו
 ביה ימית מות יומת המכה רצח
 הוא גאל תהים ימית את הרצח בפגער
 בו: ו אם בפתע בלא איבה הדפו
 ארהשליך עליו כלכלי בלא צדיה:
 או בכל אבן אשר ימית בה בלא
 ראות נפל עליו יומת והוא לא אויב
 לו ולא מבקש רעתו: ו שפטו העדה
 בין המכה ובין גאל תהים על
 המשפטים האלה: והצילו העדה
 ארהשליך מיד גאל תהים והשבו
 אתו העדה אל עיר מקלטו אשר הם
 שמה וישב בה עד מות הכהן הגדל
 אשר משח אתו בשמן הקדש: ו אם
 יצא יצא הרצח את גבול עיר מקלטו
 אשר יגוס שמה: ו יצא אתו גאל
 תהים מהוין לגבול עיר מקלטו ורצח
 גאל תהים את הרצח אין לו דם: כי
 בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן
 הגדל ואתרימות הכהן הגדל ישוב
 הרצח אל ארץ אחותו: ו יהיו אלה
 דגם לתקת משפט לדרתיכם בכל
 מושבתיכם: כל מכה נפש לפי
 עדים ירצח את הרצח ועד אחד לא
 יענה בגפש למות: ולא תקחו כפר
 מות יומת: ולא תקחו כפר לגוס

דמתנסב בידא דהיב כמסת די ימות בה מחדו וקמלא
 קמולא הוא אתקמלא יתקמל קמולא: יי גאל דמא הוא
 יקמול ית קמולא פד אתחייב לה מן דינא הוא יקמלנה:
 כ ואם בסנאה דההו או קמא עלהו בקמנא וקמלה: כ או
 בדבבו מחדו בידה וקמלה אתקמלא יתקמל מתנא קמולא
 הוא גאל דמא יקמול ית קמולא פד אתחייב לה מן דינא:
 ככ ואם בתכף בלא דקבו דההו או קמא עלהו פל מן בלא
 קמולה: כ או בכל אבנא דהיא כמסת די ימות בה בלא
 חזו דקמא עלהו וקמלה והוא לא סני לה ולא תבע בישתה:
 כי וידונן פנשתא בין מתנא ובין גאל דמא על דינא האלוי:
 כה וישבון פנשתא ית קמולא מיד גאל דמא ויתבון יתה
 פנשתא לקרית שובותה די ערק לתמן ויתב בה עד
 דימות פדנא רבא דירבי יתה במשח קדושא: כו ואם
 מסק יפוק קמולא ית תחום קרית שובותה די ערק לתמן:
 כז וישב יתה גאל דמא מקרא לתחום קרית שובותה
 ויקמול גאל דמא ית קמולא לית לה דמא: כח ארי בקרית
 שובותה יתב עד דימות פדנא רבא ובתר דימות פדנא
 רבא יתוב קמולא לארע אחסנתה: כט ויהו אליו לטן
 לגזית דין לדריבון בכל מותבניבון: ל קל דיקמול נקשא
 לפום סהדין יקמול ית קמולא וסחיר חזי לא יפחד באיש
 למקמל: לא ולא תקבלון סמון על אנש קמול די הוא חיב
 למקמל ארי אתקמלא יתקמל: לב ולא תקבלון סמון למערוק
 לקרית שובותה למתוב למתב פארעא עד דימות פדנא:
 לז

כ"י ליה עדי ויחב

מסרה יש יעייב מ' ועלל. יעמס מ' סכר גליט. כ יסדפס. סד' דנתס ותמק
 ונדר י"ד. סלניק. עלל. גלדיס. נדס י"ד. כא נלסיס. עלל. מוס. נחלוק
 ומוק. גל. סקר. סוס. כניסית. יעייב. עלל. נפנפ. סוכס ס"ס סוס סוס
 וע"ב כעסו עסלסיו. סוס נכ. כב סלניק. עלל. כב גלל. ל. ויפל. ג' ס' לוס
 עייס נעסרסוס. לוס. עלל. חויב. כולס עלל. כד על. ס' נעסס. כז חליל.
 עלל. והסינו. עלל. ס' סנין. נס. נכניס. הגדל. סקר. נעסן. ז' סנין. סו. על
 סקר. ז' סס. נוג. עלל. יוס. עלל. סמס. י"ס ס"ס. פד לנגול. עלל. סלל
 ס"ס. נעסס. כז סגל. סקר. ישוב. עלל. כמ. וסין. סינו. ככ"ס עניי. ו
 סעסכס. לחק. ג'. לרסיס. סקר. ג' חויין. וס"י. מוססוס. עלל. י"ק וסק
 סנין. וס"י. ל. מוס. סק. גלני. ל. ל. לא סכר. סקר. לב לנגול. עלל. לוס. עלל.
 ת' ואם בפתע סס כניסוס. פ. בלא ראות דהי' סס קמל. ס. מוס. פ.
 ויפל עליו סכוס. והוא לא אויב ססלנין. יס. ושפטו העדה. פסיס. י. פ. פ.
 פו ססלנין. ג. ספ. ושפטו העדה. קמל. ס. והצילו העדה. פסיס. י. ל. פ.
 פוסלנין. ג. ספ. עכוס. י. וישב בה ססלנין. יס. עכוס. י. י. או באיבה ססלנין
 פו ס. מות יומת ססלנין. פ. גאל דהים ססלנין. פס. מות יומת דמא
 חליעס. ל. ססלנין. פו. עה. נכ. פו. ואם יצא יצא הרוצח. מכו. י. ו. והוא
 גאל דהים. סס. י. כי בעיר מקלטו. סס. י. י. זכסיס. קי. ואחרי מות הכהן
 הגדול. עכוס. י. ישוב הרוצח. סס. י. והיו אלה יענוס. ו. פוסלנין. ל. ספ.
 ז. כל מכה בגוש ססלנין. פד. ועד אחד לא יענה בגפש. סס. ל. ל. ולא
 תקחו סכוס. לו. קמל. כס. פו. ססלנין. פו. אשר הוא סכוס. ל. ספ. פ.
 ססלנין. י. לו. עכוס. פ. ולא תקחו כפר לנגוס סכוס. ל. לשוב לשבת. סס. י.

לגפש רצח אשר הוא רשע למות פד
 מות יומת: לז ולא תקחו כפר לגוס

רשע
 (כ) עד מות הבהן הגדול. סכוס. כל לסכוס. עכוס. נעסל. ולסלנין
 יעייס. וסכוס. כל. לסק. חס. סכניס. מיסכוס. ומקל. חס. י. ססיס
 סינו. כדאי. סיחא. לנפי. כס. גדול. דכר. סכר. לני. סקיס. לו. לסק. געל
 לססלל. עלל. פארס. סקלס. זו. ליסכוס. נמי: א. אשר. משח. אותו. כישח
 הקדש. לני. סוסו. מן. סוסכוס. קלריס. כוס. עלל. פירס. מי. עסו. עלל
 כנו. פכר. עסו. סוסס. אותו. נעסן. סקס. (מכוס. סס) ורסיס
 דכוסו. נעסכס. עכוס. לרסיס. דכר. לנגול. עלל. פד. עלל. עכר. דסי. ספ
 סס

כ: (י) או בבלי עין די. לני. סלנר. (סוס. כז) וכי יכס. חס. סס
 פכרו. לו. חס. חנוס. נעסן. יכר. כל. סכוס. לכ. חלנר. נען. חסר. יסוס. נס
 סיחא. נס. כדי. לססיס: (י) בסנעו. בו. ססילו. נסוך. ערי. מקלס:
 (כ) באדיה. חכוננו. נעסל. נעלר: (כז) בפתע. נלונס. חכוננו
 נחקי. ססיס. סמוך. לו. ולל. סיס. לו. סכוס. להסר. עליו: (ג) בכל. אבן
 אשר. ימות. בה. סכוס: בלא. ראות. עלל. חוסו. ויפל. עליו. (מכוס.
 י) עכין. חנוס. סכוס. דק. יידיס. גולל. דק. עלייס. סינו. גולל:

נתן בן עוזאל

קח

(ד) ואין עבד יוקלא לבני ישראל ותתוסף אחסנתהון על אחסנת שבטיא דהדין להון וסאחסנתא דאבדתהון יתמנע אחסנתהון: (ו) ויסקי משה את בני ישראל על ספרא דדי למיסר ואת שבטא דבני ישראל סמליו: (ז) ויין מתנקא דסקיד יי לא לדייא דעתידין למיקום בתר סלוג ארעא אלתו לבנת אלקהד למיסר לתתקן בעניניהון תדיין לנשין לחדו לנגיטת שבט אבהון תדיין לנשין: (ח) קטול דילא תיתקף אחסנא לבני ישראל משבטא לשבטא חורנא ארום גבר באחסנתא שבטא דאבדתו דדבקן בני ישראל: (ט) וכל בריתא ירתת אחסנא משבטא דבני ישראל לחד מדינתא שבטא דאבדתא תדי לאנתו בריל דירתון בני ישראל גבר אחסנתא אבדתו: (ס) ולא תסחר אחסנא משבטא לשבטא אחרנא ארי גבר באחסנתהון דדבקן שבטיא דבני ישראל: (סא) דדבקא דסקיד יי תי משה דדיין עבדו

למטוב לסיבת בארעא עד זמן דימות דקנא: (לט) ולא תמנעון תי ארעא דאתון קה ארום דם זבאי דלא תספרע הוא יסוף תי ארעא ולא ארעא לא מתבשר על דם זבאי דאשתדו בה אלתו בשדית אדם דסאן דשדית: (לז) ולא תסאבון תי ארעא דאתון קה ארום דישכנתי שרתי בגוה ארום אגא הוא יי דישכנתי שרתי בגו בני ישראל: (מ) וקרבו לבי דינא רשעי אבדתא לנגיטת בני גלעד בר סכדי בר משה ולנגיטת בני גלעד בר יסף וסלילו קדם משה וקדם דברביא רשעי אבדתא לבני ישראל: (מב) ואמרו תי דבוגי סקיד יי למתן תי ארעא באחסנתא בעדבא לבני ישראל ורבוני אתפקדון מן קדם יי למתן תי אחסנתא אלקהד אחיקא לבקתיה: (מג) והואה לחד מבני שבטיא דבני ישראל לנשין ותמנעו אחסנתהון סאחסנתא אבדתא ותיתוסף על אחסנת שבטיא דהדין להון וסן ערב אחסנתא יתמנעו:

יונתן

הכאיים להסיד וק"ל: (לב) יוסף פי יקלכא כמו יסוף וכן לקמן בח"י לא סמוכין בגמלתהון פרט כי מלא פכ"ל ספוק כ"ז וע"ש בח"י ונ"ש: (ל) לא לדייא דשמידין לעיקוס וכו' דייק הכי מללא כתיב כאן זס הדבר אשר ליה ה' לבני ישראל לאמר כדכתיב לעיל בני נחום ללפסד ואל בני ישראל מדבר לאמר אלל זס הדבר אשר ליה ה' נחום ללפסד דסייור לכס דוקא ולא לדורות ודכתיב וכל צם ירסעס נחלה וכו' דעמענ דלדורות לוח חין זס סיב אלל עלה עונא וק"ל ככ"י יהודס כדכתיבי הילקעו ססכטו עלה השי"ן להנשא למעוה חניסו וק"ל:

בעל המורים

לוצר סלח כ"ג סנעסס ולחד מוכ"ג עכ"ג עכ"ג כולס עשייס סחולס צמיססן [פ"י מכות ד' י"ט]: (לב) יספ"ד ד' סכ"ל ולידך חס יוכור סעון (ישעיס כ"ב) לכן נזאס יוכור סין יעקב (סס כ) צמסד ולמס יוכור סון. (עמלי ע"ג) סעסוסה ר"ס סולין ועיסס מערקס סכ"ל חס יוכור סעון עד סמוסון לכן נזאס יוכור סעון יעקב נחם סמסד סכ"ל צמסד ולמס יוכור סין כדלמסר (כ"ה י"ס) רכס דעסיק בגמילות סמדיס סיס ססין עיני: (ג) ווסקפ ג' נעס" [ג' סעוס ע"ס רכינו על אטורס זן]: (ד) חס הדבר בני' דדור חס עלל סיס חסג אלל נזאוס סדור: (ה) סמס נחלה בני' ז' סולס צמססס סכן לוצר סעסין יוכר חס אציו ולא סמסד נכסל בני' ז' סול

רשי

לציו: (ד) ואם יהיה היוכל. מאלן סיס כצי יסודס לונס עמיד סיוכל סיעסוק: ואם יהיה היוכל. כלומר חין ז' מניכס סמחרת ציוכל סיעסוקס חניס סחרת וספילו יסיס סיוכל לא סמזור ססלס לנעצו ונעלל סוססס

לא תסייבון: (לז) אשר אני שוכן בתוכי. עלל סעכינו ארוי צעומלס: כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל. חף צומן ססס סעלס סעכיס ציניס: (ג) ונוסף על נחלת המטה. סכרי צכס יוכסס וסכן מתיסס על סכס

אבן עזרא

ס"פסכסו. (לב) יחניף. עצות רע יכסחר: שושבו. פועל כמו ואל ג'ואלו: (לז) ולא תטמא. סמנוסס ח"ס סלרן לוי סול לוי' צענור כי חני שוכן צחוכס ולל לכבוד סלרן רק לכבוד בני ישראל על כן אמר שוכן בתוך בני ישראל: (ח) ויקיבו. גס זאס סמססס דדקס עס כלסר ליה מסי לתת ענטלת ישראל עריס ללויס: ראשי אבות. חס סכסיס: (ד) ואם יהיה היוכל. וספילו סיסיס סיוכל לא נקוס לטוב ססלס חליס רק סיסי סנייד טוססס על נחלת סעסס: (ה) כן משה בני יוסף. כי ראשי סלצות דצרו צענור. כל סעסס. (ו) ועסס סב. סעסס סקוז געסס ועסס (ס"ל סקוז מכס וכו') צן ג'ס צן אסריס. ועסס ולא סרוב נחלה. מסיס קודס נחלת סלרן: (ס) וכל בת יורשת נחלה. אסר סיוול סלרן על כן אמר סכמוז ולל סקוז נחלס עסס סניס: סחלה

רמב"ן

ולא יתעבז עם כל ימי כהן ואחרי שיערב ויעמוד לפני המדע לעשטס וספרו אורו לא יסוד וזו יכלס לטוב אל צימו קודס הזמן ועל כן סזסיכרו סכמוז מוס לוי יספר ולי' מן לטוב ויסיס סעמו לו לטוב וסרלשון כסן: (ג) ולא תחניפו את דארץ. מער סלמס סחלס וסיו חלס לכס לתקת עעסס לדורחוכיס ככל מוסצווכיס סאלו סעסססס טוכיס גס צמולס ללרן וסור וסמיר צינצי סלרן יוסר לכבוד סעכיסס אסר סס וסזסיר סלל נסיף ארוס וסלל נעמל ארוס ועפין סעססס סול סנלמרי צקללת זרע רב חוליס סמדיס ונעסס חלסוף כרמיס סעס וענדת ויין לל סתסס זסי יסיו קי ועמון לא סקוד כל עק ופרי דלומחך ירס סללל כי כל סטסיס עצות ססס סכרס סכרלס וסדמסס לעיניס וסול ענכ צע"ג וצעמיכוס דמיס ונלטי עריוס צמו סנלמס כלל סקפ סמק סלרן וסלרן סכסס סתת יושביה וסמירי סרן צמוטון. ועפין סעומלס סעסיס סלרן סעלס ולל יסכון צס כצוד ססס צכיות צס דס נקי סלל סכסר צדס סופכו וצמפרי אצרו ולל סכנינו חל סלרן סרי ז' אחרס לנעפין כי סזסיר עמלס סלל נקס סודס צרוחיס וסור וסזסיר סלל נסיף לסי לעמלסס לו לתקסס וכצוד מעסססס צלי מקס סודס כי חס חלמנו נסיף לסי סכס נסיף חל סלרן וסיו סעסס סתת יושביס: (ס) ולא תטוב נחלה לבני ישראל ממה אל מטה. לא סעס סכמוז חלל לתקן סעס סיסי כי חס ציערלל כטי' נעולוס לנעב אסר וסן ירעווס נחלס סיס או סמירסנכס מייס ז' וליך ציעמל צלל צניס על כרסנו סקוז נחלמ סלס ירעווס חל עסו ומי יוכל לתקן צומן אסר עומו כי לא רלסס סמורס לטות סלל יעכו ארוס סכן וסצנל סלל רלסס לעקור מעסס סירוסס וכן לא יסוס סכמוז לנסיקריס סעמדיס לנל כי סכמוז סליין יורסווס נחלס יכולת להכסל לכל סעצניס ולספסר סעסיסיס יורסווס נחלס צומן סלל כי יעמוו חליסין צטי' סלל וסענר נחלת חניסס או קרוציסן לסי ועל דעת רכמוטו סדכשו דרז ז' לא יסל טסג חלל דדור ז' צלצד יתכן סלל סיו ככל סדור סכול סכול סלל צלרן יורסווס נחלס צלתי צמות ללספד כי על כן לא דצרו ולוי סכמוז סלס יעווס חלס ען סיוס סכול עד סעסלק סלרן לנעמיסס וססיס צמו יורסווס ארוי

פירוש על אבן עזרא

ס"פסכסו. (לב) יחניף. עצות רע יכסחר: שושבו. פועל כמו ואל ג'ואלו: (לז) ולא תטמא. סמנוסס ח"ס סלרן לוי סול לוי' צענור כי חני שוכן צחוכס ולל לכבוד סלרן רק לכבוד בני ישראל על כן אמר שוכן בתוך בני ישראל: (ח) ויקיבו. גס זאס סמססס דדקס עס כלסר ליה מסי לתת ענטלת ישראל עריס ללויס: ראשי אבות. חס סכסיס: (ד) ואם יהיה היוכל. וספילו סיסיס סיוכל לא נקוס לטוב ססלס חליס רק סיסי סנייד טוססס על נחלת סעסס: (ה) כן משה בני יוסף. כי ראשי סלצות דצרו צענור. כל סעסס. (ו) ועסס סב. סעסס סקוז געסס ועסס (ס"ל סקוז מכס וכו') צן ג'ס צן אסריס. ועסס ולא סרוב נחלה. מסיס קודס נחלת סלרן: (ס) וכל בת יורשת נחלה. אסר סיוול סלרן על כן אמר סכמוז ולל סקוז נחלס עסס סניס: סחלה

ספורנו

יתחמת הגורל לשבט הספר כשימול על כל גזול שבטו וכן לנחם לא יחלומה חס (לא) יוסף על גזולו ארוי סמלן אסר לו צמסוס סנידו: (ד) ואם יהי דיוכל ונרעה נחלתו. וסס צכיות סלל כצוט עתה כל סלרן כלמרו עעס ועעס אורסנו מעסיף וילסרן כל צעס וצעס לכצוט סלקו סכס אפ"ס סידען סלסיס סיד' יכוכר סלקו לסנידו עעסס אסר לא יענע סמוכר צעציל ז' מעססל עס סצנו לכצוט כי ציוכל יסוז חליו חלמס סלק סכמוז סלל סמזור ציוכל לא יסחלנו חכסי סכמוז לכצוט ארוימיוו סס מייצני סלרן צכיותו סל סעס חל' וככן יגרע כצוט נחלמן מנורל מעסס חצוטינו: כן עשו בנות אלסחד. כיוט

פירוש רש"י

ולס כי אם ברם שפכו. אני אומר שהוא נקוד מן הדין מלאמרם לפי פירושו כי אם ברם דאיש השופך את הדם: (ח) לטוב בעיניהם. מן שבט שלהם לפי המשט:

ונשלם תומש המקדים

צְנִיָּה יְהוָה אֶת־מִשָּׁה בֶּן עֲשׂוֹ בְּנוֹת
 צִלְפָּחָד : " וְתִהְיֶינָה מַחְלָה תִרְצֶה
 וְהָיְתָה מַחְלָה וְהָיְתָה וְנָעָה בְּנוֹת צִלְפָּחָד
 לְבָנֵי דִיָּהֵן לְנָשִׁים : " מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי
 מְנַשֶּׁה בְּדִיָּסָף הָיוּ לְנָשִׁים וְתִהְיֶינָה גְּחֻלָּתָן
 עַל־מִטָּה מִשְׁפַּחַת אַבְיָהֵן : " אֵלֶּה
 הַמִּצְוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 בְּיַד־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

יִשְׂרָאֵל : י בְּמַאֲדֵי סִקּוּד יי ית־מִשָּׁה בֶּן עֲשׂוֹ בְּנוֹת צִלְפָּחָד :
 יא וְהָיְתָה מַחְלָה תִרְצֶה וְהָיְתָה וְנָעָה בְּנוֹת צִלְפָּחָד
 לְבָנֵי אַחֲר־אֲבֹתָהֶן לְנָשִׁים : יב מִזְרַעִית בְּנֵי מְנַשֶּׁה בְּר יִסָּף
 הָיְתָה לְנָשִׁין וְהָיְתָה אַחֲסֻנְתָּהֶן עַל שְׂבָמָא זְרַעִית אַבְיָתָהֶן :
 יג אֵלֶּיִן סִקּוּדֵיָא וְדִיָּנֵיָא דִּי סִקּוּד יי בְּיַד דְּמִשָּׁה לֹות בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁרָיָא דְּמֹאָב עַל יְרֻדְנָא דִּירְחוּ :

י"ג כ"י זיל עבדא
 חזק
 מסרה יא מסלת, מסטוטונ'ס ס"י. ונעה, מסר. דחיסן, ל' וספר ר וע"י.
 יב מעשפסס, מסר.
 ת"א ותהינה מחלה ונעה מס ק.

בְּעֶרְכַּת מֹאָב עַל יְהוָה וְרָחוּ :
 ח ז ק .

ונמסירין כה אמר ה'. זכרמיס זכרמין ו'. קל"ב. עט"לס טר"לס. סימן :

יונתן בן עוזיאל

בְּנוֹת צִלְפָּחָד : (יא) וְהָיְתָה מַחְלָה תִרְצֶה וְהָיְתָה וְנָעָה בְּנוֹת צִלְפָּחָד
 לְבָנֵי חִבְרֵיָהוֹן לְנָשִׁין : (יב) מִנְּשֵׁי בְּנֵי מְנַשֶּׁה בְּר יִסָּף הָיְתָה לְנָשִׁין וְתִהְיֶינָה
 אַחֲסֻנְתָּהֶן עַל שְׂבָמָא זְרַעִית אַבְיָתָהֶן : (יג) אֵלֶּיִן סִקּוּדֵיָא וְדִיָּנֵיָא דִּי סִקּוּד יי בְּיַד דְּמִשָּׁה לֹות בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁרָיָא דְּמֹאָב עַל יְרֻדְנָא דִּירְחוּ :

חזק

בעל המזרים

ספסם זבל : (יא) לבני דחיסן זביי' לבנון (אליסס) [לסס] [פי' ז' ד' ק"ט] :

רשי

זנוקסס על נסלם סנסס אסר ססיינס לסס : (ס) וכל בת ירשת נחלה.
 סלס סיס בן לאזיס : (יא) מחלה תרצה וגו'. (ז' ק"ב) כלן ענאלן לפי

רמב"ן

אורו לא הנאה לכמו אסר סלס יצא סליס ססו סנס סלוק סלרן לקסס
 לו נסלס זסרן סנס אסר כי סקסיס לסס אסיס יוסר גדולס זנס ססלוק
 סלס יזערכו סנססס זס עם זס זנסלס כי אסרי לן כזר טרעס נסללן
 ולל יקסידו כל כי זנסצור סלס טרע אן ססלוק אסיר ככל סדור וססס
 אסר זילו נסס כל סי אין לו לסוס ענאלן וסליך. ונסן סו סל על דרך ססס
 סלין ולל אסר נסלס טעס כרי סלל אסר סנסלס אכל סס ענו סלס סלס סלס
 סלל עליסן סלס אסרי סיוון לסיס סלל אסר סנסלס ונסס לעסס אסר אכל יסרו אורן אסיס וקרזיסס לל זביסס ולל זעליסס וססיר עססלס
 זנסס ללססר וסר כן ככל זס יורס' נסלס. וסר ככל יסרלל סלל אסר זנסלס זנסס אל עסי סלף סנסווסו לז סנסססו אס יעזרו על סנסס
 יללו אורן אסרי ססיס כלס דזוקיס וקסוריס זנסלס זנסס אסר לל ססרד נסללן עסן וסס לל יסרדו זנסלס אנוסס ולל סג כל זכ רס
 דזור סנוסל אס סלרן זנס סלוקס וסס נסן לסס עסס זנסויוס אסר סללו וסן גס זנסווסו :

אבן עזרא
 (יא) מחלה תרצה. הזכירם סכסכו זנסלס כלסר אנולו ועסס סזכרי
 כלסר נסלו א'לסניס זנסלס : (יב) סנססווסו. ללום כי זבי זחיסן לל
 סיו סלס א'סיס : (יג) אלה הזנוות. סל סנסלס וסרד וכל זס ירסס
 נסלס ועסססי ססס על ירן ירסו זנססס :
 חסלת פרישט ססעי

זנסלס ססר ססוקיס ודגלי סנססווסו. וללסיס זנססווסו. ענס וסרדוסו. לעוסו ולללסיס ורזוסווסו. וכלסר עסס עם אנוסיס סגולוס וסרדוסו.
 יסיס זיניסו קן סללוסו. יזנס א'זיס וסנססווסו וגזול לפי ססלוסו. ויכין עס לזיס דוד כסלוסו. ועיניו רוסוסו. וסול זנססווסו יקכו עכל סנסלוסו
 ועכל זעיסוסו. וירלסו עסרסו נסללוסו. וכן יסי רטן אמן :

פירוש על אבן עזרא

פי שכלי נסול עם עסי ססר סנססר לעסי אסר. ינסלס נופס פכלס עכלס וסכלס (לעיל כ"ז ז') על סר סולדסן. ינסלס סכלס סכלס עכלס וססי ר"ל ססרד זנסלס
 ססרס זנסלס זנס סנסוק זנסלס זנסלס ולס"כ ססי" וכן סולן. ינדלסר זנסססווסו לען רכיס.
 סליק ספר במדברי. בעזרת חיליס יזברי.

ספורנו

כיוס לעסו' רטן קוק כלסר טס אס עסס לל עסי סססללו לללס אסר נסלו לסס : (יב) סנססווסו בני מנסו. עלסר סללו סיוס כווס סלל יספסל
 סלל אסר סנסלס אסיס עסן לכן רסוס לזסור כלרונן עכל סנסס סן זנסרו אס זבי דוד יסן עכל זנסססווסו עסי ססי יוסר קרוזיס : וזוהי נחלותן על ססו
 סנססווסו אבדין. וכן לל סיסס סוס סנסס נסלס אסי זנססססווסו לעסססס : נשלס ספר במדברי .

סכוס ססוקי רספר במדברי אלן וסססווסו וסססווסו וסססווסו אר"פח סימן : חזיו וזיה הריש אשר אבחר בו מסרו יסרו : וסרשיוסו עסו. יי ב"ד
 ינחו סימן : וסרדיו ליב : לב סוהור ברא לי אלהים סימן : וסססווסו כ"ב וסרקי לין. לן חכמו יסכלו זס סימן : סנין הפתוחות שתיס
 ותשעיס וסססווסו שסיס ושסי. הכל זסו וסססווסו וסססווסו פרשיוסו. אני חלקך ונחלתך סימן :

הקדמת הרמב"ן על ספר במדבר

אדוני קצילך תורת הקדושה בספר השלישי החמיל עתה לקדר בספר הזה הנורא סכלנוו בעמין חלל מועד וכבר הזהיר על מנוחת וקדש וקדשו לדורות. עתה יגביל את המושבן צהיחו צמדבר כאשר הגביל הר סיני צהיחו הכבוד עם לוח והזר הקרב יונת כאשר אנר עם כי סקול יסקל וטה ולא יצאו לראות כבלע את הקדש ונחו כאשר הזהיר עם פן יסרסו אל י" לראות וגו' וטה וסמלתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח כאשר אמר עם וגם הכהנים הנבטים אל י" יתקדשו וגו' וסכהרים וכעס וגו' והנה לוח איד חסיה משמרת המושבן וכליו ואיד יחו סביב ויעמוד העם ומחוק והכהנים הנבטים אל י" איד יתנהגו צו צחמותו וצפאת אוחו ונח יעקו צמסורתו והכל מעלה לנקדס וכבר לו כמו שאמרו אינו דונס פלטרין של מלך טיס לו שומרין לפלטרין שאין לו שומרין וספסר הזה טלו צומט' טעם סכלנוו צהס צעומס צמדבר ונבטים סנעטים להס לספר כל מעשה י" אשר עשה עומס להסליח וספר כי סחל לתת ארציהס לפניהס לחכר וטה איד סחלק סארץ להס ואין צספר הזה מוטת טהגות לדורות זלתי קלס מוטת ונעמרי הקדושה ססחמיל צפן צספר סכהרים ולא נלסם ציאוקן עם וססלינון צספר הזה:

שמות הטעמים לפי סדר האשכנזים

זָרְקָא סָגוּל מְנַח וּמְנַח רְבִיעַ פְּזֹר תְּלִישָׁא גְרוּלָה תְּלִישָׁא קְטַנָּה קְדָמָא וְאוּלָּא
 מִהַפְּדָא פִּשְׁטָא זְקָרָא קָטָן זְקָרָא גְרוּל דְרָגָא תְּבִיר מְרְכָא טְפַחָא אֶתְנַחְתָּא אוּלָּא
 גְרֵשׁ גְרֵשִׁים יְתִיב פְּסִיק | שְׁלֵשֶׁת יַחַד בְּיָדוֹמוֹ קְרִנֵּי פְרָה מְרְכָא כְּפוּלָה
 טְפַחָא מְתַג מְקַרְ סוּף פְּסִיק:

ברכת ההפטרה

נְשַׁבְעַתְּלָו שְׁלֵא יִכְבֶּה גְרוּ לְעוֹלָם וְעַד. בְּרוּךְ
 אַתָּה יי מִגֵּן דְּרוּ:
 עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הַעֲבוּדָה וְעַל־הַנְּבִיאִים וְעַל־יוֹם
 הַשַּׁבָּת הַזֶּה שְׁנַת־לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקַדְּשָׁה
 וְלְמַנוּחָה לְכָבוֹד וְלִתְפָאֶרֶת. עַל־הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ
 אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ
 בְּפִי כָל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וְעַד: בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

קורס קריסם סספסרה וססר סגולל יכך סספסיר כככה ז.
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר
 בְּגִבְיָאִים טוֹבִים וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים
 בְּאֵמַת בְּרוּךְ אַתָּה יי הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה
 עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְנִבְיָאֵי הָאֵמַת וְצַדִּיק:
 ססר סספסרה יכך סספסיר ד' כככות סלו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל־
 הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנְּאֻמָּן
 הַאֹמֵר וְעִשָׂה הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שְׁפַל־דְּבָרָיו אֵמַת
 וְצַדִּיק:

לשלוש רגלים

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַעֲבוּדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם
 (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְעַל יוֹם)

לספס	לסכסס	לסכות	לסמיני סלכס
חג המצות	חג השבועות	חג הסוכות	השמיני חג העצרת
הזוה שְׁנַת־לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ (לְקַדְּשָׁה וְלְמַנוּחָה)	לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׁמִיחָה לְכָבוֹד וְלִתְפָאֶרֶת. עַל הַכֹּל יי	אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ	בְּפִי כָל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי
יי מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:			

נְאֻמָּן אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנְאֻמִּים דְּבָרֶיךָ וְדַבְרֵי אֶחָד
 מִדְּבָרֶיךָ אַחֲזֹר לֹא־שׁוֹב רִיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ
 נְאֻמָּן (וְרַחֲמָן) אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן
 בְּכָל־דְּבָרָיו: רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ
 וְלַעֲלֹבֵת נַפְשׁ תּוֹשִׁיעַ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יי מְשַׁמֵּחַ צִיּוֹן בְּבִנְיָה: שְׁמַחְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
 בְּאַלְהֵינוּ הַנְּבִיא עֲבָדֶיךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶיךָ
 בְּמַהֲרָה יָבֹא וְיַגִּיל לַפְּנֵי עַל־פְּסָאוֹ לֹא־יִשָּׁב זָר
 וְלֹא יִנְחַלוּ עוֹד אַחֲרֵים אֶת־כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קְדוּשָׁךְ

הפטרות במדבר

ברושע סימן ב.

וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֹאמַר לָהֶם לֹא עִמָּי אַתֶּם יֹאמַר לָהֶם בְּנֵי אֱלֹהֵי וְנִקְבְּצוּ בְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׁמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן־הָאָרֶץ בִּי גְדוּל יוֹם יוֹדְעָאֵל: אָמְרוּ לְאַחֵיכֶם עִמָּי וְלֹאֲחֻזְתֵיכֶם רַחֲמָה: רִיבוּ בְּאַמְכֶם רִיבוּ כִּי־הִיא לֹא אֲשֶׁתִּי וְאַנְכִי לֹא אִישָׁה וְתִסַּר זְנוּנִיָּה מִפְּנֵיהָ וְנִאֲסוּפִיהָ מִבֶּן שְׂדֵיָהּ: פֶּן־אִפְשִׁיטְנָה עֲרֻמָּה וְהִצַּגְתִּיהָ בְּיוֹם הַיְלֻדָה וְשָׁמְתִיהָ כַּמִּדְבָּר וְשֵׁתָהּ כְּאָרֶץ צִיָּה וְהַמְתִּיהָ בְּצַמָּא: וְאֵת־בְּנֵיהָ לֹא אֲרַחֵם כִּי־בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה: כִּי זָנְתָה אִמָּם הַזְבוּשָׁה הַזֹּרְתָם כִּי אָמְרָה אֵלֶיָּה אַחֲרֵי מֵאֵהָבִי נִתְּנִי לְחָמִי וּמִיָּמִי צִמְרִי וּפְשָׁתִי שָׁמְנִי וְשִׁקְוִי: לָכֵן הִגַּדְשָׁךְ אֶת־הַרְבֵּף בְּפִסְרִים וּגְדַרְתִּי אֶת־גְּדָרָה וְנִתִּיבוֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא: וְהִדְפָה אֶת־מֵאֵהָבִיהָ וְלֹא־תִשָּׁג אַתֶּם וּבִקְשֶׁתֶם וְלֹא תִמְצָא וְאָמְרָה אֵלֶיָּה וְאֲשׁוּבָה אֶל־אִישִׁי הַרְאִשׁוֹן כִּי מִזֶּבֶל לִי אִין מַעֲתָה: וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אֲנֹכִי נִתְּנִיתִי לָהּ הַדְּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיֵּצֶהָר וְכֶסֶף הַרְבִּיתִי לָהּ וְחֶהָב עֲשׂוֹ לִבְעַל: לָכֵן אֲשׁוּב וְלִקְחָתִי דַגְנִי בְעֵתוֹ וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֵדוֹ וְהִצַּלְתִּי צִמְרִי וּפְשָׁתִי לְכַסּוֹת אֶת־עֲוֹנוֹתַי: וְעַתָּה אֲנִלָּה אֶת־נִבְלָתָה לְעֵינֵי מֵאֵהָבִיהָ וְאִישׁ לֹא־צִיָּלְנָה מִיָּדִי: וְהִשְׁבַּתִּי כֹל־מִשׁוֹשֵׁה חֲנָה חֲדָשָׁה וְשִׁבְתָּהּ וְכֹל־מוֹעֵדָה: וְהִשְׁמַרְתִּי גִפְנָה וְתִאֲנַרְתָּה אֲשֶׁר אָמְרָה אֲתָנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נִתְּנִי לִי מֵאֵהָבִי וְשָׁמְתִים לְעַד וְאֲכַלְתֶּם חֵיט הַשְּׂדֵה: וּפְקַדְתִּי עֲלֶיהָ אֶת־יָמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תִּקְמִיר לָהֶם וְתַעַד גִּזְמָה וְחִלְתֶּהּ וְתִלְךְ אַחֲרֵי מֵאֵהָבִיהָ וְאֵתִי שִׁכַּחַה נֹאס־יְהוָה: לָכֵן הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְּתִיָּה וְחִלְכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר וְדִבַּרְתִּי עַל־לִבָּהּ: וְנִתְּנִיתִי לָהּ אֶת־כְּרֻמֶיהָ מִשֶּׁם וְאֵת־עֵמֶק עֶבְרָה לְפִתַח תְּקוּהָ וְעִנְתָּה לְשִׁפְהָ כִּי־מִי נְעוּרֶיהָ וְכִיּוֹם עֲלֹתָהּ מֵאָרֶץ־מִצְרַיִם: וְהָיָה בְּיוֹם־

הפטרות במדבר

ההוא נֹאס־יְהוָה תִּקְרָאִי אִישִׁי וְלֹא־תִקְרָאִי לִי עוֹד בְּעָלִי: וְהִסְרֹתִי אֶת־שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד בְּשִׁמְמָם: וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית בְּיוֹם הַהוּא עִם־חֵיט הַשְּׂדֵה וְעִם־עֹפֵף הַשָּׁמַיִם וְרִמְשׁ הָאֲדָמָה וְקִשְׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֲשׁוּבוּ מִן־הָאָרֶץ וְהַשְׁבַּבְתִּים לְבִטְחָה: וְאֶרְשָׁתֶיךָ לִי לְעֹלָם וְאֶרְשָׁתֶיךָ לִי בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וְאֶרְשָׁתֶיךָ לִי בְּאַמּוּנָה וְיָדַעַת אֶת־יְהוָה:

הפטרות נשא

בשופטים סימן יג.

יְהִי אִישׁ אֶחָד מִצְרַעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדְּנִי וְשָׁמוּ מְנוּחַ וְאֲשֶׁתוֹ עֵקֶרָה וְלֹא יִלְדָה: וַיֵּרָא מִלֶּאֲדֹיֵהוּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָא אֶת־עֵקֶרָה לֹא יִלְדָת וְהָיִיתִי וְיִלְדָת בֵּן: וְעַתָּה הִשְׁמַר־נָא וְאַל תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאֶל־תֹּאכְלִי כֹל־סִמְמָא: כִּי הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדָת בֵּן וּמִוְרָה לֹא־עֲלֶה עֲלֻדָשׁוֹ כִּי נִזְיֵר אֱלֹהִים יְהִי הַנֶּעַר מִן־הַבֶּטֶן וְהוּא יִחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: וְתָבֵא הָאִשָּׁה וְתֹאמַר לְאִישָׁהּ לֹאֲמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי וּמִרְאֵהוּ כַּמִּרְאֵה מִלֶּאֲדֹי הָאֱלֹהִים נִרְאָה מֵאֵד וְלֹא שְׁאַלְתִּיהוּ אִרְמוּהָ הוּא וְאֵת־שְׁמוֹ לֹא־הִגִּיד לִי: וַיֹּאמֶר לִי הִנֵּךְ הָרָה וְיִלְדָת בֵּן וְעַתָּה אֶל־תִּשְׁתִּי יַיִן וְשִׁכָר וְאֶל־תֹּאכְלִי כֹל־סִמְמָא כִּי־נִזְיֵר אֱלֹהִים יְהִי הַנֶּעַר מִן־הַבֶּטֶן עַד־יוֹם מוֹתוֹ: וַיַּעֲתֵר מְנוּחַ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ יְבוֹא־נָא עוֹד אֵלַי וְיִזְדַּנּוּ מִה־נַּעֲשֶׂה לְנֶעַר הַזֶּה: וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים בְּקוֹל מְנוּחַ וַיָּבֵא מִלֶּאֲדֹי הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל־הָאִשָּׁה וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בַּשְּׂדֵה וּמְנוּחַ אִישָׁה אִין עִמָּה: וְתִמְהַר הָאִשָּׁה וְתִרְצַן וְתִגַּד לְאִישָׁהּ וְתֹאמַר אֵלָיו הִנֵּה נִרְאָה אֵל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא בְּיוֹם אֵלַי: וַיָּקָם וַיִּלְךְ מְנוּחַ אַחֲרֵי אֲשֶׁתוֹ וַיָּבֵא אֶל־הָאִישׁ וַיֹּאמֶר לִי הֵאֱתָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר

פירוש המלות

יאמר בזמן סוף: יחידיו: נקצצו נליתו זמן ספסיו: יזעל: יסאלל ססיו זכועים נגוס: ריבו: סכ לדכזי סוכס: אשתי: כין סוכס: שדיה: סססיו: ערוסה: ולכסס סלום: הובישה: לסון ניוס: הורתם: סנס כנסיו סלס: שך: כמו סך נלד: בסיריו: קוליס: הצלתי: וסכרוסי: נבלתה: כישכס: ואיש: וכל סכוכיס: אתנה: כמו סכס: עליה: על ססמי סוס: וסעד: סכסיו: עכר: סנס סס סכ: וענתה: לסון סיס: וארשתיך: לסון סכוכין: ככד ססס זכוכיס: באמורה: לסון קיס: יין וסכר: ססל ססס ועסין: הולד: כססיו סלד: כוס: כס סוס: אחרי: סלסי ססס סססו:

ומעשהו

מנח עתה יבא דברך מה יהיה משפט הנער
 ומעשהו: ויאמר מלאך יהוה אל מנח מפל
 אשר אמרתי אליה אשר תשמר: מפל אשר
 צנא מנח היין לאתאכל יין ושכר אל תשת
 וכל ממאה אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר:
 ויאמר מנח אל מלאך יהוה נעצרה נא אותך
 ותעשה לפניך גדי עינים: ויאמר מלאך יהוה אל
 מנח אסתעצרני לאראכל בלחמך ואסתעשה
 עליה ליהוה תעלנה בי לאידע מנח כי מלאך
 יהוה הוא: ויאמר מנח אל מלאך יהוה מי שמך
 כרבא דברך וכבדנך: ויאמר לו מלאך יהוה
 לפה זה תשאל לשמי והוא פלא: ויקח מנח
 את גדי העינים ואת המנחה ויעל על הצור ליהוה
 ומפלא לעשות ומנח ואשתו ראים: ויהי בעלות
 הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה
 בלהב המזבח ומנח ואשתו ראים ויפלו עד
 פניהם ארצה: ולא יסף עוד מלאך יהוה להראה
 אל מנח ולא אשתו אז ידע מנח כי מלאך
 יהוה הוא: ויאמר מנח אל אשתו מות נמות כי
 אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו לו חסין יהוה
 להמיתנו לאלקח מידנו עלה ומנחה ולא הראנו
 את כל אלה וכעת לא השמיענו פזאת: ותלד
 האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער
 ויברכהו יהוה: ותחל רוח יהוה לפעמו במחנה
 הן בין צרעה ובין אשתאל:

הפסרת בהעלתך

יהוה סימן ב'

רני ושמחי בת ציון כיהנני בנא ושכנתי
 בתוכך נאם יהוה: גוים רבים אלי יהוה
 ביום ההוא והיו לי לעם ושכנתי בתוכך וידעת
 כי יהוה צבאות שלחני אליך: ונחל יהוה את
 יהודה חלקו על אדמת הקדש ובחר עוד
 בירושלם: הם פל בשר מפני יהוה כי נער
 מפען קדשו: וראני את יהושע הכהן הגדול

דברך קי מלי קי ואמר קי

פירוש המלות

קי
 עמד לפני מלאך יהוה והושטן עמד על
 ימינו לשטנו: ויאמר יהוה אל השטן יגער
 יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הפחר בירושלם
 הולא זה אוד מצל מאש: ויהושע היה
 לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך:
 ויען ויאמר אלי העמדים לפניו לאמר הסירו
 הבגדים הצואים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי
 מעליך עונך והלבש אתך מחלצות: ואמר ישימו
 צניף טהור על ראשו וישימו הצניף הטהור על
 ראשו וילבשו בגדים ומלאך יהוה עמד: ויעד
 מלאך יהוה ביהושע לאמר: כה אמר יהוה
 צבאות אס-בדרכי תלך ואם את-משמרת
 תשמר וגם אתה תדן את-ביתי וגם תשמר את
 חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה:
 שמענא יהושע. הכהן הגדול אתה ויעיד הישבים
 לפניך כי אנשי מופת המה כיהנני מביא את
 עבדי צמח: כי הנה האבן אשר נתתי לפני
 יהושע על-אבן אחת שבעה עינים הנני מפתח
 פתחה נאם יהוה צבאות ומשתי את-עין הארץ
 ההיא ביום אחד: ביום ההוא נאם יהוה צבאות
 תקראו איש לרעהו אל-תחת גפן ואל-תחת
 תאנה: וישב המלאך הדבר כי יעירני באיש
 אשר-יעור משנתו: ויאמר אל מה אתה ראה
 ויאמר ראיתי והנה מנורת זהב פלה וגלה על
 ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה
 מוצקות לנרות אשר על-ראשה: ושנים זיתים
 עליה אחד מימין הגלה ואחד על-שמאלה: ואען
 ואמר אל המלאך הדבר כי לאמר מה אלה
 אדני: ויען המלאך הדבר כי ויאמר אל הלא
 ידעת מה המה אלה ואמר לא אדני: ויען ויאמר
 אל לאמר זה דבר יהוה אל-זרובבל לאמר לא
 בחיל ולא בלח פי אס-ברחי אמר יהוה צבאות:
 מיראתה הר-הגדול לפני זרובבל למישר והוציא
 את-האבן הראשה תשאות חן חן לה:

וישלה

ומעשהו. מה עכד לים: נעצרה. נאסף לחך אל כניס: מי שמך. כמו מה שמך: כי יבא. אל יבא: מלי. מטכס נעמלס: ומפליא. וספליח
 ספלאך לעסום: וחחל. סמיל טו כנכוס: לפעמו: לחקו: רני ושמחי. צימות סמסיו: וגלוו. ונחמכרו: חלקו. ספול סלק סול יסנכ: דם.
 סחוק: נעור. כמו ויקן כסון: לשטנו. לסמסיו: אוד. למד: צואי. פ'ס סכיו כיוו ספלי נסיו ככרו: חסירו. ספסיו: וישויו. סליסות כגדים
 כאים: ויעד. לפח סמלס: תדן. סמסו: סהלכים. חלק כניסס: מוסת. לרויס למוסס: צמח. זס זכונל: האבן. יקוד כניס: עינים. סמירות
 כנס: סתחה. סמיל קיסוריס: וסשתי. לפון סקלס: וגלה. לי ספיין: מוצקות. לנורות: זיתים. סליסות: עליה. סללס: הגדול. זס סכנלס:
 למישר. לכנסס: וראשה. סלסוסס: תשאות. כסון ככ ילמרו סן לס: 28*

הפטרת שלח לד

ברושע סימן ב.

וישלח יהושע בן־נון מן־השפים שנים אנשים
 מרגלים הרש לאמר לכו ראו את־הארץ וארתי
 יריחו ויכלו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב
 וישכבר שמה: ויאמר למלך יריחו לאמר הנה
 אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפור
 את־הארץ: וישלח מלך יריחו אלרחב לאמר
 הוציאי האנשים הבאים אליך אשר־באו לביתך
 כי לחפור את־כל־הארץ באו: ותקח האשה את־
 שני האנשים ותצפנו ותאמר בן באו אלי האנשים
 ולא ידעתי מאין המה: והיו השער לסגור בחשך
 והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים
 ודפו מחר אחריהם כי תשיגום: והיא העדתם
 הנגה ותסמנם בפשתי העץ הערכות לה על־
 הנג: והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן על־
 המעברות והשער סגרו אחרי כאשר באו הרדפים
 אחריהם: והמה סרם ישכבון והיא עלתה עליהם
 על־הנג: ותאמר אל־האנשים ידעתי בריתן יהיה
 לכם את־הארץ וכי־נפלה אימתכם עלינו וכי
 נמנו כל־ישבי הארץ מפניכם: כי שמענו את
 אשר־הוֹבִיש יהוה את־מי ים־סוף מפניכם
 בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי
 האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן ולעוג אשר
 חרמתם אותם: ונשמע וימס לבבנו ולא־קמה
 עד רוח באיש מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא
 אלהים בשמים ממעל ועל־הארץ מתחת: ועתה
 השבענא לי ביהוה כי־עשיתי עמכם חסד
 ועשיתם גם־אתם עם־בית אבי חסד ונתתם לי
 אות אמת: והחיתם את־אבי ואת־אמי ואת־אחי
 ואת־אחותי ואת כל־אשר להם והצללתם את־
 נפשתינו ממוות: ויאמרו לה האנשים נפשנו
 תחיתכם למוות אם לא תגידו את־דברנו זה והיה
 ביהוה יהוה לנו את־הארץ ועשינו עמך חסד
 ואמי ואת־הורדם בכלל בעד החלון פי ביתה בקיר

אחיותי ק'

הפטרת שלח לד

החומה ובחומה היא יושבת: ותאמר להם החרה
 לכו פד־יפגעו בכם הרדפים ונחבתם שמה שלשת
 ימים עד שוב הרדפים ואחר תלכו לדרפכם:
 ויאמרו אליה האנשים נקים אנחנו משבעתך הנה
 אשר השבעתנו: הנה אנחנו באים בארץ את־
 תקות חוט השני הנה תקשרי בחלון אשר הורדתנו
 בו ואת־אביך ואת־אמך ואת־אחיך ואת כל־בית
 אביך תאספי אלך הביתה: והיה כל אשר־נא
 מדלתי ביתך החוצה דמו בראשו ואנחנו נקים וכל
 אשר יהיה אתך בבית דמו בראשו אסיד תחיד
 בו: ואם־תגידו את־דברנו זה וחינו נקים
 משבעתך אשר השבעתנו: ותאמר פד־בריכם נך
 הוא ותשלחם וילכו ותקשר את־תקות השני
 בחלון: וילכו ויבאו החרה וישבו שם שלשת ימים
 עד־שבו הרדפים ויבקשו הרדפים בכל־הדרך ולא
 מצאו: וישבו שני האנשים וירדו מהרר ועברו
 ויבאו אל־יהושע בן־נון ויספורלו את כל־
 המצאות אותם: ויאמרו אל־יהושע בריתן יהיה
 בינו את־כל־הארץ וגם־נמנו כל־ישבי הארץ
 מפנינו:

הפטרת ויקח קרח

בשמאל א' סימן י"א.

ויאמר שמואל אל־העם לכו ונלכה הגלגל
 ונחדש שם המלכה: וילכו כל־העם הגלגל
 וימלכו שם את־שאול לפני יהוה בגלגל ויזבחו
 שם זבחים שלמים לפני יהוה וישמח שם שאול
 וכל־אנשי ישראל עד־מאד: ויאמר שמואל אל
 כל־ישראל הנה שמעתי בקולכם לכל אשר־
 אמרתם לי ואמליך עליכם מלך: ועתה הנד
 המלך | מתהקד לפניכם ואני וקנתי ושלכתי וקני
 הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי עד
 היום הזה: הנני עגו בי נגר יהוה ונגד משחית
 את־שור מי קקחתי ותמור מי לקחתי ואת־מי
 עשקתי את־מי רציתי ומיד־מי לקחתי פסר

פירוש המלות

אנשים. אכתי סטוצים: הרש. יעשו עונן כרס: זונה. עוכרת זון: לחפור. לנכל: ותקח. ככר לקסו קודם סכנו סטלוצים: ותצפנו. כל ט'
 לכו. כן. אמת: השער לסגור. הסער עומד לסגור: בפשתי העץ. כמו כפץ סטטמים: הנג. לייסן: על. כמו עד: ישכבון. סרס טטט: עליהם.
 כמו חליכס: נמנו. נכסו: וימס. וינק: נפשינו. חטו נכסר נכטיט: ונחבתם. סורכו סכז: תקות. קו וסכל: דמו. כחסייז נדמו: ותשלחם.
 נדנור: וישבו. ויחטכנו: המצאות. סקורות: ושבתי. סטינכ ויחז: ויסקנס: לקחתי. למלכתי: עשקתי. נענען: רצחתי. לי עטוק וטסן:
 כפר. לסכות כדק. עני

ואעלים עיני בו ואשיב לכם: ואמרו לא עשקתנו ולא רצותנו ולא לקחת מיד איש מאומה: ואמר אליהם עד יהיה בכם ועד משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי מאומה ואמר עד: ואמר שמואל אלהים יהיה אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבותיכם מארץ מצרים: ועתה התעבנו ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה אתכם ואת אבותיכם: כאשר בא עקב מצרים וזעקו אבותיכם אל יהוה וישלח יהוה את משה ואת אהרן ויציאנו את אבותיכם ממצרים ושיבום במקום הזה: וישכחו את יהוה אלהיהם ומכד אתם ביד סיסרא שר צבא חצור וביד פלשתים וביד מלך מואב וילחמו בם: וזעקו אל יהוה ואמר חמאנו כי עזבנו את יהוה ונעבד את הפעלים ואת העשתרות ועתה הצילנו מיד איבינו ונעבדך: וישלח יהוה את ירבעל ואת ברן ואת יפתח ואת שמואל ויצל אתכם מיד איביכם מסביב ותשבנו במח: ויראו כי נחש מלך בני עמון בא עליכם ותאמרו לי לא כיר מלך ימלך עלינו והיה אלהיכם מלככם: ועתה הנה המלך אשר בחרתם אשר שאלתם והנה נתן יהוה עליכם מלך: אם תיראו את יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקולו ולא תמרו את פי יהוה והיתם גם אתם וגם המלך אשר מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם: ואם לא תשמעו בקול יהוה ומריתם את פי יהוה והיתתם ידי יהוה בכם ובאבותיכם: גם עתה התעבבו וראו את הדבר הגדול הזה אשר עשה לעיניכם: הלא קציר חטים היום אקרא אל יהוה ויתן קלות ומטר ודעו וראו כירעתכם רבה אשר עשיתם בעיני יהוה לשאול לכם מלך: וקרא שמואל אל יהוה ויתן יהוה קלות ומטר ביזם ההוא וירא כל העם מאד את יהוה ואת שמואל: ואמרו כל העם אל שמואל התפלל בעד עבדך אל יהוה אלהיך ואל נמות כירספנו על כל חטאתינו רעה לשאל לנו מלך: ואמר שמואל אלהים אל תיראו אתם

ויאמר ק

עשיתם את כל הרעה הזאת אך אל תסורו מאחרי יהוה ועבדתם את יהוה בכל לבבכם: ולא תסורו כי אחרי התהו אשר לא יצילו ולא יצילו ביד תהו הפה: כי לא ישל יהוה את עמו בעבור שמו הגדול כי הוא יל יהוה לעשות אתכם לו לעם:

הפסרת חקת

בשופטים סימן י"א

ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה וזנה ויולד גלעד את יפתח: ותלד אשת גלעד לו בנים ויגדלו בני האשה ויגרשו את יפתח ואמרו לו לא תנהל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה: ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ סוב ויתלקמו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו: והיו מימים וילחמו בני עמון עם ישראל: והיו כאשר נלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני גלעד לקחת את יפתח מארץ סוב: ואמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין ונלחמה בבני עמון: ואמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי והתגרשוני מבית אבי ומדיע באתם אלי עתה כאשר צר לכם: ואמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל ישיבי גלעד: ואמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: ואמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה יהיה שמע בינותינו אם לא כדברך בן נעשה: וילך יפתח עם זקני גלעד וישמו העם אותו עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את כל דברו לפני יהוה במצפה: וישלח יפתח מלאכים אל בני עמון לאמור מה לי וךך כירבאת אלי להלחם בארצי: ואמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח כירלכת ישראל את ארצי בעלותו ממצרים מארנון ועד היבק ועד הירדן ועתה השיבה אתהן בשלום: וינסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל מלך בני עמון: ואמר לו כדה אמר יפתח לא ילקח ישראל

את

פירוש המלות

עיני בו. יאמר סלל נסר: ויאמר. כל ימחל כלסד: עשה. ססגילי: ואשפטה. חססס ענכס: וימכד. לי עסכיס: ירבעל. סול נדסון: ברן. סול סעסון: יוש. יענ: סוב. סלון סלון סקל סוכ: הרב

הפסרת חקת

את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון: כי בעלותם ממצרים ילך ישראל במדבר עד יסוף יבא קדשה: וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר אנברהנא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש: וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנן בעבר ארנון ולא באו בגבול מואב כי ארנון גבול מואב: וישלח ישראל מלאכים אל סיוח מלך האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל נעברהנא בארצך עד מקומי: ולא האמין סיוח את ישראל עבד בגבולו ואסף סיוח את כל עמו ויחנן ביהודה וילחם עם ישראל: ויתן יהוה אלהי ישראל את סיוח ואת כל עמו ביד ישראל ויפוס וירש ישראל את כל ארץ האמרי וישב הארץ ההיא: וירשו את כל גבול האמרי מארנון ועד היבק ומדומדבר ועד הירדן: ועתה יהוה אלהי ישראל הודיש את האמרי מפני עמו ישראל ואתה תירשנו: הלא את אשר יורישך כמוש אלהיך אותו תירש ואת כל אשר הודיש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש: ועתה המוב מוב אתה מבלק בן צפור מלך מואב הרוב רב עם ישראל אסנלחם נלחם בם: בשבת ישראל בחשבון ובכנותיה ובערעור ובכנותיה ובכל הערים אשר עליהי ארנון שלש מאות שנה ומדוע לא הצלתם בעת ההיא: ואנכי לא אחטאתי לך ואתה עשה אתי רעה להלחם בי ישפט יהוה השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: ולא שמע מלך בני עמון אלהי בני ישראל אשר שלח אליו: ותהי עליפתח רוח יהוה ויעבד את הדגלעד ואת מנשה ויעבד את מצפה גלעד וממצפה גלעד עבר בני עמון: וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם נתון תתן את בני עמון בירי: והיה היוצא אשר יצא מדלת ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו עליה: ויעבד יפתח

הפסרת חקת

אל בני עמון להלחם בם ויתגם יהוה בידו: ויפם מערוער ועד בואך מניח עשירים עיר ועד אבל פרמים מכה גדולה מאד ויבגוע בני עמון מפני בני ישראל:

הפסרת בלק

בספכה סימן ה

ויהוה שארית יעקב בקרב עמים רבים כסל מאת יהוה פרבים עלי עשב אשר לא יקנה לאיש ולא יחל לבני אדם: והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים כאריה בבהמות יער ככסיר בעדר צאן אשר אם עבר ורמס וסרף ואין מציל: תרם ידך על צרקה וכל איבך יפרתו: והיה ביום ההוא נאם יהוה והכרתי סוסיה מקרבך והאבדתי מרכבתיה: והכרתי ערי ארצך והרסתי כל מבצריה: והכרתי כשפים מידך ומעוננים לא יהירך: והכרתי פסילך ומצבותיה מקרבך ולא תשתחוה עוד למעשה ידך: ונתשתי אשירך מקרבך והשמדתי עריה: ועשיתי באף ובחמה נקם את הגוים אשר לא שמעו: שמענא את אשר יהוה אמר קום ריב את ההרים ותשמענה הנבעות קולך: שמעו הרים את ריב יהוה והאתנים מוסדי ארץ כי ריב ליהוה עם עמו ועם ישראל יתוכח: עמי מה עשיתי לה ומה הלאיתך ענה בי: כי העלתך מארץ מצרים ומבית עבדים פדיתך ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים: עמי וקרנא מה יעין בלך מלך מואב ומה ערה אתו בלעם בן בעור מדהשפים עד הגלגל למען דעת צדקות יהוה: בפמה אקדם יהוה אפף לאלהי מרום האקדמנו בעולות בעגלים בני שנה: הירצה יהוה באלפי אילים ברבבות נחל שמן האתן בכורי פשעי פרי במני הפאת נפשי: הגיד לה אדם מה טוב ומה יהוה דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך:

פירוש המלות

ירב. לטון מריב. כרביבים. כס מימים נמים: יחל. יסוכ: ככסיר. הוא קטן מלכיה וגדול ממנו: רמס. דרכי סלחי: ונטשוני. כמו ומתמי: עריך. לויכך: את. כמו עם: הדרים. כס הלכות: הנבעות. כאלכות: והאתנים. סמקיס: יתוכח. ל' צירוף סענות: הלאיתך. סוכסמך נענודמי: ענה. ל' מרות: אפף. משי כפף: בכורי. בני צרכי: פשעי. נענוד פשעי: הגיד. וסו חסוכ על סלל: משפט. מלח סכך חלם נסכיו: חסד. וז גיס: לכת. סוה יסוד סלל:

הפסרת פינחס

במלכים א' סימן י"ט סגן ללחם י"ז נפחם מפסיקין לפיכסם דברי ירמיה דפסס
מטות

וַיְהִי יְהוָה הִתְהַלֵּךְ אֶלְאֵלֵהוּ וַיִּשְׁנַם מִתְּנִיּוֹ וַיִּרְצַן
לִפְנֵי אַחָב עַד בְּאֶכָה יוֹרְעָאֵלֶּהּ: וַיַּגֵּד אַחָב
לְאִזְבֵּל אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵי וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר
הִדְגֵּ אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים בְּחֶרֶב: וַתִּשְׁלַח אִזְבֵּל מַלְאָךְ
אֶל־אֱלֹהֵי: לֵאמֹר כֹּה־עָשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֵפוֹן כִּי־
קָעַת מִחַר אֲשִׁים אֶת־נַפְשֶׁךָ כִּנְפֵשׁ אֶחָד מֵהֶם:
וַיָּרָא וַיִּקָּם וַיִּלְךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֵא בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר
לַיהוָה וַיַּנֵּחַ אֶת־נַפְשׁוֹ שָׁם: וְהוּא־הַלֵּךְ בַּמִּדְבָּר
בַּדָּד יוֹם וַיָּבֵא וַיִּשָׁב תַּחַת רַתֵּם אַחַת וַיִּשְׁאַל אֶת־
נַפְשׁוֹ לְמֹת וַיֹּאמֶר וְרַב עָתָה יְהוָה קַח נַפְשִׁי כִּי
לֹא־סוּב אֲנִי מֵאֲבֹתַי: וַיִּשְׁכַּב וַיִּישָׁן תַּחַת רַתֵּם
אֶחָד וְהַגְדִּיחָה מַלְאָךְ נִנְעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֲכֹל:
וַיִּכַּס וְהִנֵּה מִרְאֲשֵׁתוֹ עֵנַת רַצְפִּים וְצַפְחַת מִים
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּ וַיִּשָׁב וַיִּשְׁכַּב: וַיִּשָׁב מַלְאָךְ יְהוָה ו
שְׁנִית וַיַּעַבְדּוּ וַיֹּאמֶר קוּם אֲכַל כִּי רַב סַמְךָ הַדֶּרֶךְ:
וַיִּקָּם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּה וַיִּלְךְ בְּכַח וְהַאֲכִילָהּ הָיָא
אֶרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד דַּר הָאֱלֹהִים חֲרִיב:
וַיִּבְאֲשֵׁם אֶל־הַמַּעְרָה וַיִּלֵּן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה
אָלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לְּךָ פֹה אֱלֹהֵי: וַיֹּאמֶר קָנֵא
קָנֵאתִי לַיהוָה וְאֵלֵהִי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ
בְּחֶרֶב וְאֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:
וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמְדַת כְּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עִבֵּר
וְרוּחַ גְּדֹלָה וְחֹזֶק מִפָּרֶךְ הָרִים וּמִשִּׁבְרֵי סַלְעִים
לִפְנֵי יְהוָה לֹא בְרוּחַ יְהוָה וְאֶחָר הָלַח רֵעַשׁ לֹא
כִּרְעַשׁ יְהוָה: וְאֶחָר הָרְעַשׁ אִשׁ לֹא בְּאִשׁ יְהוָה
וְאֶחָר הָאִשׁ קוֹל דְּמָמָה דִּקְהָ: וַיְהִי וּפְשָׁמַע אֱלֹהֵי
וַיִּלֵּט פָּנָיו בְּאַדְרָתוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעְרָה
וְהִנֵּה אָלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מַה־לְּךָ פֹה אֱלֹהֵי: וַיֹּאמֶר
קָנֵא קָנֵאתִי לַיהוָה וְאֵלֵהִי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ
בְּחֶרֶב וְאֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אָלָיו לֵךְ שׁוּב לְדִרְבְּךָ מִדְּבַר הַדְּמָשֶׁק

אחרי ק' ו' יתירה

הפסרת פינחס קיב

וּבָאתָ וּמִשַׁחַת אֶת־חֹזְאֵל לְמִלְךְ עַל־אָדָם: וְאֹת
יְהוּא בְּדַמְשֵׁי תִמְשַׁח לְמִלְךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֹת־
אֱלִישָׁע בֶּן־שַׁפְטָם מֵאַבְל מְחֹלָה תִמְשַׁח לְנְבִיא
תַּחְתֶּיךָ: וְהִנֵּה הַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב חֹזְאֵל יָמִית יְהוּא
וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית אֱלִישָׁע: וְהַשְׂאֲרָתִי
בְּיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כֹּל־הַבְּרַפִּים אֲשֶׁר לֹא
כָרְעוּ לַפְּעַל וְכֹל־הַפֹּה אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁקָ לֹ: וַיִּלְךְ
מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שַׁפְטָם וְהוּא חָרַשׁ שְׁנַיִם
עֶשֶׂר צַמְדִים לִפְנָיו וְהוּא בְּשָׁנַיִם הָעֶשֶׂר וַיַּעֲבֹד
אֱלֹהֵי אֱלֹוֹ וַיִּשְׁלַךְ אֶדְרָתוֹ אֵלָיו: וַיִּשָׁב אֶת־הַבְּקָר
בַּרְזֵל אַחֲרֵי אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר אֲשַׁקְהֶנָּא לְאָבִי וְלְאִמִּי
וְאֵלְכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מַה־עֲשִׂיתִי
לְךָ: וַיִּשָׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צִמְרֵי הַבְּקָר וַיִּזְבְּחֵהוּ
וּבְכָל־יְהוָה בְּשָׁלֹם הַבְּשׂוֹר וַיִּתֵּן לְעַם וַיֹּאכְלוּ וַיִּקָּם
וַיִּלְךְ אַחֲרֵי אֱלֹהֵי וַיִּשְׁדָּדְתֵּהוּ:

הפסרת מטות

ברסדה סימן א' וסס מסתבין מטות וססעי לו קרין שמעו דע' מסעי וספלו
סול רלם

דְּבַר־יְרֵמְיָהוּ בְּחֻלְקֵיהוּ מִן־הַפְּהִגִּים אֲשֶׁר
בַּעֲנֹתוֹת בְּאַרְצָ בְּנִימָן: אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אָלָיו
בְּיַמֵּי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן־אָמֹן מִלְךְ יְהוּדָה בְּשָׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לְמַלְכוֹ: וַיְהִי בְּיַמֵּי יְהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מִלְךְ
יְהוּדָה עַד־תֵּם עֶשְׂתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצַדִּיקְהוּ בֶן־
יֹאשִׁיָּהוּ מִלְךְ־יְהוּדָה עַד־גְּלוֹת יְרוּשָׁלַם בְּחֹדֶשׁ
הַחֲמִישִׁי: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בְּמָדָם
אֲצֹרְךָ בְּמִסְן יִדְעָתֶיךָ וּבְמָדָם תֵּצֵא מִרְחֹם
הַקִּדְשִׁתֶּיךָ נְבִיא לְנוֹיִם נִתְתִּיךָ: וְאָמַר אָהֵא אֲדַנִּי
יְהוָה הִנֵּה לֹא־יִדְעָתִי דְבַר כִּי־נִגַּד אֲנִי: וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי אֶל־תֹּאמַר גַּעַר אֲנִי כִּי עַל־כָּל־אֲשֶׁר
אֲשַׁלְּחֶךָ תִּלְךְ וְאֹת כָּל־אֲשֶׁר אֲצִוְּךָ תִּבְרַר: אֶל־
תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי־אֵתְךָ אֲנִי לְהַצִּילָה נְאֻם־יְהוָה:
וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־דָּוִד וַיַּנְעַ עַל־פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
הִנֵּה נִתְתִּי דְבַר־יְרֵמְיָהוּ בְּמִסְךָ: רֵאֵה הַפְּקֻדֹתֶיךָ וְהַיּוֹם
הַזֶּה עַד־הַגּוֹיִם וְעַל־הַמְּמַלְכוֹת לְנִתּוֹשׁ וּלְנִתּוּן
וְהַאֲבִיד וְלַהָרוֹס לְבָנוֹת וּלְנִמְצוֹעַ: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
אֵלַי

פירוש המלות

ויד. כנולס ס'. אל. כנו על: וישנם. ויסגור: יעשו. לך סנועס: רתם. סן קקן סנסלמו סנס סולד: רב. כלומר כז לי: רצפים. שונס
אסוס סגללי: וצפוחת. לטוסית: ספרק. נוקע: ברוח. סכנד סכוס לסעמו: דקה. סטוקס: וילט. ויכס: באדרתו. סעעילו: ויאמר. סענור
ס': חורש. סול עס סענליו: בעננות. עיל סעני סכסס: אצור. לי טרכס: הקדשתך. וסנחך לכך: לטוס. על סנויס: סיר נפוח. כוסס:
וסניו. ססיסורו: סצפון. סול סנל: אחתך. לי סניס: ירושלים. יסני יכוסלים: כולחך

אלי לאמר מהאתה ראה ירמיהו ואמר מקל שקד
אני ראה: ואמר יהוה אלי היטבת לדאות כי
שקד אני על דברי לעשות: ויהי דברי יהוה אלי
שנית לאמר מה אתה ראה ואמר סיר נפוח אני
ראה וסניו מפני צפונה: ויאמר יהוה אלי מצפון
תפתח הרעה על כל שבי הארץ: כי ו הנני קרא
לכל משפחות ממלכות צפונה נאסיהוה ובאו
ונתנו איש נסאו פתח ו שערי ירושלם ועל כל
חומתיה סביב ועל כל ערי יהודה: ודברתי
משפסי אותם על בלדעתם אשר עבדני ויקפדו
לאלהים אחרים וישתחוו למעשי ידיהם: ואתה
תאזר מתנקה וקמת ודברת אליהם את כל אשר
אנכי אצדק אלהתחת מפניהם פדאחתך לפניהם:
ואני הנה נתתיך היום לעיר מבצר ולעמוד ברזל
ולחמות נחשת על כל הארץ למלכי יהודה
לשריה לכהניה ולעם הארץ: ונלחמו אליך ולא
יגברו לך כראתך אני נאסיהוה להצילך: ויהי
דברי יהוה אלי לאמר: הן וקר את באוני ירושלם
לאמר בזה אמר יהוה וברתי לך חסד נעורך אהבת
כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא ורועה:
קדש ישראל ליהוה ראשית תבואתה כל אכלו
יאשמו רעה תבא אליהם נאסיהוה:

ותפשי התורה לא ידעני והרעים פשעו כי
והנביאים נבאו בפעל ואחרי לא יעילו הלכו:
לכן עד אריב אתכם נאסיהוה ואת בני בניכם
אריב: כי עברו איי כתיים וראו וקדר שלחו
והתבוננו מאד וראו הן היתה כזאת: ההימיר גוי
אלהים והמה לא אלהים ועמי המיר כבודו בלא
ייעל: שמו שמים עלזאת ושערו חרבו מאד נאס
יהוה: כרשתיים רעות עשה עמי אתי עבדו מקורו
מים חיים להצב להם בארות בארות נשפלים
אשר לא יכלו המים: העבד ישראל אסילד
בית הוא מדוע היה לבו: עליו ישאנו כפרים
נתנו קולם וישיתו ארצו לשמה עריו נצתה מבלי
ישב: גם בנינה ותחפנס ירעה קדקד: הלוא
זאת תעשה לך עובד את יהוה אלהיך בעת
מוליכך בדרך: ועתה מה לך לדרך מצרים
לשתות מי שחור ומה לך לדרך אשר לשתות
מי נהר: תיפנה רעתך ומשבותיך תוכחך ודעי
וראי כידע ומר עובד את יהוה אלהיך ולא
פחדתי אליך נאסילדני יהוה צבאות: כי מעולם
שברתי עלך נתקתי מסרותיך ותאמרי לא אעבד
כי על כל גבעה גבוהה ותחת כל עץ רענן את
צעה זנה: ואנכי נסעתיד שולק פלה זרע אמת
ואיד נהפכת לי סורי הגפן נכריה: פי אסיתכבם
בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני נאם
אדני יהוה: איך תאמרי לא נטמאתי אחרי הפעלים
לא הלכתי רא דרפך בליא דעי מה עשית בכרה
קלה משרכת דרכיה: פרהו למד מדבר באות
נפשו שאספה רוח תאנתה מי ישיבנה כל מבקשה
לא יעפו בחדשה ימצאונה: מנע רגלך מיתף
וגורגך מצמאה ותאמרי גואש לוא כראתבתי זרים
ואחריהם אלך: כבשת ננב כי ימצא פן הובישו
בית ישראל המה מלכיהם שריהם וכהגידם
וגביאיהם: אמרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתי

הפסרת מסעי

בירסה סימן ב'

שמעו דברי יהוה בית יעקב וכל משפחות בית
ישראל: כהו אמר יהוה מה מצאו אבתיכם כי
על פי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו:
ולא אמרו איה יהוה הפעלה אתנו מארץ מצרים
המוליך אתנו במדבר בארץ ערבה ושוחה בארץ
ציה וצלמות בארץ לא עבר בה איש ולא ישב
אדם שם: ואביא אתכם אל ארץ הפרמל לאכל
פריה ומובה ותבאו ותממאו את ארצי ונחלתי
שמתם לתועבה: הבהנים לא אמרו איה יהוה
תבואתו ק' ותחפנס ק' אשבור ק'

פירוש המלות

בלולתך. הכחשק חסח הסוסה: איה. הסלכנו לחמו חסר גוינו: ושוחה. כתרנונו מייסר וסרנו: לא. סקר חסר לא ענכ: והרועים. רועי ססס
ומלכיסס: והנביאים. סננילי סקר: לא. חסר לא: כתיים. סענדיס לניס: וקדר. סענדיס לניס: הן. כנו חס: ההמיר. חס סלניק: שמו. לטון
מינס: ושערו. ענין סערה: חרבו. לטון חרבו: לחצוב. לכרות: יבילו. מיזיקו: העבד. נחמיס: כפורים. חס עלכי חוונת: נצתה.
ללא חלש: ותחפנס. חס. מקומות חס: ירעה. יסנרוך: עובד. עזינסך: מוליכך. ססיס מוליכך: רעתך. חס עמיח רעס נלו חליך יסוכיס: ומשבוחיך.
לטון ערי: מעולם. חסון קדמון: צעה. מולעת חונס: שורק. עק סנסן: פורי. ענמיס רעיס: בנתר. חלך לנס: בורית. סנכנסן ס:
נכתם. נרסס: בסרה. נלסס קקסס קססס. משרכת. סוכנסת: פרה. כנו פלה: למד. מוכנל: שאספה. סלנסס: תאנתה. לטון חולנס: בחרשה.
סחלס סכיונס: מנעי. חס ילמכ סכניל מנעי וכו': גואש. לטון ילוש: הובישו. סיס לנסס לסוניס: אבי. סלוני: ילדתינו. נלססו:

כִּי־פָנּוּ אֶל עֵרְפָה וְלֹא פָנּוּ וּבָעַת רַעְתֶּם יֵאמְרוּ
קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃ וַיְהִי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לְךָ
יָלְמוּ אֱמִדוֹשֵׁעֶיךָ בַּעַת רַעְתְּךָ כִּי מִסְפָּר עֲלֶיךָ הָיוּ
אֱלֹהֶיךָ יְהוָה׃ כַּאֲסִיּוֹת הַהַמְסָרָה בַּקָּצֵת קְהֵלוֹת׃ אַבְל הַמְסוּדֵי
מוֹסִיפִים וְאוֹמְרִים אֵלֵי הַמְסוּקִים׃ אִמְתֵּשׁוּב יִשְׂרָאֵל ׀ נֶאֱמַר
יְהוָה אֱלֵי תִשׁוּב וְאִמְתֵּסִיר שְׁקוֹצֶיךָ מִפָּנָי וְלֹא
תִגְדּוּ׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי־יְהוָה בְּאֵמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבַצְדִּיקָה
וְהִתְפָּרְכוּ בּוֹ גּוֹיִם וּבּוֹ יִתְהַלְלוּ׃ וְהַאֲשַׁכְּנוּם מוֹסִיפִים
וְאוֹמְרִים זֶה הַמְסוּק׃ הֲלֹא מַעֲתָה קָרָאתִי לִי אֲבִי אֱלֹהֶיךָ
נַעֲרִי אֶתָּה׃

קריאה למפטיר בשבת וראש חודש

בצנען וכלע מסע מוליחין מתי ספרים בלשון קרין סנעס בניי בפרסם סנענו וקדיס
לעילא. ובספר מתי קרין פרסם ז׃

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשורנים
סלת מנחה בלולה בשמן וגספו׃ עלת שבת בשבתו
על עלת התמיד וגספה׃ ׀
ובראש חודש יכם תקריבו עלה ליהוה פרים בני בקר
שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים׃
ושלשה עשורנים סלת מנחה בלולה בשמן לפר האחד
ושני עשורנים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל האחד׃
ועשרון עשורן סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד
עלה בית נחלה אשה ליהוה׃ וגספיהם חצי ההין יהיה
לפר ושלישת ההין לאיל וריבעת ההין לכבש יין ואת
עלת חודש בחדשו לחדש השנה׃ ושעיר עזים אחד
לחמאת ליהוה על עלת התמיד ועשה וגספו׃ קדיס לעילא.

הפסדה לשבת ראש חודש

בישעה סין סין

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשְּׁמַיִם כַּסְאֵי וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי
אֵיזָה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי׃
וְאֵת־כָּל־אֱלֹהֵי יָדַי עָשִׂיתָ וַיְהִיו כְּלֵי־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה
וְאֵיזָה אֲפִישׁ אֶל־עֵינַי וְנִכְהַדְוֹת וְחָרַד עַל־בְּרִי׃
שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִבְּהֵמַת אִישׁ זֹבַח הַשֵּׁה עֹרְפָה כְּלָב
מַעֲלָה מִנְחָה דִּם־חֹזֵר מִזְכִּיר לִבְנָה מִבְּרֶךְ אִיךָ גַּם
הִמָּה בַּחֲרוֹ בְּדַרְכֵיהֶם וּבִשְׁקוֹצֵיהֶם נַפְשָׁם חִפְצָה׃
גַּם־אֲנִי אֲבַחַר בַּתְּעַלְלֵיהֶם וּמְגוֹרָתָם אֲבִיא לָהֶם יַעַן
קָרָאתִי וְאִין עֲנָה דִּבְרַתִי וְלֹא שָׁמְעוּ וַעֲשׂוּ דַרְעַ
בְּעֵינַי וּבְאֲשֶׁר לֹא־חִפְצָתִי בַּחֲרוּ׃ שָׁמְעוּ דִּבְרַת־
יְהוָה הַחֲרָדִים אֲלֵ־דִבְרוּ אֲמָרוּ אַחֲיִכֶם שְׁנֵאִיכֶם
מִגְדֵיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֹּד יְהוָה וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם

וְהֵם יִבְשׂוּ׃ קוֹל שְׂאוֹן מַעִיר קוֹל מְהִיכַל קוֹל יְהוָה
מְשַׁלֵּם גְּמוּל לֹא־יָבוּ׃ בְּמָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָה בְּמָרָם
יָבוּא חֶבֶל לָהּ וְהַמְלִיטָה זָכָר׃ מִי־שָׁמַע בְּזֹאת מִי
רָאָה כְּאֵלֹהֵי הַיְחִיחַל אֶרֶץ בְּיָוִם אֲחֵר אִם־יִגְדֹל גּוֹי
פַּעַם אַחַת בַּיְחִיחַל גַּם־יִלְדָה צִיּוֹן אֶת־בְּנֵיהָ׃ הָאֲנִי
אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אוֹדִיד יֹאמֶר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמּוֹלִיד
וַעֲצַרְתִּי יֹאמֶר אֱלֹהֶיךָ׃ שָׂמַחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וּבִילוּ
בָּהּ כֹּל־אֲדֹבֵיהָ שִׁישׁוּ אֶתָּה מִשׁוֹשׁ כֹּל־הַמְּתַאֲבָרִים
עֲלֶיהָ׃ לְמַעַן תִּינָקוּ וּשְׁבַעְתֶּם מִשׁוֹשׁ תִּנְחַמְיָה לְמַעַן
תִּמְצְאוּ וְהִתְעַנְגַתֶם מִיַּזִּן כְּבוֹדָהּ׃ כִּי־כֹה ׀ אָמַר
יְהוָה הִגַּנִּי נִמְסָה־אֵלַי כְּנֹדֶר שְׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹמֵר
כְּבוֹד גּוֹיִם וְיִנְקַתֶם עַל־צַד תִּגְשָׁאוּ וְעַל־בְּרָכִים
תִּשְׁעֲשְׂעוּ׃ כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר אָמַן תִּנְחַמְנוּ בֵּן אֲנֹכִי
אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמְנוּ׃ וְרֵאִיתֶם וְשִׂשׁ לְבַבְכֶם
וַעֲצַמּוֹתֵיכֶם כִּדְשָׁא תִפְרַחְנָה וְגוֹדְעָה יִדְוֶהָ אֶת־
עַבְדֵי וְעַם אֶת־אֵיבֵיו׃ כִּי־דָגָה יְהוָה בְּאֵשׁ יָבוּא
וּכְסוּפָה מִרְכַּבְתָּיו לְהַשִּׁיב בַּחֲמָה אִפּוֹ וְעַדְתּוֹ
כִּלְהִיב־אֵשׁ׃ כִּי בְּאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבַחֲרוֹבוֹ אֶת־
כָּל־בָּשָׂר וְרַבּוֹ חֲלָלִי יְהוָה׃ הַמְתַּקְדְּשִׁים וְהַמְּשַׁדְּרִים
אֶל־הַגְּנוֹת אַחַר אַחַד בַּתּוֹךְ אֲכָלִי בֶּשֶׂר הַחֹזֵר
וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבֵר יַחְדוֹ יִסְפוּ נְאֻם־יְהוָה׃ וְאֲנֹכִי
מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵיהֶם בְּאֵה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־דְּגוּזִים
וְהַלְשֹׁנוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי׃ וְשָׂמַתִּי בְדָם אוֹת
וְשַׁלַּחְתִּי מֵהֶם ׀ פְּלִימִים אֶל־הַגּוֹיִם תִּרְשִׁישׁ פּוֹל
וְלוֹד מְשִׁבֵי קֶשֶׁת תִּוְבַל וְיֹון הָאִיִּים הַרְחִיקִים אֲשֶׁר
לֹא־שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעִי וְלֹא־רָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ
אֶת־כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם׃ וְהִבִּיאוּ אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם ׀ מִכָּל־
הַגּוֹיִם ׀ מִנְחָה לַיהוָה בְּפוֹסִים וּבְרִכָב וּבְצַבִּים
וּבַפְּרָדִים וּבַכְּפָרוֹת עַל הַר קָדְשִׁי יְרוּשָׁלַם אָמַר
יְהוָה כֹּה־אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה בְּכָל־
מַדְוָר בֵּית יְהוָה׃ וְגַם־מֵהֶם אֶקַח לְבָהֲנִים לְלוֹיִם
אָמַר יְהוָה׃ כִּי כֹה־אֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ
הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לִפְנֵי נְאֻם־יְהוָה כֵּן
יַעֲמֵד זְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם׃ וְהָיָה מִדֵּי־חֲדָשׁ בַּחֲדָשׁ
וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבוּא כָּל־בָּשָׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לִפְנֵי אָמַר יְהוָה׃ וַיֵּצְאוּ וְרָאוּ בַּסַּגְרִי הָאֲנָשִׁים
הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא־תָמוּת וְאֲשֶׁם לֹא תִכְפֹּה
וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל־בָּשָׂר׃

הפטרה לשבת ראש חודש

יהיה מידתו של בחדשו וסמי שבת בשבתו יבוא כל-
בשר להשתחוות לפני אמו יהוה:

הפטרה לערב ר"ח שחל בשבת

בשמואל א' סימן כ'

ויאמר לו יהונתן מחר חודש ונסקדת בי ופקד
מושבך: ושלשת תרד מאד ובאת אל המקום
אשר נסתרת שם ביום המעשה וישבת אצל האבן
האזל: ואני שלשת החצים צדח אורה לשלחלי
קמטרה: ודגה אשלח את הנער לך מצא את-
החצים אמר אמר אמר לנער הנגה החצים | ממך
והנה קחני ונבאה כיר שלום לך ואין דבר חיי-הוה:
ואם יבנה אמר לעלם הנגה החצים ממך והלאה לך
פי שלחך יתה: והדבר אשר דברנו אני ואתה
הנה יתח ביני ובינך עד-עולם: ויפתר דוד בשדה
יהי החודש וישב המלך על הילחם לאכול: וישב
המלך על מושבו בפעם | בפעם אל מושב הקור
הקם יהונתן וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום
הוד: ולא ידבר שאול מאומה ביום ההוא פי אמר
מקרה הוא בלתי מהור הוא כילא מהור: ויהי
מסחרת החודש השני ויפקד מקום הוד ויאמר
שאול אליהונתן בנו מדוע לא בא בד'ישי גס-
תמול גס-היום אל הילחם: ויען יהונתן את-שאול
גשאל גשאל דוד מעמדי עד-בית לחם: ויאמר
שלחני גא פי זבח משפחה לנו בעיר והוא צנה
לי אחי ועתה אם מצאתי חן בעיניך אמלטה גא
ואראה את אחי על-פי לא בא אל שלחן המלך:

אל ק' החצים ק'

הפטרה לערב ר"ח שחל בשבת

והראף שאול ביהונתן ויאמר לו בד'נשת
המרהות הלא ידעתי כי בחר אתה לבך-יש
לבשתך ולבשת ערות אפק: פי כל-הימים אשר
בד'ישי חי על-האדמה לא תפון אתה ומלכותך
ועתה שלח וקח אתו אלי פי בד'מות הוא: ויען
יהונתן את-שאול אביו ויאמר אליו למה יומת מה
עשה: ויטל שאול את-החנית עליו להפלתו וידע
יהונתן כי-כלה הוא מעם אביו להמית את-דוד:
ויקם יהונתן מעם השלחן בחר-אף ולא-אכל ביום
החודש השני לחם פי נעצב אל-דוד פי הכלמ
אביו: ויהי כפקר ויצא יהונתן השדה למועד דוד
ונער קמן עמו: ויאמר לנערו רץ מצא-נא את-
החצים אשר אנכי מורה הנער רץ והוא יורה החצי
להעברו: ויבא הנער עד-מקום החצי אשר ירה
יהונתן ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלא החצי
ממך והלאה: ויקרא יהונתן אחרי הנער מהרה
חושפה אל-תעמד וילקט נער יהונתן את-החצי
ויבא אל-אדניו: והנער לא ידע מאומה אך יהונתן
דוד ידע את-הדבר: וימן יהונתן את-פלו אל
הנער אשר-לו ויאמר לו לך הביא העיר: הנער
בא ודוד קם מאצל הנגב ויפל לאפיו ארצה
וישתחו שלש פעמים וישקו: איש את-דעו ויבנו
איש את-רעהו עד-דוד הגדיל: ויאמר יהונתן
לדוד לך לשלום אשר נשבענו שנינו אנחנו בשם
יהוה לאמר יהוה יהיה ביני ובינך וביני וביני
ורעה עד-עולם:

סדר הפרשיות חיבוריהן והפרדתן

הבאות בחלק זה

חקת ובלק לעולם הם נפרדות מלכד כסמל שנועות ציוס עשי ויוס שנת קדש סלזו הם נסוכרות וכוזו חין סילוק
צין פסומות למסוכרות:

ממות ומסעי לעולם הם נסוכרות צין נספומות צין נסוכרות מלכד נשי סיוניס וללו הם ההא השג.
סלזו הם נפרדות:

ושאר פרשיות הנהוגות להתחבר כל אחד על מקומו יבא בשלום

עמי נתוב לעמי לאתנניא: (יא) תאמרי תאמרת נקמי תבגא גמתי לקמי
תתלן עמי העוד קען אית לי מלא במעי ודון לכן נבכרין: (יב) שבנה
תובגא בתי מתני אזילא לעסבון ארי פבית סלקתו פבעלא לנבר ארום
אסרית אלו אנא ריבא אית לי חכר ברם תיתי פבעלא בליליא לנבר יקמי
תיתי לדה בגן: (יג) דלון דלמא לזון אתון תתין עד די יתבן באתא
דבסרא ליבם קליל לסבבא לנבר הדייליהן אתון יתבן ענין גדיל ולא
לסרר מתנסבן לנבר בבלעו בתי לאתנניא גמתי ארום פדיר לי יתיר פכח
ארום נקבת בי מוא מן קדם י: (יד) תשנה ונטלן קלהן וקביאן עוד
וקנא אחרנא ונשיקת ערפא לחמתה ורות אתדבבלת זה: (טו) תאמר
ואמרת הא תבת ובתפשי לוח עשה לוח דחלפה תותי בתר וקמית לעמד
ולדתלתי: (טז) תאמר ואמרת רות לא תבגישי בי למשקבד למיבב מן
בתר ארום תאיבא אקא לאתנניא אסרת נקמי אתפקדנא למסר שפיא
וימי שקא גדיל דלא להלכא בר מתרין אלפין אפן אפסא דות קליל
מן די את אזילא חיל אמרת נקמי אתפקדנא דלא למבת פקדא עם אפסא
אסרת רות לכל אתר די תבתי אבית אמרת נקמי אתפקדנא למסר שיות
סאה ותלת עטר פקדנא אסרת רות סה דקמין עפן אידא נפרא אגא נאלי
הו עמי מן קרמת דגא אסרת נקמי אתפקדנא דלא למסלת פולקנא נכבא
אסרת רות אלקה הוא אלוד: (יז) כאשר אסרת נקמי אית לנא ארבע דיני
מותא לתייבא ונימת אבגא וקזית נפרא וקסילת סיפא ואלית קימא
אסרת רות לכל מר דנסותי אסרת נקמי אית לנא בית סקורא אפסא
רות ותמן אקא קברא ולא תוסיפי עוד למלא קרנן עבד יי לי וקנן וסיפא
עלי ארום מותא סקריש ביני וקנד: (יח) ותרא תחת ארום סקלמא ויא
לטרף עפא ומסכת מלללא לה: ניסח ותלכס תאלן פתרון עד דעלן עמי
לחם ורגה בד עלן לבית לחם ושרישו גל דלבי כפמא עלהיון ומפון ורא
נקמי: (יט) תאמרי ואמרת לזון לא תבגישי קרן לי נקמי קרן לי פדית נקמא
ארום אסריר שני לי לזנא: (כ) אמר אגא מללא אלקית סעצלי וסגני
תקמיא אפגני יי מרדן לכה דין אפון קרן לי נקמי וסגני יי אסריר לי

(א) תתן בימי ננדי ננדיא יהיה כפון מקרה בארץ רישאל עשרתי פכחן פקיסין
אתנניא מן שטרא לטברו בעלמא מן יוסא דאתברו עלמא עד דייתי סלקא
משיחא לאוקחא ברון דיורי ארעא: כפון קרמא ביטא אדם. כפון תנייביתוי
לסר. כפון תלתיא ביטא אבדרם. כפון רביעא ביטא יצחק. כפון חמישיא ביטא
תלמי. כפון ששיתא ביטא אבנא פוער פתקרי אבנא צדיקא דמן בים לחם דתורה. כפון
שביעא ביטא יהוה מלכא דישאל. כפון תמינא ביטא אלוד נבוא. כפון
תשיעא ביטא אלישע בשוקון. כפון עשרא עתיר למתי לא כפון לסביל
לחמא ולא דחוחא למשתי סיא אלוד למשפע פתגם נבואה מן קדם יי וכד
היה פקנא דדין פקיס בארעא דישאל נסח נברא רבא מן בית לחם דתורה
ואל לורו כחקלא דמואב הוא ואתגיה ותרין פגודי: (ב) רשם ורשם נברא
אלילוד ורשם איתתיה נקמי (שום תרין פגודי פחלון וכלין אסרתין רבגין
מן בית לחם דתורה ואתו עד תכל מואב יהוה תמן רוסילין: (ג) ימת וימת
אלילוד בעלה דנקמי ואשתארת דהא ארמלא תרין פגודא ותמינ: (ד) וישאו
וקברו על נידת פקיסא דה תמלו לזון נשח נוקראן מן פנת מואב שום
תרא ערפא ורשם. תניקמא רות בת עלון סלקא דמואב ותיבון תמן מוסן
עשר שנין: (ה) ויסתועל העבדו על נידת פקיסא דה ואתחלנו בעקמין נוקראן
אתקיעו וסידון וסידון אף תלודון פחלון וכלין בארעא סאמבא ואשתארת
איתת פתקלא מתרין פגודא וארמלא פבעלא: (ו) תחם וקמת היא
וקלתהא תבת פתקל מואב ארום אתבשרת בתקל מואב על פום סלאבא
ארום דער יי ות עמיה בית ישראל לסתן לזון לחמא בגין וכותיה דאבגין
נדרא ובאלותיה דעלי קדם יי הוא בושן חסידא: (ז) ותצא נקבת מן ארמא
די דת תמן ותתן פלתהא עמה: (ח) תאמר ואמרת נקמי למרתין פלתהא
אזילא תבגא אתתא לבית אמת עבד יי עקבון סביו פמא די עבדתון עם
בעליהן שפיא וסידון למשכ נפרא דתר פתרון ושפי דתמן וסידון וסידון
(ט) ותן יתב יי לכן אגר שלים על סיבותא די עבדתון לי ובהווא אגר
תשקבון ניקחא גל תרא ותרא לבית בעלהא ונשיקת לזון וקלון קלדין
וקביאן: (י) תאמרתה ואמרתה ליה לא נתוב לעמי ותלילתנא ארום אלוד

מאן תהי

דשי

העיר כולם תתקנו לקצור אשתו של דבנן שנתה זו ביום: הווא נעמי:
ה"ל נקדס סוף מעני ספח נחמיס סולא מעמי סכנילס ללוא סגניס
וספרדיס חיהס עם טלמס לה על אסר יאלמס נעולס לערן:
(כא) מלאה הלכתי. בעוטק ונניס. ד"ל טליפס מעורבת: ענה גי:
סניד עלי סכנעמי לערו. ד"ל ענה גי דרת סדן ספר ופנס עלוך
סרלל

כאשר הסתיל להם מילתא ני ירו לכמים מימי וליד מנכסי: וכה ויסיף.
חס יסריר ביני ותיכין כי חס ספוס: (יט) ותחזר לדבר אליה. וכלון
אפכו לין ערען עליו ולין מדקוקין סגיו: (יט) ותלכנה שותדן. אמר
כני. אכזרן כל ורלפ כמס סנידיס סגריס למני סקניס כיון סנחנס דעחס
לסנמיכ סטוס חחס סכחז לעמיו: ותרגו מל ועיר. מעתה הומיס כל

עורא

הנכמשים ולא ידעו כי תזוהיט סנחסיק כי סיינס לקסיס מן סלז ולא
מן סלס רק סנכס לסס חילו סיו לי כריס צעמי סייח נוסח סוסס לסל
חחס סנמיס חלח דך סנינו ולא על דין יינס: (י) חלון סנברגה.
סנין חחס סמיס וסך כי מר לי מלד מכס וסנס נלו בית לסס. מלח
תשברגה. דנקה עם סוח למר או עם חלל לא כנו סליי בל חלן
ישבו: תענה. ענכן נעמל ולין לו סג: לכלתו גיוות לארס. סנח
כל חחס סנין לסיס כמו וסל סמיס על פן: אל בנתו. צלחור חל
חלכס עמי: כי יצאה בי. גידת סס סילא נלפכו או ססיס נקסר
וילחס ני ער סנלחסי: יד יי. מכס כי סל סילא כלסון כני חלס דכך
כחוב: שבה יבסרך. מנזח ינסס ככר פירטלס כחוס: אל עמה
ואל אלהיה. לעד סנחנינו: (טז) אל תמנעי בי. סנעס פיוס ולעולס
סרז דנוק עם סוח ס"מ כמו ופגו לי נעפון ולין מלס אס רק לן
חשע חלס ונמקוונס חסרסס: (יט) עמד עמי. לעולס לן חסור חרס
יסרלל וייסוד ססס: מתאסגת. מנכן סמסל: ותרגו. מנכן נעמל
מעמלי ספסל: הווא נעמי. כי חליענך וסנחו סיו מעדולי יסרלל:
(כ) אל תקראנה לי נקמי קיאן לי מרא. סניפ ססוס כסור סל לך כנ
כרך נעלי סס"ל סנעלס כפוק חל"ף ערל חחס ס"ל וסנכור כעגלס דסח
בל דעח כ"י יסודס ולפי דעמי סנועס דכר חענר וסנר ספך סלנח וסנעס
סוח סמללל סוח סמחוק: (כא) מלאה. כריס ועמון: ויי ענה בי.
יס אורסיס מנזח לענוח עמי ולפי דעמי סכוס סנחס לל חסור כרעך
כעס חסרס ערך מדי: ושדי הרע לי. כמו סע וכסורו ונרלל כע חל סרע
לי על עמלי או על דך נשח כמי חלס דכר כחור וסוס סכנן: ס"ל חשבוה. ס"ל
דעח כמו סנמלל סס. זמסס ותשוב נעמי. ססס חסרת לדכס סוכן ענלו

בשם אל חזיק ידי
בפירוש על מגילת רות
נאום אברהם עמנו
יסם דוד:
(ח) יהי בימי שופט השופטים. יס חומר כי ססס סעס ססוססיס כי
על יקס כל עמו. כחך יסרלל. ויס מדקוק סלוד סלוינו
סס ססועל כי חס עם סנר סטוס ויחן סיוח סיוח כמסעס כי כל סועל
עכר או עמח או סעל לעולס סס נגריס מעס ססועל כי סוח מעיקר.
מ"ס מבית לחם יהודה. נענעס עלונו וחסר עמו כענור כי עם מעס
לן יסמך: (ג) סחלון ופלוין. לל ארעג סנעקריס ססיו על סנעקלו כן
כמו יססכר גס עסס. וכדכס חומר ססס יללס וסרך כענור עלקמו כנח
מולח וסל כחוז חסר כעלו למחצו וסמולכיו מוסרס ליסרלל כי סכחור
לל חסר כי חס עעמי וסווחי סלל יסורו נקסל וסלל יקמו מענח יסרלל
וכספר כנחל סלכר זכ ענור. ועעס מבית לחם. עעס חסרת לכודיעס
ססס חזכריס. ועוד כענור סלוע סלכריס חחס סנעל עעס סוח ליסס
סנעקוס סכקלל חסרת וסעס חחס וסנעססס חסריס וססרת סס חסח כלל
כן סלרין וקלל סנעקוס על סנח כמו מלכריס ולל יסכן סיקסס עסלון
וכליון חלו כעסיס עד סנחנינו וסעד חל עעס ואל חלסיס: (ג) ותשאר
האשה. לדה עמי ילמי וסליכס ובזכריס סכחור כי כן מעסע כלסר
סכיר סכי. כגריס ילוע על סכקרון או סככריס כענור כוז מכלוכיו על
כניס סכיו כגריס ילוע על סכקרון או סככריס כענור כוז מכלוכיו על
כפן וילכסו יסרלל עם גלג: (ט) עם המותים. סס כניס: יתן וי לבס.
כעל. (י) העוד לי בגים. כריס עסכרינו ססנו כי חחס סכחורס על

יהודה לפיה תקראנה לי נעמי יהודה ענה כי ושהי
 הרעלי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה
 עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם
 בתחלת קציר שערים: ב וילגעמי מידע לאישה
 איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז:
 כ ותאמר רות המואביה אלנעמי אלכה נא
 השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן
 בעיניו ותאמר לה לכי בתי: ו ותלך ותבוא ותלקט
 בשדה אחרי הקוצרים ויקר מקרה חלקת השדה
 לבעז אשר ממשפחת אלימלך: ו והנה בעז בא
 מבית לחם ויאמר לקוצרים יהודה עמכם ויאמרו לו
 יברכה יהודה: ה ויאמר בעז לנעמי הנצב על
 הקוצרים למי הנערה הזאת: ו יען הנער הנצב
 עדי הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השבה
 עם נעמי משדי מואב: ו ותאמר אלקטה נא
 ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד
 מאז הבקר ועד עתה זה שבתה הבית מעם:
 ח ויאמר בעז אלרות הלוא שמעת בתי אל תלכי
 ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה
 תדבקן עם נעמתי: ט עיניך בשדה אשר יקצורן
 וחלכת אחריהן הלוא צייתי את הנערים לבלתי
 נגעך וצמת וחלכת אל הכלים ושתיית מאשר
 ישאבן הנערים: ותפל על פניה ותשתחו ארצה
 ותאמר אליו מידע מצאתי הן בעיניך להפירני
 ואנכי נבריה: י ויען בעז ויאמר לה הגד הגד לי
 כל אשר עשית ארתי המותך אחרי מות אישך
 ותעזבי אבך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל
 עם אשר לא ידעת תמול שלשום: יב ישלם יהודה

פעלך ותהי משפחתך שלמה מעם יהודה אלהי
 ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו: י ותאמר
 אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתי וכי דברת על
 לב שפחתך ואנכי לא אהיה פאת שפחתך:
 יד ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מד
 הלחם ומבלת פתך בפתין ותשב מצד הקצרים
 ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר: טו ותקם
 ללקט ויצו בעז את נעמי לאמר גם בין העמרים
 תלקט ולא תכלימוה: טו וגם של תשלו לה מד
 הצבתים ועבתם ולקטה ולא תגער בה: יז ותלקט
 בשדה עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי
 כאיפה שערים: יח ותשא ותבוא העיר ותרא
 חמותה את אשר לקטה ותוצא ותתן לה את
 אשר חותרה משבעה: יט ותאמר לה חמותה
 איפה לקמתי היום ואנה עשית יהי מכירך ברך
 ותנד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם
 האיש אשר עשיתי עמו היום בעז: כ ותאמר נעמי
 לבלתה ברך הוא ליהוה אשר לא יעזב חסדו את
 החיים ואת המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו
 האיש מגאלנו הוא: כא ותאמר רות המואביה גם
 כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עם
 כלי את כל הקציר אשר לי: כב ותאמר נעמי
 אל רות בלתה מוכ בתי כי תצאי עם נערותיו ולא
 יסעורבך בשדה אחר: כג ותדבק בנערות בעז
 ללקט עד פלות קציר השערים וקציר החטים
 ותשב את חמותה: כד ותאמר לה נעמי חמותה
 בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך: כה ועתה
 הלא בעז מדעתנו אשר היית את נערותיו הגד

מדרק י"ג לא ב' עט"ס בשלח חמ"ג: י"א ויקר ויקר ל' מקל ל' משפחה
 מסרה כב בספסל: ז' א מידע מודע ק' ב ולקטה הקוף נכ"ה ל' ו' ולקטה. נ ומוזל, מלא כי נצטת נחם. קולרים, ס"ו. ויקר ל' מקל ל' משפחה.
 ז' ד לקולרים, ד' מלא בלי. ה קולרים, ד' מלא. ו קולרים, ד' מלא. ו קולרים, ד' מלא. ו קולרים, ד' מלא. ו קולרים, ד' מלא.
 נצטת, מ"ו לדתה כלעיל. שבתה, ל' ח הלוא, ס' מלא כחמרים. שמעת, ד' ללקט, סק ל' נדה, ס' רעין. סבזויל, נוללוס ומרע ל' ושלל. מנצק, ב'.
 מנח, ב' סמך. מ לחינה, ל' וכל הסבליס דכ"ו. ונח, ב' וסמך. ל' של סכלים, ב' ישלבו, ל' יא סגד, ב' למדיסלוי אס כל. ל' ס'. כל לל קרי וכל סבז
 אס דלל כסכ"ו ס' לין בין המודק. עמיה, ס'. מולדת, ל' מנול, ב'. שלס, סמך. יב וסמך, ב' משכנך, ל' נחם, ל' דמיקן. לנסת, ב' רעי, י' בעיק, י' ס"ד.
 ד נחמתי, ל' ס"ו. שמעת, ל' וסמך. יד ל' ל' לל עמיק. בעז, ס' רעי, עין, ב' עמיק. סלס, י"ג סמך. עקן, ל' נחמן, ל' וסד כסמן. קולרים, ס'. וסמך.
 ל' וסמך. מו סבזויל, ל' מו וגם, ד' ל' כ' כנסב. על, ל' סבזויל, ל' ח וסמך, ל' וסמך. אס אשה, ב' נעמין. כלמיה, מלא ל' עמרים, ס"ו. ח וסמך, ב' ב' ב'
 מלא דין מנח, חמרים, מ"ו וס' ס' סמך בלי' משנעה, ל' יש איפה, י' כ' סת ס"ה. לקט, ל' עמיה, ל' עמיק, ל' ב' מגאלנו, ס"ו. וסמך סמך כסמך.
 ג ב נחמתי, ל' כסמך, ב' מלא.
 י"א ותלך ותבוא ותלקט בשדה שנה ק"ג. ורהבי בעז בא מבית לחם סכות מ'. ויאמר בעז לנעמי הנצב על הקוצרים שנה סס. וכה תדבקן עם
 נערותי סס. עיניך בשדה יסמך ס' ויקטל כל אשר עשית את חפנתך נדמים לו. ויאמר לה בעז לעת שנה ק"ג. ותשב מצד הקוצרים וצבט לה
 קלי סס סנינה ככ.

יטכאל: (כג) בתחלת קציר שעורים. בקליחת הסוער סכחז מדכז:
 (ה) מודע. קרוב בן חסיו על אליעזר הים אמרו רבותיו ז"ל אליעזר
 ושלמן קצו ביום וסלחו אלעזרי הנוחל ואזי נעמי כולם בני נחמן בן
 סאקלד, סו וכל סועלני לסס וסות. וסותם. כלחסם. סהלרן לסולכ ללרן:

(ג) אלכה נא השדה. ללסר מנדות חסמי סמיר לסרי לסד מוסס לסר
 חמלא חן נעמיו סלל ינעב צי: ואלקטה שבלים אחרי אשר אמצא חן
 בעיניו. לסר מו לסר חמלא חן נעמיו: (ג) ותבוא ותלקט בשדה. מלס
 נמדכס רות עד לל חלח חסח ססול חמור וסנל וסלס וסלס סלס
 סכסס

על עפרך מב ויהי אנריך שלימה לעולם דמתי מן קדם יי אלהים וישאל
 דאתת לאתניחא ולא תחזיקה תחות סלל שכינת קריה ובהוא זכותא
 תשיבדי מן דין ידנמ לתרבי חולקך עם שרה רבקה רחל לאה: (ט) ותאמר
 ואמרת אשבח רחמן בעניך רבוני ארום חסמי קאשרמי לסידי גבולא
 דיי וארום סלידתא תנחומין על לב אמתך דאבסותמי לסחסן עלמא דמתי
 די בעדקיותא ונאמ לית לי וכו לקדמי לי חולקי לעלמא דמתי אשילו עם
 תרא מן אפרתך: (יד) ואמר ואמר לה בועז לעינן סעודתא קריבין דלקא
 תיכילי מן לחסא וסימי סעודי דבתשולא דאתגשיל עהלא ותיבת סעוד
 חצוריא ואושיש לה קמח קלי ונבלת ושבעת ואלשתארת: (טז) ותקם וקמת
 למבצר שובלך ופסד בועז ת עולימי למיטר את בני גלוימא ותיבצרות
 ולא תבספונה: (טז) וגם נתן מיתב תמרון לה מן אפרתא ותשבעון למבני
 צבירא ולא תגזון בה: (יז) ותלקט תבניות שובלין בהקלא עד רמשא
 וישת ת שובלין דצביות דיהי שיעוריון סגלת סאין סעורין: (יח) ותלמא
 וסבירת ועלת לקרוא וחתת חסותה ות סה דבגשם ואפקת מן פרסילא
 ויקבת לה ית סחנא דאשתארא לה משבעה: (יט) ותאמר ואמרת לה
 חסותה לאן צבירת יסא דין ולאן אשתפדלת למעבר דא גברא דאשתמוצע
 לד מבורך חזיאת לחסותה ת דאשתפדלת למעבר עפית ואמבת שום-בגא
 דאשתפדלית עפיה וסא דין סתקרי בועז: (כ) ותאמר ואמרת נעמי לבנותה מבורך
 הוא ספום קדישא ויי ולא שבק סביותיה עם תרא ועם סיתיא ואמרת לה
 נעמי קריב לאן גברא סאדקנא חוא: (כא) ותאמר ואמרת רות סאדקנא
 ארום אמר לי עם רביא דילי תתוספין עד זמן קרי לשיצון ת על חצריא
 דילי: (כב) ותאמר ואמרת נעמי לת רות בלתי שפיר ברתא ארום תשוב
 עם עולימיהי ולא יציעון ביד בתגל אחרן: (כג) תדבק אדבקת ועולימיהי
 דבועז למבצר עד דלשיצי חצר סעורין סגד חסין ותיבת עם חסותיה:
 (כד) ותאמר ואמרת לה נעמי חסותה ברתא בשבעה לא אגיד עד זמן דאתבע
 לד נחא קנן דיישב לד: (כה) ועתה וקנן הלא בועז דאשתמוצע לקא
 דרית בהקלא עם עולימיהו הא הוא מבורך ית אידי סעורין גבולא דיי
 בלילא

חובתי ושמני דבאיש לי: (כב) ותשב תבת נעמי רות סאדקנא בלתי
 עשה די תבת סתקל סאב ואינון אתו בית לחם בסעלי יסא דסחא
 ובהוא יסא שריאו קני ישראל למחצר ת עוסרא דארתומא דדה מן
 סעורין: (א) ולנעמי ולנעמי אשתמוצע לבקרא גבר גבר תקף בארתומא מן
 יחוס אליסך ושמיה בועז: (ב) ותאמר ואמרת רות סאדקנא לת נעמי
 אייל בען לתקלא וקנוש בשבולין בתר די אשכח רחסן בעניו ואמרת
 לה אייל ברתא: (ג) תלך ואולת ועלת וקנשת בהקלא בתר חצריא ואורע
 ארעא ארעאת תקלא דיה לבועז דמן יחוס אליסך: (ד) והגה הא בועז
 אתא ספית לחם ואמר לחצוריא הא סיסרא דיי בסעורין ואמרו ליה וקרבינך
 יי: (ה) ואמר ואמר בועז לעולימיה דמני רב על חצוריא לאי דין אוסא
 ריקא דהא: (ו) יען ותיב עליסא דאתמנא רב על חצוריא ואמר ריקא
 מן עפא דסאב היא דתבת ואתניחית עם נעמי סתקל דסאב: (ז) ותאמר
 ואמרת אבדו בען וקנוש שובלך בגלוימא סה דמשתאר בתר חצוריא
 ואחת וקמת ואתעבדת בען סתקל צפרא ועד בען מן צעיר דין דיתקא בתיא
 צביר: (ח) ואמר ואמר בועז לת רות הלא קבלת מיני ברתא לא תרבין
 למבצר שובלך בהקל אחרן ותא לא מעברי סגא לסיל לאסיה אחריתא
 דהא תתוספין עם עולימי: (ט) עניך תרא סתקלא בהקלא דחצורין
 ותרבין בתריון הלא ספדית ת עולימא דלא יקרבו ביד ובעדן די את
 צדית לסוי אייל לסגא ותרו שתא מוי די סלין עולימא: (י) תמסל
 ונקלת על אפרת ונקית על ארעא ואמרת ליה סה דין אשכחית רחסין
 בעניך לאשתמוצתימי ונאמ סעמא בוקרא: סגנתרון דסאב וסעמא דלא
 אידי לסיעל בקנישתא דיי: (יא) יען ותיב בועז ואמר לא אתחזיקה
 אתחזיא לי על סימ חסימא דבד מר יי לא גיד על נקביא אלהי על גובריא
 ותנאמר עלי בגבוהא דעתידן למיסק סיגד סלכין וקריאן קנן סביותא
 דצבירא עם חסותך דסגסת יהי בתר דמית בעלדך ושבקת דחלתך ועמיד
 אביך ועפד וארעא דחלדיתך ואולת לאתמריא ולמיבת בן עם די אשתמוצע
 לד סאתמלי וקדסיה: (יב) ישולם ויסול יי לד גסול מב בעלמא דיי

רשי

סחיסם וסעמנא סדרכים קדם סנכנסה לשה והלכה וזחא וזחא לעיר
 כדי לסעוה סעמיים ולזינים סלל סעסע סנזלים ותדע לסעו: ויקר
 סקרה לכה סתלקת סעדה אסר לבועז: (ס) למי הגערה הוות ובי
 דכס סל בועז לסלול סנסיים אלה דכני לניעות וסעסע כלה כס סתי
 סנזלים לקסס סלשה אינס לקסה ויחסה מלקטת עומדות מעומד וסוכנות
 מיסר כדי סלל ססס: (ו) השבה עם נעמי סעסע למעלה סתח
 סעין למי ססול לסון עכר וזינס לסון סעעלה: (ז) ותאמר כלכה:
 אלקמה נא לקס סנזלים: ואפתי בעסרים סכסס סל עערים:
 (ח) וצמית והלכת אל הרבליים ולס סלעמי אל סללמי מלכת ולססות

אבן עזרא

נחלת קציר סעורים בעבור לקוסי רוח: (ח) מורע קרוז ידוע כמו
 ומודע לזיכה תקלה לאישה. מלת אישה והכס סלמ"ד כמו אנרי לי
 חסי סול: (ד) בועז: אסרו רוחמי זל ססול אצק ססי סופס את
 ישראל: אחר אשר אמצא חן בעיניו יס לומר כי סר"ו סז אל בועז
 ססכר וסעסס אולי יסיס ולמי דעמי סס"ו סז אל בעל סעדה ולס לא
 סכר בעבור ויקר מקרה וסעמו מן סוקס: ה' עסכס. לנזור לחסס
 בעבור ססס עולימ: יברכך ה'. סיתן כרכס נקציר: (ס) למי דערה
 הוות ססכ ססיל אסח איס אולי סלל את סעכר כי רלס לבועז כלכות
 ארלס גס סלרוע מוסססם בעבור סלויי ודק סדכס ידוע: (י) ותבא
 ותעפד סתחעסק חמדי כלרכס ולל דכר אסר סלל יססכס בעבור
 יסיס: זה שבתה הבית פעס זמן מועס שבתה סיסכס וסעס
 בית כמו סוכס: (ק) תעבורי בעורק סחח סולס כמו יססוסי סס
 וסיל מלס זכס בעבור סיסח מלכץ אולי סיסח מן בעבור סליינז בעקס
 מוככס וסר"ך דתבקן וסוף: (ס) וצמית נל בעלי ס"ס סוף:
 (יח) דבר הדב לי סעל סלל נקלס סס סעעל: אשר לא ידעת
 לרור עמסס: (יג) מסברתך כמו מחסות סנזלים סול סס מן סכין סכר
 ססוף בעבור סע"ס: (יד) ואנכי לא אדרי אימי קלויס לסיח כלסח
 סססוהדך: (יז) בחסך בעבור ססוס: ותורו בעבור סוף סקק

מכלי סמיס אסכ יסלזון סעערים: (י) לא אדרי כחות ססחך. אימי
 ססונס כלסח מן ססססוס סלך: (יז) וסבלת סתך בחוץ. מכלן
 סססוסי יסס לסכר: ויצבט לה קלי ויסעס לס ולזין לו דמין בעסל
 אלה כלסון מנסס אסוריים ומך וניח סלניסס: (סז) וגם של תשלו
 סכס ססכסו עסו עלמיכס כלילו לחס סוכסיס חלנוס כל סגנה סלסל
 וכן על סל. דכר אסר לסון כי יסל זיסק: צבתים. עעריס קסריס יס
 דונעמו כלסון עסכס מללן לזכסיס או כריכח: (יט) ידי סכירך בריך.
 בעל סעס סססל ומן לך ססיס ללקט בעסו: (כ) את החיים ואת
 דמתים. סן ומסכסס את ססיס ומסל כלרכי סססיס: (כ) סדעטנו.
 קרובי

כמו זכר מלמסה אל חסוף ויצבט. אן לו סכר וסירועו כמו סמיס:
 (ח) של תשלו. מנורח סלל יס אומריס כמו סגס מן על סל:
 (ט) ויהי כאיפה סעורים. עסס אסח סלללי חלס מוס עסס כלסיס
 סעוריס אמרתי לו אן עסס לסללה סחלס כי סכמו ססר עס סס או
 סקלותי בעיני ויאמר לי כי יס לו עסס וחי סססרמי עעס ולל סללס. וסס
 כל זיוס אסר וסמר לי כי יס לו עעמיס סככ סלסר סללסח רוח כדך
 כנולס כי עתיד סיס אסר מניס לבעמיד עמוד על סס בעל' ומסס איסס
 ל"ו רעויס ססו על סעמוד חס צניססריל איסס. וסירוע סעורי' כמו
 סיעוריס כס סער כנעס. וסעס אסר וסי סמי מלום ארמיח וענרית
 וסי כלסר רלסח סתל' אסלסו ססול מניס וסס כף עם סלף כס
 לסנות אסלסו נעומו ולסר כף איסס סעריס לסון כריס בעבור סומו
 ככר עליו. וסעס אסר כי ססלס לום כלסי' עם ססלס סעוריס סול
 בעססריל יסי ססול לדיק נמור לו עסס ויסכ לנו כקכו: (כ) בריך יי'
 אשר לא עוב ססרו. ללות כי עסס סקד כסלס עם אילימך ועס כני
 כי סופס סיס: החיים. נעמי וכות: סנולמי הוא. אן סלוללס יסס
 קכ סול דך חסרת: (ככ) כי תצאי ללקוט עם נעומו. ולס עם
 סעעריס ססול כלל על סקולריס וסקולרות: ולא יסעו כך. אססיס
 וכמוסי כריס: (ג) ותשב את חסותה. כמו עם סעומוס: (ח) סנח.

ואמר תבי סודרא די עליך ואחדי בה ואחדי בה ובל שית סאין דסערין
 לשוי עליה ואיתי לה פח סן קדם יי לסוברתהון וסן יד אתאמר גבבוואה
 דעמיתין למיפק מינה שמת צדיקי עלמא דכל חד חד עתיד למיני מתברך
 בשית ברין דוד ודינאל ובריהו ופלכא משיחא על בועז לקרוא: (טו) תבוא
 ואמת לת חסותה בקריאתא ואמת פן אנת ברתי ותיאת לה ית גל סה
 דעבד לה גברא על פום מימר סן קדם גבוואה דאתגליאת ליה עבד לה:
 (יז) תאמר ואמת שית סאין דסערין דאלין קב לי גברא ארום אמר לי לא
 שהבין ריקניא לת חסותך: (יח) תאמר ואמת תבי ברתי עמי גביתא עד
 וסן דיתרען איברן ותגוד סן שמיא ותיברין ותיפריש פתגם ארום לא ויגוד גברא
 ארום אלון ישאי לטב פתגמא יסא דין: (א) ובתו ובועז סליק לתרע בית
 דינא דסגנדרין ותיב פמן עם סביא והא פריקא חלף דסליל בועז לרורת
 ואמר סמי תיב הקא גבר דצינען אוהחמיה וסמא ותיב: (ב) ויקח ודבר
 עשרתי גוברין ספבי קרוא ואמר תיבו הקא ותיבו: (ג) ואמר ואמר למריקא
 אחסנת תקלא די לאחונא לאליסלך ופגרת געמי די תבת סחוקל סואב:
 (ד) ואני ואנא אמרית אנלי אודיק למיטר קנה כל קבל ותיב תרעא דבית
 דינא דסגנדרין וכל קביל סביא דעמי אם אית רעותך למסרוק פרוק ואם
 לא אית רעותך חוי לי ואנדע ארום לא אית בר סך דהוא ראשי למסרוק
 קדוק ודהוא קריב למיטב כותק ואנא ארע סך וסרוקא אנה כהוד ואמר
 אנא אסרוק: (ה) ואמר ואמר בועז ביום ופיקוד ית תקלא סן דא דגעמי
 וסן דא ררות סואביתא אמת סמא חייב את למסרוק ובעי ליסמא יתה
 ולסמבה לאנתו סן בגלל לאקמא שום סמא על אחסנמיה: (ו) ואמר ואמר
 פרוקא בי האי גונא לית אנא ויכל למסרוק לי על דאית לי אמתא לית לי
 רש לטמב אוהחמיתא עליה דלסא תבי למצו גביתי ונרא פחבל ית
 אחסנת פרוק לך את ארום דלית לך אמתא ארום לית אנא ויכל למסרוק:
 (ז) חאת וקדרא סנהא בעדינא די סלקרסין סתנהא בישראל בזמן דישלן
 וסרן וסרן וסרן סן חבריה ופיקרסין גל סרעם וסלע גבר ית גרתק

קליא: (ט) ורחצת ותחלילי בסיא ותסובי בוספגין ותשויא תקשמון עלך
 ותחתן לאדרא לא תתפרסמי לנברא עד שצייתיה למיכל ולטשתי:
 (ד) יהי ודי בעידן משעבדיה דמביה ותדעין ית אתרא דדסודק פמן תיעול
 התגליא ית ריגלי ותסובי ותבי שאילא סיה עיטא והוא חמי לך בחקסמיה
 ית די תעברין: (ט) תאמר ואמת לה כל די תסרין לי אעבד: (ט) תרד
 ונתתא לאדרא ועבדת קבל די פקדת חסותה: (ו) ויחלל ואל בועז ושתא
 ואשב לפיה וברך שמת די דקביל צלותיה ואעדי כמא סן ארעא דישרעל
 ואמתא לקמא בסטר ערסמתא ועלת רורת גר ונליאת ריגלי ודמסת:
 (ח) יהי ונתת גסלנות ליליא ותהי גברא ורתת ואתרביד גליסמא בשויה
 סן רתימא ותוא אמתא דקמא כל קבל ריגלי וקבש יצריה ולא קריב לתה
 דיקסה דעבד יספ צדיקא דקריב למקרב לת מצריתא אמת רבוגיה דיקמא
 דעבד פלסיאל בר ליש חסידא דגעץ סמא בין מימרי וכן מיכל בת שאול
 אמת דוד דקריב למקרב לתה: (ט) ואמר ואמר סאן אנת ואמתא אנא רות
 אמתך ותקריב שפך על אמתך למסבי לאנתו ארום פריק אנת: (י) ואמר
 ואמר בקריב אנת סן קדם יי ברתי אוטבת סיבותך בתרא סן קדמא קרסמא
 דאתגנרת ובתראה דעבדת פרוק כאתמא דגמרה יבם קליל עד וסן הידי
 גבין ולא למה גתר רבין למעבד ונו עשהון אם סמפן ואם עתיר: (יא) ותה
 יבנן גרתי לא תדחלן כל די תימר לי אעבד לך ארום גלי קדם כל ותיב
 תרע סנהדרין רבא דעמי ארום אמתא צדיקתא אנת ואת ביד חילא למברא
 ניד סקטרא דיי: (יב) ותה וכן ארום בקלסמא ארום פרוק אנא ואת אית
 פרוק אוהחין דחיו ליה למסרוק יתר סני: (יג) ליני ביתי גליליא ויהי כספרא
 אם ופרקד גברא דחיו ליה למסרוק סן אוהחמיה ודי סב חסרוק לחני ואם
 לא צבי למסרוק ואסרוקד אנא אמרית בשבועה קדם יי בסא דיסלילית
 לך גרין אעבד דיסובי עד עידן אפרא: (יד) ותשבב ודקבית סלקביל רגלי
 עד אפרא וקסת בקריאתא עד לא אשתמודע גבר ית חבריה סן קדם חשוקא
 ואמר לעולמי לא אשתמודע לנבר ארום אמת אמתא לאדרא: (טו) ואמר

רשי

(ס"א) חלומי סהיס חלון מד"ח סהיס לו לדרס עמוני ולא עמוני
 מואזני ולא מואזני וכוז חמר סן אספית חת נסלתי: (ד) וארעה כי
 אין זולתך קרוב לגאול: (ה) וסאת רות הסאביה חסר לךך לקנות
 ויהי חייס עמלכ חלל חס כן חסאנס: (ו) פן אשחית את נחלתי
 דעמי כמו (ססלים סכו) נסלת ס' זניס לחת פנס דזעמי סחאמר (דזכיס
 כ) לא ינח עמוני ומואזני וסעס דעמוני ולא עמוני: (ז) על הגאולה
 זו עכיס: (ח) תמורה זו חליפין: שלף איש נעלו. וסו קנין כמו סלס
 קונין כסודר דמקוס נעל. ורנחתי זל נחלקו דזכר מי סמן למי יס
 אומרים קונין ככליו סל קול ובעז סמן לגואל יס אומרים קונין ככליו
 סל מקס וגואל סמן לזעז: חאת התעודה בישראל. מספס סעדות:
 להקיס

חמרו לינרו כסעס סהיס ילרו מקסרנו חסר פנוי ויהי סנויס כל עליס
 וכסעס סלל ינח עליס חלל על ידי כישולין: (יד) ויאמר אל יודע
 כוסב על וססס כסרס יכיר סוה זכר לקוס כי חמר כלכו אין כסודי סירוע
 כי כסל סלסס סגורין: (טו) שש שעורים. אי חסטר לומר סס סלין
 סליק דרכס סל חסל לטח כסחאזי זכר חלל סס סעוריס ענמ ורנח לה
 ס עתיד לגואל עמוס כן סתמכז כסס דכרות כוס סכמס וזניס עלס וסכורס
 כוס דמח ויכלת ס': (יט) כי אם כלה. כליס חס סדכר סיס: (כ) פלני
 אלמני. ולא כסכ סמו למי סלל חסר לגאול: פלני אלמני. מתורכס כנכיס
 (סמוחל ס' כח) כפי וסמיר: פלני. מכוסס ונעלס לסון (דזכיס יז)
 כי יסלל (כרסחיס יס) סיסלל מ' דכ: אלמני. חלמון חמלי סס.

אבן עזרא

כמכס וקלר סכחז ללמר חכמי רות חמר וכומוס קכלן לו ויחלל לסס
 וכסוז ויולל מוס. ויחמר דני יול' סמדקכ די מי מוס וסססס מוס סיס
 לך ויחמר לי כי כמווס מי סמך כי חין עסס מ' סימלל על סענין כי עס
 כן חלס לפי דעמי כי סמך סוה עס עסס וכל כן מי על סענין: עשוה
 לה האיש. ססעוס: (יט) איך יפול דבר. דעכור סכל כסזרות כחוס
 מן ססמיס על כן יסול וסינו כן לא נפל דכר חמר מכל דכרו: (כ) עלה
 השער. כן סיס מנסג וסחורס לעדס: פלני אלמוני. יס חומרים ססוה
 מן מוסלל וסלמוני מן חלס סלין לו סס ידוע חלל סמדכר: (ג) חלקת
 השדה. יסכן ססיס ססדס גדול וסלך מנס סיס לללימלך: (ד) ואם
 לא יגאל. חמר דני יוסה כי סיס רלוי לסיומו וסל לא תגאל וכן וסלסס
 כערי חל יכבד וס לא יסכן כי יכבד סז חל וסל כרוסס וכן סירוסו
 וסל לא יגאל סגולל חוסה וחי אדע כי חין גואל קרוב עמך: (ה) אשת
 דבת קנית. ססעס מחח סעלס חקס וסועל עכר חסח עתיד כי כלסס
 יס לה כחוכס גס חסס יורסח סססר ונכחז קריתא וסססס כן חקס חני:
 (ו) פן אשחית את נחלתי. סיסח לו כסלס רכס ויס חומרי כח על
 חסחו: נאל לך. סס כחח לך כסוח כי חני לא חוסל: (ז) לפנים
 זניס קדמויס סעכרו כח ססניס ססס כלסוסיס: על הגאולה. חס
 חלס יגאל או יסליף עדס כסדס: חאת התעודה. עכזח עדות על זס
 סיו מעדיס. ויס מנסג כמלח סעורס רנילות ומכס וסלססן סוה כסכון:
 ירשלף

כי חין ללסס מוסס על ססססל: ומלח מודענו. זכס וסחי' נוסך:
 (ג) וסכת. סמן סיס לו ריס סוז כי כן עכסג דולי יסרלל חססיס
 וכסיס: וספת שסלותך עליך. כסוזת סלל סיסח קולרס כסס:
 סרגלותיו. כמו רגליו וכן דניסלל על כן סעס סססכס כי סוה כסח יוסס
 ססח כרגליס כמו סעס ומלססוחי סיוסס חסח כסלס: (ו) צותה. כמו
 וכסססס לרסס: (ז) וילפת. ענין נעלל כמו ילסחו חסרות דרכס
 וסססס עוות וכן וילסח סמסון וסינו כמו מוסס וססנין סססך מדל חל
 ד: והנה אשה. יסכן סלמכס לו לא סססד וקול חסס לעולס מוכר או
 סיס חור כלכנס רכ ורלס חוסה ססיסס כלל זקן גס יוכל לכסירס
 כמלכזסיס: (כז) ופרשט. כח לקסח לו ללסס: כי גואל אתה. כי
 כן עססס כל יסרלל כי סנידס לה נעמי: (י) חסרך האחרון מן הראשון.
 ססיס עססס סקד עס כעלס כלסר חמרס נעמי כי כסוק סוה סוז חל
 סכגיסיס: אם דל וסס עשיר. ססכל- חוכסיס חוהך כעכור יוסף:
 (יח) אשת חיל. חסרסו כמסלי. מ'ס ואמנס. כוסך כו'ס סנס:
 (יג) אם יגאלך טוב. יס חומריס כי סוז סיס סגולל וסילו סיס
 כן למס חמר כסכז כמלכז כסכ' עכס סס סוה חלמוני רך סעמו חס
 יגללך סגולל סוז חרף כן סיגלל כי חלס ססוז סוה: (טו) וימד שש
 שעורים. ססר כסכז מוס סמחן לה וכדכס ססס לדיקיס יעמדו עמוס:
 (טז) מי את בתי. יסכן סלל חלס חוסה עד ססססס לה סללל לככס
 Tom. IV.

הַנְּשִׂיִם אֶל־נַעֲמִי בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית
 לָךְ גַּאֲל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בִּישְׂרָאֵל: ^{טו} וְהָיָה לָךְ
 לְמַשִּׁיב נְפֶשׁ וּלְכֹלֵל אֶת־שִׁבְתְּךָ כִּי כָלִתְךָ אֲשֶׁר־
 אֶתְבַּתֵּךְ יִלְדְתוּ אֲשֶׁר־הִיא מִזִּבְהָ לָךְ מִשְׁבַּעַה
 בָּנִים: ^{טז} וַתִּקַּח נַעֲמִי אֶת־הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּהוּ בְחֵיקָהּ
 וַתְּהַיָּלֵל לְאִמְנָת: ^{יז} וַתִּקְרָאנָה לּוֹ הַשְּׂכֵנֹת שֵׁם
 לְאִמֹּךְ יֶלֶד־בֶּן לְנַעֲמִי וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עִיבֹד הוּא
 אֲבִי־יֵשׁוּ אֲבִי דָוִד: ^{יח} וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרִיץ
 הוֹלִיד אֶת־חֲצֹרֹן: ^{יט} וַחֲצֹרֹן הוֹלִיד אֶת־דָּם וְדָם
 הוֹלִיד אֶת־עַמִּינָדָב: ^כ וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת־נַחֲשֹׁן
 וְנַחֲשֹׁן הוֹלִיד אֶת־שְׁלֹמֹה: ^{כא} וְשְׁלֹמֹן הוֹלִיד אֶת־
 בְּעָזָה וּבְעָזָה הוֹלִיד אֶת־עִיבֹד: ^{כב} וְעִיבֹד הוֹלִיד אֶת־
 יֵשׁוּ וְיֵשׁוּ הוֹלִיד אֶת־דָּוִד:

ח ז ק

ח וַיֹּאמֶר הַגַּאֲל לְבַעֲזוּ קְנֵה־לָךְ וַיִּשְׁלַח נַעֲמִי: ^ט וַיֹּאמֶר
 בְּעָזָה לְזִקְנִים וְכֹל־הָעַם עֲדִים אִתָּם הַיּוֹם כִּי קָנִיתִי
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאֵלֵימֶלֶךְ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְכֹלֵן
 וּמִחֲלוֹן מִיַּד נַעֲמִי: ^י וְגַם אֶת־רוֹת הַמֵּאֲבִיָּה אִשְׁת־
 מִחֲלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִשָּׁה לְהִקִּים שְׂכֵם־הַמֶּת עַל־
 נַחֲלָתוֹ וְלֹא־יִכָּרֵת שֵׁם־הַמֶּת מֵעַם אֲחִיו וּמִשְׁעַר
 מִקוּמוֹ עֲדִים אִתָּם הַיּוֹם: ^{יא} וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעַם אֲשֶׁר־
 בְּשַׁעַר וְהַזְקֵנִים עֲדִים יִתֵּן יְהוָה אֶת־הָאִשָּׁה הַבָּאָה
 אֶל־בֵּיתְךָ כְּרַחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר בָּנּוּ שְׂתֵי־הֵם אֶת־
 בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה־חֵיל בְּאַסְרֹתֶיהָ וּקְרָא־שֵׁם בְּבֵית
 לָחֶם: ^{יב} וְהָיָה בֵּיתְךָ כְּבֵית פְּרִיץ אֲשֶׁר־לָדָה תָמַר
 לַיהוָה מִן־הַזֶּדַע אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָךְ מִן־הַנְּעֻרָה
 הַזֹּאת: ^{יג} וַיִּקַּח בְּעָזָה אֶת־רוֹת וַתְּהַיָּלֵל לְאִשָּׁה וַיָּבֵא
 אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה לָהּ הַרְבֵּי וַתֵּלֶד בָּן: ^{יד} וַתֹּאמְרָנָה

קטז בויק ° קטז בויק

סכום פסוקי דספר רות שמונים וחמשה, וסמנו סורה שבה פה פלני אלמני. וחציו ותאמר רות המואביה גם כי אשר אלי (ז' כ"ל).

מסרה ט וכל העם, כ"ל. קייסין ה' לכליון ל'. ו תס, ז' כ"ט כניחוס, הסגנים, ה' ספר בלי. קייסין ט'. יכרת, ל'. ועשעל, ל'. מקומו, מלל. יא ויאמר, ו'
 נעעס. כל העם, ד'. הכסה, ג' ועלכ. כרסל, ל'. שפיהס, ז' כס'. וקסל, ד'. כנים לסס, ג'. יב ויהי, ל"ז. לך, ו' זקפין כ"ך. יג ויצא, ל' ססר. הריון, ל'
 ועל. יד ויקרא, ז' כפין. טו לך, ז' לך ה' לאור עולם. ולכלכל, ל'. שסך, ל' ססר דססר. להסגך, סג' כססן וסס' כסגול וססין. וילדסו, ופלעיל. סונה,
 מלל. טז וססססו, ל' וססר. כחיקס, מלל. ללסנס, ל' וססר. יז וססרלסס, ל' וססר וססגול. סוגד, מלל כס'. ס' ט' פסיק דסיין. יח סולדוס, ז' מלל
 דעלל. כ סלסס, ל' ססס כ"כ. כס וסלססו, ל' וסלל. סוגד, ז' מלל. יסין, ז'. ויסין, ל' וסד וליסי כד"ס.
 ת' א' יתן ה' את האשה עקידה שעל כס. והיה ביתך כבית פריץ עזים טס. ויתן ה' לה הריון נדה למ. ותקראנה לו השכנות שם לאמר סיס דכין יס.

רשיי

(י) להקים שם המת על נחלתו. מתוך טאטסו יולסו וזלס כנסלס
 וסססס וסוללסס לוועסס זלס סיסס ללסס עסלסן סונו סככ עליס:
 (יח) כרחל וכלאד. חף על פי ססיו עססס יסודס וסנני ללס עוועס

חסלת מגלת רות

ה' וישיבה ואושיש ביה קנן לחבריה דהין נהגין לסקני בית ישראל מן
 חבריה קנים סברין: (ח) ואמר ואמר פרוקא לבועו אושיש דך לקננא וקני
 לך ושלע בועו ית גרתיך די וסיניה וקניה ליה: (ט) ואמר ואמר בועו לסקניא
 וקל עשא דתי סהרין אתון עלי יוסא רין אריום קניתי ית כל מה דנדה
 לכליון וסחלון מן דרא דנעמי: (י) וגם ואף ית רות סאביתא אמת סחלון
 קניתי לי לאנתו מן גנין לסיקום שום שכיבא על אחסנתיה ולא ישאי שום
 שכיבא סלות אחודי וסתרע סנדרין דבארתיה סהרין אתון עלי יוסא רין:
 (יא) ויאמר ואמר כל עשא די בתרע סנדרין וסביא סהרין אנהא יתן ה'
 ית אמתא דרא דאמתא לביתך כחל וכלאה די בנו תרדהו ית בית ישראל
 אבוגן בתרי עשר שבטין ועבר חילא באמת ותרי קרי ששא בבית לחם:
 (יב) ודרי ודרי סאלח ביתך בבית פרץ די ליתת סמר להודיה מן ורעא די
 יתן ה' לך מן ריבא דרא: (יג) ויקח ונסיב בועו ית רות דתה ליה לאנתו
 ועל לתה ויהב ה' לה עדרי ולידת בר: (יד) ותאמרנה ואסרן נשיא לנעמי
 ברך שפיה די דלא ססק לך פרוקא וימא רין ויתקרי שפיה מן צדיקי
 ישראל: (טו) ודרי ודרא לך לסקנים נפש ולכליל ית סיבתך בתסנוקין
 אריום בלתיך די רחמיס יתך ולדתייה דדרא עת סבטא לך בעדן ארקלותך

אבן עזרא

זין סכנא לארץ עד סנולד דוד רק סספי טנה כי סכחז חמר ויסי
 צסמונים טנה ורצנע מלות טנה סיה ססנס סרציעים לעלך סלנס דוד
 סי סצעים טנה ורצנעם טנה סלכו צני ישראל צמדצז וחס חמרנו סהיס
 סלמון כחשר כנסם לארץ בן טנה סנה סס חרצנע סלמון וזנעו ועוד
 וסי טנה כל חמד סוליד וסול בן סצעים וחס טנה וחס יקוס מערער
 וילמר כי נססון סיה כחשר ילא מנלרים ססות מעסרים טנה סנה נסעז
 סיהיס בן י"ח טנה ולא נססר ססות לכת ישראל צמדצז וסנה יסי חנעס
 וסנה יוליד כל חמד וסול בן סצעים ורצנע חס כחן צעמי כי סנה צנעו
 זקן סיס וס לנדנו צצור צלמר לכות לצלמי לכת חסרי סצוריס גס
 יסי זקן סיס כחשר סוליד חס דוד כי סול סמימי לנניו וססן* סנקרס
 עודד ססולדיו זקן ולא לקס סחשס כי חס צצור כצוד ססס וגס סלסס
 עזנע דחס ורץ מולדתה וסססס צל ככ ססס על כן יסיס סנן עודד
 ססס כי רוצי סצמיס דומים לאז ולחס כי סס ססרעסיס:

• י"ז ויסקן

נשלם ספר רות. תרגלה לצור מוציאנו מעבודות לחירות:

סיום ספר במדבר ולהבין סמכות מגלת רות

ביארן המעשרים קריאת רוח צבא הטובות ע"פ הכתוב ומדבק רוח עד בלות קציר חטים (סמן ז' כ"ג) ע"כ נקטן הספור להבאם ז' הלסם נעמס ממן חורחנו. ולהבין סדבר הזה למה נחמה החורה להבאם המנחם משמן כמנוח חמץ תאמירה. (ויקרא כ"ג י"ז) הכתוב להבין ג"כ נמוז מעמס סכל חמטי לסיות גלוי ג"כ לבן המולד להודיעו מעמו. ולישר סכל כי ישרים דרכי ה'. ולישר עמו ולחן מרעיתו. זיאלרו לנו המעשרים ע"פ סכל תכלית מנוח פרעמים לעולם הזה ולס כי גלוי לפני ה' כחם ללחם מעקור חולנתם כמנוח במרם אצרך בבטן ידעתך. וגם על פועלי הכסע מעורש וזו רשעים מרחם. כ"ל עמט מעשמו עדי נעמו וגמרו להבינה ללחמיהם. כמנוח חמרה נכרחה וגומר חס הוא לעמך הייני לעושה לטוט. פרי הסוף נותן האור. כן מעט הכסע יאיר נחיי להילכי נחמים. גמרו חומר כי עושה הכסע סס כמו עלי היער לדור כחם ה' לחרי המעמס יסיה כיכמו מעללם למוקר עבור חמטי כגולתו לישר דרכם ולסקריז לבצם כמנוח ופכסה הקריז כדכרס חזל הקריז לב ז"י לה'. עכ"ז ילחה סכל לידע כונס יולר כל רוס ונפס. האם ילמד ללמד סחא כדי סזכס סניקך, האם נלו מעקוס קדוס להממס עדי עד. או יכין ה' סמוז לכך. ורמזיו על כל מעמז עונס ללחם אשר מעמד לרע מערס. האם לא גללה לפניו מעללי מעלדי פועלי סחון.

בגלל הדבר הזה סקיר ה' תלונת מעליים ע"י אור חורמו וסגיד לנו דרכי יושר מעליו כי סמן סקד הוא כחן דבר רע יורד מעמזי עמי קדס. ונקמס סגיד לנו להיות לופס לעמדי כי חמרה חמרה סיה סלס. ויקום ועללה סלרן דכס וגו' וסיה ה' חסד וגו'. ולשר מעמז קרל על עמו י"ח ע"כ יסיה ג"כ עמו חסד להקרל חלמי יסרלל.

הגדה רובי קרסון יולמי מלרים מעורס כספר במדבר אשר נגזר על לחותיו במדבר הזה יתמו כמו מעורס ויפול משה על פניו (במדבר ס"ז ד') לבד אשר הקלישו אשר זה עדי חמרו חז"ל עסרה נסיונת נכו וגו'. ולס סיה ידוע לעיני ה' אשר מעורסות ככל סלרן עמס כרל עולמו. וכמנוח רלו רלחמי כדכרס חז"ל סיה ז' הרלחית, חסח סרס כולנה לטועל וגם חמרי מעפלס יורד ה' ללחות סגולל אשר כטו זני חסד ע"י מעמס חוונס. האם לא טדע לפניו עלת מעגלים סרס ללחם וסחא דין עולל נמלמו ע"י סרס עוסס אשר סמללס מייז ללסלס הכזק ולמה לרף עדה כרעס עם יסרעע וכלל. וזיחרת ימעפל סמזק סרטי דקדוקי חמרה אשר מעורס כמדי כדכרס (י"ד סקוק כ"ס ל"ב ל"ג) ג' פעמים וסגריכם. אָתָם (סס ל"ב) מלח חלס חין להבין.

גלה לנו חמרה ע"פ סמנוז על כסר חסד וכו' (עמות ל' ל"ב) כי עמס חלדס חינו למלחח עין כסר. כי סגוק חוה סכרלה וחיו חוהס וסנפס חיו סכרלה וחיוה נכרלה וסיה נקלחס חסד וסיה סקגולה לפני סיה כמנוח נפס כי חחשט כמס פעמים וכ"כ לטוונס. חס סיה מדיכס. וזיחרת זיאלר כמנוח חמרה נפס ארמי צרורה בצרור החיים וגו' (סמולל ח' כ"ה כ"ט). וכמס חכונים מעידיים ע"ז על סלחח סנפס חמרי חסדן סמונר. ולס לא ילחמי זה חינו נקלח חסד. רק קרן מעורר עם נפס חס מיה סכרס. כענור זה ספסו חזל ארם. אתם וכו'. כענור חליונו מכין נספסו ללחמיהם חינו כדכרס חלדס. ולס ידוע אשר עמס חלדס חיו סנפס. וסגוק חיו סלכיוס להמלישו ולסמיו רע כטו. ח"כ גם ספסור עון סכרס אשר נלמד עליו הרבת תברת הגפוש הרמי, ומ"ז לא חמנל סנפס מכל וכל. כי חין חסד עליי כרוס לכלול חס כרוס (קסלת ס' ס') ע"כ רמזו לנו חז"ל כי ה' כסרס יס לנפס ע"י זה מכוונס סנפס עם ה' עמות. אשר כל חסח כמו כסר לנפס ע"י רמז רל"ע (נלחמס ז' ז' וג"כ סקוק י"ס) כלשר קסס לו מלח חלדס כס"ל סדיכס חס זלח סיה סלחח כרלחמו ע"כ מעידיים סס כי יס לו סוד. ס"י ה' חסד כי סנפס יס לה ה' כסרס וכל מדכרס סעליונה חיו סנפס להכסמס לעמס עונס עדי נלמד וסיה חלדס לנפס סיה ס"י גם לה יס נפס עליונה וסחא כסמס יסדיה ע"פ כסרס על רל"ע. ע"כ חמרו חז"ל סכרס חינו סונס רק כסמס חמדכרס סמסמורס וסיה סנפס. ולעד ג"כ ספסוק סה שויה כבר הוא ואשר להיות כבר היה חמרהס יבקש את נדרף. כלשר סיה סרעז ללחמי יס מעמז כס. ע"כ מעורר מי ימן סדור סססא ולא אחר. חוה מעמס יסדי כעולמו אשר מעכז סנינת לסכר סלחח סנפס להבאם סמסמורס לטוכר כמלחמ דס (כרס) נעכר ונעסס סלז. וללוח ספסוק ובכין רלחמי רשעים קבורים ובאו וסמקוס קרוש יחלכו וכו' (סס ס' י') ע"כ מעידיים וסחכחו בעיר אשר כן עשו חמרו חז"ל ח"ה וסחכחו חלל וסחכחו עפ"ז חט מעויניס ללחוח לגבידא בן ססיסא לדין ק"ס מה דלח סוי סוי דכוי לא כס"כ (סנסדרין ל"ח) ולחורו לנו הדעה לרעס סכנוז הן כל אלה יפעל אל פעמים שלס עם גבר וט' ולס כי נרלה לעיניו לא כן. כי גם עד זקנח וסיה לא יסיר סמוטל רעסו. חך סרו לו כי ספסוק מורס חס לא ילמי סקדומו לא יסמיק כולו לעוה"ס פעם או פעמים כי גם עד ג' פעמים מעויני לנח עדי יסיר גבר. וזכס יסודס עונו ועון לחותיו ס"י. כי סמסמס דכרס על סלרן פעס או פעמים אשר מעויני לסכרל עמו מעכר. ועל עמ לחמו פעס ז' או ג'. כזס מדויק ע"כ חסח עמיד למח דין וסענון. כי סדיק חוה סגמל עלח על כולו כגוק סקדוס, וסענון על עוחמזי מעדס. חס ס"י וסחכחו כי סכחו אשר מעדס רעסו כקדס ולימד זיאלר פ"י חז"ל ח"ה וסחכחו חלל וסחכחו את אשר כבר עשדו כמו כן. ומגדיל עונו כנצק לנעץ ה'. כי כזס חוה מעמס ושב כמו ובא פעס רלחון. ולס כי יעד חלכו (חיוז ל"ב כ"ט) על ג' פעמים לטכר סנפס. חולי מעכז חיה ססר' ס"ז סלס סל סלס ע"כ מער' ספסוק כר' (כמדכר י"ד כ"ט. ל"ב. ל"ג) וסגריכ'. אתם מורס ס"י רק כעמ יסלו סגופו' כי סס סלקי חמוח מעלרים לא כן כלשר יצולו פעס רעיני יסו סרוריס ירשי לז. וחולי לוח סכרס חדונינו מעס (דכרס ח' ל"ט) וספסכ וכו'. ובגניכס אשר לא ידעו חיום טוב ורע, כונחו כמנוח חיה הבבור אשר תלד יקום על שם אחיו הדת. מלחס כמנוח כפירוס אשר נפס סנת יצול כנצן חסחו לחקן אשר נגזר עליו. ע"כ עמו סלחון עליו וסחא סנלל סלחון מלחח סיהס וסחא כזס (עין זכר מעפעמיס) חולי כונחו וניכרס סוכר כלשר יולדו עדי ספעס יזכו לירס סלרן סמוזס ויכרו מעפעמיס סכונים כי לא נכחם מסיח חסכס נעוריסס לכחס חמרו כמדכר. ע"כ עם יוס לטכס אשר נסחא. סיה לעמך סכר סלחח נפסוחס ולמחר כולס לעס"ז ולירס סלרן סמוזס ולקיים מעחיו. וחולס ע"י ג' פעמים יסכרו כל סעומעמיס כדכו מעסיו חסס סר סרי וחיה מעס זכו כעסס סלחון כולס לעס"ז ולא דוקא לרעס סלללה סלחמו כי גם כל כורס אשר חיו לעכרדומו לא יסכס מפיו יח וללוח עמון ומולח אשר סוי ז' כונח לריוח להקיס סעולס. סכס חיה מעפעמות ללחמי סמגר כס מעלמס חלחל ז' סכרות סרונח וגו'. ולס לא סוי רלוי להכדנכ סמוז מעולל סרעס להיות על נחלס ה'. חך כלשר סעמו כני חלמינך לקמח מעוזיות מלח עין חס מינו ונעור וסחא מעמס סעח חס וסחס עליו מי סרס סעממלח נוסלח ומ"ז סרו חוה כמנוח מי ימן סרו סעמל וכו'.

ע"כ כזס סיספור סחול כדכר מעמס מעלון וכליון אשר כעלו למולח (ד"ס ח' ד' כ"ב) ומקיים חדברים עתקים סירשו חז"ל גזר על זה עתיק יומן אשר כזס כנץ דרכי ה'. וכך פ"י חלטיך ותקראנה השכנות לחמור יולר כן לעמזי (ד' יז) אשר חוה סנן סולל מעכר. ומלחוד נחכוכ ענד כעמו וסחא סנן אשר סיה כן לעמזי וסחא ימלחן ע"כ עעון ומולח סכרו ע"י רוח סמוזיס ונעמס עמונית. ע"כ נחמה חמרה להבאם סמך אשר חוה סלק סלר כרע סעפור ומחמן. כזיס ה' כיוס מחן חמרה. וזכס כנץ רעח ר"ע אשר ספס דור סמדכר חין לסס סלק לעס"ז חוה מעלח גופס. ומעלח נפסס סדקיס דכרס חז"ל. חקסו לי ססדי סנה דור סמדכר אשר כמנו כרמי עלי זכס ע"כ חלו וחלו דכרסס סס חמח. וחין רעע רק לבוק סיה כמנוח ססיו כגדיס חלחיס מעליו (ובחמרון על עפר יקוס להבזיסו קמללות).

Digitized by Google

HD WIDENER

Hw NMBG Z